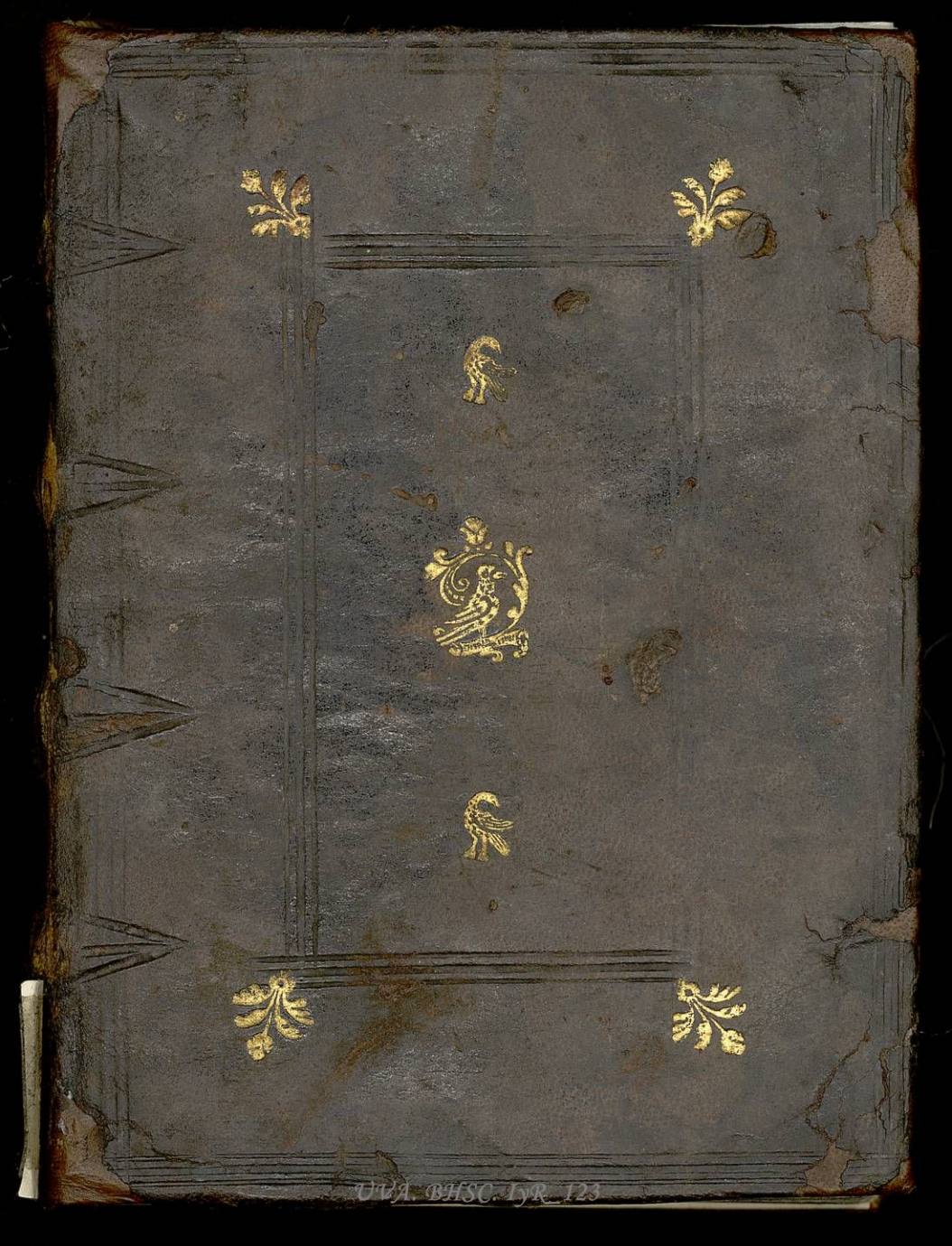
ULA. BHSC. LyR. 123

BIBLIOTECA
DE LA UNIVERSIDAD DE VALLADOLID.
Estante n.º 93
Tabla 1
Número 3605

UVA. BHSC. IyR_123

IjR 123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

Fons erat hebreus siccus nec clarus abunde:
Presulis Alfonsi tempore ad vsqz grauis:
Cum fonseca suo venit cum sydere quino:
Iste sacrum fulgens pingueqz fecit opus:

¶ Introductiones Artis grammatice Hebraice nunc recenter edite.

¶ Impresse in Academia complutensi in Edibus Michaelis de Eguia.

UVA. BHSC. IyR_123

AD REVERENDISSIMVM AC IL
lustrem dominum. D. Alfonsum de Fonseca
Archiepiscopū Toletanū, & Hispania
rum primatem &c. Alfonsi Za
morensis: introductionum
Hebraicarū secunda
editio: post
eam,
quam primū ediderat in
academia
COMPLV
TENSI.

QVIDEM NVL,
lum est Reuerendissime ac perinde illustrissime domi ne humanum opus maxi, me litterarium adeo perfe ctum, quod vigilantia ac temporis discursu recogni tum nequeat meli? disponi, ac perfectionis augmētum recipere: testante hoc Ari, stotele Philosophorū prin cipe: qui vocem experientiæ proferens. Scientiarum (inquit) velut fluminum per temporis longitudinem fa cta

UVA. BHSC. IyR_123

cta sunt incrementa. etenim quod vnusquisque autor se/cundum se apposuit suæ scientiæ, paruum quid fuit, ex multis tamen coarticulatis facta est scientiæ cuiusque ma gnitudo. Hæc ille in secundo suæ metaphysices. Quod si in omni ætate & doctrina, id esse verum nullus permit titur ambigere: hoc maxime experti sumus in hac no/stra tempestate circa artem & Grammaticam linguæ he braicæ nuper latinis traditam diligentia, ac beneficio cu iusdam Ioannis Reuclin germani: qui cum ab hebrai/cis in ea fuisset diutius eruditus: vidisset q; hebræos ipsos in Synagogis Germaniæ magis vsu, quàm arte linguæ suæ peritiam tradere: decreuit vsum illum in artem re/digere, & more latinorum præcepta tradere: quibus ser mo Hebræus contineatur. At cum apud Hispanos ma xime Zamorenses eiusdem linguæ studium valde artifi/ciosum viguerit hactenus: satis diminuta visa est editio il la Ioannis Reuclin, & quæ multorum præceptorum additione perfici desideraret. Quare Reuerendissimus dominus meus Cardinalis bonæ memoriæ prædecessor D.V. considerans, quàm necessaria esset latinis Theolo/gis Hebraicæ linguæ peritia, ad habendam vel maxime synceram & veridicâ veteris testamenti contexturam: asci tis hebræorum peritissimis ex diuersis Hispaniæ vrbi/bus aliam edidit pleniorem artem Hebraicæ grammati/cæ: simul cum vocabulario copiosissimo omnium fere dictionum hebraicarum. Inter quos illum laborem præ cipue mihi commendauit. Verum quia prædicto domi no tunc ad alia maiora properante: editio illa in tem/

UVA. BHSC. IyR_123

poris anguſtia facta eſt, remanſit adhuc locus poſteris eiuſdem linguæ peritiſſimis, vt artem illam additione, remotione, aut permutatione præceptorum breuiorem, faciliorem, ac proinde lucidiorem efficerent. Qua recognitione eiuſdem domini Cardinalis intentio non fraudaretur, ſed potius augeretur, & confirmaretur. Ego igitur qui per annos plures illius liberalitate alitus ſum: iudicaui me hoc ipſi debere obſequii: ſi tamen hoc præſtare commode poſſem: vt ex Zamorenſium doctiſſima officina acciperem multa, quæ ad huius artis elimationem, cõplemẽtum, & pulchritudinẽ eſſent idonea? Accipiet igitur. R. D. tua hanc qualemcunque grammaticæ hebrææ recognitionem: vel potius ſecundam editionem tuo benigniſſimo fauore tuendam, ac ad multorum vtilitatem excudendam: quam ſermone plano & humili edere volui, quatenus tam aduleſcentibus adhuc rudibus quam viris litteratis prodeſſet. Per hoc enim me accerri me incitabis ad alia opera forte vtiliora aggrediẽda: quæ ex hebræorum archiuis adytis cum magno reipublicæ Chriſtianæ adiumento in publicum eſſent proditura. Nã hoc opus decet paternitatem tuam digniſſimam, cum ſis ipſe ſucceſſor eius à quo hæc bona cœpta ſunt in Hiſpania. Vale.

UVA. BHSC. IyR_123

ALFONSI
ZAMORENSIS PROFESSORIS

linguæ hebraicæ in academia complutensi. Introductiones Artis Grammaticæ Hebraicæ in tres præcipue libros diuisæ, Quorum primus est de modo legendi, & pronunciandi litteras & syllabas. Secundus est de modo declinandi & coniugandi dictiones regulares. Tertius de dictionibus irregularibus.

IN PRIMIS, ITAque ponamus nomina figuras & potestates litterarum hebraicarum recto ordine descendendo à summa vsque ad infimam earum. Itaque figura sit character litteræ scriptus, nomẽ sit eius vocabulum, potestas vero sit correspondentia eius ad aliquam litteram latinam, vel græcam, vt melius appareat eius prolatio. Litteræ ergo hebraicę quãtum ad nomina sunt duæ & viginti. Sed quãtum ad figuras sunt viginti & septem, quia quinque species litterarũ duplices habent figuras vt patet in hoc exemplo.

UVA. BHSC. IyR_123

ALPHABETVM HEBRAEVM.

Nomen	Figura	Nomen	Poteſtas.
אָלֶף	א	Aleph	A
בֵּית	ב	Beth	B
גִּימֶל	ג	Guimal	G
דָּלֶת	ד	Daleth	D
הֵא	ה	He	H
וִיו	ו	Vau	V
זַיִן	ז	Zain	Z
חֵית	ח	Cheth	Ch
טֵית	ט	Teth	T
יוֹד	י	Iod	I
כַּף כָּף	כ ך	Caph chaph	C ch
לָמֶד	ל	Lamed	L
מֵם מֵם	מ ם	Mem mem	M M
נוּן נוּן	נ ן	Nun nun	N N
סָמֶךְ	ס	çamach	ç
עַיִן	ע	Hain	Ha
פֵּא פֵּא	פ ף	Pe phe	P ph
צָדִיק צָדִיק	צ ץ	çadic çadic	ç ç
קוֹף	ק	Quoph	Q
רֵישׁ	ר	Res	R
שִׁין שִׁין	שׁ שׁ	Sin çin	S ç
תָּיו	ת	Tau	Th

¶ Et notandum quod ſcriptura hebraica eſt legenda a dextera manu ad ſiniſtram eundo. Vnde ad hoc magis declarandum iterum ſcribitur Alphabetum hebraicum per binas litteras ſine nominibus,

UVA. BHSC. IyR_123

אב.גד.הו.זח.טי.כך.למם.נן.סע.פף.צין.קר.שת.

Nomen litteræ bissyllabum habet accentum in prima.

SEquuntur figurę nomina & potestates punctorum quibus hebræi vtuntur pro nostris litteris vocalibus, & sunt nouem simplices.

Nomen	Figura	Nomen	Potestas.
קָמֵץ	◌ָ	cameç	a
פַּתַח	◌ַ	pathach	a
צֵירֵי	◌ֵ	çere	e
סֶגוֹל	◌ֶ	çegol	e
שְׁוָא	◌ְ	seua	e
חִירִיק	◌ִ	chiriq	i
חוֹלָם	◌ֹ	cholem	o
שׁוּרֶק	וּ	sureq	u
שׁוּרֶק	◌ּ	sureq	v

¶ Præter hæc puncta simplicia sunt ad huc alia tria composita, scilicet hæc.

קָמֵץ חָטֵף	◌ֳ	cameç chateph	o
פַּתַח חָטֵף	◌ֲ	pathach chateph	a
סֶגוֹל חָטֵף	◌ֱ	çegol chateph	e

¶ In his duodecim punctis nomina eorum proferū tur semper accentu in vltima. Vnde patet quod potestas cuiuslibet puncti vocalis est secundum vocalem latinam, quæ ponitur in prima syllaba sui nominis. excepto puncto cameç chateph quod pro. o. latino ponitur, vt patet hic supra. Potestas vero cuiuslibet litteræ hebraicæ accipitur secundum sonum, à quo incipit nomen eius. vt Beth potestas est. b. Daleth potestas eius est. d. & sic de aliis.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Ex prædictis autem litteris & punctis adinuicem cõbinatis fiunt syllabæ hebraicæ, sicut in aliis linguis omnibus. vt patet in hoc exemplo, vbi omnia puncta vocalia adiunguntur primæ litteræ alphabeti, quæ est Aleph.

u o i e a

אוּ אֹ אִ אֱ אַ

¶ Item aliud exemplum de secunda littera, scilicet beth cum eisdem punctis vocalibus.

bu bo bi be ba

בּוּ בֹ בִ בֱ בַ

¶ Et per hunc modum debet fieri in aliis omnibus litteris adiungendo eis puncta vocalia & faciẽdo syllabas, deinde ex syllabis dictiones. & tandẽ ex dictionibus orationes. vt patet in hoc versu, qui est principium libri Geneseis, & totius sacræ scripturæ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃

Hoc est. In principio creauit deus cœlum, & terram.

¶ Et in legendo aduerte, qđ quælibet littera in medio dictionis posita habens sub se punctum seua, quælibet etiã littera in fine dictionis posita sine puncto vocali, colligenda est cum vocali & syllaba eam præcedente hoc modo אֶפְקֹד ephquod, idest visitabo. ¶ Hæc de modo legẽdi, & combinandi litteras syllabas, & dictiones.

¶ Caꝑ. secundum de proprietatibus litterarum.

SEd adhuc circa prædictas litteras, & puncta vocalia aliqua sunt notanda. ¶ Primo quod illæ quinq; litteræ quas prius diximus duplices habere figuras, sunt istæ כך caph מם mem נן nun פף pe צץ çadiq. In quibus

UVA. BHSC. IyR_123

bus priores litteræ semp ponūtur in principio & in medio dictionis nunquàm infine, posteriores vero semper infine, nunquàm in principio aut medio dictionis, quare peculiari vocabulo litteræ duplices, & finales vocantur, & memoriæ gratia significātur hac dictione רְסְוָיֵץ chimnapheç. Harum quinq; littererarum finalium tres nunquàm scribuntur cum aliquo puncto vocali, sed colligun tur à syllaba præcedente. & sunt istæ סְפַץ mephaç. aliæ vero duæ, scilicet רן nun & chaph recipiunt puncta vocalia. differenter tamen, quia nun finalis solum ֶ cameç recipit. & tunc non colligitur à syllaba præcedente, sed facit per se syllabā ָן na, quādo vero scribitur sine pūctovocali, tunc colligitur à syllaba præcedente. Chaph vero finalis nunquàm scribitur sine puncto ְ seua vel ֶ cameç. & nunquàm venit cum alio puncto. sed quando scribitur cum seua, colligitur à syllaba præcedente, vt לְךָ lech. quādo autē cū camez facit per se syllabā cha, vt אֵלֶיךָ elecha.

¶ Secundo sciendum, quod dimissis quinq; litteris finalibus prædictis, aliæ viginti duæ litteræ principales diuiduntur in duas partes æquales. nam vndecim earū sunt litteræ substantiales, & aliæ vndecim dicuntur accidentales. Substantiales, quæ his quattuor dictionibus מַח סֶפֶר גֶּזַע צֶדֶק comprehenduntur, ideo dicuntur, quia ad nihil aliud deseruiunt, quàm ad constituendas syllabas, & dictiones, earumq; significationes principales, suntque de substantia dictionum in quibus ponuntur siue cum punctis vocalibus siue sine illis, & dicuntur ab hebræis. אוֹתִיּוֹת הַשֹּׁרֶשׁ idest litteræ radicis, Econtrario aliæ vndecim

UVA. BHSC. IyR_123

vndecim litteræ quæ in his tribus dictionibus אֶתְכְּנָה מְשָׁלִיבוֹ continentur, vocantur accidentales, quia præter hoc, quod substantiam quarūdam dictionum constituūt, solent in aliis dictionibus poni ad denotādū accidētia nominis, aut verbi, vt genus, declinationē, coniugationem, tēpus, personā, casum, &c. vt infra dicem9. Has litteras accidētales hebræi vocāt אוֹתִיּוֹת הַשִּׁמּוּשׁ .i. litteras seruitii.

¶ Tertio dicamus, quod ex istis vndecim litteris accidentalibus quattuor sunt, quæ solent poni ociose, scilicet אֶהְוִי & dicuntur ab hebræis נָחָה nacha. & hoc contingit, quando ponuntur sine puncto vocali ad ornamentū dictionis, & tunc nō sonant in pronūciatione licet scribātur, vt patet in hac dictiōe רֵאשִׁית resith vbi aleph & iod sunt litteræ ociosæ. & per hunc modum ponūtur in aliis multis dictionib9, & īmediate sequūtur ad pūcta vocalia.

¶ Quarto notandum, quod quando hæ duæ litteræ ociosæ vau & iod ponuntur simul in fine alicuius dictionis sine puncto vocali, tunc prima earum manet ociosa, & secunda profertur colligitur'q; à syllaba præcedente. vt גּוֹי goi בָּנָיו banau. Et quando sola iod, vel sola vau ponitur in fine dictionis post punctum vocalem de. a. vel. u. tunc non est ociosa, sed profertur, & colligitur à syllaba præcedente. vt צַו çau בָּנָי banai גָּלוּי בָּנוּי. Et quando post prædictas duas litteras, scilicet vau, & iod sequitur immediate punctus surech cū vau, tum illa littera vau vel iod profertur, & non est ociosa. vt קִוּוּ quiuu חַיּוּ chaiu. Et quando in fine dictionis ponūtur iod & aleph, vel vau & aleph sine puncto vocali, tunc non proferuntur,

sed

UVA. BHSC. IyR_123

sed ambæ manent ociosæ. vt הִוא hi מָבוֹא mabo.

¶ Quinto scire debemus, quod præter supradicta pū cta vocalia hebræi habent alium pūctum dictum dagues. qui nunquàm scribitur sub vel supra litteram, sed intra eam, vel in ventre litteræ, nec seruit pro vocali, sed ad red dendam acriorem vel densiorem litteræ pronunciationē, ac si esset geminata. vt מִמֶּנּוּ mimmennu. et quando non ponitur dagues littera blāde, & simpliciter profertur. Vn de & dagues hebraice est densans, vel cōstringens latine. cui contrarius est apud hebræos alius punctus, vel virgu la, quæ dicitur raphe hebraice, ideſt laxans latine. quia lit tera cui talis virgula superponitur, laxa & exilis sonat.

¶ Et scias, qđ sunt sex litteræ hebraicæ istę בְּגַדְכְּפַת quæ solæ recipere possunt raphe, possunt etiam recipere dagues. Vnde beth littera cum raphe vel sine dagues so nat, sicut apud latinos. u. consonans, sed cum dagues so nat sicut. bb. duplicatum. Guimal etiam cum raphe sonat blande cum dagues dense, Daleth similiter vt guimal. Caph cum raphe vel sine dagues sonat sicut chi græcū, cum dagues sicut. k. latinum. Pe littera cum raphe est si cut phi græcum, cum dagues sicut. p. latinum. Tau cum raphe vel sine dagues sonat sicut thi græcū, cum dagues sicut. t. latinum. Sunt præterea aliæ quinque litteræ istæ אהחער quæ nunquàm aut rarissime recipiunt dagues. verum est tamen, quod littera he aliquādo in fine dictio nis inuenitur cum vno puncto in ventre eius, sed ille pun ctus non est dagues, sed vocatur mapiq chaldaice, ideſt extractor latine, quia extrahit illam litteram à sua natura,

ne

UVA. BHSC. IyR_123

ne sit ociosa, sed facit eam sonare. & ponitur solum ille punctus in hac littera ad denotandum genus fœmininum tertiæ personæ numeri singularis. vt patet in hoc exemplo דִּבְּרָה debara, idest verbum eius, scilicet fœminæ.

¶ De littera. ר. res.

¶ De prolatione litteræ. ר. est notandum quod in principio dictionis sonat sicut duplex. rr. vt רֹאשׁ rros רֵאשִׁית rresith. sed in medio vel in fine dictionis sonat sicut simplex. r. vt בְּרֵאשִׁית bereſith שֹׁמֵר samar.

¶ Sexto sciendum, quod est alius punctus non vocalis apud hebræos, qui dicitur siboleth, vel ṣiboleth, & seruit solum vni litteræ alphabeti, quæ dicitur שׁ sin. & superscribitur ei variatq; sonum eius hoc modo. quia quando ponitur supra litteram ad manum dexteram dicitur ille punctus siboleth, & tunc sonat littera illa vt. s. latinum. quando vero ponitur idem punctus ad sinistram, dicitur ṣibolet, & tunc sonat illa littera vt. ṣ. latinum, & nunquàm ista littera scribitur sine aliquo puncto ex supradictis, posito supra eam. Et quando hæc littera sonat vt. ṣ. cum apice ṣiboleth assimilatur aliis duabus litteris ṣamach & ṣadic in sono earū, quia omnes istæ sonant apud hebræos vt. c. apud latinos, licet illum sonum communes latini nō proferant nisi quando. c. iungitur. e. vel. i. nam cum aliis vocalibus. c. apud eos sonat vt. q. vel. k. sed prædictæ tres litteræ hebraicæ cum omnibus pūctis vocalibus habent illum sonum. sicut etiam Hispani sonant litteram. c. cum omnibus vocalibus eodem modo. licet discretionis gratia ponant quoddam signum subscriptum litteræ. c.

ad

UVA. BHSC. IyR_123

ad faciendum illum ſonum quod vocant cerilla. hoc mo
do. ça. çe. çi. ço. çu. Et quia iſte ſonus litteræ.c.non erat
in vſu apud latinos tempore ſancti Hieronymi, ideo ſem
per ipſe in trãſlatione ſacrę ſcripturę in vocabulis hebrai
cis pro illis tribus litteris poſuit.s.latinum.vt pro çinai,ſi
nai. pro çebaoth,ſebaoth. pro eçau,eſau. primi vocabuli
littera eſt çamach. ſecundi çadic. tertii littera ſin cum çi/
bolet. Verum ſubtiles hebræi faciunt quandam paruam
differentiam inter ſonos harum trium litterarum.quia ça
dic ſonat fortius,çamac mediocriter.çin magis exiliter.

¶ Septimo videdum eſt de pronũciatione litterarum
hebraicarum.& præter doctrinam poſitam ſupra de pote
ſtate litterarum,& punctorum, addimus hic quod etiam
viua voce præceptoris opus eſt ad bene pronunciandas
ſingulas litteras hebraicas, eo quod ſunt quædam litteræ
hebraicæ quarum ſoni non bene explicari poſſunt litte/
ris latinis,ſcilicet iſtæ quattuor הַחֲעָךְ. Sed artificioſi grã
matici hebræorum diſtingunt alphabetum in quinque
partes quantum ad prolationem litterarum.nam.eæ.quat
tuor litteræ בּוּמָף proferũtur labiis.Iſtæ quinq; זְסָצְרֵשׁ
dentibus.Item iſtæ quinq; דְּטִלְנֵת lingua.Sed quattuor
ille גִּיכַק palato. tandem vero iſtæ quattuor אַהֲחֵע pro/
ferũtur in gutture.atq; ideo dictæ ſunt litteræ gutturales.
Aliqui hebræi dicũt,qđ illæ duæ litteræ מ נ mem & nun
vocantur litteræ naſi, quia non bene proferũtur niſi aper
to naſo. Sunt tamen in alphabeto quattuor iſtæ litteræ
בְּגַדְכְּפַת quę valde aſſimilãtur in figura illis quattuor
& tamẽ earum prolationes,& ſoni ſunt valde differentes,

ideo

UVA. BHSC. IyR_123

ideo ad euitādum errorem in legendo, datur inter eas hęc notabilis differentia, quia primæ quattuor sunt angulares & quasi semi quadranguli, aliæ quattuor sunt rotundæ & quasi semicirculi.

¶ Cap̄.tertium de punctis vocalibus, & aliis.

CIrca puncta, vel apices notandum est primo, quod inter puncta vocalia quinque dicuntur principalia vel reges aliorum, quæ in hoc versu פִּיתוּחֵי חֹתָם continētur, & post nullum istorū immediate sequitur dagues, excepto si accentus dictionis poneretur in eodem pūcto principali vt לָמָּה alia vero puncta omnia dicuntur minus principalia & serui aliorum. Et quia quinq; dicta puncta principalia correspōdent nostris quinq; vocalibus latinis. & similiter puncta minus principalia etiam seruiunt pro eisdem vocalibus latinis, ad videndum horum punctorum differentiam, dicamus hic proprietates singulorum per ordinem, ita quod post quemlibet punctū principalem sequatur punctus minus principalis seruiens ei. Incipiamus igitur a pūcto cameç.

¶ De cameç.

IAm dictum est supra, quod iste punctus habet vicem vocalis.a.tamen hoc sæpius mutant hebræi in sua pronunciatione: dicentes, quod quandocunq; in aliqua dictione pollisyllaba punctus seua immediate præcedit aut sequitur punctum cameç, tunc cameç sonat, vt cholem, idest pro vocali.o.vt חָכְמָה idest sapientia. hebræi legunt chocma אֶשְׁמָר idest seruabo. hebræi legunt esmor. Sed hæc regula hebræorum non est multum necessaria latinis, quia sine errore posset legi chacma, & esmar. Est tamen

UVA. BHSC. IyR_123

men vna dictio monosyllaba, scilicet כֹּל ideſt omnis. vtri usque generis & numeri, quæ scribitur per cameç, & cum accentu dicto machaph, & tunc profertur quasi per cholem, scilicet col. Verum in duobus locis sacræ scripturæ ista dictio scribitur sine illo accentu, & tunc legitur cal. Primus locus est in psal. 34. vbi dicit, omnia ossa mea &c. Secundus est Prouerb. 19. vbi dicit: oes fratres pauperis &c.

¶ De pathach.

ETiam dictū est, qđ pathach ponitur pro vocali. a. sicut cameç, sed in hoc differt ab eo, qđ pathach distinguit nomen à verbo, quia in verbis primæ cōiugationis quorum primæ duæ syllabæ habēt vocalem. a. prima scribitur per cameç, secunda per pathach vt פָּקַד pacad, ideſt visitauit. in nominibus autem tales duas syllabas habentibus vtraq; scribitur per cameç vt דָּבָר dabar, ideſt verbum. ¶ Item quando in fine dictionis pathach subscribitur his duab⁹ litteris gutturalib⁹ ח ע cheth & hain, tunc vocalis. a. designata per pathach prius debet sonare, quàm littera. hoc modo ah, quod est contra communem modum aliarum litterarum & punctorum, quia semper prius sonat littera, quàm punctus. Exempla huius regulę sunt hæc יֵשׁוּעַ מָשִׁיחַ iesuah massiah, ideſt iesus christus. & huiusmodi nomina habent accentum in penultima syllaba. & huius prolationis ratio est, ad distinguendum nomen masculinum à fœminino, & etiam à pronomine fœminino, quæ semper habent he litteram in fine, & pfertur illa syllaba vltima hoc modo יְשׁוּעָה iesuha, ideſt saluatio רוּחָהּ rucha, ideſt spiritus eius, scilicet rei

fœmini

UVA. BHSC. IyR_123

fœmininæ. ¶ Itē pathac chateph_ punctus minus principalis, qui ponitur pro.a.vocali, cōsueuit poni ab hebreis in litteris quattuor gutturalibus prædictis, scilicet אהחע Et ponitur sæpius in eis loco puncti seua, sed nihilomin? profertur tunc vt vocalis.a. ¶ De çere & çegol.

DIcamus secundo de punctis vocalibus, quæ correspondent vocali.e. quorum primus çere est principalis, sed çegol, & seua minus principales. Differt autē çere à çegol tum in prolatione, quia sonus çegol est morosior sono çere in aliquibus dictionibus. tum quia aliquæ dictiones easdem litteras substātiales habentes mutant significationem propter horum punctorum varietatem. nam hæc dictio אֵל el cum çere significat deum. & eadē cū çegol אֶל est articulus datiui casus, vt אֶלָּאִישׁ idest datiuo viro. Differt etiā çere à seua in hoc, quod mutant aliquarum dictionū significationem, vt hæc dictio מֵתִים methim cum çere in principio significat mortuos, cum seua מְתִים viros. Item çegol chatheph ponitur communiter pro.e. in litteris gutturalibus sicut pathac chateph. vt supra dicebatur. ¶ De seua.

HEbræi dicunt, quod seua_ non est pūctus vocalis, sed ponitur ad seruiendum aliis punctis, quod verum non est quando seua ponitur in principio dictionis. tunc enim valet pro.e. vt supra diximus. Quando autem ponitur in medio dictionis, tunc non est vocalis, sed denotat, quod illa littera, cui subscribitur, colligēda est à syllaba eam præcedente, & non facit per se syllabā more aliorum punctorum, vt etiam superius dictum est. vt אַבְקוֹד

ephquod,

UVA. BHSC. IyR_123

ephqod, ideſt viſitabo מִרְיָם miriam, ideſt Maria. ¶ Hæc tamen regula patitur tres exceptiones. Prima, ſi littera, cui ſubſcribitur ſeua, habeat punctum dagues, tunc enim ſeua eſt vocalis. e. & facit perſe ſyllabā, vt אִתְּכֶם ithechem, ideſt vobiſcum. Secunda, ſi duo ſeua ſibiipſis immediate ſuccedant, nam tunc ſecūdus eorum profertur vt. e. & primus recolligitur, vt יִפְקְדוּ iphqedu, ideſt viſitabūt. Tertia ſi eadem littera geminatur in vna dictione, tunc ſi prima earum habeat ſeua, profertur vt הַלְלוּיָהּ aleluia, ideſt laudate dñm. & huius ratio eſt, vt vtraque illarū litterarū ſonet in prolatione, quod alias non fieret, & quia talis dictio haberet aliam ſignificationem. Si tamen ſecunda geminarum litterarum haberet ſeua, colligitur, & non profertur. vt רוֹמְמֻתֵם romamtem, ideſt exaltaſtis. ¶ Dicūt etiam hebræi, quod ſeua profertur aliquando pro vocali i. vel. a. nam ſi poſt ſeua immediate ſequatur iod cum quocunque alio puncto vocali, tunc ſeua profertur pro vocali. i. vt בְּיַד biiad, ideſt in manu, & בְּיוֹם biion, ideſt in die. Si autem littera, cui ſubſcribitur ſeua, habeat accētum dictionis, tunc ſeua legitur pro vocali. a. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ aſſare haiſ, ideſt beatꝰ vir. in principio primi pſalmi, quia accentus eſt in littera ſin, cui ſubſcribitur ſeua. Huius regulæ ratio eſt, quia vt diximus ſeua non eſt punctus vocalis ex ſua natura, ideo eſt multipliciter variabilis, & ponitur pro diuerſis punctis. ¶ De ſureq.

DVo ſunt genera puncti vocalis de. u. qui vocatur ſureq alterum habet tria puncta velut per ſcalas deſcendentia hoc modo, appellatúrque קִבּוּץ שְׁפָתַיִם

UVĀ. BHSC. IyR_123

qibuç çephathaim, ideſt cõiunctio labiorum, alterũ cum litteræ vau apponitur pũctum ad latus, ſicut dagues hoc modo וֹ Hęc autem differũt inter ſe per hoc, quod prior ſureq nũquàm ponitur in fine dictionis, ideſt niſi alia littera ſequatur, poſterior vero ſureq venire poteſt in quocunque loco indifferenter, ideſt in principio, medio, & fine dictionis. ¶ De dagues.

ISte punctus licet non ſit vocalis, tamen multa habet officia in lectura hebraica. Primum eſt, de quo dixi/mus ſupra in capitulo ſecũdo parrafo quinto. Secundum de quo dictũ eſt ſupra in capitulo tertio parrafo de ſeua, ſcilicet ad hoc quod proferatur ſeua & non ſupprimatur. vt Exodi.ıç. מְקַדֶּשׁ יְהוָה miqedas iehoua, ideſt templũ domini. quod alias proferretur miqdas. Et hoc dicit fieri euphonie cauſa. quoniã lectura hebraica eſt ſuauior & melior vehemẽtioribus litteris per dagues. Tertiũ eſt ad ſupplementũ alicuius præcedẽtis litteræ, quæ deficit, & ſup/pletur ꝑ dagues. vt נָגַשׁ nagas. i. acceſſit. qđ verbũ in futuro habet תִּגַּשׁ thigas, & deberet legi thingas, ſed ſupplet̃ littera nun per dagues. Quartũ eſt ad mutandũ dictionis ſignificationem. vt אִמָּה ama. ſi littera mem nõ habet dagues, ſignificat ancillã, ſi habeat dagues, ſignificat cubitũ. Itẽ יָמִים iamim ſine dagues eſt dies, cũ dagues eſt maria pluraliter. Quintũ eſt ad oſtẽdẽdã vehemẽtiã locutionis, & operationis, qđ maxime apparet in verbis ſecũdæ cõiugationis. vt פָּקֹד piqqed. i. viſitauit. de hoc tamẽ alias plenius dicetur. ¶ Eſtque notandũ quinq; litteras finales nõ recipere dagues excepta littera ך chaph, q̃ aliquãdo reci/

UVA. BHSC. IyR_123

recipit dagues, & tūc ſonat ad modū qoph exilis. Exēplū huiꝰ habeꝫ Pſal. 117. אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ idest deus meus es tu, & cōfitebor tibi, deus meꝰ es tu, & exaltabo te. Sciendū etiā, quod littera nun finalis quādo ſcribiꝫ cum cameç, poteſt dupliciter ſcribi. Aliquādo eñ cameç ſequitur litterā, & hoc clarū eſt, & magis proprīū. quādoqꝫ vero ex imperitia ſcriptorū pūctus ille præcedit litterā nun, & ponitur ſub alia littera præcedēte, & tūc dubium eſt quādo ille pūctus ꝑtineat ad litterā nun, & quādo ad aliā præcedentē. ſed hoc ſic declaratur. Quādo eñ pūctus cameç ponitꝫ indirecto aliorū pūctorū, tūc ꝑtinet ad litterā, quę præcedit nun, ſed quādo idē pūctus ſcribiꝫ paulo inferior, pertinet ad litterā nun. vt Geñ. 19. וַתְּהַרְיָן vathaharena. i. cōceperūt מִדְיָן midian. i. madian ꝓuincia.

¶ Caꝑ. quartum de accentu, & punctis.

VLtimo dicam? de accētib? hebraicis, & pūctuatione. Licet accētus, qui eſt ſyllabæ ꝓnūciatio eleuata vel depreſſa, ſit cōmunis ꝓprietas omniū linguarū, & græci, atqꝫ latini tres diſtinguant accētus, acutū, grauē, & circūflexū, tamē ſolus accētus acutus dicitꝫ accētus dictionis & quaſi forma eius, alii vero dicūtur potius accētus ſyllabarum. In hebræo autem idiomate licet nuſquàm reperiatur accentus circūflexus, tamen prçter acutum & grauem multi alii accentus reperiuntur differentium figurarum & nominum, quos hebræi vocant טְעָמִים teha-mim, idest ſapores. Et horum quidam ſcribuntur ſuper dictionem, alii infra eam, item alii in principio dictionis, alii in medio, alii in fine, vt inferius patebit.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Hi accentus seruiunt ad tria. Primum officium est sicut apud Latinos, & Græcos ad eleuandum, vel deprimẽdum syllabas dictionum: vt conuenienter proferatur vna quæque dictio. Et specialiter loquendo de accentu acuto, qui est accentus dictionis: sciendum, quod ille tam in hebræo, quàm in quocunque alio idiomate sæpius mutat significationem dictionis, ex eo quod ipse accentus mutatur ab vna syllaba in aliam, vt שָׁלַח salach, si accentus ponatur in vltima syllaba, significat mittere: si autem in prima, significat genus armorum quod dicitur telum. Mutat etiam idem accentus mutatus nomen in verbum, & econtra, vt patet in exemplo premisso, & hic בָּעַל bahal si acuatur vltima, est verbum nubere, vel dominari: si autem eleuetur prima syllaba, est nomen, scilicet maritus &c.

¶ Secũdum officium accentus hebraici est ad cantum sacræ scripturæ, quàm hebræi in suis synagogis cantare solent, eo modo quò Christiani in ecclesiis vtuntur notis illis, vt re mi fa sol la, ita hebræi istis accentibus figuratis. sed in hoc cãtu habebant multas varietates iuxta varias materias librorum bibliæ. Nam Penthateuchus & libri historici cantabãtur modo plano, & leni. Libri prophetales modo seuero, & satyrico, & adhuc fortius lamentationes Hieremiæ, & Iob. Psalterium autem modo contemplatiuo, & graui. Prouerbia modo plano, & consiliatiuo, Cãtica modo alacri, & iocũdo. Ecclesiastes autem modo seuero. sed ad hoc bene intelligendum opus esset experientia viuæ vocis eorum. ¶ Tertium officium accentus hebraici est ad ordinandum pausas, & clausulas medias, & integras.

UVA. BHSC. IyR_123

integras. Nam pro mediis clausulis vtebantur communiter huiusmodi figuris accentuū סְגוֹלְתָא רְבִיעַ זָקֵף קָטֹן pro clausula vero integra, ideſt pro fine clauſulæ ponebant hanc figuram accentus, quam vocant סוֹף פָּסוּק ſoph paçuq. Eſt tamen quidam accentus hebraicus nomine מַקַּף maqaph, qui ad nullum trium prædictorum officiorū deſeruit, ſed tantū ad coniungēdas dictiones orationis inter ſe, maxime quādo altera earū eſt monoſyllaba, vt Geñ. 1. וַיְהִי־אוֹר וַיְהִי־אוֹר ideſt ſit lux, & fuit lux. Et ita in multis aliis locis.

¶ Ad maiorem autem noticiam horum accentuum notandum eſt, quod omnes illi habent differentes figuras à punctis vocalibus & aliis prædictis, exceptis tribus iam dictis, ſcilicet çegulla, rabiach, & zaqeph qaton. nam çegulla aſſimilatur çegol, ſed zaqeph qaton appareret ſeua. Sed eorum differentia hæc eſt, quia çegol & ſeua ſemper ſcribūtur ſub litteris, ſed iſti duo dicti accētus ſemper ſupra litteras ponuntur. Rabiach item aſſimilatur pūcto cholem, ſed differt ab eo in hoc, quia ſemper cholem ſcribitur in extremitate ſiniſtra litterę. ſed iſte accētus ſemp ſcribitur ſuperi⁹ in medio litteræ. Sequūtur exēpla. זָקֵף קָטֹן zaqeph qaton רָבִיעַ rabiah סְגוֹלְתָא çegulla.

¶ Ad habendum autem perfectam noticiam omnium accentuum hebraicorum, ponuntur hic eorum nomina & figuræ ſecundum vſum Hiſpanorum hebræorū, apud quos vigebat rectiſſima pronunciatio, lectura, & tota grā matica hebraica, maxime Toleti, Ceſarauguſtæ, & Zamoræ. Et ſunt quæ ſequuntur.

UVA. BHSC. IyR_123

זַרְקָא מַקַף־שׁוֹפַר הוֹלֵךְ סְגוּלָּה פַּזִּיר
גָּדוֹל יָרֵחַ בֶּן יוֹכוֹ קַרְנֵי פָּרָה ׃
וַתְּלִשָׁא תְּרֵעָה אֶזְלָא גְּרִישׁ שְׁנֵי גְּרִישִׁין
פַּסֵּק ׀ רָבִיעַ שׁוֹפַר מְהוּפָךְ קַדְמָא
תְּרִין קַדְמִין יְתִיב זַקֵף קָטוֹן ׀
זַקֵף גָּדוֹל מַאֲרִיךְ טַרְחָא אַתְנַח
שַׁלְשֶׁלֶת תְּרֵי טַעְמֵי דַּרְגָּא תְּבִיר
סוֹף פַּסּוּק׃

¶ Verum in tribus libris, qui sunt Iob/Psalterium, & Prouerbia cum eorū cantus esset valde differens ab aliis, aliqui istorum accentuum mutantur, maxime duo, quia pro çegulla sæpius ponitur maqel מַקֵּל & pro thirça vel thalsa ponitur çinoreth צִנּוֹרֶת. ¶ Et sic est finis primi libri harum introductionum grammaticę Hebraicæ, quę de modol egendi, & pronunciandi inscribebatur.

Sed

UVA. BHSC. IyR_123

Sed ad faciliorem vsum omniū regularum prędictarum, subnectemus hic duas orationes communes Christianorum hebraice scriptas, scilicet Pater noster, & Aue maria.

¶ Pater noster.

regnū tuū adueniat nomē tuū sanctificet̄ q es ī celis pr̄ nr̄
אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יָבֹא מַלְכוּתֶךָ
panē nr̄m in terra, et in cœlo sicut volūtas tua fiat
וְיֵעָשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּמוֹ בַשָּׁמַיִם גַּם בָּאָרֶץ לַחְמֵנוּ
debita nr̄a nobis & dimitte hodie nobis da cotidianū
תְּמִידִי תֵּן לָנוּ הַיּוֹם וּסְלַח לָנוּ אַשְׁמוֹתֵינוּ
nos ĩducas & ne debitorib⁹ nr̄is dimittim⁹ & nos sicut
כְּמוֹ שֶׁאָנוּ סוֹלְחִים לְאַשְׁמֵינוּ וְאַל תְּבִיאֵנוּ
Amē a malo libera nos sed in tētationē
בְּנִסָּיוֹן אֲךָ הַצִּילֵנוּ מֵרָעָה אָמֵן׃

¶ Aue maria.

benedicta tecū dn̄s gr̄a plena maria Aue
שָׁלוֹם לָךְ מְרִים מְלֵאת חֵן יְהוָה עִמָּךְ בְּרוּכָה
sancta ieſus vētris tui fruct⁹ & bn̄dict⁹ ī mulierib⁹ tu
אַתְּ בַּנָּשִׁים וּבָרוּךְ פְּרִי בִטְנֵךְ יֵשׁוּעַ קְדוֹשָׁה
Amē pct̄oribꝰ p nobis ora dei mater maria
מְרִים אֵם הָאֱלֹהִים הִתְפַּלְלִי בַּעֲדֵנוּ חַטָּאִים אָמֵן׃
pleni ſunt ſabaoth deus dn̄s ſanct⁹ ſanct⁹ ſanctus
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מָלְאוּ

UVA. BHSC. IyR_123

benedictꝰ in excelsis osanna gloria tua & terra cœli

שָׁמַיִם וָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ הוֹשַׁע נָא בַּמָּרוֹם׃ בָּרוּךְ

Aleluia. dñi in noie q venit

הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה׃ הַלְלוּיָהּ׃

Iudæorum Rex Nazarenus Iesus

יֵשׁוּעַ נוֹצְרִי מֶלֶךְ יְהוּדִים׃

ascēdet de radice eiꝰ & flos iesse de radice virga & egrediet

וְיֵצֵא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשַׁי׃ וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה׃

℄ Significationes nominum litterarum hebraicarum.

א Doctrina vel mansuetudo.
ב Domus.
ג Retributio vel plenitudo.
ד Paupertas vel tabula.
ה Esse vel eæ vel ecce.
ו Principium vel charitas.
ז Nutritio vel arma.
ח Vita vel contritio vel descensio.
ט Lutum vel scopa.
י Laus vel manus vel confessio.
כ ך Humiliatio vel palma manus vel nubes.
ל Doctrina vel disciplina.
מ ם Aliquid vel ex his.
נ ן Filiatio vel eternum vel progenies.
ס Coniunctio vel appositio vel sustentatio.
ע Oculus vel fons.

UVA. BHSC. IyR_123

פ ף Os oris vel hic loci.
צ ץ Iustícia vel iustus.
ק Circundatio vel fortificatio.
ר Paupertas vel principium.
שׁ Mutatio vel secundatio.
ת Signum vel stupor syriacæ.

¶ Sunt adhuc præter has nominum istorum interpretationes, quædam aliæ minus tamen vsitatæ, quas oportet ex vocabulario Hebraico excerpere.

¶INCIPITVR SECVNDVS LIBER harum introductionū grāmaticæ Hebraicæ, de nominū, pronominū, & verborū declinatione, atq; coniugatione.

¶ Cap̄. primum de genere nominum.

QVia iam dictum est, quemadmodum ex litteris fiant syllabæ, & ex syllabis dictiones, iam opus est, vt declaremus qualiter ex dictionibus construātur orationes, qua de causa ipsę dictiones vocantur partes orationis. Et licet græci, atque latini plures ponant partes orationis, ideſt modos dictionum, hebræi tamen solis tribus orationis partibus contenti sunt, quas vocant שֵׁם פֹּעַל מִלָּה sem pohal & milla, ideſt nomen verbum, & dictionem. nam ad nomen reducunt pronomen, sed participium ad nomen simul & verbum. per milla omnem dictionem indeclinabilem intelligunt, ideſt Præpositionē, Aduerbium, Interiectionem, & Coniunctionem. Et hūc modum quasi magis naturalem sequutus est Aristoteles in sua logica, qui solum posuit nomen, & verbum, atque sincha-

UVA. BHSC. IyR_123

ſincatẽgoreuma,ideſt conſignificationẽ, ideſt dictionem.

¶ Incipiamus igitur dicere de nomine.& dimiſſis omnibus his, in quibus hebræi cum græcis,& latinis concordant, quia illa nobis ſunt notiſſima, ſcilicet diffinitio nominis,diuiſio eius per ſubſtãtiuũ & adiectiuũ, atq; ſex nominis ꝓprietates,ſcilicet qualitas,genus,ſpecies,numerus,figura,caſus, ſeu declinatio, ſolũ declarabim⁹ ea,quæ ꝓpria ſunt hebræo idiomati, & quæ ex græcis & latinis ſciri nõ poſſunt. Hæc ſunt maxime quattuor,genus,declinatio,numerus,& caſus. ¶ Genera nominũ apud hebræos licet poſſent quinq; diſtingui, ſcilicet maſculinũ, fœmininum,cõmune duorum,dubium,& promiſcuum, quia neutro genere carent, tamẽ omnia ad duo genera reducũtur videlicet maſculinũ & fœmininũ.de quibus ſolis dabũtur regulæ artis.Maſculinum genus vocant hebræi זָכָר zachar,fœmininum נְקֵבָה neqeba. Ad horum genera cognitionem dantur tres regulæ principales.

¶ Prima eſt naturalis per ſexum in animalibus,ſcilicet quod nomina maſculorũ ſiue propria, ſiue cõmunia ſunt generis maſculini.vt אַבְרָהָם abraham אִישׁ .is. ideſt vir Et nomina fœminarũ ſiue propria, ſiue cõmunia ſunt generis fœminini.vt שָׂרָה ſara אִשָּׁה iſſa,ideſt mulier.Et nomina rerum vel proprietatũ,quæ conueniunt tam maſculis quàm fœminis,ſunt communia duorum generum.vt אָדָם adam, ideſt homo חַיִל chail, ideſt fortis, ſed hæc notiſſima regula eſt apud omnes,quia vero ſunt quędam alia nomina aliarum rerum in quibus nullus eſt ſexus, ideo dantur aliæ regulæ de genere.

Secũda

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Secūda regula eſt per terminationem, ſcilicet quod omnia nomina hebraica terminata in aliqua iſtarum triū litterarū אתה aleph,he,thau,cōmuniter ſunt generis fœminini.vt צבא çaba, ideſt militia צמא çama, ideſt ſitis ברכה beracha, ideſt benedictio תורה thora.i. lex אות oth,ideſt ſignū vel littera שבלת ſiboleth,ideſt ſpica. Nomina vero deſinētia in quācunq; aliam litterā hebraicam cōmuniter ſunt generis maſculini.vt בכור bechor, ideſt primogenitus.Sed iſta regula multas patitur exceptiones, maxime pro ſecunda eius parte de maſculinis, quia plæraque talium nominum inueniuntur ſæpius adiuncta nominibus adiectiuis aut verbis, vel participiis fœmininis, ideſt quæ terminantur in aliqua illarum trium litterarum generis fœminini. nam tunc illa nomina ſunt fœminina. & eadem erunt maſculina ſine illis litteris finalibus in ſe vel in ſuis adiunctis. vt Eccleſiaſtes primo וזרח השמש ideſt oritur ſol. ibi aſſemes eſt generis maſculini,quia verbum eius zarach eſt maſculinū, vt patet ex littera finali. ſed Naū.3. שמש זרחה .i.ſol ortus eſt.ibi ſemes eſt fœminū,quia verbū ei9 zarcha eſt fœmininū quia terminaē in he.Itē tertii Regū.19. ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ideſt ſpiritus grandis & fortis ſubuertens montes.vbi illud nomē ruach, ideſt ventus habet tria adiectiua.primū fœmininū, ſcilicet gedola,ideſt grādis quia terminatur in littera he, alia duo ſunt maſculina.ſ.vechazaq. i. & fortis mephareq.i.ſubuertēs quia terminātur in aliis litteris &c.

¶ Tertia regula de cognitione generis nominum eſt, per terminationem numeri pluralis.quia nomina maſculina

UVA. BHSC. IyR_123

lina communiter in plurali terminantur in. im. fœminina vero in. oth. vt אִישׁ אִישִׁים ideſt vir viri. אִשָּׁה אִשּׁוֹת ideſt mulier mulieres. דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum verba. תּוֹרָה תּוֹרוֹת ideſt lex leges. Sed hæc regula non eſt vſquequaque vera, nam patitur plærunque exceptionem, vt in declinatione nominis dicemus. Aduerte hic quod in nominibus animalium, quæ habent ſexum, de quibus in prima regula ſupra, omne nomẽ maſculinũ poteſt formare de ſe fœmininum terminatum in littera. he. vt נַעַר נַעֲרָה ideſt puer puella פֶּרֶד פִּרְדָּה mulus mula. זָקֵן זְקֵנָה ideſt vetulus vetula פָּר פָּרָה taurus vaca.

¶ Notandum etiam, quod in nominibus animalium brutorum, ideſt quadrupedum, & volatilium ſunt quædam nomina generis promiſcui hoc eſt, quæ ſub vno genere ſignificant maſculum, & fœminam, vnde & talia nomina quandoque inueniuntur adiuncta adiectiuis vel verbis maſculinis, quandoque fœmininis. vt בָּקָר bos יוֹנָה columba נֶשֶׁר aquila גָּמָל camellus צִפּוֹר paſſer עוֹרֵב coruus, Et ita de multis aliis ſine numero.

¶ Cap. ſecundũ de declinatione nominum.

DEclinationes nominum apud Hebræos, ſicut & apud Hiſpanos, & quoſdam alios non variantur per caſus, ſed ſolum per numeros. quia nominis terminatio in omnibus caſibus numeri ſingularis eſt eadem, ſed variatur in numero plurali. quæ variatio duplex eſt, vt iam diximus in tertia regula generis, ideo duæ tantũ ſunt nominum hebræorum declinationes. ¶ Prima eſt nominum maſculinorum, quorum numerus pluralis termi-

natur

UVA. BHSC. IyR_123

tur in. im. a quacunque numeri singularis terminatione. Quæ formatio duobus modis fieri potest. Primo addita syllaba. im. super numerum singularem. Secundo mutata vltima littera singulari in. im. vt חֵץ חִצִּים ideſt sagitta sagittę שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים ideſt spica spicæ. ℂ Secunda declinatio est nominum fœmininorum mittentium pluralem numerum in. oth. a quacunque singularis numeri terminatione. Quæ etiam formatio duobus modis fieri solet, aut addita syllaba. oth. aut vltima littera mutata in. oth. vt צָבָא צְבָאוֹת militia militiæ מִלָּה מִלּוֹת dictio dictiones. vnde ex hoc exemplo de milla. habes quod quando vltima nominis littera fuerit he illa excluditur in formatione prædicta numeri pluralis in im. vel in oth. vt שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת ideſt annus anni. Sed ab hac regula declinationum, atque etiam à tertia regula generis superius posita, excipiuntur quędā nomina. nam sunt quędam masculina mittentia pluralem numerum in. oth. & quædam fœminina in. im. alia denique tum masculina, tum fœminina, quæ implurali vtranque habent terminationem hoc est in. im. & in. oth.

ℂ Masculina in. oth. sunt hæc fere.

אָב אָבוֹת	Pater patres.
בְּכוֹר בְּכוֹרוֹת	Primogenitus primogeniti.
חֲלוֹם חֲלוֹמוֹת	Somnium somnia.
מָאוֹר מְאוֹרוֹת	Luminare luminaria.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת	Altare altaria.
מָטָר מְטָרוֹת	Pluuia pluuiæ.
מָקוֹם מְקוֹמוֹת	Locus loca.

Taber/

UVA. BHSC. IyR_123

מִשְׁכָּן מִשְׁכָּנוֹת Tabernaculum tabernacula.
סִיר סִירוֹת Olla ollæ.
קָהָל קְהִלּוֹת Eccleſia eccleſiæ.
קוֹל קוֹלוֹת Vox voces.
קִיר קִירוֹת Paries parietes.
שָׂדֶה שָׂדוֹת Campus campi.
שֵׁם שֵׁמוֹת Nomen nomina.

¶ Fœminina in.im.ſunt hæc fere.

אֶבֶן אֲבָנִים Lapis lapides.
אֹזֶן אָזְנַיִם Auris aures.
אֵלָה אֵלִים Quercus quercus.
אֲלֻמָּה אֲלֻמִּים Manipulus manipuli.
אֵימָה אֵימִים Timor timores.
אִשָּׁה נָשִׁים Mulier mulieres.
בֵּיצָה בֵּיצִים Ouum oua.
דְּבֵלָה דְּבֵלִים Carica caricæ.
דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים Apis apes.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים Via viæ.
חִטָּה חִטִּים Triticum tritica.
יַעֲנָה יְעִינִים Strutio ſtrutiones.
כֻּסֶּמֶת כֻּסְּמִים Far farra.
לְבֵנָה לְבֵנִים Later lateres.
מוֹפֵת מוֹפְתִים Miraculum miracula.
נְמָלָה נְמָלִים Formica formicæ.
סְאָה סְאִים Menſura menſuræ.
עַיִן עֵינַיִם Oculus oculi.
עִיר עָרִים Ciuitas ciuitates.
פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים Concubina concubinæ.

Mani

UVA. BHSC. IyR_123

צְבֶת צְבָתִים Manipulus manipuli.
רָחֵל רְחֵלִים Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים Spica ſpicæ.
שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים Roſa roſæ.
שָׁנָה שָׁנִים Annus anni.
שְׂעֹרָה שְׂעֹרִים Ordeum ordea.
תְּאֵנָה תְּאֵנִים Ficus fici.

¶ Maſculina & fœminina in. im. & in. oth.

אֵימָה אֵימִים אֵימוֹת Timor timores.
אִמְרָה אֲמָרִים אֲמָרוֹת Verbum verba.
דּוֹר דּוֹרִים דּוֹרוֹת Generatio generationes.
דֶּלֶת דְּלָתַיִם דְּלָתוֹת Ianua ianuæ.
חָצֵר חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת Villa villæ.
מִלָּה מִלִּים מִלּוֹת Dictio dictiones.
מָעְיָן מַעְיָנִים מַעְיָנוֹת Fons fontes.
עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Peccatum peccata.
פִּנָּה פִּנִּים פִּנּוֹת Angulus anguli.
צֶלַע צְלָעִים צְלָעוֹת Latus latera.
קֶרֶן קַרְנַיִם קַרְנוֹת Cornu cornua.
שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni.

Poſſibile eſt autem, quod ſacram ſcripturam legentes quædam alia nomina irregularia inueniant præter hæc, ſed iſta ſufficiant exempli gratia.

¶ Sed circa formationem ſupradictam nominum regularium à ſingulari numero in pluralem notandum, quod plærunque præcedentium ſyllabarum vocales mutantur, ſed non ſemper vno modo. pro qua varietate dantur iſtæ tres regulæ.

Prima

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Prima regula est, quod nomina monosyllaba quæ habent çere in principio mutãt vocalẽ.e.in.i.vt חֵץ חִצִּים ideſt ſagitta ſagittæ נֵס נִסִּים ideſt vexillum עֵז עִזִּים ideſt hircus ſiue capra עֵת עִתִּים ideſt tempus ſiue hora .i. nidus קֵן קִנִּים .i. finis קֵץ קִצִּים .i. dens. שֵׁן שִׁנַּיִם Sed ab hoc genere nominum excipitur hoc nomen.ben. ideſt filius quod mutat. e.in.a. vt בֵּן בָּנִים . ¶ Alia iſtorum mutant alias vocales in alias.vt יוֹם יָמִים ideſt dies עִיר עָרִים ideſt ciuitas צַד צְדָדִים ideſt latus . Sed tria ſunt monoſyllaba quæ nõ mutant.vt עֵד עֵדִים ideſt teſtis teſtes עֵץ עֵצִים ideſt lignũ ſiue arbor .i. nomẽ. שֵׁם שֵׁמוֹת Et præter hæc pauca alia reperies monoſyllaba hebraica,ſi qua tamẽ forte apparuerint,ex analogia pręcedẽtiũ formabunt,exceptis his,q̃ inter irregularia poſita ſũt.

¶ Secunda regula eſt,de nominibus duarum ſyllabarum,quod illa cuiuſcunque ſint generis, plærunque mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum חֵלֶק חֲלָקִים ideſt pars. Sed excipiuntur nomina hebraica, quæ habent ſimilitudinem cum his dictionibus nihil ſignificantibus פָּעַל פָּעֵל פָּעוֹל פִּיעוֹל פּוֹעַל פּוֹעֵל quoniam nomina, quæ ſequuntur proportionem harum dictionum, non mutant vocalem à ſingulari numero in pluralem.vt זְאֵב זְאֵבִים ideſt lupus lupi . quod ſequitur proportionem dictionis פָּעַל & ad hanc rationem reducuntur alia plura nomina biſſyllaba.Verumtamen nomina habentia ſimilitudinem cum illa dictione פָּעוֹל ſi in littera media non habuerint dagues, mutant primã vocalem in aliam.vt בָּרוּךְ בְּרוּכִים

ideſt

UVA. BHSC. IyR_123

ideſt benedictus benedicti, ſed ſi habuerint dagues, nihil mutant. vt אַלּוּף אַלּוּפִים .i. dux duces סַבּוּר סַבּוּרִים ideſt vmbilicus vmbilici תַּנּוּר תַּנּוּרִים ideſt furnus furni תַּפּוּחַ תַּפּוּחִים ideſt malus mali. vel malum mala. Etiã quando prima dictionis littera eſt aliqua ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cũ apice cameç, vel pathach, nihil mutant, ſiue habeant dagues in media littera, ſiue non, vt חָרוּץ חֲרוּצִים ideſt ſollicit? ſolliciti עָמוּד עֲמוּדִים ideſt colũna colũnæ. Nomina quoq; huiꝰ ordinis deſinẽtia in he plærũq; nihil mutant. vt שָׂדֶה שָׂדוֹת .i. cãpus campi.

¶ Tertia regula eſt de nominibus polliſyllabis, ideſt trium aut plurium ſyllabarum. quod talia nomina plærunque nihil mutant. vt תְּאֵנָה תְּאֵנִים ideſt ficus fici. Dixi plærunq;, quia poterit inueniri exceptio contra hãc regulã. vt יַעֲנָה יְעֵנִים .i. ſtrutio ſtrutiones, & ſicde aliis.

¶ Cap. tertium de numeris nominum.

NVmerus cõmunis proprietas eſt quattuor partium orationis declinabilium, quæ ſunt Nomen, Pronomen, Verbum, & Participiũ. Et licet apud latinos ſit tantum duplex numerus ſingularis, & pluralis, tamẽ Hebræi ſicut & Græci tertium habent numerum, ſcilicet dualem. Verum hoc nõ niſi in ſolo nomine, nam verbum, & participium, atque pronomen ſolos duos habent numeros ſingularem, & pluralem. nomen autem habet tres numeros. Singularis numerus hebraicæ dicitur לָשׁוֹן יָחִיד hoc eſt lingua vnius. vt אִישׁ אִשָּׁה ideſt vir mulier. De cuius numeri terminatione nulla eſt certa regula, eo quod ſit principium. Exceptis nominibus fœmininis terminatis

C

UVA. BHSC. IyR_123

tis in aliqua illarum trium litterarum אַתָּה de quibus in præcedenti capitul.de genere dictū est. A nomine masculino singulari formantur & plurale masculinū & singulare,atq; plurale femininū, de qua formatione etiā dixim? in.2.cap.¶Dualis vero numer? hebraice dr לְשׁוֹן שְׁנַיִם ideſt lingua duorū. Et terminatur semper in.im.siue nomen sit masculinū,siue femininū.& formatur a singulari numero addita syllaba.im.vel vltima littera mutata in.im. Et talia nomina dualia semper habent accentū in penulti ma syllaba,quæ subscribitur cū vocali pūcto de.a.cameç, vel pathach. Et oia fere huiusmodi nomina significāt res binas,ideſt quæ semp duæ iūctæ reperiūtur.vt יָד יָדַיִם ideſt manus man? אֹזֶן אָזְנַיִם .i.auris aures עַיִן עֵינַיִם ideſt oculus oculi רֶגֶל רַגְלַיִם .i. pes pedes אַף אַפַּיִם ideſt naris nares. ¶Pluralis deniq; numer? hebraice dicitur לְשׁוֹן רַבִּים .i. lingua multorū,de cui? terminatione pariter & formatione tam in nominib? masculinis, q̄ in femininis iā dixim? in cap.de genere.vt אִישִׁים אִשּׁוֹת ideſt viri mulieres. Sed aduertendū,quod sunt quædā nomina,q̄ in numero singulari habēt similē terminationē sicut noia dualia,vel pluralia masculina,quia terminant in. im.vt תָּמִים .i.innocēs קָדִים .i.subsolan? vētus מִצְרַיִם .i. ægyptus לוּדִים nomē ꝓprīū viri. Aduertēdū tamē,qđ aliquādo ab huiusmodi noib? desinētib? in.im.aufert p apocopē mem finalis,& tūc accipit tale nomē terminationem ꝓnois primæ ꝓsonæ vel singularis,vel pluralis. Exē plū primi.2.Reg.22. וְתְפַלְּטֵנִי מִרִיבֵי עַמִּי .i.& liberabis me a cōtradictionib? populorū.pro quo tamē beat? Hieronym?

UVA. BHSC. IyR_123

ronym? trāſtulit populi mei, denotās, qđ dictio hammi ſit nomē cōpoſitū cū pronoie primæ pſonæ in numero ſin gulari. Sed clari? exemplū eſt illud. 2. Regū. 23. vbi dicitur רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁי .i. princeps ducū exercitus. Exēplū ſecūdi Hiere. 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי hoc eſt, q aperuit ſibi feneſtras, vbi dixit challonai pro challonim. Itē eſt alia exceptio, qa aliquādo hæc noia mutāt mem finalē in nun. vt Eze. 4. קַח לְךָ חִטִּין .i. accipe tibi tritica. & Danie. 12. לְקֵץ הַיָּמִין .i. in fine dierū. Illud quoq; notādū, eſſe quædā noia dua liter, aut pluraliter declinata in. im. deſinētia, q̄ carēt nume ro ſingulari, cuiuſmodi ſunt, quæ ſequūtur חַיִּים .i. vitæ מְאֹזְנַיִם .i. mixta מַיִם aquę .i. ſtathera כְּלָאַיִם .i. facies פָּנִים forcipes מֶלְקָחַיִם .i. meri brachæ צָהֳרַיִם .i. dies רַחֲמִים .i. moiç שָׁמַיִם .i. cœli &c. Et ī huiuſmodi noib? pluraliter declinatis etiā intelligitur numerus ſingularis, niſi eis adiūgatur adiectiuū, verbū aut participiū determi nans certū numerū. vt Pſal. 93. מַיִם רַבִּים .i. aquæ multæ. vt Geneſis. 18. מְעַט מַיִם .i. parū aquę. Sunt ediuerſo alia noia, quæ carēt numero plurali cuiuſmodi ſunt, q̄ ſequū tur & fortaſſe alia plura גְּרָה .i. granū הִין .i. mēſura חֹם .i. calor חֹמֶץ acetum חֹרֶב ſiccitas יַיִן vinum יָרֵחַ luna פּוֹל faba צֹאן ouis קוֹר frigus קַיִץ .i. ver שֶׁמֶשׁ ſol תֹּבֶל mūdus. Et licet in ſacra ſcriptura nō reperiatur plu ralis numerus iſtorū nominū, poſſet tamē in eis formari pluralis ex ſingulari ſecundū regulas ſuperi? datas obſer uato genere nominis. Nomina etiā propria hominū, & lo corum carent numero plurali. vt אַבְרָהָם abraham בָּבֶל babilon. Nomina etiam deſinentia in. uth. non habent

UVA. BHSC. IyR_123

in vſu numerū pluralē, quam q̄ poſſem⁹ illud formare, ſi opus fuerit. vt גַּבְהוּת .i. ſuꝑbia יַלְדוּת iuuentus כִּלְמוּת verecundia שִׁפְלוּת humilitas, & in his quia fœminina ſunt, pluralis numerus terminatur in .oth. præcedente littera iod. vt גַּבְהוּיוֹת .i. ſuperbiæ יַלְדוּיוֹת .i. iuuentutes.

¶ Caꝑ. quartum de caſibus nominum.

SErmo hebraicus pręter cōmunem vſum latinorum, & Græcorum non variat caſus nominum per terminationes, quandoquidē omne nomen hebræum eſt inde clinabile per omnes caſus, excepta differentia numeri ſingularis, & pluralis, de qua ſuperius dictum eſt. Ad cognoſcendum ergo in quo caſu ponitur quodlibet nomen in ſerie orationis hebraicæ ponūtur tres regulæ principales.

¶ Prima regula eſt per conſtructionem nominis cum verbo, vel nominis cum nomine. Nam ſi nomen adiungatur verbo in ratione ſuppoſiti, eſt nominatiui caſus, ſi vero in ratione appoſiti vel perſonæ patientis, eſt accuſatiui, vel alterius obliqui caſus. exemplum אִישׁ אָכַל לֶחֶם ideſt vir comedit panem. clarum eſt quia אִישׁ eſt nominatiuus, & לֶחֶם eſt accuſatiuus. Sed ſi nomen ſubſtantiuū adiungatur nomini ſubſtantiuo, primum eorum eſt nominatiui caſus, & regit poſt ſe alterum in caſu obliquo, ſcilicet genitiuo, vel aliquo alio. exemplū שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד ideſt ſalomon filius dauid. clarum eſt, quod שְׁלֹמֹה eſt nominatiuus, & דָּוִד eſt genitiuus, Et ſic de aliis.

¶ Secunda regula, & tertia ſunt per articulos, vel præpoſitiones, nam quædam ſunt præpoſitiones inſeparabiles, quę ſcilicet adduntur nomini per compoſitionem. alie ſepara-

UVA. BHSC. IyR_123

separabiles, idest additæ nomini per appositionem, & vtrisque illarum vtitur sermo hebraicus ad designandos casus. ¶ Sit ergo secūda regula de præpositionib⁹ insepa rabilibus, quæ sunt istæ quattuor litteræ. הַלְמֵב Prima istarum, scilicet he est articulus nominatiui inquocunque numero, & genere nominis, & subscribitur per vocalem. a. vt הָאִישׁ idest vir הָאִשָּׁה idest mulier הָאֲנָשִׁים idest viri הָאֲנָשׁוֹת idest mulieres. Verumtamen in nominibus pollisyllabis incipientibus a littera. he. vel haim prędictus articulus subscribitur per vocalem. e. çegol. vt הָהָרִים .i. montes הָעָרִים idest ciuitates. Istæ etiam articulus he denotat genitiuum, sed ad cognoscendum cuius casus est nomen habens talem articulū. i. quādo est nominatiui, & quando genitiui casus, recurrendū est ad primā regulā de cōstructione. Aduertendū vero, qđ nomē regens post se genitiuū non scribitur cū isto articulo he. vt Geneſis. 2. תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ .i. generationes cœli, & terræ. Nomina quoq; propria hominū, & locorū nō recipiunt prędictū articulū he. neq; possunt immediate post se rege re genitiuū nisi interueniat aliud nomē appellatiuum. vt Deute. 33. מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים .i. moyses vir dei. Ex hoc sequitur, quod quādocūq; duo vel plura nomina propria inserie textus immediate iūcta sunt, omnia in eodem casu noiatiuo ponunt̄. vt Exodi. i. רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה idest ruben, simeon, leui, & iudas &c. Secunda littera, scilicet lamed est articul⁹ datiui, Tertia, scilicet mem est ar ticulus ablatiui, Quarta littera, scilicet beth est articul⁹ ef fectiui, idest casus septimi. Accusatiuus non habet arti/

UVA. BHSC. IyR_123

culum inſeparabilē, ſed ſeparabilē, de quo infra dicemus. Vocatiu⁹ eſt ſimilis noīatiuo excepto, qđ fere ſemp ponitur ſine articulo. Cognoſcit⁹ etiā vocatiu⁹ in ſcriptura hebraica per dictionis geminationē, vel triplationē. Exēplū primi. vt Geñ. 22. Abrahā abrahā. Exēplū ſecundi Hiere. 22. Terra terra terra audi verbū dñi. Aliquādo tamē vocatiuus nō geminat dictionē, vt patet in eodē cap. Geneſ. 22. Aduerte tandē pro hac ſecūda regula, qđ ille articulus. he. poteſt poni cū oñib⁹ caſib⁹, ſed poſt litterā ppriā, q̄ eſt articulus illius caſus. Nūc exēplar ponam⁹ in quo omnia prædicta in hac ſecunda regula plane intelligantur.

¶ Singulari numero.

אִישׁ vel הָאִישׁ	Nominatiuo vir.
אִישׁ vel הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לְאִישׁ vel לְאִישׁ vel לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ vel אֶת הָאִישׁ	Accuſatiuo virum
אִישׁ אִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ vel מֵאִישׁ vel מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בְּאִישׁ vel בְּאִישׁ vel בְּהָאִישׁ	Effectiuo viro.

¶ Plurali numero.

אִישִׁים vel הָאִישִׁים	Nominatiuo viri.
אִישִׁים vel הָאִישִׁים	Genitiuo virorū.
לָאִישִׁים vel לְאִישִׁים vel לָהָאִישִׁים	Datiuo viris.
אֶת אִישִׁים vel אֶת הָאִישִׁים	Accuſatiuo viros.
אִישִׁים אִישִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאִישִׁים vel מֵאִישִׁים vel מֵהָאִישִׁים	Ablatiuo a viris.
בָּאִישִׁים vel בְּאִישִׁים vel בָּהָאִישִׁים	Effectiuo viris.

Et ſic

UVA. BHSC. IyR_123

Et ſecūdū hūc modū explicari debēt caſus oīum aliorū nominū tā maſculinoꝝ, q̄ fœmininoꝝ, & in ſingulari numero, & in plurali. ¶ Tertia regula cognoſcendi caſus nominū eſt p articulos, q ſūt p̄poſitiones ſeparabiles. Etſunt iſtę qnq; שֶׁל אֶל אֵת מִן עִם Prim⁹ articul⁹. ſel. eſt genitiui. Secūdus. el. eſt datiui. Terti⁹. eth. eſt accuſatiui. Quartus. min. eſt ablatiui. Quint⁹. him. eſt effectiui caſus. Noiatiu⁹ autē, & vocatiu⁹ nō habēt articulos ſeparabiles, ſed ſolū inſeparabiles, de quib⁹ ſupra. Et cū his etiā articulis ſeparabilib⁹ pōt poni he articulus inſeparabilis p oēs caſus, poteſt etiā prætermitti & nō poni. ſed quādo ponitur cū eis, ſemper poſtponitur eis. vt patet in hoc exemplo.

אִישׁ vel הָאִישׁ	Nominatiuo vir.
שֶׁל אִישׁ vel שֶׁל הָאִישׁ	Genitiuo viri.
אֶל אִישׁ vel אֶל הָאִישׁ	Datiuo viro.
אֵת אִישׁ vel אֵת הָאִישׁ	Accuſatiuo virum.
אִישׁ אִישׁ	Vocatiuo o vir.
מִן אִישׁ vel מִן הָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
עִם אִישׁ vel עִם הָאִישׁ	Effectiuo viro.

Eodem modo in numero plurali tam in maſculinis, q̄ in fœmininis nominib⁹. Aduertendū, quod ille articulus ſel, qui eſt genitiui raro ponitur in ſacra ſcriptura. Excepto in nominib⁹ cōpoſitis cum pronomine. vt Cāticorū primo כַּרְמִי שֶׁלִּי .i. vinea mea vel mei. vbi nō ſine myſterio addit̄ ille genitiu⁹ ſelli, qui alias videretur ſupfluus. ¶ Sed redeūdo ad ſecūdā regulā de articulis, ſeu p̄poſitionibus inſeparabilib⁹ notandū eſt primo, quod licet illæ quattuor litteræ, aliquando ſint de ſubſtātia nominis, ta-

UVA. BHSC. IyR_123

men quando sunt litterę accidentales, & denotāt casus no minum, cōmuniter littera prima nominis, quæ immedia te sequitur articulum, scribitur cum dagues, maxime quā do he, lamed, & beth, scribūtur cum vocali. a. & mem per vocalem. i. vt הַמָּקוֹם לַמָּקוֹם מִמָּקוֹם בַּמָּקוֹם ideſt lo/ cus loco a loco in loco. ℂ Item quādo nomen aliquod regit poſt ſe genitiuum, articulus datiui lamed, & beth ef fectiui ſcribūtur cum pūcto ſeua. vt Gene. 16. לְקוֹל שָׂרַי ideſt voci ſare. & Geneſis. 21. בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ideſt in ter ra philiſtinorum. Et idem punctus ſubſcribitur eiſdem ar ticulis, quando tale nomen habet poſt ſe adiectiuū. vt Ge neſis. 18. לְגוֹי גָּדוֹל ideſt gentem magnam. & Exodi. 12. בְּבַיִת אֶחָד ideſt in domo vna. Hoc tamen non obſerue tur quādo tale adiectiuum habet articulum he, quia tunc prædictæ litteræ habent vocalem. a. vt Deutero octauo. בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל ideſt in deſerto grādi. Articulus quoq; accuſatiui, ſcilicet. eth. aliquando deſeruit ablatiuo vt Ge/ neſis. 39. אֶת יוֹסֵף ideſt cum ioſeph. Aliquando etiam he ponitur in fine dictionis pro articulo accuſatiui. vt Gene ſis. 48. מִצְרַיְמָה ideſt ad ægyptum. Si præterea prima lit tera nominis tam proprii, quàm communis habet ſeua, articuli datiui ablatiui, & effectiui debent ſubſcribi cum vocali. i. hiriq. vt לִצְדָקָה ideſt iuſticię מִצְדָקָה ideſt de iu ſticia בְּצִדְקָה ideſt in iuſticia. Hoc maxime fit, quando ta le nomen regit genitiuum. vt Pſal. 32. בִּדְבַר יְהוָה ideſt in verbo domini. Illud quoq; ſciendum, quod lamed ar ticulus datiui, & beth effectiui in nominibus propriis ho minum, & locorum ſubſcribitur cum ſeua. vt Geneſis. 6. וַיֹּאמֶר

UVA. BHSC. IyR_123

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ ideſt dixit deus noe. & Numeri. 12. בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה ideſt in ſeruo meo moyſe. Et quando no men incipit a littera iod cum ſeua. vt יְהוּדָה tunc ſi præ dicti tres articuli venerint cum chiriq prędicta littera iod remanet ocioſa. vt לִיהוּדָה מִיהוּדָה בִּיהוּדָה ideſt iu de, de iuda, cum iuda. ℂ Notandum ſecundo circa ſecun dam regulam, quod omne nomen polly ſillabū incipiens a puncto vocali. a. ſi conſtruatur poſt ſe cum genitiuo mu tat vocalē. a. in ſeua, q̄ eſt vocalis. e. vt מָקוֹם דָּבָר שָׂדֶה ſi regat genitiuum, dicimus מִזְבֵּחַ מָקוֹם ideſt locus altaris שָׂדֶה עֶפְרוֹן דְּבַר יְהוָה ideſt verbū domini ideſt campus ephron. Excipiuntur tamen ab hac regula nomi na, quorum prima littera eſt gutturalis, quia talia nō mu tant vocalem. a. etiam ſi regant genitiuum, neque etiam in formatione pluralis. vt אֲרוֹן הַבְּרִית ideſt arca fœderis. Indictionibus præterea diſſyllabis, quorum littera media eſt iod. vt בַּיִת & alia huius ꝓportionis, littera iod manet ocioſa, quādo tale nomē regit genitiuū. vt בֵּית יִשְׂרָאֵל .i. dom⁹ iſrael, eodē modo זַיִת .i. oliuetū, dicim⁹ זֵית שֶׁמֶן ideſt oliuetū olei. ſimiliter חַיִל .i. exercitus. dicim⁹ cū ge nitiuo חֵיל פַּרְעֹה .i. exercit⁹ pharaonis. Idē accidit in prę dictis nominib⁹, quādo cōponūtur cū pronoīe. vt בֵּיתִי ideſt domus mea. Et quādo declinātur in plurali numero זֵיתִם ideſt oliuæ. rerum aliquādo in talibus profertur lit tera iod. vt חֵילִים ideſt exercitus pluraliter. Nomina quoque in plurali deſinentia in. im. tam maſculina, quam fœminina, quando poſt ſe regunt genitiuū, perdunt mem vltimam, & punctus chiriq mutatur in çere cum aliquali

etiā

UVA. BHSC. IyR_123

etiam mutatione aliorum punctorum vocalium iuxta re gulas supradictas, vbi supra in declinatione nominum. vt בָּנִים .i. ideſt filii, adde genitiuū dicemus בְּנֵי אַבְרָהָם .i. ideſt filii abrahā. ſimiliter דְּבָרִים ideſt verba. cum geniti uo dicemus דִּבְרֵי הַיָּמִים ideſt verba dierū &c. Sed hæc mutatio aliquando etiam reperitur ſine regimine geniti/ui. vt הוֹלְכֵי עַל דֶּרֶךְ שִׂיחוּ ideſt ambulantes per viam loquimini. Numero duali penultima vocalis quę eſt. a. ver titur iuçere vocalē. e. vt שְׁמֵי יְהוָה .i. cœli dñi יְדֵי נָשִׁים ideſt manus mulierū &c. ¶ Nomina præterea trium ſyl labarum, quarum duæ priores litteræ ſubſcribūtur cum puncto vocali. a. ſi ſequatur genitiuus, poſterior punctus prædictorū mutatur in ſeua, & illa littera colligitur a ſylla ba præcedēte. vt אַנְשֵׁי ideſt homines, cum genitiuo di cim? אַנְשֵׁי הָעִיר .i. homines ciuitatis. ſimiliter חֲכָמִים ideſt ſapiētes, cum genitiuo dicimus חַכְמֵי לֵב .i. ſapiētes cordis. Eſt etiā aduertendū, quod nomina fœminina deſi nētia in litterā he in numero ſingulari, quādo regūt poſt ſe genitiuū, mutant illud he in thau, cū mutatione aliorū punctorū, de qua dictū eſt. vt צְדָקָה .i. iuſticia, cū geniti uo dicim? צְדָקַת הַצַּדִּיק ideſt iuſticia iuſti. ſimiliter שָׁנָה ideſt annus, cū genitiuo dicimus שְׁנַת רָצוֹן .i. annus pro pitiationis. ſed hæc regula intelligit ſolū in nominib?, q̄ habent vocalē. a. ante he. nā vbi nō occurrit vocalis punctus de. a. nō mutatur he in thau. vt שָׂדֶה .i. cāpus. & ratio huius eſt, quia talia nomina nō ſunt fœminina. Excipitur etiā hoc nomē לַיְלָה .i. nox, in quo littera he tollitur, & nō mutatur in thau, quādo regit genitiuum. vt Exodi. 12.

לַיְלַ

UVA. BHSC. IyR_123

לֵיל שְׁמוּרִים ideſt nox obſeruationū. Nomina quoq; fœminina, quæ nec deſinūt in he nec in thau, quādo regunt genitiuum, aliquando accipiunt thau in fine. vt דָּבָר ideſt verbum, cum genitiuo dicimus דְּבָרַת שְׁבוּעַת ideſt verbum iuramenti. ſimiliter אֹמֶר ideſt dictum, cum genitiuo dicimus אִמְרַת אֱלוֹהַּ ideſt dictum dei.

¶ Cap. v. de noib? deriuatiuis, de relatiuis, & de numeralibus, atque de numeris litterarum.

SVnt aūt apud Hebræos ſicut & apud Græcos, & Latinos quædā deriuatiuorū noīm ſpecies hic notādę. ¶ Patronymica noīa dicunt q̄ deriuātur a noīb? patrū. vt יִשְׂרְאֵלִי .i. filiꝰ vel nepos aut aliquis deſcēdens ab iſrael, qui & iacob. ſimiliter יְמִינִי .i. filius vel nepos vel deſcēdens a iamin. ¶ Gentilia nomina ſunt, q̄ deriuātur a nominib? alicui? gētis vel nationis. vt ab אֲרַם .i. ſyria אֲרַמִּי ideſt ſyrus. ¶ Poſſeſſiua nomina in hebræo nō differūt a patronymicis & gētilibus. Terminātur autē huiuſmodi noīa oīa hoc modo, maſculina in .i. iod, fœminina vero in .ith. Et formātur a ſuis primitiuis addito pūcto chiriq vltimę litteræ, & vltra hoc in maſculinis ponit in fine iod littera ocioſa. In fœmininis vltra iod additur thau. vt ab יִשְׂרְאֵלִי formatur יִשְׂרְאֵלִי maſculinū, ideſt vir iſraelita, & יִשְׂרְאֵלִית fœminiuum. i. fœmina iſraelitis, ſimiliter ab אֲרַם formatur אֲרַמִּי maſculinum. i. ſyrus vir, & אֲרַמִּית ideſt mulier ſyra. Si tamen nomē primitiuū terminaretur in he litteram, tunc gētile vel patronymicū ab eo format aliquando he mutata in nun cum chiriq, & iod ocioſa in fine. vt Numeri. 26. לְשֶׁלַח מִשְׁפַּחַת הַשִּׁלֹנִי .i. de ſela ſelaneus

UVA. BHSC. IyR_123

neus genere, aliqñ vero nihil mutatur a primitiuo sed ipm ponit pro deriuatiuo. vt in eodē יְמִימָה מִשְׁפַּחַת יְמִימָה idest a iemna familia iemna itarum. Præterea quando nomen primitiuum terminatur in iod ocioſa deriuatiuum eius nil mutat, ſed primitiuum ponitur pro deriuatiuo, vt ibidem leui, nepthali, iſui, ſumi &c. In plurali vero hæc nomina terminātur maſculina in. im. & fœminina in. oth. iuxta regulam declinationum ſuperius poſitam. verum littera iod numeri ſingularis in fœmininis ſemper legitur in plurali, vt terminetur in. ioth. In maſculinis autem aliquando iod manet ocioſa in plurali, aliquando profertur ſuperadito altero iod. vt a מִצְרִי formatur plurale מִצְרִים vel מִצְרִיִּים ſimiliter a פְּלִשְׁתִּי formatur plurale פְּלִשְׁתִּים vel פְּלִשְׁתִּיִּים. ¶ De nominatiua nomina ſunt quę ab aliis nominibus deriuantur. vt a צֶדֶק idest iuſticia, deriuatur צַדִּיק idest iuſtus. Et a רֶשַׁע idest malitia, deriuatur רָשָׁע idest malus. Et in his nominibus non eſt certa regula terminationis danda. ¶ Diminutiua nomina non reperiūtur apud hebræos, ſed ſupplentur per duas dictiones סֵפֶר קָטָן idest liber paruus ſeu libellus. ſimiliter אָדָם קָטָן idest homo paruꝰ vel homuntio. ¶ Verbalia quoque nomina ſunt quę a verbis deriuantur. vt ab hoc verbo אָהַב idest amo, deriuatur אַהֲבָה idest amor. Et ab hoc verbo שָׁפַט idest iudico, deriuatur מִשְׁפָּט idest iudicium. Aduertendum tamen, quod huiuſmodi nominibus prope ſemper additur aliqua iſtarum ſex litterarum הָאֲמָנָתִי quæ dicuntur litteræ ornamenti. Et talis littera aliquando additur nomini verbali

UVA. BHSC. IyR_123

verbali in principio aliquando in fine nominis, vt patet in exemplis prædictis. Sed illa nomina quæ a latinis dicuntur verbalia, vt amator lector, vel participialia, vt lectio oratio, apud hebræos non habentur, sed supplentur per participia vt inferius dicemus. vt אוֹהֵב ideſt amans vel amator &c. ℂ Comparatiua quoque nomina, & superlatiua non sunt apud hebræos, sed supplentur per plures dictiones. Nam comparatiuum nomen suppletur per suum primitiuū & litteram mem, quæ est articulus ablatiui adiunctam nomini qui sequitur ex vi comparationis, ideſt cui fit comparatio. vt Eccleſiaſtes. 7. טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיוֹם הִוָּלְדוֹ ideſt melio est nomē quā oleum bonum, & dies mortis quàm dies suæ natiuitatis. Posset tamen ad maiorem explicationem poni aduerbiū magis quod hebræi vocāt יוֹתֵר ante litteram mem præ dictam, quæ tunc quasi nihil seruit. vt si diceremus יוֹחָנָן יוֹתֵר מֵאַבְיָה צַדִּיק ideſt ioannes iustus magis abia.

ℂ Superlatiuum quoque nomen suppletur per hoc aduerbium מְאֹד quod significat nimis siue valde. vt Geneſis. 1. וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד ideſt & ecce bona valde, Sed quā do sequitur aliud nomē ad quod fit cōparatio ponit cū præpositione mem. vt Numeri. 12. עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם ideſt mitiſſimus omnium hominum &c. ℂ Relatiuum apud hebræos est duplex, alterum est dictio per se & separabilis, alterum est littera & articulus inseperabilis. Et vtrunque est relatiuum substātiæ, refertque antecedens nomen substantiuum. Relatiuum separabile est ista dictio אֲשֶׁר ideſt quis vel qui, quæ tamen est in variabilis tam in sin-

UVA. BHSC. IyR_123

in singulari numero, quàm in plurali. Et potest adiungi nominibus cuiuscūq; generis & numeri, ita quod equiua leat omnib⁹ vocibus hui⁹ nominis latini quis vel qui in omnib⁹ casibus vtriusq; numeri. vt Psal. i. אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ .i. Beatus vir qui nō abiit. similiter posset dici beati viri אֲשֶׁר idest qui non abierunt. Et beata mulier אֲשֶׁר idest quæ nō abiit, & beate mulieres אֲשֶׁר .i. quæ nō abierunt, & sic de aliis. ¶ Relatiuū substātię inse parabile est ista littera שׁ sin posita in principio dictionis declinabilis, & equiualet alteri relatiuo prædicto. vt Canticorum. 4. vbi dicitur capilli tui, sicut greges caprarum שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר הַגִּלְעָד idest quæ ascēderunt de mōte galaad. Eodē modo possemus dicere in oratione dominica אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם .i. Pater noster qui es in cœlis. Et quando littera sin posita in principio dictionis est relatiuū & nō de substātia dictionis, cognoscitur per punctū dagues positū in littera immediate sequēte, vt etiā superius dictū est in articulis inseparabilib⁹ casuū nominis. ¶ Ad ppositum etiā hui⁹ relatiui memorāda est regula superi⁹ dicta, scilicet qđ in hebræo nulla est dictio vni⁹ litterę, nisi adiūgatur alteri p cōpositionē vel saltim p appositionē. ¶ Relatiua accidētis nō reperiūtur apud hebræos, sed supplentur per hoc aduerbiū כְּמוֹ qđ potest interpretari sicut. Et idē significat littera chaph posita in principio dictionis, quādo nō est de substātia eius. Exēplum si dicam⁹ reddo tibi librū pulchrū qualem dedisti mihi, hebraice dicitur כְּמוֹ idest sicut dedisti mihi &c. ¶ Occasione relatiuorū aduertendū hic, qđ tria sunt vocabula, quæ frequēter nō expri

UVA. BHSC. IyR_123

exprimuntur sed subiicētur in textu sacræ scripturæ, scili cet relatiuū, verbum substātiuū, & articulus denotans ca sum nominis. Exēplum primi, vt in Psal. 7. וְעוּרָה אֵלַי מִשְׁפָּט צִוִּיתָ ideſt cōsurge ad me iudiciū quod mādasti. vbi nō exprimitur relatiuū quod sed intelligitur. Exēplū secundi positum est iam in oratione dominica, vbi nō exprimitur verbū es. & Psal. 2. יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה ideſt dñs dixit ad me filius meus es tu. Et frequenter hoc verbum suppletur in sacra scriptura per pronomē tertiæ personæ obseruato numero eius & genere quemadmodū fuerit expediens. vt Genes. 34. הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ ideſt viri isti pacifici sunt nobiscū. vbi loco hu ius verbi sunt ponitur hoc pronomē hem. Exēplum ter tii Psal. 3. כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבַי לֶחִי ideſt quoniā per cussisti inimicorū meorum maxillā. vbi non explicatur articulus illius dictionis maxillam. Et sic de aliis multis. Et valet hoc notabile multum ad intelligentiam prophe tarum in hebræo, vbi isti defectus sunt frequentissimi.

¶ Nomina numeralia apud hebræos nō omnia sunt de riuatiua, sed quædam eorum sunt primitiua. Ea tamē om nia sunt adiectiua, & sunt nomina irregularia quātum ad genus, quia nō obseruant regulam generis nominū supe rius positā maxime a trib⁹ vsq; ad decē inclusiue. Nam in his masculina desinūt in he vel thau. fœminina vero nun quam in he licet aliquādo in thau, sed hoc raro. In his no minibus distincte procedemus per limites numerorum qui sunt vnitas dena centena millena &c. Vnitates sunt ab vno vsque ad decem quarum nomina hæc sunt.

Fœmi

VVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

אַחַת	אֶחָד	Vnus vna.
שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	Duo duæ.
שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	Tres masculina & fœminina
אַרְבַּע	אַרְבָּעָה	Quattuor masculina & fœ.
חָמֵשׁ	חֲמִשָּׁה	Quinq; masculina & fœmi.
שֵׁשׁ	שִׁשָּׁה	Sex masculina & fœminina.
שֶׁבַע	שִׁבְעָה	Septem masculina & fœmi.
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	Octo masculina & fœminia.
תֵּשַׁע	תִּשְׁעָה	Nouē masculina & fœminia.
עֲשָׂרָה	עֲשֶׂרֶת	Decē masculina & fœminia.

Aduertendum autem, quod in primo istorum nomi/num in genere masculino aliquādo sacra scriptura aufert primā eius litteram aliquādo vltimam. Exemplum primi Ezechiel.33. וְדִבֶּר חַד אֶת אַחַד ideſt dixit vnus ad vnū seu alterum. Exemplum secūdi in eodem.18. וְעָשָׂה אַת מֵאַחַת מֵאֵלֶּה ideſt si fecerit vnum de vno de istis. Licet posset dici, quod hæc dictio אַת non sit nomen numera le sed accipitur pro fratre, vt sit sensus si fecerit fratri &c. Idem etiam nomen vnus in genere masculino solet re/periri in numero plurali. vt Ezechiel.37. וְהָיוּ לְאַחָדִים בְּיָדֶךָ ideſt erunt vni in manu tua. Et hoc idem nomen in genere fœminino quando ponitur in fine clausulę, tūc aleph subscribitur cum çegol, & cheth cum cameç loco patha. vt Exodi.36. אַחַת אֶל אַחַת ideſt alteram, scilicet cortinā, ad alterā. In septimo quoq; nomine in genere ma sculino aliquando interponitur littera nun addita inter hain & he. vt Iob.42. שִׁבְעָנָה בָּנִים ideſt septem filii.

Notā

UVA. BHSC. IyR_123

¶Notandū præterea, quod prædicta nomina numeralia, ab vno vsque ad quinque solent in sacra scriptura accipi aliquando improprie ad significandum diminutionem, sed a quinque vsque ad decem econtra solent nomina significare augmentationem vel multiplicationem. Exemplum primi ponitur. 3. Regū. 17. מִקְשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים ideſt en colligo duo ligna, ideſt pauca. & Eſaie. 17. שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה בְּרֻנְּרִים בְּרֹאשׁ אַמִּיר אַרְבָּעָה חֲמִשָּׁה ideſt duorum vel trium granorum in ſumitate rami quattuor vel quinque. Exemplum ſecundi Prouerb. 24. כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק ideſt ſepties in die cadit iuſtus, vbi ponitur ſepties pro frequenter. ¶ Aduertendum præterea, quod ab his nominibus numeralibus in ſacra ſcriptura formantur verba quædam, ſcilicet Vnire, Diuidere, Tertiare, Quartare, Quintare, Seſimare, & Decimare. ab illis vero ſeptē, octo, nouem, talia verba nō reperiuntur. Exempla horum plurima ſunt in ſacra ſcriptura. ¶ Poſt iſtos numeros ſimplices dicamus de aliis compoſitis ex dena & vnitatibus. qui ſunt inter decē & viginti. In quibus nominibus ſemper vnitas præcedit, & dena ſequitur. ſed denarius in genere fœminino terminatur in he, in maſculino vero perdit eam oppoſito modo ad nomina ſupradicta.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
אַחַת עֶשְׂרֵה	אֶחָד עָשָׂר	Vndecim.
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	עַשְׁתֵּי עָשָׂר	Vndecim.
שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	שְׁנֵי עָשָׂר	Duodecim.
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה	שְׁנֵים עָשָׂר	Duodecim.
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	Tredecim.

UVA. BHSC. IyR_123

אַרְבָּעָה עָשָׂר	Quattuordecim.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר	Quindecim.
שִׁשָּׁה עָשָׂר	Sedecim.
שִׁבְעָה עָשָׂר	Septemdecim.
שְׁמֹנָה עָשָׂר	Octo & decem.
תִּשְׁעָה עָשָׂר	Nouem & decem.

Nomina numeralia, quæ significant denas supra primam, omnia sunt indifferenter masculina & fœminina, & in numero plurali semper terminata in. im. vt

עֶשְׂרִים	Viginti.
שְׁלֹשִׁים	Triginta.
אַרְבָּעִים	Quadraginta.
חֲמִשִּׁים	Quinquaginta.
שִׁשִּׁים	Sexaginta.
שִׁבְעִים	Septuaginta.
שְׁמֹנִים	Octoginta.
תִּשְׁעִים	Nonaginta.

Compositi etiam numeri inter has denas etiam habẽt duas dictiones, quarum prior est minoris numeri nomẽ, secunda vero est dena, & hoc frequenter. vt

אֶחָד וְעֶשְׂרִים	Vnus & viginti.
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים	Duo & triginta.
שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים	Tria & quadraginta &c.

Verum in libro Esdras aliquando ponitur maior numerus prius minore. vt in capitulo secundo. septuaginta duo, quinquaginta quattuor. Nomina centenariorum indifferenter sunt masculina & fœminina, & componuntur ex duobus nominibus, exceptis primo & secundo, quæ

UVA. BHSC. IyR_123

quæ ſunt ſimplicia nomina. Nomen primi cẽtẽnarii in numero ſingulari terminatur in he vel thau, & inde formatur eius plurale in oth. Alia omnia carent numero ſingulari, ſed ſecũdum eorum terminatur in. im. ad modum dualium. Reliqua ſeptem componuntur ex nomine vnitatis in genere fœminino, & ex plurali primi centenarii qui ſequitur nomen vnitatis. Exẽplum horũ erit hæc colũna,

מֵאָה vel מֵאַת	Centum ſingulariter.
מֵאוֹת	Centum pluraliter.
מָאתַיִם	Ducentum.
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	Trecentum.
אַרְבַּע מֵאוֹת	Quater centum.
חֲמֵשׁ מֵאוֹת	Quinquies centum.
שֵׁשׁ מֵאוֹת	Sexies centum.
שִׁבַּע מֵאוֹת	Septies centum.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת	Octies centum.
תְּשַׁע מֵאוֹת	Nouies centum.

Numeri cõpoſiti ex cẽtenariis ſunt triplices, ſcilicet ex centena & vnitate ſolum, ex centena & dena, ex centena dena ſimul & vnitate, quorum nominum aggregatio ex prædictis nota eſſe poteſt. Et in ſacra ſcriptura aliquando minores numeri præcedunt aliquando maiores, vt videre licet in quinto capituł. Geneſis, & alibi ſæpius.

¶ Nomina millenariorũ etiam ſunt indifferẽter maſculina & fœminina, & cõpoſita ex duob⁹ nominib⁹, exceptis primo & ſecũdo, quæ ſunt ſimplicia nomina. Primũ horũ habet numerũ ſingularẽ eleph, & pluralẽ elaphim vel alphe, alia omnia octo carẽt numero ſingulari, Sed ſecũ

UVA. BHSC. IyR_123

dum eorum terminatur in.im.ad modū dualium, Cætera omnia componuntur ex nominibus vnitatum terminatis in.thau.& plurali primi millenarii. Exempla patent in hac columna.

אֶלֶף	Mille singulariter.
אַלְפִּים אַלְפֵי	Milia pluraliter.
אַלְפַּיִם	Duo milia.
שְׁלֹשֶׁת אַלְפִים	Tria milia.
אַרְבַּעַת אַלְפִים	Quattuor millia.
חֲמֵשֶׁת אַלְפִים	Quinque milia.
שֵׁשֶׁת אַלְפִים	Sex milia.
שִׁבְעַת אַלְפִים	Septem milia.
שְׁמֹנַת אַלְפִים	Octo milia.
תִּשְׁעַת אַלְפִים	Nouem milia.
עֲשֶׂרֶת אַלְפִים׃	Decem milia.

Verum in sacra scriptura aliquādo in cōpositione præ dictorum nominum ponitur nomen primi millenarii in numero singulari.vt Numeri primo וְאַרְבָּעִים אֶלֶף ideſt quadraginta mille, & alibi sæpius &c. ¶ Dene millene, centene millene,& inde vsque ad mille milia, habent nomina composita ex nominibus præcedentibus denariorum vel centenariorum & miliariorum in numero plurali, & nonnunquam in singulari, Exemplum.

עֶשְׂרִים אֶלֶף	Viginti mille.
מְאַת אֶלֶף	Centum mille.
אֶלֶף אַלְפִים׃	Mille milia.

Ab his nominibus numeralibus deriuantur, quædam alia nomina quæ dicuntur multiplicia, vt

quadru/

UVA. BHSC. IyR_123

אַרְבַּעְתַּיִם	Quadruplum.
שִׁבְעַתַּיִם	Septuplum.
רִבּוֹא vel רְבָבָה	Decem mille.
רִבּוֹתַיִם	Viginti mille.
רִבּוֹאוֹת vel רְבָבוֹת	Multa milia.

Aduertēdum præterea, quod nomina substantiua iuncta nominibus numeralibus prædictis, præter vnitatem, ponuntur in numero plurali vsque ad decem inclusiue. Ab vndecim vero & vltra ascendendo in infinitum sacra scriptura ponit talia nomina substantiua aliquando in numero singulari, licet debeāt intelligi pluraliter. vt Geñ.5. שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה idest septē anni, & octingenti ann⁹.pro anni. Et cap̄.32. וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ idest & quadringenti vir cum eo. ¶ Deriuantur etiam a nominibus numeralibus alia adiectiua quæ dicuntur ordinalia, quia ordinem rerum significāt post aliquod principiū, vt primus/secundus/tertius &c. Et formantur a nominibus vnitatum, ita quod a primo nomine numerali nō formatur tale deriuatiuum, sed loco eius deriuatur ab hoc nomine רֹאשׁ idest principium, & inde formatur רִאשׁוֹן idest primus. ab aliis vero sequentibus numeris, hoc est a duob⁹ vsq; ad decem, hæc deriuatiua formātur ad modū patronymicoꝝ noīm de qb⁹ supra hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית	רִאשׁוֹן	Primus, prima.
שְׁנִיָּה vel שֵׁנִית	שֵׁנִי	Secundus, secunda.
שְׁלִישִׁיָּה vel שְׁלִישִׁת	שְׁלִישִׁי	Tertius, tertia.
רְבִיעִית	רְבִיעִי	Quartus, quarta.

UVA. BHSC. IyR_123

חֲמִישִׁי	Quintus, quinta.
שִׁשִּׁי	Sextus, sexta.
שְׁבִיעִי	Septimus, septima.
שְׁמִינִי	Octauus, octaua.
תְּשִׁיעִי	Nonus, nona.
עֲשִׂירִי	Decimus, decima.
חֲמִישִׁית	
שִׁשִּׁית	
שְׁבִיעִית	
שְׁמִינִית	
תְּשִׁיעִית	
עֲשִׂירִית vel עֲשִׂירִיָּה	

In his nominibus pluralis numerus pro masculinis terminatur in. im. pro fœmininis in. ioth. excepto primo qui terminatur in. oth. hoc modo רִאשׁוֹנִים רִאשׁוֹנוֹת primi, primæ שֵׁנִיִּים שֵׁנִיּוֹת secundi, secundæ &c. Ab vndecim vero & deinceps ascendendo pro nominibus ordinalibus ponuntur nomina numeralia nulla penitus facta mutatione. & hoc in vtroque genere & numero. Hebræi, etiã per hæc nomina ordinalia menses anni pronunciant, hoc est primum secundum &c. Et licet latini hæc nomina ordinalia adaptent ad significãdas partes ali quotas alicuius totius, scilicet tertiam quartam quintã sextam &c. Tamen hebræi illas partes significant per duo nomina, vt pro eo quod nos dicimus decimus quisq;, illi dicunt אֶחָד מֵעֲשָׂרָה id est vnus ex decem. & pro eo quod nos duæ centesime: illi dicunt שְׁנַיִם מֵמֵאָה .i. duo de centum &c. Nominibus quoque distributiuis vel diuiduis carent hebræi, sed supplent illa per nomina numeralia duplicata, vt pro eo quod nos dicimus bini & bini, ipsi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם id est duo duo. Genesis. 7. & sic de aliis. Aduerbia quoque numeralia non sunt apud eos, sed supplent illa per nomina numeralia & hoc nomẽ פַּעַם id est

vicẽ

UVA. BHSC. IyR_123

vicem, vt אַרְבַּעָה פְּעָמִים ideſt quattuor vicibus, et ſic de aliis. ¶ Occaſione autem nominum numeralium, dicamus tandem in hoc capitulo de numeris ſeu figuris numerorum, quibus hebræi ſolent numerare. Et licet latini & Arabes habeant proprios characteres ad ſignificā dos numeros, tamen Hebræi & Græci litteris alphabeti, pro numeris vtuntur hoc ordine. Nam primæ nouem litterę alphabeti ſignificant vnitates, aliæ nouem quarum prima eſt iod ſignificant denas, aliæ denique quattuor, quæ incipiunt a littera quoph pro centenis accipiuntur. Sed ad complementum nouem centenarum modernio/res hebræi applicāt quinq; litteras duplices, licet antiquio res hebræi huiuſmodi cētenas per duas aut tres litteras explicarent. Pro millenis autem redeunt ad principium alphabeti per litteras magnas, vt Aleph magnum pro mille, Beth magnum ſignificat duo milia, & hoc maxime in expoſitione ſacræ ſcripturæ. Sequitur exemplum.

¶ Vnitates.	Denę.	Centenę.	Millenę.
א vnum.	י decem.	ק centum.	א mille.
ב duo.	כ viginti.	ר ducenti.	ב duo milia.
ג tria.	ל triginta.	ש trecenti.	ג tria milia.
ד quattuor	מ q̈draginta.	ת quadrigēti	ד q̈ttuor milia.
ה quinq;.	נ quiquagīta	ך quingenti.	ה quinq; milia.
ו ſex.	ס ſexaginta.	ם ſexcenti.	ו ſex milia.
ז ſeptem.	ע ſeptuagīta.	ן ſeptingēti.	ז ſeptem milia.
ח octo.	פ octoginta.	ף octingēti.	ח octo milia.
ט nouem.	צ nonaginta.	ץ noningēti.	ט nouem milia.

UVA. BHSC. IyR_123

Numeri compoſiti ex dena & vnitate, vel ex centena & dena, vel etiam ex centena dena & vnitate, aggregatione litterarum, quæ ſignificant tales numeros explicari ſolent. vt vndecim pēr iod & aleph &c. Illud tamen nō eſt diſſimulandum hebræos vſque a deo reformidaſſe prodere nomen domini tetragrāmaton, vt quoties in numeris deſignandis aliquot ex illis litteris inciderent, eas in alias cōmutarent quæ eoſdē numeros exhibent. vt quindecim non p iod & he, ſed p tet & vau ſcribebāt. Et ita de aliis.

¶ Caꝑ. vi. de pronomine & ſpeciebus eius atque pronominū declinationibus, ac cōpoſitionibus.

PRONOMEN apud Hebræos dicitur כִּנּוּיִם ideſt apoſitio nominis, quia ei ſuperadditur. Præſuppoſita ergo pronominis diffinitione, quæ eadem eſt apud Latinos / Græcos / & Hebræos. Proſequamur eius duas ſpecies vulgatiſſimas, ſcilicet Pronomen primitiuum, & deriuatiuum. Quarum hæc eſt differentia, quia pronomina primitiua ſunt dictiones per ſe, & ſunt tantum quattuor apud Hebræos, ſcilicet ego, tu, illæ, iſte. Sed pronomina deriuatiua tantum in compoſitione reperiuntur, & illa ſunt tantum ſex, ſcilicet meus, tuus, ſuus, noſter, veſter, & illorū. ¶ Primitiuorū declinationes tot ſunt quot ſunt ipſa ꝓnomina, hoc eſt quattuor. Et caſus iſtarum declinationum non variantur per terminationes, ſed per articulos, & per numeros, ſicut diximus in nomine. Articuli ꝓnoīum ſunt illi quos ſeparabiles vocauimus in nomine. ſunt & tantum quattuor iſti שֶׁל אֵל אֵת מִן ſel. el. eth. min. ¶ Pronomen primæ perſonæ tam in ſingula-

UVA. BHSC. IyR_123

gulari numero, quàm plurali est indifferenter generis masculini & fœmini sub eadem voce. Et casus obliqui eius sequuntur terminationem sui nominatiui, scilicet in singulari omnes casus terminantur in.i. in plurali vero omnes in.nu. hoc modo.

אֲנִי vel אֲנֹכִי	Nominatiuo ego.
שֶׁלִּי	Genitiuo mei.
לִי vel אֵלַי	Datiuo mihi.
אֹתִי	Accusatiuo me, Vocatiuo caret
מִמֶּנִּי vel מִמֶּנִּי vel מִמֶּנִּי	Ablatiuo a me.

¶ Plurali numero.

אֲנַחְנוּ vel נַחְנוּ vel אָנוּ	Nominatiuo nos.
שֶׁלָּנוּ	Genitiuo nostrum.
לָנוּ vel אֵלֵינוּ	Datiuo nobis.
אֹתָנוּ	Accusatiuo nos, vocatiuo caret
מִמֶּנּוּ	Ablatiuo a nobis.

¶ Promen secundæ personę distinctas voces habet pro genere masculino, & pro fœminino. nam in nominatiuo singulari vox masculina terminatur in littera he ociosa, fœminina in thau subscripto seua cum dagues. Alii casus obliqui omnes terminantur in littera chaph, quæ in voce masculina subscribitur per cameç, in voce fœminina per seua. Sed in numero plurali oēs casus terminant in voce masculina in.em. in voce fœminina in.en. hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אַתְּ אַתָּה	Nominatiuo tu.
שֶׁלָּךְ שֶׁלְּךָ	Genitiuo tui.
לָךְ אֵלַיִךְ לְךָ אֵלֶיךָ	Datiuo tibi.

Actō

UVA. BHSC. IyR_123

אֹתְךָ.l. אֹתָכָה אֹתָךְ אֹתֵךְ Accusatiuo te, Vtūs est sil's ntō.
מִמֵּךְ מִמֵּךְ Ablatiuo, a te

¶ Plurali numero.

אַתֶּם Nominatiuo vos.
אַתֶּן vel אַתֵּנָה
שֶׁלָּכֶם Genitiuo vestrum.
שֶׁלָּכֶן
לָכֶם.l. אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶן לָכֶן לַכֶּנָה Datiuo vobis.
אֶתְכֶם Actō vos, Vtūs sil's est
אֶתְכֶן
מִכֶּם.l. מִמְּכֶם מִמְּכֶן vel מִכֶּן Abltō a vobis. (ntō.

¶ Est autē aduertendū, quod tribus in locis sacræ scripturæ vox fœminina hui⁹ nominatiui, scilicet. ath. accipitur masculine. Primo Numeri. 11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשֶׂה לִי idest & si sic tu facis mihi. tu. scilicet deus. sed latin⁹ textus noster dicit, sin aliter tibi videtur. Secūdo Deutero cap̄. 5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ idest & tu loqueris nobis. vel ad nos. tu. s. moyses. Tertio Ezechie. 28. אַתְּ כְּרוּב מִמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ idest tu cherub, ex tentus & protegens. Aliquando etiam in casibus obliquis numeri singularis huius pronominis accipitur vox fœminina in genere masculino, sed id raro accidit, scilicet in fine clausulæ. vt Deutero. 7. לַתֵּת לָךְ idest ad dandum tibi. & Prouerb. 7. תַּנְחֶה אֹתָךְ idest reget te. &c. Datiuus etiam pluralis huius pronominis in voce fœminina, scilicet lachen, debet scribi littera caph cū çegol. nam si cum çere scriberetur illa dictio esset coniunctio illatiua, scilicet propterea. Et hoc est bene notādum.

¶ Pronomen primitiuum tertiæ personæ etiam distinctas habet voces pro genere masculino & fœminino. Ei⁹ nominatiu⁹ singularis in genere masculino desinit in vau cum sureq & sequente aleph ociosa. In genere fœminino desinit

UVA. BHSC. IyR_123

desinit in vocali. i. sequentibus iod & aleph ociosis. vel vau & aleph ociosis. Obliqui vero casus eius in genere masculino desinunt in vocali.o.sequente vau ociosa, præter ablatiuū quod desinit in.u. In genere fœminino obliqui casus desinunt in vocalem. a. per cameç sequente he cum puncto mapiq in plurali numero omnes casus in genere masculino desinūt in.em.in genere fœminino in.en. hoc modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִוא הִיא	הוּא	Nominatiuo illæ illa.
שֶׁלָּהּ	שֶׁלּוֹ	Genitiuo illius vel sui.
לָהּ אֵלֶיהָ	לוֹ אֵלָיו	Datiuo illi vel sibi.
אֹתָהּ	אֹתוֹ	Actō illū illāvl' se, Vtō caret
מִמֶּנּוּ .l'. מִנֵּהוּ .l'. מֶנְהוּ .מִמֶּנָּהּ		Ablatiuo ab illo illa vel a se.

¶ Plurali numero.

הֵן vel הֵנָּה	הֵמָּה vel הֵם	Nomiatiuo illi. æ.
שֶׁלָּהֶן	שֶׁלָּהֶם	Gtō illoꝝ.aꝝ.l'.sui
לָהֶן אֵלֵיהֶן לָמוֹ אֵלֵימוֹ	לָהֶם אֵלֵיהֶם	Datiuo illisvl' sibi
אֹתָן אֶתְהֶן אֹתָנָה	אֹתָם אֶתְהֶם	Actō illos.as.vl' se.
		Vocatiuo caret.
מֵהֶן מֵהֵנָּה	מֵהֶם מִנְּהֶם	Abltō ab illisvl' a se.

¶ Notanda est hic amphibologia super ablatiuo singulari masculino huius pronominis, qui est omnino similis in litteris & punctis ablatiuo plurali primi pronominis, nec potest eorum differentia cognosci aliter quàm ex sententia & contextura orationis. In hoc etiam pronomine aliquando vox masculina accipitur pro fœminina, vt Ruth primo וְהֵמָּה בָּאוּ idest illæ venerūt,

UVA. BHSC. IyR_123

runt. Et aliquando econtra vox fœminina pro maſculina, vt ſecundi Regum. 5. וְהִנֵּה בָּאוּ ideſt & illi venerũt, licet in quibuſdam libris illa dictio veenna aliter ſcribatur, ſci licet וְהִנֵּה ideſt ecce. cui conſonat etiam trãſlatio chaldaica, quæ ſic habet וְהָא אִתּוֹ ideſt & ecce venerunt.

¶ Quartum pronomen, quod etiam eſt tertiæ perſonę in hoc differt a præcedente, quia tertium eſt demonſtratiuum rei diſtantioris, ſed hoc quartum eſt demõſtratiuũ rei propinquioris. Vnde illud correſpondet pronomini latino ille illa illud, ſed hoc correſpondet pronomini latino hic hæc hoc, vel iſte. a. iſtud. Huius pronominis numerus ſingularis habet diſtinctas voces, pro genere maſculino, & pro fœminino, in plurali vero eadem vox eſt vtriuſque generis. Caſus obliqui huius pronominis habent vocem ſui nominatiui cũ articulis ſupradictis, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

זֹאת זוֹ	זֶה זוּ	Nominatiuo hic hæc.
שֶׁל זֹאת	שֶׁל זֶה	Genitiuo huius.
לָזֹאת	לָזֶה	Datiuo huic.
אֶת זֹאת	אֶת זֶה	Accuſatiuo hũc hãc, Vocatiuo caret
מִזֹּאת	מִזֶּה	Ablatiuo ab hoc ab hac.

¶ Plurali numero.

אֵלֶּה	Nominatiuo hi hæ.
שֶׁל אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה	Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה	Accuſatiuo hos has, Vocatiuo caret
מֵאֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Notã

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Notandum quod hoc pronomen ſæpius in ſcriptura ponitur ſine nomine ſubſtantiuo, & adiūgitur verbo per modū ſuppoſiti vel appoſiti. vt Numeri. 26. לֵאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ ideſt his diuidetur terra. Aduertēdū etiam, quod iſta duo pronomina tertiæ perſonæ, ſcilicet hu & ze, quā do adiunguntur nominibus ſubſtantiuis, licet in nominatiuo poſſint præponi & poſtponi nominibus, tamē in caſibus obliquis fere ſemper poſtponūtur nominib⁹, & tunc additur eis articulus he. ratio huius regulæ eſt, quia conſuetudo linguæ hebraicæ eſt proferre prius ſubſtantiuum nomen quàm eius adiectiuum nomen vel pronomen vel participium, ad hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה vel הַלָּזֶה Vir iſte.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת vel הַלָּזוֹ vel הַלָּז Mulier iſta.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה vel הָאֵל Viri iſti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה vel הָאֵלוּ Mulieres iſte.

Eodem modo diceretur in alio pronomine, ſcilicet hu.

הָאִישׁ הַהוּא Vir ille.
הָאִשָּׁה הַהוּא Mulier illa.

Exemplum in caſibus obliquis.

לְאִישׁ הַזֶּה Viro iſti.
לְאִשָּׁה הַזֹּאת Mulieri iſti.

Item aduerte, quod hæc eadem duo pronomina demōſtratiua non ſolum poſtponuntur nominibus ſubſtantiuis, ſed etiam adiectiuis & genitiuo. Exemplū primi Deutero. tertio, mōtem bonum iſtum. Exemplū ſecundi Geneſis. 37. vbi nos habemus, ecce ſomniator venit, hebraice dicitur dominus ſomniorum iſte. ¶ Dicamus iam de

pno/

UVA. BHSC. IyR_123

pronominibus deriuatiuis, quæ tantū in cōpositionē repē riūtur. Cōponūtur autē hæc pronomina cū oīnibus aliis fere partib⁹ orationis, & in tali cōpositione semp prono men ponitur in fine. Et mutant primas vocales quemad modū superi⁹ in noīe dictū est in numero plurali. In his etiā pronominib⁹ primæ psonę sunt indifferētes in gene re masculino & fœminino tam in singulari numero, quā plurali in pnominib⁹ vero secūdæ & tertiæ psonæ voces illę variātur pro genere masculino & fœminino. Sequunt etiam hæc pronomina deriuatiua in omnibus suis casi bus terminationes casuum obliquorum aliorum prono minum primitiuorum. Exemplum de compositione no minis cum pronomine in hoc nomine דָּבָר idest verbū.

Fœminina.	Masculina.	
	דְּבָרִי	Verbū meū. m. ℣. f.
דְּבָרֵךְ vel דְּבָרֵכִי	דְּבָרֶךָ	Verbum tuum.
דְּבָרָהּ	דְּבָרוֹ vel דְּבָרֵהוּ	Verbū suū vel illi⁹
	דְּבָרֵנוּ	Verbū nr̄m. m. ℣. f.
דְּבָרְכֶן vel דְּבָרֵכֶנָּה	דְּבָרְכֶם	Verbum vestrū.
דְּבָרָן	דְּבָרָם vel דְּבָרֵמוֹ	Verbū suū. ℣. illoꝝ

Plurali numero.

	דְּבָרִים	Idest verba.
	דְּבָרַי	Verba mea. m. vel fœ.
דְּבָרַיִךְ vel דְּבָרַיְכִי	דְּבָרֶיךָ	Verba tua.
	דְּבָרָיו	Verba sua vel illius.
	דְּבָרֵינוּ	Verba nr̄a mas. vel fœ.
	דְּבְרֵיכֶם	Verba vestra.
דְּבְרֵיהֶן vel דְּבָרֵיהֶנָּה	דְּבְרֵיהֶם	Verba sua vel illorum.

Et

UVA. BHSC. IyR_123

Et hoc modo fit cõpoſitio iſta in omnibus aliis nomi nibus non deſinentibus in littera he. Verũ in fine clauſu læ pronomen ſecundæ perſonæ in genere maſculino numeri ſingularis, mutat ſeua vltimæ litteræ ſubſtantialis nominis in çegol, & in eadem littera ponitur accentus dictionis. vt Numeri. 14. סַלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ ideſt peperci iuxta verbum tuum. In nominibus vero deſinentibus in littera he maxime ſi præcedat vocalis. a. tunc littera he mutatur in thau & fit compoſitio, hoc modo תּוֹרָה .i. lex.

¶ Fœminina. Maſculina.

	תּוֹרָתִי	1 Lex mea maſculina vel fœminia
תּוֹרָתֵךְ	תּוֹרָתְךָ	5 Lex tua.
תּוֹרָתָהּ	תּוֹרָתוֹ	9 Lex ſua vel illius.
	תּוֹרָתֵנוּ	3 Lex noſtra maſculina vel fœmi.
תּוֹרַתְכֶן	תּוֹרַתְכֶם	7 Lex veſtra.
תּוֹרָתָן	תּוֹרָתָם	11 Lex ſua vel illorum aut illarum.

¶ Plurali numero.

תּוֹרוֹת Leges.

	תּוֹרוֹתַי	2 Leges meæ maſculina vel fœ.
תּוֹרוֹתַיִךְ	תּוֹרוֹתֶיךָ	6 Leges tuæ.
תּוֹרוֹתֶיהָ	תּוֹרוֹתָיו	10 Leges ſuæ vel illius.
	תּוֹרוֹתֵינוּ	4 Leges noſtræ maſculina & fœ.
תּוֹרוֹתֵיכֶן	תּוֹרוֹתֵיכֶם	8 Leges veſtræ.
תּוֹרוֹתֵיהֶן	תּוֹרוֹתֵיהֶם	12 Leges ſuæ vel illorũ aut illarũ.

Et hæc exempla omnia ſunt in caſu nominatiuo, pro aliis vero caſibus obliquis oportet ponere articulos inſeparabiles aut ſeparabiles, vt dictum eſt in nomine excepto,

UVA. BHSC. IyR_123

pto, quod articulus he rariſſime ponitur in eis. Exèmpla etiam de compoſitione horum pronominum cum verbis, participiis, & aliis dictionibus inferius ponenda ſunt in ſuis locis. ¶ Notādū etiam, quod nomina propria hominum & locorum non recipiunt compoſitionem cum pronominibus in ſermone hebraico, ſed vbi talis ſententia occurrerit interponendum eſt nomen commune, ſcilicet filius vel ſeruus. Vnde pro eo, quod latini dicunt meū iob, ſermo hebręus habet עַבְדִּי אִיּוֹב ideſt ſeruum meū iob. vt patet Iob primo. Et ſecundi Regum. 18. dixit dauid אַבְשָׁלוֹם בְּנִי ideſt abſalom filium meū. ¶ Ex his ergo quæ in hoc capitul'. & præcedentibus notata ſunt de nominibus propriis, clarent quattuor proprietates notabiles nominis proprii, quas hebræi memorant hoc vocabulo סַרְכִּי ſarchi, quod per notaricum, ideſt litteram pro dictione accipiendo, equiualet huic orationi סְמִיכוּת רִבּוּי כִּנּוּי יְדִיעָה ideſt iunctamentum vel conſtructio genitiui, pluralitas, pronomen, noticia ſiue articulus he, quia talia non admittit nomen proprium. ¶ Ab hac regula compoſitionis excipiuntur quædam nomina deſinētia in he, quæ non mutant he in tau. vt סוּכָּה ideſt tabernaculū in Pſal'. 26. כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה .i. quia abſcōdit me in tabernaculo ſuo. vbi pro סוּכָּתוֹ ponitur סֻכֹּה. Item פִּשְׁתָּה ideſt linum, Oſee. 2. צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lanā meā, & linum meum. vbi pro eo quod eſſe debuit פִּשְׁתָּתִי legitur פִּשְׁתִּי & alia complura ad hunc modum. Et notandum, quod etiam pronomen deriuatiuum tertiæ perſonę numeri ſingularis in genere fœminino deſinit in he cum

pūcto

UVA. BHSC. IyR_123

pūcto mapiq דְּבָרָהּ תּוֹרָתָהּ ideſt verbum eius, lex eius, ſcilicet fœminæ. Aduertendum præterea, quod aliquan do reperiūtur aliqua nomina ſimplicia, ideſt nō compoſita cum pronomine, quæ tamen terminātur ad modum compoſitorum pronominum primæ perſonæ. & non aliter diſcernuntur a nominibus compoſitis cum prono mine quām per textum & ſententiam litteræ. vt Geneſis. 49. בְּנִי אֲתֹנוֹ ideſt filius aſine ſuæ. non enim bene dice retur fili? me? aſine ſuæ. Hiere. quoq; 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי ideſt aperuit ſibi feneſtras, & nō debet intelligi feneſtras meas. Eſt præterea aduertēda hic alia amphibologia. Sūt enim quędā nomina terminata in vocalem. i. quę poſſunt eſſe nomina compoſita cum pronomine primæ perſonę. ſed hæc ambiguitas ex conſtructione determinatur. vt אֲבִי יְשַׁי ideſt pater iſai, eſt nomen ſimplex, ſed ſine illo genitiuo, eſt nomen compoſitum cum pronomine, ideſt pater meus. ſimiliter אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam, eſt nomen ſimplex. ſine genitiuo ſignificat idem quod frater meus. Item פִּי יְהוָה ideſt os domini, eſt nomē ſimplex, ſine genitiuo eſt os meum. Verum quādo huiuſmodi no mina componūtur pronominibus deriuatiuis tertiæ per ſonæ habent difficultatem in ſua compoſitione, quia nō ſequūtur modum aliorum nominum de quibus dedi mus ſuperius exempla. componuntur ergo hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

אֲבִיהָ	אֲבִיו vel אֲבִיהוּ	Ideſt pater eius vel illius.
אֲחִיהָ	אֲחִיו vel אֲחִיהוּ	Frater eius vel illius.
פִּיהָ	פִּיו vel פִּיהוּ	Os eius vel illius.

UVA. BHSC. IyR_123

Denique hoc nomen כָּל quando componitur cum pronomine cuiuscunque personæ mutat punctum vocalem cameç in sureq, hoc modo כּוּלָּנוּ omnes nos כּוּלָּם omnes illi כּוּלָּכֶם omnes vos. Hactenꝰ de pnomine.

¶ Capꝫ. vii. de prima verborum coniugatione tam in voce actiua quàm in passiua.

ANtequàm de singulis verborum coniugationibus specialiter dicamus, quædam generalia documenta præmittemus. Supposita ergo ex autoribus latinis verbi diffinitione quæ eadē est etiam apud Hebrēos, septem verbi accidentia seu proprietates declarandę sunt, quæ his nominibus explicantur/Vox/Modus/Tempus/Numerus/Persona/Genus/& Cōiugatio. ¶ Voces verborū hebraicorū tātū duæ sunt actiua, vt פָּקַד idest visitauit. passiua, vt נִפְקַד .i. visitatus est. ¶ Modi eorū sunt tantū tres. Indicatiuꝰ, qui est aliorū primꝰ, innominatus est apud hebræos, & quādo nominatur, per primū eius tēpus, quod est prēteritū explicatur. Imperatiuꝰ dicitur ab eis צַוּוּי .i. imperiū. Infinitiuū vocant מָקוֹר .i. originē aut fontē propter suā indifferentiā. Alii modi supplentur per indicatiuū & infinitiuū cum quibusdā aduerbiis, vt inferiꝰ dicet. ¶ Tēpora verborū hebraicorū sunt tantū tria. Præteritū, quod vocant עָבַר idest trāsitū. Præsens, quod vocant הֹוֶה .i. quod est. Et futurū quod ipsi vocāt עָתִיד .i. parātū. Alia tēpora p ista tria supplent. ¶ Numeri verborū sunt duo. singularis dicitur לָשׁוֹן יָחִיד idest lingua vniꝰ. pluralis לָשׁוֹן רַבִּים .i. lingua plurīū. ¶ Personæ verborū tres sunt. Prima dicit מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ idest quæ de se

UVA. BHSC. IyR_123

de se loquitur, Secūda נִמְצָא ideſt quę inuenitur prę̄ſens, Tertia dicitur נִסְתָּר ideſt abſens. ¶ Genera verborū, quemadmodū & nominū & pronominū, apud hebrę̄os duo ſunt. Maſculinū quod vocant לְשׁוֹן זָכָר ideſt lingua maſculi. & fœmininum quod לְשׁוֹן נְקֵבָה .i. lingua fœmina. nam licet in primis pſonis vtriuſq; numeri verba indifferētes habeāt voces pro genere maſculino & fœmi nino, tamen in aliis perſonis genera iſta diſtinctas habent voces, ſicut etiam & in ꝓnominib⁹ declarauim⁹. ¶ Cō iugationes verborum apud hebræos quattuor ſunt, ſed quia quælibet earum duas habet voces actiuā & paſſiuā, ideo hebræi has cōiugationes vocāt שְׁמֹנֶה טוּרִים ideſt octō ordines. Prima cōiugatio dicitur בִּנְיַן הַקַּל .i. ædificiū leue, ſcilicet tam in ſcriptura quā in prolatione. Secūda dicitur פִּיעֵל הַדָּגוּשׁ ideſt verbū deꝛſatū, ſcilicet in prolatione & ſignificatione. Tertia dicitur הִפְעִיל .i. fecit facere, quia trāſitiuā habet ſignificationē. Quarta deniq; vocatur פֹּעַל מְרוּבָּע ideſt verbū quadratū, ſcilicet quia quattuor litteris ſcriptum. Et differunt hę cōiugationes inter ſe, tum ratione ſcripturæ, tum & ratione ſignificationis. Prima enim coniugatio ſcribitur tribus tantum litteris ſubſtātialibus, & ſine dagues in media earum. & ſignificat actionem remiſſam, vt פָּקַד ideſt viſitauit. Secunda vero coniugatio etiam ſcribitur tribus litteris, ſed habet dagues in media littera, & ſignificat actionem vehementem, vt דִּבֶּר ideſt loquutus eſt, ſcilicet reprehenſorie. Tertia coniugatio eſt verborum habentium quinque litteras, licet earum tres tantum ſint ſubſtantiales. Qui-

UVA. BHSC. IyR_123

bus in principio additur littera he subiecto pūcto chiriq, & in medio ponitur iod littera ociosa, & significat actionem transitiuam, vt הִבְדִּיל ideſt fecit diuidere. ¶Quarta coniugatio est verborum habentium quattuor litteras substantiales. Sed in prima syllaba ponitur vau ociosum, & tertia littera plærunque geminatur, ita quod tertia & quarta littera sint similes, & significant communiter hæc verba actionem imperfectam, vel vt alii dicunt actionem transeuntem, sicut tertia coniugatio, vt רוֹמֵם ideſt exaltauit. ¶ Aduertendū tamē, quod sunt quædam verba quæ per omnes vel plures cōiugationes declinari possunt, sed eorum quædam licet mutent coniugationem nō mutant significationem, vt פָּקַד פִּקֵּד הִפְקִיד פֻּקַּד in omnibus quattuor coniugationibus significat visitare, alia vero mutata coniugatione mutant significationem, vt דִּבֵּר secundæ coniugationis significat loqui, sed יְדַבֵּר tertiæ coniugationis significat confringere, vt Psalmo. 17. וַיְדַבֵּר עַמִּים ideſt & cōfregit populos. similiter חָרַשׁ primæ coniugationis significat arare, sed הֶחֱרִישׁ tertiæ cōiugationis significat tacere, vt Numeri. 30. וְהֶחֱרִישׁ לָהּ ideſt & tacuerit ei, & adhūc modum alia cōplura. Et hæ quattuor coniugationes sunt verborum regularium, quę hebræi vocant פְּעָלִים שְׁלֵמִים ideſt verba perfecta. sed præter illa sunt quædam alia verba irregularia, quæ hebræi vocant אַבְנֵי נְזִית ideſt lapides incisionis, sc3 verba imperfecta, de quibus infra in libro tertio huius. ☽

¶ Item notandum, quod apud Hebræos prima verbi positio est tertia persona singularis præteriti perfecti indica

UVA. BHSC. IyR_123

indicatiui modi, & ab illa deriuantur omnes aliæ personę eiusdem temporis & aliorum temporum, vnde omnis hebraica coniugatio a præterito perfecto principium sumit, & personarū eius ordinem conuertit, scilicet quia a tertia per secundam venit ab primam personam, tam in singulari, q̄ in plurali numero. His præmissis in generali, ad singulas coniugationes specialiter veniamus. Sed quia nō omnia verba regularia per omnes quattuor coniugationes variari possunt, sed solum per aliquas earum, pro exēplo omnium cōiugationum ponemus hoc verbū פָּקַד idest visitauit, quia est regularissimum, & in sacra scriptura inuenitur per omnes coniugationes variatum, licet aliquando variet significationem.

PRima itaq; verborū perfectorū cōiugatio definita est prius. Sed aduertendū, qđ prima verbi positio huius cōiugationis habere potest tres terminationes variata vocali mediæ litteræ per. a. e. o. vt פָּקַד .i. visitauit חָפֵץ .i. voluit יָכֹל .i. potuit. Istę tres differētiæ verborū primæ cōiugationis notātur expresse in fine libri Exodi, scilicet cap. 40. vbi hæc tria verba יָכֹל שֶׁכֶן מֹשֶׁה in eodem versu ponuntur. pro quo noster textus habet, & non poterat Moyses ingredi tabernaculum fœderis domini, quia nubes obumbrauit super illud, & gloria domini repleuit illud. Sed in procursu coniugationis eandem regulam terminationum habent huiusmodi verba in omnibus modis temporibus & personis.

¶ Actiua voce primæ coniugationis indicatiuo modo tempore præterito.

UVA. BHSC. IyR_123

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
פָּקְדָה	פָּקַד	Viſitauit.
פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.
פָּקַדְתִּי		Viſitaui maſcu.vel fœmi.

ℂ Plurali numero.

	פָּקְדוּ	Viſitauerūt maſcu.vel fœ.
פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם	Viſitaſtis.
	פָּקַדְנוּ	Viſitauim⁹ maſcu.vel fœ.

Ad proportionem huius præteriti variantur omnia præterita omnium coniugationum, & etiam verborum irregularium tam in voce actiua, quàm in paſſiua, quia omnia ſimiles habent terminationes in perſonis huius præteriti, licet habeant varia principia in diuerſis verbis & coniugationibus, quæ principia ſemper ſunt retinenda in toto præterito. Aduertendum autem, quod ſemper in hac cōiugatione prima verbi poſitio habet accentum in vltima ſyllaba, excepto quando poſt ipſam immediate ſequitur dictio monoſyllaba vel dictio, quæ habet accentum in principio, quia tunc etiam hæc prima poſitio habet accētum in prima ſyllaba. Exemplum primi ponitur Numeri.27. וַיִּשְׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eum. Exemplum ſecundi Geneſis primo קָרָא לַיְלָה ideſt vocauit noctem. Illud quoque eſt notandum, quod quando prima littera huius verbi vel media eſt aliqua iſtarum quatuor אהחע gutturaliū, quæ debeat ſcribi cum ſeua, tūc ille punctus vertitur in vocalem. a. ſcilicet cameç vel patha, vt אֲהַבְתָּם ideſt dilexiſtis. ſimiliter בָּחַרָה ideſt elegit fœmi. Et hæc regula eſt generalis & obſeruanda in

UVA. BHSC. IyR_123

in omnibus modis temporibus & personis, in quibus istæ casus occurrerit. Præter hunc est alius casus, vbi seua vertitur in vocalē.a. scilicet cameç cum accētu hoc est, quando tale verbum ponitur in fine clausulæ, etiam si ibi non fuerit aliqua littera gutturalis. vt Numeri nono אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמְרוּ ideſt custodiam domini custodierunt. & Iudicum nono חֶלֶב נָתָנָה ideſt lac dedit. Tertia præterea persona pluralis huius prçteriti aliquando accipit nun in fine. vt Deutero. 8. אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ ideſt quæ non cognouerunt patres tui. Prçteritum autem imperfectum & etiam pluſquàm perfectum indicatiui modi apud Hebræos non habentur, ſed loco eorum ponitur hoc præteritum perfectum, vnde ad cognoſcendū tale verbū cuius horū triū temporū ſit, ſenſus orationis eſt requirēdus, & ex cōſtructione tolletur ambiguitas. vt Geñ. 37. אָהַב אֶת יוֹסֵף .i. amabat ioſeph. vbi ponit amauit pro amabat. Et ſimiliter poteſt poni p amauerat.

PRæſens indicatiui hebræi non habet proprium, ſed circūloquuntur ipſum per participium a prima verbi poſitione formatum mutata prima vocali in. o. eſtque ſimile nomini adiectiuo tam in genere, quàm in declinatione, & huic participio adiūgūtur pronomina primitiua ſuperius dicta ad diſtinguēdas perſonas huius temporis.

¶ Participium eſt hoc.

פּוֹקֵד Qui viſitat.	פּוֹקֶדֶת .i. פּוֹקְדָה Quæ viſitat.
פּוֹקְדִים Qui viſitāt.	פּוֹקְדוֹת Quæ viſitāt.

Præſens indicatiui modi hoc modo conficitur ex præ dictis, in quo iam modo latinorum pſonas ordinamus.

UVA. BHSC. IyR_123

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
אֲנִי פּוֹקֶדֶת	אֲנִי פּוֹקֵד	Ego viſito.
אַתְּ פּוֹקֶדֶת	אַתָּה פּוֹקֵד	Tu viſitas.
הִיא פּוֹקֶדֶת	הוּא פּוֹקֵד	Ille viſitat.
ℂ Plurali numero.		
אֲנַחְנוּ פּוֹקְדִים אֲנַחְנוּ פּוֹקְדוֹת		Nos viſitamus.
אַתֶּם פּוֹקְדִים אַתֶּן פּוֹקְדוֹת		Vos viſitatis.
הֵם פּוֹקְדִים הֵן פּוֹקְדוֹת		Illi viſitant.

Aliquando tamen in hac compoſitione præponitur participium pronomini. vt Hieremiæ primo שֹׁקֵד אֲנִי ideſt vigilo ego, & hoc etiam in aliis coniugationibus reperitur. Rememoranda eſt hic etiam, exceptio de quat tuor litteris gutturalibus, propter quas ſeua mediæ litteræ gutturalis vertit in cameç vel patha, vt צוֹעֲקִים ideſt qui clamant צוֹעֲקוֹת ideſt quæ clamant. Cum vero primæ poſitionis verbi littera finalis fuerit chet ſiue haim, tunc in participio generis maſculini numeri ſingularis illa littera ſubſcribitur cum patha vocali. a. vt בּוֹרֵחַ qui fugit שׁוֹמֵעַ qui audit. Genus vero fœmininum eiuſdem numeri hoc modo ſcribitur שׁוֹמַעַת בּוֹרַחַת. Et hoc idē fit in aliis coniugationibus in ſimili caſu, ſed hoc eſt verū dum modo littera ſubſtantialis media non ſubſcribatur cum puncto vocali. a. quia tunc chet vel hain finalis non ſubſcribitur cum patha, ſed colligitur ad ſyllabam præcedentem, & generaliter quando præcedit quicunque alius punctus alterius vocalis ab . a . tunc punctus vocalis . a. ſubſcriptus prædictis duabus litteris debet prius proferri quàm littera . vt Pſal. 93. הַנּוֹטַע אֹזֶן ideſt qui plan-

tat

UVA. BHSC. IyR_123

tat autem. Et quando participium generis fœminini numeri singularis ponitur in fine clausulæ, tunc littera substantialis media debet subscribi cum cameç loco çegol. vt Iosue. 2. וּבְחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת ideſt in muro illa habitabat. Nonunquam etiam participium masculini generis numeri singularis desinit in vocali.i.vt Genesis.49. אֹסְרִי לַגֶּפֶן ideſt qui alligat ad vitem. & Deutero. 33. שֹׁכְנִי סְנֶה ideſt qui habitat in rubo, vbi ponitur oçri pro oçer,& socni pro sochen. Et hoc modo in aliis multis. ¶ Notandū denique, quod in verbis primæ coniugationis,quæ in prima verbi positione desinunt in vocalem.e.vel.o. ipsamet prima verbi positio est participium. Ideo in talibus nulla est differentia præteriti & præsentis. Exempla superius posita sunt, vt אֲנִי חֹפֵץ ideſt ego volo אֲנִי יָכֹל ideſt ego possum. Per hoc etiam participiū præsentis suppleri cōsueuit præteritum imperfectum indicatiui modi adiecto sibi præterito perfecto verbi substantiui, vt אֲנִי הָיִיתִי פּוֹקֵד ideſt ego fui vel eram visitans provisitabam,aliquando etiam subticetur in hoc casu verbum substantiuum,vt etiam superius diximus.

FVturū indicatiui modi in omnib⁹cōiugationib⁹,& etiā in verbis irregularib⁹ designat p has quattuor litteras אֵיתָן in principio personarum positas super tres litteras substantiales verbi præteriti, & subscribūtur istæ quattuor litteræ additæ in prima coniugatione cum puncto vocali chiriq, excepto aleph quod subscribitur cum çegol ad faciendam differentiam primæ & tertiæ personarū huius futuri in numero singulari,nam aleph est no-

ta

UVA. BHSC. IyR_123

ta primæ personæ singularis. Nun primæ pluralis. Thau est signum secundæ personæ in vtroque numero. Iod tertiæ similiter in vtroque numero. Et in hoc etiam futuro terminationes primæ personæ tam in numero singulari, quàm in plurali sunt indifferentes in genere masculino & fœminino, in aliis personis genera variatur. quod in aliis quoque coniugationibus & in verbis irregularibus obseruatur. Primæ insuper personæ vtriusq; numeri in hoc futuro plærunque recipiunt he in fine, licet aliquando sine ea littera scribantur. Et ordinamus hic personas modo latinorum.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶפְקֹוד .i. אֶפְקְדָה	Visitabo mas. vel fœmi.
תִּפְקְדִי	תִּפְקֹוד	Visitabis.
תִּפְקֹוד	יִפְקֹוד	Visitabit.

¶ Plurali numero.

	נִפְקֹוד .i. נִפְקְדָה	Visitabim⁹ mas. vel fœ.
תִּפְקֹדְנָה	תִּפְקְדוּ	Visitabitis.
תִּפְקֹדְנָה	יִפְקְדוּ	Visitabunt.

Et in hoc futuro secunda persona singularis generis masculini, & tertia singularis fœminina in voce non differunt, sed in sensu, quæ differentia ex contextura cognoscitur. Secunda quoq; & tertia plurales in genere fœminino sunt similes in voce, & dissimiles in sensu ex contextura cognoscendo. Aduertendum tamen, quod in omnibus personis masculinis numeri singularis huius futuri, & etiam in prima plurali masculina contingit sæpius punctum vocalem mediæ litteræ, scilicet cholem mutari in

UVA. BHSC. IyR_123

in cameç, ſcilicet quando poſt talem perſonam immedia te, ſequitur dictio monoſyllaba vel dictio habens accen tum in principio, ſed tunc ille punctus cameç proferri de bet, vt cholem. vt Pſal. 88. אֶשְׁמֹר לוֹ חַסְדִּי ideſt ſerua bo illi miſericordiam meam, vbi licet ſcribatur eſmar de bet legi eſmor. Idem quoque pūctus mediæ litteræ ſub ſtantialis, ſcilicet cholem mutatur ſępius in vocalem. a. ma xime quando littera media vel finalis verbi eſt gutturalis. Exemplum primi יֶחְפָּץ ideſt volet. Exemplum ſecundi אֶצְעָק ideſt clamabo. Exemplum tertii אֶשְׁמַע ideſt au diam. Et in fine clauſulæ ſeua litteræ mediæ vertitur in cameç vel in cholem, datoquod ibi nulla ſit littera guttu ralis, & in eadem ſyllaba collocatur accentus, hoc idem ſæpe contingere ſolet etiam, quando non eſt finis clauſu læ, Hoc patet in his exēplis אֶפְקְדָה אֶפְקֹדָה ; תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי ; תִּפְקְדוּ תִּפְקֹדוּ et eodem modo diceretur in tertia pſona plurali. Et quādo prima littera ſubſtātialis ver bi eſt hain vel chet, tūc aleph primæ pſonæ & illa littera prædicta ſcribūtur cū ęgol, vt אֶעְבֹּר .i. trāſibo, in aliis vero perſonis eædē duæ litteræ ſcribūtur cum vocali. a. vt תַּעְבֹּר .i. trāſibis. Et in verbis quorū prima littera ſubſtā tialis eſt aleph, litteræ accidētales huiꝰ futuri ſcribūtur p punctū cholem, vt אֹכַל .i. comedā אֹמַר .i. dicā. Verū in hoc caſu prima pſona nō debet ſcribi niſi cū vnico aleph ꝓpter coincidētiā & euphoniā, in aliis vero pſonis aleph ſubſtātialis verbi ponitur ocioſa, licet ſcribatur, vt תֹּאכַל i. comedes תֹּאמַר .i. dices. Sūt tamē quædā huiuſcemodi verba in quibꝰ prima pſona ꝑmittitur habere duo aleph

UVA. BHSC. IyR_123

iũcta, & vtraq; scribit cũ çegol, vt אֶאֱסֹף .i. cõgregabo. In hoc tamen verbo יָכֹל ideſt potuit omnes litteræ accidentales futuri ſubſcribuntur cum pũcto ſureq, & hoc fit diſcretionis gratia ad futurum huius verbi אָכַל ideſt comedit, vt אוּכַל ideſt potero תּוּכַל poteris. Nõnunq; etiam ſecunda & tertia perſonæ plurales generis maſculini, atque ſecunda ſingularis generis fœminini accipiunt in fine litterã nun, hoc modo תִּפָּקְדוּן יִפָּקְדוּן תִּפָּקְדִין quæ regula etiam ſeruit in aliis coniugationibus tam in voce actiua, quàm in paſſiua. ℭ Aduertendum autem, quod in omnibus coniugationibus ac etiam in verbis irregularibus, quando perſonis huius futuri præponitur littera vau coniunctiua, ideſt/quæ eſt coniunctio, et. tunc futurum vertitur in præteritum, vt וַיִּפְקֹד ideſt & viſitauit, excepto quando littera vau ſubſcribitur cum ſeua vel chiriq, quia tunc non mutat futurum, vt וְיִפְקֹד ideſt & viſitabit. Et vice verſa quando eadem littera vau præponitur perſonis præteriti cum quolibet puncto vocali præteritum vertitur in futurum, vt וְשָׁמַר ideſt & cuſtodiet præterquàm in prima pſona ſingulari in cuius littera ſubſtantiali media collocatur accentus, quia tunc non mutatur præteritum. vt Oſee. 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים ideſt & locutus ſum ad prophetas, ſed ſi eadem prima perſona haberet accentũ in vltima ſyllaba, tunc littera vau ei adiecta prędicto modo mutat præteritum in futurũ. vt Exodi. 12. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt tranſibo per terram ægypti, per hoc etiam futurum poteſt ſuppleri præteritum imperfectum indicatiui. vt Geneſis ſecundo וְאֵד

ideſt

UVA. BHSC. IyR_123

יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ ideſt & nubes aſcendebat de terra. pro quo noſtra tranſlatio habet, & fons aſcendebat de terra.

¶ Imperatiuomodo tempore præſenti.

IMperatiuus modus hebraice dicitur צִוּוּי ideſt mandatum: & non habet niſi tempus præſens, in quo ſolas ſecundas perſonas vtriuſque numeri habet. nam aliæ perſonæ huius tēporis ſupplent per futurū indicatiui ſupra dictū. Præſens ergo imperatiui formatur ad hunc modū.

¶ Fœminina. Maſculina.

פִּקְדִי	פְּקֹד vel פָּקֹד vel פְּקַד	Viſita.
פִּקֹּדְנָה	פִּקְדוּ	Viſitate.

Et poſſent variari tres vltimæ perſonæ huius imperatiui, ideſt fœminina ſingularis, & maſculina ac fœminina pluralis tribus modis, ſecundum varietatem ſecundæ perſonæ ſingularis maſculinę eiuſdem præſentis, hoc modo.

פִּקְדִי vel פָּקְדִי vel פְּקֹדִי	Fœminina ſingularis.
פִּקְדוּ vel פָּקְדוּ vel פְּקֹדוּ	Maſculina pluralis.
פִּקְדְנָה vel פָּקְדְנָה	Fœminina pluralis.

Et hoc plærunque contingit in fine clauſularum. Eadem quoque ſecunda perſona ſingularis maſculina poteſt recipere he in fine, & hoc tribus modis. Primo ſi littera ſubſtantialis prima ſubſcribatur cum puncto chiriq, & vltima cum cameç ſiue patha. vt Geneſis. 39. שָׁכְבָה עִמִּי ideſt dormi mecum. Secundo quando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum cameç proferendo vt cholem. vt Neemiæ. 13. זָכְרָה לִי אֱלֹהַי ideſt recordare mei deus meus. Tertio cum eadem littera prima ſubſcribitur cum ſeua. vt Danielis. 9. יְהוָה שְׁמָעָה יְהוָה סְלָחָה ideſt domine

UVA. BHSC. IyR_123

mine audi domine parce. Secundæ quoque personæ singularis fœmininæ littera substantialis prima aliquando habet cameç proferendum quasi cholem. vt Iudicum. 9. מָלְכִי עָלֵינוּ ideſt regna super nos. Et quando primæ positionis verbi littera substantialis prima vel media fuerit gutturalis, tunc persona fœminina singularis, & masculina pluralis possunt habere primas duas litteras cum patha, vt פַּעֲלִי ideſt fac fœmi. פַּעֲלוּ ideſt facite masculi. nonnunquam etiam in masculino plurali vtraque dictarum litterarum subscribitur cum çegol, hoc modo אֶהֱבוּ ideſt amate אֶחֱזוּ ideſt comprehendite. Et in secunda persona singulari fœminina aliquando prima littera substantialis scribitur cum cameç chateph proferendo vt cholem.vt Hieremiæ. 22. וְצַעֲקִי ideſt clama, aliquando etiam he finalis in secunda plurali fœminina deficit. vt Ruth primo קְרָאן־לִי מָרָא ideſt vocate me amaram. In eodem quoque verbo qara littera substantialis prima aliquando venit cum puncto chiriq & nun finalis colligitur ad vocalem præcedentem. vt Exodi secundo קְרָאָן לוֹ ideſt vocate eum. In verbis denique primæ coniugationis quorum prima positio definit in.e.vel o. sequente consonante, eadem vox est præteriti & imperatiui. vt Geneſis. 29. מָלְאָ שְׁבֻעַ זֹאת ideſt imple septimanam huius. Futurū vero imperatiui in omnibus coniugationibus supplendum est per futurum indicatiui modi superius expressum. ¶ De infinitiuo & gerūdiis.

INfinitiuus modus apud Hebræos dicitur מָקוֹר ideſt origo vel fons, quoniam ab illa eius significatione cōfusa

UVA. BHSC. IyR_123

confusa sumitur significatio determinata aliorū temporū & personarū. vnde & caret determinato numero genere & persona. & in voce assimilatur secūdæ personæ singulari masculinæ imperatiui modi, vt פָּקֹד פִּקְדִי פִּקְדוּ ideſt visitare. Et hic infinitiuus aliquando ponitur seorsum solus, aliquādo adiūgitur verbo prēterito aut futuro, & tūc equiualet participio. vt Genesis. 50. פָּקֹד יִפְקֹד ideſt visitans visitabit. Itē Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי ideſt visitans visitaui. Aliquādo etiam cōponitur cum articulis vel præpositionibus, & tunc equiualet nostris gerundiis. Præpositiones sunt ſtæ בְּכְלְמ quibus subscribitur punctus chiriq. Vnde supplemus gerundia in hunc modum.

בְּפָקֹד In visitando.
כְּפָקֹד Cum visitando.
לִפְקֹד Ad visitandum.
מִפָּקֹד De visitando.

Et quando littera substantialis, prima est gutturalis, litteræ ſtæ scribuntur per çere vel çegol, vt לֶאֱמֹר ideſt dicendo לֶאְסֹר ideſt ligando. In quarto gerundio ponitur dagues in littera prima substantiali propter defectum litteræ nun, quæ ibi deficit. Hebræi tamen hæc gerundia per infinitiuum proferunt, vt in visitare, de visitare, ad visitare &c. Nonnunquàm etiam hæc gerundia recipiunt he in fine, & tunc littera substantialis prima subscribitur per cameç proferendum vt cholem, & chiriq litteræ accidentalis sæpius vertitur in seua, excepta littera mem. vt Exodi. 36. לְקָרְבָה אֶל הַמְּלָאכָה ideſt ad accedendum ad opus, vel vt accederet operi.

Aliqñ

UVA. BHSC. IyR_123

Aliquando etiam veniunt cum chiriq in vltima syllaba vt Psal. iii. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים ideſt ad habitandum cum principibus, vbi debuerat ſcribi ſolum לְהוֹשִׁיב Per hunc etiam infinitiuum cum his duabus litteris accidentalibus בכ ſuppleri ſolet ſubiunctiuus modus: mutato ſeua primæ litteræ ſubſtantialis in cholem, & ſubſcriptis litteris accidentalibus per ſeua, & addita terminatione pronominis deriuatiui ſingulis perſonis, hoc modo.

¶ Fœminina Maſculina.

בְּפָקְדִי	Inviſitādo me. i. cūviſitē maſ. vl fœ.
בְּפָקְדֵךְ בְּפָקְדֵךְ	Cum viſites.
בְּפָקְדוֹ בְּפָקְדָהּ	Cum viſitet.

¶ Plurali numero.

בְּפָקְדֵנוּ	Cū viſitem⁹ maſ. vel fœ.
בְּפָקְדְכֶם בְּפָקְדְכֶן	Cum viſitetis.
בְּפָקְדָם בְּפָקְדָן	Cum viſitent.

Eſt alius modus ſupplendi ſubiunctiuum modum, ſcilicet anteponendo has duas coniunctiones temporales כַּאֲשֶׁר כִּי verbo præterito vel futuro. Exemplum primæ, vt Geneſis. xii. כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה ideſt cum accederet, vt ingrederetur ægyptum. Exemplum ſecundi ibidem paulo poſt כִּי יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים ideſt cum viderint te ægyptii. ſed iſtæ coniunctiones alias habent ſignificationes, de quibus infra in ſuo loco dicem⁹.

¶ De optatiuo. ¶ Carent etiam hebræi optatiuo modo, circūloquuntur tamen ipſum per præteritum & futurū indicatiui antepoſitis his duobus aduerbiis optandi לוּ אֲחַלַי hoc eſt vtinam. Exemplum primi. vt Eſaiæ cap.

UVA. BHSC. IyR_123

cap.48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ ideſt vtinam audiuiſſes. Exemplum ſecundi. vt Pſal. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי ideſt vtinam dirigantur viæ meæ. ¶ Nota regulam generalem, quod in omnibus coniugationibus & vocibus verborum tam regularium, quàm irregularium, imperatiuus ſequitur terminationes futuri indicatiui. & infinitiuus ſemper eſt eadem vox, quæ fuit ſecunda perſona ſingularis maſculina imperatiui. ¶ De voce paſſiua.

VOcis paſſiuę præteritum indicatiui modi formatur ab alio præterito vocis actiuæ addita littera nun in principio cuiuſlibet perſonæ ſubſcripta cum puncto chiriq, & mutato cameç primæ litteræ ſubſtantialis in ſeua, & perſonæ habent eaſdem terminationes quas & in voce actiua, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

נִפְקְדָה	נִפְקַד	Viſitatus eſt vel fuit.
נִפְקַדְתְּ	נִפְקַדְתָּ	Viſitatus es vel fuiſti.
	נִפְקַדְתִּי	Viſitatus vel.ta.ſum vel fui.

¶ Plurali numero.

נִפְקְדוּ	Viſitati vel.tę.ſunt vel fuerunt.
נִפְקַדְתֶּם נִפְקַדְתֶּן	Viſitati eſtis vel fuiſtis.
נִפְקַדְנוּ	Viſitati vel.tę.ſumus vel fuim?.

Tamen in fine clauſulæ ſeua litterę ſubſtantialis mediç vertitur in cameç cum accentu, hoc modo נִפְקַד נִפְקְדוּ נִפְקְדָה. Item ſi littera verbi ſubſtãtialis prima fuerit gutturalis, tunc in omnibus perſonis eadem littera ſuſtſtãtialis & nun accidentalis ſubſcribuntur per ęgol. vt Geneſis.22. נֶאֱחַז בַּסְּבָךְ ideſt apprehenſum in vepribus. Et ali

F quãdo

UVA. BHSC. IyR_123

quando littera nun ſcribitur cum patha. vt Geneſis. 31. לָמָּה נַחְבֵּאתָ ideſt quare abſconditus es.

¶ Præſens tempus huius vocis & modi ſuppletur per participium vocis paſſiuæ, quod eſt ſimile tertiæ perſonæ ſingulari, præteriti vocis paſſiuæ, eorum tamen differentia cognoſcitur vel per cōſtructionem & ſententiam litteræ, vel per ſcripturam, quia littera ſubſtantialis media in præterito ſubſcribitur cum pathach, quando non eſt finis clauſulæ, in participio vero cum cameç niſi conſtruatur cum genitiuo. Participium vero eſt huiuſmodi.

נִפְקֶדֶת .l. נִפְקָדָה q̄ viſitata eſt נִפְקַד q viſitat⁹ eſt.

נִפְקָדִים q̄ viſitati ſūt נִפְקָדוֹת q viſitate ſūt.

¶ Ex hoc autem participio adiunctis pronominibus primitiuis conficitur præſens indicatiui modi vocis paſſiuæ, quemadmodum in voce actiua dictum eſt. vnde non opus eſt exemplo. Rememoranda eſt hic etiam exceptio præcedens de litteris gutturalibus. & ratio eius eſt quia litteram guttularem non poteſt præcedere chiriq cōmuniter. vt Numeri. 12. נֶאֱמָן הוּא ideſt fidelis ille. Et aliquando littera ſubſtantialis media participii maſculini pluralis ſcribitur cum ſeua loco cameç. vt Heſter primo הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן ideſt qui inuenti ſunt in ſuſis. Aduertendum hic, quod tertia perſona ſingularis fœminina prę teriti quando eſt finis clauſulæ, & fœminina præſentis participii non differunt niſi in accentu, quoniam quando eſt vox præteriti habet accentum in penultima ſyllaba, vt נִפְקָדָה ſed quando eſt participium ſiue præſens tempus habet accentum in vltima, vt נִפְקָדָה vnde Pſal.

UVA. BHSC. IyR_123

Psal. 50. dicitur רוּחַ נִשְׁבָּרָה .i. spiritus cõtribulatus &c.

¶ Tempus futurum indicatiui modi vocis passiuæ, etiam recipit illas quattuor litteras אֵיתָן scriptas cum eis dem punctis vocalibus sicut in voce actiua, sed quia non ponitur littera nun accidentalis sicut in præterito huius vocis passiuæ, ideo littera substantialis prima habet dagues ad supplendum nun, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶבָּקֵד .i. אֶפָּקְדָה	Visitabor masc. vel fœ.
תִּבָּקְדִי	תִּבָּקֵד	Visitaberis.
תִּבָּקֵד	יִבָּקֵד	Visitabitur.

¶ Plurali numero.

	נִבָּקֵד .i. נִפָּקְדָה	Visitabimur mas. vel fœ.
תִּבָּקְדוּ	תִּבָּקְדֶנָה	Visitabimini.
יִבָּקְדוּ	תִּבָּקְדֶנָה	Visitabuntur.

Et in fine clausulæ seua litteræ substãtialis mediæ vertitur in çere cum accẽtu in eadẽ littera, hoc modo תִּבָּקֵדִי תִּבָּקְדוּ יִבָּקְדוּ Et aleph primæ personæ aliquando recipit chiriq. vt Exodi. 14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה idest honorabor in pharaone. Et quando prima littera substantialis fuerit gutturalis siue res, tunc litterç accidentales futuri subscribũtur cum çere, quia vt dictũ est: pũctus chiriq nõ potest prçcedere litterã gutturalem. Exemplũ primi. vt Genẽ. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם idest ligabitur in domo custodiæ vestræ. Exemplũ secũdi. vt Prouerbiorũ. 22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֶרַצַּח idest in medio platearũ occidar. Nõnunqꝫ etiam çere litteræ substãtialis mediæ vertitur in camez vel patha, maxime quãdo prima littera fuerit gutturalis vel res.

UVA. BHSC. IyR_123

Exemplum primi. vt Numeri. 16. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה ideſt ceſſauit peſtilentia. Exemplum ſecundi vt Ionæ primo וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם ideſt & accubuit & dormiuit. Et quãdo vltima verbi littera fuerit hain aut chet, ipſa ſcribitur ſub iecto patha, hoc modo יִשְׁמַע ideſt audietur יִפָּתַח ideſt aperietur. Et in hoc caſu etiam çere litteræ mediæ vertitur in patha, dum modo non ſit finis clauſulæ. vt quarto Regum ſecũdo בְּטֶרֶם אֶלֶּקַח מֵעִמָּךְ ideſt antequam tollar a te. Et in voce fœminina plurali plærunque littera ſubſtantialis media ſcribitur cum vocali. a. vt Pſalmo. 36. וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה ideſt & arcus eorum confringãtur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ In hac voce paſſiua ſicut in actiua imperatiuus non habet, niſi ſecundas perſonas vtriuſque numeri præſentis temporis. & formatur a ſecundis perſonis maſculinis precedentis futuri mutata thau in he cum puncto chiriq, & littera ſubſtantialis prima habet dagues ratione iam dicta, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

הִפָּקְדִי הִפָּקֵד Viſitare aut viſitatus ſis.

הִפָּקְדוּ הִפָּקֵדְנָה Viſitamini aut viſitati ſitis.

Et ſi prima littera verbi fuerit gutturalis he ſcribitur cum puncto çere ratione prius dicta. vt Deuterono. 32. וְהַאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt & apponere populis tuis. Et nõnunquam genus maſculinum plurale accipit nun in principio. vt Hieremiæ. 50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהוָה ideſt venite & iungimini domino.

¶ Infinitiuo modo.

Infi-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Infinitiuus vocis passiuæ eandem vocem habet, quæ fuit secunda singularis masculina imperatiui eiusdem vocis passiuæ, vt הִפָּקֵד ideſt visitari. Et aliquando accipit num præteriti. vt Hester tertio וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים ideſt & mitti epistolas. Ex hoc etiam infinitiuo appositis illis quattuor litteris בכלמ fiunt gerundia vocis passiuæ. primæ litteræ substantialis puncto non mutato, quæ litteræ debent subscribi per seua & mem per çere. Exempla satis patent. & in eis aliquando amittitur he infinitiui. vt Exodi decimo מֵאַנְתָּ לֵעָנוֹת מִפָּנָי ideſt nō vis subiici mihi. vbi si nō de fuisset he debuerat dici לְהֵעָנוֹת. Et p hoc infinitiuum etiam suppletur subiunctiuus vocis passiuæ eisdem modis quibus in voce actiua superius dicebatur. ¶ Optatiuus etiam suppletur in voce passiua, eodem modo per præteritum aut futurum indicatiui, sicut dictum est in voce actiua. Istæ autem regulæ cum plærisque ex superioribus sunt generales ad omnes coniugationes, & etiam ad verba irregularia. ¶ Est & aliud participiū vocis passiuæ huiusmodi פָּקוּד visitatus פְּקוּדִים visitati פְּקוּדָה visitata פְּקוּדוֹת visitatę. Hoc vero participium vocis passiuæ in eo differt a participio vocis passiuæ superius declarato, quia illud significat per modum actus, hoc autem per modum habitus, vt niph qad, ideſt visitatus, paqud ideſt visitari solitus. ¶ Hactenus igitur de verbis actiuis & passiuis primæ cōiugationis, quæ etiam duo sola genera verborum reperiuntur in aliis cōiugationibus, & in verbis irregularibus. Aliqui tamen Hebræorum volunt ad modum latinorum distinguere

UVA. BHSC. IyR_123

quinque verborum genera in qualibet coniugatione. Ergo secundum eos verba neutra dicuntur illa, quæ solam actionem significant, & reperiuntur aliquando in voce actiua, & aliquando in voce passiua, & non habent participium vocis passiuæ, sed solum vocis actiuæ significans quoq; actionem. cuiusmodi sunt hæc הָלַךְ vel נָהַלַךְ idest ambulauit יָשַׁב idest habitauit נָפַל idest cecidit עָמַד idest stetit רָכַב idest equitauit. vnde in eis non dicimus participia / haluch / iasub / naphul / aamud. Sūt etiā quædam verba communia quorum participia vocis actiuæ aliquando significat passionem, & econtra participia vocis passiuæ significant actionem, vt בָּטַח idest confidit בּוֹטֵחַ בָּטוּחַ idest confisus & confidens. Similiter שָׁכַן idest habitauit שׁוֹכֵן שָׁכוּן idest habitatus & habitans. Sunt alia verba hebraica, quæ latinorum moræ possunt appellari deponentia, quia habent vocem passiuam & carent actiua. & significant actionem, vt נִשְׁבַּע idest iuratus vel qui iurauit נוֹתַר idest remansit siue relictum est. Sunt alia verba quæ carent participiis tam actiuæ quàm passiuæ vocis. quorum loco ponuntur nomina adiectiua, vt קָרַב idest accessit רָחַק idest recessit, a quibus verbis deriuantur hæc nomina adiectiua קָרוֹב idest propinquus רָחוֹק idest lōginquus. Similiter & quę sequūtur nomina adiectiua vsitata in sacra scriptura ponūtur pro participiis suorum verborum, quia carent eis, vt גִּבּוֹר idest robustus חָזָק idest fortis חָכָם idest sapiens סָכָל idest stultus צַדִּיק idest iustus קָטָן idest paruus רָשָׁע idest malus. Deniq; hoc verbū יָכֹל idest potuit ne

que

UVA. BHSC. IyR_123

que habet participium actiuæ neque passiuę vocis neque nomen adiectiuum quo possit suppleri, ideo in eo ponitur tempus præteritum pro præsenti. ¶ Sed hæc vltima notabilia magis faciunt ad bonitatem & perfectionem linguæ hebraicæ, quàm ad necessitatem artis.

¶ Capitulum octauum de secunda verborum coniugatione tam in voce actiua quàm in passiua.

SEcunda verborum hebraicorū coniugatio est etiam trium litterarum vt prima coniugatio, harum tamen prima subscribitur cum puncto chiriq, secunda cum çere vel patha, & nonnunq̄ cum çegol, vt פִּקֵּד vel פִּקַּד & littera media habet dagues, excepto quando fuerit aliqua gutturalium vel res, quæ non recipiunt dagues, & tunc prima verbi positio vtroque modo prędictorum scribi potest. Littera quoque prima & secunda scribi possunt cum pūcto çere. vt Deutero primo בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Et in eodem casu potest scribi littera prima cum çere, & media cum patha. vt Geneſis. 24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם ideſt benedixit abraham. Sunt autem qui dicant, quod ideo littera media huius coniugationis habet punctum dagues, vt per illud suppleatur deffectus litteræ iod ociosæ, quæ ibi deberet poni post punctum chiriq secundū rationem bonæ orthographiæ, sed alii dicunt quod nunq̄ dagues supplet litterā ociosam, & quod iste pūctus est naturalis huic cōiugationi ad denotandum vehementiam actionis de qua superius dictū est. Sensus huius coniugationis in omnibus modis tempori

UVA. BHSC. IyR_123

bus & personis tam in voce actiua, quàm in passiua est penitus similis sensui primę coniugationis, excepta vocis differentia & significationis vehementia.

¶ Secunda coniugatione actiua voce tempore præterito.

¶ Fœminina Masculina.

פָּקְדָה	פָּקַד	Visitauit,
פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	Visitasti.
	פָּקַדְתִּי	Visitaui masculi. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

	פָּקְדוּ	Visitauerunt masculi. vel fœmi.
פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם	Visitastis.
	פָּקַדְנוּ	Visitauimus masculi. vel fœmi.

Et notandum, quod in fine clausulæ seua litteræ substantialis medię vertitur in çere, & in eadem collocatur accentus. vt Deutero. ç. אֲשֶׁר דִּבְּרוּ ideſt quod locuti sunt. Aliquando etiam in prima verbi positione veniunt duę litteræ gutturales iunctę in principio & vtraque subscripta cum çegol. vt Iudicum. ç. מַדּוּעַ אֶחֲרוּ פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Item aliquando hæc coniugatio reperitur scripta sine dagues litteræ mediæ. vt Ezechiel. 9. וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete a tria.

¶ Tempore præsenti.

PRæsens indicatiui modi, quod in omnibus coniugationibus hebraicis per participia vocis actiuæ aut passiuæ suppleri solet, plærũq; in hac secũda cõiugatione, & in aliis sequẽtibus venit cũ littera mem addita in principio, & in hac secũda cõiugatione subscribit cũ seua. vt

Fœ/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

מְפֻקֶּדֶת .i. מְפֻקָּדָה מְפֻקָּד Qui vel quę visitat.

מְפֻקָּדוֹת מְפֻקָּדִים Qui vel quę visitant.

¶ Ex hoc autē participio formantur omnes personæ temporis præsentis sicut in prima coniugatione dictum est. Et in fine clausulæ littera media in genere fœminino numeri singularis plærunque venit cum çere,& in ea nō nunquàm accentus collocatur, vt מְפֻקָּדָה ideſt quæ visitat,& participium desinens in littera thau scribitur, hoc modo מְפֻקָּדֹת Item quando participium masculinum numeri singularis iungitur pronomini aliquando littera substantialis media scribitur cum puncto chiriq. vt Leuitici. 21. מְקַדִּשְׁכֶם ideſt qui sanctificat vos &c.

¶ Tempore futuro.

IN omnibus coniugationibus personæ futuri indicati ui modi veniunt cum illis quattuor litteris אֲיִתֵּן vt alias dictum est,sed earum puncta variantur. In hac ergo secunda coniugatione prædictę litteræ subscribuntur cū seua, præter aleph primæ personæ singularis, quæ causa differentiæ ad vocem similem in prima coniugatione in voce passiua scribitur cum patha, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אֲפֻקָּדָה vel אֲפֻקַּד Visitabo mas. vel fœ.

תְּפֻקְּדִי תְּפֻקַּד Visitabis.

תְּפֻקַּד יְפֻקַּד Visitabit.

¶ Plurali numero.

נְפֻקָּדָה vel נְפֻקַּד Visitabimus masc. vel fœmi.

Visi

UVA. BHSC. IyR_123

תִּפְקְדוּ תִּפְקְדָנָה Visitabitis.
יִפְקְדוּ יִפְקְדָנָה Visitabunt.

Et in fine clausulæ seua litteræ mediæ vertitur in çere & in ea ponitur accentus, vt אַפְקְדָה quæ regula etiam obseruatur in omnibus coniugationibus. Alia tempora indicatiui modi in hac secunda coniugatione supplenda sunt, eo modo quo in prima dictum est.

¶ Imperatiuo modo tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

פִּקְדִי פִּקְדָה. I. פְּקֹד Visita.
פִּקְדְנָה פִּקְדוּ Visitate.

Aliæ personæ huius præsentis supplentur per futurū indicatiui modi in oñib⁹ cōiugationibus, & semper imperatiuus caret futuro, sed suppletur etiam per futurum indicatiui. Aliquando vero in secunda persona singularis numeri generis masculini venit littera media cum patha. vt Psalmo. 54. בַּלַּע יְהוָה פַּלַּג לְשׁוֹנָם ideſt præcipita domine. diuide linguam eorum. &c.

¶ Infinitiuo modo פָּקֹד ideſt visitare. Aliquando tamen in hoc modo littera media venit cum cholem. vt Psalmo. 117. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ ideſt castigare castigauit me dominus. Aliquando etiam littera prima scribitur cum chiriq. vt Leuitici. 14. אַחַר חִלִּין אֶת הָאֲבָנִים ideſt posteaquam eruti fuerunt lapides. Ex hoc etiam infinitiuo supplentur gerundia, & subiunctiuus modus vt in prima coniugatione dictum est, subscriptis litteris accidentalibus in principio per seua, excepta mem quæ scri-

UVA. BHSC. IyR_123

scribitur cum chiriq. Et aliquando hæc gerundia recipiunt litteram he infine. vt Leuitici. 26. לְיִסָּרָה אֶתְכֶם ideſt ad caſtigandum vos.

¶ Paſſiua voce. indicatiuo modo. tempore præterito.

In hac voce paſſiua ſecundæ coniugationis fere ſemper littera ſubſtantialis prima in omnibus modis & temporibus ſubſcribitur per ſureq, hoc modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
פְּקֻדָּה	פָּקַד	Viſitatus vel viſitata fuit.
פְּקַדְתָּ	פְּקַדְתָּ	Viſitatus vel viſitata fuiſti.
פְּקַדְתִּי	פְּקַדְתִּי	Viſitat⁹ vel viſitata ſum vel fui.

¶ Plurali numero.

פְּקָדוּ	פְּקָדוּ	Viſitati vel viſitatę ſūtvl fuerūt
פְּקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּם	Viſitati vel viſitatæ fuiſtis.
פְּקַדְנוּ	פְּקַדְנוּ	Viſitati vel viſitatæ fuimus.

Et quando littera media eſt aliqua iſtarum quattuor אַהֲעָר tunc ſureq litteræ primæ mutatur in cholem, vt Exodi. 12. כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם ideſt quia eiecti fuerunt ex ægypto, & alibi pluries. nam quando littera media fuerit cheth, tunc illa littera poteſt ſubſcribi cum ſureq. vt Ezechielis. 16. וּבַמַּיִם לֹא רֻחַצְתְּ ideſt in aqua non es lota. Et item quando littera media eſt aliqua quattuor gutturalium ſeua eiuſdem litteræ vertitur in cameç. Et idem eſt iudicium quando fuerit finis clauſulæ, ſed vltra hoc in eadem littera collocatur accentus. vt פְּקֻדָּה

¶ Tempore præſenti.

Præ/

UVA. BHSC. IyR_123

PRæsens vocis passiuę in secunda coniugatione assimilatur præterito eiusdē, excepto pūcto litteræ mediæ, quia in p̄terito est patha, in p̄senti est cameç, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

פְּקֻדָּה vel פְּקֻדַת	פָּקֻד	Qui vel quę visitatur.
פְּקֻדוֹת	פְּקֻדִים	Qui vel quę visitantur.

¶ Tempore futuro.

¶ Litteræ accidentales huius futuri scribuntur cū sena, excepto aleph primæ personæ singularis quod scribitur cum patha, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶפָּקֵד vel אֶפָּקְדָה		Visitabor mas. vel fœ.
תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	Visitaberis.
תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	Visitabitur.

¶ Plurali numero.

נִפָּקֵד vel נִפָּקְדָה		Visitabimur mas. l. fœ.
תִּפָּקְדוּ	תִּפָּקְדוּ	Visitabimini.
תִּפָּקֵדְנָה	יִפָּקְדוּ	Visitabuntur.

In fine vero clausulæ sena litteræ mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem, vt תִּפָּקְדוּ תִּפָּקְדִי

¶ Imperatiuo modo caret.

¶ Infinitiuo modo פָּקֹד vel פָּקֵד ideſt visitari. Cui si præponantur quattuor litteræ accidentales בכלם fient gerundia vocis passiuæ. Et subiunctiuus modus eodem modo est supplendus sicut in prima cōiugatione dictum est. ¶ Est & aliud participiū passiuæ vocis, hoc modo.

Fœ/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

מְפֻקֶּדֶת .i. מְפֻקֶּדָה מְפֻקָּד Qui vel quę visitatur.

מְפֻקָּדוֹת מְפֻקָּדִים Qui vel quę visitatur.

Et quando littera substantialis media fuerit aliqua ista rum quinque אהחער tunc sureq litteræ primæ vertitur in cholem. vt Deuterono. ȝȝ. מְבֹרֶכֶת יְהוָה ideſt benedicta domini. & cætera.

¶ Cap̃. nonum de tertia verborum coniugatione tam in voce actiua quàm in passiua.

TErtia verborum hebraicorum cōiugatio quemadmodum, & supradictum est, appellatur הִפְעִיל ideſt fecit facere, eo quod significet actum verbi trāsire in aliam personam. quod præcipue fit in verbis trāsitiuis, vt הִפְקִיד אֶת הַחוֹלֶה ideſt fecit visitare infirmum. vnde cō currunt in actu illo tres personæ, scilicet Qui facit visitare/Qui visitat/& Qui visitatur. Verum in verbis absolutis solum concurrunt duæ personæ, quia actus non transit in tertiam personam, vt הֶעֱמִיד ideſt fecit stare. In hac itaque coniugatione vno verbo significantur duæ actiones, scilicet ea quæ est illius verbi, & vltra significatio huius verbi facio facis. Et aliquando verbum huius tertiæ coniugationis habet solam significationem primæ coniugationis, quia non importat duos actus, sed vnum. vt Numeri. ȝo. הֶחֱרִישׁ ideſt tacuit &c. Et quando littera substantialis vltima fuerit hain siue chet, ipsa subscribitur per patha. Exemplum primi הִשְׁמִיעַ ideſt audire fecit. Exemplum secundi הִצְלִיחַ ideſt fecit proficere. ¶ Et notandum, quod in præterito vocis actiuæ huius coniugatio

UVA. BHSC. IyR_123

gationis littera iod exteritur ex medio dictionis, præterquam in tertiis personis vtriusque numeri & generis, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo. Actiua voce. tẽpore pręterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הִפְקִיד	Fecit visitare.
הִפְקַדְתְּ הִפְקַדְתָּ	Fecisti visitare.
הִפְקַדְתִּי	Feci visitare mascul. vel fœ.

¶ Plurali numero.

הִפְקִידוּ	Fecerũt visitare mascul. vel fœ.
הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְתֶּן	Fecistis visitare.
הִפְקַדְנוּ	Fecimus visitare mascu. vel fœ.

Sed quando littera substantialis prima fuerit aliqua quattuor gutturalium, tunc he in principio verbi posita, quæ est accidentalis, & prædicta prima substantialis debent scribi per çegol, vt הֶעֱבִיר .i. fecit transire. Aliquando tamen obseruatur regula præcedens, quia illa prima substantialis subscribitur per seua, vt הֶעְלִים idest abscõdit vel fecit abscondere. Est etiam in vno sacræ scripturæ loco alia exceptio, scilicet quod littera he accidentalis in principio dictionis posita, vbi nulla est gutturalis littera substantialis, subscribitur per çegol. vt primi Regum. 25. לֹא הֲכְלַמְנוּם idest non fecimus facere eis dedecus.

¶ Tempore præsenti.

PRęsens indicatiui modi, vt sæpe dictum est circumloquimur per participium vocis actiuæ. quod habet in principio litteram mem subiecto puncto patha vel camęç,

UVA. BHSC. IyR_123

meç, & in eo abiicitur littera he accidentalis, quæ ponebatur in principio dictionis in præterito, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

מַפְקִידָה .i. מַפְקִידָת מַפְקִיד Qui vel q̄ fecit visitare.
מַפְקִידוֹת מַפְקִידִים Quivel q̄visitare faciūt.

Et quando littera substantialis prima est aliqua quatuor gutturaliū illa debet subscribi cū pūcto patha loco seua, vt מַעֲבִיר idest qui fecit transire. Et aliquando littera substantialis media loco puncti chiriq habet çere excluso iod. vt Psalmo. 134. מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו idest qui educit ventos de thesauris suis &c.

¶ Tempore futuro.

¶ Litteræ accidentales huius futuri debent subscribi cum puncto patha remoto a principio dictionis he præteriti, & littera substantialis media habeat punctum chiriq, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אַפְקִיד .i. אַפְקִידָה Visitare facia mas.i.fœ.
תַּפְקִידִי תַּפְקִיד Visitare facies.
תַּפְקִיד יַפְקִיד Visitare faciet.

¶ Plurali numero.

נַפְקִיד .i. נַפְקִידָה Visitare faciem?.m.i.f.
תַּפְקִידוּ תַּפְקִידוּ Visitare facietis.
תַּפְקִידְנָה יַפְקִידוּ Visitare facient.

Et quando littera substantialis prima fuerit aliqua gutturaliū illa etiam subscribitur per patha, vt אַעֲמִיד idest

stare

UVA. BHSC. IyR_123

ſtare faciam. Item hoc futurum aliquando recipit in principio litteram he accidentalem preteriti ſupradicti. vt Pſal. 114. וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ideſt & me ſaluum faciet. Aliquando etiam littera ſubſtãtialis media ſcribitur per çere loco chiriq, & excluditur iod ex medio. vt Geneſis primo וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים ideſt & diuiſit deus, & alibi ſæpius. Nõnunquam præterea in numero plurali littera media ſcribitur cum ſeua loco chiriq excluſo iod ex medio. vt primi Regum. 31. וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים ideſt irrueruntque philiſtin. pro quo debuit eſſe וַיַּדְבִּיקוּ quod etiam fit cum cõponitur pro nomini. vt primi Regum. 17. יַעֲשְׂרֻנוּ הַמֶּלֶךְ ideſt diuitem faciet illum rex. pro quo debuit eſſe. יַעֲשִׁירֻנוּ

¶ Imperatiuo modo.

¶ Iſtæ modus habet he in principio ſicut præteritũ indicatiui, & ſcribitur cum patha, ſed littera media in ſecunda pſona ſingulari maſculina & plurali fœminina plærunque ſcribitur cum çere, & excluditur iod ex medio. In aliis vero perſonis eadem littera media ſcribitur cum chiriq & non abiicitur iod, hoc modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הַפְקִידָה vel הַפְקִידִי	הַפְקֵד	Fac viſitare.
הַפְקִדְנָה	הַפְקִידוּ	Facite viſitare.

Et quando littera media fuerit aliqua quattuor gutturalium, ſcribenda eſt cum patha. vt ſecundi Regum. 11. הַחֲזֵק מִלְחַמְתֶּךָ ideſt conferta bellum tuum. Et aliquãdo in ſecunda perſona ſingulari maſculina littera media ſcribitur cum çegol. vt primi Paralippo. 21. הַעֲבֵר נָא ideſt fac tranſire nunc. Et nonnunquam eadem perſona ſcribi

tur

UVA. BHSC. IyR_123

tur cum chiriq loco çere.vt Hieremiæ.17. הַבִיא עֲלֵיהֶם idest induc super eos. Et quandoque scribitur cum patha loco çere. vt Psal. 5. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ idest dirige in conspectu meo viam tuam. Idem quoque modus aliquã do scribitur cum he in fine. vt Hiere.18. הַקְשִׁיבָה יְהוָה idest audi domine.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Iste etiam modus recipit he in principio, & littera substantialis media scribitur cum çere siue chiriq & iod, hoc modo הַפְקֵד vel הַפְקִיד idest facere visitare. Ali/ quando etiam he addita scribitur cum chiriq.vt Esaiæ.31. גָּנוֹן וְהַצֵּיל פָּסֹחַ וְהַמְלִיט idest protegere & liberare transire & saluare, & alia ad hunc modum. ¶ Per hunc quoque infinitiuum supplentur gerundia & modus sub/ iunctiuus præpositis illis quattuor litteris בכלם subscri ptis cum seua,& non variatur primus pũctus vocalis infi nitiui. Et in tali casu aliquãdo he addita in principio infi nitiui excluditur, & prædictę litteræ scribuntur cum pa/ tha vel cameç. vt Psalmo. 25. לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה idest ad audiendam vocem laudis. Et alia similiter.

¶ Passiua voce, indicatiuo modo, tempore pręterito.

VOx passiua tertiæ coniugationis non habet signi ficationem transitiuam,sed ad modum vocis passi uæ primæ cõiugationis,habet tamẽ he in principio sub scriptum cum sureq vel cum cameç proferendo vt cho/ lem, hoc modo הַפְקַד vel הֻפְקַד Exemplum primi.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

הִפְקְדָה	הִפְקַד Visitatus vel.ta.fuit.
הִפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתָּ Visitatus vel.ta.fuisti.
הִפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתִּי Visitatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

הִפְקְדוּ	Visitati vel.te.fuerunt.
הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְתֶּן	Visitati vel.te.fuistis.
הִפְקַדְנוּ	Visitati vel.te.fuimus.

Sed quando littera substantialis prima est aliqua quatuor gutturalium, he accidentalis in principio posita aliquando scribitur cum cameç, & gutturalis prædicta scribenda est cum cameç chateph, vt הֶעֱמַד idest statutus est. Itē in fine clausulæ littera substātialis media scribitur cum cameç loco seua & cum accentu in eadē. vt הִפְקְדוּ

¶ Tempore præsenti.

¶ Hoc tempus circumloquimur per participium habens in principio he cum sureq vel cum cameç pro cholem, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִפְקֶדֶת .i. הִפְקֵדֶת הִפְקָדָה	הִפְקֵד Qui vel quę visitatur.
הִפְקָדוֹת	הִפְקְדִים Qui vel quę visitātur.

¶ Tempore futuro.

¶ Futurum indicatiui modi vocis passiuæ habet literas accidentales in principio subscriptas cum sureq vel cum cameç chatheph pro cholem, hoc modo אֶפָּקֵד vel אוּפְקַד idest visitabor.

Fœ/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

תּוּפְקְדִי	תּוּפְקַד	Visitaberis.
תּוּפְקַד	יוּפְקַד	Visitabitur.

¶ Plurali numero.

	נוּפְקַד	Visitabimur masc. fœ.
תּוּפְקְדוּ	תּוּפְקְדוּ	Visitabimini.
תּוּפְקַדְנָה	יוּפְקְדוּ	Visitabuntur.

Et quando littera substantialis prima fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus, litteræ accidentales huius futuri scribuntur cum cameç, & prædicta littera prima cum cameç chateph pro cholem. vt Leuitici. 16. יֵעָמֵד חַי ideſt statuatur viuus. & Esdre decimo. יֵחָרֵם כָּל רְכוּשׁוֹ ideſt destruatur omnis substantia eius. & cætera.

¶ Imperatiuo caret.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Iste modus recipit he additam in principio subscriptam cum sureq vel cum cameç chateph pro cholem, & substantialis media venit cum çere, hoc modo הֶפְקֵד vel הַפְקֵד ideſt visitari. Infinitiuus namque iste frequentius in sacra scriptura venit he subscripta cum cameç chateph pro cholem. vt Ezechielis. 16. וְהַמְלֹחַ לֹא הָמְלַחַת ideſt saliri non es salita & inuolui non es inuoluta. pro quo noster interpres posuit, nec sale salita, nec inuoluta pannis. Habet etiam iste infinitiuus aliquando he additam infine. vt Ezechielis. 32. רְדָה וְהִשְׁכְּבָה אֶת עֲרֵלִים ideſt descendere & dormire cum incircumcisis. & cætera.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Participium vocis passiuæ.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מוּפְקָדָה .i. מוּפְקֶדֶת	מוּפְקָד	Qui vel quę visitat.
מוּפְקָדוֹת	מוּפְקָדִים	Qui vel quę visitant

Sed aliquando hoc participiū habet he præteriti post mem. vt Ezechielis. 46. לְאַרְבַּעְתָּם מְהוּקְצָעוֹת ideſt ad quattuor illa angulata. pro quo nos habemus, mensuræ vnius quattuor. Et quando littera substantialis media fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus, littera mem accidentalis venit cum cameç, & substantialis prima cum cameç hateph. vt Ezechielis. 29. בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת ideſt inter vrbes destructas &c.

¶ Cap. decimū de quarta verborum hebraicorū coniugatione tam in voce actiua quàm in passiua.

QVarta coniugatio ideo superius dicta est verbum quadratum, quia quattuor habet litteras substantiales in prima verbi positione. estque duarum syllabarū verbum, quarum prior scribitur cum puncto cholem & littera vau ociosa, secunda vero cum puncto patha, hoc modo רוֹמַם ideſt exaltauit. Ad hanc vero coniugationem plærunque pertinent verba dicta imperfecta, quæ etiam in prima coniugatione sunt monosyllaba, vt רוּם ideſt leuauit קוּם ideſt surrexit. Et quando tale verbum venit ad quartam coniugationem, secunda eius syllaba frequenter scribitur cum çere, hoc modo קוֹמֵם ideſt eleuauit. Hæc quoque coniugatio est eorum verborum in quibus secunda littera geminatur, vt מָדַד ideſt mensus est. Et tunc verbum quadratum scribitur cum patha vel çere in

UVA. BHSC. IyR_123

re in secūda syllaba, & in eo non sunt nisi tres litteræ substantiales, quia vau est ibi vocalis & ociosa. In superioribus vero verbis huius coniugationis etiam littera vau est de substantia verbi, vt patuit ex eorum primitiuis primæ coniugationis. Patet ergo, quod ad hanc coniugationem raro pertinent nisi verba monosyllaba primæ coniugationis, vel geminantia secundam litteram. Et si aliquando alia verba ad eam veniant, tunc solę tres litteræ sunt substantiales, & secunda earum syllaba scribitur cum patha vel çere in prima positione, sed indiscursu coniugationis semper eadem secunda syllaba scribitur cum patha, excepto in secunda persona singulari fœminina præteriti & in tertia plurali, quia scribitur cum puncto seua.

¶ Actiua voce. indicatiuo modo. tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
פָּקְדָה	פָּקַד	Visitauit.
פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	Visitasti.
	פָּקַדְתִּי	Visitaui mascu. vel fœ.

¶ Plurali numero.

	פָּקְדוּ	Visitauerunt mas. ℣. fœ.
פְּקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּם	Visitastis.
	פָּקַדְנוּ	Visitauimus mas. ℣. fœ.

Et in fine clausulæ seua litteræ tertiæ vertitur in camec cum accentu in eadem. vt Hieremiæ. 12. נָטְעָתָם גַּם שֹׁרְשׁוּ idest plantasti eos & radices miserunt.

¶ Tempore præsenti.

¶ Hoc tēp⁹ vt alias sæpe dixim⁹ circūloquimur ꝑ ptici pū, qđ habet mem in pricipio cū pūcto seua, hoc modo.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

מְפֻקֶּדֶת .i. מְפֻקָּדָה מְפֻקָּד Qui vel quæ visitat.
מְפֻקָּדִים מְפֻקָּדוֹת Qui vel quę visitant.

Inuenitur tamen in hoc præsenti nonnunquàm vox masculina numeri singularis addita iod in fine. vt Psalmo 99. מְלַשְׁנִי בַּסֵּתֶר ideſt qui accusat in secreto. Et debuerat dici. מְלוֹשֵׁן

¶ Tempore futuro.

¶ Eius quattuor litteræ accidentales scribuntur cum seua, præter aleph primæ personæ singularis, quæ venit cum patha, vt

¶ Fœminina. Masculina.

אֶפְקֹד .i. אֶפְקְדָה Visitabo.
תִּפְקְדִי תִּפְקֹד Visitabis.
תִּפְקֹד יִפְקֹד Visitabit.

¶ Plurali numero.

נִפְקֹד .i. נִפְקְדָה Visitabimus.
תִּפְקֹדְנָה תִּפְקְדוּ Visitabitis.
תִּפְקֹדְנָה יִפְקְדוּ Visitabunt.

Et aliquando in voce fœminina secundæ & tertiæ personæ scribitur cum çere, hoc modo תִּפְקֹדְנָה & insine clausulæ seua secundæ litteræ substantialis vertitur in çere cum accentu in eadem, vt אֶפְקֹדָה תִּפְקֹדִי יִפְקְדוּ תִּפְקֹדוּ

¶ Imperatiuo modo.

¶ Huiusmodi secūdæ personę tam in singulari quàm in plurali similes sunt tertiis personis præteriti indicati-

UVA. BHSC. IyR_123

ui, sed earum differentia ex sententia & contextura litterae poterit cognosci, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

פּוֹקְדָה vel פּוֹקֵד	Visita.	
פּוֹקְדָנָה	פּוֹקְדוּ	Visitate.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Præsens infinitiui est simile secundæ personæ singulari masculinæ præcedentis imperatiui, hoc modo פּוֹקֵד ideſt visitare. Et ex eo supplenda sunt gerundia & subiunctiuus modus per illas quattuor litteras acciden tales, de quibus in prima coniugatione dictum est, & debent subscribi per seua &c.

¶ De passiua voce.

¶ Passiua vox quartæ coniugationis dicitur ab hebræis verbum graue, tum ratione scripturæ, quia habet quinque litteras. nam super tres substantiales additur littera he in principio subiecto puncto chiriq, & post eam immediatæ ponitur thau cū seua, vt colligatur ad præcedentē in eadē syllaba, & littera substantialis media habet dagues, hoc modo הִתְפַּקֵּד .i. visitauit se. Tum etiā ratione significationis, quia significat quasi passionē innatā, ideſt actum qui non transit communiter in aliam personam, sed potius manet in ipso agente, ita vt idem sit agens & patiens illius actus, vt הִתְחַזֵּק ideſt confortatus est vel confortauit se. Nonnunquam vero hæc verba reperiuntur transitiua sicut verba primæ coniugationis, vt הִתְפַּלֵּל ideſt orauit הִתְבּוֹנֵן ideſt intellexit. Ali-

UVA. BHSC. IyR_123

quando etiam sunt verba absoluta, vt הִתְהַלֵּךְ idest ambulauit. Item aliquando deficit littera thau superaddita & suppletur per dagues primæ litteræ substantialis. vt Iosue.22. אֲשֶׁר לֹא הִטָּהֲרְנוּ idest a quo non mundauimus nos, vel non sumus mundati. Aliquando etiam littera substātialis media scribitur cum çere, excepto in fine clausulæ, & aliquando cum çegol. vt Genesis.6. הִתְהַלֶּךְ נֹחַ idest ambulauit noe. Quandoque vero ex littera substātiali media tollitur dagues &c. ¶ Notandū tamen, quod in huiusmodi verbis littera thau superaddita semp ponitur ante litteras substantiales, præterquàm cum prima littera substantialis fuerit aliqua istarum quattuor, זָסְצַשׁ quia tūc illa debet pręcedere thau. vt Micheæ.6. וְיִשְׁתָּמֵר חֻקּוֹת עַמְרִי idest & seruabūtur præcepta ambri. nam ex ratione huius cōiugationis debuerat scribi. וְיִתְשַׁמֵּר Et cum venerit aliqua illarum quattuor litterarum, aliquando littera thau vertitur in teth. vt Gene.44. מָה נִצְטַדָּק idest in quo iustificabimus nos vel iustificabimur, quod verbum venit a צָדַק idest iustifico. Procedit ergo hæc coniugatio, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקֵּד	Visitauit se.
הִתְפַּקַּדְתָּ	הִתְפַּקַּדְתָּ	Visitasti te.
	הִתְפַּקַּדְתִּי	Visitaui me mas. vel fœ.

¶ Plurali numero.

הִתְפַּקְּדוּ	Visitauerūt se ma. l. fœ.

Visi-

UVA. BHSC. IyR_123

הִתְפַּקַּדְתֶּם הִתְפַּקַּדְתֶּן Visitastis vos.
הִתְפַּקַּדְנוּ Visitauim⁹ nos mas.l.foe.

Et in fine clausulæ seua litteræ mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem sic. הִתְפַּקְּדוּ

¶ Tempore præsenti.

¶ Littera mem addita participio subscribitur cum chiriq & tollitur he præteriti, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

מִתְפַּקֶּדֶת .l. מִתְפַּקֶּדָה מִתְפַּקֵּד Qui vel q̄ visitat se.
מִתְפַּקְּדוֹת מִתְפַּקְּדִים Qui vel q̄ visitāt sç

¶ Tempore futuro.

¶ Hoc etiam tempus amittit he præteriti, & hoc ne simul proferantur tres litterç in eadem syllaba, quod esset valde graue. Et litteræ accidentales huius futuri scribende sunt cum chiriq, præterq̄ aleph primæ personæ q̄ venit cū çegol, & littera dictionis media cū çere, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶתְפַּקֵּד .l. אֶתְפַּקֶּדָה Visitabo me.m.l.foe
תִּתְפַּקְּדִי תִּתְפַּקֵּד Visitabis te.
תִּתְפַּקֵּד יִתְפַּקֵּד Visitabit se ipsum.

¶ Plurali numero.

נִתְפַּקֵּד .l. נִתְפַּקֶּדָה Visitabim⁹ nos.m.l.f.
תִּתְפַּקְּדוּ Visitabitis vos.
תִּתְפַּקֵּדְנָה יִתְפַּקְּדוּ Visitabunt seipsos.

Aliquando tamen littera substantialis media venit cum patha, vt Prouerbiorum.25. אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ ideſt mediç

UVA. BHSC. IyR_123

non glorieris coram rege. Et in fine clausulæ seua litteræ mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem.vt Exodi. 19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ ideſt qui accedunt ad dominum ſanctificẽtur. Et alia ad hunc modum.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Iſte modus recipit he præteriti in principio cum chiriq, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

הִתְפַּקְדִי	הִתְפַּקְדָה .i.	Viſita te.
הִתְפַּקְדְנָה	הִתְפַּקְדוּ	Viſitate vos.

¶ Infinitiuo modo,vt הִתְפַּקֵּד .i. הִתְפַּקֵּד .i.viſitare ſe.

¶ Aliud vero participium paſſiuæ vocis, hoc modo profertur.

¶ Fœminina. Maſculina.

מְפֻקָּדָה	מְפֻקָּד .i.	Viſitatus vel viſitata.
מְפֻקָּדוֹת	מְפֻקָּדִים	Viſitati vel viſitate.

¶ Quattuor itaque coniugationis hebræę verborum regularium ſeu perfectorum ad hunc modum explicatæ ſunt. ¶ Circa eas tamen adhuc notandum, eſſe quædam verba ex duabus coniugationibus cõpoſita.vt Pſalmo.7. יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי ideſt perſequatur inimicus animam meam. nam verbum יִרְדֹּף eſt tertia perſona ſingularis futuri poſita pro imperatiuo. et componitur ex futuro primæ coniugationis vocis actiuæ, hoc eſt יִרְדֹּף & ex futuro ſecundæ coniugationis eiuſdem vocis, hoc eſt יְרַדֵּף nam punctus chiriq qui ſubiicitur iod, & cholem qui imponitur daled, ſunt primæ coniugationis. ſed pathach

UVA. BHSC. IyR_123

thach qui subiicit litteræ res, & dagues litteræ daled sunt secundæ coniugationis. Eadem quoque compositio reperitur in voce passiua. vt Numeri primo לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם ideſt non fuerunt numerati inter illos. quod verbum הָתְפָּקְדוּ componitur ex voce passiua tertiæ coniugationis quæ est הָפְקַד & ex eadem voce quartæ coniugationis, quæ est הִתְפַּקֵּד cameç ergo qui subiicitur he est tertiæ coniugationis, & thau est quartæ coniugationis. ℂ Sunt etiam quædam verba composita ex duobus temporibus. vt Ezechiel. octauo וְהֵמָּה מְשִׁתַּחֲוִיתֶם ideſt & illi humiliabant se siue adorabant. componitur nanque hoc verbum מְשִׁתַּחֲוִיתֶם ex præterito & præsente vocis passiuæ quartæ coniugationis, quia mem prima est participii præsentis, & thau secunda est præteriti.

ℂ Et quia superius diximus has quattuor verborum coniugationes habere octo voces quas hebræi vocant שְׁמֹנֶה טוּרִים Est notandum, quod in sacra scriptura tres istarum vocum non sunt multum vsitatæ sed rarissimæ, scilicet vox passiua secundæ coniugationis, vox passiua tertiæ, & vox actiua quartæ. aliæ vero quinque voces sunt frequentissimę in vsu sacræ scripturæ hebraicę, scilicet actiua & passiua primæ coniugationis, actiua secundæ, actiua tertiæ, & passiua quartæ.

ℂ Capitulum vndecimum, de compositione verborum cum pronominibus procedendo per singulas personas vocis actiuę.

Licet

UVA. BHSC. IyR_123

LIcet ex verbis hebraicis adiunctis sibi nominibus vel pronominibus possit fieri oratio more latinorum & Græcorum sine compositione, tamen consueuit sacra scriptura ob breuitatem pariter & elegantiam pronomen verbo adiungere per compositionem, vt vna tantum dictione proferat orationem. Verbi gratia. hanc orationem deus visitauit me, possemus sine compositione ita dicere hebraice הָאֱלֹהִים פָּקַד אֹתִי vbi accusatiuus pronominis adiungitur verbo per appositionē. sed eandē sententiā verbo cōposito cum pronomine ita proferim? הָאֱלֹהִים פְּקָדַנִי. Ergo ad bene intelligendam sacram scripturam opus erit hanc verborū & pronominum cōpositionem declarare, sicut etiam superius egimus de cō positione nominis cum pronomine, quia vtraque compositio est frequentissima in sacra scriptura. ¶ In primis itaque notandæ sunt alique regulæ generales dē hac compositione verborum cum pronominibus, deinde veniemus ad speciales compositiones singularum personarum. ¶ Prima regula sit hec, quod ista compositio non habet locum nisi in vocibus actiuis omnium verborum tam regularium quàm irregularium. ¶ Secunda regula, quod pronomina quæ istam compositionem verborum intrāt omnia sunt deriuatiua, sicut & in nominibus dictum est. Non enim alia potest apud hebrēos dari differentia inter pronomen primitiuum & deriuatiuum, nisi per compositionem & appositionem, quia deriuatiuum semper, primitiuum nunquàm in compositione reperitur, oppositio modo in appositione. ¶ Tertia regula, quod non est tanta

neces/

UVA. BHSC. IyR_123

neceſſitas compoſitionis verborum cum pronominibus quanta erat in nominibus, nam ſententia nominis cōpoſiti cum pronomine non poteſt aliter hebraice dici quàm per compoſitionem, vt תּוֹרָתִי ideſt lex mea, ſed ſententia verbi compoſiti cum pronomine poteſt dici & per cō poſitionem & per appoſitionem, vt paulo ſuperius explicatum eſt. ¶ Quarta regula, quod quando alicui verbo adiungitur nomen vel pronomen per appoſitionem ſem per eſt ponendum in accuſatiuo, quia omne verbum hebraicum tranſitiuum actionem ſignificans regit poſt ſe accuſatiuum, quandoque quidem articulo deſignatum, quandoque vero ſine articulo ſed ſola conſtructione cognoſcendum, vt alias dictum eſt. ¶ Prima regula ſpecialis ſit iſta, quod tertia perſona vtriuſque numeri & generis in præterito indicatiui modi habet in ſua compoſitione decem varietates. & hoc verum eſt non connumerata eius duplici terminatione niſi pro vna, ſed facta variatione vocis maſculinę & fœmininę in ſecundis & tertiis perſonis pronominū tam in ſingulari numero quàm in plurali. ¶ Secunda regula ſpecialis, quod ſecunda perſona eiuſdem præteriti in vtroque numero & genere habet ſex varietates in ſua compoſitione cum pronomine. Et intelligitur cū cōditionibus regulæ præcedentis. ¶ Tertia regula, quod prima perſona eiuſdem præteriti in vtroque numero & genere habet octo variationes, cum prædictis conditionibus. Has tres regulas hebræi commemorant in illo verſu Leuiti.18. וְחַי בָּהֶם ideſt & viuet in eis, cuius litterę hos numeros denotāt. nā littera vau valet ſex/cheth

valet

UVA. BHSC. IyR_123

valet octo, iod denique valet decem. ergo per litteram iod prima regula, per vau secunda, per cheth vero tertia designatur regula, vt sit dictio vachai idem quod sex octo decem. ¶ Ratio vero harum regularum, scilicet quod nō totidem modis varientur compositiones vnius personæ verbi sicut alterius, hæc est. Quia raro aut nunquam est iussu loquentium reciprocatio eiusdem personæ supra seipsam. hoc est primæ super primam & secundæ super secundam, maxime in verbis compositis cum pronominibus. Non enim dicimus verbo sic composito, visitaui me, visitasti te. Neque in numero plurali, visitauimus nos, visitastis vos. sed huiusmodi locutiones explicantur hebraice per verba passiua quartæ coniugationis, cuius significatio est reciproca. vt capitulo præcedente dictum est. Exemplum vt הִתְגַּדַּלְתִּי magnificatus sum vel magnificaui me הִתְחַזַּקְתָּ ideſt confortatus es vel confortasti te. & cætera. ¶ Quarta regula, quod in his compositionibus ordo personarum verbi procedit modo hebraico, scilicet incipiendo a tertia persona præteriti, & per secūdam veniendo ad primam, sed ordo personarum pronominis procedit modo latino, scilicet incipiendo a prima & per secundam veniendo ad tertiam personam. horum omnium exempla sequuntur in verbo superius visitato, scilicet פָּקַד ideſt visitauit. Hæc itaque tertia persona singularis masculina præteriti in suis decem varietatibus cameç primæ litteræ mutat in seua, quæ mutatio in aliis coniugationibus locum non habet. imò neque in aliis tēporibus & modis huius primæ coniugationis, sed in

UVA. BHSC. IyR_123

in eis semp manēt prima pūcta vocalia etiā in cōpoſione.

¶ Fœmi. Maſcul. ¶ Formaſ ergo p̄teritū, hoc mō.

פָּקָדַנִי Viſitauit me. ſ. ipſe. maſ. l. f.

פָּקָדְךָ פָּקָדֵךְ Viſitauit te.

פָּקָדוֹ .l. פָּקָדָהוּ פָּקָדָהּ Viſitauit illum aut illam.

¶ Plurali numero.

פָּקָדָנוּ Viſitauit nos.

פָּקַדְכֶם פָּקַדְתֶּם Viſitauit vos.

פָּקָדָם פָּקָדָן Viſitauit illos aut illas.

Eodem modo tertia perſona ſingularis fœminina, ſcilicet פָּקְדָה habet decem varietates compoſitionis. vt

¶ Fœminina. Maſculina.

פָּקָדַתְנִי Viſitauit me. ſ. ipa

פָּקָדַתְךָ פָּקָדָתֵךְ Viſitauit te.

פָּקָדַתּוֹ .l. פָּקָדַתְהוּ פָּקָדָתָהּ .l. פָּקָדַתָּה viſitauit illū. l. illā.

¶ Plurali numero.

פָּקָדַתְנוּ Viſitauit nos. m. l. f.

פָּקָדַתְכֶם פָּקָדַתְכֶן Viſitauit vos.

פָּקָדַתָּם .l. פָּקָדָתַמּוֹ פָּקָדַתָּן Viſitauit illos aut as.

¶ Secūda vero p̄ſona ſingularis maſculina eiuſdē præteriti. ſ. פָּקַדְתָּ ſex tātū habet in ſua cōpoſitione diuerſitates mutato etiā cameç primæ litterę ī ſeua ad hūc modū.

¶ Fœminina. Maſculina.

פָּקַדְתָּנִי Viſitaſti me. ſ. ipe. m. l. f.

פָּקָדְתּוֹ .l. פָּקָדְתָּהוּ פָּקָדְתָּהּ Viſitaſti eum vel eam.

¶ Plurali numero.

פָּקַדְתָּנוּ Viſitaſti nos. ma. l. fœ.

פָּקָדְתָּם .l. פָּקָדְתָּמּוֹ פָּקָדְתָּן Viſitaſti eos vel eas.

Pari

UVA. BHSC. IyR_123

Pari modo variatur ſecundæ perſonæ ſingularis fœminæ compoſitio per ſex modos, vt פְּקַדְתָּ

¶ Fœminina. Maſculina.

פְּקַדְתִּינִי Viſitaſti me ſcilicet ipſa.
פְּקַדְתִּיהוּ פְּקַדְתִּיהָ Viſitaſti eum vel eam.

¶ Plurali numero.

פְּקַדְתִּינוּ Viſitaſti nos maſ. l. fœ.
פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּין Viſitaſti eos vel eas.

¶ Prima item perſona ſingularis, ſcilicet פָּקַדְתִּי quæ eſt ſimul maſculina & fœminina, habet octo varietates mutato vt prius cameç primæ litteræ in ſeua, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

פְּקַדְתִּיךְ פְּקַדְתִּיךָ Viſitaui te.
פְּקַדְתִּיו .l. פְּקַדְתִּיהוּ פְּקַדְתִּיהָ Viſitaui eum vel eã.

¶ Plurali numero.

פְּקַדְתִּיכֶן פְּקַדְתִּיכֶם Viſitaui vos.
פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּין Viſitaui eos vel eas.

Aliqui ſunt qui huic primæ perſonæ addunt nouam hanc differentiam compoſitionis פְּקַדְתִּינִי ideſt viſitaui me, ſed hoc non approbant omnes. Item in tertia huius perſonæ compoſitione, ſcilicet פְּקַדְתִּיהוּ aliquando littera media ſubſcribitur per chiriq, vt Iudicum. 13. וְלֹא שְׁאַלְתִּיהוּ .i. & non interrogaui eum. Et alibi frequẽter.

¶ Tertia perſona pluralis eiuſdem præteriti, ſcilicet פָּקְדוּ quæ ſimul eſt maſculina & fœminina, in ſuis decem varietatibus etiam mutat cameç primæ litteræ in ſeua, hoc modo.

Viſi-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Maſculina.

	פְּקָדוֹנִי	Viſitauerūnt me.m.l.fœ.
פְּקָדֵךְ	פְּקָדוֹךְ	Viſitauerunt te.
פְּקָדָהּ	פְּקָדוֹהוּ	Viſitauerūt illū aut illam

¶ Plurali numero.

	פְּקָדוֹנוּ	Viſitauerunt nos.maſ.l.fœ.
פְּקָדְכֶן	פְּקָדוֹכֶם	Viſitauerunt vos.
פְּקָדָן	פְּקָדוֹם	Viſitauerunt illos aut illas.

¶ Secunda perſona pluralis maſculina, ſcilicet פְּקַדְתֶּם in ſuis ſex varietatibus, præter hoc quod mutat cameç primæ litteræ in ſeua, mutat etiam mem finalem in vau, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

	פְּקַדְתּוֹנִי	Viſitaſtis me.ſcilicet ipſi.
פְּקַדְתָּהּ	פְּקַדְתּוֹהוּ	Viſitaſtis illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פְּקַדְתּוֹנוּ	Viſitaſtis nos. maſ.l.fœ.
פְּקַדְתָּן	פְּקַדְתּוֹם	Viſitaſtis illos aut illas.

Eodem modo ſecunda pluralis fœminina, ſcz פְּקַדְתֶּן habet ſex varietates ſimiles prædictis.

¶ Prima denique perſona pluralis præteriti, ſcilicet פְּקַדְנוּ quæ ſimul eſt maſculina & fœminina, in ſua com poſitione octuplici mutat cameç primæ litteræ in ſeua, hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

פְּקַדְנוּךְ	פְּקַדְנוּךְ	Viſitauimus te.
פְּקַדְנוּהָ	פְּקַדְנוּהוּ	Viſitauimus eum vel eam.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

פְּקַדְנוּכֶן	פְּקַדְנוּכֶם	Visitauimus vos.
פְּקַדְנוּן	פְּקַדְנוּם	Visitauimus eos vel eas.

Hactenus de compositionibus præteriti indicatiui modi vocis actiuæ. nunc dicamus de tempore præsenti.

¶ De participii compositionibus.

¶ Participium actiuæ vocis per quod supplemus tempus præsens indicatiui modi, in omni voce sua tam masculina quàm fœminina, siue in numero singulari siue in plurali habet decem differentias compositionis suæ cum pronomine, vt hoc participium פּוֹקֵד quod est masculini generis & numeri singularis, hoc modo variatur.

¶ Fœminina. Masculina.

	פּוֹקְדִי .l. פּוֹקְדֵנִי	Qui visitat me mas. l. f.
פּוֹקְדֵךְ	פּוֹקֶדְךָ	Te.
פּוֹקְדָהּ	פּוֹקְדוֹ .l. פּוֹקְדֵהוּ	Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פּוֹקְדֵנוּ	q̃ visitat nos. m. l. f.
פּוֹקֶדְכֶן	פּוֹקְדְכֶם	Vos.
פּוֹקְדָהֶן .l. פּוֹקְדָן	פּוֹקְדָם .l. פּוֹקְדֶהֶם	Illos aut illas.

Sed in fine clausulæ secunda differentia, scilicet פּוֹקֶדְךָ littera substantialis vltima venit cum çegol & accentu in eadem. vt Psal. 119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ idest dñs custodit te. Et si eadem substantialis vltima fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus, tunc littera media scribitur cum çere, hoc modo שׁוֹלֵחַךְ idest qui te mittit. nonnunquàm etiam cum

UVA. BHSC. IyR_123

cum pathach. Esaiæ. 43. כֹּה אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ idest hæc dixit dominus creans te. Similiter vox participii fœminina singularis habet decem varietates hoc modo, scilicet פּוֹקֶדֶת

¶ Fœminina. Masculina.

	פּוֹקְדַתְנִי	Quæ visitat me.masc.fœ.
פּוֹקַדְתְּךָ	פּוֹקְדַתְךָ	Te.
פּוֹקַדְתּוֹ	פּוֹקְדַתּוֹ	Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פּוֹקְדַתְנוּ	Nos masc.vel fœmi.
פּוֹקַדְתְּכֶם	פּוֹקְדַתְכֶם	Vos.
פּוֹקַדְתָּם	פּוֹקְדַתָם	Illos aut illas.

Et fiunt istæ varietates in voce fœminina participii quæ desinit in thau, & non in illa quæ desinit in he, & hoc propter faciliorem prolationem.

¶ Item vox participii masculina pluralis. s. פּוֹקְדִים habet decem variationes, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	פּוֹקְדַי	Qui visitant me.m.fœ.
פּוֹקְדַיִךְ	פּוֹקְדַיִךְ	Te.
פּוֹקְדֶיהָ	פּוֹקְדָיו	Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פּוֹקְדֵינוּ	Nos masc.vel fœmi.
פּוֹקְדֵיכֶן	פּוֹקְדֵיכֶם	Vos.
פּוֹקְדֵיהֶן	פּוֹקְדֵיהֶם	Illos aut illas.

Insuper vox participii fœminina pluralis. s. פּוֹקְדוֹת habet decem differentias ad hunc modum.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina.	Masculina.	
	פּוֹקְדוֹתַי	Quæ visitāt me. mas. l. fœ.
פּוֹקְדוֹתַיִךְ	פּוֹקְדוֹתֶיךָ	Te.
פּוֹקְדוֹתֶיהָ	פּוֹקְדוֹתָיו	Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פּוֹקְדוֹתֵינוּ	Nos masc. l. vel fœmi.
פּוֹקְדוֹתֵיכֶן	פּוֹקְדוֹתֵיכֶם	Vos.
פּוֹקְדוֹתֵיהֶן	פּוֹקְדוֹתֵיהֶם	Illos aut illas.

¶ De futuri indicatiui compositionibus.

¶ Futurum indicatiui easdem habet differentias in sua compositione cum pronomine, quas in præterito diximus. Hoc est, quod prima persona vtriusque numeri & generis habet octo differentias. Secunda sex, & Tertia decem. & quando in eodem versu aliqua persona habuerit duas aut plures terminationes, omnes illæ pro vna computantur in proposito, vt etiam in præterito diximus. quare non erit hic necessarium tam diffuse agere sicut in præterito egimus explicando singulas personas, sed sufficiet primæ personæ futuri explicatio, scilicet per suas octo differentias, hoc modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶפְקֹדְךָ	Visitabo te.
אֶפְקְדִי vel אֶפְקְדָה	אֶפְקְדֵהוּ l. אֶפְקְדֶנּוּ vel אֶפְקְדֵנָּה	vel אֶפְקְדָהּ Visitabo illum aut illam.

¶ Plurali numero.

אֶפְקֹדְכֶן	אֶפְקָדְכֶם l. אֶפְקֹדְכֶם	Visitabo vos.
אֶפְקְדֵן	אֶפְקְדֵם l. אֶפְקְדֵמוֹ	visitabo illos aut as.

Et in

UVA. BHSC. IyR_123

Et in fine clauſulæ prima variatio ſecundæ perſonæ ſingularis maſculinę habet vltimam litteram ſubſtantialem ſcriptam cum çegol & accentu in eadem, hoc modo אֶפְקְדֶךָ Etiam littera nun pronominis in tertiis perſonis ſingularib⁹ vtriuſq; generis venit cum pūcto dagues, nō autem in primis perſonis pronominis, vt תִּפְקְדֵנוּ ideſt viſitabis nos תִּפְקְדֶנּוּ ideſt viſitabis eum.

¶ De imperatiui compoſitionibus.

¶ Imperatiuus, vt patet ex prædictis, non habet niſi ſecundas perſonas vtriuſque numeri temporis præſentis, quare per ſecundam regulam ſpecialem quælibet earum in ſua compoſitione habet ſex variationes. Vnde ſecunda ꝑſona ſingularis maſcul.ſ. פְּקוֹד variatur hoc modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

פְּקְדֵנִי Viſita ip̄e me.m.l.f.

פְּקְדֵהָ .l. פְּקְדָהּ .l. פְּקְדֵהוּ .l. פְּקְדוֹ Viſita illū vel illam.

¶ Plurali numero.

פְּקְדֵנוּ Viſita nos maſ.l.fœ.

פְּקְדֵן .l. פְּקְדֵמוֹ .l. פְּקְדֵם Viſita illos vel illas.

Et nota, quod ſi prædicta ſecunda perſona venerit ad ſimilitudinem huius vocis פְּעֹל prima eius littera ſubſtantialis debet ſubſcribi in compoſitione cum puncto cameç chateph proferendo vt cholem, vt patuit in exemplo dato. Et ſi venerit ad ſimilitudinem huius vocis פְּעַל prima littera ſubſtātialis ſcribēda eſt in cōpoſitione cum pūcto ſeua. vt. 1. Regū. 16. קוּם מְשָׁחֵהוּ .i. ſurge vnge eum.

¶ Secunda quoque perſona ſingularis fœminina eiuſdē imperatiui, ſcilicet פִּקְדִי ad hunc modū eſt variāda.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	פִּקְדִ֫ינִי	Visita me mascũ.vel fœ.
פִּקְדִ֫יהָ	פִּקְדִ֫יהוּ	Visita illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פִּקְדִ֫ינוּ	Visita nos mascu.vel fœ.
פִּקְדִין	פִּקְדִים	Visita illos aut illas.

Item secũda persona pluralis masculina, scilicet פִּקְדוּ easdem habet variationes, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	פִּקְדוּנִי	Visitate ipsi me mas.l.fœ.
פִּקְדוּהָ	פִּקְדוּהוּ	Visitate illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פִּקְדוּנוּ	Visitate nos mascul. vel fœ.
פִּקְדוּן	פִּקְדוּם	Visitate illos aut illas.

Denique secunda pluralis fœminina, scilicet פְּקֹדְנָה similiter est varianda, per hunc modum.

¶ Fœminina. Masculina.

	פִּקְדוּנִי	Visitate ipsę me mas.vel fœ.
פִּקְדוּהָ	פִּקְדוּהוּ	Visitate illum aut illam.

¶ Plurali numero.

	פִּקְדוּנוּ	Visitate nos mascu.vel fœ.
פִּקְדוּן	פִּקְדוּם	Visitate illos aut illas.

¶ De compositione infinitiui modi.

¶ Infinitiuus modus actiuæ vocis, scilicet פָּקוֹד vel פְּקוֹד decem habet varietates. sed earum sex eædem sunt cum illis, quæ positæ fuere in secunda persona singulari masculina imperatiui, in quibus etiam cameç vel seua primæ litteræ substantialis vertitur in cameç chateph.

Diffe

UVA. BHSC. IyR_123

Differentiæ vero quę adduntur nunc huic infinitiuo sunt secundæ personæ tam singularis quàm pluralis, & vna item personæ singularis differens ab ea quæ posita est in imperatiuo, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	פָּקְדִי	Visitare meū. m.l.f.
פָּקְדֵךְ	פָּקְדְךָ .l. פָּקְדְךָ	Visitare tuum.
פָּקְדָה .l. פָּקְדֶהָ	פָּקְדוֹ	Visitare suū vel illi⁹

¶ Plurali numero.

	פָּקְדֵנוּ	Visitare nostrum mas. l.fœ.
פָּקְדְכֶן	פָּקְדְכֶם	Visitare vestrum.
פָּקְדָן	פָּקְדָם	Visitare suū.l. illorū.l.illarū

Et nōnunquàm cameç chateph litteræ primæ mutatur in sureq.vt Leuitici. 23. וּבְקֻצְרְכֶם idest in metere vestro, hoc est quādo messueritis ¶ De participio passiuo.

¶ Licet autem in prima regula generali huius cap̄. dictum fuerit, quod voces passiuæ verborū non cōponuntur cum pronominibus, tamen participia vocis passiuæ bene recipiunt hanc compositionem, sed ad modum quo nomina componebātur cum eisdem pronominibus, ideo habent litteras accidentales denotātes, genus, numerum, & personam, & variantur decem modis. Ergo participiū vocis passiuæ singulare masculinum, scilicet פָּקוּד decem habet varietates, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	פְּקוּדִי	Visitatus me⁹ vel a me.m.l.f.
פְּקוּדֵךְ	פְּקוּדְךָ	Visitatus tuus vel a te.
פְּקוּדָהּ	פְּקוּדוֹ	Visitatus suus vel a se.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

פְּקוּדֵנוּ Visitat⁹ noſter vel a nobis. m.l.f.
פְּקוּדְכֶם פְּקוּדְכֶן Visitatus veſter vel a vobis.
פְּקוּדָם פְּקוּדָן Visitatus ſuus vel ab eis.

¶ Vox fœminina ſingularis eiuſdem participii, ſcilicet פְּקוּדָה vertit he finalem in thau, ſicut ſuperius dictum eſt in compoſitione nominum. ad modū ſequentē.

¶ Fœ. Maſculina.

פְּקוּדָתִי Viſitata mea vel a me. ma.l.fœ.
פְּקוּדָתְךָ פְּקוּדָתֵךְ Viſitata tua vel a te.
פְּקוּדָתוֹ פְּקוּדָתָהּ Viſitata ſua vel a ſe.

¶ Plurali numero.

פְּקוּדָתֵנוּ Viſitata nr̃a vel a nobis. m.l.f.
פְּקוּדַתְכֶם פְּקוּדַתְכֶן Viſitata veſtra vel a vobis.
פְּקוּדָתָם פְּקוּדָתָן Viſitata ſua vel ab eis.

Vox pluralis maſculina participii paſſiui, ſcilicet פְּקוּדִים etiam decem modis ſic.

¶ Fœ. Maſculina.

פְּקוּדַי Viſitati mei vel a me maſ. l. fœ.
פְּקוּדֶיךָ פְּקוּדַיִךְ Viſitati tui vel a te.
פְּקוּדָיו פְּקוּדֶיהָ Viſitati ſui vel a ſe.

¶ Plurali numero.

פְּקוּדֵינוּ Viſitati noſtri maſcul. vel fœ.
פְּקוּדֵיכֶם פְּקוּדֵיכֶן Viſitati veſtri.
פְּקוּדֵיהֶם פְּקוּדֵיהֶן Viſitati eorum vel earum.

Vox pluralis fœminina eiuſdem participii, ſcilicet פְּקוּדוֹת ſimiliter decem his modis componitur.

Fœ/

UVA. BHSC. IyR_123

ℂ Fœminina.	Masculina.	
	פְּקוּדוֹתַי	Visitatæ meæ masc. & fœ.
פְּקוּדוֹתַיִךְ	פְּקוּדוֹתֶיךָ	Visitatæ tuæ.
פְּקוּדוֹתֶיהָ	פְּקוּדוֹתָיו	Visitatæ eius.

ℂ Plurali numero.

	פְּקוּדוֹתֵינוּ	Visitatæ nostræ masc. & f.
פְּקוּדוֹתֵיכֶן	פְּקוּדוֹתֵיכֶם	Visitatę vestræ.
פְּקוּדוֹתֵיהֶן	פְּקוּדוֹתֵיהֶם	Visitatę eorum, vel earũ.

Secundũ hũc igitur modum dictum in voce actiua primæ coniugationis, componuntur cum pronominibus verba aliarum coniugationum tam regularia quàm irregularia, hac sola differentia seruata, quod punctus primæ litteræ substantialis in præteritis aliarum coniugationum non mutatur in compositione, quemadmodum mutabatur in præterito primæ cameç in seua. nam in secunda coniugatione chiriq primæ litteræ, scilicet פָּקַד remanet in compositione dicendo פִּקְּדוֹ ideſt visitauit illum. In tertia quoque coniugatione non variatur chiriq primæ litteræ he additæ, scilicet הִפְקִיד nam componentes dicimus הִפְקִידַנִי ideſt fecit visitare me, licet aliquando ille punctus vertatur in çegol. vt primi Regum. 25. לֹא הִכְלַמְנוּם ideſt nunq̃ eos confundere fecim⁹ &c.

ℂ Capitulum duodecimum de partibus orationis indeclinabilibus, quæ apud Hebræos dicuntur מִלָּה ideſt dictio.

TAndem post partes orationis variabiles regulariter declaratas, restat vt paucula dicamus de dictionibus inuariabilibus/quas vocant præpositiones, aduerbia

UVA. BHSC. IyR_123

bia interiectiones & coniunctiones. ¶ Et suppositis harum partium diffinitionibus ex doctrinis Græcorum & Latinorum, quæ eædem essent apud Hebræos, tãtum curabimus circa has dictiones, ea quæ huic nostræ doctrinæ sunt propria. ¶ In primis ergo supponamus etiam distinctionem litterarum hebraicarum per substantiales & accidentales superius positam & declaratam in capitulo secundo primi libri huius artis. nam ex illa oritur alia distinctio ad hoc nostrum propositum satisfaciens. Sunt enim quædam partium orationis indeclinabiliũ separabiles, aliæ vero inseparabiles. vocamus separabiles eas quæ per seipsas sunt dictiones significatiuę, aut potius consignificatiuę, vt אֶל ideſt ad מִן ideſt de. Inseparabiles vero dicimus eas quæ non reperiuntur nisi in compositione cum aliis dictionibus, & istæ semper sunt litteræ accidentales additę nominibus aut verbis ad designandum accidentales eorum proprietates, ideſt numerum, casum, genus, personam, tempus. & cætera. vt superius in hoc secundo libro dictum est. ¶ Duas itaque faciemus huius capituli partes. primam de inseparabilibus dictionibus, alteram de separabilibus. Inseparabilium dictionum quattuor scimus esse differentias ex supradictis in hoc secundo libro. ¶ Prima est illarum quattuor litterarũ quas ad designandos casus nominum fecimus articulos declinationum in hac dictione הַלְמַד vel בְּהָלָם contentas, vt patuit in capitulo quarto. ¶ Secunda differentia est litterarum quattuor, quæ denotant diuersas personas futuri indicatiui modi in hac dictione אֶיתָן positas vt patuit

in

UVA. BHSC. IyR_123

in capitulo septimo. ¶ Tertia differentia est illarum litterarum quattuor, quæ adduntur infinitiuo ad faciendum gerundia ex eo, quas denotat hæc dictio, בְּכָלָם vt patuit supra in eodem capitulo septimo. ¶ Quarta est aliarum septem litterarum in hac dictione וְהָאֲמַנְתִּי cõtentarũ, quæ adduntur nominibus verbalibus ornatus causa, & ideo dicuntur litteræ ornamenti, de quibus supra in capitulo quinto huius libri. ¶ Quia vero tres vltimæ differẽtiæ litterarum satis bene declaratę sunt in suis locis iam citatis, circa primam differentiam est hic aliquid addendum. nam ille articulus beth qui pro præpositione in ad ditur nomini denotans casum ablatiuum, potest componi cum pronominibus & variari ad modum nominis cõpositi, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	בִּי	In me masculi. vel fœmi.
בָּךְ	בְּךָ	In te
בָּהּ	בּוֹ	In illo vel illa.

¶ Plurali numero.

	בָּנוּ	In nobis masculi. vel fœ.
בָּכֶן	בָּכֶם	In vobis.
בָּהֶן	בָּהֶם .i. בָּם	In illis.

Alia vero officia huius litteræ beth superius dicta sunt in capitulo quarto. Sed illa dictio בִּי aliquando pro rogo ponitur in scriptura, vt infra in aduerbiis optandi.

¶ Articulus.he. præter hoc quod denotat nominatiuũ aut genitiuum casum, vt alias dictum est, habet quædam alia

UVA. BHSC. IyR_123

alia officia. nam quando præponitur nomini subscripta cū pathach, vel pathach hateph tres potest habere vsus, Primum interrogandi, vt Exodi. 2. הֲאֵלֶךְ וְקָרָאתִי לָךְ idest si ibo & vocabo ad te. & tunc hebraice dicitur הֶא הַשְּׁאֵלָה idest he interrogationis. Secundus vsus est admirandi, vt Genesis. 18. הֲשׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ idest nun quid iudex omnis terræ non faciet iudicium. & vocatur hebraice הֲתֵּימָה .l'. הֶא הַתְּמִיהָא idest he admirationis. Tertiū vsum habet relationis, vt Genesis. 46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה idest omnis anima de domo iacob quæ venit. Sed quando hæc littera in huiusmodi officiis vel aliquo alio venit in principio dictionis subscripta cū çegol, tunc dictio illa incipitur a cameç vel pathach. vt Numeri. 11. הֶאָנֹכִי הָרִיתִי idest si ego concepi. ¶ In super littera כ caph quando in principio nominis verbi aut participii ponitur accidentaliter, significat hanc præpositionem cum, vel hanc cōiunctionē sicut, vel quemad modum, & ponitur hoc modo כִּ vel כְּ vel כָּ ¶ Item littera שׁ sin in principio dictionis posita accidentaliter relatiuum quis vel qui denotat, vt etiam superius dictum est. ¶ Præterea istę sex יִתְהַמּוּן litteræ in fine verbi aut participii positæ, sunt accidentales denotantes genus, vel personam, vel aliquid aliud. Istę vero quattuor אֶלְבָּשׁ in fine dictionis semper sunt substantiales, sed in principio possunt esse substantiales vel accidentales. ¶ Deniq; istæ septem תֹּכֶן הַיּוֹם vbicunque ponantur in dictione possunt esse accidentales siue in principio siue in fine &c.

¶ In secunda huius capituli parte dicamus iam de dictio-

UVA. BHSC. IyR_123

tionibus separabilibus sigillatim. & primo de præpositionibus, Sed earum aliquę sunt inuariabiles, aliæ vero cō ponuntur cum pronominibus & variantur. Sunt vero præpositiones hebraicæ hę fere.

אַחַר .i. אַחֲרֵי	postea.post.	מִלְמַעְלָה	desuper. (&u
אֶל .i. לְמוֹ	ad.in.	נֶגֶד .i. מוּל	cōtra. īcōspe/
	ppe.iuxta.sec?.	נֹכַח	corā.contra.
אֵת	ad.cum.	סָבִיב	circū.īcircuitu
בְּמוֹ	in.	עֵבֶר	trans.
בַּעֲבוּר .i. בְּגַלַל	propter.ob.	עַד .i. עַדֵי	vsq;.donec.
לְבַעֲבוּר	propterea.	בְּעַד	pro.
חוּץ	extra.pręter.	עַל .i. עֲלֵי	sup.ppter.iu/
לְבַד	solum.tantū.	עִם	cum. (xta.
מִלְּבַד	p̄terq̄.excepto.	קָרוֹב	prope.
לְמַעַן .i. לְעַן .i. עֶקֶב	propter.eo q;.	רָחוֹק	longe.
	secundum.	תּוֹךְ	inter.
לִפְנֵי	coram.ante.	בְּתוֹךְ	ītra. ī medio.
מִמַּטָּה .i. לְמִמַּטָּה	infra.	תַּחַת	sub.subter.
מַעֲלֶה .i. לְמַעֲלֶה	super.		

¶ Istæ inquam omnes prępositiones variantur per compositionem cum pronominibus deriuatiuis, exceptis lemo.lephi. & bemo, quæ non variantur vnquàm. ¶Et sex istarum præpositionū, quę sunt אֶל אַחַר לִפְנֵי עַד עַל תַּחַת solum variantur per terminationes pronominum plurales & non singulares, & hoc in omnibus personis hoc modo.

¶Fœminina.	Masculina.	
	אַחֲרֵי	Post me.masculi.vel fœ.
אַחֲרַיִךְ	אַחֲרֶיךָ	Post te.

Post

UVA. BHSC. IyR_123

אַחֲרָיו	אַחֲרֵי	Post illum.
	אַחֲרֵינוּ	Post nos masculi.vel fœ.
אַחֲרֵיכֶם	אַחֲרֵיכֶם	Post vos.
אַחֲרֵיהֶם	אַחֲרֵיהֶם	Post illos.

Et similiter diceretur de aliis quinq;. ¶Sunt vero aliæ quinq; prępositiones.s. חוּץ לְמַעְלָה מֵרוֹב רָחוֹק quæ non componuntur cum pronominibus neque variantur,sed tamen additur eis ablatiuus pronominis primitiui in omnibus personis & numeris, hoc modo.

¶Fœminina. Masculina.

	חוּץ מִמֶּנִּי	Præter me masculi.vel fœ.
חוּץ מִמֵּךְ	חוּץ מִמְּךָ	Præter te.
חוּץ מִמֶּנָּה	חוּץ מִמֶּנּוּ	Præter illum.
	חוּץ מִמֶּנּוּ	Præter nos mascu.vel fœ.
חוּץ מִכֶּן	חוּץ מִכֶּם	Præter vos.
חוּץ מֵהֶן	חוּץ מֵהֶם	Pæterr illos.

Et similiter in aliis diceret. ¶Et eæ duæ præpositiones אֶת cū cōponūtur cū pronoīe mutāt primas vocales in chiriq,hoc modo אִתִּי .i. mecū נִבְחִי .i. corā me.

¶Omnes deniq; ptes orationis indeclinabiles, q̄ neq; cōponūtur neq; variātur sunt aduerbia,vel cōiunctiones, vel interiectiones,de quibus per ordinem dicamus.

¶Aduerbia per significationes distinguenda sunt, Qualia sunt.

אָז .i. אַזַּי	tunc
עַתָּה	nunc
מָחָר	cras
אֶתְמוֹל .i. תְּמוֹל	heri

¶Aduerbia temporis.

שִׁלְשֹׁם	triduo
תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם	nudiꝰ tertius
הֲלְאָה	deīde. deīceps
הֲלֹם	huc, illuc

incra

UVA. BHSC. IyR_123

מִמָּחֳרַת icrastinū
אֶמֶשׁ heri sero
עֶרֶב vespera
בֹּקֶר mane
כְּבַר iam
טֶרֶם .l. עַד לֹא antequam
בְּעוֹד adhuc

¶ Aduerbia loci.

הַלְאָה .l. הַלֹּם vltra
שָׁם .l. שָׁמָּה ibi illic
מִשָּׁם illinc
אָנֶה .l. אָנֶה huc .l. illuc
פֹּה hic
מִפֹּה hinc
מִזֶּה istinc
מִתַּחַת inferius
מִמַּעַל .l. מֵעַל desuper
בְּכֹל מָקוֹם vbique

¶ Aduerbia interrogandi.

אַיֵּה .l. אֵי vbi & cōpo
מֵאַיִן vnde (nit̄
אֵי מִזֶּה vnde
לְאַיִן (אֵיכָכָה quo.qua
אֵיךְ vel אֵיכָה quomodo
מָה .l. מֶה quid
מָתַי quando
אָנָה .l. אָן vbi
אֵיפֹה vbi

לָמָּה .l. לָמֶּה מַדּוּעַ quarē
עַל מָה .l. עַל מֶה quare

¶ Aduerbia negandi.

בִּלְתִּי .l. כִּי אִם nisi, cōponit̄
זוּלָתִי .l. זוּלַת p̄ter, cōponit̄
בִּלְעַדָי .l. מִבַּלְעַדֵי nisi, cōpo
אֵין nō.ne (nit̄
Prima q̄ttuor istorū varian
tur ꝑ ꝓnoīa, alia nō variant̄
אַיִן non.l. ne
לֹא .l. אַל non.ne
בַּל .l. בְּלִי .l. בְּלֹא sine.non
אֶפֶס sed
לוּלֵי nisi

¶ Aduerbia affirmandi.

כֵּן ita.vtiq;
כֵּן הוּא ita est
כֹּה .l. כָּכָה sic
אוּלָם vtiq; vere
אֻמְנָם .l. אֱמְנָם vere cer-
vel אֱמְנָה te
אָכֵן .l. הַכִי certe.vere
כְּמוֹ sicut

¶ Aduerbia demōstrandi.

הֵן .l. הִנֵּה .l. הֵא ecce. &
componitur secūdū eorū.

¶ Aduerbia optandi.

אַחֲלַי .l. אַחֲלֵי vtinam

o si

UVA. BHSC. IyR_123

לוּ o si vtinam
הֲאִם si iam
מִי יִתֵּן quis dabit
נָּא .ו. אָנָּא obsecro
בִּי אַדֹנִי obsecro dñe mi

¶ Aduerbia qualitatis.

טוֹב bene
יָשָׁר recte
רָע male
רָע רָע pessime
אֱמֶת vere
נָכוֹן certe

¶ Aduerbia q̃titatis.

כַּמָּה quantum
רָב multum
מְעַט parum
זְעֵיר .ו. מִזְעָר minus

¶ Aduerbia dubitādi.

פֶּן ne forte
אוּלַי forsitan

¶ Congregandi.

יָחַד .ו. יַחְדָּו pariter. si=
vel כְּאֶחָד mul
כָּל om̄is. vtri
usq; numeri & generis

¶ Diuidendi.

בֵּין īter. & cōponit̄

¶ Iungendi.

גַּם etiam
אַף quoque

¶ Iurandi.

חֵי נַפְשִׁי ꝑ vitā aīæ meę
חֵי נַפְשְׁךָ ꝑ vitā aīæ tuæ
חֵי נַפְשׁוֹ ꝑ vitā aīæ eius

¶ Diminuendi.

מְעַט paulatim
לְאַט paulisp̄. & cō/
(ponit̄

¶ Augendi.

מְאֹד multum, valde
יוֹתֵר .ו. עוֹד magis
מְאֹד מְאֹד nimis

¶ De interiectionibus.

הֶאָה euge. vah.
אֲבוֹי .ו. אוֹי ve
.ו. הוֹי .ו. הָה
אַלְלַי .ו. הוֹהוֹ ve
vel אִי
אַהָה heu. a. a. a.
נָא vel אָנָּא obsecro

¶ De coniunctionibus.

¶ Inter significationes coniunctionum præcipua est copulatiua, quæ sola est littera vau in principio dictionis posi/

UVA. BHSC. IyR_123

posita per compositionem, & subscribitur cum quolibet puncto vocali, excepto cholem. Quod si præponatur dictioni incipienti a puncto seua, tunc scribitur cum sureq, vt וְצִדְקָה .i. & iusticia. Sed aliquando hæc littera vau ponitur in scriptura pro vel. vt Exodi. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ ideſt & qui percusserit patrem aut matrē. Et aliquando ponitur pro cum, siue quando, nonnunquam etiam ponitur comparatiue. sed istæ diuersitates eius ex serie litteræ sunt cognoscendę.

¶ Sunt & aliæ conjunctiones seuparatę quæ sequuntur.

כִּי	quia. quod	אַךְ	sed. tamen
אֲשֶׁר	quod	אֲבָל	sed
כַּאֲשֶׁר	sicut	רַק .i. אוּלָם	verumtamen
גַּם	quidem. vtiq;	וְאִלּוּ	& si
וְגַם	& quidem	הֲלֹא	nōne. nunqd
לָכֵן .i. עַל כֵּן	propterea	אַף כִּי	quamuis
עַל זֶה vel		אֶבֶן	siquidem. ergo. itaque
אוֹ	aut. vel. seu		

¶ SECVNDI LIBRI INTRO
ductionum hebraicarum de dictionibus regularibus.

¶ FINIS.

UVA. BHSC. IyR_123

¶INTRODVCTIONVM HE

braicarum Liber tertius incipitur, de irregularitate nominum, & verborum. habet capita septē.

¶ Caput primum de nominibus irregularibus, quæ Græci anomala vocant.

IN superiore libro cū plene dictū sit de noibus, & verbis, atq; aliis partib⁹ orationis, q̄ regulariter variant, iam de irregulariter declinatis breuiuscule agendū est. Et primo de noīb⁹ irregularib⁹, hoc est, q̄ in sua declinatione aliquid mutāt. nā qđ de noium formatione a singulari numero in pluralē dictū est. s. qđ masculina pluraliter terminātur in. im. addita syllaba. im. sup numerū singularē, vel vltima ei⁹ littera mutata in. im. & fœminina exeūt in. oth. addita syllaba. oth. vel finali littera mutata in. oth. nō in oīb⁹ obseruat, quoniā sunt aliqua noīa, in quib⁹ aliter fit ista formatio, nam aliqñ addit vel detrahit, vel mutat littera, vel pūctus vocalis, vt אֹזֶן .i. auris recta formatione debuit facere numerū pluralē אָזְנִים ideſt aures & facit אׇזְנַיִם addita vocali. a. Et ne in singulis immoremur, disponemus formulam plurium nominum, in quibus vna, aut plures huiusmodi irregularitates reperiuntur.

אָדֹם אֲדֻמִּים	ruber rubri.	בַּיִת בָּתִּים	dom⁹. us.
אׇזֶן אׇזְנַיִם	auris. res.	בֶּרֶךְ בִּרְכַּיִם	genu. ua.
אָחוֹת אֲחָיוֹת	soror. ores.	בַּת בָּנוֹת	filia. æ.
אֱנוֹשׁ אֲנָשִׁים	homo hoies.	גְּדִי גְּדָיִים	hæd⁹. i.
אַף אַפַּיִם	naris. res.	דֶּלֶת דְּלָתַיִם	ianua. æ.
אִשָּׁה נָשִׁים	mulier. eres.	דֶּרֶךְ דְּרָכִים דְּרָכַיִם	via. æ. lū

UVA. BHSC. IyR_123

חֵלֶץ חֲלָצַיִם	lumb9.bi.	עַיִן עֵינַיִם	oculus.li.
יָד יָדַיִם	man9.nus.	עֵירֹם עֵרוֹמִים	nudus.di.
יוֹם יָמִים	dies dies.	פֶּה פִּים פִּפִּיוֹת	os ora.
יֶרֶךְ יְרֵכַיִם	fœmur.ora.	צְבִי צְבָאִים	hinnul9.li.
כָּנָף כְּנָפַיִם	ala alæ.	צַד צְדָדִים	latus latera.
כַּף כַּפַּיִם	vola volæ.	צֵל צְלָלִים	vmbra.æ.
כֶּפֶל כְּפָלִים	duplicatio.es.	קֶרֶן קַרְנַיִם	cornu. nua.
כִּכַּר כִּכָּרִים	talentū.ta.	רֶגֶל רַגְלַיִם	pes pedes.
כְּרַע כְּרָעַיִם	crus crura.	שַׁד שַׁדַּיִם	māma.mę.
לְאֹם לְאָמִים	populus.li.	שֵׁן שִׁנַּיִם	dens dētes.
לְחִי לְחָיַיִם	maxilla.lę.	שָׂפָה שְׂפָתַיִם	labrū. bra.
מַלְכוּת מַמְלָכוֹת	regnū.a.	תֹּם תְּמִימִים	cōplet9.ti.

Sunt præterea quædā nomina, quæ per figurā, quam Græci vocant metathesim. i. transpositionē litteræ, mutāt ordinē a principio in medium, aut in finem, vel a fine aut medio in principium, cuiusmodi sunt hæc.

גְּמָא אַגְמֹן	iūc9.l'.pelag9.	רוֹגֵעַ גּוֹעֵר	reprehēsor.
כֶּבֶשׂ כַּשְׂבָּה	aries.	שְׁחִיס סְחִישׁ	pomum.
כְּסִיל סַכָּל	stultus.	שַׁלְמָה שְׁמָלָה	lintheum.

Atque ad hunc modum alia complura, Quæ tamen permutatio non solum reperitur in litteris, sed etiam in syllabis, & in partibus orationis, quoniam sæpius particulæ, quæ deberent præponi, postponuntur, & contra, quæ deberent postponi, præponuntur. sed hoc intellectui sacræ scripturæ non nocet, non enim fit nisi vbi sententia clara est. vt Geneſis. 41. וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף .i. & ois terraveniebāt ęgyptū, vt emerent ad ioseph, proveniebāt ad ioseph, vt emerent.

UVA. BHSC. IyR_123

Et quarti Regum.9. וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ ideſt & poſuit in ſtibium oculos ſuos, pro & poſuit ſtibium in oculos ſuos. Et ad hunc modum alia plura.

¶ Caput ſecundum de verbis irregularibus in genere, & ſpecialiter de his, quæ perdunt primam litteram ſubſtantialem in proceſſu coniugationis.

COnſequenter agamus de verbis irregularibus, ſeu defectiuis, quæ hebræi אַבְנֵי גָזִית ideſt lapides inciſionis vel inciſos vocant, propter defectum ſcilicet aliquarum litterarum. Pro quorum introductione eſt aduertendum, quod ſicut in ſuperiore libro dictū eſt, cuiuſlibet verbi hebraici tres ſunt litteræ ſubſtantiales, quas ipſi שֹׁרֶשׁ ideſt radicem verbi vocant, eo quod ab illis formantur omnes voces, modi, tempora, & perſonæ eiuſdem verbi. & cętera, vt פָּקַד Quando ergo in procurſu coniugationis verbi nulla illarum trium litterarum perditur, aut mutatur in aliam litteram, tale verbum dicitur perfectum, ſeu regulare, & de huiuſmodi verbis ſatis abunde dictum eſt, in ſecundo libro per quattuor cōiugationes eorum. Sed quādo aliqua prædictarum trium litterarum ſubſtantialium verbi perditur indiſcurſu coniugationis, aut mutatur, aut non profertur, tunc tale verbum dicitur imperfectum defectiuū, & irregulare. Et de his impræſentiarum dicere intēdimus, Verba in quibus littera non profertur, ſunt ea, quæ habent in medio, aut in fine octoſam aliquam ex quattuor his litteris vocalibus אהוי cuiuſmodi ſunt hæc קָרָא ideſt vocauit, עָלָה ideſt aſcendit, שׁוּב ideſt reuerti, בִּין ideſt intelligere. & hęc ver-

UVA. BHSC. IyR_123

verba hebræi vocant נְחִים ideſt ocioſa. Et in his verbis etiam aliquãdo littera ocioſa, quæ nõ profertur, perditur, aut mutatur in proceſſu coniugationis, vt inferius in ſuo loco videbitur. ¶ Verba autẽ in quib⁹ aliqua ex tribus litteris ſubſtantialibus, quæ proferuntur, perditur in proceſſu coniugationis hebraicæ, dicuntur חֲסֵרִים ideſt defectiua, & variantur quattuor modis. Primo quando perditur littera prima. Secundo quando perditur ſecunda. Tertio quando tertia. Quarto quando ſimul perduntur prima, & tertia litteræ ſubſtantiales verbi. Et verba prius dicta ocioſa coincidunt cum aliquibus iſtorum quattuor modorum, ideo de eis dicemus cum iſtis. Sũt præterea quædam verba, quæ appellantur duplicia, quibus indiſcurſu coniugationis deficiunt aliquæ litteræ, de quibus in fine dicemus. ¶ His præmiſſis in genere, dicamus iam in ſpecie de ſingulis iſtarum irregularitatum. In primis de verbis, in quibus perditur prima littera ſubſtantialis verbi in diſcurſu coniugationis. ea ſunt tantum, in quibus prima littera fuerit aliqua iſtarum trium. לַנ Exemplum primi לָקַח ideſt accepit. Exemplum ſecũdi נָגַשׁ ideſt acceſſit. Exemplum tertii יָדַע ideſt cognouit. Sed quia de incipientibus a lamed ſolum verbum prædictum reperitur, incipientia vero a nun/ & iod ſunt valde plura, ideo exempla huius irregularitatis ponemus in verbis a prędictis duabus litteris incipiẽtibus. ¶ De incipiẽtibus ergo a littera nun, eſt exemplum hoc verbum נָגַשׁ ideſt acceſſit. in quo, & aliis a littera nun incipientibus nulla irregularitas accidit in tempore præterito, neq; in

UVA. BHSC. IyR_123

præsenti primæ coniugationis, ideo coniugatur ad proportionem huius verbi בָּמַד de quo supra. sed in tempore futuro, & in modo imperatiuo perditur littera nun, & suppletur per dagues litteræ mediæ, hoc modo.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶגַּשׁ .i. אֶגְּשָׁה	Accedam masc. i. fœ.
תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	Accedes.
תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	Accedet.

¶ Plurali numero.

	נִגַּשׁ .i. נִגְּשָׁה	Accedemus masc. i. fœ.
תִּגְּשׁוּ	תִּגַּשׁוּ	Accedetis.
תִּגַּשְׁנָה	יִגַּשׁוּ	Accedent.

Et in fine clausulæ seua litteræ mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem littera. vt Genesis. 45. גְּשׁוּ idest accedite ad me, & accesserunt. וַיִּגְּשׁוּ נָא אֵלַי Hæc etiam littera nun perditur in nomine a tali verbo deriuato, & suppletur per dagues litteræ mediæ, vt נָבַע idest manauit, a quo deriuatur nomen מַבּוּעַ idest manatorium siue fons. ¶ Et nota in his verbis, quod quando littera substantialis media est aliqua harū quattuor אהחע gutturalium, tunc nullam habent irregularitatem, nec perdunt primam litteram nun in aliquo tempore, cuius ratio est, quia talis littera media non recipit dagues ad supplendum alicuius litteræ defectum. Excipitur tamen hoc verbum נָחַת idest descendit, vel confregit, quia perditur littera nun in futuro, hoc modo אֵחַת In quibusdam vero verbis irregularibus a littera nun incipientibus

UVA. BHSC. IyR_123

bus littera media ſcribitur in futuro per vocalem. o. vt נָגַף ideſt percuſſit נָפַל ideſt cecidit, quorum futurum hoc modo fit אֶגּוֹף ideſt percutiam אֶפּוֹל ideſt cadam.

¶ Imperatiuo de nagas.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
גְּשִׁי	גַּשׁ .l. גֵּשׁ .l. גְּשָׁה	Accede.
גֵּשְׁנָה.l.גּוֹשְׁנָה	גְּשׁוּ .l. גֹּשׁוּ	Accedite.

¶ Et hæc ſecunda perſona ſingularis aliquando ſcribitur per cholē, vt Ruth.2. גּוֹשִׁי הַלּוֹם ideſt accede huc. Et aliquando hæc ſecunda perſona in genere maſculino retinet litteram nun, vt נְגוֹשׁ

¶ Infinitiuo de nagas.

גֶּשֶׁת .l. נְגוֹשׁ ideſt accedere.

¶ Et ſi huic infinitiuo addantur litteræ. בכלמ forma bitur ex eo modus ſubiunctiuus, & gerundia modo ſupradicto in verbis regularibus. Et hoc etiam notabile eſt memorandum in omnibus verbis irregularibus inferius declarandis. Et quando huius infinitiui vltima littera ſubſtantialis eſt aliqua ex quattuor gutturalibus, tunc media & vltima debent ſcribi cum puncto patha. vt Eccl's.3. עֵת לַטָּעַת ideſt tp̄s plantandi. cuius primitiuū eſt. נָטַע

¶ De voce paſſiua huius verbi nagas.

¶ In præterito indicatiui primæ coniugationis in voce paſſiua huiuſmodi verba perdunt litteram nun, & ſuppletur per dagues litteræ mediæ. Et licet hoc præteritum habeat in principio litteram nun, illa tamen non eſt ſubſtantialis verbo, ſed accidentalis, ſcilicet ad denotandum vocem paſſiuam, vt ſuperiore libro dictum eſt.

UVA. BHSC. IyR_123

Perditur autem littera nun ſubſtantialis euphoniæ cauſa, quia duplicato nun prolatio eſſet ponderoſa.

¶ Formatur ergo hoc præteritum ſic.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	Oblatus vel.ta.fuit.
נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ	Oblatus vel.ta.fuiſti.
	נִגַּשְׁתִּי	Oblatus vel.ta.fui.
	¶ Plurali numero.	
	נִגְּשׁוּ	Oblati vel.tæ.fuerunt.
נִגַּשְׁתֶּן	נִגַּשְׁתֶּם	Oblati vel.tæ.fuiſtis.
	נִגַּשְׁנוּ	Oblati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
נִגָּשָׁה.נ.נִגֶּשֶׁת	נִגָּשׁ	Qui vel quæ obla.eſt.
נִגָּשׁוֹת	נִגָּשִׁים	Qui vel quæ obla.ſunt.

¶ Hic cõmemoranda eſt differentia inter tertiam perſonam ſingularem maſculinam præteriti, & participium ſingulare maſculinum præſentis, quæ in voce coincidunt nõ in ſignificatione, & orthographia, de qua ſupra in voce paſſiua primæ coniugationis verborum regularium. Repetẽda eſt etiam hic, exceptio de quattuor litteris gutturalibus in eadem forma verborum, ſicut paulo ſuperius poſita eſt in infinitiuo vocis actiuæ. vt Ezechiel. 34. וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבוֹתֶם ideſt quod abiectum eſt nõ reduxiſtis. ¶ Tempore futuro.

¶ In hoc futuro littera nun quæ ponitur eſt ſubſtantialis, & habet dagues ad ſupplendum litteram nun acci-

dẽta-

UVA. BHSC. IyR_123

dentalem vocis passiuæ, vt patuit supra in libro secundo in hoc tempore.

¶ Fœminina. Masculina.

	אֻנַּגְשָׁה .l. אֻנַּגְשׁ	Oblatus vel.ta.ero.
תְּנַגְשִׁי	תְּנַגְשׁ	Oblatus vel.ta.eris.
תְּנַגֵּשׁ	יְנַגֵּשׁ	Oblatus vel.ta.erit.

¶ Plurali numero.

	נְנַגְשָׁה .l. נְנַגְשׁ	Obati vel.tę.erim⁹.
תְּנַגְשְׁנָה	תְּנַגְשׁוּ	Oblati vel.tæ.eritis.
תְּנַגַּשְׁנָה	יְנַגְשׁוּ	Oblati vel.tæ.erunt.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִנַּגְשִׁי	הִנַּגֵּשׁ	Oblatus vel.ta.esto.
הִנַּגְשְׁנָה	הִנַּגְשׁוּ	Oblatus vel.tæ.estoté.

¶ Infinitiuus modus est in voce similis secundæ personæ singulari masculinæ præcedentis imperatiui, vt הִנַּגֵּשׁ idest applicari.

¶ Subiunctiuus modus, & gerundia supplentur hic, ex hoc infinitiuo per quattuor litteras, בכלמ vt alias sæpe dictum est. Et notandum, quod huius verbi nagas si tertia littera sin scribatur cum puncto sibolet significat accedere, vt diximus, & quia tunc est verbum neutrum caret participio vocis passiuæ, sed suppleri potest per tempus præsens eius. Si vero prædicta littera sin scribatur cum puncto çibolet significat constringere, & tunc non est verbum neutrum, sed habet partipium vocis passiuæ, sicut alia verba actiua, hoc modo.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

נְגוּשָׁה נָגוּשׁ Qui vel quæ cōstrictus est.

נְגוּשׁוֹת נְגוּשִׁים Qui vel quæ cōstricti sunt.

Huiusmodi verba non reperiuntur in secūda cōiugatione, quia coinciderent cū voce passiua eorū modo dicta in sua prima cōiugatione, maxime in præterito. Alii hebræi dant aliam rationē, quia secūda cōiugatio habet dagues in littera media, qui pūctus non posset denotare similitudinem cōiugationem secūdam, & defectum litteræ nun, nec eadem littera potest habere duo dagues. Si ergo huiusmodi verba habent secūdam coniugationē, erit sine defectu alicuius litteræ, & procedent in ea tam in voce activa, q̄ in voce passiua secūdum formam verborū perfectorū supra dictam, quare non est necessariū hic eam explicare.

¶ De tertia coniugatione primæ irregularitatis verborū.

¶ In tertia coniugatione huius verbi נָגַשׁ & aliorum similium etiam perditur littera nun tam in voce activa, quàm in passiua, & suppletur per dagues litteræ mediæ, & assumitur in principio littera he cum puncto chiriq, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הִגִּישָׁה הִגִּישׁ Fecit accedere.

הִגַּשְׁתְּ הִגַּשְׁתָּ Fecisti accedere.

הִגַּשְׁתִּי Feci accedere mascu. & fœ.

¶ Plurali numero.

הִגִּישׁוּ Fecerunt accedere mas. & f.

הִגַּשְׁתֶּן הִגַּשְׁתֶּם Fecistis accedere.

הִגַּשְׁנוּ Fecimus accedere mas. & fœ.

Tēpo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

מַגֶּשֶׁת .i. מַגָּשָׁה מַגִּישׁ Qui, vel quæ facit accedere.
מַגִּישִׁים מַגָּשׁוֹת Qui, vel q̄ faciunt accedere.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אַגִּישׁ .i. אַגִּישָׁה Faciam accedere mas. i. fœ.
תַּגִּישׁ תַּגִּישִׁי Facies accedere.
יַגִּישׁ יַגִּישׁ Faciet accedere.

¶ Plurali numero.

נַגִּישׁ .i. נַגִּישָׁה Faciemus accedere mas. i. f.
תַּגִּישׁוּ תַּגִּשְׁנָה Facietis accedere.
יַגִּישׁוּ יַגִּשְׁנָה Facient accedere.

Et in personis huius futuri littera media potest scribi cum çere, & excludi littera iod, vt etiam in verbis perfectis dictum est, vt אֶגֹּשׁ & cætera.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הַגִּישׁ .i. הַגִּישָׁה הַגִּישִׁי Fac accedere.
הַגִּישׁוּ הַגִּשְׁנָה Facite accedere.

¶ Infinitiuo modo.

הַגִּישׁ .i. הַגֵּשׁ facere accedere.

¶ In voce passiua huius coniugationis venit littera he præteriti cum puncto sureq quibuz non cum vau, quia post punctum principalem non potest poni dagues, qui est necessarius hic ad denotandum defectum litteræ nun. Idem intellige in tēpore præsenti, & in futuro, vt patebit.

Tēpo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הֻגְּשָׁה	הֻגַּשׁ	Oblatus vel.ta.fuit.
הֻגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתָּ	Oblatus vel.ta.fuiſti.
	הֻגַּשְׁתִּי	Oblatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	הֻגְּשׁוּ	Oblati vel.tæ.fuerunt.
הֻגַּשְׁתֶּן	הֻגַּשְׁתֶּם	Oblati vel.tæ.fuiſtis.
	הֻגַּשְׁנוּ	Oblati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הֻגָּשָׁה.i.הֻגָּשֶׁת	הֻגָּשׁ	Qui vel quæ obla.eſt.
הֻגָּשׁוֹת	הֻגָּשִׁים	Qui vel quę obla.ſunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אֻגַּשׁ	Oblatus vel.ta.ero.
תֻּגְּשִׁי	תֻּגַּשׁ	Oblatus vel.ta.eris.
תֻּגַּשׁ	יֻגַּשׁ	Oblatus vel.ta.erit.

¶ Plurali numero.

	נֻגַּשׁ	Oblati vel.tæ.erimus.
תֻּגַּשְׁנָה	תֻּגְּשׁוּ	Oblati vel.tæ.eritis.
תֻּגַּשְׁנָה	יֻגְּשׁוּ	Oblati vel.tæ.erunt.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo.

הֻגַּשׁ vel הֻגָּשׁ applicari.

¶ Participium vocis paſſiuæ.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

מְנַשָּׁה .i. מְנַשֶּׁת מְנַשׁ Qui vel quę obla. est.

מְנַשִּׁים מְנַשִּׂיוֹת Qui vel quæ obla. sunt.

Quartæ coniugationis huiusmodi verborum irregularium vox actiua non reperitur, sed eorum vox passiua, sequitur formam verborum regularium, de quib? supra.

¶ Sunt præterea quædam verba incipientia a littera nun, & desinentia in aleph, vt נָשָׂא ideſt portauit, quæ declinantur ad proportionem dicti verbi נָגַשׁ hoc excepto, quod aleph in eis manet ociosum, & non profertur hoc modo נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי ideſt portauit, portauisti, portaui. Et similiter in aliis modis, temporibus, numeris, personis, & generibus. vnde non variantur nisi per primam, & tertiam coniugationes tam in voce actiua, q̄ in passiua, & per vocē passiuam quartæ cōiugationis.

¶ Expediti de verbis primæ irregularitatis, quæ incipiūt a littera nun, dicam? iam de hoc verbo, לָקַח quod solum incipitur a littera lamed inter verba defectiua. sed non perdit suam primam litteram in præterito, neque in præsenti vocis actiuæ, ideo in istis duobus temporibus variatur ad normam verborum perfectorum primæ coniugationis, nec erit opus ea explicare. reperitur tamen in Ezechiele capitul. 17. hoc præteritum sine lamed, & littera quoph venit cum puncto cameç, hoc modo קָח עַל מַיִם רַבִּים ideſt accepit super aquas multas. pro quo nos habemus, vt firmaret radicem super aquas multas. In futuro hoc verbum perdit lamed litteram primam, & supplet̃ per dagues litteræ quoph, & variatur ad proportionē

UVA. BHSC. IyR_123

tionem futuri huius verbi, נָגַשׁ verum in personis huius futuri, in quibus littera media habet punctum seuã, nõ ponit in ea dagues,& hoc euphoniæ gr̃a,hoc modo.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶקַּח .i. אֶקְחָה	Accipiam mascu.i.fœ.
תִּקְחִי	תִּקַּח	Accipies.
תִּקַּח	יִקַּח	Accipiet.

¶ Plurali numero.

	נִקַּח .i. נִקְחָה	Accipiem? mascu.i.fœ.
תִּקְחוּ	תִּקְחוּ	Accipietis.
תִּקַּחְנָה	יִקְחוּ	Accipient.

¶ Imperatiuus duobus modis scribi potest, primo cum lamed littera prima, & tunc variatur ad proportionem verborum regularium, quare hic non explicatur. Secundo modo sine littera lamed, & tunc variatur ad proportionem verbi nagas, hoc modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	קַח .i. קְחָה	Accipe.
קְחִי	קְחוּ	Accipite.
קַחְנָה		

Et differt hæc secunda persona singularis masculina a prima huius verbi positione, quãdo scribitur sine lamed, vt patuit supra in Ezechiel.i. quia ibi cũ cameç, hic autẽ cũ patha scribitur littera quoph, excepto si fuerit finis clausulæ, quia tunc habet etiam cameç, vt primi Regum .21. אִם אוֹתָהּ תִּקַּח לָךְ קַח ideſt si istum vis tollere, tolle.

¶ Infinitiuo modo.

לָקוּחַ .i. לָקַחַת ideſt accipere.

In

UVA. BHSC. IyR_123

¶ In voce passiua huius verbi lachach. Indicatiuo modo tempore præterito.

Fœminina.	Masculina.	
נִלְכָּדָה	נִלְכַּד	Acceptus vel.ta.fuit.
נִלְכַּדְתְּ	נִלְכַּדְתָּ	Acceptus vel.ta.fuisti.
נִלְכַּדְתִּי	נִלְכַּדְתִּי	Acceptus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

נִלְכְּדוּ	נִלְכְּדוּ	Accepti vel.tæ.fuerunt.
נִלְכַּדְתֶּם	נִלְכַּדְתֶּם	Accepti vel.tæ.fuistis.
נִלְכַּדְנוּ	נִלְכַּדְנוּ	Accepti vel.tæ.fuimus.

Reperitur tamen sæpius hoc præteritum cum sua littera lamed primaria, & tunc procedit ad normam verborum perfectorum superius positam. vt Ezechielis.33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְכַּד ideſt ipse propter peccatū suū captus est. Et primi Regum quarto וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְכָּדָה ideſt arca dei capta est, & cætera.

¶ Tempus præsens, tempus futurum indicatiui, & modus imperatiuus, atque infinitiuus, in hoc verbo regulariter variantur per vocem passiuam primæ coniugationis verborum perfectorum, ideo hic non explicantur. ¶ Notandū etiā, quod hoc verbū לָכַד non reperitur in sacra scriptura in voce actiua secūdæ coniugationis. neq; in voce actiua vel passiua tertiæ, neq; in voce actiua quartæ cōiugationis. sed reperitur in vocibus passiuis secūdę & quartæ, & fere semp procedit in eis ad modū verborū perfectorū. nam Esaiæ.52. כִּי לֵקַח עַמִּי ideſt quia captus est populus meus, ibi luchach est verbū præteritū vocis passi-

UVA. BHSC. IyR_123

passiuę. Secūdę cōiugatiōis. & Gen. 18. יִקַּח נָא מְעַט מַיִם. idest accipiatur nunc paululum aquæ, ibi iuchah est futurum vocis passiuæ etiam tertiæ cōiugationis. & Exodi. 9. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת idest & ignis apprehendens. vbi nos habemus, ignis & grando pariter ferebantur, ibi ponitur participium fœmininum singulare vocis passiuæ quartæ coniugationis. Dicunt tamen communiter doctores hebræi, quod omne verbum vocis actiuæ potest habere vocem passiuam & contra, in glossis, & opusculis autorum, licet hoc non reperiatur in sacra scriptura bibliæ. Et ita diceretur de hoc verbo lacach.

¶ Tertio dicamus in hoc capitulo secundo, de verbis defectiuis incipientibus a littera iod, quæ plærunq; illam perdunt in processu cōiugationis, vel mutant in litteram vau. Ponimusque exempli causa, hoc verbum יָדַע idest sciuit, vel cognouit. Sed iste defectus non accidit his verbis in præterito, & præsenti indicatiui modi vocis actiuę primæ coniugationis, in quibus temporibus variantur secundum formam verborum perfectorum, ideo hic ea non explicamus. In futuro autem indicatiui, & in imperatiuo modo plærunque deficit littera iod, & litteræ accidentales futuri veniunt cum puncto çere, ideo littera iod deficiens ibi nō suppletur per dagues litteræ mediæ, tum quia post punctum principalem cuiusmodi est çere, non ponitur dagues, tum etiam quia omnis punctus principalis ex sua natura supplet vnam vocalem ociosam, quæ ibi intelligitur, ideo littera iod ibi suppletur per çere.

¶ Tempore futuro.

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Maſculina.

	אֵדַע .1. אֶדְעֶה	Sciam maſcul. 1. fœ.
תֵּדְעִי	תֵּדַע	Scies.
תֵּדַע	יֵדַע	Sciet.

¶ Plurali numero.

	נֵדַע .1. נֵדְעֶה	Sciemus maſcu. 1. fœ.
תֵּדַעְנָה	תֵּדְעוּ	Scietis.
תֵּדַעְנָה	יֵדְעוּ	Scient.

Et licet in hoc futuro communiter littera media ſcribatur cum çere, in hoc tamen verbo iadah propterea quod eius littera vltima eſt gutturalis, media ſcribitur cum patha per regulam ſuperius frequenter datam. Exemplū in aliis verbis, vt יֵרֵד ideſt deſcendit יֵלֵךְ ideſt ambulauit יֵשֵׁב ideſt habitauit, quorum futurum ſcribitur, hoc modo אֵרֵד ideſt deſcendam אֵלֵךְ ideſt ambulabo אֵשֵׁב ideſt ſedebo, vel habitabo. Quæ verba ſi veniunt cum littera vau addita in principio, litteræ additæ in futuro veniunt cum çere, & cum accentu, & littera ſubſtantialis media venit cum çegol, & hoc communiter fit in tertia perſona ſingulari, hoc modo וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtriſque verbis litteræ futuri additæ veniunt cū chiriq, vt in his verbis יִקַץ ideſt vigilauit יִגַע ideſt laborauit, quorum futurum eſt ad hunc modum אִיקַץ תִּיקַץ אִיגַע תִּיגַע Et aliquando in huiuſmodi verbis litteræ ſubſtantiales mediæ veniunt cum patha, ſiue cum cholem, vt אִיסַר ideſt caſtigabo תִּיסוֹר ideſt caſtigabis, huius primitiuū eſt. יָסַר Sunt etiam quædam verba ineipientia a littera iod, quæ illam non perdunt in proceſ

UVA. BHSC. IyR_123

ſu coniugationis nec mutant in vau cuiuſmodi eſt יָטַב ideſt benefecit. vnde Exodi primo dicitur וַיִּיטֶב אֱלֹהִים ideſt & benefecit deus.

¶ Imperatiuus explicatur, hoc modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
דְּעִי	דַּע .l. דֵּעָה	Scito.
דְּעֵנָה	דְּעוּ	Scitote.

At in verbis, quorum littera ſubſtantialis media eſt gutturalis, ſecunda perſona ſingularis maſculina imperatiui ſcribitur per çere in littera ſubſtantiali media, hoc modo רֵד ideſt deſcēde לֵךְ ideſt ambula שֵׁב ideſt ſede.

¶ Infinitiuus explicatur, hoc modo.

דֵּעָה vel דַּעַת vel יָדֹעַ ideſt ſcire.

¶ In voce paſſiua primæ coniugationis prædictum verbum iod initiale permutat in vau ocioſum, & hoc in tempore præterito, & in præſenti. nam eæ אהוי quattuor litteræ ſunt affines inter ſe, & adinuicem permutantur. Vnde in hac voce paſſiua tempus præteritum, & præſens ſcribuntur per nun cum cholem, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
נוֹדְעָה	נוֹדַע	Scitus vel.ta.fuit.
נוֹדַעְתְּ	נוֹדַעְתָּ	Scitus vel.ta.fuiſti.
	נוֹדַעְתִּי	Scitus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	נוֹדְעוּ	Sciti vel.tæ.fuerunt.
נוֹדַעְתֶּן	נוֹדַעְתֶּם	Sciti vel.tæ.fuiſtis.
	נוֹדַעְנוּ	Sciti vel.tæ.fuimus.

Tēpo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נֹודַעַה	נֹודַע	Qui, vel quæ scitur.
נֹודַעֹות	נֹודַעִים	Qui, vel quæ sciuntur.

¶ Tempore futuro.

¶ In hoc tempore littera iod substantialis prima vertitur in vau cum dagues ad supplendum defectum litteræ nun præteriti, hoc modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אִוָּדַע .l. אִוָּדְעָה	Sciar mascul. l. fœmi.
תִּוָּדְעִי	תִּוָּדַע	Scieris.
תִּוָּדַע	יִוָּדַע	Scietur.

¶ Plurali numero.

	נִוָּדַע .l. נִוָּדְעָה	Sciemur mascul. l. fœ.
תִּוָּדַעְנָה	תִּוָּדְעוּ	Sciemini.
תִּוָּדַעְנָה	יִוָּדְעוּ	Scientur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִוָּדְעִי	הִוָּדַע	Scire, vel scitus sis.
הִוָּדַעְנָה	הִוָּדְעוּ	Scimini, vel sciti sitis.

¶ Infinitiuo modo.

הִוָּדַע vel הִוָּדֵעַ sciri, vel cognosci.

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.	Masculina.	
יְדוּעָה	יָדוּעַ	Scitus, vel scita.
יְדוּעֹות	יְדוּעִים	Sciti, vel scitę.

Prædicta insuper verba a iod incipientia carent secunda coniugatione.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ De tertia coniugatione huius verbi יָדַע iadah.

¶ In hac siquidem coniugatione iod littera substantialis prima vertitur in vau ociosum, & he addita in principio scribitur cum cholem, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוֹדִיעָה	הוֹדִיעַ	Fecit scire.
הוֹדַעְתְּ	הוֹדַעְתָּ	Feciſti ſcire.
	הוֹדַעְתִּי	Feci ſcire maſcul. & fœ.

¶ Plurali numero.

	הוֹדִיעוּ	Fecerunt ſcire. maſ. & f.
הוֹדַעְתֶּן	הוֹדַעְתֶּם	Feciſtis ſcire.
	הוֹדַעְנוּ	Fecimus ſcire maſ. & fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מוֹדִיעָה	מוֹדִיעַ	Qui vel q̄ facit ſcire.
מוֹדִיעוֹת	מוֹדִיעִים	Qui vel quę faciũt ſcire.

¶ Tempore futuro.

¶ In hoc tempore litteræ additæ scribuntur cum cholem, & iod littera substantialis prima vertitur in vau ociosum, hoc modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אוֹדִיעַ & אוֹדִיעָה	Faciam ſcire maſ. & fœ.
תּוֹדִיעִי	תּוֹדִיעַ	Facies ſcire.
תּוֹדִיעַ	יוֹדִיעַ	Faciet ſcire.

¶ Plurali numero.

Fa/

UVA. BHSC. IyR_123

נוֹדִיעַ .1. נוֹדִיעָה Faciemus ſcire maſ.1.f.
תּוֹדִיעוּ Facietis ſcire.
יוֹדִיעוּ Facient ſcire.

In quibuſdam tamen iſtorum verborum iod littera ſubſtantialis prima non excluditur, ſed remanet. vt Oſeę 10. אֲיַסְּרֵם ideſt caſtigabo eos.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

הוֹדִיעִי הוֹדַע Fac ſcire.
הוֹדַעְנָה הוֹדִיעוּ Facite ſcire.

In ſecunda tamen perſona ſingulari maſculina huius imperatiui aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum çere in huiuſmodi verbis, hoc modo הוֹשֵׁב ideſt fac ſedere הוֹרֵד fac deſcendere. Aliquando etiam remanet iod prima verbi littera, vt Pſal.5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ ideſt dirige in conſpectu meo viam tuam.

¶ Infinitiuo. הוֹדִיעַ ideſt facere ſcire.

¶ In voce quoque paſſiua huius coniugationis vau ponitur pro iod, & procedit ad modum verborum regularium. ¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Maſculina.

הוּדְעָה הוּדַע Scitus vel ſcita fuit.
הוּדַעְתָּ Scitus vel.ta.fuiſti.
הוּדַעְתִּי Scitus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

הוּדְעוּ Sciti vel ſcitæ fuerunt.
הוּדַעְתֶּם Sciti vel.tæ.fuiſtis.
הוּדַעְנוּ Sciti vel.tæ.fuimus.

UVA. BHSC. IyR_123

Et potest aliquando hic poni littera he cum cholem pro sureq,vt

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוֹדַעַת	הוֹדֵעַ	Qui,vel quæ scitur.
הוֹדָעוֹת	הוֹדָעִים	Qui,vel quæ scitũtur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אוֹדַע .i. אוֹדָעָה	Sciar mascu.i.fœmi.
תּוֹדְעִי	תּוֹדַע	Scieris.
תּוֹדַע	יוֹדַע	Scietur.

¶ Plurali numero.

	נוֹדַע .i. נוֹדָעָה	Sciemur mascu. i. fœ.
תּוֹדְעוּ	תּוֹדְעָנָה	Sciemini.
יוֹדְעוּ	תּוֹדַעְנָה	Scientur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוֹדַע sciri.

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מוּדַעַת .i. מוּדָעָה	מוּדָע	Scitus vel scita.
מוּדָעוֹת	מוּדָעִים	Sciti vel scitæ.

Inuenitur etiam hoc verbum iadah in quarta coniugatione, tam in voce actiua,quàm in passiua. De voce actiua primi Regũ.21. וְאֶת הַנְּעָרִים יָדַעְתִּי ideſt & pueris meis condixi, & cætera. In voce autem passiua iod littera vertitur in vau, quæ profertur. Et variatur ad modũ verborum perfectorum hoc est, הָתְפַּקַּד hoc modo.

¶ Tempore præterito indicatiui.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
	הִתְוַדָּע	Sciuit ſe.
הִתְוַדַּעַתְּ	הִתְוַדַּעְתָּ	Sciuiſti te.
	הִתְוַדַּעְתִּי	Sciui me maſ. & fœmi.

ℂ Plurali numero.

	הִתְוַדְּעוּ	Sciuerunt ſe maſ. & fœ.
הִתְוַדַּעְתֶּן	הִתְוַדַּעְתֶּם	Sciuiſtis vos.
	הִתְוַדַּעְנוּ	Sciuimus nos maſ. & fœ.

ℂ Tempore præſenti.

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
מִתְוַדַּעַת	מִתְוַדֵּעַ	Qui, vel quæ ſcit ſe.
מִתְוַדְּעוֹת	מִתְוַדְּעִים	Qui, vel quæ ſciunt ſe.

ℂ Tempore futuro.

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
	אֶתְוַדַּע &c. אֶתְוַדָּעָה	Sciam me maſcu. & fœ.
תִּתְוַדְּעִי	תִּתְוַדַּע	Scies te.
תִּתְוַדַּע	יִתְוַדַּע	Sciet ſe.

ℂ Plurali numero.

	נִתְוַדַּע &c. נִתְוַדָּעָה	Sciemus nos maſ. & fœ.
תִּתְוַדַּעְנָה	תִּתְוַדְּעוּ	Scietis vos.
תִּתְוַדַּעְנָה	יִתְוַדְּעוּ	Scient ſe.

In quibuſdam tamen iſtorum verborum iod non vertitur in vau, vt Numerorum. 1. וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחוֹתָם ideſt & numerati ſunt per generationes ſuas.

ℂ Imperatiuo modo.

ℂ Fœminina.	Maſculina.	
הִתְוַדַּעִי	הִתְוַדַּע	Scito te.
הִתְוַדַּעְנָה	הִתְוַדְּעוּ	Scitote vos.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Infinitiuus modus talis est הִתְוַדַּע vel דַּעַת co gnoscere se.

¶ Est præterea aliud verbum a iod incipiens, scilicet יָצָא iaça, quod potest declinari ad proportionem præ dictorum verborum, nisi quod aleph finale eius non pro fertur. Et variatur hoc modo.

¶ Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	יָצָא	Exiuit.
יָצְאָה		
יָצָאת	יָצָאתָ	Exiuisti.
	יָצָאתִי	Exiui masculi. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

	יָצְאוּ	Exierunt masculi. vel fœ.
יְצָאתֶן	יְצָאתֶם	Exiuistis.
	יָצָאנוּ	Exiuimus masculi. & fœ.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
יוֹצְאָה. i. יוֹצֵאת	יוֹצֵא	Qui vel quæ exit.
יוֹצְאוֹת	יוֹצְאִים	Qui vel quæ exeunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֵצֵא. i. אֶצְאָה	Exibo masculi. vel fœ.
תֵּצְאִי	תֵּצֵא	Exibis.
תֵּצֵא	יֵצֵא	Exibit.

¶ Plurali numero.

	נֵצֵא. i. נֵצְאָה	Exibimus masculi. & fœ.
תֵּצֶאנָה	תֵּצְאוּ	Exibitis.
תֵּצֶאנָה	יֵצְאוּ	Exibunt.

Im/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Imperatiuo modo.

¶Fœminina.	Maſculina.	
צְאִי	צֵא .i. צְאָה	Exi.
צֶאנָה	צְאוּ	Exite.

Sed in hoc modo aliquando reſeruatur iod prima verbi, vt Geneſis.8. הֵיצֵא אִתָּךְ ideſt educ tecum.

¶ Infinitiuo modo צֵאת .i. יָצוֹא exire.

¶ Hoc in ſuper verbum non reperitur in ſecunda coniugatione variatum. ſed tertia eius coniugatio procedit ad hunc modum.

¶ Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶Fœminina.	Maſculina.	
הוֹצִיאָה	הוֹצִיא	Eduxit ideſt fecit exire.
הוֹצֵאת	הוֹצֵאתָ	Eduxiſti.
	הוֹצֵאתִי	Eduxi maſcul'. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

	הוֹצִיאוּ	Eduxerunt maſcul'. .i.fœ.
הוֹצֵאתֶן	הוֹצֵאתֶם	Eduxiſtis.
	הוֹצֵאנוּ	Eduximus maſcul'. .i.fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶Fœminina.	Maſculina.	
מוֹצִיאָה .i. מוֹצֵאת	מוֹצִיא .i. מוֹצֵא	Qui vel q̄ educit.
מוֹצִיאוֹת	מוֹצִיאִים	Qui vl' q̄ educūt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.		
אוֹצִיאָה .i. אוֹצְאָה	אוֹצִיא	Educā maſc.l'.fœ. .i.	אוֹצֵא
תּוֹצִיאִי	תּוֹצִיא	Educes.	תּוֹצֵא
תּוֹצִיא	יוֹצִיא	Euducet.	יוֹצֵא

Plu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

	נוֹצִיא .l. נוֹצִיאָה	Educem⁹.m.l.f. l. נוֹצֵא
תּוֹצֵאנָה	תּוֹצִיאוּ	Educetis.
תּוֹצֵאנָה	יוֹצִיאוּ	Educent.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוֹצִיאִי	הוֹצֵא .l. הוֹצִיאָה	Educ.
הוֹצֵאנָה	הוֹצִיאוּ	Educite.

¶ Infinitiuo modo. הוֹצִיא Educere.

¶ Passiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוּצְאָה	הוּצָא	Eductus est vel fuit.
הוּצֵאת	הוּצֵאתָ	Eductus fuisti.
	הוּצֵאתִי	Eductus sum.l.fui.m.l.f.

¶ Plurali numero.

	הוּצְאוּ	Educti sunt mascu.l. fœ.
הוּצָאתֶן	הוּצָאתֶם	Educti fuistis.
	הוּצֵאנוּ	Educti sum⁹ mascu.l.fœ.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוּצָאָה	הוּצָא	Qui, vel quæ educitur.
הוּצָאוֹת	הוּצָאִים	Qui, vel quæ educuntur.

¶ Tempore futuro.

	אוּצָא .l. אוּצְאָה	Educar mascu.l. fœ.
תּוּצְאִי	תּוּצָא	Educeris.
תּוּצָא	יוּצָא	Educetur.

¶ Plurali numero.

Edu-

UVA. BHSC. IyR_123

	נוּצָא .l. נוּצָאָה	Educemur.m.l.fœ.
תּוּצֵאנָה	תּוּצְאוּ	Educemini.
תּוּצֵאנָה	יוּצְאוּ	Educentur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוּצֵא .l. הוּצָא educi

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

מוּצֵאת .l. מוּצָאָה	מוּצָא	Eductus vel educta.
מוּצָאוֹת	מוּצָאִים	Educti vel eductę.

¶ Aduertendum hic, quod verba incipientia a littera iod sunt duplicia. quædam non terminata, & alia terminata in litteram aleph. De primis iam diximus hic, qualiter variantur. De secundis postea dicemus. Sed ab eis excipitur præmissum verbum iaça, idest exire, quod ad proportionem præcedentium variatur, & ideo in hoc capitulo pertractatum est. licet terminetur in littera aleph, quia non sequitur proportionem iare, & aliorum, de quibus postea futurus est sermo.

¶ Caput tertium, de verbis defectiuis secundo modo, idest in quibus littera media perditur in procursu coniugationis.

VErba defectiua secundi modi principalis, omnia sunt monosyllaba, & in eis littera media est vel iod, vel vau, quæ non profertur, sed manet ociosa, cuiusmodi sunt hæc בִּין intelligere, שׁוּב redire. In quorum verborum præterito, & præsenti indicatiui modi prædictæ duæ litteræ mediæ excluduntur, quia non scribuntur. et punctus vocalis primæ litteræ vertitur in cameç ad hunc modum.

Priæ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Primæ coniugationis actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
בָּנָה	בָּן	Intellexit.
בָּנְתָּ	בָּנְתָּ	Intellexisti.
	בָּנְתִּי	Intellexi masc. vel fœmi.
	¶ Plurali numero.	
	בָּנוּ	Intellexerunt masc. vel fœ.
בְּנִתֶּן	בְּנִתֶּם	Intellexistis.
	בָּנוּ בָּנִנוּ	Intelleximus masc. & fœ.
	¶ Tempore præsenti.	
¶ Fœminina.	Masculina.	
בָּנָה	בָּן	Qui vel quę intelligit.
בָּנוֹת	בָּנִים	Qui vel quæ intelligunt.
	¶ Tempore futuro.	
¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶבֹן .i. אֶבֹנָה	Intelligam masc. vel fœ.
תָּבִנִי	תָּבִן	Intelliges.
תָּבִן	יָבִן	Intelliget.
	¶ Plurali numero.	
	נָבִן .i. נָבִנָה	Intelligemus masc. & fœ.
תָּבִנוּ	תָּבִנוּ .i. תָּבִנָה	Intelligetis.
יָבִנוּ	יָבִנוּ .i. תָּבִנָה	Intelligent.

In hoc tamen futuro huiusmodi verba aliquando habent cameç litteræ subſtantialis primæ proferendum, vt cholem. Qualia sunt וַיָּקָם ideſt surrexit וַיַּעַשׂ ideſt vo lauit. Aliquando etiam littera eadem prima venit cum sureq, hoc modo.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אָשׁוּב .1. אָשׁוּבָה	Redibo masc.1.f.
תָּשׁוּבִי	תָּשׁוּב	Redibis.
תָּשׁוּב	יָשׁוּב	Redibit.

¶ Plurali numero.

נָשׁוּב .1. נָשׁוּבָה Redibimꝰ.m.1.f.
תָּשׁוּבוּ תָּשׁוּבְנָה.2. תָּשׁוּבְנָה.2. תְּשׁוּבֶינָה Redibitis.
יָשׁוּבוּ תָּשׁוּבְנָה.3. תָּשׁוּבְנָה.3. תְּשׁוּבֶינָה Redibunt.

Eodem modo procedunt quædam alia huiusmodi verba.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

בִּינִי .1. בִּינִי	בּוֹנָה .1. בִּינָה .1. בִּין	Intelligẽ.
בִּינָה .1. בִּינָה	בִּינוּ .1. בִּינוּ	Intelligite.

¶ Infinitiuo modo. בִּין .1. בִּין Intelligere.

¶ Quædam tamen horum verborum in processu conſugationis non perdunt litteram mediam iod & vau, ſed illa ſcribitur & profertur. vt Numero. 20. בִּי נָגוֹעַ אַהֲרֹן ideſt quod defuntus eſſet aaron. & Pſal. 39 שַׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te. Sed talia verba variantur ad proportionem verborum perfectorum, & hoc ſolum in prima & ſecunda coniugatione. quare de eis hic non eſt amplius dicendum.

¶ In paſſiua voce primæ coniugationis prædictum verbū bin, hoc modo variatur, quia iod vertitur in vau.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Maſculina.

נָבוֹנָה נָבוֹן Intellectus fuit.
נְבוֹנוֹת נָבוֹנְתָּ Fuiſti.
נָבוֹנוֹתִי Fui maſcul. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

נָבוֹנוּ Intellecti fuerunt maſ. f.
נְבוֹנוֹתֶם נְבוֹנוֹתֶן Fuiſtis.
נְבוֹנוּ .i. נְבוֹנָנוּ Fuimus.

¶ Tempore præſenti.

נָבוֹנָה נָבוֹן Qui, vel quæ intelligitur.
נְבוֹנוֹת נְבוֹנִים Qui, vel quę intelliguntur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Maſculina.

אֶבּוֹנָה .i. אָבּוֹן Intelligar maſcu. vel fœ.
תְּבוֹנִי תְּבוֹן Intelligeris.
תְּבוֹן יִבּוֹן Intelligetur.

¶ Plurali numero.

נְבוֹן .i. נְבוֹנָה Intelligemur. m. f.
תְּבוֹנָה .i. תְּבוֹנֶנָה תְּבוֹנוּ Intelligemini.
תְּבוֹנָה .i. תְּבוֹנֶנָה יְבוֹנוּ Intelligentur.

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quinque, אַחֲהֵעַר tunc litteræ accidentales huius futuri ſcribuntur cum çere loco chiriq, hoc modo יֵעֵר. ideſt expergefiet, & cætera.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Maſculina.

הִבּוֹנִי הִבּוֹן Intelligere.
הִבּוֹנָה .i. הִבּוֹנֶנָה הָבּוֹנוּ Intelligimini.

Infu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Infinitiuo modo הִבּוֹן intelligi.

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.	Masculina.	
בּוּנָה	בּוּן	Qui, vel quæ intelligitur.
בּוּנוֹת	בּוּנִים	Qui, vel quæ intelliguntur.

¶ In secūda coniugatione non reperiūtur, hæc verba.

¶ Tertia vero coniugatio huius verbi בִּין bin & aliorum similium habet litteram accidentalem subscriptam cum çere, & procedit hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הֵבִינָה	הֵבִין	Fecit intelligere.
הֵבִינוֹת	הֵבִינוֹתָ	Fecisti intelligere.
	הֵבִינוֹתִי	Feci intelligere. m. f. fœ.

¶ Plurali numero.

	הֵבִינוּ	Fecerunt intelligere mas. f. f.
הֵבִינוֹתֶן	הֵבִינוֹתֶם	Fecistis intelligere.
	הֵבִינוּנוּ	Fecimus intelligere. mas. f. f.

Verumtamen aliquando in hoc præterito he subscribitur cum patha, hoc modo הֵבִינוֹתָ Sæpius etiam excluditur littera iod in omnibus personis huius temporis, vt הֵבַנְתָּ

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מְבִינָה	מֵבִין	Qui, vel quæ facit intelligere.
מְבִינוֹת	מְבִינִים	Qui, vel q̄ faciunt intelligere.

In tempore futuro litteræ accidentales scribuntur cum cameç, hoc modo. ¶ Tempore futuro.

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœ. Masculina.

אָבִין .l. אָבִינָה Faciā intelligerē.m.l.f. l. אָבֵן

תָּבִין Facies intelligere. .l. תָּבֵן

יָבִין Faciet intelligere. .l. יָבֵן

תָּבִינִי

תָּבִין

¶ Plurali numero.

נָבִין .l. נָבִינָה Faciem⁹ ītellige.m.l.f.

תָּבִינוּ תָּבִינָה.l. תָּבִינָה.l. תְּבִינֶינָה Facietis ītellige. l. נָבֵן

יָבִינוּ תָּבִינָה.l. תָּבִינָה.l. תְּבִינֶינָה Faciēt intelligere.

¶ Imperatiuo modo.

הָבִין .l. הָבִינִי Fac intelligere.

הָבִינוּ הָבִינָה .l. הָבִינָה Facite intelligere.

Et in secunda persona singulari masculina huius imperatiui, aliquando scribitur littera substantialis prima cum cameç vel patha loco çere, vt Esaiæ.42. וְאֵין אוֹמֵר הָשֵׁב idest & non est qui dicat reuertere.

¶ Infinitiuo modo הָבִין .l. הָבֵן facere intelligere.

¶ Passiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוּבַן Intellectus vel.ta.fuit.

הוּבַנְתָּ Intellectus vel.ta.fuisti.

הוּבַנְתִּי Intellect⁹.l.ta.fui.m.l.fœ.

הוּבַנָה

הוּבַנְתְּ

¶ Plurali numero.

הוּבַנוּ Intellecti .l.tę.fuerūt.m.l.f.

הוּבַנְתֶּם Intellecti.l.tę.fuistis.

הוּבַנְתֶּן

הוּבַנְנוּ .l. הוּבַנּוּ Intellecti.l.tę.fuim⁹.m.l.f.

¶ Tempore præsenti.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

הוּבָנָה	הוּבָן	Qui, vel quæ intelligitur.
הוּבָנוֹת	הוּבָנִים	Qui, vel quæ intelligūtur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

	אוּבַן .l. אוּבָנָה	Intelligar mas. l. fœ.
תּוּבְנִי	תּוּבַן	Intelligeris.
תּוּבַן	יוּבַן	Intelligetur.

¶ Plurali numero.

	נוּבַן .l. נוּבָנָה	Intelligemur ma. l. f.
תּוּבַ֫נְנָה .l. תּוּבַ֫נָּה	תּוּבְנוּ	Intelligemini.
תּוּבַ֫נְנָה .l. תּוּבַ֫נָּה	יוּבְנוּ	Intelligentur.

¶ Imperatiuum hæc coniugatio non habet.

¶ Modus autem infinitiuus is est הוּבָן Intelligi.

¶ Participium vocis passiuæ, hoc modo explicatur.

¶ Fœminina. Masculina.

מוּבָנָה	מוּבָן	Qui, vel quæ intelligitur.
מוּבָנוֹת	מוּבָנִים	Qui, vel quæ intelligunt.

¶ Quarta coniugatio huius secundæ irregularitatis est illorum verborum, in quibus tertia littera substantialis duplicatur, nec excluditur littera vau ex medio. explicaturque hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

בּוֹנְנָה	בּוֹנֵן	Intellexit.
בּוֹנַ֫נְתְּ	בּוֹנַ֫נְתָּ	Intellexisti.
	בּוֹנַ֫נְתִּי	Intellexi mascul. vel fœ.

L Plu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

בּוֹנְנוּ	Intellexerũt maſ. ł. fœ.
בּוֹנַנְתֶּם בּוֹנַנְתֶּן	Intellexiſtis.
בּוֹנַנּוּ .ł. בּוֹנָנוּ	Intellexim⁹ maſcu. ł. f.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
מְבוֹנֶנֶת .ł. מְבוֹנָנָה	מְבוֹנֵן	Qui, vel quæ intelligit
מְבוֹנָנוֹת	מְבוֹנְנִים	Qui, vel q̃ intelligunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אֲבוֹנֵן .ł. אָבוֹנָה	Intelligant maſcu. ł. fœ.
תְּבוֹנְנִי	תְּבוֹנֵן	Intelliges.
תְּבוֹנֵן	יְבוֹנֵן	Intelliget.

¶ Plurali numero.

	נְבוֹנֵן .ł. נְבוֹנָה	Intelligem⁹. m. ł. f.
תְּבוֹנָנָה .ł. תְּבוֹנֶנָה	תְּבוֹנְנוּ	Intelligetis.
יְבוֹנֶנָה .ł. יְבוֹנָנָה	יְבוֹנְנוּ	Intelligent.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
בּוֹנְנִי	בּוֹנֵן .ł. בּוֹנָנָה	Intellige.
בּוֹנָנָה .ł. בּוֹנֶנָה	בּוֹנְנוּ	Intelligite.

¶ Infinitiuo modo בּוֹנֵן Intelligere.

¶ In voce paſſiua huius coniugationis etiam gemina tur littera tertia verbi nec excluditur vau media, hoc mo do הִתְבּוֹנֵן ideſt intellectus eſt, vel intellexit ſe, vel intelle xit. quia vt ſuperius libro ſecundo huius dictum eſt in verbis perfectis, actio huius coniugationis aliquãdo tran ſit in ſecundam perſonam. Et procedit hoc modo. Indi

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִתְבּוֹנְנָה	הִתְבּוֹנֵן	Intellexit se.
הִתְבּוֹנַנְתְּ	הִתְבּוֹנַנְתָּ	Intellexisti te.
	הִתְבּוֹנַנְתִּי	Intellexi me. maſ. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	הִתְבּוֹנְנוּ	Intellexerũt ſe. m. l. f.
הִתְבּוֹנַנְתֶּן	הִתְבּוֹנַנְתֶּם	Intellexiſtis vos.
	הִתְבּוֹנַנּוּ l. הִתְבּוֹנָנוּ	Intellexim⁹ nos. m. l. f.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מִתְבּוֹנְנָה l. מִתְבּוֹנֶנֶת	מִתְבּוֹנֵן	Qui, vel q̃ itellegit ſe
	מִתְבּוֹנְנִים מִתְבּוֹנְנוֹת	Qui, vel q̃ itelligũt ſe

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶתְבּוֹנֵן l. אֶתְבּוֹנְנָה	Intelligam me. m. l. f.
תִּתְבּוֹנְנִי	תִּתְבּוֹנֵן	Intelliges te.
תִּתְבּוֹנֵן	יִתְבּוֹנֵן	Intelliget ſe.

¶ Plurali numero.

	נִתְבּוֹנֵן l. נִתְבּוֹנְנָה	Intelligem⁹ nos. m. l. f.
תִּתְבּוֹנְנוּ	תִּתְבּוֹנַנְתֶּן l. תִּתְבּוֹנָנָה	Intelligetis vos.
יִתְבּוֹנְנוּ	יִתְבּוֹנַנְנָה l. תִּתְבּוֹנָנָה	Intelligent ſe.

¶ In fine vero clauſulæ, tam præteritum, quàm futurum huius coniugationis ſubſcribit tertiam litteram ſubſtantialem cum cameç loco çere. Exemplum primi Eſaiæ primo עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן ideſt populus meus non intellexit. Exemplum ſecundi Pſalmo. 118. עֵדוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן ideſt teſtimonia tua intelligam.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הִתְבּוֹנְנִי .i. הִתְבּוֹנְנָה	הִתְבּוֹנֵן	Intellige te.
הִתְבּוֹנְנוּ .i. הִתְבּוֹנְנָה	הִתְבּוֹנְנוּ	Intelligitevos

¶ Infinitiuo modo הִתְבּוֹנֵן intelligi.

¶ Participium vocis paſſiuæ huiuſmodi eſt.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
מְבוֹנֶנֶת .i. מְבוֹנָנָה	מְבוֹנָן	Qui, vel q̄ intelligit ſe.
מְבוֹנָנוֹת	מְבוֹנָנִים	Qui, vel q̄ intelligūt ſe.

¶ Tandem hic notari conuenit, quod per primam & tertiam coniugationem iſtorum verborū vnius ſyllabæ, poſſunt declinari etiā alia verba monoſyllaba deſinētia in aleph cuiuſmodi eſt בּוֹא ideſt venit vel intrauit, excepto quod aleph littera finalis non profertur licet ſcribatur. & procedit hoc modo. ¶ Tēpore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	בָּא	Venit.
בָּאָה	בָּאתָ	Veniſti.
בָּאַת	בָּאתִי	Veni maſcul. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

	בָּאוּ	Venerunt maſcu. l. fœ.
בָּאתֶן	בָּאתֶם	Veniſtis.
	בָּאנוּ	Venimus maſcul. vel fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	בָּא	Qui, vel quæ venit.
בָּאָה	בָּאִים	Qui, vel quæ veniunt.
בָּאוֹת		

¶ Tempore futuro.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אָבֹא .l. אָבֹאָה	Veniam mascul. vel fœ.
תָּבֹאִי	תָּבֹא	Venies.
תָּבֹא	יָבֹא	Veniet.

¶ Plurali numero.

	נָבֹא .l. נָבֹאָה	Veniemꝰ mascu. l. fœ.
תָּבֹאנָה .l. תְּבֹאֵינָה	תָּבֹאוּ	Venietis.
תָּבֹאנָה .l. תְּבֹאֵינָה	יָבֹאוּ	Venient.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

בֹּאִי	בּוֹא .l. בֹּאָה	Veni.
בֹּאֵינָה	בֹּאוּ	Venite.

¶ Infinitiuo modo בּוֹא venire. Et ita de aliis.

¶ Caput quartum, de tertia verborum irregularitate, in quibus tertia littera substantialis amittitur aut vertitur in iod in processu coniugationis.

TErtius verborum imperfectorum modus est eorum, quæ in processu coniugationis perdunt tertiam litteram substantialem, & illa est he, quæ etiam aliquando mutatur in iod, cuiusmodi est hoc verbum גָּלָה gala, idest reuelauit. quod scribitur cum cameç in duabus primis litteris. Et ad eius proportionem declinantur plurima verba sacræ scripturæ. quare iste modus verborum est tam principaliter notandus, sicut supra in secundo libro notatę sunt quattuor coniugationes verborum regularium. Et procedit ad hunc modum.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Primæ coniugationis, actiua voce, Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
גָּלְתָה	גָּלָה	Reuelauit.
גָּלִית	גָּלִיתָ	Reuelasti.
	גָּלִיתִי	Reuelaui mascul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	גָּלוּ	Reuelarunt mascul. l. fœ.
גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	Reuelastis.
	גָּלִינוּ	Reuelauim⁹ mascu. vel fœ.

¶ Ad hac regula excipiuntur quattuor verba terminata in he, quæ nō perdunt tertiam illam litteram in præterito, sed variantur ad modum verborum perfectorum de pacad, & ad hoc denotandum littera he in istis scribitur cum puncto mapic. & non habent cameç in secunda littera sed pathac. & sunt ista גָּבַהּ idest exaltauit כָּמַהּ .i. desiderauit נָגַהּ idest illuminauit תָּמַהּ idest admiratus est. Variantur enim hoc modo גָּבַהְתָּ גָּבַהְתָּ & sic consequēter, vt supra libro.2.in prima coniugatione dictū est.

¶ In tēpore præsenti scribitur littera media cū çegol.

¶ Fœminina.	Masculina.	
גּוֹלָה	גּוֹלֶה	Qui, vel quæ reuelat.
גּוֹלוֹת	גּוֹלִים	Qui, vel quæ reuelant.

In futuro litteræ additæ scribuntur cum chiriq pręter aleph primæ personæ singularis quæ scribitur per çegol. & similiter littera media scribitur per çegol.

¶ Tempore futuro.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶגְלֶה	Reuelabo masculi. l. fœmi.
תִּגְלִי	תִּגְלֶה	Reuelabis.
תִּגְלֶה	יִגְלֶה	Reuelabit.
	¶ Plurali numero.	
	נִגְלֶה	Reuelabimus masculi. l. fœ.
תִּגְלִינָה	תִּגְלוּ	Reuelabitis.
תִּגְלִינָה	יִגְלוּ	Reuelabunt.

¶ In quibusdã tamen istorũ verborũ incipiẽtibus a litera aleph, litteræ huiꝰ futuri scribũtur cũ cholẽ, vt אֵבֶה voluit אָבָה .i. coxit. quorũ futurũ est יֹאבֶה אֹבֶה תֹּאבֶה ¶ Nõnunq̃ etiã hoc futurũ venit sine littera he vltima, & tũc prima verbi littera substãtialis venit cũ çegol, vt אֶגֶל תֵּגֶל יֵגֶל נֵגֶל Aliquãdo litteræ additæ huiꝰ futuri veniũt cũ çere. vt Nume. 16. אַל תִּפֶן אֶל מִנְחָתָם .i. nõ aspicias munꝰ illorũ. Et cum prima vel secũda littera substantialis verbi fuerit aliqua istarũ quattuor אחהע gutturalium, tunc prima earum subscribitur cum patha pro çegol, & litteræ additæ possunt habere chiriq vel çere. vt Exo. 19. וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל ideſt & castrameta tus est illic israel. & Genes. 47. וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt & defecit terra ægypti. quorũ duorũ verborũ primitiua sunt hæc, חָנָה לָהָה Et quãdo verbi littera substantialis est aliqua istarũ triũ חהע litteræ additæ possunt venire cum patha, hoc modo אַעֲלֶה .i. ascẽdã תַּעֲלֶה .i. ascendes masculi. תַּעֲלִי ascendes fœminĩ. יַעֲלֶה ascendet masculi. תַּעֲלֶה ascendet fœminĩ. Et quando perdunt litteram he finalem proferuntur, hoc modo אַעַל תַּעַל יַעַל Et in

UVA. BHSC. IyR_123

verbis quorum littera ſubſtantialis media eſt iod quale eſt הָיָה ideſt fuit, excluditur he vltima, & manet iod ocioſa, vt אֶהְיֶה ideſt ero תִּהְיֶה eris maſcul. תִּהְיִי eris fœmi. יִהְיֶה erit maſcul. תִּהְיֶה erit fœmiñ. Et in hoc verbo רָאָה ideſt vidit iod tertiæ perſonæ maſculinæ ſingularis ſcribitur cum patha, quando venit cum vau in principio, vt וַיַּרְא ideſt & vidit. et hoc fit vt facilior ſit prolatio eius, quia frequentiſſimum eſt in ſacra ſcriptura. Atque etiam ex hac cauſa, quia ſi iod cum chiriq ſcriberetur, ſonus eius eſſet ſimilis huic verbo וַיִּרְא ideſt & timuit, quod aliquando venit cum ſimplici iod. cuius prima poſitio eſt יִרְא de quo poſtea dicemus.

¶ Imperatiuus modus habet ſeua in prima littera, in ſecunda autem ſi fuerit punctus vocalis .e. habet çere.

¶ Fœminina. Maſculina.

גְּלִי	גְּלֵה Reuela.
גְּלֶינָה	גְּלוּ Reuelate.

¶ Infinitiuo modo גְּלֹה .i. גְּלוֹת Reuelare.

¶ Paſſiua voce primæ coniugationis huius verbi gala indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Maſculina.

נִגְלְתָה	נִגְלָה Reuelatus vel.ta fuit.
נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ Reuelatus vel.ta.fuiſti.
	נִגְלֵיתִי Reuelatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	נִגְלוּ Reuelati vel.tę.fuerunt.
נִגְלִיתֶן	נִגְלִיתֶם Reuelati vel.tę.fuiſtis.
	נִגְלִינוּ Reuelati vel.tę.fuimus.

Tę

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נִגְלָה	נִגְלֶה	Qui, vel quæ reuelatur.
נִגְלוֹת	נִגְלִים	Qui, vel quę reuelãtur.

¶ In futuro indicatiui excluditur littera nun præteriti. vnde suppletur per dagues primæ litteræ substantialis, hoc modo. ¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶגָּלֶה	Reuelabor masculi. vel fœ.
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	Reuelaberis.
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	Reuelabitur.
	¶ Plurali numero.	
	נִגָּלֶה	Reuelabimur masculi. fœ.
תִּגָּלִינָה	תִּגָּלוּ	Reuelabimini.
תִּגָּלֶינָה	יִגָּלוּ	Reuelabuntur.

¶ In hoc futuro aliquando perditur vltima littera he quemadmodum, & in voce actiua hoc modo אֶגַּל תִּגַּל יִגַּל ¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִגָּלִי	הִגָּלֶה	Reuelare. vel הִגַּל
הִגָּלֶינָה	הִגָּלוּ	Reuelamini.

¶ Infinitiuo modo הִגָּלוֹת. i. הִגָּלֶה. i. נִגְלוֹת. i. נִגְלָה reuelari.

¶ Participium passiuum explicatur ad hunc modum.

¶ Fœminina.	Masculina.	
גְּלוּיָה	גָּלוּי	Reuelatus vel. ta.
גְּלוּיוֹת	גְּלוּיִם	Reuelati vel. tæ.

Secũ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Secunda coniugatio huius verbi gala declinatur ex proportione illius verbi פָּקַד pacad & aliorum perfectorum, ideſt regularium hoc modo.

¶ Actiua voce, Indicatiuo modo, tempore prȩterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
גָּלְתָה	גָּלָה	Reuelauit.
גָּלִית	גָּלִיתָ	Reuelaſti.
	גָּלִיתִי	Reuelaui maſcul. & f. fœ.

¶ Plurali numero.

	גָּלוּ	Reuelauerunt.
גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	Reuelaſtis.
	גָּלִינוּ	Reuelauimus maſ. & f. fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
מְגַלָּה	מְגַלֶּה	Qui, vel quæ reuelat.
מְגַלּוֹת	מְגַלִּים	Qui, vel quæ reuelant.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אֲגַלֶּה	Reuelabo maſcul. & f. fœ.
תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה	Reuelabis.
תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה	Reuelabit.

¶ Plurali numero.

	נְגַלֶּה	Reuelabimus maſcu. & f. fœ.
תְּגַלֶּינָה	תְּגַלּוּ	Reuelabitis.
תְּגַלֶּינָה	יְגַלּוּ	Reuelabunt.

Et in hoc futuro quemadmodum in prima coniugatione dictū eſt, etiam he vltima littera excluditur ad hunc modū אֶגַל תְּגַל יְגַל נְגַל ¶ Imperatiuo modo.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

גְּלִי	גָּלָה	Reuela.
גְּלֶינָה	גְּלוּ	Reuelate.

¶ Infinitiuo modo גָּלֹה .i. גָּלָה .i. גָּלוֹת Reuelare.

¶ Passiua voce huius secundæ coniugationis, Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

גְּלִתָה	גְּלָה	Reuelatus vel.ta.fuit.
גְּלִית	גָּלִיתָ	Reuelatus vel.ta.fuisti.
	גָּלִיתִי	Reuelatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	גְּלוּ	Reuelati vel.tæ. fuerunt.
גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	Reuelati vel.tæ.fuistis.
	גָּלִינוּ	Reuelati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

גְּלָה	גָּלֶה	Qui, vel quæ reuelatur.
גְּלוֹת	גְּלוּיִם	Qui, vel quę reuelantur.

¶ Fœminina. Masculina. ¶ Tempore futuro.

	אֶגְלֶה	Reuelabor masculi.i.fœ.
תִּגְלִי	תִּגְלֶה	Reuelaberis.
תִּגְלֶה	יִגְלֶה	Reuelabitur.

¶ Plurali numero.

	נִגְלֶה	Reuelabimur mascu.i.fœ.
תִּגְלִינָה	תִּגְלוּ	Reuelabimini.
תִּגְלֶינָה	יִגְלוּ	Reuelabuntur.

¶ Imperatiuo modo caret, hæc vox passiua huius secundæ coniugationis.

Infi/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Infinitiuo modo גֻּלּוֹת reuelari.

¶ Participium huius vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מְגֻלָּה	מְגֻלֶּה	Reuelatus vel.ta.
מְגֻלּוֹת	מְגֻלִּים	Reuelati vel.tæ.

¶ Tertia cōiugatio huius verbi gala, cuius significatio transit in tertiam personam, declinatur fere ad proportionem verborum perfectorum, hoc modo.

¶ Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִגְלְתָה	הִגְלָה	Fecit reuelare. l. הֶגְלָה
הִגְלִית	הִגְלִיתָ	Fecisti reuelare.
	הִגְלֵיתִי	Feci reuelare mas. l.f.

¶ Plurali numero.

	הִגְלוּ	Fecerūt reuelare.m.l.f.
הִגְלִיתֶן	הִגְלִיתֶם	Fecistis reuelare.
	הִגְלִינוּ	Fecim⁹ reuelare.m.l.f.

Et quando prima littera substantialis verbi fuerit aliqua istarū חע tūc he addita & illa prima substantialis subscribuntur per çere vel çegol. vt Threnorum secundo הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם idest fecerunt ascendere puluerem super caput suum.

¶ Tempore pręsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מַגְלָה	מַגְלֶה	Qui, vel quæ facit reuelare.
מַגְלוֹת	מַגְלִים	Qui, vel quæ faciūt reuelare.

¶ Tempore futuro.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina.	Masculina.		
	אַגְלֶה	Faciã reuelare.m.l.f.	אֶגֶל l.
תַּגְלִי	תַּגְלֶה	Facies reuelare.	תֶּגֶל l.
תַּגְלֶה	יַגְלֶה	Faciet reuelare.	יֶגֶל l.

¶ Plurali numero.

	נַגְלֶה	Faciem⁹ reuelare.m.l.f.	נֶגֶל l.
תַּגְלֶינָה	תַּגְלוּ	Facietis reuelare.	
תַּגְלֶינָה	יַגְלוּ	Facient reuelare.	

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.		
הַגְלִי	הַגְלֶה	Fac reuelare.	הֶגֶל l.
הַגְלֶינָה	הַגְלוּ	Facite reuelare.	

¶ Infinitiuo modo הַגְלוֹת Facere reuelare.

¶ Passiua voce huius tertiæ coniugationis indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הֻגְלְתָה	הֻגְלָה	Reuelatus vel.ta.fuit.
הֻגְלִית	הֻגְלֵית	Reuelatus vel.ta.fuisti.
	הֻגְלֵיתִי	Reuelatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	הֻגְלוּ	Reuelati vel.tæ.fuerunt.
הֻגְלִיתֶן	הֻגְלִיתֶם	Reuelati vel.tæ.fuistis.
	הֻגְלִינוּ	Reuelati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הֻגְלָה	הֻגְלֶה	Qui, vel quæ reuelatur.
הֻגְלוֹת	הֻגְלִים	Qui, vel quæ reuelantur.

¶ Tempore futuro.

Reue

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אִגָּלֶה .i. אֶגְלֶה	Reuelabor mas. i. fœ.
	תִּגְלֶה	Reuelaberis.
תִּגְלִי		
תִּגְלֶה	יִגְלֶה	Reuelabitur.

¶ Plurali numero.

	נִגָּלֶה .i. נֶגְלֶה	Reuelabimur mas. i. f.
	תִּגְלוּ	Reuelabimini.
תִּגְלֶינָה		
תִּגְלֶינָה	יִגְלוּ	Reuelabuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הִגָּלֹה .i. הֶגְלֵה reuelari. ¶ Participium passiuum.

¶ Fœminina. Masculina.

מְגֻלָּה	Qui, vel quæ reuelatur.
מְגֻלּוֹת	Qui, vel quæ reuelãtur.

¶ Quartæ cõiugationis vox actiua, in his verbis nõ reperit. Vox autẽ eorũ passiua ꝓcedit ad ꝓportionẽ verborũ pfectorũ quartę cõiugationis invoce passiua, hoc mõ.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

	הִתְגַּלָּה	Reuelauit se.
הִתְגַּלְתְּ	הִתְגַּלִּיתָ	Reuelasti te.
הִתְגַּלִּית		
	הִתְגַּלִּיתִי	Reuelaui me mascu. i. fœ.

¶ Plurali numero.

	הִתְגַּלּוּ	Reuelauerunt se mas. i. fœ.
הִתְגַּלִּיתֶן	הִתְגַּלִּיתֶם	Reuelastis vos.
	הִתְגַּלִּינוּ	Reuelauim? nos mas. i. fœ.

¶ Fœminina. Masculina. ¶ Tẽpore præsenti.

מִתְגַּלָּה	מִתְגַּלֶּה	Qui, vel quæ reuelat se.
מִתְגַּלּוֹת	מִתְגַּלִּים	Qui, vel quæ reuelant se.

Fœ

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina. ¶ Tẽpore futuro.

אֶתְנַלֶּה .i. אֶתְנַל Reuelabo me mascu. i.f.
תִּתְנַלִּי תִּתְנַלֶּה .i. תִּתְנַל Reuelabis te.
תִּתְנַלֶּה יִתְנַלֶּה .i. יִתְנַל Reuelabit se.

¶ Plurali numero.

נִתְנַלֶּה .i. נִתְנַל Reuelabim⁹ nos mas. i.f.
תִּתְנַלּוּנָה תִּתְנַלּוּ Reuelabitis vos.
תִּתְנַלֶּינָה יִתְנַלּוּ Reuelabunt se.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִתְנַלִּי הִתְנַלֶּה .i. הִתְנַל Reuelare.
הִתְנַלֶּינָה הִתְנַלּוּ Reuelamini.

¶ Infinitiuo modo הִתְנַלּוֹת .i. הִתְנַלֶּה Reuelari.

¶ Occasione horũ verborũ quæ terminantur in litte ra he ponimus hic extense totã cõiugationem verbi sub stantiui, quod apud omnes linguas est maxime notãdũ.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הָיָה Fuit.
הָיְתָה הָיִית Fuisti.
הָיִיתִי Fui mascu. vel fœ.

¶ Plurali numero.

הָיוּ Fuerunt mascu. vel fœ.
הֱיִיתֶם Fuistis.
הָיִינוּ Fuimus mascu. vel fœ.

¶ Tempore præsenti.

הוֶה Qui, vel quæ est.
הוִים Qui, vel quæ sunt.

Hoc

UVA. BHSC. IyR_123

Hoc tempus præsens tarissimū est in sacra scriptura, sed positum est hic gratia formæ. ¶ Tēpore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶהְיֶה	Ero masculi. l. fœ.
תִּהְיִי	תִּהְיֶה	Eris.
תִּהְיֶה	יִהְיֶה	Erit.
	¶ Plurali numero.	
	נִהְיֶה	Erimus masculi. l. fœ.
תִּהְיֶינָה	תִּהְיוּ	Eritis.
תִּהְיֶינָה	יִהְיוּ	Erunt.

Hoc futurum aliquando venit sine he litteræ substantiali vltima, hoc modo אֶהְי. l. תִּהְי. l. יִהְי. l. נִהְי. l.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הֱיִי. l. הֲוִי	הֱיֵה. l. הֲוֵה	Sis vel esto.
הֱיֶינָה	הֱיוּ	Stote vel sitis.

¶ Infinitiuo modo.

הֱיוֹת. l. הֲוֹת Esse vel fore.

Litæ gerūdii debēt esse scripte p chiriq, hoc mō בִּהְיוֹתִי

¶ Passiua voce, Indicatiuo modo, tempore pręterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נִהְיְתָה	נִהְיָה	Factus vel. ta. fuit.
נִהְיִית	נִהְיֵיתָ	Factus vel. ta. fuisti.
	נִהְיֵיתִי	Factus vel. ta. fui.
	¶ Plurali numero.	
	נִהְיוּ	Facti vel. tæ. fuerunt.
נִהְיִיתֶן	נִהְיִיתֶם	Facti vel. tæ. fuistis.
	נִהְיֵינוּ	Facti vel. tæ. fuimus.

Tēpo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נִהְיָה	נִהְיָה	Qui, vel quæ factus est.
נִהְיוֹת	נִהְיִים	Qui, vel quæ facti sunt.

¶ Tempus futurum & alia quæ sequuntur non sunt in vsu in voce passiua huius verbi, sed vbi oporteat debent suppleri per vocem actiuam, vt supra.

¶ Caput quintum, de quarta verborum irregularium diuersitate, in quibus scilicet prima & tertia litteræ substantiales perduntur in processu coniugationis, aut deficit prima, & non profertur tertia littera.

QVartus verborum defectiuorum modus est, quando ex tribus verbi litteris substantialibus perdũtur prima, & tertia in processu coniugationis, vel perditur prima & non profertur tertia, Qualia sunt hæc fere, נָזָה ideſt aspersit נָטָה ideſt declinauit, vel extendit נָכָה ideſt percussit נָצָה ideſt litigauit נָשָׁה ideſt feneratus, vel oblitus est. ¶ Quæ verba inflectuntur in prima coniugatione per vocem eius actiuam & passiuã. Sed in præterito, & præsenti tempore actiuæ vocis sequuntur omnino proportionem supradicti verbi gala, & aliorum desinentium in he. vnde in eis prima littera non perditur. In futuro autem excluditur prima littera substãtialis, & supletur per dagues impositum litteræ sequenti, ideo dimissis tempore præterito, & præsenti, futurum hoc modo explicatur.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶטֶּה	Declinabo masc. & fœ.
תִּטִּי	תֵּטֶה	Declinabis.
תֵּטֶה	יֵטֶה	Declinabit.

¶ Plurali numero.

	נֵטֶה	Declinabimus masc. & fœ.
תֵּטֶינָה	תֵּטוּ	Declinabitis.
תֵּטֶינָה	יִטוּ	Declinabunt.

¶ In hoc futuro quando prima, & tertia litteræ substantiales deficiunt, litteræ additæ scribuntur cum çere, & aleph cum çegol, hoc modo אֶט תֶּט יֶט נֶט vt Proverbiorum quarto אַל תֵּט יָמִין וּשְׂמֹאל ideſt non declinabis ad dexteram neque ad ſiniſtram. Et aliquando eæ litteræ additæ inueniuntur ſcriptę cum chiriq. vt quarti Regũ nono וַיִּז מִדָּמָהּ ideſt & ſparſit de ſanguine ſuo. cuius verbi primitiuum eſt. נָזָה Imperatiuus huius verbi & ſimiliter infinitiuus veniunt cum ſua littera prima.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

נְטִי	נְטֵה	Declina.
נְטֶינָה	נְטוּ	Declinatę.

¶ Infinitiuo modo נְטֹת .i. נְטוֹת Declinare.

¶ Vocis paſſiuæ primæ coniugationis, Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

	נִטֵּה	Declinatus vel.ta. fuit.
נִטֹּית	נִטֵּיתָ	Declinatus vel.ta. fuiſti.
	נִטֵּיתִי	Declinatus vel.ta. fui.

Plu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

נָטוּ	Declinati vel.tæ.fuerunt.
נְטִיתֶם	Declinati vel.tæ.fuistis. נְטִיתֶן
נָטִינוּ	Declinati vel.tæ.fuimus.

¶ In hoc præterito aliquando littera verbi media scribitur cum chiriq, hoc modo נְטִיתִי Et in tertia persona plurali aliquando he vltima vertitur in iod. vt Numeri. 24. כְּנַחֲלִים נְטָיוּ ideſt vt torrentes inclinati sunt.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נְטוּיָה	נָטוּי	Qui,vel quæ declinatur.
נְטוּיוֹת	נְטוּיִים	Qui,vel quæ declinantur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶנְטֶה	Declinabor masculi.vel fœ.
תִּנְטִי	תִּנְטֶה	Declinaberis.
תִּנְטֶה	יִנְטֶה	Declinabitur.
	נִנְטֶה	¶ Plurali numero. Declinabimur masculi. i. fœ.
תִּנְטֶינָה	תִּנְטוּ	Declinabimini.
תִּנְטֶינָה	יִנְטוּ	Declinabuntur.

¶ Huic futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum in voce actiua, hoc modo אֶנְטֶ֫ תִּנְטֶ֫ יִנְטֶ֫ נִנְטֶ֫

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	הַנְטֵה .i. הַנְטִי	Declinare.
הַנְטֶינָה	הַנְטוּ	Declinamini.

¶ Infinitiuo modo הַנְטוֹת .i. הַנְטֵה Declinari.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Participium passiuum.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נְטוּיָה	נָטוּי	Declinatus vel.ta.
נְטוּיוֹת	נְטוּיִים	Declinati vel.tæ.

¶ Hæc verba non reperiuntur in secunda coniugatione siue in voce actiua siue in passiua.

¶ Tertia vero coniugatio supradicti verbi nata, caret prima littera substantiali, quæ tamen suppletur per dagues litteræ mediæ, & hoc verum est in omnibus modis & temporibus vtriusque vocis, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הִטָּתָה	הִטָּה	Fecit declinare.
הִטִּית	הִטִּיתָ	Fecisti declinare.
	הִטִּיתִי	Feci declinare mascul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	הִטּוּ	Fecerunt declinare mas. l. f.
הִטִּיתֶן	הִטִּיתֶם	Fecistis declinare.
	הִטִּינוּ	Fecim⁹ declinare mas. l. fœ.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מַטָּה	מַטֶּה	Qui, vel q̄ facit declinare.
מַטּוֹת	מַטִּים	Qui, vel q̄ faciūt declinare.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אַטֶּה	Faciam declinare mas. l. fœ.
תַּטִּי	תַּטֶּה	Facies declinare.
תַּטֶּה	יַטֶּה	Faciet declinare.

Plu/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

	נַטֶּה	Faciem⁹ declinare maſ.l.fœ.
תַּטֶּינָה	תַּטּוּ	Facietis declinare.
תַּטֶּינָה	יַטּוּ	Facient declinare.

¶ In hoc futuro aliquando cum prima littera deficit & tertia, quemadmodum & in voce actiua primæ coniugationis, hoc modo. אַט תַּט יַט נַט

¶ Imperatiuo modo.

¶Fœminina.	Maſculina.	
הַטִּי	הַטֶּה	Fac declinare.
הַטֶּינָה	הַטּוּ	Facite declinare.

In hoc etiam imperatiuo nonnunquàm excluditur he vltima maxime in voce maſculina numeri ſingularis. vt Prouer. 22. הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע .i. inclina aurē tuā & audi.

¶ Infinitiuo modo הַטּוֹת .l. הַטֵּה Facere declinare.

¶ Paſſiuæ vocis, Indicatiuo modo, tēpore præterito.

¶Fœminina.	Maſculina.	
	הֻטָּה	Declinatus vel.ta.fuit.
הֻטִּית	הֻטֵּיתָ	Declinatus vel.ta.fuiſti.
	הֻטֵּיתִי	Declinatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	הֻטּוּ	Declinati vel.tæ.fuerunt.
הֻטִּיתֶן	הֻטִּיתֶם	Declinati vel.tæ.fuiſtis.
	הֻטִּינוּ	Declinati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præſenti.

¶Fœminina.	Maſculina.	
מֻטָּה	מֻטֶּה	Qui, vel quæ declinatur.
מֻטּוֹת	מֻטִּים	Qui, vel quæ declinantur.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אֶטְמֹה	Declinabor maſcu. & fœ.
תִּטְמִי	תִּטְמֹה	Declinaberis.
תִּטְמֶה	יִטְמֹה	Declinabitur.

¶ Plurali numero.

	נִטְמֹה	Declinabimur maſcu. & f.
תִּטְמֹינָה	תִּטְמוּ	Declinabimini.
תִּטְמֶינָה	יִטְמוּ	Declinabuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infiniti uo modo הִטָּמוֹת Declinari.

¶ Quarta coniugatio in huiuſmodi verbis non reperitur in voce actiua. Sunt tamen qui dicant hoc verbum nata poſſe inflecti per vocem paſſiuam quartæ coniugationis ad proportionem gala, & aliorum deſinentium in he, de quibus iam dictū eſt, hoc modo הִתְנַטֵּה declinatus eſt הִתְנַטְּתָה declinata eſt, &c. hacten⁹ de nata.

¶ Eſt præterea aliud verbum huius quartæ irregularitatis cuius prima littera ſubſtantialis eſt iod, & tertia aleph, vt יָרֵא ideſt timuit. In quo tertia littera non profertur, & prima quandoque non profertur, & nonnunquam vertitur in vau, & inflectitur per primam coniugationem ad proportionem huius verbi חָפֵץ ideſt voluit de quo ſupra libro ſecundo capitulo ſeptimo. et erat ſecundus modus primæ coniugationis, & procedit ad hunc modum.

Actiu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Activa voce, Indicativo modo, tẽpore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
יָרְאָה	יָרֵא	Timuit.
יָרֵאת	יָרֵאתָ	Timuisti.
	יָרֵאתִי	Timui masculi. vel fœ.

¶ Plurali numero.

	יָרְאוּ	Timuerunt mas. & fœ.
יְרֵאתֶן	יְרֵאתֶם	Timuistis.
	יָרֵאנוּ	Timuimus mascu. & fœ.

¶ Verum in hoc præterito littera media res nonnunquam in secunda persona plurali, tam masculina, quàm fœminina scribitur cũ cameç, hoc modo יְרֵאתֶם יְרֵאתֶן Et in fine clausulæ, seua litteræ medię vertitur in çere cum accentu in eadẽ. vt Genes. 18. כִּי יָרְאָה ideſt quia timuit.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
יְרֵאָה	יָרֵא	Qui, vel quæ timet.
יְרֵאוֹת	יְרֵאִים	Qui, vel quæ timent.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אִירָא	Timebo masculi. & fœ.
תִּירְאִי	תִּירָא	Timebis.
תִּירָא	יִירָא	Timebit.

¶ Plurali numero.

	נִירָא	Timebimus mascu. & fœ.
תִּירָאֶנָה	תִּירְאוּ	Timebitis.
תִּירָאֶנָה	יִירְאוּ	Timebunt.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ In hoc futuro licet iod littera ſubſtantialis prima ſcribatur, tamen non profertur, ſed manet ocioſa. In fine vero clauſulæ ſeua litteræ ſubſtantialis mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem. vt Leuiti. 19. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ ideſt vnuſquiſque matrem ſuam & patrem ſuum timeat. In tertiis quoque perſonis maſculinis vtri uſque numeri, aliquando deficit littera iod ſubſtantialis prima, & illa iod quæ ibi ſcribitur, eſt littera accidentalis futuri. vt primi Regū. 17. וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד ideſt & timuit ſaul ante dauid. ſunt & alia ad hoc exẽpla.

In voce fœminina plurali ſæpius deficit he accidentalis vltima, & aleph ſubſtantialis non profertur. vt Exodi primo וַתִּירֶאן הַמְיַלְּדוֹת ideſt & timebant obſtetrices. Ratio autem quare in futuro huius verbi, licet non proferatur iod, tamen ſcribitur, alias dicta eſt, ſcilicet ne coincidat cum futuro huius verbi רָאָה ideſt videre. Et ſic mutaret ſignificationem de timere ad videre.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
יִרְאִי	יְרָא	Time.
יִרֶאנָה	יִרְאוּ .ו. יִרְאוּ	Timete.

¶ Et in ſecunda perſona plurali maſculina, aliquando non profertur aleph. vt Ioſuæ. 24. יְרָאוּ אֶת יְהוָה ideſt timete dominum. Sed in fœminina plurali huius verbi nunquam profertur aleph, ſcilicet propter cauſam, ne coincidat cum ſimili perſona illius verbi רָאָה & mutet ſignificationem. ſi enim proferatur ibi aleph ſignificat videre. ¶ Infinitiuo modo יָרוֹא Timere.

Ad/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Aduertendum hic, quod quando ex hoc infinitiuo cum litteris istis בכלמ fiunt gerundia vel modus subiunctiuus, illæ litteræ subscribūtur cum chiriq, hoc modo בִּירוֹא idest in timendo. Verum lamed aliquando reperitur subscripta per çere, & excluditur iod littera substantialis prima. vt primi Regum. 18. לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד idest vt timeret coram dauid.

¶ In voce passiua primæ coniugationis huius verbi iare iod præteriti vertitur in vau, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נוֹרְאָה	נוֹרָא	Formidatus vel.ta.fuit.
נוֹרֵאת	נוֹרֵאתָ	Formidatus vel.ta.fuisti.
	נוֹרֵאתִי	Formidatus vel.ta.fui.
	¶ Plurali numero.	
	נוֹרְאוּ	Formidati vel.tæ.fuerunt.
נוֹרֵאתֶן	נוֹרֵאתֶם	Formidati vel.tæ. fuistis.
	נוֹרֵאנוּ	Formidati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
נוֹרָאָה	נוֹרָא	Qui, vel quæ formidatur.
נוֹרָאוֹת	נוֹרָאִים	Qui, vel quæ formidantur.

¶ In futuro indicatiui & in imperatiuo littera iod substantialis prima vertitur in vau quæ profertur.

¶ Fœminina.	Masculina.	¶ Tempore futuro.
אִוָּרֵא .l. אִוָּרְאָה	אִוָּרֵא	Formidabor mascul.l.fœ.
תִּוָּרְאִי	תִּוָּרֵא	Formidaberis.
תִּוָּרֵא	יִוָּרֵא	Formidabitur.

Plu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Plurali numero.

	נִוָּרֵא .i. נִוָּרָאָה	Formidabimur maſ. f.
תִּוָּרְאוּ	תִּוָּרְאוּ	Formidabimini.
תִּוָּרֶאנָה	יִוָּרְאוּ	Formidabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הִוָּרְאִי	הִוָּרֵא	Formidare.
הִוָּרֶאנָה	הִוָּרְאוּ	Formidamini.

¶ Indicatiuo modo הִוָּרֵא Formidari.

¶ Participio vocis paſſiuæ caret hoc verbum, quia eſt neutrum apud Hebræos, ſicut timeo apud Latinos. Quare in voce paſſiua huius verbi opportuit timere mutari in formidare, quia timeo caret voce paſſiua.

¶ Caput ſextum, de quibuſdam verbis defectiuis habentibus mixtum modum irregularitatis ex prędictis quattuor, & ad quorum proportionem pauciſſima verba procedunt.

SVnt quædam alia verba defectiua aliis modis irregularitatum, præter ſupradictos quattuor modos principales, per quorum quemlibet multa verba defectiua procedebant. In iſtis autem hic declarandis per vnum modum irregularitatis pauciſſima verba procedunt, & inter ea incipiemus ab hoc verbo יָרָה ideſt docuit, cuius prima littera eſt iod, & vltima he. nam hoc verbum in præterito, & præſenti tempore vocis actiuæ primæ coniugationis inflectitur ad proportionem verborum definentium in he, quæ declarata eſt in illo verbo

UVA. BHSC. IyR_123

bo gala, ideo hic non repetitur. Sed in futuro tempore illum modum non habet. Ideo explicatur hoc modo.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אוֹרֶה	Docebo masc. vel fœ.
תּוֹרִי	תּוֹרֶה	Docebis.
תּוֹרֶה	יוֹרֶה	Docebit.

¶ Plurali numero.

	נוֹרֶה	Docebimus masc. & fœ.
תּוֹרוּ	תּוֹרוּ	Docebitis.
תּוֹרֶינָה	יוֹרוּ	Docebunt.

¶ Et in hoc futuro aliquando excluditur he vltima, hoc modo, אִיר תִּיר vt Ezechielis. 31. וַיִּיף בְּגָדְלוֹ ideſt & erat pulcherrimum in magnitudine ſua.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	יְרֵה	Doce.
יְרֶינָה	יְרוּ	Docete.

¶ Infinitiuo modo יָרֹה. & יָרוֹת Docere.

¶ Vox paſſiua huius coniugationis primæ procedit penitus eodem modo ſicut verbum præcedens iare. nam loco aleph finalis poſita littera he nulla erit in modo differentia.

¶ Participium paſſiuum.

¶ Fœminina.	Masculina.	
יְרוּיָה	יָרוּי	Doctus vel docta.
יְרוּיוֹת	יְרוּיִם	Docti vel doctæ.

In ſe-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ In secunda coniugatione hebraica non reperitur hoc verbum, siue in voce actiua, siue in passiua.

¶ Tertia vero huius verbi coniugatio habet significationem, quæ aliquando transit in tertiam personam, & aliquando ipsa actio manet in secunda, hoc modo.

¶ Actiua voce, indicatiuo modo, tẽpore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוֹרַתָּה	הוֹרָה	Fecit docere vel docuit.
הוֹרִיתְ	הוֹרִיתָ	Feciſti docere.
	הוֹרֵיתִי	Feci docere maſcul. vel fœ.
	¶ Plurali numero.	
	הוֹרוּ	Fecerunt docere maſcul. l. fœ.
הוֹרִיתֶן	הוֹרִיתֶם	Feciſtis docere.
	הוֹרִינוּ	Fecimus docere maſcul. l. fœ.
	¶ Tempore præſenti.	
¶ Fœminina.	Maſculina.	
מוֹרָה	מוֹרֶה	Qui, vel q̃ facit docere. l. docet.
מוֹרוֹת	מוֹרִים	Qui. l. q̃ faciũt docere. l. docẽt.
	¶ Tempore futuro.	
¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אוֹרֶה	Docebo maſcul. vel fœmi.
תּוֹרִי	תּוֹרֶה	Docebis.
תּוֹרֶה	יוֹרֶה	Docebit.
	¶ Plurali numero.	
	נוֹרֶה	Docebimus maſcul. vel fœ.
תּוֹרֶינָה	תּוֹרוּ	Docebitis.
תּוֹרֶינָה	יוֹרוּ	Docebunt.

Hoc

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Hoc futurum aliquando excludit litteram he vltimam, hoc modo אוֹר תּוֹר יוֹר נוֹר vt quarti Regū 13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר ideſt dixit heliſeus iace & iecit. nam iara in alia ſignificatione iacere ſignificat.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הוֹרִי	הוֹרֵה	Doce.
הוֹרֶינָה	הוֹרוּ	Docete.

¶ Infinitiuo modo הוֹרוֹת ideſt facere docere.

¶ Vox paſſiua huius tertiæ coniugationis formari poteſt ex actiua mutato vau cum cholem primæ ſyllabæ in vau cum ſureq, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
הוּרָה	הוּרֶה	Doctus fuit.
הוּרִית	הוּרֵיתָ	Doctus fuiſti.
	הוּרֵיתִי	Doctus fui maſcul. & fœ.

¶ Plurali numero.

	הוּרוּ	Docti fuerunt maſcu. & fœ.
הוּרִיתֶן	הוּרֵיתֶם	Docti fuiſtis.
	הוּרֵינוּ	Docti fuimus maſcu. & fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
מוּרָה	מוּרֶה	Qui, vel quæ docetur.
מוּרוֹת	מוּרִים	Qui, vel quæ docentur.

¶ Tempore futuro.

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אוֹרֶה	Docebor masculi. f. fœ.
תּוֹרִי	תּוֹרֶה	Doceberis.
תּוֹרֶה	יוֹרֶה	Docebitur.
	¶ Plurali numero.	
	נוֹרֶה	Docebimur masculi. f. fœ.
תּוֹרֶינָה	תּוֹרוּ	Docebimini.
תּוֹרֶינָה	יוֹרוּ	Docebuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוֹרוֹת Doceri.

¶ In quarta coniugatione non reperitur hoc verbum.

¶ Est alia forma verborum, in quibus vltima litte/ra subſtantialis eſt aleph, quæ nō profertur. Qualia ſunt, מָצָא ideſt inuenit, קָרָא ideſt vocauit. In quibus ambę litteræ primæ habent punctum cameç, & tamen indiſcur ſu coniugationis nulla littera ſubſtantialis deficit, niſi quā do incipiunt a iod, de quibus iam ſuperius dictum eſt. Nunc autem dicemus hic de aliis quæ non incipiunt a lit tera iod, eo quod inflectantur admodum verborum in he deſinentium, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
קָרְאָה	קָרָא	Vocauit.
קָרָאת	קָרָאתָ	Vocaſti.
	קָרָאתִי	Vocaui masculi. vel fœ.
	¶ Plurali numero.	
	קָרְאוּ	Vocauerunt. masculi. f. fœ.
קְרָאתֶן	קְרָאתֶם	Vocauiſtis.
	קָרָאנוּ	Vocauimus masculi. f. f.

Tepo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
קוֹרֵאת .i. קוֹרָאָה	קוֹרֵא	Qui, vel quæ vocat.
קוֹרְאוֹת	קוֹרְאִים	Qui, vel quæ vocant.

Et in hoc præsenti vox masculina singularis habet secundam litteram subscriptam per çere.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֶקְרָא .i. אֶקְרָאָה	Vocabo masc.i.f.fœ.
תִּקְרְאִי	תִּקְרָא	Vocabis.
תִּקְרָא	יִקְרָא	Vocabit.

¶ Plurali numero.

	נִקְרָא .i. נִקְרָאָה	Vocabimus masc.i.f.
תִּקְרָאנָה	תִּקְרְאוּ	Vocabitis.
תִּקְרָאנָה	יִקְרְאוּ	Vocabunt.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
קְרָאִי	קְרָא	Voca.
קְרָאנָה	קִרְאוּ	Vocate.

¶ In voce fœminina plurali huius imperatiui, aliquando deficit littera he, & aleph non profertur. vt Ruth primo קְרָאן־לִי מָרָא ideſt vocate me amaram. Nonnunquàm etiam littera subſtantialis prima scribitur cum chiriq, & aleph profertur. vt Exodi secundo קְרִאן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם ideſt vocate eum & comedat panem.

¶ Infinitiuo modo קְרֹא .i. קְרֹאת .i. קָרֹא Vocare.

¶ Vocis passiuæ, Indicatiuo modo, tempore præterito

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

נִקְרְאָה	נִקְרָא	Vocatus vel.ta. fuit.
נִקְרֵאת	נִקְרֵאתָ	Vocatus vel.ta.fuisti.
	נִקְרֵאתִי	Vocatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	נִקְרְאוּ	Vocati vel.tæ.fuerunt.
נִקְרָאתֶן	נִקְרֵאתֶם	Vocati vel.tæ.fuistis.
	נִקְרֵאנוּ .i. נִקְרָאנוּ	Vocati vel.tæ.fuimus.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

נִקְרָא	נִקְרָא .i. נִקְרֵאָה	Qui, vel quæ vocatur.
נִקְרָאִים	נִקְרָאוֹת	Qui, vel quæ vocātur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶקָּרֵא .i. אֶקָּרְאָה	Vocabor mascu.i.fœ.
תִּקְרְאִי	תִּקְרָא	Vocaberis.
תִּקָּרֵא	יִקָּרֵא	Vocabitur.

¶ Plurali numero.

	נִקָּרֵא .i. נִקְּרָאָה	Vocabimur masc.i.f.
תִּקְרֶאנָה	תִּקְרְאוּ	Vocabimini.
תִּקָּרֶאנָה	יִקְרְאוּ	Vocabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִקָּרְאִי	הִקָּרֵא	Vocare.
הִקָּרֶאנָה	הִקָּרְאוּ	Vocamini.

¶ Infinitiuo modo הִקָּרֵא Vocari.

¶ Participium passiuum.

Fœ/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

קְרוּאָה	קָרוּא Vocatus vel.ta.
קְרוּאוֹת	קְרוּאִים Vocati vel.tæ.

¶ Est aliud verbum cuius prima littera, & vltima est nun, hoc modo נָתַן ideſt dedit. quod verbum inuenitur solum in prima coniugatione. & in eius discursu aliquando perditur niun prima, aliquando vltima, & aliquando vtraque. sed tunc geminatur littera media. in præteriti enim primis & secundis personis vtiusque numeri excluditur nun vltima, quæ tamen suppletur per dagues litteræ sequentis, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נָתְנָה	נָתַן Dedit.
נָתַתְּ	נָתַתָּ Dediſti.
	נָתַתִּי Dedi masc.l. fœ.

¶ Plurali numero.

	נָתְנוּ Dederūt masc.l.f.
נְתַתֶּן	נְתַתֶּם Dediſtis.
	נָתַנּוּ .l. נָתַתְנוּ Dedimus masc.l.fœ.

¶ Aliquando etiam in secunda persona singulari masculina excluditur vtraq; nun, & duplicatur littera media. vt secūdi Regum. 22. וְאֹיְבַי תַּתָּה לִי עֹרֶף ideſt & inimicos meos dediſti mihi dorsum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq; duplicatarum ad supplendum duas nun exclusas.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

נוֹתֶנֶת .l. נוֹתְנָה	נוֹתֵן Qui, vel quæ dat.

UVA. BHSC. IyR_123

נוֹתְנוֹת נוֹתְנִים Qui, vel quæ dant.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶתֵּן .l. אֶתְּנָה Dabo mascul. l. fœmi.

תִּתֶּנִי תִּתֵּן Dabis.

תִּתֵּן יִתֵּן Dabit.

¶ Plurali numero.

נִתֵּן .l. נִתְּנָה Dabimus mascul. l. fœ.

תִּתְּנוּ תִּתֵּנָה .l. תִּתֵּנְנָה Dabitis.

יִתְּנוּ תִּתֵּנָה .l. תִּתֵּנְנָה Dabunt.

¶ In hoc futuro & in imperatiuo ac infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues litteræ secundæ. ¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

תְּנִי תֵּן Da.

תְּנֵינָה תְּנוּ Date.

¶ Aliquando tamen masculinum singulare & fœmininum plurale, exeunt in hunc modum תְּנָה idest da mascul. תֵּנָה idest datæ fœminiñ.

¶ Infinitiuo modo תֵּת .l. נָתוֹן Dare.

¶ Sed quando iste infinitiuus venit sine nun, & per additionem litterarũ בלכ volum⁹ facere gerundia, tunc thau prima veniet sine dagues, hoc modo בְּתֵת idest in dando לַתֵּת idest addandum כְּתֵת idest cum dando. In mem tamen hoc fallit, quia tunc thau venit cum dagues, vt מִתֵּת de dando. ¶ Iste etiam infinitiuus inuenitur cum littera nun addita. vt tertii Regum sexto לְתִתֵּן שָׁם אֶת אֲרוֹן יְהוָה idest vt darẽ illic arcã fœderis domini.

Vox

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Vox autem passiua huius primæ coniugationis inflecti potest per similem vocem huius verbi נָגַשׁ idest accessit. de qua superius dictum est, ideo non opus est hic eam explicare. ¶ Insuper sciendum, quod in serie sacræ scripturæ hoc verbum נָתַן non inuenitur in aliis tribus coniugationibus præterquàm in voce passiua tertiæ. vt Leuiti. 11. וְכִי יוּתַּן מַיִם idest quando dabitur aqua. Dicunt tamen quidam doctores hebræi, quod ex proportione tertiæ coniugationis ex voce passiua posset bene formari sua actiua, ad hunc modum הִנְתִּין idest fecit dare.

¶ Caput septimum, & finale totius libri est de verbis duplicatis, hoc est in quibus aliquæ ex litteris substantialibus duplicantur, quia eadem littera bis scribitur.

SVnt denique verba quædam hebraica, quæ vocantur duplicata, quia aliquam ex suis litteris duplicant vel geminant, Sed hæc trifariam distinguntur, quædam enim habent tantum tres litteras substantiales, aliæ quattuor, & aliæ quinque. Et quia ista verba in suo processu non habent modum aliorum verborum perfectorum neque imperfectorum, ideo hic seorsum eorum ponitur coniugatio. ¶ Prima ergo species duplicatorum verborum est eorum, quæ habent tres litteras substantiales, & illarū duæ vltimæ sunt eadē littera duplicata, cuiusmodi sunt hęc בָּזַז diripuit גָּזַז totōdit דָּלַל attenuatus est חָנַן misertꝰ est סָבַב circuiuit שָׁלַל spoliauit תָּמַם cō

UVA. BHSC. IyR_123

ſumpſit ſiue impleuit. ¶ Verum in iſtis verbis aliquando vltima littera, quæ eſt ſecunda duplicatarum, deficit, hoc modo תַּם & tunc ponitur dagues in prima littera verbi. In proceſſu autem coniugationis, hæc verba aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum, aliquando vero excluditur in eis littera media ſubſtantialis, quæ tamen ſuppletur per dagues litteræ vltimæ. Et iſte defectus fere ſemper reperitur in prima & ſecūda coniugatione horum verborum, tam in voce actiua, quàm in paſſiua. in hoc ergo caſu non in primo opus eſt hic horū verborū cōiugationes explicare. Eſto exēpli gratia hoc verbū סָבַב cui⁹ prima declinatio ſic procedit.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
סֻבָּה	סַב	Circuiuit.
סַבּוֹת	סַבּוֹתָ	Circuiuiſti.
	סַבּוֹתִי	Circuiui maſcul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	סֻבּוּ	Circuierunt maſcul. l. fœ.
סַבּוֹתֶן	סַבּוֹתֶם	Circuiuiſtis.
	סַבּוֹנוּ	Circuiuimus maſcu. l. fœ.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
סֻבָּה	סֵב	Qui, vel quæ circuit.
סַבּוֹת	סֻבִּים	Qui, vel quæ circueunt.

¶ Tempore futuro.

Cir-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina. Masculina.

	אָסוֹב .l. אָסוֹבָה	Circuibo mascul. l. fœ.
תָּסוֹבִּי	תָּסוֹב	Circuibis.
תָּסוֹב	יָסוֹב	Circuibit.

¶ Plurali numero.

	נָסוֹב .l. נָסוֹבָה	Circuibimus mas. l. f.
תָּסוֹבְנָה .l. תְּסוּבֶּינָה	תָּסֹבּוּ	Circuibitis.
תָּסוֹבְנָה .l. תְּסוּבֶּינָה	יָסֹבּוּ	Circuibunt.

¶ Et quãdo hoc futurum scribitur pro præterito cum vau in principio, cholem litteræ substantialis primę vertitur in cameç proferendo tamen vt cholem. vt Deutero. secundo וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר idest & circuiuimus montem seir. ¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

סוֹבִּי	סוֹב	Circui.
סוּבֶּינָה	סוֹבּוּ	Circuite.

¶ Infinitiuo modo סוֹב Circuire.

¶ Passiua voce, Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נָסְבָה	נָסַב	Circundatus vel. ta. fuit.
נְסַבּוֹת	נְסַבּוֹתָ	Circundatus fuisti.
	נְסַבּוֹתִי	Circundatus fui mascu. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	נָסַבּוּ	Circundati fuerunt mas. l. f.
נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם	Circundati fuistis.
	נְסַבּוֹנוּ	Circundati fuimus mas. l. fœ.

¶ Potest etiam hæc vox passiua inflecti ad proportionem harum vocum, פָּעֵל פָּעֹל פְּעַל hoc modo

UVA. BHSC. IyR_123

נָסַב .i. נָסַב .i. נָסַב .i. נָסַב ideſt circundatus eſt. Et ex qualibet illarum poſitionum poſſet procedi per omnes verbi modos & tempora, ſed in ſacra ſcriptura primus modus eſt vſitatior.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
נְסֻבָּה	נָסֹב .i. נָסֵב	Qui, vel quæ circũdatur.
נְסֻבוֹת	נְסֻבִים	Qui, vel quæ circũdant.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אָסוֹבֵב .i. אָסֹב	Circundabor, maſ. i. fœ.
תְּסוֹבִי	תָּסוֹב	Circundaberis.
תָּסוֹב	יָסוֹב	Circundabitur.

¶ Plurali numero.

	נָסוֹבֵב .i. נָסֹב	Circundabimur. m. i. fœ.
תְּסוֹבֶנָה	תָּסוֹבּוּ	Circundabimini.
תְּסוֹבֶנָה	יָסוֹבּוּ	Circundabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	הָסֵב .i. הָסַב	Circundare.
הָסַבְּינָה	הָסַבּוּ	Circundamini.

¶ Infinitiuo modo הָסֵב .i. הָסַב Circundari.

¶ Participium paſſiuum.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
סוּבָּה	סוּב	Circundatus vel. ta.
סוּבּוֹת	סוּבִּים	Circundati vel. tæ.

¶ Tertia horũ verborũ coniugatio, cuius ſignificatio tranſit in tertiam perſonam, inflectitur ad hunc modũ.

Acti-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Actiua voce, Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הֵסֵבָּה	הֵסַב	Fecit circundarē.
הַסִּיבּוֹת	הַסִּיבּוֹתָ	Fecisti circundare.
	הַסִּיבּוֹתִי	Feci circundare mascu. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	הֵסֵבּוּ	Fecerūt circūdare mascu. l. f.
הַסִּיבּוֹתֶן	הַסִּיבּוֹתֶם	Fecistis circundare.
	הַסִּיבּוֹנוּ	Fecim⁹ circūdare mas. l. fœ.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מְסִיבָּה	מֵסֵב	Qui, vel quę facit circūdare
מְסִיבּוֹת	מְסִיבִּים	Qui, vel q̄ faciūt circūdare.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אָסֵב l. אָסֵבָּה	Faciā circūdarē mascu. l. fœ.
תָּסֵבִּי	תָּסֵב	Facies circundare.
תָּסֵב	יָסֵב	Faciet circundare.

¶ Plurali numero.

	נָסֵב l. נָסֵבָּה	Faciem⁹ circūdare mas. l. f.
תָּסֵבּוּ תָּסֵבְנָה l. תְּסִיבֶּנָה		Facietis circundare.
יָסֵבּוּ תָּסֵבְנָה l. תְּסִיבֶּנָה		Facient circundare.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הַסֵּבִּי	הַסֵּב	Fac circundare.
הַסֵּבְנָה	הַסֵּבּוּ	Facite circundare.

¶ Infinitiuo mō הֵסֵב l. הֲסֹב l. הָסֵב Facere circūdare.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Vox passiua huius tertiæ coniugationis habet sureq in prima syllaba & inflectitur, hoc modo.

¶ Indicatiuo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הוּסַבָּה	הוּסַב	Circundatus vel.ta.fuit.
הוּסַבּוֹת	הוּסַבּוֹתָ	Circundatus vel.ta.fuisti.
	הוּסַבּוֹתִי	Circundatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	הוּסַבּוּ	Circundati vel.tæ.fuerũt.
הוּסַבּוֹתָן	הוּסַבּוֹתֶם	Circundati vel.tæ.fuistis.
	הוּסַבּוֹנוּ	Circundati vel.tæ. fuimꝰ.

¶ Tempore pręsenti.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מוּסַבָּה	מוּסָב	Qui, vel quæ circũdatur.
מוּסַבּוֹת	מוּסָבִים	Qui, vel quæ circũdãtur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
אוּסַבָּה .i. אוּסַב		Circundabor masc.i.fœ.
תּוּסַבִּי	תּוּסַב	Circundaberis.
תּוּסַב	יוּסַב	Circundabitur.

¶ Plurali numero.

נוּסַבָּה .i. נוּסַב		Circundabimur masc.i.f.
תּוּסַבְנָה .i.תּוּסַבְנָה	תּוּסַבּוּ	Circundabimini.
יוּסַבְנָה .i.תּוּסַבְנָה	יוּסַבּוּ	Circundabuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוּסַב Circundari.

Quar

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Quarta coniugatio horum verborum procedit ad modum verborum perfectorum sine alicuius litteræ perditione, tam in voce actiua, quàm in passiua, ideo non explicatur hic. Sed ponitur aliud exemplū, vt רוֹמַם ideſt exaltauit הִתְרוֹמַם ideſt exaltatus est vel exaltauit se.

¶ Secunda species verborum duplicatorum est eorum, quæ habent quattuor litteras substantiales, & horum tres sunt differentiæ. Prima eorum quæ nullam ex illis duplicant, sed vocantur duplicata solum propter excessum litterarum substantialium, ideſt quia plures quàm tres habent, Qualia sunt כִּרְבֵּל ideſt inuoluit כִּרְסֵם ideſt conculcauit בָּרְשַׁז ideſt extendit. Secunda differentia est verborum in quibus tertia & quarta duplicantur, ideſt sunt eadem, vt אֻמְלַל ideſt defecit aut egrotauit vel succisus est. Tertia differentia est eorum, in quibus prima & tertia littera sunt similes, & item secunda & quarta similes, cuiusmodi sunt hæc כִּלְבֵּל ideſt pauit vel sustentauit כִּרְבֵּר ideſt saltauit סִכְסֵךְ ideſt inuoluit קִרְקַר ideſt destruxit שִׁעְשַׁע ideſt delectauit. ¶ Hæ tres verborum differentiæ non reperiuntur in sacra scriptura nisi in secunda coniugatione, tam in voce actiua, quàm in passiua, & habent dagues in tertia littera substantiali. Posset tamen qui vellet hæc verba per alias coniugationes inflectere ad modum verborum perfectorum, ex quo ipsa non sunt defectiua. nam in sua secunda coniugatione nullam ex quattuor litteris substantialibus perdūt. Explicabimus ergo eorum secundam coniugationem in verbis tertiæ differentiæ, hoc modo.

Acti-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Actiua voce, Indicatiuomodo tempore præterito.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	כִּלְכַּל	Sustentauit.
כִּלְכַּלְתְּ	כִּלְכַּלְתָּ	Sustentasti.
	כִּלְכַּלְתִּי	Sustentaui masc.l.fœ.
	¶ Plurali numero.	
	כִּלְכְּלוּ	Sustentauerunt masc.l.f.
כִּלְכַּלְתֶּן	כִּלְכַּלְתֶּם	Sustentastis.
	כִּלְכַּלְנוּ	Sustentauim⁹ masc.l.f.

¶ In hoc præterito littera tertia habet pathach.

¶ Fœminina. Masculina. ¶ Tẽpore præsenti.

מְכַלְכֶּלֶת .i. מְכַלְכְּלָה מְכַלְכֵּל Qui, vel quæ sustentat. littera tertia substantialis per çere.

מְכַלְכְּלוֹת מְכַלְכְּלִים Qui, vel quæ sustentant. littera tertia substantialis per seua.

¶ Sed quando littera vltima substantialis fuerit aliqua istarum, אהחע tunc illa subscribitur cum patha in numero singulari ad hunc modum מְשַׁעֲשֵׁעַ idest qui delectatur. ¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֲכַלְכֵּל .i. אֲכַלְכְּלָה	Sustentabo masc.l.f.
תְּכַלְכְּלִי	תְּכַלְכֵּל	Sustentabis.
תְּכַלְכֵּל	יְכַלְכֵּל	Sustentabit.
	¶ Plurali numero.	
	נְכַלְכֵּל .i. נְכַלְכְּלָה	Sustẽtabim⁹.m.l.f.
תְּכַלְכֵּלְנָה	תְּכַלְכְּלוּ	Sustentabitis.
תְּכַלְכֵּלְנָה	יְכַלְכְּלוּ	Sustentabunt.

Et

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Et quando vltima littera ſubſtantialis fuerit aliqua iſtarum, ח ע tunc littera tertia verbi venit cum cameç vel pathach, hoc modo אַשַּׁעְשַׁע ideſt delectabor.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
כַּלְכְּלִי	כַּלְכֵּל	Suſtenta.
כַּלְכֵּלְנָה	כַּלְכְּלוּ	Suſtentate.

¶ Infinitiuo modo כַּלְכֵּל Suſtentare.

¶ In voce paſſiua eiuſdem ſecundæ coniugationis hæc verba duplicata procedunt littera prima ſubſtantiali prolata cum cameç, qui vertitur in cholem, ſiue cum ſureq: nulla ex quattuor litteris ſubſtantialibus excluſa, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
שֻׁעְשְׁעָה	שֻׁעְשַׁע. ז. שֻׁעְשָׁע	Delectat⁹ vel.ta.fuit.
שֻׁעְשַׁעְתְּ	שֻׁעְשַׁעְתָּ	Delectat⁹ vel.ta.fuiſti.
	שֻׁעְשַׁעְתִּי	Delectat⁹ vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	שֻׁעְשְׁעוּ	Delectati vel.tę.fuerũt.
שֻׁעְשַׁעְתֶּן	שֻׁעְשַׁעְתֶּם	Delectati vel.tę.fuiſtis.
	שֻׁעְשַׁעְנוּ	Delectati vel.tæ.fuim⁹.

¶ Tempore præſenti.

¶ Fœminina.	Maſculina.	
מְשֻׁעְשַׁעַת	מְשֻׁעְשַׁע. ז. מְשֻׁעְשַׁעָה	Qui, vel quæ delectat.
מְשֻׁעְשַׁעוֹת	מְשֻׁעְשָׁעִים	Qui, vel quę delectant.

¶ Tempore futuro.

Fœ-

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Fœminina.	Maſculina.	
	אֶשְׁעַשַּׁע .i. אֶשְׁעַשַּׁעָה	Delectabor.m.f.
תְּשַׁעְשַׁעִי	תְּשַׁעְשַׁע	Delectaberis.
תְּשַׁעְשַׁע	יְשַׁעְשַׁע	Delectabitur.
	¶ Plurali numero.	
	נְשַׁעְשַׁע .i. נְשַׁעְשַׁעָה	Delectabimur.m.f.
תְּשַׁעְשַׁעְנָה	תְּשַׁעְשְׁעוּ	Delectabimini.
תְּשַׁעְשַׁעְנָה	יְשַׁעְשְׁעוּ	Delectabuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo שַׁעְשֵׁעַ Delectari.

¶ Tertia deniq; ſpecies verborū duplicatorū eſt eorū, quæ habēt quinq; litteras. quarū quattuor ſunt duplicatæ ad modū proximo dictorū verborū de tertia differentia duplicatorū ſecūdę ſpeciei, qualia ſunt הֻפְכַּךְ .i. peruertit סְחַרְחַר .i. circuiuit. Et quia hæc verba procedūt p primā cōiugationē verborū perfectorū abſq; aliqua irregularitate, & nulla ſuarū quinq; litterarū deperdita, ideo nō eſt neceſſariū hic amplius eorū proſecutionē declarare. ¶ Notandū etiā, quod hoc verbū חִמַּרְמַר חִמַּרְמַרְתָּ .i. incaluit, incaluiſti, inuenitur declinatū p vocē paſſiuā ſecūdæ cōiugationis nulla ex ſuis quinq; litteris excluſa, ideo per modū verborū pfectorū illi? vocis eſt variādū indefectibiliter.

¶ Denique circa hoc capitulum eſt notandum, quod in ſacra ſcriptura ſicut eiuſdem dictionis, ideſt nominis vel verbi geminatio fit ad maiorem expreſſionem, vel ad myſterii alicuius ſignificationem, ita etiam in eadem dictione ſiue nomine ſiue verbo eiuſdem litteræ geminatio ſemper fit ob alteram illarū cauſarum, vel forte propter

UVA. BHSC. IyR_123

pter vtrãq; simul, ideo verba duplicata sunt bene notãda.

¶ Aduertendum finaliter circa hæc verba irregularia, quod verba defectiua hebraica, sicut dicuntur anomala vel irregularia propter defectum vel excessum a ternario numero litterarum substantialium, ita etiam sunt valde defectiua in vsu sacræ scripturæ, quia plurima eorum non reperiuntur variata per omnes quattuor coniugationes, sicut verba perfecta. Hæc itaque est ratio quare nos in prosecutione verborum defectiuorum non declarauerimus ea, nisi in illis coniugationibus quæ sunt in vsu sacræ scripturæ, licet potuissem? ea magis dilatare.

¶ Item sunt ex supradictis verbis irregularibus, quędam ad quorum similitudinem vel analogiam nulla alia verba inflectuntur, sed ipsa sola per se manent. Hæc fere יָצָא exiuit יָרֵא timuit לָקַח accepit נָתַן dedit.

¶ Sunt etiã sex dictiones hebraicæ q̃ deseruiũt cuilibet numero & generi. scilicet אַשְׁרֵי beatus כָּל omnis מִי quis שֶׁ vel אֲשֶׁר qui יֵשׁ est לְשָׁמֹר ad custodiendũ. Et præter has etiam omnia verba infinitiua, & omnia gerundia.

¶ De modo inueniendi fores ideſt primitiuum.

¶ Quia vero multi ante nos laborauerunt, & magnis ambagibus tradiderunt modum inueniendi שֹׁרֶשׁ fores ideſt radicem vel primitiuũ nominum & verborum derivatiuorũ, hoc facili documento idem ostẽdemus. Vide ex his quæ supra in secũdo libro dicta sunt in quibus vocibus nominum vel verborũ ponebantur in principio vel in fine aliquæ litteræ accidentales. nam illis ablatis tres reliquæ litterę sunt de substantia dictionis, ideſt primitiuũ no-

UVA. BHSC. IyR_123

nominis aut verbi. Et hoc maxime verū est in verbis ꝑfectis. nam de verbis defectiuis siue irregularib⁹ sæpi⁹ dictū est in hoc tertio libro, qđ perdunt aliquas ex suis litteris substātialib⁹. Exemplū in nominib⁹ est de illis quattuor litteris הַלְמַב quæ denotant casus nominū, & de littera שֶׁ sin q̄ denotāt relatiuū per cōpositionē posita. Et de littera כַּ caph q̄ denotat similitudinē. Et de littera vau, q̄ est coniūctio. qualibet enim harū septem litterarū a principio nominis ablata residuæ litteræ sunt sores, hoc modo.

הַדָּבָר לַדָּבָר מִדָּבָר בַּדָּבָר שֶׁדָּבָר כַּדָּבָר וְדָבָר׃

Et istas septē litteras hebræi cōmemorāt his duab⁹ dictionib⁹ וְהַשֵּׂכֶל בָּם .i. & intellectus in eis. ¶ Idē apparet in noīb⁹ q̄ cōponunt̄ cū ꝓnoīe. nā remota vltima dictionis lr̄a q̄ ꝓnomē denotat, aliȩ ꝑcedētes sunt radix substātialis nois, vt דְּבָרִי דְּבָרְךָ דְּבָרוֹ דְּבָרֵנוּ דְּבַרְכֶם דְּבָרָם

Exēplū in verbis est manifestissimū in quattuor lr̄is accidētalib⁹ futuri tēporis. אֶיתָן Et in quattuor lr̄is gerūdiorū. בְּכִלַּם Et in ꝑterito vocis passiuȩ primȩ cōiugationis addit̄ lr̄a nun in prīcipio, vt נִפְקַד Et in ꝑticipio actiuo secūdæ, tertiæ, & q̄rtæ cūiugationis cui addit̄ lr̄a mem in prīcipio, vt מְפַקֵּד מַפְקִיד מְפוֹקֵד Et qñ lr̄a vau vertit ꝑteritū in futurū, & ecōtra. Et qñ ꝟba cōponunt̄ cū ꝓnoīb⁹ nā in oīb⁹ istis subtracta lr̄a accidētali a principio vel a fine, litterȩ q̄ remanēt sunt de substātia verbi & sores ei⁹. vt וָאֶשְׁמֹר וַתִּשְׁמֹר וַיִּשְׁמֹר וּשְׁמָרָנִי וּשְׁמַרְתִּיךָ וּשְׁמַרְתִּיו .i. וּשְׁמַרְתִּיהוּ׃

¶ Tertii libri & totius introductionis Grammaticæ Hebreæ

FINIS.

UVA. BHSC. IyR_123

EIVSDEM ALFONSI ZAMO renſis Vocabularium breue omnium fere primitiuorum hebraicorū, quorū notitia eſt ſumme neceſſaria adiſcenti bus Hebraicā linguā per Artem pre/miſſam.

VOCABVLORVM CLARA diſtinctaque notitia eſt adeo neceſſaria in qualibet lingua hominum, vt ſine ea præce/pta Artis Grammaticæ parum & fere nihil prodeſſe credamus. Vt enim in naturalibus forma rei eget ſua materia velut baſi, in qua ſubſtentetur, & qua ad ſuas actiones quaſi inſtrumento vtatur, eodem modo artificium linguæ forma quædam eius exiſtens prærequirit neceſſario Vocabulorum copiam, ſcilicet vt baſim & materiam cui inſiſtat, & in qua regulæ Artis exercitio quodam eluceſcant fiantque clariores. ¶ Cum ergo adiutorio diuini fauoris regulas Artis Grammati/cæ Hebraicæ breuiuſcule & ſub compendio tradideri/mus, conſequens eſt vt Vocabulorum materiam huic formæ ſubiiciamus, ad praxim exercitiumque nouitio/rum, quo melius ac facilius regulas noſtras intelligant & memoriæ cōmendent. ¶ Verum quia de dictionibus in/declinabilibus in fine ſecūdi Libri ſatiſfeciſſe credim⁹ diſcipulis, noſtra intentio hoc in loco circa partes orationis declinabiles, quę ſunt nomē & verbū: maxime verſabitur.

At

UVA. BHSC. IyR_123

¶At quia nominum duæ sunt species similiter & verborum, primitiua & deriuatiua, ad prolixitatem euitandam sola primitiua trademus vocabula, quæ etiam in nominibus pauciſſima habet sermo hebraicus, sed omnia fere nomina sua sunt verbalia a verbisque deriuata. Quare tota substantia linguæ hebraicæ in verbis consistit & in nominibus & participiis averbis deriuatis. Hinc etiam pendet tota diuersitas inter translationes latinas & græcas veteris testamenti quas habemus, nam in nominibus non verbalibus sed primitiuis aut aliter deriuatiuis, fere semper concordant interpretes. Intendentes itaque latinis theologis peritiam sermonis hebraici, eis per necessariam, tradere, verborum primitiua hic ordinabimus secundum alphabeti hebraici seriem, nam ex eis & verba deriuatiua, & nomina verbalia ac participia innotescent.

¶Nec tamen cuiuslibet primitiui verbi omnes significationes ponemus, quia hoc prolixum foret, sed solas eas quæ magis propriæ sunt, & magis in sacra scriptura vsitatæ, quia illę robur autoritatis habent ad probãdam translationis latinæ veritatem. non autem aliæ significationes eorum, quas ad placitum sibi finxerunt doctores bibliæ commentarii. Habet ergo nouitius hebraici sermonis auditor hic post artem breuem & portatilem, etiam vocabularium breuissimum ei adiunctum.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Hæc sunt verba hebraica regularia perfecta, de quibus in secundo libro huius cap̄.7.8. 9.et.10. quæ procedunt per ordinem alphabeti hebraici.

¶ De littera.א.aleph.

אִבַּד .l. אָבַד Perdit,periit.
אָבַךְ Implicauit,cōuoluit.
אָגַל Luxit,tristat⁹ est.
אָגַר Cōgregauit,collegit.
אָדַב Doluit,tabuit.
אָדַם Rubuit.
אָדַר Magnificauit.
אָהַב Amauit,dilexit
אָהַל Tentoriū,fixit.
אָזַל Ambulauit:abiit.
אִזֵּר .l. אָזַר Cinxit.
אָחַז Apprehendit.
אָטַם Clausit,obturauit.
אָטַר Clausit.
אָכַל Comedit,deuorauit.
אָכַף Curuauit.
אָלַל Lamētat⁹ ē,eiulauit.
אָלַח Fetuit,corruptū ē.
אָלַם Manipulos fecit.
אִלֵּף .l. אָלַף Docuit,didiscit
אָלַץ Molestauit,āgustauit
אָמַן Credidit.
אָמַץ Prẹualuit,roborauit.
אָמַר Dixit.
אָנַח Gemuit,suspirauit.
אָנַס Coegit,cōpulit.
אָנַף Iratus est.
אָנַק Ingenuit.
אָנַשׁ Desperauit,īfirmauit.
אָסַם Recondidit.
אָסַף Congregauit.
אִסַּר .l. אָסַר Ligauit.
אָפַר Accīxit,cōstrīxit.
אָפַק Continuit vel prohibuit se vel confortauit se.
אָצַל Separauit.
אִצֵּר .l. אָצַר Thesaurizauit.
אָרַב Insidiatus est.
אָרַג Texuit.
אָרַח Itinerauit.
אָרַךְ Prolongauit.
אֵרַשׂ .l. אָרַשׂ Desponsauit.
אָשַׁם Peccauit.
אִשֵּׁף .l. אָשַׁף Maleficauit.
אִשֵּׁר .l. אָשַׁר Beatificauit.
אָתַר Scussit.sirū est.

¶ De littera. ב. Beth.

O decli

UVA. BHSC. IyR_123

בָּאַר Declarauit.
בָּאַשׁ Fetuit.
בָּגַד Falsificauit.
בָּדַל Diuisit vel seperauit.
בָּדַק Reparauit.ſ.sciſuram.
בָּדַר Diſperſit.ſirum eſt.
בָּהַל Turbauit.
בָּזַר.i.בִּזַּר Diuiſit.i.diſſipauit
בָּחַל Inſtabilis fuit.
בָּחַן Probauit.i.tentauit.
בָּחַר Elegit.
בָּטַח Confidit.
בָּטַל.i.בִּטֵּל Ceſſauit ocioſe.
בָּכַר.i.בִּכֵּר Priogenitauit.
בָּלַג Confortauit.
בָּלַם Conſtrinxit.
בָּלַס Vellicauit.
בָּלַע.i.בִּלַּע Deuorauit.
בָּלַק Lacerauit vel nudauit.
בָּעַט Recalcitrauit.
בָּעַל Dñat⁹ eſt vel nupſit.
בָּעַר.i.בִּעֵר Arſit.i.ſuccēdit.
בָּעַת Conturbauit.
בָּצַע.i.בִּצַּע Raput.i.cōpleuit.
בָּצַק Attritus eſt.
בָּצַר Vindemiauit.
בָּקַע Rupit.
בָּקַר Viſitauit.

ג

גָּאַל Redemit.
גָּבַל Terminauit.
גָּבַר.i.גִּבֵּר Præualuit.
גָּדַל.i.גִּדֵּל Magnificauit.
גָּדַע Succidit, abſcidit.
גָּדַף Exprobrauit.
גָּדַר Sepiuit.
גָּהַר Proſtrauit ſe.
גָּוַע Conſumptus eſt.
גָּזַל Prædatus eſt.
גָּזַר Sententiauit vel diuiſit.
גָּלַח.i.גִּלַּח Totondit.
גָּלַם Inuoluit.
גָּלַע Commiſcuit.
גָּלַשׁ Aſcendit,apparuit.
גָּמַל Retribuit.ſ.ablactauit.
גָּמַר Defecit,finiuit.
גָּנַב Furatus eſt.
גָּנַז Theſaurizauit.
גָּעַל Abiecit.i.abominat⁹ ē.

Incre

UVA. BHSC. IyR_123

גָּעַר Increpauit.
גָּעַשׁ Cōmouit ꝓcellauit.
גָּרַד Rasit.
גָּרַס Confregit.
גָּרַע Diminuit.
גָּרַף Traxit.
גָּרַשׁ Abiecit. גָּשַׁם Pluit.

ד De littera. ד. Daleth.

דָּאַב Doluit.
דָּאַג Formidauit.
דָּבַח Immolauit.firum est.
דָּבַק Adhęsit.
דָּבַר.i.דִּבֶּר Locutus est.
דָּגַר Fouit vel incubuit.
דָּהַם Stupe fecit.
דָּהַר Fremuit vl' hinniuit.
דָּחַל Timuit.firum est.
דָּחַף Festinauit.
דָּחַק Coartauit.
דָּלַג.i.דִּלֵּג Saltauit.
דָּלַח Turbauit .s.aquam.
דָּלַף Stillauit.
דָּלַק Persecut? ēvel īcēdit.
דָּמַע Lacrimatus est.
דָּעַךְ Extinxit.
דָּפַק Pulsauit.s.hostium.
דָּקַר Perfodit.s.gladio.
דָּרַךְ Calcauit.
דָּרַשׁ Quæsiuit.
דָּשַׁן.i.דִּשֵּׁן Impingauit.

ה De littera. ה. He.

הָבַל Euanuit.
הָגַג Conculcauit.
הָדַף Expulit.
הָדַר Decorauit.
הָפַר Oppressit.
הָלַךְ Ambulauit.
הָלַם Percussit,quassauit.
הָמַן Multiplicatus est.
הָמַס Contabuit.
הָפַךְ Reuersus est.
הִצְמִיד Cibaria tullit.i.ciba
הָרַג Occidit. (ria ꝑparauit.
הָרַס Destruxit.
הָתַל Mentitus est.

ו De littera Vau nullum reperitur verbum.

ז De littera. ז. Zain.

זָבַד Dotauit.
זָבַח Immolauit.
זָבַל Cohabitauit.
זָהַר Cauit,præostendit.
זָחַל Serpsuit, reptauit.
זָכַר Recordat?.i.memorat?
זָמַר Cātauit,psalluit. (est.
זָנַח Abiecit.

UVA. BHSC. IyR_123

זָנַק Fluxit, saltauit.
זָעַד Breuiauit.
זָעַם Detestat⁹.ł.idignat⁹ ē
זָעַף Irat⁹ ē.ł.tristat⁹.
זָעַק Clamauit, vociferauit
זָקַן Senuit.
זָקַף Erexit.
זָרַב Dissipauit.
זָרַח Ort⁹ stel.sol.ł.lux.
זָרַע Seminauit.
זָרַק Sparsit.

ח De littera. ח. Cheth.

חָבַט Excussit.
חָבַל.ł.חָבַל Pignorauit, cor-
חָבַק Amplexat⁹ ē. (rūpit.
חָבַר.ł.חָבַר Iunxit.
חָבַשׁ.ł.חָבַשׁ Viciuit.ł.ligauit
חָגַר Cinxit.
חָדַל Cessauit.
חָדַשׁ Innouauit.
חָזַק Confortauit.
חָטַב Secauit, scidit.
חָטַם Obturauit.
חָטַף Rapuit.
חָיַב Condemnauit.
חָכַם Sapuit.
חָלַט Rapuit.
חָלַם Somniauit.
חָלַף Mutauit.
חָלַץ.ł.חָלַץ Eruit, tulit.
חָלַק.ł.חָלַק Diuisit.
חָלַשׁ Debilitauit.
חָמַד Concupiuit.
חָמַל Miser⁹ ē, pepcit.
חָמַס Iniuste egit.
חָמַץ Fermētauit.
חָמַק Diuertit, declinauit.
חָמַר Turbauit, intumuit.
חָנַט Cōdidit.s.aromatib⁹
חָנַךְ Dedicauit.
חָנַף Simulauit.
חָנַק Suffocauit.
חָסַל Deuorauit.
חָסַם Clausit.s.os.
חָסַר.ł.חָסַר Defecit.
חָפַז Festinauit.
חָפַן Voluit.
חָפַר Fodit.
חָפַשׁ Libertate donauit.
חָפַשׂ.ł.חָפַשׂ Scrutatus est.
חָצַב.ł.חָצַב Excidit.
חָצַף Vrgēs fuit.sirū ē.
חָצַר.ł.חָצַר Clanxit tuba.
חָקַר.ł.חָקַר Quæsiuit.
חָרַב Siccauit, destruxit.
חָרַג Contraxit.

For

UVA. BHSC. IyR_123

חָרַד Formidauit.
חָרַךְ Inuſit, inuenit.
חָרַם Deſtruxit.
חָרַף Exprobrauit.
חָרַץ Latrauit.
חָרַק Fremuit.
חָרַשׁ Siluit.
חָשַׁב ג.ל.חָשַׁב Cogitauit.
חָשַׁךְ Obſcurauit.
חָשַׁךְ Vitauit, phibuit.
חָשַׁל Debilitauit, laſſauit.
חָשַׂף Diſcooperuit.
חָשַׁק Concupiuit.
חָשַׁר Cribrauit, dēſauit.
חָתַךְ Incidit, p̄ſcidit.
חָתַל Inuoluit.
חָתַם ג.ל.חָתַם Sigillauit.
חָתַן Nupſit.
חָתַף Rapuit.
חָתַר Fodit.

¶ De littera. ט. Teth.

טָאַב Placuit ſirū eſt.
טָבַח Iugulauit.
טָבַל Tinxit, balneauit.
טָבַע Submerſit.
טָהַר Mundauit.
טָחַן Moluit.
טָמַן Abſcondit.
טָנַף Inquinauit.
טָעַם Guſtauit.
טָעַן Onerauit.
טָפַל Applicauit.
טָפַשׁ Ebetauit.
טָרַח Laborauit.
טָרַף Rapuit.

¶ Verba a iod incipientia, quia ſunt imperfecta ſiue irregularia, hic nō ponūtur, ſed inferi⁹ in loco ſuo.

¶ De littera. כ. Caph.

כָּאַב Doluit.
כָּבַד Grauauit, honoꝛ
כָּבַס ג.ל.כִּבֶּס Lauit. (rauit.
כָּבַשׁ ג.ל.כִּבֵּשׁ Subiecit.
כָּדַב Mētit⁹ ē.ſirū.
כָּהַל Potuit.
כָּהַן ג.ל.כִּהֵן Miniſtrauit.
כָּזַב ג.ל.כִּזֵּב Mentitus eſt.
כָּחַד ג.ל.כִּחֵד Negauit.
כָּחַל Liniuit.
כָּחַשׁ ג.ל.כִּחֵשׁ Negauit.
כָּלַם Erubuit.
כָּמַר Incaluit.
כָּנַס Congregauit.
כָּנַע Humiliauit, cōtriuit.
כָּנַשׁ Cōgregauit.ſirū.

UVA. BHSC. IyR_123

כָּסַח Scidit.
כָּסַל Insaniuit.
כָּסַם Totondit.
כָּסַף Concupiuit.
כָּעַס Iratus est.
כָּפַל Duplicauit.
כָּפַן Collegit.
כָּפַר Negauit.
כָּפַשׁ Inuoluit vel cibauit.
כָּפַת Ligauit. sirum est.
כָּרַז Prȩconizauit. sirũ est.
כָּרַךְ Inuoluit, induit.
כָּרַע Incuruatus est.
כָּרַת Scidit.
כָּשַׁל Impegit vel irruit.
כָּשַׁף ל. כָּשַׁף Incantauit.
כָּתַב Scripsit.
כָּתַר Vallauit. ל. spectauit.
כָּתַשׁ ל. כָּתַשׁ Contriuit.

¶ De littera. ל. Lamed.

לָאַט Cooperuit.
לָבַט Verberauit.
לָבַן Dealbauit.
לָבֵן Lateres fecit.
לָבַשׁ Induit.
לָהַט ל. לָהַט Vsit, cõbusit.
לָהַם Leniter locutus est.
לָהַךְ Linxit, lambit.
לָחַם Comedit, pugnauit.
לָחַץ Tribulauit, afflixit.
לָחַשׁ Murmurauit, icãtauit.
לָטַשׁ ל. לָטַשׁ Acuit, poliuit.
לָכַד Apprehendit, cœpit.
לָמַד ל. לָמַד Docuit, didiscit, pfessus ẽ.
לָעַב Subsanauit, derrisit.
לָעַג Idem est.
לָעַט Comedit, deuorauit.
לָקַח Accepit, emit.
לָקַט ל. לָקַט Collegit.
לָקַשׁ ל. לָקַשׁ Vidernauit. ל. re

¶ De lfa. מ. Mẽ. (tardauit.

מָאַן Noluit.
מָאַס Reprobauit, odiuit.
מָאַר In fecit. ל. amaricauit.
מָגַן Protexit, tradidit.
מָגַר Deiecit, dissipauit.
מָהַל Miscuit.
מָהַר Festinauit.
מָחַץ Percussit, quassauit.
מָחַק Abscidit, attulit.
מָטַר Pluit.
מָכַר Vendidit, tradidit.
מָלַח Saliuit.
מָלַט ל. מָלַט Liberauit.
מָלַךְ Regnauit.
מָלַץ Dulcorauit.

Scidit

UVA. BHSC. IyR_123

מָלַק Scidit, rupit.
מָנַע Priuauit, vetuit.
מָסַךְ Miscuit. s. vinū, libauit.
מָסַר Tradidit, delegauit.
מָעַד Lapsus est, vacillauit.
מָעַט. l. מָעַט Minuit.
מָעַךְ Contriuit.
מָעַל Præuaricatus est.
מָצַד Obsedit.
מָרַד Rebellauit, recessit.
מָרַח Cataplasmauit.
מָרַט Pilauit, euulsit.
מָרַץ Detraxit, puertit. s. ꝟba.
מָרַק Abstersit, poliuit.
מָשַׁח Vnxit.
מָשַׁךְ Attraxit.
מָשַׁל Dñat⁹ ē, exēplificauit.
מָתַח Extendit.
מָתַק Dulcorauit.

¶ Verba a nun īcipiētia hic nō ponunt̃, qa sūt imp fecta siue irregularia, sed inferi⁹ ponent̃ in suo ordine.

¶ De littera. ס. çamach.

סָאַן Pugnauit.
סָבַךְ Irretiuit.
סָבַל Sustinuit, portauit.
סָבַר Cogitauit. sirum est.
סָגַד Adorauit, curuauit.
סָגַר Clausit.
סָחַב Lacerauit, detraxit.
סָחַף Abrasit, innundauit.
סָחַר Circuiuit, negociat⁹ ē.
סָכַל Delirauit.
סָכַן Cōparauit, assimilauit.
סָכַר Clausit.
סָכַת Attendit, auscultauit.
סָלַד Afflixit, exusit.
סָלַח Pepercit.
סָלַף Mutauit, torsit.
סָלַק Ascendit. sirum est.
סָמַךְ Adiunxit, substētauit.
סָמַר Orripilauit, horruit.
סָעַד Confortauit, firmauit.
סָעַר Conturbauit. s. mare.
סָפַד Planxit, lamētatus est.
סָפַח Iunxit, hæsit.
סָפַן Recondidit.
סָפַק Plausit, suffecit.
סָפַר. l. סִפֵּר Nūerauit, narrauit.
סָקַל. l. סִקֵּל Lapidauit.
סָרַח Corrupit, fetuit.
סָרַף Combusit.
סָתַם Obturauit, abscōdit.
סָתַר Occultauit.

¶ De littera. ע. Hain.

UVA. BHSC. IyR_123

עָבַד Seruiuit.
עָבַט Pignorauit.
עָבַר Transiuit.
עָבַשׁ Computruit.
עָגַב Amauit.
עָגַם Cõtristat⁹ est.
עָדַן Delectatus est.
עָדַף Excessit.
עָדַר Defecit,abstulit.
עָוַד Testificatus est.
עָוַל Inique egit.
עָוַר Cecus fact⁹ est.
עָוַת Peccauit.
עָזַב Reliquit.
עָזַק.i.עָזַק Sepiuit.
עָזַר Auxiliatus est.
עָטַף Inuoluit,tardauit.
עָטַר Coronauit,circuiuit.
עָטַשׁ.i.עָמַשׁ Sternutauit.
עָיַב Obnubilauit.
עָיַן Intuit⁹ est,aspexit.
עָכַס Titiabulauit.i.pedib⁹
עָכַר Turbauit.
עָלַז Exultauit.
עָלַם Occultauit.
עָלַס Exultauit.
עָלַע Labuit,deglutiuit.
עָלַף Defecit.

עָלַץ Exultauit.
עָמַד Stetit.
עָמַל Laborauit.
עָמַס Onerauit.
עָמַק Profundauit.
עָמַר Oppressit.
עָנַן Obnubilauit.
עָנַג Deliciatus est.
עָנַד Ligauit,circũdedit.
עָנַק Onerauit,circũligauit
עָנַשׁ Cõdẽnauit,puniuit.
עָפַל Cõtenebrauit.
עָפַר Aspersit.
עָצַב Cõtristat⁹ ẽ,doluit
עָצַם.i.עָצַם Fortificauit,ex ossauit. (tus ẽ.
עָצַר Detinuit ꝓhibuit,dña
עָקַב Supplãtauit,iuestigauit
עָקַד Ligauit.
עָקַל Peruertit,detorsit.
עָקַר Euulsit,erradicauit
עָקַשׁ עָקַשׁ depuauit,puertit
עָרַב Miscuit, fide iussit,pla
עָרַג Ingenuit,clama⁹ (cuit
עָרַךְ Ordinauit. (uit.
עָרַל ꝓpuciauit,hũit ꝓpuciũ
עָרַם Astutiauit,cõgregauit
עָרַף Stillauit,exercitauit.

Timu

UVA. BHSC. IyR_123

עָרַץ Timuit, formidauit.
עָרַק Rosit, comedit.
עָשַׁן Fumauit, irat⁹ ē.
עָשַׁק Calūniatus est.
עָשַׁק Iurgauit.
עָשַׁר Ditatus est.
עָשַׂר.י.עָשַׁר Decimauit.
עָשַׁת Impīguauit, lucid⁹ fu
עָתַד Parauit (it.ī.cogitauit
עָתַם Obscurauit.
עָתַק Subleuauit, iueterauit
עָתַר Orauit.

¶ De littera. פ. Pe. (git

פָּאַר Gl'iat⁹, decorat⁹ ē.ī.colle
פָּגַע Occurrit, dep̄cat⁹ ē.
פָּגַר Corruit, occurrit.
פָּגַשׁ Obuiauit.
פָּדָה Redemit, liberauit.
פָּזַר.י.פָּזַר Disperſit.
פָּחַד Timuit, formidauit
פָּחַז Festinauit, vagauit.
פָּטַר Apperuit.
פָּלַג Diuisit, segregauit.
פָּלַח Scidit.ī.seruiuit.sirū.
פָּלַט Euasit, liberauit.
פָּלַס Ponderauit.
פָּלַץ Tremuit, cōcussus ē.
פָּלַשׁ Inuoluit.
פָּלַשׁ Extendit.
פָּנַק Delicate, nutriuit.
פָּסַג Exaltauit, muniuit.
פָּסַח Transiuit, saltauit.
פָּסַל Dolauit.
פָּעַל Opat⁹ ē, fecit.
פָּעַם Terruit, pulsauit.
פָּעַר Apperuit.ſ.os.
פָּצַח Cantauit.
פָּצַל.י.פָּצַל Decorticauit.
פָּצַם Rupit, dirupit.
פָּצַע Vulnerauit.
פָּצַר Cōpulit, pſidiauit.
פָּקַד.י.פָּקַד Visitauit, statuit
פָּקַח Apperuit.
פָּרַד Diuisit.
פָּרַח Floruit, germinauit.
פָּרַט Cātauit.ī.pticlarizauit
פָּרַם Scidit, rupit.
פָּרַס Diuisit, fregit.
פָּרַע Vacauit, ociosus fuit.
פָּרַץ Diuisit, apperuit, scꝫ parietē, egressus est.creuit.
פָּרַק Redemit, lacerauit.
פָּרַשׂ.פָּרַשׂ Declarauit, sepauit
פָּרַשׂ.פָּרַשׂ Extēdit, expādit
פָּשַׁח Cōfregit, scidit.
פָּשַׁט Spoliauit, nudauit.

Præ

UVA. BHSC. IyR_123

פָּשַׁע ꝑuaricatꝰ ē,rebellauit.
פָּשַׁע Inceſſit,deābulauit.
פָּשַׂק Apperuit.ſ.labia.
פָּשַׁר Interpretatus eſt.
פָּתַח Apperuit,euaginauit.
פָּתַל Comparauit.puertit.
פָּתַר Interꝑtatꝰ ē.ſ.ſomniū.
ק De littera. צ. ҫadic.
צָבַט Porrexit.ſ.panem.
צָבַע Intinxit.
צָבַר Collegit.
צָדַק Iuſtificauit.
צָהַל Exultauit,iubilauit.
צָוַח Clamauit,vociferauit.
צָחַק Riſit.
צָלַח Proſperauit,profecit.
צָמַד Iunxit,heſit.
צָמַח Germinauit,creuit.
צָמַק Aruit.
צָמַת Diſperſit,cōſumpſit.
צָנַח Fixit,ſuſpirauit.
צָנַף Circumuoluit.
צָעַד Inceſſit,ambulauit.
צָעַן Motꝰ eſt,trāſlatꝰ eſt.
צָעַק Clamauit,vociferauit.
צָעַר Diminutus eſt.
צָפַד Adheſit.
צָפַן Reſeruauit,celauit.

צָפַר Manicauit.
צָרַב Combuſit.
צָרַח Vociferauit.
צָרַךְ Oportuit.
צָרַף Conflauit,probauit.
ק De littera. ק.Quoph.
קָאַם Stetit.ſirum eſt.
קִבֵּל Recepit.
קָבַע Affixit.
קָבַץ Congregauit.
קָבַר.i.קִבֵּר Sepeliuit.
קָדַח Succendit.
קָדַם.i.קִדֵּם Anticipauit.
קָדַר Obſcuratus eſt.
קָדַשׁ.i.קִדֵּשׁ Sanctificauit.
קָהַל Congregauit.
קָטַל Interfecit.
קָטַן Minoratus eſt.
קָטַף Euulſit. (ligauit.ſirū ē
קָטַר.i.קִטֵּר Suffumigauit.i.
קִלֵּל Maledixit.
קָלַס.i.קִלֵּס Deriſit.
קָלַע Fundibulauit.
קָמַט Rugauit.i.fecit rugam
קָמַל Succidit.
קָמַץ Pugillum impleuit.
קָמַס Diuinauit,ariolauit.
קָנַד Scidit.

Salta/

UVA. BHSC. IyR_123

קָפַץ f.קְפֹץ Saltauit,clauſit.
קָצַב Præſcidit.
קָצַע Abraſit,decorticauit.
קָצַף Irat⁹,īdignat⁹ ē. (ſuit.
קָצַר f.קְצֹר Abreuiauit, me
קָרַב Appropīquit,acceſſit.
קָרַח Decalauit,depilauit.
קָרַם Extendit.ſ.cutem.
קָרַן Cornut⁹ fuit,ſplēduit.
קָרַס Ruit,contritus eſt.
קָרַע Scidit,rupit.
קָרַץ Annuit.ſ. oculis.
קָשַׁב Aſcultauit.
קָשָׁה Induratus eſt.
קָשַׁר Ligauit,iunxit.
ק De littera. ר. Res.
רָבַךְ Frixit,torruit.
רָבַץ Cubauit,quieuit.
רָבַק Impinguauit. (eſt.
רָגַז Cōmot⁹ ē,tremuit,nat⁹
רָגַל Explorauit,diffamauit
רָגַם Lapidauit. (uit.
רָגַן Suſſurrauit,murmura
רָגַע Scidit,quiit,turbat⁹ ē.
רָגַשׁ Fremuit,tumultuauit.
רָדַם Sopore iacuit, dormi
רָדַף Perſecutus eſt. (uit.
רָהַב Exceſſit,ſupbiuit,ſuſci (tauit.

רָהַט Cucurrit.ſirum eſt.
רָוַח Reſpirauit,refocillat⁹ ē.
רָזַם Innuit.
רָחַב Dilatatus eſt.
רָחַם Miſertus eſt,dilexit.
רָחַף f.רְחֹף Volauit,ferebaē
רָחַץ Lauit,confidit.
רָחַק f.רְחֹק Elongauit.
רָחַשׁ Eructauit,cogitauit.
רָטַב Humectauit,viruit.
רָטַשׁ Alliſit,dimiſit.
רָכַב Equitauit.
רָכַס Strinxit.
רָכַשׁ Poſſedit,acquiſiuit.
רָמַס Conculcauit.
רָמַשׁ Reptauit.
רָעַב Eſuriit.
רָעַד Tremuit.
רָעַם Tonauit,mutauit.
רָעַף Irrorauit,ſtillauit.
רָעַץ Percuſſit,contriuit.
רָעַשׁ Commouit.
רָפַד Strauit,ſtipauit.
רָפַס Conculcauit.
רָפַק Innixus eſt.
רָפַשׁ Cōculcauit,pturbauit
רָצַד Contendit,ſaltauit.
רָצַח Interfecit.

Per/

UVA. BHSC. IyR_123

רָצַע Perforauit.
רָקַב Putruit.
רָקַד.ע.רָקֹד Saltauit.
רָקַח Confecit.
רָקַם Polimitauit.
רָקַע Extēdit,formauit.
רָשַׁם Signauit,cōstituit.
רָשַׁע Inique egit.
רָתַח Ferbuit,bulliuit.
רָתַם Ligauit,strauit.

ש De littera. ש. Sin.

שָׁאַב Hausit.s.aquā.
שָׁאַג Rugiit.
שָׁאַט Cōtēsit,despexit.
שָׁאַל Interrogauit,qsiuit.
שָׁאַן Quieuit.
שָׁאַף Bibit,glutiuit,sorbuit
שָׁאַר Remāsit,reliqt.
שָׁבַח.ע.שְׁבַח Laudauit,glori
שָׁבַע Iurauit. (ficauit.
שָׁבַע Saturauit,repleuit.
שָׁבַץ Coartauit,strixit.s.seri
שָׁבַק Reliqt,sirū est. (co..
שָׁבַר.ע.שְׁבֹר Fregit.
שָׁבַר Spectauit,cōsiderauit
שָׁבַשׁ.ע.שְׁבֹשׁ Insaniuit, erra
שָׁבַת Quieuit. (uit sirū ē.
שָׂגַב Exaltauit,magnificauit
שָׂגַה Aspexit.
שָׂגַל Coiuit,cōiūxit.
שָׂגַע Insaniuit.
שָׂדַם Exaruit.
שָׂדַף Aruit.
שָׂזַב Liberauit.sirū ē.
שָׂזַף Aspexit.
שָׂזַר Retorsit.s.filū.
שָׂחַט Iugulauit,imolauit.
שָׂחַם Expressit.
שָׂחַק Cōminuit,cōtudit.
שָׂחַק.ע.שְׂחֹק Risit.
שָׂחַר Nigruit,manicauit.
שָׂחַת.ע.שְׂחֹת Corrupit.
שָׂטַח Expādit,extēdit.
שָׂטַם Odiuit,cōminat? ē.
שָׂטַן Aduersat? est.
שָׂטַף Lauit,obruit.s.diluuio
שָׂכַב Accubuit,iacuit.
שָׂכַח.ע.שְׂכֹח Oblitus est.
שָׂכַל Orbat? ē.s.filiis.
שָׂכַל.ע.שְׂכֹל Intellexit.
שָׂכַם Manicauit.
שָׂכַן.ע.שְׂכֹן Habitauit.
שָׂכַר Inebriatus est.
שָׂכַר Conduxit.
שָׂלַב Coniunxit.
שָׂלַח.ע.שְׂלֹח Misit,eiecit.

Dña/

UVA. BHSC. IyR_123

שָׁלַט Dominat9 eſt.
שָׁלַךְ Proiecit.
שָׁלַם.i.שִׁלֵּם Reſtituit,ſoluit
שָׁלַף Euaginauit.
שָׁמַד Deſtruxit.
שָׁמַח.i.שִׂמֵּחַ Lętatus eſt.
שָׁמַט Dimiſit.
שָׁמַן Impinguauit.
שָׁמַע Audiuit,exaudiuit.
שָׁמַר Cuſtodiuit.
שָׁנַס.i.שִׁנֵּס Accinxit.
שָׁסַע.i.שִׁסַּע Diuiſit,ſcidit.
שָׁסַף.i.שִׁסֵּף Lacerauit.
שָׁעַן Recubuit.
שָׁעַר Coniectauit.
שָׁעַר Metuit.
שָׁפַח.i.שִׁפֵּחַ Decaluauit.
שָׁפַט Iudicauit.
שָׁפַךְ Effudit.
שָׁפַל Humiliauit.
שָׁפַק Suffecit,plauſit.
שָׁפַר Ornauit.
שָׁפַת Ordinauit.
שָׁקַד Vigilauit.
שָׁקַד Vigilauit.
שָׁקַט Quieuit,ſiluit.
שָׁקַל Pōderauit,appēdit.
שָׁקַע Abſorbuit,demerſit.

שָׁקַף Aſpexit. (mīat9 ē.
שָׁקַץ.i.שִׁקֵּץ Eeuitauit,abo
שָׁקַר Mētit9 ē,falſificauit.
שָׁרַר Innuit.ſoculis.
שָׁרַד Remanſit.
שָׁרַט Scalpſit,ſcidit carnes
שָׁרַע Supfluit. (vngulis.
שָׁרַף Combuſit.
שָׁרַץ Reptauit,ſerpuit.
שָׁרַק Sibillauit.
שָׁרַשׁ Radicauit. (uiuit.
שָׁרַת.i.שֵׁרֵת Miniſtrauit,ſer
שָׁתַל Plātauit,fundauit.
שָׁתַן Minxit.
שָׁתַק Siluit, quieuit.
שָׁתַר Computruit.

¶ De littera. ת. Tau.

תַּאַב Deſideraui,cōcupiuit
תָּאַר Deſcripſit,figurauit.
תָּבַר Confregit.ſirū eſt.
תָּחַר Zelauit,emulat9 eſt.
תָּכַן Parauit.
תָּמַךְ Suſtentauit.
תָּעַב Abominat9 eſt.
תָּפַר Conſueuit.
תָּפַשׂ Apprehēdit. (ſuit.
תָּקַן.i.תִּקֵּן Correxit,cōpo
תָּקַע Clāxit,cōcrepauit.

Robo

UVA. BHSC. IyR_123

תָּבַף Roborauit,pręualuit.

¶ Sequuntur verba im perfecta ſiue irregularia, ſe/ cūdū ordinē capitulorū ter tii libri huiꝰ artis. Et primo de incipiētibꝰ a littera nun, de qbꝰ in.2.caꝑ.tertii libri.

נָאַם Dixit,loquutus eſt.

נָאַף Mechatꝰ ē,adulterauit

נָאַץ Detraxit,blaſſema

נָאַק Gemuit,clamauit. (uit

נָאַר .i. נְאַר Attenuatꝰ ē,ma

נָבַח Latrauit. (ledixit.

נָבַט Aſpexit,attendit.

נָבַל Defluxit,cecidit.

נָבַע Effluxit,manauit.

נָגַד Nunciauit.

נָגַח Cornu petiuit.

נָגַן Pſallit,cantauit.

נָגַע Tetigit,plagauit.

נָגַף Percuſſit.

נָגַר Defluxit.ſ.aqua.

נָגַשׁ Acceſſit,appropiꝫquit

נָגַשׂ Exegit,afflixit.

נָדַב Promiſit,ſponte.

נָדַח Abiecit,aberrauit.

נָדַף Impulit,repulit.

נָדַר Vouit,pollicitus eſt.

נָהַג .i. נְהַג Minauit,duxit.

נָהַל .i. נְהַל Minauit.ſ.gregē

נָהַם Fremuit.

נָהַק Rugiit.

נָהַר Fluxit.

נָזַד Coxit.

נָזַל Fluxit,ſtillauit.

נָזַק Dānificauit.ſirum eſt.

נָזַר Separauit,abſtinuit.

נָחַל Poſſedit,hęreditauit.

נָחַם נִחַם Cōſolatꝰ ē,penitu

נָחַץ Feſtinauit,vrſit. (it.

נָחַשׁ נְחַשׁ Exptꝰ ē, augura

נָחַת Deſcēdit,cōfregit. (tꝰ ē

נָטַל Portauit,leuauit.

נָטַף Diſtillauit, loquutꝰ eſt.

נָטַר Cuſtodiuit.

נָטַשׁ Dereliquit.

נָכַל Machinatus eſt.

נָכַר Cognouit, alienauit.

נָכַל Scidit.

נָסַג Comprehendit.

נָסַךְ Euulſit. Libauit.

נָסַע Perrexit.

נָסַק Aſcendit.

נָעַל Clauſit.

נָעַם Placuit,delectauit.

נָעַץ Fixit.

נָעַר Scuſſit,excitauit.

נָפַח Inſuflauit,inſpirauit.

Ceci/

UVA. BHSC. IyR_123

נָפַל Cecidit, ruit. (fregit.
נָפַץ i. נִפֵּץ Diſpſit, diuiſit,
נָפַק Egreſſus eſt. ſiru eſt.
נָפַשׁ Refrigerauit, aiauit.
נָצַב Conſtituit, ſtetit.
נָצַח Vicit, triumphauit.
נָצַל Eripuit, liberauit.
נָצַר Cuſtodiuit.
נָקַב Perforauit.
נָקַם Vindicauit.
נָקַף Scidit, ſcuſſit.
נָקַר Euulſit, effodit,
נָקַשׁ Offendit, colliſit.
נָשַׁב Sufflauit.
נָשַׂג Apprehendit.
נָשַׁךְ Momordit, fœnerat9ē
נָשַׁל Expulit, eiecit.
נָשַׁף Flauit. נָשַׁק Oſculat9ē.
נָשַׂק Incendit.
נָשַׁר Serrauit, ſecuit.
נָשַׁת Aruit, marcuit.
נָתַח Dimembrauit.
נָתַךְ Stillauit, fluxit, fudit.
נָתַן Dedit, donauit.
נָתַס Diſſipauit, euertit.
נָתַע Confregit, contriuit.
נָתַץ Deſtruxit.
נָתַק Euulſit, abſtraxit.

נָתַר Saltauit, ſoluit.
נָתַשׁ Euulſit, diſſipauit.

¶ Verba impfecta ſiue irregularia a iod incipietia, de quibus in eodē. 2. capꝫ. tertii libri.

יָאַב Deſiderauit.
יָאַל Voluit, acquieuit.
יָאַשׁ Deſperauit.
יָאַת Cōuenit. יָבַל Deduxit
יָבַשׁ Siccauit, exaruit.
יָגַע Laborauit, defecit.
יָגַר Timuit.
יָדַע Sciuit, cognouit.
יָהַב Dedit, tradidit.
יָהַךְ Ambulauit. ſirum eſt.
יָזַם Cogitauit. יָזַן Armauit
יָזַע Sudauit. יָחַד Adunauit
יָחַל Expectauit.
יָחַם Calefecit.
יָחַס Genealogizauit.
יָחַר Moram fecit.
יָטַב Benefecit, placuit.
יָכַח Increpauit, arguit.
יָכַל Potuit, valuit.
יָכַת Concidit, comminuit.
יָלַד Peperit, natus eſt.
יָלַךְ Ambulauit, abiit.
יָמַר Supbiuit, exaltat9 eſt.

Repo

UVA. BHSC. IyR_123

יָנַח Reposuit,dimisit.
יָנַק Suxit,lactatus est.
יָסַד Fundauit,statuit.
יָסַךְ Vnxit,liniuit.
יָסַף Addidit, adiecit.
יָסַר Erudiuit,castigauit
יָעַד Cõuenit,admonuit.
יָעַד Supbiuit.ſ.ĩpudẽter.
יָעַם Inuoluit,operuit.
יָעַל Profuit.
יָעַף Defecit,lassat9 est.
יָעַץ Consilium dedit.
יָפָה Locut9 ẽ,apparuit
יָפַע Apparuit,illustrauit.
יָצָא Egressus ẽ, exiuit.
יָצַב Stetit,erexit.
יָצַג Posuit,repostuit.
יָצַע Strauit. (uit.
יָצַק Fudit,effudit,cõfla
יָצַר Formauit,creauit.
יָצַת Succendit,cõbusit.
יָקַד Arsit,incendit. (ce.
יָקַע Affixit,suspẽdit.ſ.icru
יָקַף Circũdedit,circuiuit.
יָקַץ Euigilauit.
יָקַר Honoratus est.
יָקַשׁ Offẽdit,scãdalizat9 ẽ.
יָרֵא Timuit.
יָרַד Descẽdit,fluxit.
יָרַט Peruertit,declinauit.
יָרַע Displicuit,malignat9 ẽ
יָרַק Expuit.
יָרַשׁ Possedit,hereditauit.
יָשַׁב Habitauit,sedit.
יָשַׁח Humiliauit.
יָשַׁט Extẽdit,tetẽdit.
יָשַׁם Dessolauit,demolit9 ẽ
יָשַׁן Dormiuit,soporat9 ẽ.
יָשַׁע Saluauit.
יָשַׁר Placuit,rect9 fuit.
יָתַר Remãsit,relict9 est.

¶ Verba imperfecta siue irregularia, quæ sunt monosyllaba, secundum ordinem alphabeti, de quibus in cap.3. tertii libri.

¶ De littera א Aleph.

אוּן Festinare,cogere.
אוּר Illuminare,lucere.

¶ ב Beth.

בּוֹא Venire,intrare.
בּוּז Contemnere.
בּוּךְ Oberrare,deuiare.
בּוּן.ſ.בִּין Intelligere,docere.
בּוּס Cõculcare, calcare.
בּוּק Dissipare, euacuare.

Eru-

UVA. BHSC. IyR_123

בוש Erubescere, cōfūdere.

ג Guigal.

גוד Accingere se. f. ad p̄liū.
גוז Volare, tondere.
גוח Educere, extrahere.
גול. f. גיל Exultare, lętari.
גור Habitare, peregrinari.
גיף Claudere, oppilare.

ד Dalet.

דוח Impellere, expellere.
דוך Tetere.
דום Tacere, silere.
דון Iudicare.
דוץ Præcedere, lętari.
דור Habitare, durare.
דוש Triturare, terere.

ה He.

הים Turbare.

ז Zain.

זוב Fluere, manare. f. sanguī
זוד Superbire. (ne. f. semie.
זול Vilipendere.
זון Vęsci, nutriri. sirū est.
זוע Mouere, cōmouere.
זור Exprimere, circūligare

ח Cheth.

חוג Circundare, girare.
חוד Parabolizare, enigmati
חול Dolere, pturire. (ce loq.
חוס Parcere, misereri.
חוש Festinare, affluere.

ט Teth.

טוב Benefacere.
טוח Linire.
טוש Volare, festinare.
טיל Mittere, proiicere.

כ Caph.

כול Capere, cōtinere, posse.
כון Parare, dirigere.

ל Lamed.

לוד Recedere. (gare.
לוט. f. לוט Inuoluere, colli/
לון. f. לון Manere, morari.
לוע Absorbere, deglutire.
לוץ Illudere, interpretari.
לוש Commiscere, pastare.

מ Mem.

מוג Fluere, tabescere, liq̄fieri
מוט Moueri.
מוך De paupari. i. paupere ee
מול Circuncidere, scindere.
מוש Recedere.
מות Mori.
מיץ Præmere, exprimere.
מיק Dissolui.

UVA. BHSC. IyR_123

מִיר Commutare.

¶ נ Nun.

נוא Irritare, subuertere.
נוב Germinare, crescere.
נוד Cōmoueri, īstabilē esse
נוח Quiescere.
נוט Mouere, concutere.
נום Dormire.
נוס Fugere.
נוע Mouere.
נוף Eleuare.
נוץ Fluere.
נוש Desperare.
נִיק Lactare, nutrire.

¶ ס çamach.

סוג Auerti. s. retrorsum.
סוך Vngere, purgare.
סוף Finire.
סור Recedere, declinare.
סִית Suadere, incitare.

¶ ע Hain.

עול Ingredi. sirum est.
עוֹנֵן. l. עוֹן Augurari.
עוף Volare, caligare.
עור Excitare.
עוש Cōgregare, erūpere.
עות Tp̄s cōstituere. l. sustē (tare. s. b. Hie.

¶ פ Pe.

פוג Vacillare.
פּוּחַ Aspirare, sustare.
פון Conturbari, dubitare.
פוץ Dispergere.
פוק Haurire, educere.
פור Irritare.
פוש Crescere.

¶ צ çadic.

צוד Venari.
צום Ieiunare.
צוף Natare.
צוק Angustiare.
צור Obsidere, angustare.
צִיץ Florere.
צִית Succendere.

¶ ק Quoph.

קוא Vomere.
קוב Coagulare, maledicere.
קוט Displicere, tabescere.
קום Surgere, erigere.
קון Lamentari, plangere.
קוף Circuire.
קוץ Tedere, suscitare.
קור Fodere.
קוש Supplātare, scādalizare.

¶ ר Res.

רוב Litigare, rixari.
רוד Dominari.

Exal-

UVA. BHSC. IyR_123

רוּם Exaltare, eleuare.
רוֹס Irrorare, miscere.
רוֹעַ Malignare, iubilare.
רוּף Tremere, confringere.
רוּץ Currere, festinare.
רוֹשׁ. l. רוּשׁ Indigere, paupa (re.
רִיחַ Odorare, olfacere.
רִיק Euacuare, effundere.
רִיר Fluere. s. humore.

¶ שׁ Sin.

שׁוּב Reuerti.
שׁוּב Canescere.
שׁוּד Linire. s. calce.
שׁוּחַ Incuruari, inclinari.
שׁוּחַ Meditari, loq. (migare
שׁוּט Circuire, discurrere, re
שׁוּט Errare, declinare.
שׁוּךְ Vallare, sepire.
שׁוּם Ponere, imponere.
שׁוּעַ Clamare, claudere. scilicet oculos.
שׁוּף Conterere, cōquassare.
שׁוּק Desiderare.
שׁוּר Cantare, aspicere.
שׁוּר Dominari.
שׁוּשׂ Lętari, gaudere.
שׁוֹת Ponere, statuere.

¶ ת Tau.

תּוּב Respōdere, reuerti. sirū ē
תּוּר Explorare, cōsiderare.

¶ Verba impfecta siue irregularia in he desinētia, de quibus in libro. 3. cap̄. 4. Et pcedūt p ordinē alphabeti.

¶ De littera א Aleph.

אָבָה Voluit, desiderauit.
אִוָּה Concupiuit.
אָלָה Iurauit, maledixit.
אָנָה. l. אָפָה Luxit. Coxit.
אָרָה Collegit, maledixit.
אָתָה Venit, accessit.

¶ ב Beth.

בָּזָה Contempsit, despexit.
בָּטָה Protulit.
בָּכָה Plorauit, planxit.
בָּלָה Senuit, inueterauit.
בָּנָה Aedificauit.
בָּעָה Quęsiuit, īuestigauit.
בָּרָה Cibauit.

¶ ג Guimal.

גָּאָה Magnificat⁹, eleuat⁹ ē.
גָּבַהּ Exaltatus est.
גָּהָה Soluit, cessauit.
גָּלָה. l. גָּלָה Reuelauit, captiua (uit.
גָּעָה Mugiit.
גָּרָה Incitauit, irritauit.

UVA. BHSC. IyR_123

ד Daleth.

דָּאָה Volauit.
דָּגָה Creuit,piſcatus eſt.
דָּדָה Tacuit,cogitauit.
דָּחָה Impulit,expulit.
דָּכָה Contriuit,humiliauit.
דָּלָה Hauſit,ſuſtulit.
דָּמָה.נ.דָּמָה Similauit,tacuit.

ה He.

הָגָה Meditat9 eſt,locut9 ē.
הָדָה Extendit,miſit.
הָוָה Fuit,ꝛbū ſubſtātiuū.
הָזָה Dormitauit,vidit.ſ.ppβa.
הָיָה Fuit,ꝛbū ſubſtātiuū.
הָלָה Malefecit..
הָמָה Tumultuatus eſt.
הָרָה Concepit.

ז Zain.

זָבָה Mūdauit,īmaculat9 ē.
זָנָה Fornicatus eſt.
זָרָה Diſperſit.

ח Chet.

חָבָה Abſcondit,celauit.
חָדָה Lętatus gauiſus eſt.
חָוָה Annūciauit,indicauit.
חָזָה Vidit aſpexit.
חָיָה Vixit,ſuſcitauit.
חָכָה Spectauit,præſtolat9 ē.
חָלָה Egrotauit,doluit.
חָנָה Caſtrametatus eſt.
חָסָה Confidit.
חָפָה Operuit.
חָצָה Diuiſit.
חָקָה Depinxit,ſculpſit.
חָרָה Iratus,indignat9 eſt.
חָשָׁה Tacuit,ſiluit.
חָתָה Fouit.ſ.ignem.

ט Teth.

טָוָה Filauit,neuit.
טָחָה Iacuit.ſarcu.
טָמָה Sordidauit.
טָעָה Errauit.
טָרָה Contabuit,putruit.

י Iod.

יָגָה Afflixit,humiliauit.
יָדָה Laudauit,cōfeſſus eſt.
יָנָה Cōſtriſtauit,decepit.
יָעָה Attulit,amouit.
יָפָה Decorauit.
יָרָה Docuit,ſecit.

כ Caph.

כָּאָה Contriuit,caſtigauit.
כָּבָה.נ.כָּבָה Extinxit.
כָּהָה Calligauit.
כָּוָה.נ.כָּוָה Combuſit.
כָּלָה.נ.כָּלָה Perfecit,cōpleuit

Deſi

UVA. BHSC. IyR_123

נָפָה Percussit.
נָלָה Consumpsit.
נָסָה Tentauit,probauit.
נָצָה Iurgatus est,rixauit.
נָקָה Mundauit,pepercit.
נָשָׁה Oblit⁹ est,fœnerat⁹ ē.

ס çamach.

סָחָה Rasit,abrasit. (calcauit.
סָלָה.i.סָלַל Deiecit, spreuit,
סָפָה Cōsūpsit,pdidit,addi-

ע Hain. (dit.

עָבָה Incrassat⁹ ē,ipiguat⁹ ē.
עָגָה Detinuit,retinuit.
עָדָה Ornauit,trāsiuit,abstulit.
עָוָה.i.עִוָּה Iniuste egit,pec-
עָמָה Inuoluit,oppuit.(cauit
עָלָה Ascendit,eleuauit.
עָנָה.i.עִנָּה Rñdit,testificat⁹ē
עָצָה Clausit.s.ocl'os.(afflixit
עָרָה Fudit,discooperuit.
עָשָׂה Fecit,egit,opatus est.

פ Pe.

פָּדָה Redemit,eruit,liberauit
פָּכָה Redundauit.
פָּלָה Separauit,mirificauit.
פָּנָה.i.פִּנָּה Respexit,ituit⁹ ē.
פָּעָה Clamauit,gemuit.
פָּצָה Apperuit,liberauit.

כָּמַהּ Desiderauit.
כָּנָה Aequauit,similauit.
כָּסָה Operuit,abscondit.
כָּפָה Cōpressit,strinxit.
כָּרָה Fodit.
כָּשָׂה Dilatauit,cooperuit.

ל Lamed.

לָאָה Laborauit,fatigat⁹ ē.
לָהָה Defecit. (est.
לָוָה Cōmodauit,fœnerat⁹
לָזָה Detraxit, discessit.

מ Mem.

מָזָה Succendit.sirum est.
מָהָה Tardauit,turbauit.
מָחָה Deleuit,rasit.
מָנָה.i.מִנָּה Cōstituit,nume
מָסָה Dissoluit. (rauit.
מָצָה Præssit,expræssit.
מָרָה Rebellauit,puaricat⁹ē.
מָשָׁה Extraxit.s.de aquis.

נ Nun.

נָגָהּ Splenduit,luxit.
נָדָה Abiecit,separauit.
נָהָה Lamentat⁹ est,plāxit.
נָוָה Glorificauit.
נָזָה Asperssit.
נָחָה Minauit,duxit.
נָטָה Declinauit,tetendit.

UVA. BHSC. IyR_123

פָּרָה Creuit,auxit.
פָּשָׂה Creuit,expandit.
פָּתָה Seduxit,ſuaſit.

ℭ צ çadic.

צָבָה Tumuit,inturnuit.
צָדָה Inſidiat⁹ eſt,deſolauit.
צָוָה Præcepit.
צָלָה Aſſauit. (uit.
צָעָה Greſſus ē,diſcurrit,ſtra
צָפָה Intuitus eſt,reſpexit.

ℭ ק Quoph.

קָאָה Vomit,euomit.
קָהָה Ebetauit.
קָוָה Expectauit,cōgregauit.
קָלָה Torruit,frixit,
קָנָה Emit,poſſedit.
קָצָה Abſcidit,concidit.
קָרָה Accidit,contigit.
קָשָׁה Indurauit,agrauauit.

ℭ ר Res.

רָאָה Vidit,aſpexit.
רָבָה Multiplicauit,creuit.
רָדָה Dñatus eſt,imperauit.
רָהָה Formidauit.
רָוָה Inebriauit,ſaciauit.
רָזָה Marcuit. (ē,decepit
רָמָה.I.רָמַה Proiecit,iaculat⁹
רָנָה Sonauit,clamauit,
רָעָה Pauit,aluit,rexit.
רָפָה Laxauit.
רָצָה Placuit,voluit.
רָשָׁה Licuit,diſpenſauit.

ℭ שׁ Sin.

שָׁאָה Deſolatus eſt,ſonuit,
שָׁבָה Captiuauit.
שָׁגָה Ignorauit,errauit.
שָׁנָה Multiplicauit,creuit,
שָׁוָה Aequauit,poſuit.
שָׁחָה Humiliauit,curuauit,
שָׁחַת Natauit.
שָׁטָה Præuaricatus eſt.
שָׁכָה Pinxit,ſculpſit.
שָׁלָה Pacificauit,quietauit.
שָׁנָה.I.שָׁנַה Mutauit,alterauit
שָׁסָה Diripuit,deuaſtauit.
שָׁעָה Reſpexit,meditat⁹ eſt.
שָׁפָה Nudauit,feſtinauit,elev
שָׁקָה Potauit,adaq̈uit,(uauit
שָׁרָה Cōſiderauit, (rigauit
שָׁרַה Præualuit. (incepit.
שָׁתָה Bibit.

ℭ ת Tau.

תָּאָה Signauit,deſcripſit.
תָּוָה Depinxit,irritauit.
תָּכָה Adhęſit, appropiq̈uit
תָּלָה Suſpendit,appendit.

Mira

UVA. BHSC. IyR_123

תָּמַהּ Miratus est, obstupuit
תָּנָה Donauit, narrauit, lamentatus est.
תָּעָה Errauit, decepit.
¶ Verba irregularia ī aleph desinētia, de quib⁹ in. 5. cap̄. tertii libri. Et procedunt secundū ordinem alphabeti.
¶ De littera א Aleph.
אָזְדָּא Ambulauit, recessit.
¶ ב Beth. (sirū ē.
בָּדָא Finxit, mentitus est.
בָּזָא Diripuit, dissipauit.
בָּטָא Protulit, pronūciauit.
בָּרָא Creauit, elegit, succidit.
¶ ג Guimal.
גָּמָא Bibit, sorbuit.
¶ ד Daleth.
דִּכָּא Consumpsit, cōtriuit.
דָּשָׁא Germīauit, pullulauit.
¶ ח Cheth.
חָבָא Abscondit, celauit.
חָטָא Peccauit, errauit.
חָפָא Cooperuit, irritauit.
¶ ט Teth.
טָאטָא Scopauit, versit.
טִמֵּא Polluit.
¶ י Iod.

יָצָא Exiit, egressus est.
יָרֵא Timuit.
¶ כ Caph.
כָּלָא Prohibuit, cessauit.
¶ מ Mem.
מָחָא Plausit. s. manibus.
מָטָא Pertinxit. sirum est.
מָלֵא. l. מִלֵּא Impleuit.
מָצָא Inuenit, reperiit.
¶ נ Nun.
נָבָא. l. נִבָּא Prophetauit.
נָשָׂא. l. נִשָּׂא Leuauit, tulit.
נָשָׁא Decepit, seduxit.
¶ ס çamach.
סָבָא Inebriauit.
סָלָא Estimauit, æquiperauit
¶ פ Pe.
פָּלָא Separauit, mirificauit.
פָּרָא Diuisit.
¶ צ çadic.
צָבָא Militauit.
צָלָא Orauit. sirum est.
צָמָא Sitiuit.
¶ ק Quoph.
קָנָא. l. קִנֵּא Impleuit, zelatus est.
קָרָא Vocauit, appellauit.
¶ ר Res.
רָפָא Sanauit, medicauit.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ ש Sin.

שָׁשָׂא Persuasit.i.eduxit.
שָׂגָא Multiplicauit.
שָׂנָא Odiuit.
שָׂצָא Consumpsit.sirū est.
שָׂרָא Mānsit,habitauit.sirū ē.

¶ Verba duplicata triū literarū,de quib⁹ in cap̄.7. tertii libri. Et procedūt se cūdum ordinē alphabeti.

¶ De littera. א. Aleph.

אָלַל Lamētat⁹ ē,eiulauit.si
אָפַף Circundedit. (rū ē.
אָרַר.i.אֵרַר Maledixit,exe/
אָשַׁשׁ Cōfudit,fecit (crat⁹ē

¶ ב Beth. (erubescere.

בָּזַז Deprędat⁹ē,diripuit.
בָּלַל Confudit,miscuit.
בָּסַס Conculcauit.
בָּקַק Vastauit,dissipauit.
בָּרַר Elegit,mundauit.
בָּשַׁשׁ Moratus est,erubuit.

¶ ג Guimal.

גָּדַד Accinxit se.s.ad p̄liū.
גָּזַז Totondit.
גָּלַל Deuoluit,inuoluit.
גָּנַן Protexit.
גָּרַר Serrauit secuit.

גָּשַׁשׁ Palpauit,attrectauit.

¶ ד Daleth.

דָּבַב Enūciauit,diffamauit.
דָּלַל Attenuauit,pauperauit.
דָּמַם Siluit,tacuit.
דָּקַק Cōminuit,contriuit.

¶ ה He.

הָלַל Laudauit,glorificauit.
הָמַם Cōtriuit,cōsumpsit,cō
הָרַר Mōtan⁹ fuit. (turbauit
הָתַת Insidiatus est,irruit.

¶ ז Zain.

זָחַח Separauit,leuauit.
זָכַךְ Purificauit,mundauit.
זָמַם Cogitauit.
זָמַק Colauit,purgauit.
זָרַר Ocitauit.i.sternutauit.

¶ ח Cheth.

חָבַב Dilexit.
חָגַג Festa coluit.
חָדַד.i.חָדַד Acuit,velocitauit
חָלַל Vulnerauit,occidit.
חָמַם Calefecit.
חָנַן Miser⁹ ē,magnificauit
חָפַף Occultauit,velauit.
חָצַץ Diuisit,dimidiauit.
חָקַק Decreuit,statuit.
חָרַר Aruit,siccauit.

Pauo

UVA. BHSC. IyR_123

חָתַת Pauorē habuit, timuit

ט Teth.

טָוַל Texit, operuit.

טָפַף Garriuit, plausit.

י Iod.

יָבַב Eiulauit, vlulauit.

יָדַד Proiecit, misit.

יָלַל Vlulauit, exclamauit.

כ Caph.

כָּלַל Cōpleuit, cōsumauit.

כָּסַס Numerauit.

כָּפַף Curuauit.

כָּתַת. i. כָּתַת Cōtudit, cōtri (uit.

ל Lamed.

לִבֵּב Sorbiciūculas fecit vel cordificauit vel animauit.

לָקַק Linxit, lambuit.

מ Mem.

מָדַד Mensus est.

מָוַט Motus est.

מָכַךְ Humiliauit, depressit.

מָלַל. i. מָלַל Loquut9ē, dixit

מָסַס Dissoluit, liquefecit,

מָצַץ Suxit, mulsit.

מָקַק Tabuit.

מָרַר Amaricauit.

מָשַׁשׁ Palpauit.

נ Nun.

נָדַד Mouit, commouit.

נָסַס Leuauit, exaltauit.

נָשַׁשׁ Oblitus est.

ס çamach.

סָבַב Circuiuit.

סָכַךְ Cooperuit, velauit.

סָלַל Viam fecit.

סָפַף In limine fuit.

סָרַר Subuertit, peruertit.

ע Hain.

עָדַד Erexit, subleuauit.

עָזַז Fortifcauit, cōfortauit

עָלַל Fecit, operatus est.

עָמַם Obscurauit, occultauit.

עָנַן Obnubilauit.

עָסַס Calcauit.

עָשַׁשׁ Demolit9 est. s. atinea.

פ Pe.

פָּזַז Saliuit, saltauit.

פָּלַל. i. פָּלַל Iudicauit, orauit

פָּסַס Defecit, finiuit.

פָּתַת Fregit, diuisit. s. panem.

צ çadic.

צָדַד Laterauit. i. ad lat9 mo uit, venatione cœpit.

צָחַח Clarificatus est.

צָלַל vel צָלַל Submersus est vel obumbrauit.

Siti/

UVA. BHSC. IyR_123

צָמַם Sitiuit, capillat⁹ est.
צָרַר Angustiauit, tribulauit.

ק Quoph.

קָבַב Maledixit.
קָדַד Humiliatus est.
קָטַט Diſplicuit, moleſtauit.
קָלַל.ז.קִלֵּל Maledixit.
קָנַן.ז.קִנֵּן Nidificauit.
קָסַס.ז.קִסֵּס Diſtrinxit.
קָעַע Amouit, diſſoluit.
קָצַץ.ז.קִצֵּץ Scidit.
קָרַר Friguit.
קָשַׁשׁ Collegit, cõgregauit

ר Res.

רָבַב Multiplicauit.
רָדַד Extendit.
רָכַךְ Mollificauit.
רָמַם Exaltauit.
רָנַן Exultauit, cantauit.
רָעַע Confregit, fitrũ est.
רָצַץ.ז.רִצֵּץ Cõtriuit, cõfregit, expuit. (git.
רָקַק Spuit, expuit.
רָשַׁשׁ Depauperauit.

ש Sin.

שָׁבַב Vertit, conuertit.
שָׁגַג Ignorauit, errauit.
שָׁדַד Depcat⁹ ẽ, vaſtauit.
שָׁחַח Curuauit, humiliauit
שָׁכַךְ Ceſſauit, quieuit.
שָׁלַל Spoliauit.
שָׁמַם Deſolauit.
שָׁנַן Acuit, cõfabulat⁹ eſt
שָׁסַס Diripuit, deuaſtauit.
שָׁקַק Rugiit, diſcurrit.
שָׁרַר Dominatus eſt.
שָׁתַת Poſuit.

ת Tau.

תָּדַד Abſcidit.
תָּמַם Cõſumauit, cõpleuit.
תָּפַף Timpanizauit.

Verba duplicata quatuor litterarum, de quibus in cap. 7. tertii libri. Et procedũt ſm ordinẽ alphabeti.

De littera א Aleph.

אָמַלַּל Defecit, infirmat⁹ ẽ.

ה He.

הָבְהַב Obtulit.

ח Cheth.

חָלְחַל Doluit, cõtriſtat⁹ ẽ.

ט Teth.

טָלְטַל Aſportauit, precit.

כ Caph.

כָּלְכַּל Suſtentauit.
כָּרְבַּל Inuoluit, induit.
כָּרְכַּר Saltauit.

Exter

UVA. BHSC. IyR_123

כִּרְסַם Exteriauit, cōculca/
¶ מ Mem. (uit.
מַרְמֵה Tardauit, morā fecit
מַרְמַר Efferat⁹. l. irat⁹ est.
¶ ס çamach.
סִכְסַךְ Miscuit, vel fecit cō currere.
סִלְסַל Arripuit. l. exaltauit.
¶ ע Hain.
עַרְעַר Discooperuit. l. suffo
¶ פ Pe. (dit.
פַּרְפַּר Cōtriuit. l. fregit.
פַּרְשֵׁז Extēdit. l. expādit.
¶ צ çadic.
צִפְצַף Garriuit. l. gāniuit.
¶ ק Quoph.
קִלְקַל Dissipauit, vel conturbauit.
קִרְקַר Vastauit. l. destruxit.
¶ ר Res.
רֻטָּפַשׁ Computruit, vel consumptus est.
¶ שׁ Sin. (uit.
שִׁגְשַׁג Creuit. l. multiplica
שַׁכְלַל Construxit, vel instaurauit. sirum est.
שִׁעְשַׁע Delectauit.
¶ ת Tau.

תִּעְתַּע Errauit, vel illusit.
תִּרְגֵּם Interpretatus est.
¶ Verba quinq; litterarū, de quib⁹ in fine tertii libri.
¶ ה He.
הַפַּכְפַּךְ Peruertit, vel vertit.
¶ ח Cheth.
חֲמַרְמַר Incaluit.
¶ ס çamach.
סְחַרְחַר Circuiuit.

¶ QVIA VERO NOmina verbalia siue a verbis deriuata sępi⁹ addūt in principio aliquas litteras, q̄ dicūtur ornamēti. et sunt hæ sex הֶאֱמַנְתִּי Expti sumus latinos ī taliū noīm inuētione, ꝑ verba a quib⁹ descēdunt, sępi⁹ hesitasse, libuit hic etiā adiungere nominū hebræorum, & chaldeorū seriem secūdum ordinem alphabeti hebraici. Vnde in nominibus a prædictis sex litteris incipientibus maior vocabulorum numerus apparebit quàm in aliis.

De

UVA. BHSC. IyR_123

¶ De incipientibus a lit tera. א. Aleph.

אָב.l.אָבִי Pr̄ natura.l.ætatę.

אָבוֹת Patres.

אַבָּא Pater.sirum est.

אַבָּהָתִי Pr̄.l.pr̄ me⁹.sirū ē.

אָבִיב Virens vel virgultū.

אִבּוֹ Idē est,vel pomū.

אַבֵּדָה Res perdita.

אַבַּדּוֹן Perditio.l.exterians.

אַבִּיוֹנָה Desideriū.l.capparis.

אֶבְיוֹן Pauper inops.

אֵבֶה Pomū.l. desideriū.

אָבוֹי Heu.ve.miſsia.(gladii.

אִבְחָת Cōturbatio.l.pauor

אַבְטִיחַ Pepo.l. pipinus,

אֵבֶל.l.אָבֵל Luctus,lugēs.

אָבַל Sed,profecto.

אוּבָל Riu⁹ fluui⁹.l.porta.

אֶבֶן Lapis.

אַבָּנִים Lapides.

אֲבָנַיִם Sedes parientis.

אַבְנֵט Balteus ſacerdotis.

אֵבוּס Præſepe.

אַבָּעֲבוּעַ Veſica vel iflacio.

אָבָק Puluis.

אִבְקַת Idem eſt.

אֵבֶר Ala vel penna.

אֶבְרָה Idem eſt.

אָבִיר Valid⁹potēs.l.robuſt⁹

אָבְרֵךְ Genu flexio.l.humi (liatio.

אֲגֻדָּה Faciſculus.

אֶגֶז Nux.

אֶגֶל Gutta,ſtilla.

אַגָּם Pelag⁹,pal⁹,lacus.

אַגְמוֹן Ham⁹,iūc⁹,circul⁹.

אַגָּן Crater. (lebes,chaldaria

אַגַּף Exercitus,agmen.

אִגְּרָא Epiſtola.ſirum eſt.

אַגַּרְטָל Phiala.

אֶגְרֹף Pugnus.

אִגֶּרֶת Epiſtola.

אִגַּרְתָּא Epiſtola.ſirū eſt.

אָדוֹם Ruph⁹,rube⁹,rubicū (dus.

אָדָם Homo.

אַדָּמָה Terra.

אֹדֶם Lapis,ſardius.

אַדָּמְדָּם Ruphus vel rube⁹.

אֶדַיִן Tunc.ſirum eſt.

אָדוֹן Dominus.

אָדֶן Baſſis,fulcimentū.

אָדֹנָי Dominus.

אַדִּיר Admirabilis,fortis.

אֶדְרָע Brachium.ſirū eſt.

אִדָּר.l.אִדְּרָא Area.ſirū eſt.

אַדַּרְגַּזְרַיָּא Dulces.l.magr̄at⁹. (ſirū ē.

UVA. BHSC. IyR_123

אַדְרַזְדָּא Diligēter.ſirū eſt.
אַדַּרְכֹּן ſolidus,moneta.
אַדֶּרֶת Pallium. (ritas.
אַהֲבָה Dilectio,amor,cha
אַהֲהָ Interiectio.ē.ſ.a.a.a.
אֹהֶל Tentorium.
אַיֵּה Vbi.
אֲהָלוֹת Aloes.
אוֹ Vel.aut.ſiue.
אוֹב Phiton,demon.
אוּד Torris,titio.
אוּדוֹת Cauſæ.
אַוָּה Deſiderium.
אוֹחַ אוֹחִים Dracho.ones.
אוֹי Ve.heu.
אָוִיל Stultus.
אוּלַי Si forte.forte.forſitan
אוּלָם Vere.vtiq;. (ſtibulū.
אוּלָם אֻלָּמִים Portic?.ſ.ve
אִוֶּלֶת Stulta.ſtultitia.
אוֹן Fortitudo,ẋt?,dolor.
אוֹף Etiam,quoq;.ſirū ē.
אוּפַּז Aurum,obrizū.
אוֹר.ſ.אוֹרָה Lux.
אוּר Ignis.
אוּרִים Doctrinę.ſ.rōnale
אֻרְוֹת Præſepia.
אוֹת אֹתֹת Signum,ſigna.

אוֹת Littera.
אוֹתִיּוֹת Liæ.ſ. ea. q̄ vētura
אָז.ſ.אָזַי Tunc. (ſunt.
אֵזוֹב Hyſſopus,orīganū.
אַזְכָּרָה Cōmemoratio.ſ.ſub
אָזֶן Auris. (fumigatio.
אֵזֶן Arma,baltheus.
אֲזָק Catena,compes.
אֲזָקִים Catenę,compedes.
אֶזְרָח Indigena.ſ.naturaſ.
אֵזֹר Cingulum.
אֶזְרוֹעַ Brachium.
אָח Frater,germanus.
אָחוֹת Soror.
אֶחָד אַחַת Vnus,vna.
אֲחוּ Pratum.
אַחְוָה Fraternitas.
אַחִידָן Secreta,enigmata.
אֲחֻזָּה Poſſeſſio.
אַחֲלַי.ſ.אַחֲלֵי Vtinā.(cioſus
אַחְלָמָה Amethiſt?,lapis,p̄
אַחַר Poſt,poſtea,poſtq̄
אַחֵר Idem eſt.
אַחֲרִי.ſ.אַחֲרֵי Poſteriora,retro,
אַחֲרוֹן Poſterior. (retrorſū
אַחֵר Alius,alter.
אַחֲרִית Finis,poſtremum.
אַחֵרָן Ali?,alter. ſirū eſt.

Prin-

UVA. BHSC. IyR_123

אַחַשְׁדַּרְפְּנִים Principes, satrape.
אַחַשְׁתְּרָנִים Veredarii.l.muli.
אֵט Leniter, paulatim.
אַטַד Tribulus, spina.
אִטִּים Malefici, diuini.
אֵטֶן Tapetes, funes.
אִטֵּר Sinister.
אֵי.l.אַיֵּה Vbi.
אִי Væ, interiectio.
אוֹיֵב Inimicus.
אֵיד Afflictio, calamitas, vel vapor, nubes.
אֵיךְ.l.אֵיכָה Quomodo.
אֵיכָכָה Idem est.
אֵיל Fortitudo, robur.
אַיִל.l.אֵיל Aries.
אֵיל Fortis, robustus, vel vallis.
אַיָּל Ceruus.
אַיָּלָה.l.אַיֶּלֶת Cerua.
אַיֹּם Horribilis, terribilis.
אֵימָה Timor.
אֵמְתָנִי Horribile. sirũ ē.
אֵין.l.אַיִן Non vel nihil.
אֵיפָה Mensura.s.ephi.
אֵיפֹה Vbi, quando.
אִישׁ Vir.

אִשָּׁה Mulier.
אִית.l.אִיתַי Esse. sirum est.
אֵיתָן Fortis.
אַכְזָב Mendacium.
אַכְזִיב Nomen propriũ loci, vel mendacium.
אַכְזָרִי.l.אַכְזָר Crudelis.
אַכְזָרִיוּת Crudelitas.
אָךְ Solũmõ, tãtũmõ.
אָכֵן Certe, vere.
אִכָּר Agricola.
אַל Non, neq; ne.
אֶל.l.אֵלֵי Ad, apud, cum.
אֵל.l.אֵלֶּה Isti, hi, hæ.
אֵל.l.אֱלוֹהַּ Deus.
אֱלֹהִים Deus.
אֵלַי Ad me.
אַלְלַי Ve.
אֱלִיל Idolũ, nihil. vanũ
אֶלְגַּבִּישׁ Grando.
אַלְגֻּם Genus ligni preciosi, scilicet thinum.
אֵלָה.l.אֱלָהָא Deus. sirũ est.
אֵלִין.l.אֵלֵךְ Hi, hę. sirũ est.
אֱלָהִין.l.אֱלָהָיָא Dii. sirũ ē.
אִלּוּ Si, quamuis.
אָלוּ Ecce. sirum est.
אֲלֻמָּה Manipulus.

Mu-

UVA. BHSC. IyR_123

אֵלֶם l. אֵלֵם Mutus.
אַלְמֻג Gen⁹ ligni p̄ciosi.
אֵלֵימוֹ Illis, sibi.
אַלְמָן Viduus.
אַלְמָנָה Vidua.
אַלְמֹן Viduitas, viduus.
אַלְמֹנִי Coopt⁹. l. occultus.
אַלְמְנוּת Viduitas.
אֵלָמִים Vestibula. l. portic⁹
אֵלָמוֹת Idem est.
אֵלוֹן l. אֵלוֹן Quercus.
אֶלֶף Mille.
אַלְפַּיִם Duo millia.
אַלָּפִים Millia.
אַלּוּף Dux. l. mãsuetum.
אַלְקוּם Non, consurgens.
אִם Si, nun, nunquid.
אֵם אִמּוֹת Mater, matres.
אַמָּה אַמָּהוֹת Fam l'a. ãcilla. ę.
אַמָּה Cubitus.
אֻמָּה Populus. sirum est.
אֻמָּיָא Populi. sirum est.
אַמָּתַיִם Duo cubiti. (tas.
אֵמוּן l. אֵמוּנָה Fides, creduli
אֵמוּנִים Veraces, fideles.
אֹמֶן Credulitas.
אֵמֶן Ita, sit, fiat, vere.
אַמִּין Cubiti. sirum est.

אֲמָנָה l. אֲמָנָם Vere, certe.
אֻמְנָם Idem est.
אַמָּן Artifex, opifex.
אֹמֵן Nutrici⁹, nutrix.
אָמוֹן Multitudo. (stus.
אַמִּיץ l. אָמוּץ Fortis, robu-
אֲמִיר Ram⁹. (mo.
אֹמֶר l. אִמְרַת Verbũ, eloquiũ, ser
אִמַּר Aries. sirum est.
אֶמֶשׁ Heri, nocte.
אֶמֶת Veritas, verus.
אַמְתָּח Saccus.
אָן Quo.
אָנָּא Obsecro.
אָנָא Ego. sirum est.
אִנְבָּא Fructus. sirum est.
אָנָה Quo, huc, illuc.
אִנּוּן Illi, ipsi. sirum est.
אַנָּחָה Gemitus, suspiriũ.
אַנָּחְנוּ Nos.
אָנִי Ego.
אֲנִיָּה Luctus, mœror.
אֲנִיָּה l. אֲנִי Nauis.
אַנַּךְ Litũ. i. linitũ, trulla.
אָנֹכִי Ego.
אַנָּפָה Nomẽ auis. s. chara
אַנָּקָה Gemitus. (drion
אַנָּקָה Mygale animal.

Ho-

UVA. BHSC. IyR_123

אֱנוֹשׁ Homo.
אֲנָשִׁים Homines.
אֱנָשָׁא .l'. אֱנָשׁ Hō.sirū est.
אַנְתְּ Tu,sirū est.
אַסָּם Celarium.
אַסֹּן Periculum.
אֲסִיף .l'. אֹסֶף Collectio.
אַסִיפָה Idem est.
אַסַּפְסוּף Vulgus ꝓmiscuū.
אַסְפַּרְנָא Diligēter.sirū est.
אָסִיר .l'. אָסוּר Vinctꝰ,ligatꝰ.
אֹסֶר Vinculum,edictū.
אֲעָא .l'. אַע Lignū.sirū est.
אַף Etiā,qꝫ,furor,ira,naris
אַפַּיִם Nares,facies,furores.
אֵפוֹד Super humerale.
אַפֻּדָּה Ornamentum.
אַפֻּדְנוֹ Ornamentū suū.
אַפְאֵיהֶם Dispergam eos, scilicet per angulos terrę vel vbi sunt . secundum. Beatum Hieronymum . Deuterono.32.
אַפֵּלָה .l'. אֹפֶל Caligo,tenebra.
אַפִּלוֹת Tarde,serotine.
אֹפַן Rota.
אֹפֶס Sed,terminus.
אַפְסֵי Termini,fines.

אֲפַסַּיִם Tali,calcanei.
אֶפֶע Nihil.
אֶפְעֶה Vipera.
אַפִּיק Torrens,riuus.
אֹפֶר Cinis,fauilla.
אֶפְרוֹחִים Pulli.s.auium.
אַפִּרְיוֹן Tabernaculū.ferclꝫ
אֹפִיר Nomē ꝓpriū.s.īdia.
אַפְּתוֹס Præceptū.sirū est.
אָץ Festinus.
אֶצְבַּע Digitus.
אֲצִילָה Distantia.
אָצֵל Momē ꝓpriū loci.
אֹצֶל Prope,iuxta,apud.
אֶצְעָדָה .l'. צְעָדָה Ornamentum cruris vel brachii.
אֹצֶר Thesaurus,celariū.
אֶקְדָּח Lapis,preciosus.
אָקוֹ Genꝰ aīal'.tragelaphꝰ
אֶרְאֶלָּם Vidētes.l'.āgeli eoꝝ.
אֲרֹב Latibulum.
אַרֻבָּה Fenestra.
אַרְבֶּה Locusta.
אַרְבָּעָה Quattuor.
אַרְבַּעְתַּיִם Quadruplum.
אֶרֶג .l'. אֶרֶג Tela,textura.
אַרְגְּוָן Purpura.sirum est.
אָרְגָּז Arca,paruula.

Pur-

UVA. BHSC. IyR_123

אַרְגָּמָן Purpura.
אַרְגִּיעָה Subito.
אַרְיֵ.ל.אַרְיֵה Leo.
אֲרִיאֵל Fortis.ſ.altare.
אָרוּ Ecce.ſirum eſt.
אֶרֶז אַרְזִים Cedrus cedri.
אַרְזִים Idem pluraliter.
אַרְזָה Cõtignatio domꝰ.
אֹרַח Semita,via.
אוֹרֵחַ Viator.
אַרְוָחָה Annona,cibariũ.
אַרְחַת Agmen muliõnũ.
אֹרֶךְ Longitudo.
אֲרִיךְ Sanũ.ſ.cõueniẽs.ſirũ ẽ
אַרְכֻּבָּה Genu.ſirum eſt.
אֲרָם Siria.
אַרְמֹן Palatium.
אָרוֹן Arca.
אַרְנֶבֶת Lepus.
אֶרֶץ.ל.אַרְעָא Terra.ſirũ eſt.
אַרְעִית Pauimẽtũ.ſirũ eſt.
אֶרֶץ.ל.אֶרֶץ Terra.
אַרְצוֹת Terræ.
אַרְקָא Terra.ſirum eſt.
אֵשׁ Ignis.
אִשֶּׁה Oblatio.
אֲשִׁיא Fũdamẽta.ſirũ eſt.
אֲשִׁישָׁה Polenta.
אֲשִׁישׁוֹת Flores.ſ.ampullæ.
אֶשֶׁד Effuſio.ſ. canalis.
אֲשֵׁרָה Fundamentum.
אֲשִׁיוֹת Fundamenta.
אֲשָׁךְ Teſticulus.
אֶשְׁכֹּל Botrus.ſ.racemus.
אִשֶּׁכָּר Munus,donum.
אֶשֶׁל Arbor.ſ.plãtatio,nẽ
אָשָׁם.ל.אָשְׁמָה Peccatũ. (mꝰ
אֲשִׁמָּן Locus immũdus.
אֶשְׁמוֹרָה Cuſtodia.
אֲשִׁנָּב Cãcellus.
אַשָּׁף Magus. (ntũ.
אַשָּׁפָה Pharetra.ſ. ſterqli/
אַשְׁפָּר Fruſtũ carnis.ſ.aſſã
אַשֻׁר Beatitudo. (tũra
אַשְׁרֵי Beatus,beati.
אֲשׁוּר Semita.ſ. nomẽ p/
אֲשׁוּרִי Veſtigia. (priũ.
אֲשֶׁר Qui,quæ,quod.
אֲשֵׁרָה Lucus.
אֲשֵׁרִים Luci.
אֲשׁוּרִים Prætoriola.
אוּשַׁרְנָא Muri.ſirum eſt.
אִשְׁתַּדּוּר Prẽuaricatio.ſirũ ẽ
אֵת Cum,ad.
אֵת.ל.אָתָא Signum.ſirũ eſt.
אַתָּיָא Signa.ſirum eſt.

UVA. BHSC. IyR_123

אַתְּ Tu.sirum est.
אַתָּה Tu,masculinum.
אִתִּים Ligones.
אֶתְמֹל Heri. אָתֹן Asina.
אֶתְנָן.l.אֶתְנָה Donū meretricis
אֲתוּנָא.l.אַתּוּן Furn⁹.sirū ē.
אַתִּיק Porticus.
אַתָּרִים Exploratores.
¶ De incipientibus a littera. ב. Beth.
בָּבַת Pupilla.s.oculi.
בְּאֵר Puteus.
בְּאֹשׁ Fetor, putredo.
בָּאֲשָׁה Vua fetida.
בָּג Cibus,esca.
בֶּגֶד.l.בֶּגֶד Pręuaricatio.
בֶּגֶד בְּגָדִים Pannus,panni.
בִּגְלַל Propter,ob,gratia.
בַּד Linū,line⁹.l.mēsura.
בָּדַד Solus,solitaria.
בַּדִּים Diuinatores.
בְּדַל Cartilago.
בְּדִיל Stannum.
בְּדִיל Propter.sirum est.
בְּדֹלַח Bdelium.
בֶּדֶק Rima,scissura.
בֹּהוּ Vacuitas.
בָּהָט Lapis,p̄ciosus.s.sma

בֶּהָלָה Cōturbatio.
בָּהֶם In illis.
בְּהֵמָה Iumentum.
בֹּהֶן בְּהֹנֹת Pollex,pollices.
בֹּהַק Macula cādida,īpeti
בָּהִר Lucidus. (go.
בָּהֶרֶת Macula,cādida. mor
בִּיאָה Introitus. (phea.
בֹּאכָה Ingressus.
בּוֹ In illo. בּוּז Cōtēpt⁹.
בּוּל Germē.l. mēsis octa
בּוּץ Linū. (u⁹.s.october.
בּוֹץ Lutum,cenum.
בּוּקָה Dissipata.
בּוֹר Cisterna,lac⁹.puteus
בּוּשָׁה.l.בֹּשֶׁת Cōfusio,verecūdia
בֹּשְׁנָה Idem est.
בִּזָּה Præda,deprædatio.
בִּזָּיוֹן Despectio.
בֹּחַן Probatio.
בָּחוֹן Fortis,probatus.
בָּחָן.l.בֹּחַן Arx.l. turris fortissi
בְּחִיר Electus. (ma.
בֶּטַח.l.בִּטְחָה Fiducia.
בִּטָּחוֹן Idem est.
בַּטּוּחוֹת Securitates,audacter
בֶּטֶן Vter⁹,vēter.(cōfidētię
בִּטְנִים Nuces pineæ.

In

UVA. BHSC. IyR_123

בִּי In me. בֵּיצָה בֵּצִים Ouū.a.
בַּיִר Cisterna.
בַּיִת בַּתִּים Domus, ædes.
בִּיתָן Nem⁹, silua. בְּךָ In te.
בְּכִי.l.בָּכָא Flet⁹.l.plāctus.
בָּכֶם In vobis.
בְּכוּת Fletus, planctus.
בְּכוֹר Primogenitus.
בְּכוֹרֹת Primogeniti.
בִּכּוּרִים Primitiæ.
בְּכוֹרָה Primogenitura.
בְּכִירָה Primogenita.
בָּכְרָה Cursor, leuis.
בַּל Nō, ne. בְּלָא Absq; sirē
בַּלָּהָה Turbatio.
בְּלֹא.l.בִּבְלִי.l.בְּלִי Absq;.
בְּלוֹ Tributum. sirū est.
בְּלוֹיֵי Veteres, pāni. (iugo.
בְּלִיָּעַל Pręuaricatio.l.absq;
בָּלָע Pręcipitatio.l.deuoratio
בְּלִיל Pabulū iumentorū
בְּלִימָה Nihil. (mixtū.
בִּלְעָדִי Excepto, absq;, p̄ter
בִּלְתִּי Nisi, non, ne. (nisi.
בָּהֶם.l.בָּם In eis.l. in illis.
בָּמָה Excelsum, altitudo.
בְּמוֹ In, per.
בֵּן בָּנִים Filius, filii.

בִּנְיָה.l.בִּנְיָן Aedificium.
בָּנוּ In nobis.
בֹּסֶר Vua acerba, agresta.
בַּעַד Intrīsec⁹. בְּעַד Pro, p.
בַּעֲבוּר Propter, per, ob.
בַּעַל Dominus, maritus.
בַּעֲלִיל Separatus, probat⁹.
בְּעִיר Iumentum.
בַּעַר בֹּעֲרִים Insipiēs. entes.
בְּעָתָה Terror, formido.
בָּצֵל בְּצָלִים Cœpe. idē plu.
בֶּצַע Cupiditas, rapia, p̄cis
בָּצֵק Massa, pasta. (sio.
בָּצוּרָה Munita, murata.
בַּצֵּר Silex, aurū.
בִּצָּרוֹן Munitio.
בָּצִיר Vindemia.
בָּצֹרֶת Siccitas.
בַּקְבּוּק Laguncula.
בֶּקַע Dimidius siclus.
בִּקְעָה Campus, vallis.
בָּקָר Vaca, bos.
בֹּקֶר Mane, matutinum.
בְּקָרִים Idē plu.l.bubali.
בִּקֹּרֶת Vapulatio.
בַּר Fili⁹.l.frumētū, elect⁹
בָּרָד Grando. (losi.
בְּרוּדִים Respsi pūctis.l.macu

UVA. BHSC. IyR_123

בָּרוֹת Esca, cibus.
בָּרוּת Idem est.
בָּרִיא Pinguis. l. crassus.
בְּרִיאָה Crassum.
בָּרָה Electa, candida.
בְּרִיאָה Res nouiter creata.
בְּרִיָּה Pec⁹ pigue. l. cib⁹.
בַּרְבְּרִים Aues pingues.
בֹּרִית Herba saponaria.
בְּרִית Pactum, fœdus.
כִּבְרַת אֶרֶץ Certũ, spaciũ ter (ræ.
בַּרְזֶל Ferrum.
בְּרִיחַ Vectis.
בְּרָכָה Benedictio.
בֶּרֶךְ בִּרְכַּיִם Genu, genua.
בְּרֵכָה Stagnum, piscina.
בֶּרֶם Preciosa vestis.
בְּרָם Sed, certe. sirũ est.
בָּרָק Fulgur, curruscatio
בַּרְקֶת Lapis, preciosus. s.
בַּרְקֹן Tribul⁹. (smaragd⁹
בְּרֹשׁ Gen⁹ arboris. s. abies
בְּרֹת Cupressus.
בֹּשֶׂם. l. בֹּשֶׂם Aromatũ odor.
בְּשָׂמִים Aromata.
בָּשָׂר Caro.
בִּשְׂרָא Caro. sirum est.
בְּשׂוּר Incarnatio.

בְּשׂוּרִי Incarnatio mea. Oseæ. 9.
בַּת בַּתִּים Batus, bati.
בַּת בָּנוֹת Filia, filiæ.
בָּתָה Vastitas.
בָּתֻל Virgo.
בֶּתֶר. l. בֶּתֶר Diuisio.
בְּתָרִים Diuisiones.
בָּתָר Post, postea. sirũ est

¶ De incipientibus a litte ra. ג. Guimal.

גַּג Tectum, solarium.
גֵּאָה Superbia, elatio.
גְּאֵה Superbus, elatus.
גְּאֵיוֹנִים. l. גֵּאִים Superbi.
גַּאֲוָה Superbia, elatio.
גְּאוּלָה Redemptio.
גֵּאוּת. l. גַּאוֹן Elatio, altitudo
גַּב Altitudo, dorsum.
גֵּבִים Cisterne.
גֶּבֶא Cisterna.
גַּבְהוּת. l. גֹּבָה Altitudo, exal (tatio
גְּבֹהָה. l. גָּבֹהַּ Excelsus.
גְּבָה Elatus, superbus.
גִּבֵּחַ Recaluaster, depilat⁹
גַּבָּחַת Recaluatio.
גֵּבִים Fossę ante murales
גְּבוּל Terminus.
גַּבְלוּת Determinatus.

Eleua

UVA. BHSC. IyR_123

גִּבֵּן Eleuat⁹, gibosus, giber
גַּבְנוּן Eleuatio.
גְּבִינָה Caseus.
גֶּבַע. l. גִּבְעָה Collis.
גִּבְעֹל Folliculus lini.
גְּבוּרָה Robur, potentia.
גִּבּוֹר Robustus, fortis.
גְּבִיר Dominus, superior
גֶּבֶר גְּבָרִים Vir, viri.
גֶּבֶר גּוּבְרִין Vir, viri. sirū ē.
גּוּבְרַיָּא Viri. sirum est.
גְּבוּרְתָּא Fortitudo, sirū est.
גֶּבֶר Gallus.
גַּבְשׁ Eminens. l. grāde.
גַּד Fœlicitas. l. fortuna, vel stella iouis, vel coriandrum.
גְּדוּד Accinct⁹, expedict⁹. l. exercitus. (sirū est.
גְּדַבְרַיָּא Tyrāni. l. magnates.
גָּדָה גְּדוֹת Ripa. l. litt⁹. l. ripę.
גְּדִי גְּדָיִים Hęd⁹, hędi.
גֹּדֶל. l. גְּדוּלָּה Magnitudo.
גָּדוֹל Magn⁹, magnific⁹.
גְּדִילִים Fimbriæ vestium.
גְּדוּף Blasphemia.
גֶּדֶר. l. גְּדֵר Sepes, maceries.
גְּדֵרָה Idem est. l. murus.

גָּדִשׁ Aceruus. l. fruges.
גֵּה Hic, iste.
גֵּהָה Sanitas.
גֵּו Corpus.
גּוֹ Intus, mediū. sirū ē
גֵּוָה Vagina, elatio.
גּוֹב. l. גּוֹבַי Locusta.
גּוֹב Fouea.
גּוּבָּא Lacus. sirum est.
גֵּבִים Foueæ.
גְּוִיָּה Corpus, statura.
גִּיחוֹן Nomē fluuii, gion
גּוֹי Gens, natio.
גּוּף Corpus, cadauer.
גּוּשׁ Gleba, sordes.
גֵּז. l. גְּזָה Vellus.
גָּזִית Rasum, politum.
גִּזְבָּר Thesaurari⁹, custos.
גֶּזֶל. l. גְּזֵלָה Rapina, pręda.
גּוֹזָל Pullus columbæ.
גָּזָם Eruca.
גֶּזַע Truncus, radix.
גְּזֵרָה. l. גְּזֵרָה Diuisio, sepatio
גַּזְרִין. l. גַּזְרַיָּא Aruspices, harioli. sirū ē.
גְּזֵרָה Sētētia.
גַּחֶל. l. גַּחֶלֶת Carbo, pruna.
גָּחוֹן Pectus.
גַּיְא. l. גֵּיא Vallis.

UVA. BHSC. IyR_123

גֵּאָיוֹת Valles.
גִּיד Neruus.
גִּיל.l. גִּילָה Exultatio.
גִּיר Cinis, calx.
גִּירָא Idem. sirum est.
גַּל Aceruus, cumulus.
גֻּלּוֹת Acerui, fontes.
גַּלְגַּל Rota, volubilis.
גִּלְגַּל Nomē propriū loci.
גֻּלְגֹּלֶת Caput, caluaria.
גְּלוֹלִים Circuli, eo ꝙ sūt ro
גְּלַל Fimꝰ, stercꝰ. (tūdi.
גְּלַל Marmor politū. sirꝝ ē
גִּלּוּל Abominatio.
גָּלֵי Fluctus.
גָּלִיל Galilea.
גְּלִילוֹת Idem plurale.
גָּלַב Tonsor.
גֶּלֶד Cutis.
גִּלָּיוֹן Volumen, liber.
גָּלוּת Trāsmigratio, capti
גָּלוּתָא Idem. sirū ē. (uitas.
גֹּלֶם Informe.
גַּלְמֻד Solitariꝰ, solꝰ, sterilis
גַּם Etiam, quoqꝫ, &, qꝫ.
גֹּמֶד Mēsura, palmę ma-
גַּמָּדִים Pigmei. (nus.
גֶּמָה Aspectus, similitudo

גָּמָל Camelus.
גְּמוּל Retributio.
גָּמוּל Ablactatus.
גֻּמָּץ Fouea.
גְּמִיר Perfectissimū. sirꝝ ē
גָּן Hortus, paradisus.
גַּנָּב Fur.
גְּנֵבָה Furtum.
גָּנָה Hortus.
גָּנַז Thesaurus.
גַּנְזַךְ Cellariū. repositoriū
גּוֹעַל Abiectio.
גְּעָרָה Increpatio. (na.
גַּף Arx, pīnaculū, ala, pē
גֶּפֶן Vitis.
גְּפָנִים Vineę, vel vites.
גֹּפֶר Leuigatū. l. genꝰ li-
גֻּפְרִית Sulphur. (gni.
גֵּר Peregrinus.
גָּרָב Scabies. l. lagena. sirꝝ ē
גַּרְגַּר Granum. l. oliua.
גַּרְגֵּרָה. l. גָּרוֹן Guttur, collū
גֵּרָה Ruminatio, vel genꝰ
גַּרְזֶן Securis. (monetæ
גֹּרָל Sors. (tis.
גֶּרֶם Cartilago. l. os. l. for
vel gradꝰ, aut tribunal
גֹּרֶן Area.

Cō-

UVA. BHSC. IyR_123

גֶּרֶשׂ Cōfractꝰ.l.cōtusus.
גֵּירוּשׁ Abiectio,exilium.
גֶּרֶת Hospita.
גֶּשֶׁם Pluuia, īber. (laria.
גַּת Torcular. גִּתּוֹת Torcu-
גִּתִּית Idē.l.nomē cuiusdā musici instrumenti.

¶ De incipientibus a littera. ד. Daleth.

דַּד Mamma,vber.
דָּא Hæc,hoc.sirum est.
דְּאָבוֹן.l.דְּאָבָה Dolor, īfir-
דְּאָגָה Timor, soli (mitas.
citudo,cogitatio.l.suspitio.
דָּאָה Nomē auis.s.ixon.
דִּיב Fimus,stercus.
דִּבָּה Fama,infamia.
דָּבָא Senectus.(stia.sirū ē.
דִּבְחָא.l.דְּבַח Sacrificiū, ho-
דְּבֵלָה Carica,palatha.
דְּבָקִים דֶּבֶק Iūctura.ræ.
דִּבְרַת.l.דָּבַר Verbū,sermo,
דְּבִיר Oraculū, (eloquiū
vel domus interior tēpli.
דֶּבֶר Pestilētia,mors.
דְּבוֹרָה Apis. דְּבַשׁ Mel.
דַּבֶּשֶׁת Gibbus camellorū.
דָּג.l.דָּגָה Piscis.

דֶּגֶל Vexillū,signum.
דָּגוּל Insigne.l.signatū,ele
דָּגָן Frumentū. (ctus.
דָּהָב Aurū.sirum est.
דָּהַר Fremitꝰ,impetus.
דָּהֳרוֹת Idē plurale.
דּוֹב דֻּבִּים Vrsus,vrsi.
דּוּגָה Instrumētū, piscato
דּוֹד Dilectꝰ,patruꝰ. (riū.
דּוּד Caldarium.
דּוּדָאִים Mandragoræ.
דָּוָה Merens.
דָּוֶי Dolor,mœror.l.dolēs.
דָּוָה Mēstruū. דָּךְ Paup.
דֵּךְ דָּךְ Ille,illa. sirum est.
דּוּמָה Silentium.l.infernꝰ.
דּוּמִיָּה Silentium.
דּוֹק Nihil,vel tela.
דּוֹר Generatio,ætas.
דּוּר Strues.s.lignorum.
דַּי.l.דֵּי Sufficētia,abūdātia
דִּי Qui,q̄.sirū ē. (satis.
דִּי Articulꝰ,gtī casus.sirꝫ ē
דָּיַג.l.דָּוַג Piscator.
דָּיָה Miluus.
דְּיוֹ Attramentum.
דִּין Iudicium,causa.
דָּיָן Iudex.

UVA. BHSC. IyR_123

דֵּין Hic, iste. sirum est.
דֵּיק Propugnaculū, mu
דַּיִשׁ Tritura. (nitio.
דִּישׁוֹן Pigargus, animal.
דִּחֲוָון Cibus, cœna vel
instrumētū musicū. sirū ē.
דְּחִי Lapsus.
דְּחִיל Terribilis. sirū est.
דֹּחַן Milium.
דַּכָּא Contritio, cōtritus.
דּוֹכִי Fluctus, vnde.
דֵּכִי. l. דִּכֵּן Illę, illa. sirū est.
דּוּכִפַּת Nomē auis. s. vpupa
דְּכַר Masculꝰ, agnꝰ. sirū ē
דּוּכְרָן Memoria. sirū est.
דּוּכְרָנָא Idem est.
דַּל Paup, egenꝰ, attenua
דַּלָּה Macies, pauptas. (tꝰ
דָּלִי. l. דְּלִי Situla, q̄ aq̄ exhau
דָּלִיּוֹת Rami, ꝓpagies. (rit
דֶּלֶף Stilla pluuiæ.
דַּלֶּקֶת Ardor.
דֶּלֶת Ostium, ianua.
דַּלַּת Coma.
דְּלַתַּיִם Ianuæ.
דָּם Sanguis, cruor.
דְּמָמָה Silentium.
דְּמוּת. l. דִּמְיוֹן Similitudo.

דְּמִי Excissio, cōsūptꝰ, cōsu
דּוּמָה. l. דֹּמִי Silētiū. (matio.
דּוּמִיָּה Idem est.
דֹּמֶן Stercus. (chrymæ.
דִּמְעָה דְּמָעוֹת Lachryma, la
דַּמֶּשֶׂק Nomen proprium
loci, scilicet damascus.
דְּנָא Hic, istę, hęc. sirū ē.
דֹּנַג Cera.
דֵּעָה. l. דַּעַת Scientia.
דֹּפִי Opprobrium.
דֶּפֶק Pulsus.
דַּק. l. דַּקָּה Minutū, tenue.
דַּר Lapis, p̄ciosus. s. pariꝰ.
דַּר Generatio. sirū est.
דְּרוֹר Libertas, remissio. l. irūdo.
דְּרָאוֹן Abomiatio, oppro/
דַּרְבָּן Stimulꝰ. (briū, fetor
דָּרַג Maceria, sepes. l. gra/
דַּרְדַּר Tribulus. (dꝰ. sirū ē.
דֶּרֶךְ Via, iter.
דַּרְכְּמוֹן Drachma, solidus.
דָּרוֹם Meridies, austrum.
דְּרַע. l. דֶּרַע Brachiū. sirū est.
דֶּשֶׁא Herba, fœnum.
דֶּשֶׁן Pinguedo, crassitudo
דֶּשֶׁן. l. דֶּשֶׁן Cinis.
דַּת Edictum, lex, ritus.

Her/

UVA. BHSC. IyR_123

דְּתְאָה Herba, fœnū. sirū ē.
דְּתַבְרַיָּא Optimates, magnates: sirum est.
¶ De incipientibus a littera. ה. He.
הָה Ve, interiectio.
הֵא Ecce. הֶאָח Euge.
הָבָה Eia, agite, venite. s. b.
הֶבֶל Vanitas. (Hie.
הֶבֶן Gen⁹, eboris. l. ligni.
הָבְנִים Hebenini.
הֹבֵר Augur, astrologus.
הַגְבֵּה Excelsū. l. sublimitas
הֶגֶה. l. הֲגִיג Locutio, gemit⁹, f
הֲגוּת. l. הִגָּיוֹן Meditatio. (mo
הַגָּן Separatus.
הַגְנָה Idem vel rectum.
הֵד Laus, sonitus.
הֵדָה Sonitus, clamor.
הַדַּבְרַיָּא. l. הַדַּבְרֵי Principes.
הָדֹם Scabellum. (sirū ē.
הַדֵּם Frustrū, fragmētū. si. ē.
הַדָּמִין Frustra, fragmenta.
הֲדַס Mirtus. (tudo.
הֶדֶר. l. הָדָר Decor. l. pulchri
הָדוּר Decorus, gloriosus.
הוֹ Ve, interiectio.
הוּא Ipse, ille.

הוֹד Gloria, laus.
הַוָּה. l. הַוָּת Calamitas, īsidie.
הוֹי Ve, interiectio.
הֵידוֹת Laus, confessio.
הוֹן Diuitiæ, abūdātia.
הֹזֶה Videns. s. vanitatē.
הֹזִים Idem, plurale.
הִי Ve, interiectio.
הִיא Illa, ipsa.
הֵיךְ Quomodo.
הֵיכָל Templum, palatium
הַכָּרַת Impudētia. l. notitia
הֵכְשֵׁר Rectitudo, industria.
הַלָּזֶה Iste.
הַלְלוּיָה Laudate, dn̄m.
הִילוּלִים Laudationes.
הֵילֵל Lucifer, insania.
הֹלֵל Stultus.
הֹלְלוּת Stultitia.
הַלֹּא Nōne, nūquid, nō.
הָלְאָה Vltra, deinceps, illuc
הֶלֶךְ Viator.
הָלָךְ Tributum. sirū est.
הָלִיכָה Deambulatio.
הַלֹּם Huc, illuc.
הַלְמוּת Malleus.
הֵם. l. הֵמָּה Ipsi, isti, illi.
הִמּוֹן. l. הִמּוֹ Iidem. sirum est.

Tu-

UVA. BHSC. IyR_123

הֹמִיָּה Tumultuosa.
הֶמְיָת Sonitus.
הָמוֹן Multitudo, sonitus.
הַמֻּלָּה Loq̄lla, vociferatio, (sonitus.
הֵן.l.הִנֵּה Ecce.
הֵנָּה Ipse, huc.
הָנָחָה Requies.
הַעֲבָרָה Transitus.
הָפֻגָה Requies.
הֶפֶךְ Contrarium.
הַפֵּכָה Subuersio.
הַפַּכְפָּךְ Peruersa.
הוּצָב Miles, domina.
הַצְדָא Vere, ne, nūqd. sirū ē
הַצָּלָה Liberatio.
הֹצֶן Exercitus.
הַצְנֵעַ Humiliter. l. sollicit⁹
הָר Mons.
הֶרֶב.l.הַרְבּוֹת Multiplicatio
הַרְבֵּה.l.הַרְבַּת Idem est.
הֶרֶג.l.הַרְגָּה Occisio.
הֵרָיוֹן.l.הֵרוֹן Conceptio.
הַרְהַר הַרְהֹרִין Cogitatio, cogitationes. sirum est.
הֶרֶס.l.הַרִיסוּת Destructio.
הַרִיפוֹת Grana tritici. l. hor (dei.
הַשְׁמָעוּת Auditio.
הוֹשַׁע נָא Salua, obsecro, vel (nūc.

הַשְׁקֵט Requies. (uatio
הִשְׁתַּחֲוָיָה Adoratio. l. cur-
הִתְבַּהֲלָה Turbatio. sirū est.
הוּתַל Insipiēs. l. deceptus.
הַתֻּלִים Mēdaces. l. mēdatia.

¶ De littera ו Vau.

וָהָב Nomē propriū loci.
וָלָד Generatio, vel filius.
וַפְסִי Nomen viri.

¶ De incipientibus a littera. ז. Zain.

זְאֵב Lupus.
זֹאת Ista, hæc.
זָב Fluens, vel manans.
זְבֻב Musca.
זֶבֶד Dotatio.
זֶבַח Sacrificium, hostia.
זְבֻל Habitaculum.
זָג Folliculus vuarum.
זֵד Superbus.
זֵדִים Superbi.
זָדוֹן Superbia.
זֶה Iste, hic.
זָהָב Aurum.
זוֹב Fluxus. זוֹ Iste, hic.
זָוִית Angulus.
זוֹלֵל Vile, vel vorax.
זוֹנָה Meretrix, arma.

Vexa-

UVA. BHSC. IyR_123

זְוָעָה Vexatio.
זֹחֶלֶת Nomen lapidis.
זִיו Nomē mēsis aprilis.
vel aspect⁹, statura, splēdor.
זִיז Vniuersitas. l. nomē (si. ē.
זִיעַ Sudor. (bestię feræ.
זֵעָה. l. זִיעָה Idem est.
זִיקוֹת זִיק Flāma, flāmæ.
זִקִּים Compedes.
זַיִת Oliua, vel oliuetū.
זֵתִים Oliuæ.
זַךְ Purus, mundus.
זַכָּה Munda.
זְכוֹכִית Vitrum.
זְכוּת. l. זַכּוּ Iustitia, mūditia.
זָכָר Masculus. (sirū ē.
זִכָּרוֹן. l. זֶכֶר Memoria.
זְכוּר Masculinus.
זַלְגּ Fuscinula.
זַלְזַל Propago, ramuscul⁹
זַלְעָף Horror, tēpestas, ꝓ
זִלְעָפוֹת Procellæ. (cella.
זֶלֶת. l. זֶלֶתִי Excepto, p̄ter,
זֶלֶת Vilissim⁹. (absq; nisi
זִמָּה Cogitatio, nefas.
זְמַן Tempus.
זִמְנָא Tempus. sirum est.
זִמְנִין Tempora. sirum est.

זְמָרָא Cāticū. l. musica. sirū ē
זְמַרַיָּא Cantores. sirum est.
זָמִיר Cantus. l. putatio.
זִמְרָה. l. זִמְרַת La⁹, cāticū. l.
זְמוֹרָה Propago, ra(optim⁹
זָמֶר Camelo ꝑdal⁹. (m⁹.
זָנָה Cauda.
זָן. l. זֵן Esca, nutrimentum.
זָן Arma, baltheus.
זוֹנָה זוֹנוֹת Habena, habenę.
זֵנִים Vnguēta meretritia
זְנוּנִים Fornicationes.
זְנוּת Fornicatio.
זַעֲוָה Dispersio, cōmotio.
זַעַם Ira, furor, īdignatio
זַעַף Ira, feruor.
זָעֵף זֹעֲפִים Furibūd⁹. furibūdi.
זַעֲקָה Clamor, vociferatio
זְעֵר Paululum.
זֶפֶת Pix. זָקֵן. l. זְקַן Senex.
זְקֵנִים Senes.
זָקָן Barba. l. mentum.
זִקְנָה. l. זֹקֶן Senecta. l. senet⁹
זְקוּנִים Senectutes.
זָר Extraneus, alienus.
זֵר Circulus.
זָרָא Alienatio, nausea, fe
זַרְזִיף Distilans. (tor.

Suc-

UVA. BHSC. IyR_123

זַרְזִיר Succinctus.ſ.lūbis.
זֶרֶם.l'.זְרָמָה Impet⁹,tēpeſtas
זְרֹעַ Brachium. (fluxus.
זֵרֹעִים.l'.זְרֹעוֹת Brachia.
זֶרַע Semen.
זְרָעִים.l'.זֵרְעֹנִים Legumīa.
זֶרֶת Palm⁹.l'.mēſura palmi.
¶ De incipientibus a littera. ח. Cheth.
חַח.l'.חֹחַ Armilla,circul⁹,ſpi/
חֵב Sinus. (na,catena.
חָבִיב Dilectus.
חֶבְיוֹן Abſcōſio. (gnorata.
חֶבֶל.l'.חַבְלָה Pign⁹.l'.res pi/
חֶבֶל חַבָּלִים Partus,dolor.
חַבָּלִים Dolores.
חַבָּל.l'.חַבְלָה Corruptio.ſirū ē
חֶבֶל Funicul⁹,poſſeſſio.l'.
חֵבֶל Malum nauis. (ſors.
חֹבֵל Nauta.l'.gubernator
חֲבַצֶּלֶת Flos,lilium. (nauis.
חָבֵר Socius,particeps.
חֶבְרָה Societas,cōgregatio
חֲבַרְבֻּרָה Macula,varietas.
חֲבַת Sartago,craticula.
חַג Feſtū,ſolēnitas,ſacri
חַגָּא Turbatio. (ficiū.
חַגָּא Feſtū,feſtiuitas.ſirū ē

חָגָב Locuſta.
חֹגֵר Accinctus.
חֲגֹרָה Cingulum.
חַד.l'.חָדָה Vn⁹,vna.ſirū eſt.
חָדָה Vna.ſirum eſt.
חַדָּה Acutus,acuta.
חֶדְוָה Gaudium.
חֵדֶל Quies.
חָדָל Nouiſſimus.
חָדֶק Spine genus.
חֶדֶר.l'.חֲדָרִים Cubiculum, cubicula,vel cellaria.
חָדָשׁ Nouus.
חֹדֶשׁ Menſis.
חֲדָת Nouum.ſirum eſt.
חֵיוָא.l'.חֵיוָת Beſtia.ſirū eſt.
חוֹב Debitum,debitor.
חוּג Circulus,gyrus.
חוֹחַ Spina.
חָוָה Locus abditus.
חוּט Filum,funiculus.
חוֹל Arena,prophanū.
חוֹם Calor,calidus.
חוּם Fuluum,fuſcum.
חוֹף Portus,littus maris.
חוּץ Foris,foras.
חוֹק.l'.חֻקָּה Pręceptū,ſtatutū
חוּקִּים Præcepta.

Opti

UVA. BHSC. IyR_123

חוֹר Foramen.
חוֹר Optim⁹.ſ.nobilis.
חוֹרִים Optimates.ſ.nobiles
חִיוֵר Albus.ſirum eſt.
חִיּוֹת Vici,villę.
חֲחִים Frenum,catena.
חֲרֵי Farina.
חֲרוֹן.ſ.חֲרִי Ira,furor.
חוּרִין Libertas,nobilitas.
חוּשִׁים Feſtinantes,accinti.
חִישׁ Cito,vel feſtinãter.
חֲזִז Fulgur.
חֹזֶה Videns.
חָזוֹן.ſ.חֲזוֹן Viſio.
חֲזִיוֹן Idem eſt.
חֲזוּא Viſio.ſirum eſt.
חֲזֵה חֲזוֹת Pectus,pectora.
חֲזוּת Inſigne.ſ.viſio.
חָזָק Fortis,robuſtus.
חֻזְקָה.ſ.חֹזֶק Fortitudo,vis,
חֲזִיר Sus,porc⁹.(robur.
חֲטָאָה.ſ.חֲטָא Peccatum.
חֲטָאת Idem eſt.
חוֹטֵא Peccator,peccans.
חַטָּאִים Peccatores.
חֲטִבוֹת Tapetes.
חִטָּה חִטִּים Triticũ,tritica.
חֹטֶם Naris.

חֹטֶר Virga.
חַי Viuus,viuens,
חַיָּיא Viuentes.ſirũm eſt.
חִידָה Enigma.
חַיָּה Animal,beſtia fera.
חֵיךְ Palatum,guttur.
חַיִל.ſ.חֵיל Subſtantia, gaza, exercitus,fortitudo,robur,
חֵיל Ante murale.(virt⁹.
חֵיל Dolor.
חַיִּים Viuentes,vel vitæ.
חֵין Deꝑcatio.ſ.firmitas.
חַיִץ.ſ.חֵיץ Parles,murus.
חִיצוֹן Exterior.
חֵיק Sinus. חֵמָה Ham⁹.
חַכְלִל Pulchrũ.ſ.rubicũdũ
חָכָם Sapiens.
חָכְמָה Sapientia.
חָכְמָתָא Idem eſt.ſirum eſt.
חֲכִימַיָּא Sapiẽs.tes.ſirũ
חָלָל Occiſus,vulnerat⁹.(ẽ
חֵלָא Rubigo.ſ.ſpuma.
חָלָב Lac. חֵלֶב Adeps.
חֶלְבּוֹן Pingue.ſ.medula.
חֶלְבְּנָה Galbanus.
חֶלֶד Orbis,vel vita.
חֹלֶד Muſtela.
חֳלֵה Infirm⁹,egrotus.

Tor/

UVA. BHSC. IyR_123

חַלָּה Torta, placenta.
חֲלָלָה Cõtaminata, polluta.
חָלִיל Instrumẽtũ musicũ.
חֲלִילָה Absit. (f. tibia.
חֳלִי חֳלָאִים Infirmitas, tates.
חָלִי Monile, margarita.
חֲלָחֲלָה Dolor, ãgu/
חֶלְחֶלָה. f. חֶלְחֶלָה. Pauper. (stia.
חֶלְכָּאִים Pauperes.
חֲלוֹם Somnium.
חֲלֹם. f. חֲלָמָא Somnũ. sirũ ẽ.
חֲלָמִין Somnia. sirũ est.
חַלְמוּת Vitellum oui.
חַלְמִישׁ Saxũ, petra durissima
חַלּוֹן Fenestra. חָלַף Trãsit?.
חֲלִיפָה Immutatio, inouatio
חָלִיף Pro. l. loco huius.
חֲלָצַיִם חָלָץ Lumbus. bi.
חֲלִיצָה Armatura.
חֲלֻקָּה. f. חֶלֶק Diuisio, pars.
חֲלוּקָה Idem est.
חֲלַקְלַק. f. חֲלָקָה Lenis, bland?.
חֲלַקְלַק Lubricus.
חַלָּשׁ Debilis, infirmus.
חֳלוּשָׁה Infirmitas.
חַם Calidus.
חַמָּה Sol, calor.
חֲמָאָה. f. חֶמְאָה Butirum.

חֶמְדָּה. f. חֲמֻדָּה Desiderũ, cõcu
חֲמָה Murus. (piscẽtia.
חֵמָה Furor, ira.
חֲמֹט Gen? aialis. f. lacerta.
חֶמְלָה Miseratio, mia.
חֶמְדָּן Simulacrũ, solarium.
חָמָס Iniquitas, iniustitia.
חֶמֶץ Fermentum.
חֹמֶץ Acetum.
חָמוּץ Oppressus.
חֲמוּקֵי Iunctuɾæ.
חֵמָר Bitumen.
חֹמֶר Lutũ, cemẽtũ ex cal
ce & arena. l. cor?, gen? mẽ
חֲמוֹר Asinus. (surꝫ.
חֶמֶר. f. חֲמַר Vinum, mœrũ.
חֲמָרָא Vinum. sirum est.
חֲמֵשׁ Quinque.
Et inde verbum חָמַשׁ idest
quintam partem tulit Ge/
nesis quadragesimo primo.
חֹמֶשׁ Quĩta. f. pars, iguen.
חֲמִישִׁית Quinta.
חֲמִשִּׁים Quinquaginta.
חֲמֻשִּׁים Armati.
חֲמֵת. f. חֶמֶת Lagena, hidria, vter
חֵן Gratia. (aquę
חֲנִינָה Requies, gratia, mia.

Mãsio

UVA. BHSC. IyR_123

חַנּוּיוֹת Mansiones paruæ.
חֲנִית Lancea, hasta.
חֲנִיתִים Lanceæ.
חִנְטִין Tritica. sirum est.
חֲנוּכָּה Dedicatio. (pediti.
חַנִּיכִיס חַנִּיךְ Erudit⁹. ti. ex/
חִנָּם Gratis. l. frustra.
חַנָּמָל Pruina.
חֲנוּפָה Cōtaiatio, pollutio.
חָנֵף Hipochryta, simulator, fallax.
חֹנֶף Simulatio, hipochrysis.
חֶסֶד Mia, beneficiū, gr̄a.
חָסִיד Benignus, sanctus.
חֲסִידָה Nomen auis. scilicet porphyrion, vel ciconia.
חָסִיל Locusta. (thesaur⁹.
חֹסֶן Fortitudo, diuitię. l.
חִיסְנָא Idem est. sirum est.
חָסִין. l. חָסוֹן Fortis, potens.
Et inde verbū חִסֵּן. l. חָסַן .i. thesaurizauit. l. cōfortauit. Esa. 23. & in lingua chaldaica significat obtinuit. l. posse/dit. l. hæreditauit Daniel. 7.
חַסְפָּא. l. חֲסָף Fictilis, testa. sirx ē.
חֵסֶר. l. חֶסֶר Defect⁹, egestas.
חֶסְרוֹן. l. חֹסֶר Idē ē. l. penuria
חִסָּרוֹן Idem est.

חָסוּת Fiducia, protectio.
חָף Mūd⁹, īmaculatus.
חוּפָּה Thalamus.
חִפָּזוֹן Festinatio.
חֹפֶן Pugnus, pugillus.
חֹפְנַיִם Pugilli.
חֶפֶץ Volūtas. חֹפֶשׁ Libertas
חֲפָשִׁי Liber, liberatus.
חֵצִי. l. חֵץ Sagitta. חִצִּים .tæ.
חָצָץ Calcul⁹, lapillus.
חֲצִי. l. חֵצִי Media pars.
חָצוֹת Diuidiū. l. media pars
חֹצֶן. l. חִצֶּן Sinus, vlna. l. bra/chiū.
חֲצוֹצְרָה Tuba.
חָצֵר Villa, absq; muro,
חָצִיר Herba, fenū. (atriū.
חֵקֶר Inuestigatio, scruta
חֲרָרִים Siccitates. (tio.
חֲרָבָה Siccus, vel aridus.
חֹרֶב. l. חַרְבּוֹן Siccitas. l. calor
חֶרֶב Gladi⁹. l. culter. (destructio
חֹרֶב Desertū. l. solitudo.
חַרְבּוֹת. l. חֲרָבוֹת Destructiōes. l.
חַרְגֹּל Ophimac⁹ auis. (desta
חָרֵד Timens.
חֲרָדָה Timor. l. tremor.
חֲרִי Ira, furor, farina.
חָרוֹן Ira, furor.

Moni

UVA. BHSC. IyR_123

חֲרוּזִים Monilia.i.torques.
חָרוּט Stilus,vel opus,fu/ sorium,vel marsupium.
חַרְטֹם Maleficus.i.hariol⁹.
חַרְכִּים Cancelli foramina.
חֲרִיל Sētis.i.spina.i.vrtica.
חֵרֶם Cōsecratio.i. anathe
חֲרָמֵשׁ Fallx. (ma.i.occisio
חֶרֶס.i.חַרְסָה Sol.i.orietalis.
חַרְסִית Idem est.
חֶרֶס Testa.i.prurigo.
חֹרֶף Hyems.
חֲרָפָה Opprobrium.
חָרוּץ Abreuiatio,vel pre/ cisio,vel diligens,vel solli/ citus,aut rubustus,vel for tis,aurum,siue mœnia,vel mur⁹, aut cicatrix.i. serra.
חֲרָץ Lūb⁹.i.rem.sirū est.
חֲרִיצֵי Formelę caseī,carpēta
חָרְצָב Nodus.i.colligatio.
חָרָצָן Actn⁹.i.granulū vuę
חָרַשׁ Surd⁹.i.inabscōdito.
חָרָשׁ Artifex,vel faber.
חָרָשֶׁת Artificium.
חָרִישׁ Aratio.i.tps arādi.(t⁹
חֲרִישִׁית Vēt⁹vrēs.i.valid⁹vē
חָרָשׁ Virgultum cum frō/ dibus,vel aratrum.
חֲרָשָׁה Silua,saltus,nem⁹,
חָרֶשׁ Testa,fictile.
חָרָשׁ Sol,cū sin loco çamach
חָרֻת Sculptus in tabulis.
חָשַׁב Polimitarius, vel opus polimitarii.
חֹשֶׁב Cōtextura,igenioſa.
חֶשְׁבּוֹן Cogitatio,numera/ (tio,ratio.
חַשְׁחַן Opus.
וּמַה חַשְׁחַן Et qđ necesse,vel op⁹ abuerint.sirū ē.Esdrę.6.
חֲשֵׁכָה.i.חָשְׁרָ Obscuritas tenebra.
חֲשֵׁכִים Obscuritates,tenerbrę
חֲשׁוֹכָא Obscuritas.sirū est.
חַשְׁמַל Electrum.
חָשְׁמַן Legatus.
חֹשֶׁן Pectorale,rationale.
חֲשִׁישֵׁי Parui greges.
חֶשְׁקִים Desideriū.i.desideratū
חָשׁוּק.i.חֲשׁוּר Cardo,ꝛtex
חֲשַׁרְתִּים.i.חֲשׁוּרַת Cāth⁹,radi⁹
חֲשַׁרְתִּים Tenebra aquar⁹
חָשַׁשׁ Ardor.i.quisquilia.
חֹתָם Sigillū, signaculum.
חֹתֵן Gener,sponsus.
חֹתֵן Socer,cognatus.
חֲתֻנָּה Desponsatiō.

UVA. BHSC. IyR_123

חֶ֫תֶף Raptor, latro.

¶ De incipientibus a littera. ט. Teth.

טַבָּח Lanio, ĩmolator, coqu⁹

מִבְחָה .l׳.מֶ֫בַח occisio, ĩmolatio

טַבָּחַיָּא Milites.l׳. homicide.

טַבָּחוֹת Focarię.

מֶ֫בַע Natura. טַבַּ֫עַת Anul⁹.

טַבֻּר טַבּוּרִים Vmbilic⁹ .ici.

מֶבֶת Mensis decimus.

טָהוֹר טְהוֹרִים Mūdus.di.

מְהֹרָה .l׳.טַהֲרָה Mūdatio, puri

מֹ֫הַר Puritas.mūditia.(ficatio

טוֹב Bonus, optimus.

טַב Idem est.sirum est.

טוּב Bonitas, optimus.

טוּחֹת Occulta, viscera.

טוּר Ordo, versus.

טְוַת Ieiun⁹, ĩcenat⁹.sir ē.

טַחֲנָה Mola מֹחָנוֹת Molę.

טָחֹר Ficus, ĩfirmitas ani. scilicet emorrois.

טְחֹרִים Emorroides.

טֹטָפוֹת Ornamētū frōtis.

מִ֫יחַ Littura. מִיט Lutū, cœ

מִינָא Idē est.sirum est. (nū.

מִיר Habitatio, palatiū.

טַל Ros. טְלַל Vmbra.sir ē.

טָלֵא Maculosum, idest di uersi, & varii coloris.

טְלָאִים טָלֵה Agn⁹, agni.

טָמֵא Pollutus, cōtamĩat⁹.

טֻמְאָה Immūditia.pollutio

טֶ֫נֶא Cartallus, canistrū.

טָ֫עַם Gustus, sapor, doctri na, eloquiū, ratio, discipli na, sententia, statutum.

מְעַמָּא .l׳.מַעֲמָא Idē.sirum est.

טַף Familia.

מֹ֫פַח .l׳.מֹפָה Pugn⁹.l׳.palm⁹

מִפֻּחַ Idem est.

מִפּוּחִים .l׳.מִפָּחוֹת Palmi.

מִפְסָר Dux, vel præses.

טַפְרָא Vngula.sirum est.

מִרְדָּה Abiectio.sirum est.

מְרִיָּה Putridum, tabefactū

מֹרַח Labor, fatigatio, ne

מֶ֫רֶם Anteq̃, ꝑusq̃.(gociū

מְרֵפָה Captum.l׳. occisum, vel laniatum.s.abestia.

מֶ֫רֶף .l׳.מֹרֶף Idē ē.l׳.cib⁹, esca

¶ De incipientibus a littera. י. Iod.

יְאֹר Riuus, fluuius. (nit⁹.

יוֹבֵל Iubile⁹, buccina, so

יוּבָל Riu⁹.l׳.deductio aq̃rū.

R Ger-

UVA. BHSC. IyR_123

יְבָלִי Riui. יְבוּל Germen יוֹמַיִם Dies duo, biduum.
יְבֻלֹת Macula aialis.f.papu יְמוֹת Dies plurale.
יְבָם Affinis.f.vir. (la יוֹמָא יוֹמִין Dies.idē plu.sy.ē.
יְבָמָה.f.יְבֶמֶת A finis fœmia יוֹן יוֹנִים Colūba,colūbę.
יָבֵשׁ Aridus,ficcus. יוֹנָה Colūba.f.fallax. (cia
יְבֵשִׁים Sicci,aridi. יַיִן.f.יָיִן Cœnū,lim?.f.grę/
יְבֵשָׁה.f.יַבָּשָׁה Arida. יָחִיד Vnicus,vnigenitus.
יַבָּשְׁתָּא Idem.syrum est. יַחַד.f.יַחְדָּיו Pariter,simul.
יָגֵב Ager. יוֹגֵב Agricola. יַחְמוּר Bubalus.
יָגוֹן Dolor,tristitia. יַחַף Discalciatus.
יָגַע Labore cōfect?,labo יְלֵלָה Vlulatus,clamor.
יְגִיעִים Laborios. (riosus. יֶלֶד יְלָדִים Puer,ifās.pueri
יְגִיעָה.f.יְגִיעַת Labor,fatiga יוֹלֶדֶת Pariens,parturiens.
יָגֵר Cumul?,aceru?. (tio יָלִיד.f.יָלוּד Natus, genit?.
יָד Manus,potestas. יַלְדָּה Puella.
יָדַיִם Idem plurale. יַלְדוּת Adolescentia.
יָדוֹת Idem est. יַלֶּפֶת.f.יַלֶּקֶת Scabies,ipetigo
יָדַיִן Man?.in plu.syrū est. יֶלֶק Bruch?,gen?locustę
יְדִיד.f.יְדִידוּת Dilect?.ctio. יַלְקוּט Pera pastoralis.
יְהוּד Iudæa.syrum est. יָם יַמִּים Mare,maria.
יְהוּדָה Iudas. יַמִּים Muli.f.aquæ calidæ.
יְהוּדִי Iudę?. יְהוּדִים Iudęi יָמָנִית.f.יָמִין Dextera, dex
יְהוּדִית Lingua, iudaica. יָמָנִי Dexter. (ter.
יְהוֹעֲנִי Ariolus,diuinus. יוֹנֵק Lactans,infantulus.
יַהֲלוֹם Hyaspis. vel ramus,virgultum.
יָהִיר Superbus. (plu. יָהֲשׁוּף Nomen auis.f.ibis.
יוֹם יָמִים.f.יָמִין Dies. idem יְסוֹד Fundamentum.
יוֹמָם Dies,singulariter. יָעִים Forcipes.

Him/

UVA. BHSC. IyR_123

יַעֲלָה ל.יַעֲלַת Himnulus.
יַעַן Quia,eo ꝙ, ꝓpterea
יַעֲנָה יְעֵנִים Strutio.ones.
יָעֵף Lassus,fatigatus.
יָעַץ ל.יוֹעֵץ Cōsiliari9.arii.
יַעַר יְעָרִים Silua,saltus. idē
יֹפִי Pulchritudo. (plu.
יָפֶה Pulcher,decorus.
יָפָה ל.יָפָה Pulchra,decora.
יְפֵהפִיָּה Idē est.ł.elegans.
יְפִעַת Illustratio,decor.
יָצִיב ל.יָצִיבָא Certe,verū,sy.ē
יִצְהָר Oleum. (tū.
יָצוּעַ ל.יָצַע Stratū.ł.tabula
יָצַר Appetit9.ł.desiderū.
יֶקֶב Torcular.
יְקֹד Incēdium.cōbustio.
יְקֻוָּה ל.יֶקְוָה Expectatio,au
sultatio.vel congregatio.
יְקוּם Subsātia.(gnitudo.
יָקַר ל.יְקָר Onor,glia, ma/
יְקָרָא Idē.syrū est. (lis.les.
יָקַר ל.יְקָרִים Honorabi/
יְקָרוֹת Precioſę,clarę,frigi/
יָקוּשׁ Auceps. (ditates.
יְקוּשִׁים Aucupes.ł.ruinæ.
יְקֹשִׁים Ruinæ.
יֶרַח ל.יְרָחִים Luna,mensis.
יָרֵךְ ל.יֶרֶךְ Fœmur, hastile,
יְרֵכַיִם Fœmora. (latus.
יְרִיעָה Cortina,sagū,pellis
יָרַק ל.יֶרֶק Viridis,ol9 virēs
יֵרָקוֹן Virēs,pallor,viror.
יְרַקְרָק Rubigo,aurigo.
יֵשׁ Est,ꝏbū substātiuū
יְשִׁיבָה ל.יְשִׁיבַת Hitatio,sessio
יָשִׁישׁ ל.יָשִׁישׁ Senex,ātiqu9.
יְשִׁימוֹן Solitudo,desertum
יָשָׁן Vetus,vetustum.
יָשֵׁן Idē.ł.dormiens.
יְשׁוּעָה ל.יְשַׁע Sal9,saluatio
יְהוֹשֻׁעַ ל.יֵשׁוּעַ Iesus.
יְשֻׁפֶה Hyaspis.ł.berillus,
יָשָׁר Rectus,rectitudo.
יֹשֶׁר Rectitudo,æquitas,
יְשֻׁרוּן Rectus,vel israel.
יַת Articul9 accti casus.sy.ē
יָתֵד Paxillus,clauus.
יָתוֹם Pupillus, orphan9,
יֶתֶר Plus , magis , resi/
duum,vel funicul9.ł.nerus.
יוֹתֵר Magis,plus,residuū
יִתְרָה ל.יִתְרוֹן Idem est, vel
excellentia,vel excessus.
יָתֵר Ampli9,optim9,residuū

UVA. BHSC. IyR_123

יֹתֶרֶת Adeps, reticulū, aruina
¶ De īcipiētib⁹ a lr̄a. כ. Caph.
כְּאֵב Dolor.
כְּאֶחָד Pariter, simul.
כֹּכָב Stella, sidus.
כָּבֵד Grauis, ponderosus.
כֹּבֶד. l. כֹּבֶד Grauitas, pōde/
כְּבֵדוּת Idē ē. (rositas, ꝓfūdū
כָּבוֹד Gloria, honor.
כְּבוּדָּה Gl̄iosa, honorabilis.
כָּבֵד Iecur, epar.
כֶּבֶל Compes, vinculum.
כָּבוּל Sterilis, arenosa, lutosa
כֹּבַע Galea. s. armatura capitis
כַּבִּר Potēs, magn⁹. fortis.
כְּבָרָה Cribrum.
כִּבְרַת Vernū tp̄us. l. certū
כְּבַר Iam. (spaciū terræ.
כְּבָשִׂים כֶּבֶשׂ Agn⁹, agni.
כַּבְשָׂה Agna, ouis.
כִּבְשָׁן Fornax.
כַּד כַּדִּים Hidria, lagena.
כִּדְבָא. l. כָּדַב Fallax. l. mēda/
כַּדְכֹּד Hyaspis. (ciū. sir̄ ē.
כִּדְנָה Sic, huiuscemodi. si. ē
כִּדּוֹד Scintilla, teda.
כַּדּוּר Pila, sphera lusoria.
כִּידוֹר Prelīū. כֹּה. l. כָּכָה Sic.

כָּהֵל Potens. sirum est.
כֹּהֵן Sacerdos.
כְּהֻנָּה Sacerdotium.
כָּוָא כָּוִין Fenestra. æ. sirū ē.
כְּוִיָּה Combustio, adustio.
כָּוָן Torta, placenta.
כּוֹס Calix. l. nomē auis. s.
כּוּר Fornax. camin⁹. (bubo
כּוֹר Corus, gen⁹ mēsurę
כּוּשׁ Aethiopia. כּוּשִׁי. Aethi
כָּזָב Mendacium. (opes.
כְּזִיב Idē. l. nomē ꝓpriū.
כֹּחַ Fortitudo. ꝟt⁹. robur
כָּחָשׁ Mēdaciū, negatio. l.
כֶּחָשִׁים Mēdaces. (macredo
כִּי Quia, quoniam.
כִּיד Interitus, interfectio.
כִּידוֹן Hasta, lancea.
כִּיּוּן Imago.
כִּילַי Fraudulēt⁹. l. auarus
כִּים. l. כִּימָה Nomen stellæ.
scilicet hyades.
כִּיס Marsupiū, sacculus.
כֵּיף Petra, rupes, saxum.
כִּיר Labrū, cōcha, luter.
כִּכַּר Torta. l. talentum.
כַּל Oīs, vtriusq; nume
כֹּלָא Idē. sirū ē. (ri & gn̄is
Car/

UVA. BHSC. IyR_123

כֶּלֶא Carcer.
כִּלְאַיִם Res mixtæ.
כֶּלֶב Canis. כָּלָה Cōsumatio
כַּלָּה Sponsa, nurus.
כְּלוּב Canistrum. l. vncin⁹
כַּלִּיבִי Vir de genere caleb.
כְּלִי Vas, vel instrumen-
tū, arma, ornamentū. vestis.
כְּלוּל Desponsatio.
כֶּלַח. l. כָּלַח Senecta, abūdātia
כְּלִיל. l. כָּלִיל Totū, cōsuma
tum, pfectum, penitus, to-
taliter, totalis, combustio.
כִּלָּיוֹן Consumatio.
כְּלָיוֹת Renes, reniculi.
כִּלְמַד Nomen proprium,
vel doctus, assuetus.
כְּלִימָה Verecundia, confu-
sio, opprobrium. (bra.
כְּלַפּוֹת Ascia dolatoria, dola
כַּמָּה Quātū, aduerbium.
כְּמוֹ Sicut, tanquam.
כֻּמָּז Ornamentum mu-
liebræ. scilicet murenulæ.
כַּמֹּן Ciminum.
כַּמֵּס Recōditū, abscōditū
כְּמָרִים Editui, aruspices.
כֵּן Ita, similiter. כְּעֵת. l. כְּעֶנֶת

כֵּן כֵּנִים Rectus, recti.
כַּן. l. כַּנָּה Basis, sedes.
כִּנִּים Cinifes. l. pediculi.
כִּנָּם Pediculus. (rū ē.
כְּנָוַת Cōsiliū, cōsiliator. si
כְּנֵימָא Huiuscemodi, taliter
כִּנְעָה Negociatio. (cator.
כְּנַעַן Nomē ꝓ. viri. l. mer
כָּנָף כְּנָפַיִם Ala, pēna, alę.
כָּנָף Angul⁹, oravestimēti
כִּנֹּר Cithara.
כֵּס. l. כִּסֵּא Soliū, sedes. (lūæ
כֶּסֶא Dies īsignis. l. plenæ
כְּסוּי. l. כְּסוֹת Opimētū, velamē
כֶּסֶל Fiducia, spes, stulti-
tia, vecordia, latus, robur,
fortitudo, ilium.
כִּסְלָה Stultitia, insipientia.
כִּסִּיל Stultus, insipiens.
כְּסִילוּת Stultitia, insipiētia.
כְּסָלִים Latera, ilia.
כְּסִיל Sid⁹ cœleste. s. orion.
כֻּסֶּמֶת Far, gen⁹ frumenti.
כֶּסֶף Argentum, pecunia.
כְּסַף. l. כַּסְפָּא Idē. sirum est.
כְּסַת Puluillus, ceruical.
כְּעַן Nunc, modo. sirū est.
כְּעֶנֶת. l. כְּעֵת Aduerbiū salutādi. sirꝝ ē.

UVA. BHSC. IyR_123

כַּעַס Furor, indignatio, cura, irritatio, mœror.

כְּעָסִים Irritationes. (plu.

כַּף Palma, pugill⁹.idē

כַּף Plāta pedis, nubes.

כְּפָה Incuruans, ramus.

כְּפוֹת Phiale, mortariola.

כֶּפֶל כְּפָלִים Duplicatio.

כָּפָן Fames, ſterilitas. (ones.

כֶּפֶס Lignū quod eſt inter iuncturas. ſ. aſſula.

כֹּפֶר Precium, bitumen.

כְּפַר כְּפָרִים Villa. æ. cipri.

כֹּפֶר Pruina, crater.

כֹּפֶר Ciprus. (ones.

כִּפּוּר כִּפּוּרִים Propiciatio.

כְּפִיר Catulus leonis, leo.

כַּפֹּרֶת Coopertorīū arce.

כַּפְתֹּר Pomum, ſpherula, cardo, limem.

כַּר Agnus, aries, miles,

כַּרְכֹּב Arula. (ſtramētū.

כַּרְכֹּרוֹת Carrucæ.

כְּרוּב Cherub.

כַּרְוָא Præco. ſyrum eſt.

כָּרֵי Milites.

כַּרְכֹּם Crocus

כֶּרֶם Vinea.

כַּרְמִיל Coccinus.

כַּרְמֶל Frumētum nouum vel pultes. ſ. carmelus. n. p.

כֶּרֶס. כֶּרֶשׂ Venter. (ſyrū ē

כִּרְסָא. כִּרְסֵן ſolīū, thron⁹

כְּרַע כְּרָעַיִם Crus. a. ſ. genua

כַּרְפַּס Color carbaſinus.

כַּרְתִּי Interfectores, pditi.

כְּרִיתוּת Abſciſio, ſeparatio.

כֶּשֶׂב. כִּשְׂבָּה Agn⁹, agna.

כֶּשֶׁל Ruina

כֶּשֶׁל Securis

כְּשָׁפִים Maleficia, veneficia.

כִּשּׁוּף Maleficium. (do.

כֶּשֶׂר Rectū

כְּשָׁרוֹן Rectitu

כֻּשָּׁרוֹת Gatenæ, compedes, fortitudo.

כִּשּׁוּר Fortia. ſ. vertibulū.

כֶּתֶת Contuſſus.

כְּתָב Scriptura.

כְּתֹבֶת Deſcriptio, figuræ.

כֹּתֶל Paries. (rū ē.

כֶּתֶל. כְּתָלַיָּא Paries. etes. ſy

כֶּתֶם Corona, aurū, obrizū, diadema, color, macula.

כְּתֹנֶת כְּתָנוֹת. כֻּתָּנוֹת Tunica. ę.

כָּתֵף. כָּתֶף Humerus, ſcapula, ora. ſ. veſtimēti, lat⁹, pars.

כֶּתֶר Corona, diadema.

כֹּתֶרֶת Coronula, capitellū.

De

UVA. BHSC. IyR_123

¶De ĩcipiẽtib⁹a lr̃a ל lamed. gladii.l.ferrũ lãceę.l.gladii.

לוא.l.לא Non.nec,neq; לָהָג Meditatio. לָהֶבֶת Idẽ ẽ.

לָא Non.syrum est. לָהַט Flãmeum,incãtatio.

לָאַב Solitudo,siccitas. לָהֶם Eis,illis,ipsis.

לְאָט Paulatim,leniter, paulis לָהֶן Ideo.syrum est.

לְאֵל Fortitudo,valitudo.(p לַהֲקַת Cõgregatio,cœt⁹.cu

לְאֹם Populus,gens. לוּ Vtinã.si.forte. (ne⁹

לֵב.l.לֵבַב Cor.l.intellectus. לוֹ Ei,illi,ipsi.

לִבּוֹת.l.לְבָבוֹת Corda. לוֹג Gen⁹ mẽsurę.s.sextari⁹

לְבֹא Introitus. לוּז Amigdalus arbor.

לְבִיָּא.l.לָבִיא Leo.l.leæna. לוּחַ Tabula לֻחוֹת Tabulę.

לְבָאִים Leones. לִוְיַת Copulatio,augmẽtũ

לְבָאוֹת Leænæ. לוֹיוֹת Lora.

לְבִיב Sorbiciuncula. לִוְיָתָן Draco,leuiatan. (ca.

לְבִיבוֹת Sorbiciunculæ. לוֹט Stacte,spẽs aromati=

לְבַד Tantũ,seorsũ,pręter לוּלִים.l.לוּל Cochlea.eæ.

לְבָדַד Solus,solitariæ. לוּלָאוֹת Ansulæ. לוּלֵי Nisi.

לָבָן Albus,candidus. לוֹעֶה Guttur.

לְבֵנָה Later לְבֵנִים Lateres. לְוַת Ad,vel.a.syrum est.

לְבָנָה Luna,alba. לַזֶּה.l.הַלָּזֶה Istæ. (illa.

לֵבְנָה Lapis,saphyrus. לָז.l.לֵזוּ.l.הַלָּז.l.הַלֵּזוּ Ista,

לְבֵנָה Gen⁹,arboris.s.ppl's לְזוּת Detractio,murmura

לְבוֹנָה Thus לְבָנוֹן Liban⁹. לַח Humidũ,viride. (tio

לְבוּשׁ Indumentũ,vestis. לְחִי.l.לְחָיַיִם Maxilla.æ.

לַבַּת Flãma לֵדָה Partus. לֶחֶם Panis,cibus,esca.

לָהּ Ei,ipsi,illi,fœmi. לִחְנָה Concubina.syrũ est.

לֵהּ Illi,sibi,mas.syr̃ est. לָחַץ Afflictio.

לֶהָבָה.l.לָהָב Flãma,fulgor.s. לָחַשׁ Murmur,eloquium,

UVA. BHSC. IyR_123

לְחָשִׁים Gen⁹, ornamēti. s. in-
לָט Clā. l. abscōditę. (aures.
לְמָאָה Gen⁹, serpētis. l. repti
lis. s. stellio. s. btm̄ Hierony.
לַיְלָה. l. לֵיל. l. לַיִל Nox.
לֵילוֹת Noctes.
לִילִית Nomē aīalis. s. lamia.
לַיִשׁ Leo.
לֵית. l. לַיִת Nō, ne. sirum est.
לָכֶם Vobis, mascul.
לָכֶן Vobis. fœmi.
לְכוֹן. l. לְכוֹם Vobis. m. siꝝ ē.
לָכֵן Propterea.
לְמִדַּי Sufficiētia, sufficiēter
לִימּוּד Doctus, assuetus.
לָמָּה. l. לָמֶה Quare.
לָמוֹ Ipsis, illis.
לְמַעְלָה Supra, sursum.
לְמַעַן Propter, propterea,
לָעַג Subsanatio. (ideo.
לֹעֵז Barbarus.
לַעַן Absinthium, amari
לָעֲנָה Idem est. (tudo.
לַפִּיד Lampas. fax.
לִפִּי secundum.
לִפְנֵי Coram, ante.
לִפְנִים Coram, ante hoc.
לִפְנִים. l. לִפְנֵי Interius.

לֵץ Illusor. l. derisor.
לוֹצְצִים. l. לֵצִים Derisores.
לְצַד Contra. sirum est.
לֶקַח Doctrina, assumptio
לֶקֶט Collectio.
לֶקֶשׁ Pluuia, īber, serotin⁹
לְשַׁד Humiditas.
לִשְׁכָּה. l. לְשַׁךְ Camera, tricli
לְשָׁכוֹת Gazophilacia. (niū
לֶשֶׁם Lapis p̄ciosus. s. ligu
לָשׁוֹן Lingua, loq̄lla. (ri⁹.
לְשׁוֹנוֹת Līguę. & īde ꝟbū
לָשֵׁן. l. לִשֵּׁן Accusauit. l. mur
לִישָׁן Līgua. siꝝ ē. (murauit
לִישָׁנַיָּא Linguæ. sirum est.
לֶתֶךְ Dimidium cori.

¶ De incipientibus a littera. מ. Mem.

מְאֹד Valde, nimis.
מְאֻדָּם Ruffus, rubricatus.
מֵאָה. l. מְאַת Centum.
מֵאוֹת Idem plurale.
מָאתַיִם Ducenta.
מַאֲוָיֵי Desideria.
מְאוּמָה. l. מְאוּם Aliquid.
מְאוּם Macula, aliquid.
מָאוֹר Luminare.
מְאוֹרָה Idem est.

Despō

UVA. BHSC. IyR_123

מְאוּרָשָׁה Deſpõſata.ſ.mulier מִבַּלְעֲדֵי Niſi,præter.
מְאוּרַת Foramen,cauerna. מִבְצָר Munitio,munita.
מֵאַיִן Vnde. מִבְרָח Profugus.
מַאֲכָל.ל'.מַאֲכֶלֶת Cibus. מִגְבָּלוֹת Deteriate.ſ.catenę.
מַאֲמָר Verbum,præceptũ. מִגְבַּעַת Tiara,pileus.
מֵאֵן Nolle. מֶגֶד Poma,fructus.
מָאן Quis.ſirum eſt. מִגְדּוֹל Turris.l'.fortitudo.
מָאן Vas,vaſa.ſirũ ē. מִגְדָּל Turris. מִגְדָּן Donũ
מַאנְיָא Vaſa.ſirum eſt. מִגְדָּנוֹת Dona,munera.
מַאֲפֶה Coctura,coctum. מַגּוֹג Nomẽ p.viri.l'.ppli.
מַאְפֵּל Caligo,tenebræ. מָגוֹר.ל'.מְגוֹרָה Timor,pauor
מַאְפֵּלָה Serotina,tenebroſa מְגוֹרַת Idem eſt.
מַאְרָב Inſidiæ,fraus. מְגוּרָה מַמְגוֹרוֹת Horreũ.rea.
מְאֵרָה Maledictio,egeſtas. מַגָּל Falx.
מָבוֹא Introitus,occaſus. מְגִלָּה Volumen,libellus.
מְבוּכָה Fletus. מַגְפָּה Facies, aſpectus,con
מַבּוּל Diluuium. (ta. tra aduerſum.(pe?.l'.pelta.
מְבוּלָקָה Diſſipata.l'.dilacera מָגֵן Protector,ſcutũ,cli/
מְבוּסָה Cõculcatio,cõculcata מָגִנִּים Clipei,peltæ.
מַבּוּעַ Fons,emanatio. מַגָּנַת Protector,clipeus.
מְבוּקָה Diſſipata. מַגְעֶרֶת Increpatio. (ſtis.
מְבוּשִׁים.ל'.מְבוּשִׁי Verenda. מַגֵּפָה Percuſſio,plaga, pe/
מִבְחָר Electio. מְגֵרָה מְגֵרָעוֹת Serra,trabes.
מַבָּט Aſpect?,ituit?,ſpes. מַגְרְפוֹת Glebæ,ſtercus.
מִבְמָא Prolatio,pnũciatio. מִגְרָשׁ Suburbana.
מִבְּלִי Non,ſine,abſque,eo מַד Tunica,veſtis.
quod,non. (gerũ meũ. מִדְבֵּחָא Altare.ſirũ ē.(quũ.
מַבְלִינֵיתִי Dolor me?.l'.refri מִדְבָּר Deſertũ,ſolitudo,elo

Mẽſu

UVA. BHSC. IyR_123

מִדָּה Mensura.
מַדְהֵבָה Aurũ, tributũ. (tũ
מִדּוֹ Tunica, vestis. l. vestimẽ
מַדְוֵה Infirmitas. l. vestes
מַדּוּחִים. l. מַדּוּחַ Eiectio. ones.
מִדְחֶה Ruina.
מְדוֹכָה Mortarium.
מָדוֹן Contentio, rixa.
מַדּוּעַ Quare, cur.
מָדוֹר Habitatio.
מְדוּרָה. l. מְדוֹרָה Pira, focꝰ.
מִדֵּי Sufficiẽter, ex quo
מְדִינָה Prouincia, regio.
מִדְיָנִים Rixę, discordię. l. no
mẽ ppl'i. (plaustrũ, silẽtiũ.
מַדְמֵנָה. l. מַדְמֵן Sterqliniũ,
מְדָנִים Rixę, discordię.
מַדְרֵגָה Maceria, sepes, gradꝰ
מִדְרָךְ Vestigium. (nica.
מִדְרָשׁ Liber histo. l. chro
מָה. l. מֶה Quid, qđ, interro
מַהֲלָךְ Iter. (gatio
מַהְלְכִים Itinera, vel ambu
lantes, vel deambulatoria.
מַהֲלוּמוֹת Mallei.
מֵהֶמֵהֶם Exeis, vel ex sonitu
eorũ. s. btm̃ Hie. Ezechi. 7.
מְהוּמָה Perturbatio, pauor.

מְהֵימָן Fidelis. syrum est.
מַהֲמוֹרֹת Foueæ, miseriæ.
מַהֲפֶכֶת Neruus, carceris.
מָהִיר Festinus, velox.
מֹהַר Donum, dotatio.
מְהֵרָה. l. מָהֵר Velociter.
מַהֲתָל Mendacium, error.
מַהֲתָלוֹת Mendaces, errores.
מוּבָס Cõculcatio, putridũ
מוֹחַ Medula.
מוֹט Baculus, virga.
מוֹטָה Iugum, catena.
מוֹטוֹת Deprimẽtes, vectes.
מוֹי Aqua. syrum est.
מוּל Cõtra, ꝟsus. מוּם Macu
מוֹלָדָה Natiuitas. (la.
מוֹסַד Fundamentum.
מוֹסַךְ Tentorium.
מוֹעֵד Festum, solemnitas.
מוּפָז Aurum.
מוֹפֵת Miraculum.
מוֹץ Palea, stipula, puluis.
מוֹצָא Exitꝰ, egressus. l. ori
מוֹקֵד Incendium. (ens.
מוֹקֵשׁ Scãdalũ, offẽdiculũ.
מוֹר Muscus. l. myrrha.
מוֹרְדְּרֹר Myrrha mũda.
מוֹרָא Timor, terror.

Plau

UVA. BHSC. IyR_123

מוֹרָג Plauſtrū.ſ.tribulus. מַזָּרוֹת Arcturus.
מוֹרָד Decēſus. מוֹרָה Noua מַזְרֵעַ Semē מִזְרָק Phiala,
מוֹרֶה Illuſtris,oſtēdēs.(cula מַחֲבֵא Latibulū,abſcōſio.
מוֹרָשָׁה.ſ.מוֹרָשׁ Poſſeſſio.ſ. מַחֲבָאִים Latibula.
מוֹרַת Amaritudo.(hęreditas מַחֲבַת Craticula, ſartago.
מוֹשָׁב Hitatio,ſolitū (rebellās מַחֲבֶרֶת Ora.ſ.cortinæ.
מוֹשֵׁל Dñator. (cathedra. מְחוֹגָה Circuitus.
מָוֶת.ſ.מָוֶת Mors. מָחוֹז Port⁹,regio, puīcia.
מוֹתֵי.ſ.מְמוֹתֵי Mortes. מָחוֹלָה.ſ.מְחוֹלָה Chor⁹.ſ.pſalētiū.
מִזְבֵּחַ Altare. מוֹתָר Reliquiū מְחוֹלָלִים Cātātes.chori.
מַזָּג Poculū.ſ.cōmixt⁹pot⁹ מְחוֹסֵם Pilo cōtuſſū,decor
מָזֶה Cōſūptio,aduſtio.ſ.fa/ מְחוֹלֹת Choris. (ticatū,
מְזוּזָה Poſtis,limen. (mis. מְחוֹקֵק Sculptum,regula,
מְזוּזוֹת Idem plurale. מְחוֹקֵק Iudiciū.ſ.illud q decernit
מָזוֹן Nutritio,cibus. מְחוֹקֵק Doctor,legiſlator.
מְזוֹרִים Anguli, prōptuaria. מַחֲזֶה.ſ.מַחֲזֶה Viſio.
מָזוֹר Cōculcatio,cōfractio מַחַי Aries ferre⁹.q muri p
מָזַח Cingulū,zona.(ſanitas מְחִיָּה Viuificatio. (cutiū
מַזָּל Sidus,ſignū cœleſte מַחֲלָה Infirmitas.
מַזְלֵג Fuſcinula,tridens. מַחֲלוֹת Cōcauitates.voragi
מִזְלָגוֹת Fuſcinulæ. מַחֲלָפוֹת Cultri,crines. (nes
מַזְמָה Cogitatio,cōſiliū.ne מַחֲלָצוֹת Mutatoria.
מִזְמוֹר Pſalm⁹,cāticū. (phas מַחֲלֹקֶת Diuiſio,pars.
מִזְמָרוֹת Cantica,pſalteria. מַחְמָד Deſiderabilis.
מֵמֵזֶר De ſcorto nat⁹.ſ.expu מַחְמָל Miſeratio.
מְזַעֲרִי Modicū,paucū. (rū. מַחְמָצֶת Fermentatum.
מִזְרֶה Ventilabrum. מַחֲנֶה Caſtrametatio,tur/
מִזְרָח Hortus,oriens. מַחֲנַק Suſpendium. (ma.

Spes

UVA. BHSC. IyR_123

מַחְסֶה Spes, fiducia.
מַחְסוֹם Coopertoriū oris animalis bruti.
מַחְסוֹר Defect⁹, indigētia.
מַחַץ Percussura. l. ꝑcussio
מַחְצֵב Lapicidina.
מֶחֱצָה Dimidium, dimidia
מַחֲצִית Idē est. מָחָר Cras.
מַחְרָאוֹת Latrinæ.
מָחֳרָבוֹת Subuersæ, desertæ.
מְחִיר Preciū, cōmutatio.
מַחֲרֶשֶׁת Vomer, aratrum.
מָחֳרַת Altera die.
מִמָּחֳרַת De altera die.
מַחֲשֶׁבֶת. l. מַחֲשָׁבָה Cogitatio
מַחְשָׁךְ Tenebræ.
מַחֲשַׁכִּים Obscuritates.
מַחְשׂוֹף Nudatio. l. discooꝑ
מְחִתָּה Pauor, cōtritio. (tio
מַחְתָּה Thuribulum.
מַחְתֶּרֶת Fossio, fossa.
מַטְבֵּחַ Occisio, victima.
מִטָּה Lectus, lectulus.
מַטֶּה Virga, baculus.
מַטְוֵה Filum, glomeratū.
מַטְחֲוֵי Iactus, ictus.
מִטַּל Virga, baculus.
מַטְמוֹן Absconsio.

מַטַּע Plantatio, germen.
מַטְעַמִּים Pulmētū, escę, cibi
מִטְפָּחָה Palliū. מָטָר Pluuia
מַטָּרָא Signum sagittæ.
מַטָּרָה Custodia.
מִי Quis, qui, quæ.
מֵי. l. מַיִם Aquæ.
מֵיטַב Optimum.
מִיכַל Riu⁹, vadū, gustatū
מִין Gen⁹. מֵיץ Puluis, ꝑssio
מִישׁוֹר Rectitudo, æquitas.
מְיוּשָׁר Oꝑequadro, extēsū
מֵישָׁרִים Recti, æqtates, recta.
מַךְ Pauꝑ. מַכְאוֹב Dolor.
מַכְבֵּר Stragulū. l. vestis dē
מִכְבָּר Craticula. (sa.
מַכְבִּיר Multitudo, multi.
מַכָּה Percussio, plaga, vul
מִכְוָה Combustio. (n⁹.
מַכּוֹלֶת Cibus. (sedes.
מָכוֹן. l. מְכוֹנָה Firmitas, basis
מְכוֹרָה Radix, habitatio.
מִכְלָא Ouile, caula.
מִכְלוֹל Vestis varia.
מִכְלָל Species.
מִכְלוֹת Vasa, vel omnia.
מִכְמָן Thesaur⁹ abscōdit⁹
מִכְמָר Rete, retiaculum.

Idē

UVA. BHSC. IyR_123

מִכְמֹרֶת Idem est. (lia.
מִכְנָסַיִם Fœmoralia, fœmīa
מֶכֶס Pars, numeratio.
מִכְסֶה Opimētū, velamen
מִכְסַת Pars, numeratio.
מַכְפֵּלָה Duplicatio.
מַכָּר Cognitus. (lia.
מִמְכַּר .l. מֶכֶר Vēditio, vena-
מְכֵרָה Habitatio, vel arma
bellantia, vel gladius.
מִכְרֶה Fossio, excisio.
מַכְשֵׁלָה Offendiculū, ruina.
מִכְשׁוֹל Offendiculū, ruina.
מְכַשֵּׁף Maleficus.
מִכְתָּב Scriptura.
מִכְתָּם Scriptio.
מַכְתֵּשׁ Pila. l. dēs molaris,
vel nomen ꝓpriū loci.
מַכּוֹת Cibaria, vel tritica,
contussa. 2. Paralippom̄. 2.
מִכְתַּת Cōtritio, fragmētū
מִלֻּאִים Impletiones.
מַלְאָךְ Nuncius, angelus.
מְלָאכָה Op⁹, res, substātia.
מַלְאָכוּת Nunciatio.
מַלְאָכוֹת Nunciationes.
מִלְּבַד Absq; excepto, p̄ter
מַלְבֵּן Typus laterum.

מַלְבּוּשׁ Indumentū, vestis.
מִלּוֹא Nomē propiū loci
מִלָּה Sermo, dictio. (lū
מְלוּנָה Tuguriū, tabernacu
מָלוֹן Mansio, diuersoriū
מֶלַח Sal. (nauis, nauta.
מַלָּחִים .l. מַלָּח Gubernator
מִלְחָמָה Bellū מְלֵחָה Salsugo
מֶלֶט Cripta. מְלִילָה Spica.
מֵלִיץ Interpres.
מְלִיצָה Interpretatio.
מֶלֶךְ Rex. מְלָכִים Reges
מֹלֶךְ Idolum moloch.
מָלֵךְ Consilium. sirū est.
מַלְכָּה Regina.
מַלְכּוּד Laqueus, decipula.
מַלְכוּתָא .l. מַלְכוּ Regnū. si. ē
מְלוּכָה .l. מַמְלָכָה Idem est.
מַלְכוּת Idem est.
מַמְלָכוֹת .l. מַלְכֻיּוֹת Regna.
מַלְכְוָתָא Regna. sirum est.
מַלְמָד Vomer.
מִלְּפָנִים A facie, econspectu
מִלִּפְנֵי Idem est.
מִלִּפְנִים Interi⁹. l. ab intus.
מִלְצַר Dispēsator. l. nomē
מַלְקוֹחַ Pręda. (ꝓpriū.
מֶלְקָחַיִם Forcipes.

Plu-

UVA. BHSC. IyR_123

מַלְקוֹשׁ Pluuia, iber serotinꝰ.
מְלַשְׁנִי Accusator.
מִלְּתָא Sermo, dictio. syr ē
מֶלְתָּחָה Vestis, vel locus in quo vestes reponuntur.
מַלְתְּעוֹת Molę dētium.
מִן De, ex. e. a. ab. magis, plꝰ.
מָן Māna cibꝰ. מְנָאוֹת Partes
מִנְדָּה Tributum. syrū est.
מַנְדְּעָא Scientia. syrum est.
מָנָה Pars, munus.
מִנְהַג Cōsuetudo, īcessus
מִנְהָרוֹת Antra. l. sub terraneæ speluncæ.
מָנוֹד Motus, cōmotio.
מְנוּחָה. l. מָנוֹחַ Requies.
מָנוֹן Contumax.
מְנוּסָה. l. מָנוֹס Fuga, effugiū
מָנוֹר Liciatoriū. (refugiū.
מְנוֹרָה Candelabrum.
מִנְזִיר Coronatus, princeps, custodes. se. btm̄ Hie.
מִנְחָה Munus, oblatio.
מִמֶּנִּי. l. מֶנִּי. l. מִנִּי Ablatiuo ame. mascul. vel fœmini.
מְנָיוֹת Partes.
מְנִכָא Torques. syrū est.
מִנְלָה Radix, cōsumatio.

מַנְעוּל Vectis ostii.
מַנְעַל Calciamentum.
מַנְעָם Deliciæ.
מְנַעְנְעִים Instrumēta musica. s. sistra.
מְנַקְיוֹת Cyathi.
מֵנֶקֶת Nutrix. מָס Tributū
מִסְבָּה. l. מֵסַב Per circuitum.
מֵסֵב Accubitus.
מַסְגֵּר Clausura. l. carcer.
מִסְגֶּרֶת Clausura, corona.
מִסְגְּרוֹת Clausuræ. l. anguli.
מִסְדְּרוֹנָה Posticus.
מִסָּה Oblatio. s. missa.
מַ. זָה Tētatio. מַסְוֵה Velamē
מַסַּח Deuastatio. l. nomē
מִסְחָר Negociatio. (ꝓpriū.
מַסָּךְ Tentoriū, velum.
מִמְסָךְ. l. מֶסֶךְ Mixtū, libamē.
מַסֵּכָה Cōflatile, fusile.
מַסֵּכֶת. l. מַסֵּכָה Tela, licium, pallium.
מְסוּכָּן Fortis. se. btm̄ Hie.
מִסְכֵּן Pauper, egenus.
מִסְכְּנוּת Paupertas, penuria.
מִסְכְּנוֹת Tabernacula, munitiones, cellaria. l. apothecę.
מִסְלָה. l. מַסְלוּל Semita, via, (trita.
מַסְמֵרִים Claui.

Pro-

UVA. BHSC. IyR_123

מַסָּע Profectio.ſ.arma. מַעְיָנִים.ſ.מַעְיָנוֹת Fons
מַסְעֵי Manſiones. מַעַל Pręuaricatio.(fōtes
מַסְעָד Fulcimētū,fulcrū. מַעַל Eleuatio.
מִסְפּוֹא Fœnum,pabulū. מַעֲלֶה.ſ.לְמַעֲלָה Supra.(dꝰ.
מִסְפֵּד Plāctus,lamētatio. מַעֲלֶה.ſ.מַעֲלֵה Aſcēſus.ſ.gra
מִסְפַּחַת Puſtula,plaga. מַעֲלוֹת Aſcēſus.gradꝰ.plu.
מִסְפָּר Narratio,numerꝰ. מִמַּעַל.ſ.מִלְמַעְלָה De
מִסְתּוֹר Abſcōſio. מְעִיל Tunica,pallīū.(ſup
מִסְתָּרָא Abſcōdita.ſyꝛ ē. מְעִילָה Prævaricatio.
מַעֲבֶה Craſſitudo,pīguis,argi מַעֲלִי Occaſus ſolis.ſyꝛē
מַעְבָּר.ſ.מַעֲבָרָה Vadū.(loſa מַעֲלָלִים Opa,cogitatiōes.
מַעְגָּל.ſ.מַעְגֶּלָה Tentorium מַעֲמָד Statꝰ,ſubſtātia,ſubſi
rotundum,vel locus circū מַעֲמָסָה Onꝰ.oneroſa.(ſtētia
datus,vel iter,vel ſemita. מַעֲמָקִים Profunda.
מַעֲדַנִּים.ſ.מַעֲדָנוֹת Deliciæ. מַעֲנָה Iugerum agri,ſul/
מַעְדֵּר Sarculus,foſſoriū. cꝰ.ſ.reſpōſio.(dolor,labor.
מֵעִים Viſcera,vēter,vterꝰ מַעֲצֵבָה Afflictio,triſtitia,
מַעוֹג Torta,panis.ſubſānatio מַעֲצַד Aſcia.lima.(difficile
מָעוֹז Fortitudo,petra. מַעְצוֹר Detētio,phibitio,
מָעוֹךְ Cōtritꝰ.ſ.teſticulis. מְעָקָה Anguſtia,tribula/
מָעוֹן Habitaculū,tēplū. tio,ſtridor.
מְעוֹנֵן Ariolus.(bræ. מַעֲקֶה Murꝰ,tecti.ſ.ſcalæ.
מָעוֹף.ſ.עָעוֹף Nebula,tene/ מַעֲקַשִּׁים Praua.(ſtratura.
מָעוֹר Nuditas מְעַט puerſus מַעַר Sculptura,ſili/tudo,īca
מְעַט Parū,pauxillū,modicū מַעֲרָב.ſ.מַעֲרֶבָה Occidens,
מְעָטִים Pauci.(ola. occaſus,vel negociatio.
מַעֲטָה Palliū מַעֲטֹרוֹת Palli/ מְעָרָה Spelūca.(collis.
מֵעִי Aceruꝰ.ſ.lapidū.ſ.deua מַעֲרֶה Decliuitū mōtis,ſeu
(ſtatio.

UVA. BHSC. IyR_123

מַעַרֶכֶת.l׳. מַעֲרָכָה Ordinatio, dispositio, vel prelium, vel acies, vel agmen.
מַעֲרָכוֹת Idē plu.l׳.agmina.
מַעֲרָם Nuditas.
מַעֲרָצָה Terror, fortitudo.
מַעֲשִׂים מַעֲשֶׂה Op⁹, opa.
מַעֲשָׁקוֹת Calumniæ.
מַעֲשֵׂר Decima, decimatio.
מַעְשֵׂר Idem est.
מַעְשְׂרוֹת.l׳. מַעֲשֵׂרוֹת Decimę.
מַפַּח Dolor, aboiatio, affliction
מַפּוּחַ Sufflatoriū. (flictio
מַפַּל Quisqliæ q̄ cadūt,
מַפָּלָה Ruina. (de frumēto.
מַפֹּלֶת Cadauer.
מִפְלָאוֹת Mirabilia.
מִפְלַגּוֹת Diuisiones.
מִפְלֶצֶת Idolum priapi.
מִפְלֵשֵׁי Extēsiōes.l׳.semitę.
מִפְּנֵי A facie, a cōspectu.
מִפְעָל מִפְעָל Op⁹, opa.
מַפַּץ Interit⁹.l׳.cōfractio.
מֵפִיץ Iaculum. (c⁹ sepat⁹
מִפְקָד Pręceptū, iperiū. lo
מִפְרָצִים Diuisiones, portus.
מַפְרֵקֶת Ossa, ceruices.
מְפֹרָשׁ Expositū. declaratū

מִפְשָׁעָה Membrum genitale, vel turpitudo.
מִפְתָּח Apertio, apertura.
מַפְתֵּחַ Clauis, q̄ ostia aperiūtur.
מִפְתָּן Limen.
מַצַּב.l׳.מוּצָב Statio, titul⁹, statua.
מֵצֵבָה Idē est.
מֵצַד Arx.
מַצָּה.l׳.מֵצָּה Azimū, azima
מֻצְהָב Fulgens, vel flauus vel color auri.
מִצְהֳלוֹת Hinnit⁹ pluraliter.
מְצוֹדָה Arx.l׳.munitio.
מִצְוָה Præceptū, mādatū.
מְצוּלָה Profundum.
מָצוֹק Tribulatio, āgustia.
מָצוֹר Obsidio.
מְצֹרָע Leprosus.
מֵצַח Frons.
מֵצַל Obumbrans.
מְצִלּוֹת Tintinabula, super frenum, vel cimbala.
מְצִלְתַּיִם Cimbala.
מִצְנֶפֶת Cidaris.
מַצָּע Stratum.
מִצְעָר Modicū.l׳. paruū.
מִצְפֶּה Specula.l׳.speculatio
מִצְפֶּה Idem est.

Tri-

UVA. BHSC. IyR_123

מֵצַר Tribulatio.l.āgustia
מַק Fœtor.l.fauilla.
מַקֶּבֶת Malleus.
מִקְדַּשׁ Sāctuariū, vel sancti
ficatio.l.electus. (tiōes.
מַקְהֵלִים Ecclesię.l.cōgrega
מִקְוָה Congregatio, scili-
cet aquę, lacus.l.expectatio.
מָקוֹם Locus.
מָקוֹר Eōs.l.vena.l.origo.
מִקַּח Acceptio.
מַקָּחוֹת Venalia.
מִקְטָר Thuribulum.
מִקְטֶרֶת Idem est.
מָקֵל Virga, baculus.
מִקְלָט Refugium.
מִקְלַעַת Sculptura.
מִקְנֶה Emptio.l.possessio.
מִקְסָם.l.מִקְסָם Diuinatio.l.
hariolatio.
מְקַצֶּה Claud⁹.l.truncatus.
מִקְצוֹעַ Angulus. (catio.
מִקְרָא Vocatio, lectio, p̄di-
מְקֵרָה Locus refrigerii.
מְקָרֶה Cōtignatio dom⁹.
מִקְרֶה Accidens.
מַקְרִין Cornua producēs.
מִקְשָׁה Cucumerarium, vel
ductile, scilicet metallum.
מְקֻשָּׁרוֹת Oues primi tp̄is.
מַר Amaritudo, vel stil-
la, vel gutta. Esaiæ. 40.
מְרִא Ouis.l.aries, pīguis.
Et inde verbū, תַּמְרִיא exal
taberis. Iob. 39.
מַרֵא.l.מַר Domin⁹. syrū est
מַרְאֶה Visus, visio.
מַרְאָה Speculū.l.visio.(tio.
מֹרְאָה Fœda, turpis ꝓuoca
מַרְבַּדִּים Ornamēta, funes.l.
מְרִיבָה Iurgium. (tapetes.
מִרְבָּה Multiplicatio.
מַרְבִּית Incrementum, mul-
tiplicatio, vsura.
מְרֻבָּעָה Quadratū, q̄drata.
מְרֻבָּעַת Idem est.
מִרְבַּץ Cubile, accubatio.
מַרְבֵּק Locus ad saginam
dum animalia.
מַרְגְּלוֹת Pedes.l.loc⁹ pedū.
מַרְגֵּמָה Aceruus lapidum,
vel aceru⁹ mercurii. (geriū
מַרְגֹּעַ.l.מַרְגֵּעָה Reqes, refri
מֶרֶד Recessio, p̄uaricatio.
מְרוּדִים Præuaricationes.
מֻרְדָּף Persecutio.l.psecut⁹.

UVA. BHSC. IyR_123

מָרָה.ו׳.מָרָא Amara,amaritudo.
מֵרוֹחַ Herniosus,vel com pressus in testiculis.
מָרוֹם Altum,excelsum.
מְרוּצָה.ו׳.מָרוֹץ Cursus.
מְרוֹרָה Fel,amaritudo.
מְרוֹרִים Amaritudines.
מְרוֹרוֹת.ו׳.מַמְּרוֹרִים Idē ē.
מַרְזֵחַ Cōuiuiū מִרְזָה Factio
מֶרְחָב Latitudo,dilatatio.
מֶרְחָץ Lauacrum.
מֶרְחָק Procul,lōge,lōgiqu⁹
מַרְחֶשֶׁת Craticula,sartago.
מְמוֹרָט.ו׳.מֹרָט Limat⁹,polit⁹
מֶרִי Rebellio,contentio, prouocatio.
מְרִירִי.ו׳.מְרִירֵי Amar⁹,ama
מְרִירוּת Amaritudo.(rissim⁹
מֹרֶךְ Pauor.Leuiti.26.
מֶרְכָּב Equitatus,currus, ascensus.
מֶרְכָּבָה.ו׳.מִרְכֶּבֶת Idē ē.ו׳.q̄dri
מִרְמָה Deceptio,fra⁹.dol⁹.
מִרְמָס Conculcatio.
מְרַע Malus,malefaciēs.
מְרֵעִים Pessimi,malignātes.
מִרְעֶה Pastus.
מַרְפֵּא Sanitas,medicina.

מַרְצֵעַ Subula.
מַרְצֶפֶת Pauimentum.
מָרוּק.ו׳.מֹרָק Tersū,mūdissi
מָרַק Ius carnium. (mū.
מִרְקַחַת Confectū,conditū.
מְרָתַיִם Dominātes,rebellā/
מִרְשָׁעַת Impiissima. (tes
מַשָּׂא Eleuatio.on⁹.ו׳.ꝓphia
מַשָּׂאוֹן Fraus,deceptio.
מַשָּׂאת.ו׳.מַשָּׂא Debitum.
מַשְׁאָבִים Hauritiones, idest loca vbi aquæ hauriunt̄.
מִשְׁאָלָה Petitio.
מִשְׁאָלוֹת Petiones. (cini.
מִשְׁבְּצוֹת Capsellę aureę.ו׳.vn
מַשְׁבֵּר Part⁹,cōtritio,vulua
מִשְׁבָּרִים Contritiones.
מִשְׂגָּב Eleuatio,protectio, exaltatio.
מִשְׁגֶּה Error.ו׳.ignorātia.
מְשׁוֹאָה Desolatio, deuasta/ tio,calamitas,miseria.
מְשׁוּבָה Conuersio,auersio.
מְשׁוּגָה Error.ו׳.ignorantia.
מָשׁוֹט Remus. (m⁹.
מְשׁוּכָה Sepes.cooptoriū,ra
מְשׁוּלָּם Consumatus, perfe ctus,pacificus.

Tri/

UVA. BHSC. IyR_123

מְשׁוּלָּשׁ Trimus, triēnis.
מְשׁוֹמֵם Desolatio, stupefactus, tristis, merens.
מָשׂוֹר Serra.
מְשׂוּרָה Mensura.
מְשׂוֹרֵר Cantor.
מָשׂוֹשׂ Gaudium. lætitia.
מַשְׁזָר Retortum. s. filum.
מָשַׁח Oleum. syrum est.
מְשַׁחְתָּא Mensura. syrū est.
מִמְשַׁח Extentus, vnctus.
מִשְׁחָה Vnctio.
מִשְׂחָק Ridiculum.
מִשְׁחָר Mane, diluculum.
מֶשְׁחַת Corruptū, debile.
מִשְׁמָח Extensio, siccatio.
מַשְׂמֵמָה Cōminatio, odiū.
מִשְׁמַר Ratio, descriptio.
מֶשִׁי Subtile. l. sericum.
מָשִׁיחַ Vnctꝰ, vel christus.
מֶשֶׁךְ Nomē viri. l. ꝓuicię.
מִשְׁכָּב Cubile. cubatio. l. lectu (lꝰ.
מִשְׁכָּן Tabernaculum.
מִשְׁכָּנוֹת Tabernacula.
מַשְׂכּוּרָה Precium, vel merces, pictus, vel cogitatio.
מַשְׂכִּית Insignis. l. pictura.
מַשְׂכִּיּוֹת Picturę picti, vel tituli, vel cogitationes.
מָשָׁל Prouerbium, parabola, comparatio.
מִמְשָׁל Potestas. dñatio, dñiū
מִמְשֶׁלֶת. l. מִמְשָׁלָה Idem est.
מִשְׁלוֹחַ Missio, immissio.
מִשְׁלַחַת. l. מִשְׁלַח Idem est.
מִשְׁלֹשׁ Tres, vel trimestre.
מְשָׁמָּה Desolatio, stupor.
מִשְׁמָן Pinguedo, crassitudo
מִשְׁמָע Auditio, auditꝰ, fama
מִשְׁמָרָה. l. מִשְׁמָר Custodia.
מִשְׁמֶרֶת. l. מִשְׁמָרוֹת Custodię.
מִשְׁנֶה Secūdꝰ. l. Deutero.
מִשְׁנִים Vestes. l. arietes duorum annorum.
מִשְׁסָּה Direptio, deuastatio.
מִשְׁעִי Linitio, salus, lęnitas
מִשְׁעֹל Semita angusta.
מִשְׁעָן. l. מַשְׁעֵן Sustētatio, robur.
מַשְׁעֵנָה Idem est.
מִשְׁפַּח Pustula, iniquitas.
מִשְׁפָּחָה Cognatio, familia.
מִשְׁפָּט Iudicium.
מִשְׁפְּתַיִם Termini. l. agmina
מֶשֶׁק Procuratio, gubernatio ꝓcurator. l. siccitas.
מָשַׁק. l. מִמְשַׁק Siccitas.

UVA. BHSC. IyR_123

מַשְׁקֶה Potū dās, pincerna.
מִשְׁקֹל.l.מִשְׁקַל Statera, libra, pondus. (staterę.
מִשְׁקָלוֹת.l.מִשְׁקָלִים Pōdera
מַשְׁקוֹף Superliminare.
מִשְׁקָע Limpidissimū, vel purissimū, vel profunditas.
מִשְׁרָה Qđ ab alio exp̄mit̄
מִשְׂרָה Imperiū, dominiū.
מְשָׂרֶכֶת Explicās.l.circuiēs.
מִשְׂרְפוֹת Incendia.
מַשְׁרוֹקִיתָא Fistula.syrū ē.
מַשְׂרֵת Vas, vel scutella, vel craticula, vel sartago.
מֵת Mortuus.
מֵתִים Mortui. Littera mē cum çere, & quando venit cum seua significat viros.l. homines, vt Psalmus.16.
מַתְבֵּן Palea, vel paleæ.
מֶתֶג Frenum.
מָתַי Quando. (dęoꝝ
מִתְיַהֵד Qui imitat̄ ritū iu-
מַתְכֹּנֶת Numerus.l.mēsura.
מְתֹם Sanitas.
מַתְלָאָה Labor, fatigatio.
מִתְלַהֲלֵה Noxi⁹.l.insaniēs.
מֹתֶן מֹתְנַיִם Lūbus, lūbi.

מַתָּת.l.מַתָּנָה.l.מַתָּן Donū, (mun⁹.
מַתָּנוֹת Dona.
מַתְּנַן Dona.syrum est.
מִתְעָרֶה Virescens.
מָתֹק.l.מֶתֶק Dulcis, dulcedo
מַמְתָּקִים Dulcedines.
¶ De īcipiētib⁹ a lr̄a נ nun.
נָא Obsecro, nunc.
נֹאד Vter, lagena. (magn⁹
נֶאְדָּר Admirabilis, fortis,
נֶאְדָּרִי Magna, magnificata
נָאוָה Pulchra, vl̄ formosa
נֶאֱלָח Inutilis, aboīabilis.
נְאוּם Eloquiū, ꝟbū, ſmo.
נֶאֱמָן Fidelis.
נְאוּפִים Adulteria.
נְאָצָה Opprobriū, blasphe
נַאֲקָה Gemitus. (mia.
נָאוֹר Illuminās, illumīat⁹.
נְאוֹת Speciosa, pascua, arua
נְבוּב Vanū.l.cōcauū ina-
נָבִיא Propheta. (ne
נָבוּךְ Confusus.
נְבִזְבָּה Donum.syrum est.
נִבְכִּי Profunda.
נֶבֶל Lagena, vter.l.psalteriū
נָבָל Vilis, stultus, auarus.
נְבֵלָה Cadauer.

Fa-

UVA. BHSC. IyR_123

נְבָלָה Fatuitas, nefas, ſtultitia
נִבְלֵי Cōcent⁹.l.imbres.
נִבְרַשְׁתָּא Cādelabrū.ſyrū ē.
נֶגֶב Meridies, auſter.
נֶגֶד E regione, corā, āte ī
נֶגְדָּה Idē eſt. (cōſpectu
נָגִיד Dux, principes.
נֹגַהּ Splendor.
נְגַהָא Idē.l.aurora.ſyrū ē.
נְגֹהוֹת Splendores. (ſtes.
נוּגוֹת Dolētes, ſqualidę, tri
נוּגִי Idē.l.nugæ.ſe.b.hie.
נָגַח Cornupeta.
נְגִינָה Pſalterium, organū.
נֶגַע Plaga, percuſſio.
נֶגֶף Idē.l. peſtis.
נֵד Accernus, moles.
נָד Profug⁹, trāſmigrās.
נְדָבָה Volūtariū, ſpōtaneū.
נָדִיב Volūtari⁹, princeps.
נְדִיבָה Principalis.
נְדַבָּךְ Ordo.ſyrum eſt.
נִדְגָּלוֹת Acies ordinatæ.ſcili
cet ſigna atque vexilla.
נָדָה Merces.
נִדָּה Menſtruata.
נִדְהָם Conturbatus.
נָדוֹן Certans.

נֶדֶן Vagina, merces.
נֶדֶר Votum. (tatio.
נַהַ.l.נַהֲה.l.נַהִי Reqes.l.lamē
נַהֲלִלִים Foramina, vel ge/
nus arboris humilis.
נַהֲמָה Gemitus, fremitus.
נָהָר Fluuius, flumen.
נְהָרָה Lumen.
נְהָרוּ Lumē ītellect⁹.ſyrē
נוֹאָשׁ Deſperans, difidens.
נוֹד.l.נוּד Motus, ſecretio/
ra.ſecundum beatū Hiero.
נָוֶה Decora, ſpecioſa.
נָוֶה Habiculum.
נְוָלֵי Sterquiliniū.ſyrū eſt
נוּמָה Dormitatio.
נוֹעָז Impudens.
נוֹצָה Pluma.
נוּר.l.נוּרָא Ignis.ſyrum eſt
נוֹתָר Reliquum.
נָזִיד Pulmentum, coctio.
נֶזֶם Ornamentū auris.l.
naris.l.circul⁹.ſm btm hie.
נִזֵּק Damnū, nocumētū.
נֵזֶר Separatio, ſctificatio
corona, diadema, cōſecratio
נָזִיר Nazare⁹.l.ſeparat⁹.ſ.
a vino.cōſecrat⁹, ſctificatus.

UVA. BHSC. IyR_123

נַחֲלָה Torrẽs,riu⁹.fluᵛ. נַחֲלִיאֵל.נַחֲלִי.l. Torrẽs,riu⁹.fluᵛ.
נַחֲלָה Infirmitas. (vallis.
נַחֲלָה Hæreditas.
נַחֲלוֹת Hæreditates.
נְחָלוֹת Hæreditates,vel nomen inſtrumeti muſici.
נֶחְמָד Deſiderabile.
נֶחָמָה Conſolatio.
נַחְנוּ Nos.
נַחַר Naris.
נַחֲרָה Hinnitus.l.fremitus.
נְחֻצָה Cõciſa,deciſa,cõſumatio.l.abreuiatio.ſe.b.hie.
נָחַשׁ Auguriũ,ſerpẽs,colu
נְחֹשֶׁת Aes,ęreũ,æneũ. (ber.
נְחֹשְׁתַּיִם Cõpes.des.
נְחוּשְׁתָּן Auricalcũ.l.æneũ.
נַחַת Deſcẽſio.l.requies.
נָטָל Onus,oneroſum.
נְטוּלֵי Onerati.
נָטַע Plantatio,germen.
נְטִיעִים Plantationes.
נָטָף Gutta, vel ſtilla.
נָטָף Species aromatica.ſ.
נְטִיפוֹת Monilia. (ſtacte.
נְטִישׁוֹת Propagines,rami
נִיב Fructus. (arboris.
נִיד.נִידָה Mot⁹.ta.iſtabilis
נִיחֹחַ Suaue,placẽs.l.ſuauitas

נִחְתִּין Incenſum,vel ſuauitates,incenſa.ſyrum eſt.
נִין Filius,progenies,poſter⁹. Et inde verbum יָנוֹן ideſt filiabitur.l.pmanebit.
נִיר Lucerna,nouale.l.ꝛuactũ
נִירָא.נִיר.l. Iugum.ſyrũ eſt.
נְכְבָּד Honorabilis, inclitus,nobilis,glorioſus.
נֶכֶד Nepos,ideſt filius filii.l.ſtirps.ſm btm̃. Hie.
נֶכֶה Claud⁹,debilis pedib⁹
נֹכַח Idẽ eſt.l.nomẽ ppriũ, ſm beatũ Hiero. (paratũ
נָכוֹן Rectũ, certũ, firmũ,
נֹכַח Coram, in cõſpectu, contra, e regione.
נְכֹחָה Directio eqtas.l.rectũ
נְכֹחִים.נְכֹחוֹת Recti,recta.
נְכָסִים Diuitiæ,ſubſtantia.
נֵכָר.נֵכֶר.l. Alien⁹.atio.gena.
נָכְרִי Alienus,extraneus.
נֵכֹת.נְכֹאת.l. Aromata.
נָלוּד Illuſor, tumultus, infamis,ſm btm̃ Hiero.
נִמְבָּזָה Vile.l.contemptũ.
נְמָלָה Formica.cæ.
נָמֵר נְמֵרִים Pardus,pardi.

Si/

UVA. BHSC. IyR_123

נֵס נִסִּים Signum,ſigna,vel exaltatio,vel eleuatio.
נֵס Furor,triſticia.dolor.ſy.ē
נְסִבָּה Circuitio,vel cauſa, vel volūtas.ſm.btm Hie.
נֶסֶךְ Libatio,libamen.
נְסִיכִים Principes.
נִסָּן Milium.
נִיסָן Primus menſis.
נַעֲוֹת Iniqua,peruerſa.
נַעֲלַיִם.נ.נַעַל Calciamētū.ta.
נַעֲלַיִם Idem eſt.in duali.
נַעֲלוֹת Calciamenta.
נָעִים Iocundus,egregiꝰ, decorus,ſuauis.
נֹעַם Decor,iocunditas.
נְעִימוֹת Decores.
נַעֲמָן Decorus,fidelis,ſm beatum Hiero.Eſaiæ.17.
נַעֲצוּץ Saliuncula.
נַעֲצוּצִים Fruteta. (ſcēs.
נַעַר Puer,iuuenis,adole
נְעוּרִים Pueritię.l.iuuētutes.
נְעוּרוֹת Idem eſt.
נַעֲר Excuſſio,tēpeſtas.
נְעֹרֶת Stuppa.l.paula.
נַעֲתֶרוֹת Fraudulēta.i.derro
נַפָּח Carbūculus. (gātia.
נֵפֶל Abortiuus.
נִפְלָאָה Admirabilis.
נִפְלָאתָה Idem.l.amabilis.
נִפְלָאוֹת Mirabilia.
נְפִילִים Gigātes
נֶפֶן Allifio
נִפְקְתָא Sumptus.ſyrum eſt.
נֶפֶשׁ נְפָשׁוֹת.l.נְפָשִׁים Aia.ę.
נֹפֶת Fauus.
נַפְתּ Prouincia,regio,vel nomen proprium loci.
נֵץ Accipiter.
נְצִיב Statua,ſtatio.
נֵצָה נְצָנִים Flos, flores.
נֹצַח Virtus,ſanguis,fortitudo,ſempiternū. (tioſa
נְצַחַת Fortis,ppetua,cōtē/
נֵצֶץ Scintilla.
נֹצֵר Cuſtos.
נוֹצְרִים Cuſtodes. (cultę.
נְצוּרוֹת Res obſeruatę & oc
נְצוּרַת Obſeruata,occulta.
נְצִירִים Loca deſerta,delu/
נֵצֶר Flos,virgultū. (bra
נֹקֶב Cauerna,foramē.fi/
נְקֵבָה Fœmina. (ſura.
נֹקֶד Pūctū, ſtigma,macu
נוֹקֵד Paſtor. (la.
נוֹקְדִים Paſtorales.

UVA. BHSC. IyR_123

נְקוּדִים Crustulæ panis comminuti.
נָקִי Mūd⁹, inocēs. (cētia
נְקִיּוֹן נְקִיּוֹן.ל.נְקִיּוֹן Mūditia.ל.ino
נְקָלָה נָקַל.ל.נְקָלָה Leue, leuitas, ignominia.
נְקָמָה נָקַם.ל.נְקָמָה Vindicta, vltio
נְקֻבָּה נְקֻבָּה.ל.נְקֻבָּה Excisio, fu/niculus.
נְקֶשֶׁה Durus, vel indurat⁹.
נְקֻבַת Foramen, sciſſura.
נֵר Lucerna. (tor.
נִרְנֵן Susurro.ל.murmura
נֵרְד Nard⁹. ſpecies aroma
נְרָדִים Nardi. (tica.
נָשִׂיא Princeps.
נְשִׂיאִים Principes.ל.nubes.
נְשִׁיָה Obliuio.
נָשִׁים Mulieres.ל.vxores.
נֶשֶׁךְ Vſura, fœnus. (ra.
נְשָׁבָה Gazophylatiū, came
נְשָׁכוֹת gazophylacia. camerç
נְשָׁמָה Deſolatio, ſtupor.
נְשָׁמָה נְשָׁמָה.ל.נְשָׁמָה Spiraculum. halitus, ſpiritus.
נֶשֶׁף Caligo, veſper, nox.
נִשְׂגָּב Caliginoſus, excelſus
נֶשֶׁק Arma, armamētariū

נְשִׁיקָה נְשִׁיקוֹת.ל.נְשִׁיקָה Oſculū.a.
נֶשֶׁר נְשָׁרִים Aquila, aqlæ.
נְשִׁתְּוָן Accuſatio. ſyrū eſt.
נְתִיבָה נְתִיב.ל.נְתִיבָה Semita, via.
נֶתַח Membrū, fruſtrum.
נְתִינִים Nathinei, qui erant traditi in miniſteriū tēpli.
נֶתֶק Tinea, vel lepra capitis, vel macula.
נִתֵּר Nitrū, q⁹ pāni mūdāt
ת De incipientibus a a littera ס çamach.
סַס Tinea.
סְאָה Mēſura. ſ. modius.
סְאִים Menſuræ. (ſuræ.
סָאתַיִם Sata, modii. ל. duę mē
סָאסְאָה Duplex mēſura, vel mēſura cōtra mēſurā ſm.b.
סָאוֹן Bellās, pugnās. (hie.
סָבִיב Incircuitu, in gyro.
סֹבֵא Potator. ebrius, co/meſſator. ל. vinū. ל. cōuiuiū
סָבָא Senex. ſyrum eſt, vel nomen proprium viri.
סָבָאִים Viri de ſaba.
סִבָּה Cauſa. ל. circuitio.
סִבֵּךְ Vepres, ramus, ſilua.
סֹבֶךְ Cubile.

Cō/

UVA. BHSC. IyR_123

סְבָכֵי Condensa.
סֶבֶל.l.סַבָּל Onus, tributū.
סִבְלוֹת Onera.
סְגֻלָּה Thesaurus.l.peculiū
סְגַן סְגָנִים Princeps, magistratus, principes.
סִגְנַיָּא Principes, duces.sy.ē
סֻגָּר Carcer, cauea.l.catena
סְגֹר Interius.
סְגוֹר.l.סֻגּוֹר Aurū purissimū
סַגְרִיר Frigus, vel impetuosus imber.
סָד Neruus, vel cipus.
סָדִן סְדִינִים Sindon, linteū, sindones.
סֶדֶר סְדָרִים Ordo.ordines.
סָהָר Tornatile, rotundū.
סֹהַר Carcer.l.lacꝰ rotūdꝰ
סוּג Recedens, declinās.
סוּגָה Vallata.l.circūdata.
סוֹד Secretum, consilium, concilium.
סוּס Aequꝰ, hirūdo.
סוּסָה Aequitatus.
סוֹף Finis, terminus.
סוּף Iuncus, pelagus.
יָם סוּף Mare rubrum.
סוּפָה Turbo, tempestas.

סוּרָה Captiua, contristata.
סוֹרֵר Peruersus, cōtumax.
סוֹרְרִים Peruersi, vel recedētes.scilicet a via recta.
סוּרֵי Prauum, palmites.
סוּר Nomen est cuiusdā portæ in tēplo salomonis.
סוּת Palliū.l.cooptoriū.
סְחָבוֹת Panni veteres.
סְחִי Abrasio, erradicatio
סֹחֵר Mercator, negociator
סְחוֹרָה .l. סְחַר Negociatio, mercimonium.
סֹחֵרָה Clypeus rotundus.
סֹחֶרֶת Parius lapis.
סָחִישׁ Regeriatio.i.spōte pu
סִיג Scoria, rubigo.(lulās
סִיר Lebes, olla, spina, tri
סִירִים Spinæ. (bulus
סוֹכָּה .l. סָךְ Vmbraculum, vel tabernaculū.l.tentoriū.
סוֹכֵךְ Protegens, vel protectio, vel vmbraculum.
סָכָל Stultꝰ, fatuꝰ, insipiēs.
סֶכֶל Stulticia, fatuitas, vel intellectus.
סִכְלוּת Stulticia, insipiētia.
סְכָנָה Periculum.

Cella

UVA. BHSC. IyR_123

סכן Cellarium,apotheca vel qui habitat in tabernaculo,vel thesaurarius.

סכנת Cubicularia.

סכר Lacuna,stagnum.

סכות Tabernaculum.

סל סלים Canistrū cartallus, canistra. (stra,cartalli.

סלסל Idē ē סלסלות Canistra.

סלה Semper.

סוללה Ager,munitio.

סליחה Propiciatio.

סלם Scala. (culū.

סלון Spina,tribul?,offēdi

סלונים Spinæ,subuersores.

סלע Petra,rupes.

סלעם Gen? locustę.s.attach?

סלף Peruersio,mutatio.

סלת סמים Simila Aromata.

סמדר Vinea in flore.

סמיכה Pallium.

סמל Imago,idolum.

סמן Milū סנה Rubus.

סיני Mons rubi,in quo dominus apparuit.

סנור.i.סנורים Cęcitas.tes.

סמפניא Symphonia.syrū ē

סנסן.i.סנסנן Ram?,fruct?.

סנפיר Penula.s.piscium.

סעה Cōmotio.i.tēpestas.

סעיף Ramus, cacumen, cauerna,cogitatio.

Et inde verbū סעף.i.סעף ideſt fregit.i. scidit Esa.10.

סעפים cogitationes.s.malę

סערה.i.סער Turbo,tēpestas

סף Peluis,crater.hydria.limē

סיפים Hydriæ,liminaria.

סיפות Tapetia.

ספחת Pustula,plaga.

ספיח Regerminatio.

ספל Phiala,concha. (t?.

ספון Laquearīū.i.absscōdi

ספינה Nauis.

ספק Cōcussio,oppressio.

סיפרה.i.סופר Narratio,numeratio. (numerans.

סופר Scriba,doctor,lſat?.i.

ספר Liber,volumē.i.epi.

ספרות Litteraturæ. (sus.

ספיר Saphyr?,lapis p̄cio/

ספרד Hiſpania.i.bosphorus,ſm btm̄ Hierony.

Receſſio.i.p̄uaricatio

סר Tristis,idignās. (syr ē

סרבל Gen? vestimēti.s.brachę

Lo/

UVA. BHSC. IyR_123

סְרִיָּן Lorica.
סְרוּחֵי Thiaræ.
סַרְכַּיָּא Principes.syrum eſt.
סָרְנִים Principes,ſatrapæ.
סָרִיס Eunuchus, vel priua tus teſticulis.
סַרְעָף Arbuſtum,ramus.
סִרְפָּד Vrtica,ſpina.
סְתָו Hyems סָתוּם Occultū
סֵתֶר.i.סִתְרָה Locus abſcon ditus.i.abſcōſio.i.latibulū.

¶De icipiētib⁹ a liſa y hain.

עָב Nubes,vel ſpiſſum, groſſitudo.
עֶבֶד Seru⁹,miniſter, fa/ mulus.
עֲבָדִים Serui. (
עֲבוֹדָה.i. עֲבֻדָּה Seruitus, opus,miniſterium.
עֲבִידְתָּא Opus.ſyrum eſt.
עֲבוּדָה Familia opātiū.i.op⁹
עֲבִי Craſſitudo,pinguis.
עֲבֹט Pignus. (argiloſa.
עֲבְמִיט Denſum lutum.
עֲבַר Trās,exaduerſo,āte
עֲבָרִים Idem plu. (pars.
עִבְרִי.i.עִבְרִים Hebręus.æi.
עֶבְרָה Ira,indignatio.
עָבוֹר Fructū,frumētū.ps fru (ges.
עֵבֶת Dēſū,frōdoſū,viculū·
עֲבָתִים Cōdēſa. enſæ.frōdes.
עֲגָבִים Cātica lenonum.
עוּגָב Organum.
עָגֵל Rotundum,vitulus.
עֲגִיל Ornamentum, rotū dum.ſcilicet dextralia.
עֶגְלָה.i.עֲגָלָה Vitul⁹.la.
עֲגָלָה Currus.i.plauſtrum.
עֲגָלוֹת Plauſtra.
עֲגוּר Hirundo.
עַד Donec,ęternū.i.ęter nitas.
עֵד Teſtis.
עֶדֶן Adhuc.i.vſq; adhuc.
עֲדֵנָה Ad huc.
עַד Præda,ſpolium.
עֵדָה Teſtimonium.
עֵדוֹת Idē ē.i.teſtamētum.
עֲדִי Ornamentū,ornat⁹.
עֶדְיָן.i.עֲדֵנָה Voluptas.
עֲדָנִים Deliciæ.
עֲדִינָה Delicata,tenera·
עֲדִינוֹ Tenerrimus.
עִדָּן Tempus.ſyrum eſt.
עֹדֶף Reliquum.
עֶדֶר Grex.
עֲדָשִׁים Lentes. (pli⁹
עוֹד Adhuc,vltra,rurſ⁹,am Tor

UVA. BHSC. IyR_123

עוּגָה Torta,panis.
עָוֹן Iniquitas,peccatū.
עֲוֹנִים.f.עָוֹן Pcta,iniqtates
עִוְעִים Vertigines,iniqtates.
עָוֶל Iniquitas.
עָוֵל.f.עָוֶל Iniquus.
עוֹלָה Holocaustū,hostia.
עוֹלוֹת Holocausta.
עוֹלָתָה Iniqtas.tes.
עוֹלֵלוֹת Racemi remanentes post vindemiā.
עוֹל Infās,puul?.li.
עוֹלֵל Infans, paruulus, vindemiator.
עוֹלְלִים Paruuli,vidēmiato
עוֹל Iugum. (res.
עוֹנָה Tpus
עוֹנֵן Ariol?.
עוֹף Volucris,volatile auis
עִיבָה Nebula.osū.obscuꝝ
עֵר Excitās.magr.fe.b.Hie.
עִיר עֵירִין Vigil.les.fyrū ē.
עִיר.f.עֵר Hostis,æmulus.
עִוֵּר עִוְרִים Cęcus,cęci.
עִוְרֹן.f.עִוֶּרֶת Cęcitas.f.cęc?.
עוֹר Pellis,cutis.
עוֹר Fauilla.fyrum est.
עֵז עִזִּים Capra,capræ.
עֲזָאזֵל Caper emissari?.& dictio cōposita.f.nomē defti.
עַז Fortis.f.impudens.
עֹז.f.עוּז Fortitudo.
עֻזּוּז Fortis.udo.virtus.
עֶזְנִיָּה Nomē auis.f. haliet?.
עֶזְבּוֹן Mercatū,nundina.
עֲזָקָה.f.עֲזָקָא Annul?.fy.ē
עֶזְרָה.f.עֵזֶר Adiutoriū,auxiliū.
עֲזָרָה Atriū templi.
עֵט Calamus,stilus.
עֵמָא Consiliū,lex.fyrū ē.
עַמְלָף Vespertilio.
עֶמֶן Viscera.f.vas in quo lac mulgent.
עֲמָרָה Corona,diadema.
עִי עִיִּים Aceruus.f.lapidū.
עַיִט Auis,volucris.
עַיִם Fortitudo.
עַיִן.f.עִין Ocul?,aspect?,co (lor,fōs.
עֵינַיִם Oculi.
עֵינוֹת Fontes.
עִיר עָרִים Ciuitas.f.vrbs ciuitates.
עָרִים Hostes.
עָרִים Ciuitates.
עִיר.f.עַיִר עֲיָרִים Pull?.i.f.asini.
עֵישׁ Sid?,cōstellatio,vesper?
עַכְבִּישׁ Aranea
עָכְבָּר Mus
עֹכֶס Monile,cōpes, calciamētū.

UVA. BHSC. IyR_123

עַכְשׁוּב Aspis.
עַל.l.עַלִי Sup, supra, in, ad, apud, prope, iuxta, pro, propter, aduersus, contra.
עִילָּא Occasio. syrum est.
עִלֵּג Balbus.
עָלֶה Folium, ramus.
עַלִּי.l.עָלִים Folia. l. frōdes.
עַלְוָה Iniquitas.
עַלָּוָון Holocausta. syrū est.
עַלֵּז Exultās, lęt⁹, gloriosus.
עֲלִיזָה Idē. fœ. עֵלִי Pilū.
עִלַּיָּא Excelsus. l. si. syrū ē.
עָלְיָה Cœnaculū. l. victima vel holocaustū. 2. Paral. 9.
עָלֶיהָ Armus. l. fœmur.
עָלִיל Vas paruū fictile. l. ꝓbatum. ſm btm̄ Hierony.
עַלִּילָה Consilium, vel cogitatio, vel causa, vel studiū.
עֶלְיוֹן Excelsus, altissimus, superior, vel exēplū.
עֶלֶם Puer, iuuenis, adolescēs
עַלְמָה Virgo, abscondita, vel adolescētula. l. puella.
עַלָּמוֹת Adolescentulæ.
עוֹלָם עֵילוֹם Mundus, sæculum æternum. l. semper.

עָלָם.l.עָלְמָא Sæculum, vel sempiternum. syrum est.
עַלְמִין.l.עַלְמַיָּא Sæcula. sy. ē.
עַלְמוּת Dictio cōposita est. i. super mortem. l. occulta.
עָלוֹם Adolescētia, iuuētus.
עָלוּם Occultum.
עִילְעָא Costa. l. lat⁹. syrū est.
עִלְעִין Costæ, latera. syrū ē.
עֲלִיצוּת Exultatio.
עַלְקָה Sanguisuga.
עָלוֹת Fœtæ, vel lactantes.
עִם Cū, iuxta, ī, cōtra, aduers⁹
עַם עַמִּים עַמְמִים Popul⁹. li.
עַמְמַיָּא.l.עַמְמִין Populi. sy. ē
עֶמְדָּה Statio עִמָּדִי Mecū.
עַמּוּד Columna.
עָמָל Labor, fatigatio.
עָמֵל Laborans.
עָמֹק Profūd⁹. dū. ditas.
עֹמֶק Profūditas. dū, deorsū ꝓfūdę עַמִּיקָתָא ꝓfūda. sy. ē
עֶמֶק Vallis עֲמָקִים Valles
עֹמֶר עֲמָרִים Manipulus. li. l. gen⁹ mēsurę. s. gomor.
עָמִיר Fœnum, manipul⁹.
עָמָר Lana. syrum est.
עָמִת Socius, proximus.

Cōtra

UVA. BHSC. IyR_123

עֻמַּת Contra, è regione.
עָנָן Nubes עֵנָב.l.עָנַב Vua
עֹנֶג Deliciæ, delectatio, voluptas. (tas.humilitas.
עֵנוּת.l.עֹנִי Afflictio,paup/
עָנִי Paup,humilis,egen⁹.
עֲנָוָה Modestia,mãsuetudo humilitas. (milis.
עָנָו Mitis,mãsuet⁹,hu/
עֲנָוִים Mites,mansueti.
עִנְיָן Labor,occupatio,ne gociũ,cura.l.afflictio. (busta
עֲנָף Ram⁹,ꝓpago.frõdes,ar
עָנָק Torq̃s.monile,gigas
עֹנֶשׁ Damnum,mulcta.
עָסִיס Mustũ.l.succ⁹dulcis
עֹפָא עֹפָאִים Ramus,frons, rami,nemora.
עֹפֶל Tenebræ,tenebro/ sũ,vesp.l. nomẽ ꝓpriũ turris,vel arcis.vel templũ.
עֲפֹלִים Emorroides.
עַפְעַפֵּי Palpebræ.
עָפָר Puluis,terra,cinis.
עֹפֶר Hinul⁹ עֹפֶרֶת Plũbũ.
עֲפָרוֹת Glebæ.
עֵץ Lignum,arbor.
עֶצֶב.l.עֶצֶב Dolor,afflictio, labor,tristicia.
עַצָּבוֹן.l.עַצָּבֶת Idem est.
עֶצֶב Vas fictile.l. substan tia,pecunia.l.iniqtas,idolũ.
עַצַּבִּים Idola,dolores, labo res.l.sculptilia,simulachra.
עָצֵה Spina dorsi.
עֵצָה Cõsiliũ עָצֵל Piger
עַצְלוּת.l.עֶצְלָה Pigredo.itia.
עַצְלְתַּיִם Pigritię.(tiplicat⁹
עָצוּם Fortis, robust⁹,mul
עֹצֶם Fortitudo,robur.
עֶצֶם Os,ossis.l.substãtia.l. ebur.l.idẽ.ipsemet.articul⁹.
עֹצֶר Retẽtio,clausura,ãgustia
עַצֶּרֶת.l.עַצָּרָה Cœt⁹.l.colle ctio,cõcurs⁹ ppl̃i ĩ vnũ locũ
עֶצֶר Dñiũ,regnũ,opes.
עֶקֶב.l.עֲקֵב Calcane⁹,plãta.s.
עֲקֵבוֹת Vestigia.(pedis.vestigiũ
עֵקֶב Propter,eo qd̃,retribu
עָקֹב Prauus,iniquus. (tio.
עֹקְבָה Insidię,insidiosæ.
עֶקֶד Camera.l.loc⁹ vbi pa/ stores solẽt oues ligare vt tõ
עָקֹד Aĩal.maculosũ. (deãt.
עַקַלְתּוֹן Peruersus,tortuos⁹.
עַקַלְקַלּוֹת Prauitates,ꝑuersa

Steri/

UVA. BHSC. IyR_123

עָקָר Sterilis.m. עֲקָרָה Idē ē.f. עֲרָלִים Incircūciſi.ſ.phibi
עִקָּר Radix,ſtirps,germē. עָרוּם Callid⁹. (ti.ſ.imūdi
עַקְרָב Scorpio. (trūc⁹. עַרְמָה Aſtutia,calliditas.
עָקֹשׁ Peruerſus,prauus. עִירֹם.ſ.עָרוֹם Nud⁹.ditas.
עַקְשׁוּת Peruerſitas,p̄uitas. עֲרוֹמִים.ſ.עֵירֹמִים Nudi
עֵרִירִי.ſ.עֲרִיר Sol⁹,orbat⁹, עַרְמָה Aceruus, cumulus.
abſque liberis. עֲרֻמּוֹת.ſ.עֲרֻמִּים Acerui.
עֵרֶב Cōmixtio muſcaꝝ. עַרְמֹן Platanus,nomen ar-
עָרָב Salix,arabia,fideiuſſor boris,ſcilicet caſtaneus.
עֶרֶב Veſpa,occidēs,nox. עֵרֶס Maſſa,paſta,pulmētū
עַרְבַּיִם Veſpę עֲרָבִים Salices עַרְעָר Nomen proprium
עֹרֵב Coruus. (p̄miſcuū loci.ſ.mirica arbor.
עֵרֶב Subtegmen.ſ.vulg⁹, עֲרָעָר Hūilis,vac⁹.ſ.mirica
עֲרָבָה.ſ.עֲרָב Deſtū.ſolitudo עֲרִיפֵי Caligines,cœli.
עֲרָבָה Fideiuſſio. (cāpeſtris. עֵרֶךְ Ceruix.
עַרְבִי Arabs.ſ.ligua arabica עָרְכֵּל Caligo,obſcuritas,
עֲרָבִים Arabes עֲרָבֹן Pign⁹ עֶרֶץ Fractura. (tenebrę.
עֲרָבוֹת Cāpeſtria, deſerta.ſ. עָרִיץ Fortis,robuſtus.
עֲרוּגָה Areola. (cœli. עֶרֶשׁ.ſ.עַרְשׂוֹת Lect⁹.ſ.ſtratū.a.
עֵר Excitās.ſ.magiſter. עָשׁ Tinea,ỽmis.ſ.nomē ſi
עָרוֹד Onager.i.aſin⁹ ſilueſtris deris cœleſtis.ſ.arctur⁹.ſe.b.
עֶרְוָה Turpitudo,ignomi עָשָׂב Herba.fœnū. (hiero.
עֲרוֹת Herbę,gramia. (nia. עִשְׂבוֹת Herbę,fœna.
עֶרְיָה Nudatio.ſ.nuda.ſ.ſu עָשָׁן.ſ.עָשָׁן Fumus.
citans.ſ.confuſione plena. עֹשֶׁק Calumnia.
עֶרֶךְ Ordinatio.ſ.ſtimatio עָשִׁיר Diues עַזָּה Gaza.
עָרֵל Incircūciſus, p̄puciat⁹ עֲשִׂרוֹן Decima pars.
עָרְלָה.ſ.עֲרָלוֹת Pręputiū.a. עֲשִׂרֹנִים Decimæ.

Decē

UVA. BHSC. IyR_123

עֲשָׂרָה Decem, masculinū.
עֲשָׂר.l. עֶשֶׂר Decē.fœ.
עֲשָׂרוֹת Denæ.
עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית Decim⁹.a.
עָשׂוֹר Decachordus, instrumentum musicum.
עָשׂוֹר Decimus, decem.
עֲשִׂירִיָּה Decimatio.
עֶשְׂרִים Viginti.s.bis decē.
עֶשֶׁת.l. עֲשׁוּת Cādid⁹, lucid⁹
עַשְׁתּוּת Cogitatio.
עֶשְׁתּוֹנוֹת Cogitationes.
עַשְׁתֵּי עֲשַׂר Vndecim mas.
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Vndecim.fœ.
עַשְׁתָּר Grex.s.ouium.
עַשְׁתָּרוֹת Greges.l.nomē ꝓ.lo
עַשְׁתֹּרֶת.l. עַשְׁתֶּרֶת Nomen
עֵת עִתִּים Tp̄s, hora.ę.(idoli
עִתּוֹת Horæ.
עַתִּיד Futur⁹, præparat⁹.
עַתִּידוֹת Futura, tempora.
עָתּוּדִים Hirci, hędi, prīcipes
עַתָּה Nunc.
עִתִּי Paratus.l.assuetus.
עַתִּיק.l. עַתָּק Vet⁹.l.antiqu⁹
עַתִּיקִים Antiqui, vetera.
עָתָר Nebula. (tio.
עֲתֶרֶת Dep̄catio, multiplica

עַתְרָי Nomen proprium, vel supplices mei.

¶ De īcipiētib⁹ a lr̄a פ Pe.

פֵּאָה Lat⁹, āgul⁹, finis, ter
פֵּאוֹת Anguli.(min⁹, coma
פֵּאֵר Decor, gl'ia, corona.
פָּאֲרִים.l. פָּאֲרֵי Coronæ, vitæ, vel discriminalia.
פֻּארָה Lagūcula, olla.l. ra-
פָּארוּר Olla. (mus.
פֹּארֹת Rami, frondes.
פַּג Grossus, fic⁹. פַּגִּים Fici
פִּגֻּל Immūd⁹, ꝓphanus.
פֶּגַע Occursus, contra-
(ci. rius, aduersarius.
פֶּגֶר Cadauer. morticiniū
פִּגְרֵי.l. פִּגְרִים Cadauera.
פִּדְיוֹן.l. פִּדְיוֹם.l. פְּדוּת Redē
פַּדָּן Mesopotamia regio. (ptio.
פֶּדֶר Adeps. פֶּה Os.s.ab ore
פִּים Ora, vel acies.
פִּפִּיּוֹת.l. פֶּיוֹת Ora.l.ancipi
פֹּה Hic, huc. (tes.
פּוּט Libia, nomē regiōis
פּוּךְ Stibiū nigri coloris.
פּוּל Faua.
פּוּקָה Offēdiculū, singult⁹
פּוּר Sors. Ester.3.

Torcu

UVA. BHSC. IyR_123

פּוּרָה Torcular, lagena.
פּוֹת Cardo פֹּתוֹת Cardines
פַּתֵּה.l. פֹּתָה Crinis. turpitudo
פֹּתֶה Insipiēs, puul⁹, stult⁹
פַּז Aurum obrizum.
פַּח Laqueus.
פָּחַד Pauor, formido, terror
פֶּחָם.l. פֶּחָה Princeps, dux.
פָּחוֹת Duces, principes.
פַּחֲוָתָא Duces, prīcipes. sy. ē
פָּחַז Festinatio, temeritas, vel miraculum.
פֶּחָם Carbo, pruna.
פֶּחַר Figulus. syrum est.
פַּחַת Fouea, fossa. (leprę.
פְּחֶתֶת Corrosio, cōfossio. s.
פִּטְדָה Lapis p̄ciosus. s. topa
פֶּטֶר Apertura. (zi⁹
פְּטוּרִים Pręeminētes. l. scul
פַּטִּישׁ Malleus. (pturę.
פַּטֵּשׁ Thiara. syrum est.
פִּיד Interitus, ruina.
פִּיחַ Cinis.
פִּימָה.l. פִּים Pīguedo, aruīa
פַּךְ Lagūcula, lēticula.
פֶּלֶא Miraculū, mirabile.
פְּלָאוֹת.l. פְּלִיאָה Mirabilis. lia.
פֶּלֶג Riu⁹, flumē, diuisio.

פְּלָגִים.l. פְּלָגוֹת Riuuli, diuisiones, vel riui.
פְּלַג Diuisio. dimidiū. sy. ē.
פְּלוּגַת Diuisio.
פִּלֶגֶשׁ Concubina.
פִּילַגְשִׁים Concubinæ.
פְּלַד Habena, lampas.
פְּלָדוֹת Idem plu.
פֶּלַח Fragmen.
פּוּלְחָן.l. פּוּלְחָנָא Seruitiū. l. seruit⁹. l. ministeriū. syrū ē.
פָּלִיט Qui euasit. l. q effugit
פְּלֵיטִים Fugitiui, saluati.
פְּלֵיטָה Euasio, liberatio.
פֶּלֶךְ Fusus, bacul⁹. l. vic⁹.
פְּלִילָה.l. פְּלִילִיָּה Iudicatio vel iudicium.
פְּלִילִי Reus iudicio, vel iudicandus, vel iudicanda.
פְּלִילִים Iudices arbitri.
פַּלְמֹנִי.l. פְּלֹנִי Ille talis, vel aliter ignotus.
פֶּלֶס Pōd⁹, statera, libera.
פַּלָּצוּת Tremor, cōcussio.
פֶּם Os. s. ab ore. syrū est.
פֶּן Ne forte. (ciosū
פַּנַּג Balsamū. l. vnguētū p̄-
פִּנָּה פִּנִּים.l. פִּנּוֹת Angul⁹. li.

T Gem-

UVA. BHSC. IyR_123

פְּנִן Gēma.l.margarita. פַּעֲמוֹת Anguli.Exodi.25.
פְּנִינִים Gēmæ,margaritæ. פַּעֲמֹן Tintinabulum.
פְּנוֹת.l.לִפְנוֹת Primo mane. פַּעְנֻחַ Mūd9.orbis.s. צַפְנַת
vel diluculū.l.hora matuti/ פַּעְנֵחַ saluator mūdi, vel ab
na.l.vesptina. (it9.l.iteri9. sconditorum repertor.
פְּנֵי.l. פָּנִים Facies.l.vult9.l. פֶּצַע Vulnus.
פְּנִימָה Int9,vel intrinsecus, פְּצִירָה Retusum,vel lima.
ab intus. (vel interi9. פָּקִיד Prefect9,prepositus.
פְּנִימִית vel פְּנִימִי Interior, פִּקָּדוֹן Depositū.l.repositū.
פְּנִימִיּוֹת.l.פְּנִימִים Interio פְּקוֹד Nomē.p.gētis.l.puicię
res,interius,vel interiora. פִּקֵּחַ Vidēs.l.prudēs.(nobiles
פַּס Fragmētū.l.pticu/ פִּקַּח קוֹחַ Aptio.l.aptio carceris
la,vel articul9.sy.ē.Dañ.5. פְּקֻעַ Colocynthis herba.
פַּסִּים Polymita,vel talari. פְּקֻעוֹת Colocynthidę.l.scul
פַּסְגָּה Locus altus. פַּר Taur9,vitul9. (pturę
פִּסַּת.l.פִּסָּה Fragmētū.l. פָּרִים Vituli פָּרָה vitula.vacca
pticula.l.placēta.l.placētula. פָּרוֹת Vacę פָּרֻר olla,cacab9
פֶּסַח Transitus. פֶּרֶא Onager,fer9,siluestris
פִּסֵּחַ פִּסְחִים Claud9,claudi. פְּרָאִים Onagri.
פֶּסֶל Idolū,sculptile. פֶּרֶד פְּרָדִים פִּרְדָה Mul9.li.la.
פְּסִילִים Idola,sculptilia. פַּרְדֵּס Paradisus,hort9.salt9
פְּסַנְתְּרִין Psalteriū.syrū est. פְּרִי Fructus.
פֹּעַל פְּעָלִים Op9,opa. פַּרְוַיִם Nomē ppriū loci.l.
פְּעוּלַת פְּעוּלוֹת.l.פְּעוּלָה Op9 opa. (pbatissimū.
פַּעַם Vicis,vna,ę.malle9.an פַּרְוָרִים Suburbana.l.nomē
gul9,semel,nūc,vestigiū,plā proprium loci. (rus.l.vic9
פְּעָמִים Vices,vestigia,pedes פְּרָז Villa absq; muro.l.
פָּעֲמַיִם Duab9 vicib9.l.bis. פְּרָזוֹן Fortes,villę,rura.

Ferrū

UVA. BHSC. IyR_123

פַּרְזְלָא.l.פַּרְזֶל Ferrū.ſy.ē.
פִּרְחָה.l.פֶּרַח Flos,lilium.
פְּרַט Particulare.(na vuaꝝ
פֶּרֶט Racem⁹ paru⁹.l.gra/
פֶּרֶךְ.l.פֶּרֶךְ Appreſſio,dura ſeruitus,vel violentia.
פַּרְכָּר Cellula.
פֶּרֶס Gryphus.
פָּרַס Perſia פַּרְסָה Vngula.
פֶּרַע Coma.l.cęſaries capitis
פְּרָעָה Vindicta,vltio.
פְּרָעוֹת Vltiones.
פַּרְעֹשׁ Pulex.
פַּרְפַּר Nomē ꝓpriū.fluuii.
פֶּרֶץ Diuiſio , percuſſio, vel interruptio.
פָּרִיץ Prædo,latro.
פֶּרֶק Diuiſio,dilaceratio.
פָּרָשׁ Eques. פְּתָיוּת
פָּרָשִׁים Eqtes.l.vngulæ.
פָּרָשָׁה Declaratio, explana
פֶּרֶשׁ Stercus, fim⁹. (tio.
פַּרְשֻׁגֶן Exemplar.ſyrū eſt.
פַּרְשְׁדֹנָה Stercus alui.
פְּרַת Euphrates.
פַּרְתָּם Inclyt⁹,p̄fect⁹,p̄ſes.
פַּרְתְּמִים Inclyti.
פֶּשׁ Multitudo. l. ſcel⁹,ſe

cundum beatū Hierony.
פִּישׁוֹן Phiſon nomē fluuii.
פֶּשַׁע Præuaricatio,iniqtas
פְּשָׁעִים Pręuaricatiōes,ini/
פֶּשַׁע Greſſus,grad⁹.(qtates
פִּשְׁרָה.l.פֶּשֶׁר Expoſitio, ſolutio,interpretatio.
פִּשְׁתָּה פִּשְׁתִּים Linū,lina.
פַּת Bucella.
פַּת בַּג Cibus,eſca,panis.
פַּתִּים Fragmenta,bucellæ.
פִּתְאֹם Subito,ſtatī,cōfeſtī.
פְּתִיגִל Faſcia pectoralis.
פִּתְגָם Verbū.res.ſentētia.
פִּתְגָּמָא Idem.ſyrum eſt.
פְּתָה Latitudo.ſyrum eſt.
פֶּתִי Inſipiēs,ꝑuul⁹.ſtult⁹
פְּתָאִים Inſipientes,paruuli.
Perſuaſio,deceptio,illecebra.
פֶּתַח פְּתָחִים Oſtiū,porta,ia
פִּתְחוֹן Aptura. (nua,fores.
פִּיתוּחֵי Sculpturę,cælaturę.
פְּתִיחוֹת Gladii,lāceę.l.noua
culæ acutæ. (plicatis
פְּתִיל Filū.l.vita ex filis du
פְּתַלְתֹּל Peruerſus,ꝑuerſa.
פֶּתֶן Aſpis.l.baſiliſcus.
פֶּתַע Subito,fortuito.

UVA. BHSC. IyR_123

פִּתְרוֹן Interpretatio.
פַּתְשֶׁגֶן Exemplar.
¶ De incipientibus a littera צ çadic.
צֵאָה Sordes צֵאל Vmbra
צֹאן Ouis, pecus.
צַאֲנָן Exitus.
צַב Tegmē. l. plaustrū tectū
צַבִּים Lecticæ.
צָבָא Exercitus, militia.
צְבָאוֹת Exercitus, turmæ.
צְבוּ Volūtas. syrum est.
צְבִי Hinul⁹, cap̄ol⁹. l. iclyt⁹
צֶבַע Tictura. s. diuersoꝝ coloꝝ
צִבּוּר Cōgregatio, aceru⁹.
צְבַת Manipulus.
צַד Lat⁹ לְצַד Cōtra. syꝝ ē.
צִדִּים Latera, hostes.
צְדָדִים Latera.
צֵדָה Cibaria, viaticum.
צְדִיָּה Insidiatio, insidię.
צַד צֵיד. l. צַיִד Venatio. ator.
צָדִים Venatores. l. hostes.
צְדָקָה. l. צֶדֶק Iustitia.
צַדִּיק Iustus.
צָהֹב Flau⁹. l. color auri. l.
צֹהַר Fenestra. (fulgēs.
צָהֳרַיִם Meridies.

צוֹאִים. l. צוֹאָה Sordes. didi.
צְוָחָה Clamor, vociferatio
צוּלָה Profundū. (vlulat⁹.
צוֹם צֹמוֹת Ieiuniū, ieiunia.
צֹנֶה Oues צוּף Fauus.
צֶפֶת Inundatio. (latio.
צוּקָה. l. צוֹק Angustia, tribu
צוּר Petra acutissima, cul
ter. l. gladi⁹, nouacula. l. no-
men prouinciæ. s. tyrus.
צוּר Petra, fortis. l. deus.
צוּרִים Fortes, petrę, rupes.
צַוָּאר Collum, ceruix.
צַוָּארִים. l. צַוְּרֹנִים Colla.
צוּרָה Forma, figura.
צַח Candidus, clarus.
צָחוֹת Verba clara, & plana
צַחְצָחוֹת Idē ē. l. splēdores.
צְחִיחָה Siccitas. l. loc⁹ arid⁹.
צְחִיחִים Loca arida, & sicca.
צַחַן. l. צַחֲנָה Putredo. l. fœtor
צְחֹק Risus. l. ludus.
צָחַר Candidū. l. nitidū.
צְחֹרוֹת Nitentes.
צִי Nauis. l. trieris.
צִיָּה Siccitas, solitudo. de-
צִיּוֹת Loca, sicca. (sertū
צָיוֹן Sitis. l. loc⁹ sicc⁹. l. sicci
(tas.

UVA. BHSC. IyR_123

צִיִּים ſ.צִיִּם Naues, trieres.
æthiopes, dæmonia, vel be
ſtiæ feræ.
צִיּוֹן Titulus. tumulus.
צִיּוֹנִים Speculę.
צִיץ Flos, ala, pēna, lamīa
צִיצִים Picturæ. ſ. celaturę,
flores. (ſ. cardo.
צִיר Legat⁹, nūci⁹, dolor
צִירִים Dolores, errores, cō
צִירִית Fimbria. (pages.
צִיצִת Cicin⁹ capitis. ſ. flos
צֵל ſ.צַלְלָל Vmbra.
צְלָלִים Vmbræ.
צְלִיל Subcinerici⁹ panis.
צְלָחַת Aſcella. ſin⁹. ſ. caldaria
צְלוֹחִית Phiala, vel vas.
צֶלֶם Imago, ſilitudo, ſtatua
צְלָמִים Imagines, ſilitudines
צַלְמוֹן Loc⁹ obſcur⁹. (ligo.
צַלְמָוֶת Vmbra mortis. ſ. ca
צֶלַע Coſta, tabla. ſ. nomē loci
צְלָעִים Latera, tabulę, coſtę
צֶלְצַל Cimbalum, obum-
brans, vel gurguſtium.
צִלְצָלִים Cimbala.
צִלָּצָל Rubigo.
צָמָא Sitis צָמֵא Sitiens.

צְמֵאִים Sitientes.
צַמָּאוֹן Sitis, vel dipſas.
צָמָם ſ.צַמֶּמֶת Cincin⁹ capillo
rum, vel coma capitis, vel
id quod intrinſecus latet.
צָמֶת Idē eſt. ſ. turpitudo,
ſecūdum beatū Hierony.
צֶמֶד Par. ſ. iuga vnū. ſ. alio
צְמָדִים Iugalę. (rū aialiū.
צְמִיד צְמִידִים Armilla. llæ.
צֶמַח Germen.
צָמִים Sitientes, vel illi q̄ ha
bitāt in deſertis, & habēt lō
צֶמֶר Lana. (gā comā.
צַמֶּרֶת Medula, vel cacumē,
vel ſummitas arboris.
צִנָּן Spina, vepres, lācea.
צִנִּינִים Lanceæ. ſ. ſudes.
צֹנֶה Scutum.
צִנִּים Spinæ, vel arma.
צָנֵם צְנָמוֹת Aridum. ſiccū.
צָנַע Humilis, modeſtus.
צְנוּעִים Humiles.
צְנִיפָה Circumuolutio.
צָנִיף צְנִיפוֹת Cidaris Vitę.
צִנְצֶנֶת Gen⁹ vaſis vt lagūcu
צִנָּק Carcer. (la.
צִנֹּר Fiſtula. ſ. canal. ſ. cataracta

UVA. BHSC. IyR_123

צַנְתֵּר Canalis.l. roſtrum.
צַנְתְּרוֹת Roſtra. (iceſſus.
צְעָדָה.l.צְעַד Greſſus,paſſus
צְעָדִים Greſſus.in plu.
צָעִף Gen⁹,veſtis.ſ.terriſtrū.
צַעְצֻעַ צַעְצֻעִים Statuari⁹.rii.
צְעָקָה Clamor.
צָעִיר Minim⁹,mior.puul⁹.
צוֹפֶה Speculator.l.cōtēpla
צוֹפִים Speculatores. (tor.
צִפּוּי Coopertorium.
צַפָּחַת Scyph⁹.l.phiala,lechi
צַפִּיחִית Laganum. (th⁹.
צָפוֹן Aqlo.l.ps ſeptētrional.
צָפוּן Abſcōditū,arcanū.
צְפוֹנִי Aquilonaris.
צַפְנַת פַּעְנֵחַ Saluator mūdi
vel abſcōditorū repertor.
צֶפַע Regul⁹,aſpis.l.baſiliſc⁹.
צִפְעוֹנִי Idem eſt.
צְפִיעַ Fimus,ſtercus.
צַפְצָפָה Supficies.l.gen⁹ ſali
צַפְרָא Mane.ſyrū eſt. (cis.
צְפִירָה Contritio,vel ſenten
tia mane.l.corona.l.ſertū.
צַפִּיר Hircus.
צִפּוֹר Auis,volucris,paſſer.
צִפֹּרֶן Vnguis.l.vngula.

צִפֹּרְנַיִם Vngues.
צְפַרְדֵּעַ Rana.
צֶפֶת Caput.ſ.colūnę.(tor
צַפַּת.l.צַפָּה Inundatio.l. foe
צַקּוּן Tribulatio. Eſa.26.
צִקְלֹן Pera paſtoralis.
צַר Anguſtia,tribulatio.
l.āguſtiās.l.tribulās.l.hoſtis
צֹרֵר Hoſtis.l.tribulans.
צָרִים.l.צֹרְרִים Hoſtes.l.tri
bulantes.
צְרֹר Lapillus.l.gleba par
ua.l.faſciculus.l.ſacculus.
צְרֹרוֹת Sacculi.l.faſciculi.
צַרֶבֶת Cicatrix quæ fit ex
combuſtione.
צָרָה Anguſtia.l.tribulatio
צֹרִי Reſina.l.theriaca.
צְרִיחַ Turris.
צְרִיחִים Antra.
צָרֻעַ Leproſus.
צָרַעַת Lepra,vel plaga.
צִרְעָה Nomen reptilis,ſcili
cet ſcrabrones.
צוֹרֵף Conflator,vel argen
tarius,vel aurifex.
צַרְפַּת Nomen prouinciæ.
ſcilicet ſarepta,vel Frācia.

De

UVA. BHSC. IyR_123

¶ De incipientibus a littera ק Quoph.

קַאַת Nomen auis.scilicet onocrotalus.

קַב Cab⁹,gen⁹ mēsurę.

קְבָה Vētricul⁹.i.stomach⁹

קְבָה Lupanar,pstibulū.

קֹבֶל Corā.i.cōtra,ē regiōe

קִבֵּל Idem est.syrum est.

קִבֵּל Propter, ꝓpterea, ideo eo qđ, quomō, secundum,sicut,ergo,quámuis, statim,post. syrum est.

קַבָּל Aries,machina.

קַבָּלָה Receptio. (ra capitis.

קַבַּע Galea.i.alia armatura

קְבַּעַת Fex.i.fundus calicis.

קִבּוּץ i.קִבּוּצָה Congregatio.i.collectio.i.cōgregat⁹.

קֶבֶר i.קִבְרוֹת Sepulchrū. i.

קְבָרִים Sepulchra.(sepultura

קָדְקֹד Vertex.

קְדָה Casia,species.aroma

קַדַּחַת Febris. (tica.

קֶדֶם i.קִדְמָה i.קִדְמַת Ante olim.i.initiū,antiquus.i.regio orientalis.i.antiquitas.

קָדִים Ventus orientalis.

קֹדֶם Coram ante.syrū est

קַדְמָאָה קַדְמָתָא Prim⁹.a.sy

קַדְמוּת Antiquitas. (rū ē

קַדְמוֹן i.קַדְמוֹנִי Antiqu⁹.i. oriētalis.

קַדְמוֹנָה Idē fœ.

קַדְרוּת i.קִדְרָנִית Nigredo. vel obscuritas,vel tristitia.

קְדֻשׁ Sāctitas.i.sctificatio.

קְדֻשִׁים i.קִדֻּשִׁים Sāctificata i.cōsecrata.i.sāctuaria.tates.

קָדוֹשׁ Sāctus.i.sanctificat⁹.

קָדִישׁ Sanctus.syrum est.

קָדֵשׁ Scortator.i.efœmīat⁹

קָהָל Cōgregatio,ecclesia.

קֹהֶלֶת Ecclesiastes.

קָו Linea,regula.i.norma.

קוֹל Vox,sonitus.

קוֹמָה Statura,altitudo.

קְיָמָה Seges קִימָה Erectio.

קוֹמְמִיוּת Idē est.i.libertas.

קוֹץ Spina,vel vepres.

קוֹצִים Spinæ. (ma.

קְוֻצַּת Cincini capitis.i.co

קוֹר Tela קוֹר Frigus.

קוֹרָה Tignū,vel trabes.

קֹרוֹת Tigna.i.cōtingētia.

קָמַט Morsus,succisio,con fringens.

UVA. BHSC. IyR_123

קֶטֶל Interfectio, occisio.
קִטְלָא Idem. syrum est.
קָטָן ל.קָטוֹן Paruus, minor, minimus.
קְטַנִּים Pusilli, pui, minimi.
קְטֹרֶת Sufumigatio, incēsum, thimiama, sacrificiū.
קְטֹרָה ל.קְטֹר Idem est.
קִיטוֹר Fumus, vapor.
קְטוּרוֹת Dispositа. ל. ligata.
קְטָרִין ל.קְטָרִי Compages, colligaturæ. syrum est.
קִי Vomitus.
קִי קָלוֹן Vomit? ignominię
קַיִץ ל.קַיְמָא Estiuū tps. sy. ē
קַיָּם ל.קַיָּמִים Pactū, fœd?. sy.
קַיִץ Aestas. ל. ęst?. ל. fruct?. (ē.
קִיקָיוֹן Hædera.
קִיר Paries, murus.
קַל Leuis, velox.
קַלִּים Veloces קַל Vox. sy. ē
קָלַל Lucidū, tersū, cādēs.
קְלָלָה Maledictio.
קַלַּחַת Caldaria.
קָלַם Cōtractū. s. mēbrū.
קָלִי Polenta. ל. grana tritici torrefacta igni.
קָלוֹן Inhonoratio, ignominia, vilipēdiū. (nię. vt sup
קִי קָלוֹן Vomitus, ignomi
קָלַס Derisus. ל. illusio.
קַלָּסָה Irrisio.
קָלַע Fūda. ל. fundibulari?
קַלָּעִים Fundibularii.
קְלִשּׁוֹן Tridēs
קֶמַח Farina.
קְמֹשׁ קְמַשְׁנִים Vrtica. cæ.
קֵן ל.קֵן Nidus.
קִנִּים Mansiunculæ.
קַנָּא Zelator.
קִנְאָה Zelus, æmulatio.
קִנְאוֹת Zelotypiæ.
קָנֶה Arundo. ל. calamus.
קָנִים Calami.
קִינָה Lamētatio plāctus.
קִנְיָן Emptio, possessio, substantia.
קִנָּמוֹן Cinamomum.
קֶסֶם Hariolatio, diuinatio
קְסָמִים Diuinationes.
קֹסֶת Atramentarium.
קוֹעַ Princeps, vel nomen propriū nationis. ל. regiōis.
קַעֲקַע Stigma. ל. tizatio.
קְעָרָה Scutela. ל. acceptabu
קִפָּאוֹן Nix. fm btm hie. (lū
קִפֹּד Hericius.

Scis-

UVA. BHSC. IyR_123

קְפָדָה Scissio.l.p̄cisio.l.an
gustia,ſm btm̄ Hierony.
קִפֹּז Hericius.
קֵץ Finis.l.extremum.
קֵצֶב Pręcisio.l.ſculptura.
קִצְבֵי Extrema.
קְצוּבוֹת Tonſæ.ſ.oues.
קָצֶה.l.קְצֵה Finis,extremū,
ſummittas.l. terminus.
קְצָוֹת Fines, nouiſſimi.l.
ſūmitates.margīes,extremę.
קְצוֹת Idem eſt.
קִצִּים Fines, nouiſſimi.
קִנְצִים Idem eſt קֶצַח Git.
קָצִין Princeps,vel dux.
קְצִינִים Principes,duces.
קְצִיעָה Caſia.l.nomē.p.fœ.
קֶצֶף Furor,ira,īdignatio.
קְצַר Breuis.l. anguſtus.
קֹצֶר Abreuiatio.
קָצִיר Meſſis.
קָרַת.l.קָרָה Frigus.
קַר קָרִים Frigid⁹,frigidi.
קַרְקֹר Refrigerium,vel no
men proprium loci. (tio.
קְרִיאָה Vocatio.l.lctō,p̄dica
קָרֵב Accedēs.l.appropīquās
קֶרֶב Intra,vel medium.

קְרָב Bellum.l. prælium.
קְרָבוֹת Bella.
קְרִבָה Appropinquatio,ad
קִרְבַת Idem eſt. (hęſio
קָרוֹב Propinqu⁹.l.pxim⁹
קֻרְבָּן.l.קֹרְבָּן Oblatio.l.mu/
קַרְדֻם Securis. (nus.
קַרְדֻמִּים Secures.
קַרְדֻמּוֹת Idem eſt.
קֶרִי Accidēs,caſus,euēt⁹.
קִרְיָה.l.קֶרֶת Ciuitas.
קִרְיָא.l.קַרְתָּא Ciuitas.ſy.ē.
קִרְיָתָא Ciuitas.l.ciuitates.
קִרְיָתַיִם Ciuitates.l. nomen
proprium loci.
קְרִיּוֹת Ciuitates.
קֵרֵחַ Caluus.
קֶרַח Gelu,vel glacies.
קֹרְחָה Caluitium.
קֶרֶן קַרְנַיִם Cornu,coruua.
קְרָנַיִם Cornua.
קַרְנוֹת.l.קְרָנוֹת Cornua.
קְרַס Circul⁹,vncin⁹.l.fibu
קַרְסֻל Talus pedis. (la.
קְרַע Sciſura.l.ruptura.
קֶרֶץ Exciſio, vel cōciſio,
exciſor,vel ſtimulator.
קַרְקַע Pauimētū,fūd⁹,ſolū.

Tabu

UVA. BHSC. IyR_123

קֶרֶשׁ קְרָשִׁים Tabula.læ.
קַשׁ Stipula.
קִשֻּׁא Cucumer.
קִשּׁוּאִים Cucumeres.
קֶשֶׁב Auſcultatio.l.intuitus,vel attentio.
קָשֶׁה Durus.l.induratus.
קֹשִׁי.l.קְשִׁי Durities.
קְשׂוֹת Thuribula.l.cratera.
קֹשֶׁט Veritas, firmitas.
קוּשְׁטָא Idem.ſyrum eſt.
קְשִׂימָה Agna,ouis.
קַשְׁקֶשֶׁת Squamma.
קַשְׂקַשִּׂים Squammæ.
קֶשֶׁר Colligatio,cōiuratio
קִשּׁוּרִים Murenulæ,vel facies pectoralis.
קְשׁוּרִים Oues primi tp̄is.
קֶשֶׁת Arcus.
קְשָׁתוֹת Arcus.in plu.
קַתְרֹס Cithara.ſyrum eſt.
¶ De incipientibus a littera ר Res.
רְאוּת Viſio,vel viſus.
רֹאִי Idem eſt.l.aſpect⁹.l. fœditas.l.obſcenū.l.turpe.
רָאוּי רְאוּיָה Pertinēs.fœ.
רְאִי Speculum.

רָאָה Nomen auis.ſ.ixon.
רְאֵם.l.רֵים Rhinoceros, vel vnicornis.
רֹאשׁ Caput,prīceps,dux, principium,initium,fel,cacumen,vertex, ſummitas, pauptas,venenū. (ces.&c.
רָאשִׁים Capita,prīcipes,du
רָאשׁוֹת Loc⁹ ī q̊ caput reclinat̄.
רֵאשִׁית Principiū.
רִאשׁוֹן Prim⁹ רִאשׁ Pauptas
רָב.l.רוֹב Multus,multitudo vel magnus,princeps.
רָב רֻבֵּי Multiplex.lices.
רַב Satis,ſuficit.
רַבָּה.l.רַבַּת.l.רַבָּתִי Multa, vel magna.
רַבִּים רַבּוֹת Multi, multæ.
רֹבֶה Iaculator, ſagittari⁹.
רַבְרְבָן Magna,magni,principes.ſyrum eſt. (lia.
רִבּוֹא.l.רִבּוֹ.l.רְבָבָה Decē mil
רְבָבוֹת.l.רִבּוֹת Multa millia.
רִבּוֹאוֹת.l.רִבְבוֹת Idem eſt, vel decem millia.
רִבּוֹתַיִם Viginti mille.
רְבִיבִים Guttæ,vel ſtillæ.
רְבִד Torques.

Qua-

UVA. BHSC. IyR_123

רַבֻּעַ Quadrum, vel quadratum, vel quadrāgulū.
רְבִיעִית. l. רֶבַע Quarta pars.
רְבִיעִי רְבִיעִית Quart⁹.ta.
רְבֵּעִים. l. רְבִיעִים Quarti.
רְבִיעַיָּא Quarti. syrum est.
רֶבַע Latus, acubatio.
רֹבַע Generatio. l. stirps.
רֶבֶץ Cubile. l. accubatio.
רְגַז Furor. syrum est.
רֹגֶז Cōmatio. l. cōturbatio. l. tremor. l. cōcussio. l. tumult⁹
רֶגֶל. l. רֹגֶל Pes, vel vice.
רַגְלַיִם Pedes.
מֵירַגְלַיִם Aquę pedū. s. vrina
רַגְלַיָּא Pedes. syrum est.
רֹגֶל Nomen fontis.
רִגְמָה Ducat⁹, principat⁹, purpura.
רֹגֶן Susurro. l. murmura
רִגְעֵי Diuisiones, scissuræ
רֶגַע Subito, punctus, repente, vel momentum.
רְגַעִים Momenta.
רֶגֶשׁ. l. רֹגֶשׁ Terror, congregatio, vel consensus.
רְדִיד Pallium.
רְדִידִים Teristra.

רָהָב Supbus. l. superbia.
רְהָבִים Superbiæ.
רְהָטִים Canales. l. laq̄aria.
רִיב Iurgiū, litigiū, rixa, lis, causa.
רִיבוֹת Lites.
רָוֵה Ebri⁹, saturat⁹, irrigu⁹
רָוָה Ebria, saturata. l. irriguū
רָוָה Aspectus. l. intuitus, species, visio. syrum est.
רְוָיָה Inebriās. l. refrigeriū
רֶוַח. l. רְוָחָה Spaciū. refrigeriū
רוּחַ Spirit⁹, vēt⁹. l. aer, halit⁹
רוּחָא Idem. syrum est.
רוּחֹת Venti, spiritus.
רָחַת Pala.
רִיחִים Naues. l. vectes. se. b. hiero.
רוּם. l. רוֹם Altitudo, exaltatio.
רוֹמָה Idē ē. l. supbia.
רוֹמְמוּת Exaltatio, altitudo.
רֹאשׁ. l. רוֹשׁ Fel, venenum, amaritudo.
רָז Attenuat⁹. l. macilētus. l. macies.
רָזָה Sterilis, tenuis, macilēta.
רָזוֹן Tenuitas. l. macredo. minor.
רָז. l. רָזָא Secretum, mysterium, sacramentum.
רָזִין. l. רָזָיָא Mysteria. syrū ē

Prin

UVA. BHSC. IyR_123

רָזוֹן Princeps, tyrānus.
רֹזְנִים Principes, tyranni.
רֹחַב Latitudo. l. dilatatio.
רָחַב Lat⁹, dilatat⁹, ſpacioſ⁹.
רְחֹבָה. l. רְחֹב Platea.
רְחוֹבוֹת Plateæ.
רָחֵל Ouis, agnus.
רֶחֶם. l. רֶחֶם Vulua, vterus.
רַחֵם Miſericordia.
רַחֲמִים Miæ. l. miſeratiões.
רַחוּם Miſericors. maſ.
רַחֲמָנִית Miſericors. fœ.
רַחֲמָנִיּוֹת Miſericordes. fœ.
רֻחָמָה Miam conſecuta.
רַחֲמִין Miæ, miſeratiões. ſy. ē
רָחַם Nomē auis. ſ. porphyrio
רֹחֵץ. l. רֹחֵץ Lauacrum.
רָחוֹק Procul. longe.
רֶטֶט Tremor רֵיחַ Odor.
רֵיחַיִם Molæ.
רִיק. l. רֵיקָם Inane, vanū, va
רִיר Saliua, albugo. (cuū.
רַךְ Tener, delicat⁹, molis.
רַכִּים Teneri.
רֶכֶב. l. רְכוּב Equitatus, cur/
rus, quadrigua.
רֶכֶב Mola īferior, aſcēſus.
רֹכֵל Aromatarius, pi/
gmentarius, vel mercator.
רֹכְלִים Negociatores.
רָכִיל Suſurro, criminator.
רְכַס רְכָסִים Mōs aſp aſpera
רְכוּשׁ Subſtantia.
רֶכֶשׁ Veredarius, ſtupor,
dromedarius, vel genus
animalis velociſſimi.
רָם Excelſus. l. alt⁹. l. eleuat⁹.
רָמִים Excelſi.
רָמָה Excelſa, exaltata, vel
locus excelſus.
רָמוֹת Excelſę. l. lapides p̄cio
רִמָּה Vermis, tinea. (ſi.
רְמִיָּה Fraus, dolus.
רָמַת Sanies, ſm. b. Hiero.
Itē רָמָה poſuit. ſy. ē. Dañ. 7
רֹמַח Lācea. l. haſta. l. pugio
רְמָחִים Lanceæ.
רָמַךְ. l. רְמָכָה רַמָּכִים Aeq̄. æ.
רִמֹּן Malum granatum,
vel malum punicum.
רֶמֶשׂ Reptile, motabile.
רִנָּה. l. רְנָנָה Exultatio, laus,
canticum, clamor.
רְנָן רְנָנִים Struthio. l. pauo
רְסִיס Gutta, ſtilla, fiſſura,
rima, Ros.

Fre/

UVA. BHSC. IyR_123

רֶסֶן Frenum.
רַע Malus, peſſimus.
רָעִים Mali, peſſimi.
רָעָב Fames.
רָעָבוֹן Idē. i. frumentum.
רַעַד Tremor.
רָעָה Mala. i. malitia, malū
רָעוֹת Mala. i. tribulatiōes.
רֹעֶה רֹעִים Paſtor, paſtores.
רֵעַ i. רֵעֶה Socius, amicus.
רֵעִים Socii. (afflictio.
רַעַ Cogitatio. i. malū. i.
רְעִי Paſtus, paſcua.
רֵעָה i. רַעְיָה Amica, pxima.
רֵעוֹת Proximæ.
Item רֵעַ vociferatio, vlulatio, vel iubilatio. (flictio.
רְעוּת i. רַעְיוֹן Cogitatio. i. af
רָעוֹן i. רְעוֹת Voluntas, beneplacitum. ſyrum eſt.
רֹעַל Crapula. ſopor. i. tre
רְעָלוֹת Mitræ. (mor.
רַעַם Tonitruum.
רַעֲנָן Virens, viridæ, flori dus, vel vberrimus.
רַעַשׁ Commotio.
רֹפֵא רוֹפְאִים Medicꝰ. ici.
רְפוּאָה Sanitas, medicina.
רְפָאוֹת Idem eſt.
רְפָאִים Gigātes. i. robuſti.
רְפִידָה Stratū. i. reclinatoriū
רָפָה Laxꝰ, dimiſſus, īfirmꝰ
רְפִיוֹן Diſſolutio, relaxatio.
רַפְסֹד רַפְסֹדוֹת Ratis, rates.
רַפֶּשׁ Cōculcatio. i. ccenū.
רֶפֶת Bouilæ. i. ſtabulum.
רָץ Curſor, currens.
רָצִים Currentes.
רָצוֹן Volūtas, beneplacitū
רֶצַח Occiſio, interfectio.
רִצֶּף i. רִצְפָּה Pauimētū. i. calculꝰ ignitꝰ. i. pruna. i. carbo.
רְצָפִים Prunæ.
רָצוּף Pauimētū. i. ſtratum.
רַק Tātūmodo, ſolūmodo, ꝙppe, nāqꝫ, verūtamen.
רָקִיק Laganū. i. placēta te
רַק i. רִק Vacuꝰ, inanis. (nuis.
רֵקִים רֵיקָה Vacui, vacua.
רָקָב i. רִקָּבוֹן Putredo.
רָקָה Tps capitis. Iudi. 4.
רָקוֹת Macilente. (tariꝰ.
רֹקַח Pigmētariꝰ. i. vnguē
רָקַח i. רְקָחָה Confecta, vel cō ditum, vel pigmentatum.
רְקָחוֹת Vnguentariæ.

Ve/

UVA. BHSC. IyR_123

רִקְמָה Vestis varii coloris.
רְקוּעִים Extēsiões.l.lamiæ.
רָקִיעַ Extēsio.l.firmamētū
רֵישׁ Paupertas.
רָשׁ רָשִׁים Paup,pauperes.
רֵישׁ רֵישָׁא.l.רִישׁ Caput.syrū ē.
רְשִׁין Licentia, facultas, præceptum.
רָשָׁע Impi?,re?,cōdēnat?.
רִשְׁעָה.l.רְשָׁעָה Impietas,ini
רִשְׁעָה Impia. (qtas.
רֶשֶׁף Auis,diabolus,lam pas,carbo.
רֶשֶׁת Rete.l.reticulum.
רַתַּת Tremor,horror.
רְתָם רְתָמִים Iuniper?.eri.
רָתָק Catena.l.lamina.
רְתוּקוֹת Catenæ.l.laminæ.

De incipientib? a littera ש Sin.

שֵׁשׁ Byssus.l.sex.fœ.
שִׁשָּׁה.l.שְׁשָׁה Sex.masculi.
שִׁשִּׁים Sexaginta.m.l.fœ.
שׁוֹשַׁנָּה.l.שׁוּשַׁן Liliū.l.rosa.
שׁוֹשַׁנִּים Lilia,vel rosæ.
Itē שׁוּשָׁן nomē. p.ciuitatis.
שָׁשָׁר Color rube?.l.miniū .i.terra rubea.s.sinopis.

שַׁאֲנָה Rugitus.
שַׁאֲנוֹת Rugitus plu.
שְׁאָה Desolatio,deuastatio calamitas,miseria.
שְׁאִיָּה Idem est.
שְׁאוֹן Sonitus.l.strepit?.
שַׁאַט Cōtēptus.l.despectio
שְׁאֵלָה Petitio,interrogatio
שְׁאֵלוֹת Petitiones.
שְׁאוֹל Fouea, ifer?, ifernus.
שַׁאֲנָן Quiet?.l.opulētus.l.
שַׁלְהֶבֶת Idem est. (pacat?
שְׁאָר.l.שְׁאֵרִית Reliquū,re/
שְׁאֵר Caro. (manēs.
שְׁאֹר Fermentum.
שְׁאֵת Tumor.l.diuers? co
שָׁב Can?,senex.(lor.l.eleuatio
שְׁבִיב Scintilla.l.flamma.
שְׁבָבִים Scintillę.l.telę araneaꝝ
שְׁבִיבָא Scintilla.l.flāma.sy.ē
שְׁבִיבִין Flammæ.syrum est.
שְׁבָה.l.יְשִׁבָה Sessio,hītatio
שֹׁהַם Lapis p̄ciosus.s.sacha
שְׁבוּי Captiuus. (tes.
שְׁבוּיָה.l.שִׁבְיָה Captiua.
שְׁבוּת שְׁבִית Captiuitas.
שִׁבְיָה.l.שִׁבְיָה.l.שִׁבְיַת captiuitas
שֵׁבֶט Trib?, familia, virga,

UVA. BHSC. IyR_123

ga, vel baculus. ſceptrum.
שְׁבָטִים Tribus plu.
שְׂבָכָה Cancellus, rete.
שֹׁבֶךְ Arbor, vepres, ram⁹.
שַׁבְּכָא Sambuca inſtrumē
tum muſicum. ſyrum eſt.
שֹׁבֶל. l. שֹׁבַל Humer⁹. l. fœ/
שְׁבִל Semita. (mur.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֹּלִים Spica, ſpicę.
שַׁבְּלֻל Vermis, teſtudo.
שְׁבֹס Lunula ornamētū.
שֶׁבַע Septem. fœ. l. ſeptu/
plum. fœ. vel ſepties.
שִׁבְעָה. l. שִׁבְעַת Septem maſ.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית Septim⁹. a.
שִׁבְעִים Septuaginta.
שָׁבוּעַ Septimana. l. hebdo/
mas. (mades.
שָׁבוּעִים. l. שָׁבוּעוֹת Hebdo/
שְׁבוּעָה Iuramētū. l. iuſiurā/
שִׁבְעַתַּיִם Septuplum. (dū.
שְׁבַעְתַּיִם Septuplū. l. ſeptē.
שֹׁבַע שֹׁבַע Saturitas, ſatietas.
fertilitas, vbertas, abūdātia.
שָׁבַץ Anguſtia. l. tribulatio, tremor.
שֶׁבֶר Contritio, cōfractio.
vel frumentū, vel alimentū,
vel interpretatio. ſ. ſomnii.

שְׁבָרִים Contritiones.
שִׁבָּרוֹן Contritio.
שֶׁבֶר Spes. l. expectatio.
שֶׁבֶת. l. שֶׁבֶת. l. שְׁבַת Reqes,
ceſſatio, habitatio, vel ſedes,
cathedra, vel ſeſſio.
שַׁבַּת Sabbatū. i. requies.
שַׁבָּתוֹן Requietio, requies.
שַׁבָּתוֹת Sabbata. l. hebdomas
שְׁבוּת. l. שְׁבַת Redit⁹, cōuerſio
שְׁגָגָה. l. שִׁגָּיוֹן Ignorātia, er
שִׁגְיוֹנוֹת Ignorantiæ. (ror.
שַׁגִּיא Magn⁹, vel multum
שְׁגַל Vxor, coniux.
שִׁגָּעוֹן Inſania, amentia.
שְׁגַר Pecus, vel armētū. ſ.
primitiuū. l. recens natum.
שַׁד. l. שֹׁד Mamma, vber.
שַׁדַּיִם Vbera, mammæ.
שֹׁד. l. שֶׁד Vaſtatio. l. deuaſta
שֵׁד שֵׁדִים Dæmō. ones. (tio
שִׁדָּה Scyphus. (muſica.
שִׁדּוֹת Vrceoli. l. īſtrumēta
שָׁדַי Op̄s שִׁדִּים Silueſtris.
שָׂדֶה Ager, cāpus.
שָׂדוֹת. l. שַׂדִּים Campi, agri.
שְׁדֵמָה Campus. l. aruum.
שְׁדֵמוֹת. l. שַׁדְמוֹת Suburba/
na,

UVA. BHSC. IyR_123

na, vel vineę, vel valles ra/
mi, vel propagines.
שִׁדָּפוֹן Aer corruptus, vel
ventus vrens. (bularū.
שֶׁדֶר Tabulatū. l. ordo ta/
שְׁדֵרוֹת Idē plu. l. laquearia.
Et inde verbū שָׁדַר. l. שִׁדֵּר
idest laborauit, vel misit. l.
ordinauit. syrū ē. Daniel. 6.
שֶׂה Agn⁹, pec⁹, ouis, aries.
שָׂהָד Testis. (grex.
שָׂהָדוּתָא Testimoniū. sy. ē.
שֹׁהַם Onix, lapis p̄ciosus.
שָׂהַר Ornamētū, equoꝝ.
שַׂהֲרֹנִים Bullę. l. lunę. (s. lūa
שׁוֹאָה. l. שׁוֹא Tēpestas. sonit⁹
vanū, clamor, desolatio, fremi
שָׁוְא Vanum, frustra. (t⁹.
שׁוּבָה Cōuersio, redit⁹, auer
שֵׂיבָה Senect⁹, seniū. (sio.
שִׂיד Calx, vel cinis.
שִׁיחָה. l. שׁוּחָה Fouea.
שׁוֹמֵט. l. שׁוֹט Flagellum.
שׁוֹמִים Flagella שׁוּכָּה Ram⁹
שׁוּכוֹת Rami. l. sagenę. l. cultri
שׁוֹכָתִים Cōmorātes. 1. Pa. 2.
שׁוּל Sinus, vel ora infe/
rior vestimenti.

שׁוּם Alliū שׁוּמִים Allia.
שׁוּמָה Prępositū. l. positio.
שׁוּעַ. l. שַׁוְעָה Clamor, vlulat⁹
שׁוּעַ Magnific⁹. l. potens.
שׁוֹק Armus. l. crus, sura.
שׁוֹקַיִם Crura, suræ.
שׁוּק Callis, platea. vicus.
שְׁוָקִים Plateæ. vici.
שׁוּר. l. שׁוֹר שָׁרוֹת Mur⁹. ri.
שֻׁרוֹת Muri, vel acerui.
שׁוּרַיָּא Muri. syrum est.
שׁוֹר Bos שְׁוָרִים Boues.
שָׂשׂוֹן Gaudium, vel lętitia.
שֹׁחַד Mun⁹. l. donū. Et in
de verbū שִׁחַד. i. donauit,
vel munera dedit. l. accepit.
שָׁחוּת Curuatio, vel īterit⁹.
שְׁחִימָה Iugulatio. l. occisio.
שָׁחוּט Polit⁹. l. purissimū.
זָהָב שָׁחוּט Aurū purissimū
חֵץ שָׁחוּט Sagitta vulnerās. l.
limata. l. polita, vel acuta.
שַׁחַל Leæna, aspis.
שָׁחֶלֶת Gen⁹ gūmi. s. onycha
שְׁחִין Vlcer, vel scabies.
שָׁחִס Renacentia, quæ spō
te nascuntur.
שָׁחַף Nomē auis. s. laus.

Tabu

UVA. BHSC. IyR_123

שָׁחִיף Tabulatum, vel stratum ligneum.
שַׁחֶפֶת Egestas. l. febris.
שָׁחַץ Superbia.
שָׁחַק Cœlū, æther, nubes, vel puluis tenuissimus.
שְׁחָקִים Cœli, nubes. in plu.
שְׂחוֹק Risus, ludus.
שָׁחַר Mane, aurora, diluculū. l. lux matutina, ortus.
שָׁחוֹר Niger, vel carbo.
שְׁחוֹרָה Nigra. l. fusca.
שְׁחַרְחֹרֶת Idem est.
שִׁיחוֹר Nomē fluuii ęgypti
שַׁחְרוּת Pueritia. l. voluptas ſm beatū hiero. l. nigredo.
שָׁחַת Interius, fouea, corruptio.
שְׁחִיתוֹת Internitiōes. l. pec(cata.
שְׁחִיתָא Deceptio. syrū est.
שִׁטִּים Genus arboris.
שָׁטִים Præuaricationes. l. insaniæ. vel auersiones.
שָׂטָן Aduersari⁹, diabol⁹. cōtrari⁹, declinās. s. avia recta
שִׂטְנָה Inimicitia, vel aduersatio, vel nomen putei.
שֶׁטֶף Inundatio, diluuiū.

שֹׁטֵף Inundans.
שֹׁטֵר Executor. l. exactor, prętor. l. p̄ceptor. ſm. b. hie.
שֹׁטְרִים Magr̄i, executores.
שְׂטַר Latus. syrum est.
שַׁי Munus.
שִׂיָּא Eleuatio. l. superbia.
שִׂיג Diuersoriū, negociatio
שִׂיחַ Virgultū, arbor, germē. l. eloquiū. l. meditatio. l. exercitatio
שִׂיחִים Arbores.
שִׁיחָה. l. שׁוּחָה שִׁיחוֹת Fouea. eę.
שָׁיִט Remigatio.
שִׁילֹה Mittēdus, ſm beatū Hiero. l. nomē ꝓpriū loci.
שִׁילוֹחַ Idē ē. l. nomē fluuii.
שָׁיִן Vrina.
שִׁיר. l. שִׁירָה Cāticū. l. carmē
שִׁירִים. l. שִׁירוֹת Cātica, carmīa
שֵׁיר שֵׁרוֹת Armilla. æ.
שַׁיִשׁ Marmor.
שַׁיִת Vepres, spina.
שִׁכְבַת Cubatio. l. cōcubit⁹.
שֶׂכְוִי Gallus, vel vir.
שִׁכְחָה Obliuio.
שְׁכוֹל. l. שִׁיכּוּל Sterilitas. l. orbatio.
שָׁכוּל Orbatus.
שְׁכוּלָה Orbata.

V Infe-

UVA. BHSC. IyR_123

שֵׂכֶל Intelectus, eruditio disciplina, scientia.
שְׂכִלְתָּנוּ Idem. syrum est.
שֶׂכֶם Humer⁹, scapula. l. pars, vel nomen propriũ loci. Genesis. 33.
שִׂכִּים Claui, spinæ.
שָׂכִּין Culter, gladius. (n⁹
שָׂכֵן. l. שָׂכֵן Habitator. l. vici
שִׁכּוֹר Ebrius, temulent⁹.
שִׁכָּרוֹן Ebrietas.
שֵׁכַר Cicera. l. ebrietas.
שָׂכִיר Mercenarius, vel conductus.
שָׂכָר Merces, precium.
שֶׂכֶר Lacuna, vel pelagus, vel rete.
שְׂכִירָה Conducta.
שָׁל Error. l. temeritas.
שָׁלַל Spoliũ, preda.
שְׁלַבִּים Iũcturę. l. cõnexiões
שֶׁלֶג. l. שֶׁלֶג Nix.
שַׁלְהֶבֶת. l. שַׁלְהָב Flamma.
שַׁלְהֶבֶתְיָה Flãma dñi. l. flãmæ, flãma magna. l. fortis.
שָׁלֵו Quiet⁹, opulẽt⁹. l. fœlix
שַׁלְוִים Abũdãtes pacifici.
שַׁלְוָה Pacificatio, prosperitas. l. quies. l. abũdantia.
שָׁלוּ. l. שְׁלוּת Culpa, error, delictum, vel blasphemia, negligentia.
שָׁלוּתָא Iidem. syrum est.
שְׁלָו שַׁלְוִים Coturnix. ices.
שִׁלּוּחִים Emissiones, vel donationes, vel munera.
שָׁלְחִים Propagines. l. rami.
שָׁלְחוֹת Idem est.
שָׁלַח. l. שֶׁלַח Arma. scilicet missilia, vel gladius. l. pugio
שֻׁלְחָן שֻׁלְחָנוֹת Mensa mẽsę
שִׁלְטוֹן. l. שָׁלִיט Dominãs. l.
שַׁלִּיטָא Idẽ. syrũ ẽ. (potẽs.
שָׁלִיטִם. l. שִׁלְטֵי Principes. l. clypei. l. arma. l. armatura.
שַׁלֶּטֶת Potẽs. p̃ualẽs. ĩ gñe. f.
שֶׁלִּי Dolus, vel error.
שִׁלְיָה Illuuies secũdinarũ. Deu. 28
שָׁלַךְ Nomẽ auis. s. mergul⁹
שָׁלֶכֶת Proiectio, vel missio vel nomẽ proprium portę
שָׁלוֹם Pax, concordia, sanus. pacificus, vel sospes.
שְׁלוֹמִים Idem plu.
שִׁלּוּם Retributio. l. restitutio
שִׁלּוּמִים. l. שְׁלוֹמִים Idẽ plu.

Per-

UVA. BHSC. IyR_123

שָׁלֵם Perfectus, vel consu matus. I. cōplet⁹. I. pacific⁹.
שְׁלֵמִים Idem plu. (fica.
שְׁלֵמָה Perfecta, ītegra, paci
שְׁלֵימוּת Perfectę, pacificę.
שְׁלַמִּית Sulamitis, ideſt pa cifica, vel perfecta.
שַׂלְמָה Veſtimentum, vel veſtis, vel pallium.
שָׁלֹשׁ Tres, vel tria.
שְׁלֹשָׁה. I. שְׁלֹשָׁה. I. שְׁלֹשֶׁת Tres. maſ.
שְׁלוּשׁ Trinitas.
שְׁלֹשִׁים Triginta.
שְׁלִישִׁי Tertius.
שְׁלִישִׁיָּה. I. שְׁלִישִׁית Tertia.
שְׁלִישִׁים. I. שְׁלִשִׁים Tertii.
שָׁלִישׁ Mēſura trip⁹r. I. triū digitorū. I. dux. I. princeps.
שְׁלֻשׁ Nudiuſtertius.
שֵׁם Nomen, vel fama.
שֵׁמוֹת Nomina.
שָׁם. I. שֵׁם Ibi, illic, illuc.
שְׁמָמָה. I. שַׁמָּה Deſolatio, ſtu
שְׁמָמוֹן. I. שְׁמָמוֹת Idē ē. (por
שַׁמּוֹת. I. שְׁמָמוֹת Deſolatiōes
שׁוֹמֵם Deſolatus, ſtupefa ctus, mærens.
שְׁמָמִית Aranea. I. ſtellio, ſe/ cundum beatū Hierony.
שְׂמְאל Siniſtra.
שְׂמְאלִי Siniſter.
שְׂמְאלִית Siniſtra.
שָׂמֵחַ Lętus gaudens.
שִׂמְחָה Lætitia, gaudium.
שְׂמָחוֹת Lætitiæ.
שְׁמִיטָּה Remiſſio.
שָׁמַיִם Cœli Idē. ſy. ē
שְׁמִכָה Opertorīū, pallīū.
שִׂמְלָה Pallium, veſtimētū.
שְׂמָלוֹת Idē plu. I. ſtollæ.
שֶׁמֶן. I. שֶׁמֶן Oleū. I. vnguētū
שֹׁמֶן Pinguis.
שֻׁמָּן Pinguedo. craſſitudo
שְׁמֹנֶה Octo
שְׁמִינִי Octauꝰ
שְׁמִינִית Octaua.
שְׁמֹנִים Octoginta.
שְׁמַע. I. שְׁמוּעָה Auditio, vel auditus, fama, rumor.
שְׁמָעָתִים Reſonātes. 1. Para. 2
שֶׁמֶץ. I. שְׁמָצָה Parum, pau/ lulum, pauxillum, ignomi/ nia, vel infamia.
שָׁמִיר Adamas, veꝑs, ſpina
שְׁמָרָה Cuſtodia.
שְׁמוּרִים Cuſtodiæ.
שְׁמָרִים Fœces.

UVA. BHSC. IyR_123

שֶׁמֶשׁ Sol.

שְׁמָשׁוֹת Propugnacula,vel feneſtræ.

שִׁמְשָׁא Sol.ſyrū eſt.Et inde verbum שִׁמֵּשׁ ideſt mi niſtrauit.ſyrum eſt.

שֵׁן Dens,ebur,coccinū.

שִׁנַּיִם Dentes.

שִׂנְאָה Odium.

שִׂנְאָן Abūdās.l.certȝ or do cœleſtis hierarchiæ.

שָׁנָה Annus.

שָׁנִים vel שָׁנִים Anni.

שֵׁנָת vel שֵׁנָה Somnus,dormitio,ſopor.

שׂוֹנְאָ Odiēs,vel inimicus.

שׂוֹנְאִים Inimici,odientes.

שְׂנֵהֲבִים Dētes elephātorū.

שׁוֹנִים Mutantes.l.mutati.

שׁוֹנוֹת Mutatę.l.diuerſæ.

שִׁנּוֹת Mutatio.

שָׁנִי vel שָׁנִי Coccinum, vel duplicia.

שְׁנַיִם.l. שָׁנִי Duo.bini,vel ambo,vterque.

שֵׁנִי Secundus,alter.

שְׁנִיָּה.l.שֵׁנִית Secunda.

שְׁנִינָה Narratio.l.fabula.

שְׁנָתַיִם Duo anni.l.biēniū.

שֶׁסַע Diuiſio, vel ſciſſio, ſcilicet vngulæ.Leuit.xi.

שָׁעָה.l.שְׁעָתָא Hora tps.ſy.ē

שַׁעֲטָה Calcatio,cōculcatio vel pompa,ſm beatū Hie.

שַׁעֲטְנֵז Veſtis ex lana & lino contexta.

שַׁעַל Pugillus,vel pugnȝ.

שְׁעָלִים Pugilli.

שׁוּעָל Vulpes.

שַׁעַף Cogitatio,ramus.

שַׁעֲפִים Cogitatiōes,rami.

שַׁעַר Porta.

שְׁעָרִים Portę.l.extimatiōes l.cētuplū,ſm beatū Hiero.

שַׁעֲרוּרָה Horribile.l.turpitudo,vel nigredo.

שַׁעֲרוּרָיָה.l.שַׁעֲרוּרִית Idē ē vel horrēda,vel horribilia.

שׁוֹעֵר Ianitor.

שַׁעֲרָה.l.שַׁעַר Horror.l.tēpeſtas.

שַׂעַר Capillus.

שַׂעֲרוֹת.l.שַׂעֲרוֹת Capilli.

שְׁעוֹרָה Ordeum.

שְׁעוֹרִים Ordea.

שָׂעִיר Hædus,hircus,pilo/ſus,hiſpidus,dæmon.

Capra

UVA. BHSC. IyR_123

שְׂעִירָה Capra.
שְׂעִירִים Hirci, dæmones, vel pilloſi, vel ſtillæ, vel pluuiæ. Deutero. 32.
שְׂעִירוֹת Pilloſæ.
שַׁעֲשׁוּעִים Delectationes.
שְׁפָאִים. ל. שְׁפָיִים Colles, vel montes excelſi.
שָׂפָה Labium, vel extremitas.
שְׂפָתַיִם. ל. שְׂפָתוֹת Labia. ל.
שָׁפִי Solus, arrogans, elatus, cõtritus, vel velociter, vel feſtinanter, ſecundum beatum Hieronymum. Nume. 23.
שְׁפִיפוֹן ceraſtes ſerpentis genus.
שְׁפוֹת Pingues. fœminiñ. vel caſci.
שִׁפְחָה Ancilla, familia, cognatio.
שִׁפָּחוֹת Ancillæ, familiæ, cognationes.
שֶׁפֶךְ Effuſio, vel locus effuſionis.
שְׁפֻכָה Effuſorium.
שָׁפֵל. ל. שְׁפַל Humilis.
שְׁפָלִים Humiles.
שְׁפֵלָה Cãpeſtria, humiliora.
שִׁפְלוּת Humilitas.
שֶׂפֶם Os, bucca.
שָׁפָן Cuniculꝰ, cirogryllꝰ.
שְׁפַנִּים Cuniculi.
שִׁבְעַת vel שֶׁבַע Inundatio, globus, impetus.
שֶׂפֶק vel שֶׂפֶק Sufficientia, ſaturitas, complosio, oppreſſio, percuſio.
שֶׁפֶר. ל. שֶׁפֶר Pulchritudo.
שׁוֹפָר Buccina, tuba, cornea
שָׁפִיר Pulcher. ל. decorꝰ. ſy. ē
שָׁפְרִיר Solium, tentorium, papilionem. (ſyrū ē.
שַׁפְרַפְרָא Aurora, diluculū.
שְׁפָתַיִם Termini. ל. tripodes.
שֶׁצֶף Momentum.
שַׂק Cilicium vel ſaccus.
שַׂקִּים Sacci.
שָׁקֵד Amigdalus.
שְׁקֵדִים Amigdalę.
שִׁקּוּי Potꝰ, poculū, irrigatio
שָׁקֵט Quies, ſilētiū, ocium
שֶׁקֶל Siclus, libra, genus ponderis, ſtatera.
שְׁקָלִים Sicli, ſtaterę.
שִׁקְמָם Morꝰ, ſycomorꝰ, fagꝰ.

UVA. BHSC. IyR_123

שִׁקְמִים Sycomori, fagi, mori.
שְׁקַעֲרֻרוֹת Valliculæ, vel nigræ, vel palidæ.
שְׁקוּפִים Obliq̃. s. fenestræ.
שִׁקּוּץ. l. שֶׁקֶץ Abominatio.
שִׁקּוּצִים Abominationes.
שֶׁקֶר Falsum. l. mēdatiū.
שְׁקָרִים Mēdatia. l. iniqua.
שֹׁקֶת Pila, vel canalis.
שִׁקַּתּוֹת Canales.
שַׂר Princeps.
שָׂרִים Principes.
שָׂרוֹת Principes. fœmi.
שֶׁרַר שְׁרִירֵי Vmbilicꝰ. ici.
שְׁרִירוּת Prauitas, vel cogitatio mala.
שָׁרָב Siccū, aridū, ęstus.
שַׁרְבִּיט Virga. l. sceptrum.
שֶׂרֶג Propago, ramus.
שָׂרִיגִים Propagines, rami. Et inde verbum שָׂרַג idest conuoluit, vel perplexum fuit Iob. 40.
שְׂרַד Ministeriū, vel runcina, ꝑm beatū Hiero.
שָׂרִיד Qui relinquitur, vel qui remansit.
שָׂרָמֶת. l. שֶׂרֶם Incisura.

שִׁרְיָה. l. שִׁרְיָן Lorica. l. (thorax
שִׁרְיוֹנוֹת Loricæ.
שְׂרֹךְ Corrigia.
שָׂרוֹן Cāpus. l. planicies.
שַׂרְעָף Cogitatio. l. ramus
שָׂרָף Serpens, vel absorbens, vel regulꝰ. l. seraphus.
שְׂרָפִים Igniti serpētes. l. certū ordinē āgeloꝝ. s. seraphim
שְׂרֵיפָה Cōbustio, incēdiū.
שֶׁרֶץ Reptile, motabile.
שְׁרִיקָה Sybilus.
שְׁרִיקוֹת Sybili. Iudi. 5.
שֹׂרֵק Vinea electa. & optima
שְׂרוּקִים Propagines, vel varii, scilicet coloribus.
שְׂרִיקוֹת Pexa. s. linna.
שֹׁרֶשׁ Radix.
שָׁרָשִׁים Radices.
שַׁרְשִׁי Exilium, radicatio.
שַׁרְשֵׁר Catena.
שַׁרְשֵׁרוֹת Catenæ.
שֵׁרֵת Ministerium.
שָׁרוֹת Muri. Hiere. 5.
שֵׁת Nates שָׁתוֹת nates. ī plu.
שַׁת Fūdamētū שָׁתוֹת Fūdamenta. l. leges. ꝑm beatum Hieronymum. Psal. 10. 11.

Sex

UVA. BHSC. IyR_123

שֵׁת Sex.syrum est.
שְׁתִין Sexaginta.syrū est.
שְׁתִיָּה Ebrietas.l.po
שְׁתִי Stamen. (tatio.
שְׁתַּיִם Duæ.fœ.
שָׁתִיל Plantatio.
שְׁתִילִים Plantationes.
שָׁתֵם Obturatus.
שָׁתַם Obturauit.
שֵׁתֶן Vrina.

¶ De incipientibus a littera ת Tau.

תָּא Cubiculum, vel thalamus, ſm beatū Hiero.
תָּאִים Cubiculi, tha
תָּאו Orix, genº cerui. (lami.
תַּאֲוָה Deſiderium.
תַּאֲלָה Labor.l. fatigatio.
תְּאֹם Geminus, gemellus, coniunctus.
תְּאוֹמִים Gemini, gemelli.
תְּאֵן Ficus.
תְּאֵנָה Ficulnea.l. ficus.
תְּאֵנִים Fici.l. ficeta
תַּאֲנָה Occaſio.
אָנָּה Occaſionē, q̄ſiuit.
תַּאֲנָה Luctus. mœror.
תָּאַר Forma, facies, ſpecies.

תְּאַשּׁוּר Buxus, genº ligni.l. arboris.
תֵּבָה Arca.
תְּבוּאָה Fructus.l. fruges.
תֵּבֵל Orbis.l. ſcelus.l. nephas, vel confuſio.
תְּבַלּוּל Albugo.
תֶּבֶן Palea.l. paleæ.
תְּבוּנָה Intelligentia.
תַּבְנִית Similitudo, exemplar, deſcriptio.
תְּבוסָה Cōculcatio.l. cōtēptio
תְּבֻרָא Contritum, vel cōminutum. ſyrum est.
תַּגְמוּל Retributio.
תְּגָרָה Contentio.l. irritatio, vel prouocatio.
תְּדִר Semper, aduerbium. ſyrum est.
תִּדְהָר Vlmº, genº arboris
תֹּהוּ Inanitas, inane, vacū, ni
תְּהִלָּה Laus.l. laudatio. (hil
תַּהְלֻלָה Prauitas.
תַּהֲלוּכוֹת Deambulatoria.
תְּהוֹמוֹת Abyſſus. yſſi.
תַּהְפֻּכוֹת Peruerſa
תּוֹ Signū
תּוֹא Orix. Eſaiæ. 51.
תּוּגָה Triſtitia.l. mœſtitia
תּוֹדָה Confeſſio, laus.

UVA. BHSC. IyR_123

תָּוֶךְ.i.תָּוֵךְ Inter, medium, intermedium, dolus, fraus, vsura.

תּוֹכֵחָה Increpatio, correptio

תּוּכִּיִּים Pauones.

תּוֹלְדָה Generatio.

תּוֹלְדוֹת Generationes.

תֹּם.i.תֹּם Simplicitas, innocētia, perfectio, integritas.

תֻּמִּים Perfecti, vel veritas, vel perfectio, secundum beatum Hieronymum.

תּוֹעֵבָה Abominatio, detestatio

תּוֹעָפָה Fortitudo, altitudo,

תּוֹעָפוֹת Fortitudines, altitudines.

תֹּף תֻּפִּים Tympanū, tympana.

תּוֹפִינֵי Coctura.

תּוֹצָאוֹת Exitus. in plu.

תּוֹר תּוֹרִים Turtur, turtures.

תּוֹר Tempus statutum.

תּוֹר Bos. syrum est. Danielis quarto.

תּוֹרָה תּוֹרֹת Lex, leges.

תּוֹשָׁב Inquilinus, colonus vel peregrinus, vel aduena.

תּוּשִׁיָּה Sapientia, vel prudentia, vel illud quod est.

תַּזְנוּת Fornicatio.

תַּחְבּוּלָה Consilium.

תַּחְבֻּלוֹת Consilia, vel gubernacula.

תַּחְכְּמֹנִי Sapientissimus.

תְּחִלַּת vel תְּחִלָּה Principiū

תּוֹחֶלֶת Spes, vel spectatio.

תַּחְמָס Noctua, genꝰ auis.

תְּחִנָּה Deprecatio, clæmentia, misericordia, gratia, depcatio, obsecratio.i.pces.

תַּחֲנוּנִים i.תְּחִנּוֹת Idē plu.

תַּחֲנוֹת Mansio .i. castrametatio. 4. Regum. 6.

תַּחְרָא Lorica.

תַּחַשׁ Hyacinthus, vel hyacinthinus, vel taxus animal

תְּחָשִׁים Idem plu.

תַּחַת Sub, vel subter.

תַּחְתּוֹן Inferius. i. inferior.

תַּחְתּוֹנָה Idem fœminiñ.

תַּחְתַּי.i.תַּחְתַּנִי Sub me.

תַּחְתָּנָה Pro ea. Genes. 2.

תַּחְתִּיָּה.i.תַּחְתִּית Inferius.

תַּחְתִּים Inferiora.

תָּחוֹת Sub, subter. syrū est.

תִּירוֹשׁ Vinum.

תַּיִשׁ Aries, hyrcus.

Hyr-

UVA. BHSC. IyR_123

תְּיָשִׁים Hyrci.
תְּכַךְ Fraus, fœnus, vſura.
תְּכָכִים Idem plurale.
תְּכוּנָה Sedes, ſoliū, habitatio
תִּיכוֹן תִּיכוֹנָה Medi⁹. dia.
תַּכְלִית .l. תִּכְלָה Conſumatio, vel finis.
תְּכֶלֶת Hyiacinth⁹. l. tinus.
תֹּכֶן .l. תֹּכְנִית Similitudo, exemplar, vel numerus.
תַּכְרִיךְ Pallium.
תֵּל Aceru⁹. cumul⁹. l. tumul⁹
תְּלָאָה Labor, fatigatio.
תַּלְאוּבָה Solitudo, ſiccitas.
תַּלְאוּבוֹת Solitudines. tates.
תִּלְבֹּשֶׁת Indumētū, veſtis.
תַּלְנָא .l. תְּלַג Nix. ſyrū eſt.
תַּלֵּל Afflictio, vlulatio, lamentatio.
תָּלוּל Eminens, vel eleuatus, vel accumulatus.
תֶּלֶם תְּלָמִים Sulcus, ſulci.
תַּלְמִיד Diſcipulus, doctus.
תְּלוּנָה Murmur. l. q̄rela.
תּוֹלַעַת .l. תֹּלַע Vermis, vermicul⁹, coccus. l. coccinū.
תּוֹלָעִים Vermes. Et īde verbū מְתוּלָּעִים .i. coccinati.

תַּלְכִּיּוֹת Dictio compoſita, es, ideſt propugnacula.
תֵּלַת Tres. ſyrum eſt.
תְּלִיתָאי Tertius. ſyrū eſt.
תַּלְתִּי Tertia pars. ſyrū eſt.
תְּלָתִין Triginta. ſyrum eſt.
תַּלְתָּלִים Elatę, vel acerui.
תָּם .l. תָּמִים Perfectus.
תַּמָּה Perfecta.
תְּמִימִים .l. תַּמִּים Perfecti.
תָּמִד Semper, vel iugiter.
תִּמְהוֹן Stupor. l. admiratio.
תִּמְהַיָּא Mirabilia. ſy. ē. (gura
תְּמוּנָה Similitudo, imago, fi
תְּמוּרָה Permutatio. l. cōmu-
תְּמוּתָה Mors. (tatio.
תַּמֻּז Nomen idoli. ſcilicet adonis. Et venit ab hoc verbo מָזָה ideſt ſuccēdit.
תְּמֹל Heri, heſterna dies, nu
תַּמָּה .l. תַּמָּן Ibi. ſyrū eſt. (per
תֵּימָן Auſter, vel meridies.
תֶּמֶס Tabefactio. l. tabefact⁹
תֹּמֶר .l. תָּמָר Palma.
תְּמָרִים .l. תִּמּוֹרִים .l. תִּמּוֹרוֹת palmæ. l. vapores.
תְּמָרוֹת עָשָׁן Eleuatiōes, fumi
תַּמְרוּק Mūdus muliebris.

Fru-

UVA. BHSC. IyR_123

תְּנוּבָה Fructus.
תְּנוּךְ Extremū auris.
תְּנוּמָה Dormitatio.
תְּנוּפָה Eleuatio, agitatio.
תַּנּוּר Cliban⁹, furnus.
תַּנִּים ł. תַּן Coluber. ł. draco
תַּנִּין vel תַּנִּים Colubri, dracones.
תְּנַן Secūdus. syrū est.
תְּנִנוּת Secundo. syrū est.
תְּנֻשֶׁמֶת Gen⁹ auis. ſ. cign⁹.
תַּעֲה Error, fraus.
תְּעוּדָה Teſtimonium.
תְּעָלָה Sanitas, ſtagnum, vel aquæ ductus.
תַּעֲלוּלִים Efœminati, vel paruuli. ł. infantes. ł. illuſiōes.
תַּעֲלוּמָה Abſcōditū. ł. occul
תּוֹעֶלֶת Vtilitas. (tū.
תַּעֲנוּג Delitiæ. delectatio, voluptas.
תַּעֲנִית Ieiuniū. ł. afflictio.
תַּעֲצוּמָה Fortitudo.
תַּעַר Nouacula, ſcalpellus, ſcilicet acutus.
תַּעֲרוּבוֹת Obſides, q loco pignoris ponuntur.
תַּעְתּוּעִים Errores. ł. illuſiōes
תִּפְאֶרֶת ł. תִּפְאָרָה Decor, vel gloria.
תַּפֻּחַ Mal⁹. ſ. arbor. ł. pomū
תֶּפֶל Inſulſum, ſtultitia, vel lutum abſque paleis.
תִּפְלָה Fatuita. ſ. blaſphemia)
תְּפִלָּה Oratio. (Iob. 1.
תִּפְלֻצֹת Idolū. ł. arrogātia.
תְּפוּצָה Diſperſio, contritio diſſipatio.
תֹּפֶת ł. תָּפְתָּה Nomē ꝓpriū loci. ł. exēplum. ł. tympanū, vel infernus, ſm Hebræ.
תִּכְתֵּי יו Principes, vel perfecti. ſyrum eſt.
תִּקְוָה Expectatio. ł. funicul⁹
תְּקוּמָה Erectio.
תֵּקַע Clangor.
תְּקוֹעַ Tuba. Ezechiel. 7.
תְּקוֹעָה vel תְּקוֹעַ Nomen proprium loci.
תְּקוֹעִים Thecuites. 2. Re. 14.
תֹּקֶף Fortitudo.
תַּקִּיף Fortis.
תַּקְפָּא Fortitudo. syrū eſt.
תְּקוּפָה Circuitus, ambitus.
תַּרְבּוּת Multiplicatio.
תַּרְבִּית Idem, vel vſuram.

Inter

UVA. BHSC. IyR_123

תַּרְגּוֹם Interpretatio, vel lingua chaldaica.
תּוּרְגְּמָן Interpres.
תַּרְדֵּמָה Sopor.
תְּרוּמָה Primitia.ſ.ſeparatio
תְּרוּמָה Idem eſt.
תַּרְמִית Dolus.
תְּרוּעָה Iubilatio, vel clamor.ſ.clangor.ſ.vlulatio.
תְּרוּפָה Medicina.
תִּרְזָה Ilex,vel pinus.
תְּרֵי.ſ.תְּרֵין Duo.ſyrum eſt.
תַּרְתֵּין Duæ.ſyrum eſt.
תָּרִים Exploratores.
תַּרְמָה Dolus, vel clam.
תַּרְן Malus.ſ.nauis.
תְּרַע.ſ.תַּרְעָא Porta.ſ.oſtiū vel fores.ſyrum eſt.
תַּרְעִין Oſtiarii, vel iantores,vel canentes,ſecū dū beatū Hiero.1.Paral.2.
תַּרְעֵלָה Crapula, ſopor,vel tremor,vel conſopiens.
תַּרְפִּים Idola.
תַּרְשִׁישׁ Lapis chryſolithus vel nomen proprium loci.
תְּשׁוּאָה Sonitus.
תְּשׁוּבָה Reditus,conuerſio, vel reſponſio.
תְּשׁוּעָה Salus,ſaluatio.
תְּשׁוּקָה Deſiderium.ſ.appetitus.ſ.cōuerſio,ſm.b.Hie.
תֵּשַׁע Nouem.fœmini.
תְּשַׁע Nouem.maſcul.
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית Non?,nona
תִּשְׁעִים Nonaginta.

ℭ Dictionarii Hebræi. Finis.

ℭ Ex hoc dictionario incipiente a vocabulis hebræis, poterit facillime quiſq; alium elicere vocabularium incipiendo a vocabulis latinis.Et ſequendo ordinem alphabeti latini, quemadmodum & noſter Nebriſſenſis, ex vno ſimul duos fecit dictionarios, quos ideo fratres gemellos vocauit, & eorum alter a latinis alter ab Hiſpanis vocabulis habet exordia.

Index

UVA. BHSC. IyR_123

INDEX SIVE TABVLA terminorum hebraicorum, quibus ipſi vtuntur in tradendis præceptis ac regulis grammaticæ ſuæ. Et diuiduntur trifariam.

In prima parte ponentur termini quidam generales ad totam artem grammaticam. In ſecunda termini ſpeciales ad lecturam pertinentes, ſcilicet ad litteras & apices. In tertia alii termini ad partes orationis, quæ ſunt nomẽ & verbum, atque dictio indeclinabilis pertinentes. Et huius tabulæ duplex fuit neceſſitas in fine noſtrę Artis, tum vt latini poſſint cum hebręis conferre diſputantes & ſuis vocabulis vtentes circa prȩcepta grãmaticalia, tum etiam vt idem latini legentes editiones grammaticas & commentarios hebrȩorum poſſint facile eos intelligere, quod alias vix fieri poſſet. Siquidem in vocabulario hebraico ſola nomina, & verba ſacræ ſcripturę, quæ ſunt vocabula rerũ, traduntᷣ. Nos autẽ hic addidim⁹ nomina nominũ, & vocabula vocabulorũ, quæ vt dixim⁹ ad Artẽ grãmaticã pertinent. ¶ Prima pars de terminis generalibus.

לְשׁוֹן לְשׁוֹנוֹת Lingua linguæ.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ Lingua ſancta. I. lingua ſanctitatis.

לְשׁוֹן יְהוּדִית. I. עִבְרִית. I. עִבְרָאן Lingua iudaica, vel iudaicæ, vel hebraica. Eſaiæ. 36.

לְשׁוֹן תַּרְגוּם Lingua chaldaicæ.

לְשׁוֹן אַרְמִית Lingua ſyriaca. I. ſyriacæ. Eſa. 36.

תַּרְגוּם בַּבְלִי Chaldaicum babylonicum.

תַּרְגוּם יְרוּשַׁלְמִי Chaldaicũ hieroſolymitanum.

לְשׁוֹן רוֹמִית Lingua romana.

לְשׁוֹן יְוָנִית Lingua græca.

Lin-

UVA. BHSC. IyR_123

לָשׁוֹן סְפַרְדִית.i.סְפָרַד Lingua hiſpana.i.hiſpania.
לָשׁוֹן לַעַז Lingua vulgaris.
לָשׁוֹן צָרְפָתִית Lingua gallica.
לָשׁוֹן עֲרַבִית Lingua arabica.
דִּקְדּוּק מְדַקְדֵּק Grammatica,grāmaticus.
מִקְרָא.i.פָּסוּק.i.קְרָיָה.i.מְרָא Textus.
כְּתוּב vel כְּתוּבִים Scriptura.
סֵפֶר תְּהִלִּים vel תְּהִלִּים Liber laudationū.i.pſalteriū
פֵּירוּשׁ : מְפָרֵשׁ Gloſa.i.cōmētari9,gloſator.i.cōmētator.
חָכְמָה : חָכָם Scientia,ſapiens.
דַּעַת : תְּבוּנָה : דַּעַת.i. סְבָרָא Scientia,intellectus,opinio.
מְלַמֵּד Præceptor vel magiſter.
תַּלְמִיד vel לָמֵד : תַּלְמוּד Diſcipulus,doctrina.
בֵּיאוּר Gloſa ſuper gloſam.
מְבָאֵר Gloſator ſuper gloſatorem.
חִיבּוּר Summa vel adunatio.
מְחַבֵּר Autor libri.
מִכְתָּב Scriptura vel editio.
כּוֹתֵב : קוּשְׁיָא Scriptor,argumentum.
מַקְשֶׁה Argumentator.
תֵּירוּץ vel תְּשׁוּבָה Satiſfactio in reſponſione.
מְתָרֵץ Satiſfaciens,hoc modo.
סֵפֶר : סִיפּוּר Liber,narratio.
סוֹפֵר Librarius vel ſcriba.
הַעְתָּקָה Tranſlatio.
מַעְתִּיק Interpres vel tranſcriptor.
כְּדַאי : פְּשַׁט Sufficiēs,ſenſus litteralis.
תּוֹעֶלֶת Senſus moralis vel vtilitas.

Sen/

UVA. BHSC. IyR_123

צוּרָה Sensus figuralis vel figura.
שֵׂכֶל הָרוּחָנִי Sensus spiritualis.
מִדְרָשׁ Sēsus spiritualis, in generali.
דְּרָשׁ Sermo.
שַׁעַר vel פֶּרֶק Porta. i. pars. i. capitulum.
מַאֲמַר vel דִּיבּוּר vel דָּבָר Verbum.
חִידּוּשׁ Nouitas vel noua assertio.
כְּלָל Gñalitas. i. cōclusio. i. sētētia.
פְּרָט Specialitas.
קַל וָחוֹמֶר vel כֹּל שֶׁכֵּן Leue, & graue. i. a fortiori.
הַכְרֵעַ vel הֶכְרֵחַ Euidentia, alias pondus.
עַל כָּרְחָךְ Per vim vel necessario.
רְאָיָה Visus vel autoritas.
חִזּוּק vel חֹזֶק vel כֹּחַ Robur.
כַּוָּנָה vel תַּכְלִית Intentio autoris.
רָצוֹן. i. הַיְכֵּר. i. הַכָּרָה. i. יְדִיעָה Voluntas, noticia.
הֶבְדֵּל vel שִׁנּוּי Differentia vel distinctio.
יְסוֹד Fundamentum.
סִבָּה Causa vel ratio. (ptū est.
סֵדֶר סְדָרִים : הִכָּתִיב. i. בַּהֲכָתִיב Ordo ordines, sicut scri
הֲרֵי הוּא הִכָּתִיב Hoc est, quod scriptū est.
קַל : חָמוּר Leue, graue.
מְלִיצָה vel הַלָּצָה Interpretatio vel traductio.
גְּדֵר Terminus vel limes.
סְכוּם vel מִנְיָן Numerus.
אַחְדוּת : שְׁלוּשׁ Vnitas, trinitas.
צַחוּת Claritas vel euidentia.
מִקְרֶה : עֶצֶם Accidens, substantia.

Ne/

UVA. BHSC. IyR_123

צוֹרֶךְ vel צְרִיכוּת : כְּדִי — Neceſſitas, vt.

בַּעֲבוּר vel בִּשְׁבִיל : חוּץ — Propter, ob, præter.

לְפִי — Propter vel ſecundum.

עַל יְדֵי vel עַל שֵׁם — Propterea vel hac de cauſa.

בְּסִבַּת : הוֹאִיל.כְּיוָן : זְמַן.עֵת — Idem eſt, poſtquàm, tẽpus.

תְּחִלָּה vel הַתְחָלָה vel רֹאשׁ — Principium.

קוֹדֶם : עַדַיִין — Ante hoc, vſque nunc.

הַקְדָמָה — Prologus vel præfatio.

אַחַר כָּךְ — Poſtea.

רֹאשׁ — Principium vel princeps.

אֶמְצַע : סוֹף — Medium, finis.

סִיוּם : קִיצוּר vel קוֹצֶר — Conſumatio, breuiter.

קְצָרָה : אֲרִיכוּת — Breuis, prolixe.

כְּבֵדוּת : הֶכְּסֵק — Grauiter, finis clauſulæ.

זֵכֶר vel זִכָּרוֹן vel זִכָּרוֹן — Memoria.

רֶמֶז vel סִימָן — Signum vel iudicium.

קֵיסַר — Imperator vel Cæſar.

קַיָים : קִיוּם — Firmus, firmitas.

עַל דֶּרֶךְ גְּרָמָא — Forſitan vel per viã caſus.

עַל דֶּרֶךְ גְּזָמָא — Turba vel per viam turbæ.

עַל דֶּרֶךְ גְּזוּם — Mine vel per viam minarũ

כָּאן : מָתָא — Hic, locus.

מִכָּאן : מִזֶּה — Hinc, iſtinc.

לְהַלָּן vel הָתָם — Illuc vel ibi.

אֵיךְ — Quomodo.

אֵיכְדִין — Quomodo. ſyrum eſt.

הֵיאַךְ vel כֵּיצַד vel הֵיכָךְ — Idem eſt.

הֵיכָן — Quo vel vbi.

Vn,

UVA. BHSC. IyR_123

מֵהֵיכָן : חוֹבָה : מוּתָּר Vnde, obligatio, licētia. l. solut⁹.
אָסוּר : פָּמוּר Obligatus, licentiatus.
חַיָּיב : רְשׁוּת Obligatus, facultas.
הֶפֶךְ : אֶלָּא : אֶלָּא אִם כֵּן Econtra, nisi, nisi sic.
שְׁלִילָה : לָאו vel לָא : חִיוּב Negatiuæ, non, assertiuæ.
הַשָּׂגָה Cōclusio. l. victoria ī disputatiōe
תְּפִישָׂה Reprehēsio vel reprobatio.
חָלִילָה : הַכִּי Absit, certe vel sic.
הַכִּי נַמִּי : אִם כֵּן Sic etiam, ergo.
רוֹצֶה לוֹמַר Vult dicere vel idest.
הָא. l. הָרֵי. l. הָא. l. הִנֵּה: הַלְוָאי Si, ecce, vtinam.
סְתָם : מוּחְלָט Clausim, integra. (uatio
חוֹזֵר חַלִּילָה: יוֹהָרָא Reuoluit̄ ī cōcauū. s. mouet̄ ī gyrū. ele
יוֹשֶׁר. l. מוּבְחָר. l. הֵכְשֵׁר. l. תִּיקוּן Rectitudo vel perfectio.
כֹּחַ : פֹּעַל Potentia, opus.
מִשְׁפָּט vel דִּין Recte vel iure vel iudicium.
דִּינֵי מָמוֹנוֹת Iudicium pecuniarum.
דִּינֵי נְפָשׁוֹת Iudiciū animarū. i. capitalia
עִנְיָן Sententia vel significatio.
כַּמּוּת : אֵיכוּת : קָרוֹב Quātitas, qualitas, prope.
קָרוֹב : אַמִּתִּי : יָשָׁר : נָכוֹן Prope, vere, recte, certe.
תּוֹכֶן : טֶבַע : מִבְעִי Certitudo, natura, res naturalis
הֶרְגֵּל. l. מִנְהָג Vsus vel consuetudo.
בְּפַהְרָסְיָא. l. בְּפִרְסוּם. l. גָּלוּי. l. מְפוֹרָשׁ Manifestum est.
אֱנוֹשׁ : אֱנוֹשִׁי Human⁹ hō, humanū gen⁹
אֵיפְשָׁר : אֵי אֵיפְשָׁר Possibile, impossibile.
מִדָּה Mensura vel conditio rei.
כָּשֵׁר : פָּסוּל Perfectum, imperfectum.

Du-

UVA. BHSC. IyR_123

סָפֵק : וַדָּאי : וִידוּי Dubium, certum, cõfessio.
שְׁמֵא : וְאִלּוּ : שְׁאֵלָה Forte, & si, interrogatio.
בַּקָּשָׁה : תְּשׁוּבָה Petitio, responsio.
תְּנָאי. l. תְּנָאִים vel עַל מְנַת Cum conditione.
וְדוֹמֶה לוֹ. l. כַּיּוֹצֵא בּוֹ. l. זוּלָתוֹ Et simile ei.
כְּגוֹן : הַכֹּל vel כֻּלּוֹ Sicut, omne.
מַרְבֶּה Multiplicatio. l. multiplicãs
וְהַנָּכוֹן Quod magis rectum.
בֶּאֱמֶת vel בֶּאֱמוּנָה Vere aduerbium iurandi.
וְיִתָּכֵן Et est rectum.
חֶלֶק : פָּחוֹת : כָּךְ : בְּכָךְ Pars, minus, sic, in hoc.
יוֹתֵר : כָּל כָּךְ Plus vel magis, totum hoc
כָּל זֶה : לְכָךְ Idem est, ad hoc.
וָוי : אַף vel נַמִּי : וְאִילָךְ Vę iteriectio, etiã. & deiceps
הֵילְכָךְ vel לְפִיכָךְ Propterea.
אַף עַל פִּי vel אַף כִּי Licet quàmuis.
אַף עַל גַּב : אַבָּל. l. אָכֵן Idem est, sed vel certe.
הַלֹּא Nonne, nunquid vel certe.
אַפִּילוּ Quanquàm.
נוֹטַרִיקוֹן Species cabale. i. lr̃a ꝓ dictiõe.
גֵּיא מַטַּרְיָא Species cabale. i. lr̃a ꝓ nuemero.
תְּמוּרָה Species cabale. i. ꝑmutatio.
קַבָּלָה עִיּוּנִית Cabala, studiosa.
קַבָּלָה אִצְטַגְנוּנִית Cabala astrologica.
קַבָּלָה מַעֲשִׂית Cabala nechromantica.

¶ Secunda pars de vocabulis ad lecturam pertinentibus, hoc est de nominibus apicum & litterarum.

אוֹת אוֹתִיּוֹת : נִיקוּד Littera, litteræ, punctuatio.

X Pun-

UVA. BHSC. IyR_123

תְּנוּעָה .l. נְקוּדָה Punctus vel apex.
תְּנוּעוֹת גְּדוֹלוֹת .l. מְלָכִים Apices principales. l. reges.
קָמֵץ גָּדוֹל .l. רָחַב Cameç magnū. l. amplū. s. ָ .a.
קָמֵץ קָטָן .l. צֵירֵי Cameç paruum, & est çere. s. ֵ .e.
חוֹלֶם Holem. s. ֹ .o.
שׁוּרֵק בְּוָו Surec cum vau. s. וּ .v.
חִרִיק בְּיוֹד Chiric cum iod. s. אִי .i.
הַתְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת .l. עֲבָדִים Apices minores vel serui.
פַּתַח גָּדוֹל Pathach magnum. s. ַ .a.
פַּתַח קָטָן .l. סֶגוֹל Pathach paruū qđ est çegol. ֶ .e.
קָמֵץ חָטֵף Cameç chateph. s. ֳ .o.
קִבּוּץ שְׂפָתַיִם Cōiūctio labrorū. s. surech. ֻ .u.
חִרִיק בְּלֹא יוֹד Chiric sine iod. s. אִ .i.
פַּתַח חָטֵף Pathach chateph. s. ֲ .a.
סֶגוֹל חָטֵף çegol chateph. s. ֱ .e.
שְׁבָא Seua. scilicet ְ .e.
קַמְצוּת Per cameç. פַּתְחוּת Per pathach.
אוֹתִיּוֹת רְסוּקִין הַכְּפוּלוֹת Litteræ finales vel duplices.
אוֹתִיּוֹת שַׁרְשִׁיּוֹת Litteræ radicales vel substantiales. scilicet טַח סֵפֶר גֶּזַע צֶדֶק
אוֹתִיּוֹת הַשִּׁימּוּשׁ .l. שִׁירוּת Litteræ seruitutis vel accidentales. s. אֶתְכְּנָה מְשָׁלִי בּוֹ
אוֹתִיּוֹת הַנְּשִׁימָה Litteræ aspiratiōis. s. ociosę. אֶהְיוֹ
אוֹת שָׁרָשִׁית Littera radicalis. s. substantialis.
אוֹת נוֹסֶפֶת Littera addita.
אוֹת הַמֶּשֶׁךְ Littera dilationis. s. ociosa.
אוֹת נָח .l. נָחָה Littera ociosa.
אוֹת נָע .l. נָעָה Littera mobilis. i. quæ profertur.

Litte

UVA. BHSC. IyR_123

אוֹתִיּוֹת הַכְּפוּלוֹת בְּדָגֵשׁ וְרָפֶא Litteræ duplices per dagues & raphe. f. בְּגַדְכַּפַּת

אוֹתִיּוֹת הַפְּשׁוּטוֹת Litteræ planę.i.ſine dagues.

מוֹצָא מוֹצָאוֹת Pronunciatio pronunciationes.

מִבְטָא Prolatio vel explananatio.

אוֹתִיּוֹת הַשָּׂפָה Litteræ labii. f. בּוֹמֶף

אוֹתִיּוֹת הַשִּׁנַּיִם Litteræ dentium. f. זַסְשִׂרִץ

אוֹתִיּוֹת הַחֵךְ Litteræ palati. f. גִּיכֵק

אוֹתִיּוֹת הַלָּשׁוֹן Litteræ linguæ. f. דַּטְלֵנֹת

אוֹתִיּוֹת הַגָּרוֹן Litteræ gutturis. f. אַהֲחַע

אוֹת גְּרוֹנִית Littera gutturalis.

אוֹתִיּוֹת הַחוֹטֶם Litteræ naris. f. מֵן

אוֹתִיּוֹת רְבָעוֹת.i.מְרוּבָּעוֹת Litteræ quadratæ. f. בְּגָדֶם

אוֹתִיּוֹת עֲגוּלוֹת Litteræ rotundæ. f. כְּנֵסֶר

דָּגֵשׁ Dagues.i.præmens. f. בּ

רָפֶא Raphe.i.laxans. f. נָ

מַפִּיק Mapic.i.extractor. f. הּ

שִׁבּוֹלֶת Siboleth.i.ſpica f שׁ סִבּוֹלֶת çiboleth.i.onꝰ.f.c שׂ

טְעָם טְעָמִים Accentus,accentus.plu. (thmi.

חֲרוּז חֲרוּזִים Cāticꝰ.i.ſolpha. Rithmꝰ, ri נְגִינָה.i.שִׁיר

נְעִימָה Cantus pulcher vel ſolemnis.

הַעֲמָדָה Detentio vel ſtatus in cantu.

מֶתֶג Frenum. f. accentus.

מַסּוֹרֶת Datio.i.cōmiſſio.f.liber cōcordātiarū.

מָרִי וְכָתֹב Lectio & ſcriptura.

¶ Tertia pars de vocabulis pertinentibus ad partes orationis declinabiles & indeclinabiles.

שֵׁם שֵׁמוֹת Nomen nomina.

UVA. BHSC. IyR_123

פֹּעַל : מִלָּה .i. תֵּיבָה Verbum, dictio.
מִלָּה זְעִירָה Dictio parua. ſ. monoſyllaba.
מִשְׁקָל .i. פְּלֵס .i. גְּזֵרָה Pōdus vel proportio. ſ. analogia.
מִינִים : סוּג Genera, ſpecies vel genus.
אִישִׁים Species. in plurali.
לְשׁוֹן יָחִיד Lingua vni⁹. i. numerus ſingularis
לְשׁוֹן שְׁנַיִם Lingua duorum, ideſt dualis.
לְשׁוֹן רַבִּים Lingua plurium, ideſt pluralis.
קִבּוּץ .i. רִבּוּי .i. כְּלָל Cōiūctio. i. formatio plural. ex ſin
שֵׁם נִפְרָד Nomē ſeparatū. i. ſingulare. (gulari
לְשׁוֹן זָכָר Lingua maſculi. i. genus maſculinū
לְשׁוֹן נְקֵבָה Lingua fœminę. i. gen⁹ fœmininū
שֵׁם פָּשׁוּט Nomē planū. i. figuræ ſimplicis.
שֵׁם מוּרְכָּב Nomē ſuppoſitū. i. cōpoſitę figurę
שֵׁם נִרְדָּף Nomen verbale.
שֵׁם מְשׁוּתָּף Nomen perſequutū. i. ſynonomū.
שֵׁם הַפֹּעַל Nomen cōiunctū, ideſt æquiuocū
שֵׁם נִגְזָר מִן הַפֹּעַל Nomen ſectum a verbo. i. deriuatū
שֵׁם דָּבָר Nomen rei. i. nō deriuatū a verbo.
שֵׁם הָעֶצֶם Nomen ſubſtantiæ. i. ſubſtantiuū.
שֵׁם הַתֹּאַר Nomen formę, adiectiuum.
שֵׁם הַמִּקְרֶה Nomen accidentis.
שֵׁם הַמִּתְנַבֵּר Nomē ſupexcedēs. i. rei excedētis i
שֵׁם הַכְּלָלִי Nomē generale. (aliquo accidēte.
שֵׁם הַמִּין Nomen generis alicuius rei.
שֵׁם הַיִּחַס Nomen patronymicum.
שֵׁם הַמִּסְפָּר Nomen numerale.
שֵׁם הַפְּרָטִי Nomen particulare. ſ. proprium.

Adu/

UVA. BHSC. IyR_123

סְמִיכוּת Adunatio, ſcilicet vocabulorum.
שֵׁם סָמוּךְ Nomē adiūctū alteri per regimen.
שֵׁם מוּכְרַת Nomē abſolutū.ſ.a regimine caſus
¶ De litteris accidentalibus. (obliq.
אוֹתִיּוֹת הַשִּׁימּוּשׁ הַמֹּרוֹת הָעִנְיָן Lr̄ę ſuicii q̄ denotāt
הֶא הַיְדִיעָה He notitię.i.q̄ eſt articul⁹. (caſus
הֶא הַשְּׁאֵלָה He interrogationis.
הֶא הַתֵּימָה.ז׳.הַתְּמִיהָא He admirationis.
שֵׁם הַנִּסְמָךְ Nomen iūctū.ſ. genitiu⁹ qui regit
לָמֶד הָהֲבָאָה Lamed adducēdi.i.articul⁹ datiui.
בֵּית הַכֶּלִי Beth vaſis.i.articulus ablatiui.
כַּף הַדִּמְיוֹן Caph ſimilitudinis.ſ. coniunctio.
כַּף הַשִּׁיעוּר Caph quantitatis.ſ.ſignificatiua.
וָו הַתּוֹסֶפֶת Vau additionis.i.quæ eſt cōiūctio.
וָו הָהִיפּוּךְ Vau cōuerſionis.ſ. tēporū verbi.
¶ De pronomine.
כִּנּוּי כִּנּוּיִים Pronomen pronomina.
כִּנּוּיֵי הַפּוֹעֲלִים Pronomina agētiū.i.noīatiui.ſ.אֲנִי
כִּנּוּיֵי הַפְּעוּלִים Pronomina patiētiū.i. acctī.ſ. אֹתִי
כִּנּוּיִם הַמּוֹרִים עַל הַקִּנְיָן Pronomina quæ denotant
poſſeſſionem, ideſt datiui caſus. ſ. אֵלַי
הֵימֵנוּ Ablatiuo ab illo, vel cum eo.
אֵלֶּה.ז׳.הַלָּלוּ.ז׳.אֵלּוּ Iſti vel iſtæ, hi vel iſti.
¶ De verbo. פֹּעַל פֹּעַלִים Verbum verba.
שֹׁרֶשׁ שָׁרָשִׁים.ז׳.עִיקַר עִקָּרִים Radix radices.i.primitiuū
פֶּא הַפֹּעַל Pe verbi.i.prima littera ſubſtātial.
עַיִן הַפֹּעַל Hain verbi.i.ſecunda littera.
לָמֶד הַפֹּעַל Lamed verbi, ideſt tertia littera.

UVA. BHSC. IyR_123

הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה.s.פָּעַל Lapis pricipal.i.ꝑma ꝟbi positio
הַנֶּחְצָב .l. נִגְזָר Decisum.l.deriuatum ab eo.
¶Cōiugatio בִּנְיַן בִּנְיָנִים Aedificiū ędifitia.i.cōiugatio
בִּנְיַן הַקַּל Cōiugatio leuis,q̄ est ꝑma cōiugatio actiua
בִּנְיַן נִפְעַל Passiua eius.
בִּנְיַן פִּיעֵל הַדָּגוּשׁ Cōiugatio ꝟbi daguessati.i. secūda
בִּנְיַן פּוּעַל Passiua eius.
בִּנְיַן הִפְעִיל Cōiugatio fecit facere.i.tertia.
בִּנְיַן הוּפְעָל.l.הֻפְעַל Passiua eius.
בִּנְיַן פֹּעַל מְרוּבַּע Cōiugatio verbi quadrati.s.quarta.
בִּנְיַן הִתְפַּעֵל Passiua eius,quæ dicitur fecit se.
¶ Vox. פּוֹעֵל Vox actiua verbi.
פָּעוּל Vox passiua verbi.
¶Modus. עָבַר Præteritum.s.indicatiui.
צִוּוּי Imperatiuus.
מָקוֹר Infinitiuus,& dicitur origo.l.fons
¶ Tempus. זְמַן Tempus. עָבַר Præteritum.
הֹוֶה Præsens. עָתִיד Futurum.
¶ Numerꝰ. לְשׁוֹן יָחִיד Līgua vniꝰ.i.numerꝰ singularis
לְשׁוֹן רַבִּים Lingua plurium.i.pluralis.
¶Persona. מְדַבֵּר בַּעַדּוֹ Loquens de se.i.prima ꝑsona.
נִמְצָא .l. מְדַבֵּר לְנוֹכַח Inuentus vel loquens è regione,
idest secunda persona.
נִסְתָּר.l.מְדַבֵּר שֶׁלֹּא לְנוֹכַח Occultus.l.loquēs nō è re-
¶Genus. gione.i.tertia persona.
לְשׁוֹן זָכָר Līgua masculi.i.genꝰ masculinum.
לְשׁוֹן נְקֵבָה Lingua fœminę.i.genꝰ fœmininū
¶ Participiū. בֵּינוֹנִי הַפּוֹעֵל Inter medium actiuum.

In-

UVA. BHSC. IyR_123

בֵּינוֹנִי הַפָּעוּל Inter mediū paſſiuū.ſ.participiū.

אֵיתָן Futuro.

פְּעָלִים שְׁלֵימִים Verba perfecta.ſ.regularia.

אֲבָנִים שְׁלֵימוֹת Lapides integri.i.verba pfecta.

אַבְנֵי גָּזִית Lapides ſecti.i.verba irregularia.

פֹּעַל עוֹמֵד Verbū ſtās.i.abſolutū à regimine.

פֹּעַל יוֹצֵא Verbum exiens, ideſt tranſitiuū vel regens caſum.

הַפְּעָלִים הַסָּרִים Verba defectuoſa, ſcilicet quæ per dunt litteras in proceſſu conjugationis.

הַפְּעָלִים הַנָּחִים Verba ocioſa.ſ.in litteris.

הַפְּעָלִים הַכְּפוּלִים Verba duplicata.

פְּעָלֵי הַכְּפֶל Verba duplicationis.ſ.litterarum.

בֶּן שָׁלֹשׁ אוֹתִיוֹת Filius trium litterarum.ſ.verbum.

בֶּן אַרְבַּע אוֹתִיוֹת Filius quattuor litterarum.

בֶּן חֲמֵשׁ אוֹתִיוֹת Filius quinque litterarum.

הַפְּעָלִים הַפְּשׁוּטִים Verba plana.ſ. q̄ nō ſunt cōpoſita.

הַפְּעָלִים הַמּוּרְכָּבִים Verba ſuperpoſita.i.compoſita.

מִלָּה פְּשׁוּטָה Dictio plana.i.non compoſita.

מִלָּה מוּרְכֶּבֶת Dictio ſuperpoſita.i.compoſita.

מִלָּה בַּת שָׁלֹשׁ אוֹתִיוֹת Dictio filia trium litterarum.

בַּת אַרְבַּע אוֹתִיוֹת Filia quattuor litterarum.

בַּת חֲמֵשׁ אוֹתִיוֹת Filia quinque litterarum.

¶ Tabulæ finis, in qua vocabula poſita ſunt quæ in vocabulario magno, non inueniuntur, & ſunt frequentia in commentariis doctorum, alia verovocabula ad hoc negocium pertinentia, & hic non expreſſa, in noſtra introductione grammatica requirenda ſunt.

UVA. BHSC. IyR_123

TAndem in calce huius noſtri operis, libuit ad theologorum vſum facillimum annotare hic cathalogum vel potius epilogum iudicum, & regum iudeorum, ſimul atque pontificum ſacerdotum & prophetarū, tam maiorum, quàm minorum in veteri lege nominatiſſimorum. Et quidem in iudicibus & regibus Iſrael, & Iuda notabimus tempora ſui regiminis, & loca ſacræ ſcripturæ inſtrumenti veteris, vnde hæc excerpta ſunt.

NOMINA IVDICVM ISRAEL.

ℂ Anni guberna tionis.		
	יְהוֹשֻׁעַ	Ioſuæ. Ioſuæ. 1.
40	עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז	Othoniel filiꝰ Quenez. Iudi. cap. 3.
80	אֶהוּד בֶּן גֵּרָא	Aiod filius Guera. Iudi. cap. 3.
	שַׁמְגַּר בֶּן עֲנָת	Samgar filius Anath. Iudi. 3.
40	דְּבוֹרָה	Debora. cap. 4. et. 6.
40	גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ	Gedeon filius Ioas. cap. 6. 7. 8.
3	אֲבִימֶלֶךְ	Abimelech. cap. 9. 10.
23	תּוֹלַע בֶּן פּוּאָה	Thola filius Pua. cap. 10.
22	יָאִיר הַגִּלְעָדִי	Iair galaadites. cap. 10.
6	יִפְתָּח	Iepthe. cap. 11. 12.
7	אִבְצָן	Abeſſan. cap. 12.
10	אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי	Aihalon zabulonites. cap. 12.
8	עַבְדוֹן בֶּן הִלֵּל	Aabdon filius Hellel. cap. 12.
20	שִׁמְשׁוֹן	Samſon. cap. 13. 14. 15. 16.
40	עֵלִי	Heli. 1. Regum. primo & 2.
	שְׁמוּאֵל	Samuel. 1. Regum. 1. 2. 3.
	יוֹאֵל וַאֲבִיָה בָּנָיו	Ioel & Abia filii ſui. 1. Regū. 8.

Saul

UVA. BHSC. IyR_123

ℭ Anni regiminis.		
	שָׁאוּל	Saul. 1.Regum. cap. 10.
2	אִישׁ בֹּשֶׁת בְּנוֹ	Isboseth filius eius. 2.Regum. 2.
40	דָּוִד	Dauid. 2.Regum. 2.
40	שְׁלֹמֹה בְּנוֹ	Salomon filius eius. 3.Regum. 1.
22	יָרָבְעָם בֶּן נְבָט	Ieroboam filius Nabath. 3.Reg. 12.
2	נָדָב בְּנוֹ	Nadab filius eius. 3.Regum. 15.
24	בַּעְשָׁא בֶּן אֲחִיָה	Baasa filius Aachias. 3.Regū. 15. 16.
2	אֵלָה בֶּן בַּעְשָׁא	Ela filius Baasa. 3.Regum. 16.
7. Dies.	זִמְרִי	Zamri. 3.Regum. 16.
12	עָמְרִי	Aamri. 3.Regum. 16.
22	אַחְאָב בְּנוֹ	Achab filius eius. 3.Regum. 16.
2	אֲחַזְיָהוּ בְּנוֹ	Ochozias filius eius. 3.Regum. 22.
	& quarto, Regum primo.	
12	יְהוֹרָם אָחִיו	Ioram frater eius. 4.Regum. 1.
28	יֵהוּא בֶּן יְהוֹשָׁפָט	Iehu filius Iosaphath.
	בֶּן נִמְשִׁי	Filii namsi. 4.Reg. 9. 10.
17	יְהוֹאָחָז בְּנוֹ	Ioachaz filius eius. 4.Regum. 13.
16	יוֹאָשׁ בְּנוֹ	Ioas filius eius. 4.Regum. 13.
41	יָרָבְעָם בְּנוֹ	Ieroboam filius ei⁹. 4.Regum. 14.
6. Mēses.	זְכַרְיָה בְּנוֹ	Zacharias filius eius. 4.Regum. 15.
1. Mēse.	שַׁלּוּם בֶּן יָבֵשׁ	Salum filius Iabes. 4.Regū. 15.
10	מְנַחֵם בֶּן גָּדִי	Manachem fili⁹ Gadi. 4.Regū. 15.
2	פְּקַחְיָה בְּנוֹ	Phaqee filius eius. 4.Regum. 15.
20	פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ	Phaqee filius Romelie. 4.Regū. 15.
9	הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה	Hose filius Ela. 4. Regum. 16.

Robo

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Anni regiminis.

17 רְחַבְעָם Roboam. 3. Regum. 12. et. 14.

3 אֲבִיָּם בְּנוֹ Abiam filius eius. 3. Regum. 15.

41 אָסָא בְּנוֹ Asa filius eius. 3. Regum. 15.

25 יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ Ioſaphath filius eius. 3. Regum. 22.

8 יְהוֹרָם בְּנוֹ Ioram filius eius. 4. Regum. 8.

7 עֲתַלְיָה Athalias. 4. Regum. 8. et. 11.

1 אֲחַזְיָהוּ בֶּן יְהוֹרָם Ocozias filius Ioram. quarto Regum octauo.

40 יְהוֹאָשׁ Ioas. 4. Regum. 12.

29 אֲמַצְיָה בְּנוֹ Amaſias filius eius. quarto Regum decimo quarto.

52 עֻזִּיָּה .i. עֻזִּיָּהוּ בְּנוֹ Azarias vel Vzias filius eius. 4. Regum. 15. et. 2. Paralippo. 26.

16 יוֹתָם בְּנוֹ Iotham filius eius. 4. Regum. 15.

16 אָחָז בְּנוֹ Achaz filius eius. 4. Regum. 16.

29 חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ Ezequias filius eius. 4. Regum. 18.

55 מְנַשֶּׁה בְּנוֹ Manaſes filius eius. 4. Regum. 21.

2 אָמוֹן בְּנוֹ Amon filius eius. 4. Regum. 21.

31 יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ Ioſias filius eius. 4. Regum. 22. et ſecundo Paralippo. 34.

3. Mēſes. יְהוֹאָחָז בְּנוֹ Ioachaz filius eius. 4. Regum. 23.

11. Annos. יְהוֹיָקִים אָחִיו Ioſaquim frater eius. quarto Regum. 23.

3. Mēſes. יְכָנְיָה בְּנוֹ .i. יְהוֹיָכִין Ioachin vel Iechonias filius eius. 4. Regum. 24. et. 25.

11. Anni. צִדְקִיָּהוּ Sedequias. 4. Regum. 24.

Aha-

UVA. BHSC. IyR_123

אַהֲרֹן Aharon Pontifex. Exodi. 28.

אֶלְעָזָר בְּנוֹ Elazar filius eius Pontifex. Leuitici. 10. et Nume. 20.

אִיתָמָר אָחִיו Ithamar frater eius. Leuiti. 10,

נָדָב אָחִיו Nadab frater eius. Leuiti. 10,

אֲבִיהוּא אָחִיו Abihu frater eius. Leuiti. 10.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר Phinees filius Elazar Pōti. Nu. 24.

אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ Abisue filius eius Pōti. 1. Paral. 6.

בֻּקִּי בְּנוֹ Boqui filius eius Ponti. 1. Paral. 6.

עֻזִּי בְּנוֹ Ozi filius eius Pōtifex. in eodem.

עֵלִי Heli. Pontifex. primo Regum. 1.

חָפְנִי בְּנוֹ Ophni filius eius, in eodem.

פִּינְחָס אָחִיו Phinees frater eius. in eodem.

זַרְחְיָה בֶּן עֻזִּי Zaraias. Pontifex filius Ozi. primo Paralippomenon. 6.

מְרָיוֹת בְּנוֹ Meraioth filius ei? Ponti. in eodē.

אֲמַרְיָה בְּנוֹ Amarias filius eius Ponti. in eodē.

אֲחִיטוּב בְּנוֹ Achitob filius eius Ponti. in eodē.

אֲחִיטוּב בֶּן פִּינְחָס בֶּן עֵלִי Achitob filius Phinees filius Heli Pontifex. Neemi. 11.

אֲחִימֶלֶךְ Achimelech. primo Regum. 21.

אֶבְיָתָר בְּנוֹ Ebiathar filius eius Pontifex. primo Regum. 30. et. 2. Regum. 15, et. 20.

יְהוֹנָתָן בְּנוֹ Ionathan filius eius. 2. Regum. 15.

צָדוֹק Sadoc. Pōti. 2. Regū. 15. 20. et. 3. Re. 1.

אֲחִימַעַץ בְּנוֹ Achimaas fili? ei? Pōti. 2. Reg. 15. 18

עֲזַרְיָה בְּנוֹ Azarias filius eius Ponti. 1. Paral. 6.

עִירָא הַיְאִירִי Hira hiraites. 2. Regum. 20.

Ioia-

UVA. BHSC. IyR_123

יְהוֹיָדָע Ioiadaa.Pontifex.4.Regum.11.

זְכַרְיָה בְּנוֹ Zacharias filius eius. 2. Paralippo.24.

יוֹחָנָן בֶּן עֲזַרְיָה בֶּן אֲחִימַעַץ Iohanan Pontifex filius Azarie filii Achimaas. 1.Paralippo.6.

עֲזַרְיָה בְּנוֹ Azarias filiꝰ eiꝰ Pōti.in eodē.et.2.Para.26.

אֲמַרְיָה בְּנוֹ Amarias filius eius Ponti. 1. Parali.6.

אֲחִיטוּב בְּנוֹ Achitob filius eius Ponti. in eodem.

צָדוֹק בְּנוֹ Sadoc filius eius Ponti. in eodem.

שַׁלּוּם בְּנוֹ Salum filius eius Ponti. in eodem.

חִלְקִיָּה בְּנוֹ Helquias filius eius Pontifex. in eodem.

עֲזַרְיָה בְּנוֹ Azarias filius eius Pontifex. in eodem.

שְׂרָיָה בְּנוֹ Saraias filius eius Pontifex. in eodem.

Et quarto Regum. 25.

יְהוֹצָדָק בְּנוֹ Iosadac filius eius Pontifex. in eodem. et Esdre. 3. et Aggei. 2.

יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ Iosue filius eius Pontifex. Esdre. 3. et Aggei secundo.

יוֹיָקִים בְּנוֹ Ioiaquim filius eius Pontifi.Neemiæ.12.

עֶזְרָא בֶּן שְׂרָיָה Esdras filiuś Saraie. Esdre.7.

צְפַנְיָהוּ Sophonias Ponti. 4. Regum. 25.

אֶלְיָשִׁיב Eliasib Pontifex. Neemiæ. 3.

יוֹחָנָן בְּנוֹ Ioanan filius eius Ponti.Neemiæ.12.

יִרְמְיָהוּ בֶּן חִלְקִיָּהוּ Hieremias filius Helquiæ.Hiere.1.

נְחֶמְיָה Neemias,neemiæ. 1. et. 12.

יְהוּדָה Iudas Pontifex. Neemiæ. 11.

יַדּוּעַ Iadoaa Pontifex. Neemiæ. 12.

Et alios plures sacerdotes reperies. Esdre. 2. et. 7. et Neemiæ. 11. et. 12.

Onias

UVA. BHSC. IyR_123

חַנַנְיָה .I. אוֹנְיָה Onias Pontifex.
שִׁמְעוֹן בְּנוֹ Symon Pontifex.
אֶלְעָזָר אָחִיו Elazar frater eius Pontifex.
חַנַנְיָה .I. אוֹנְיָה בְּנוֹ Onias filius eius Pontifex.
שִׁמְעוֹן בְּנוֹ Symon filius eius Pontifex.
אוֹנְיָה בְּנוֹ Onias filius eius.
שִׁמְעוֹן בְּנוֹ Symon filius eius.
חַנַנְיָה .I. אוֹנְיָה Onias Ponti. Ecclesiastici. 50.
מַתִּתְיָה בֶּן יוֹחָנָן Mathathias filius Ioanan Pōtifex.
יְהוּדָה בְּנוֹ Iudas filius eius Pontifex.
יוֹנָתָן אָחִיו Ionathas frater eius Pontifex.
שִׁמְעוֹן אָחִיו Symon frater eius Pontifex.
יוֹחָנָן אָחִיו Ioanan frater eius.
חַשְׁמוֹנָאי Hasmunai.

¶ Aristobolus. Alexander. Hircanus. Antigonus.

¶ Isti quattuor præfuerunt in templo Hierosolymitano post historiam Maccabeorum, & post editionem Ecclesiastici, sed eorum memoria sumitur ex libro Iosephi de antiquitatibus iudæorum. Et fuerunt simul Pontifices & Reges iudæorum. Post eos regnauit Herodes, sub quo natus est Christus deus noster.

¶ NOMINA PROPHETARVM VETeris legis, qui non scripserunt suas prophetias.

שְׁמוּאֵל Samuel. 1. Regum. 1.2. et. 3.
נָתָן Nathan. 2. Regum. 12.
גָּד Gad. 2. Regum. 24.
שְׁמַעְיָהוּ Semeias. 3. Regum. 12.

Achias

UVA. BHSC. IyR_123

אֲחִיָּהוּ Achias. 3. Regum. 14.
יֵהוּא בֶּן חֲנָנִי Iehu filius anani. 3. Regum. 16.
אֵלִיָּהוּ Elias. 3. Regum. 17.
מִיכָיְהוּ בֶּן יִמְלָה Micheas filius Iemla. 3. Regum. 22.
אֱלִישָׁע Eliseus. 4. Regum. 2.
דְּבוֹרָה Debora. Iudi. 4.
חֻלְדָּה Olda. 4. Regum. 22.

¶ NOMINA PROPHETARVM VE teris legis, qui suas prophetias scripserunt.

מֹשֶׁה Moyses. Nu. 12. Deu. vltimo
יְשַׁעְיָהוּ Esaias.
בָּרוּךְ Baruch.
יִרְמְיָהוּ Hieremias.
יְחֶזְקֵאל Ezequiel.
הוֹשֵׁעַ Hosee.
יוֹאֵל Ioel.
עָמוֹס Amos.
עֹבַדְיָה Abdias.
יוֹנָה Ionas.
מִיכָה Micheas.
נַחוּם Nachum.
חֲבַקּוּק Abaquq.
צְפַנְיָה Sophonias.
דָּנִיֵּאל Daniel. חַגַּי Aggeus.
זְכַרְיָה בֶּן בֶּרֶכְיָה Zacharias filius Barachiæ.
מַלְאָכִי Malachias.

¶ Terminorum & pōtificum Catalogi. Finis.

UVA. BHSC. IyR_123

EIVSDEM
ALFONSI ZAMORENSIS

breuis tractatus de Orthographia he-
braica, quæ potissimum versa-
tur circa pūcta vocalia, &
litteras occiosas.

PROLOGVS.

AD COMPLEMENTVM ARtis grammaticæ hebraicæ necessarium duximus addere eius Orthographiæ regulas, ex vsu atque autoritate veterum hebrę orum in hac re peritissimorū. Et licet hęc grammaticæ pars in omni alio idiomate sit valde accommoda, tamen in hebræo sermone censetur plurium necessaria, eo quod hæc lingua prę aliis sit magis arida, & pauciora habens vocabula, cum sit maxime breuis & copiosa. Quare necessarium fuit in ea plurima vocabula esse æquiuoca, & plures habentia significationes sub eadem contextura litterarum. Ad explicandam ergo significatorum diuersitatem inuenta sunt puncta vocalia, nam eædē litterę cum aliis atque aliis punctis aliam & aliam habent significationē, vt אֲלַף aleph est docuit אֶלֶף eleph vero est mille. ¶Est præterea alia ad hoc ratio necessitatis pūctorū vocaliū, quia cum eidē vocali latinæ correspōdeant plures punctorū differētiæ in hebræo, opus fuit per Orthographiæ regulas declarari, quādo & in quib⁹ dictionibus

UVA. BHSC. IyR_123

bus pro vocali.a. debeat poni punctus cameç hebraicus, & quando patha vel alius punctus. ſimiliter loco vocalis. e.aliquando ſcribitur çere, aliquando çegol,vel ſeua &c. Vt ſuperius in principio primi libri noſtræ Artis declaratum eſt. Et per hunc etiam modū declaratur multiplex æquiuocatio vocabulorum hebraicorū.nam אֵל el cum çere eſt deus. ſed אֶל el cum çegol eſt articulus datiui caſus. ſimiliter מֵתִים methim cum çere in prima littera ſignificat mortuos. ſed מֶתִים cum puncto ſeua ſignificat viuentes mortales. Item punctus dagues in medio litteræ ſolet mutare ſignificationē, & ita de aliis multis in ſacræ ſcripturæ ſeriç. Diſcernuntur etiam per hæc puncta vocalia diuerſæ partes orationis,vt nomen,& verbum. Item accidētia partium,vt genus maſculinum,& fœmininum, perſona,numerus,& alia huiuſmodi. ¶ Quare in hac orthographia ſequemur ordinem capitulorum grāmaticæ, ſcilicet de nomine,pronomine,& verbo. Quibus tamen quaſdam præmittemus regulas generales quæ ſequūtur.

¶ Caput primū,orthographiæ ponit quaſdam regulas generales recte ſcripturæ hebraicæ.

HArum regularum duo ſunt genera. Quędam enim regulæ ſunt de litteris, aliæ de punctis vocalibus, Ad intelligendas regulas de litteris repetimus hic in primis alphabetum hebraicum, quod in principio noſtræ huius Artis ſuperius prælibauimus. אב גד הו זח טי כך למ נן סע פף צץ קר שת ¶ Sit igitur omnīū hæc prima regula generalis orthographiæ noſtræ, quod harum viginti & ſeptem litterarum hæ quinque ךמנפץ ſunt

UVA. BHSC. IyR_123

sunt duplices, hoc est quinque binarii litterarum, & cuiuslibet binarii prior littera semp scribitur in principio vel medio dictionis, & nunquàm in fine, posterior vero semper in fine, & nunquàm in principio vel medio scribitur dictionis. Et ideo iste quinque posteriores dici solent litteræ finales, quæ etiam nunquàm scribūtur cum punctis vocalibus, neque per seipsas faciunt syllabam, sed semper colliguntur ad syllabam litteræ præcedentis, excepta littera כ chaph, quæ nunquàm venit sine apice cameç vel seua, & nunquàm venit cum alio puncto vocali. similiter littera נ nun, aliquādovenit cū puncto cameç, & nunquàm cum alio apice. ¶ Secunda regula est, de quattuor litteris ociosis, scilicet אֲהָוִי nam istarum nulla ponitur ociosa in principio dictionis, sed solū in medio vel fine. Differenter tamen, quia ה he littera semper sit ociosa in fine dictionis, & nunquàm in medio, aliæ vero tres אוי possunt & in medio, & in fine fieri ociosę. Insuper cum vltima littera dictionis subscribitur cum vocali puncto chiric semper debet addi iod ociosa in fine, vt Ecclesiastes secundo cap. אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי ideſt dixi ego in corde meo. & alibi sæpius in sacra scriptura. ¶ Tertia regula sit, de sex litteris, quę recipere possunt dagues & raphe, scilicet בְּגַדְכַּפְתָּ nam quælibet istarum semper venit scripta cum altero prædictorum punctorum, verum quando aliqua istarum litterarum existens in principio dictionis, sequitur immediate litterā ociosam, quæ erat in fine dictionis præcedentis, prope semper scribenda est cum pūcto raphe vel sine dagues. Huius rationem

UVA. BHSC. IyR_123

assignant, quia litteræ ociosæ sunt litteræ nominis dei: cir ca quas omnis alia littera perdit suum rigorem, & humi liatur ob reuerentiam illius nominis, ad hoc significan dum allegant quidam hebræi illum versum Psalmi.64. וְיִירְאוּ יוֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ ideſt timebunt qui habitant terminos à signis tuis, vbi dictio אוֹתוֹת quę significat signa, etiam solet actipi pro litteris, vt sit sen sus timebunt litteræ existentes in extremis dictionum à litteris tuis, ideſt nominis tui. Et quandocunque duæ istarum sex litterarum immediate sibiipsis iunguntur in eadem dictione, communiter vna earum scribitur cum da gues, & altera cum raphe, & frequentius prior earum ha bet dagues, vt דָּבַק ideſt adhæsit. Et hoc maxime con tingit quando prior illa littera scribitur cum puncto se ua, vt בְּפַרְעֹה ideſt in pharaone, ¶ Quarta regula est, de his quinque litteris אַהֲחַעַר quæ non recipiunt da gues. nam omnes alię litterę alphabeti hebraici possunt re cipere punctum illum exceptis istis quinque, litteræ insu per quinque finales non recipiunt dagues præter chaph, quæ aliquando scribitur cum dagues. Est etiam alia litte ra שׁ sin quæ nunquam scribitur sine puncto super eam posito, qui ad partem dexteram dicitur siboleth, ad sini stram vero çiboleth hactenus de litteris.

¶ Dicamus iam de punctis vocalibus.

SVpponamus in primis distinctionē decem punctorū vocaliū, nam eorū quinq; sunt principales, quos he bræi vocāt מְלָכִים .i. reges, qui etiā, hoc versu denotātur פִּיתוּחֵי חָתָם .i. sculpturę sigilli, & sunt isti, camęç. çere holē

UVA. BHSC. IyR_123

. holem ו vau ſurec י chiric cum iod. alii quinque ſunt minores, quos hebræi vocant עַבְדִים .i.ſeruos, & ſunt ַ pathach ֶ çegol ֵ cameç chateph ֲ ſurec trium punctorũ quem hebræi vocant קְבוּץ שְׁפָתַיִם .i.cõiũctionẽ labiorũ & chiric ſine iod.alia vero duo pũcta,de quib? ſupra in principio Artis grãmaticæ.ſ. ְ ſeua & ֱ pathachateph apud hebræos,non dicũtur pũcta vocalia, ſed miniſtri aliorũ decẽ ſupradictorũ.Et ratio eſt,quia null? iſtorũ duorũ ſolus ſcribi poteſt in aliqua dictione, niſi veniat alicui aliorũ decẽ aſſociatus. Vnde ſit hęc prima regula generalis de pũctis, qđ in dictione monoſyllaba rariſſime ponit ſeua neq; pathachateph. ¶Secũda regula,qđ hęc tria pũcta vocalia.ſ. ֳ ֵ ֻ quę dicũtur cõpoſita rariſſime ponũtur niſi in quattuor litteris gutturalib?,q̃ ſunt iſtę. אהחע ¶Tertia regula de pũctis principalib? ſit hęc,qđ rariſſime poſt pũctũ principalẽ littera immediate ſequẽs in eadẽ dictione poteſt habere dagues,vt פָּקַד .i.viſitauit דָּבָר .i.verbũ. Excipitur ab hac regula caſus ille, quo in littera pũcti principalis poneret accẽtus dictionis,nã tũc littera ſequẽs bene poſſet habere dagues. Et hoc ratione illi? accẽtus qui apte diuidit illũ pũctũ a dagues,vt לָמָּה .i.quare שָׁמָּה .i.ibi vel illic. Ratio hui? tertiæ regulæ eſt, quia in quolibet puncto principali includitur vna littera ocioſa occulta,quæ vt pri? dixim? poſt ſe nõ admittit dagues,vt פָּקַד .i.viſitauit. nam in illo pũcto cameç includitur littera aleph ocioſa. ¶ Quarta regula,qđ duę primę litterę alicui? dictionis nunq̃ ambæ veniũt cũ eodẽ puncto ſeua,& ſi vtraq; egeat puncto vocalis.e.ſola vna earũ

UVA. BHSC. IyR_123

ſcribitur cū ſeua, altera vero cū çere. I. çegol, vt בְּרֵאשִׁית ideſt in principio. Et quādocūq; poſt pūctū principalē immediate ſequitur ſeua in eadē dictione, fere ſemp ponitur accentus dictionis in illa littera puncti principalis, vt פָּקְדוּ ideſt viſitauerunt יָשְׁבוּ ideſt habitauerūt פִּינְחָס ideſt phines. ſed hoc non habet locum in punctis minoribꝰ, vt אֶפְקֹוד ideſt viſitabo. ¶ Quinta regula, quod quandocunque finalis littera dictionis fuerit alterutra iſtarum duarum ח ע gutturalium, ſi debeat ſcribi cum puncto vocalis. a. ille debet eſſe pathach, & non cameç, vt נֹחַ ideſt Noe יֵשׁוּעַ ideſt Ieſus מָשִׁיחַ ideſt Chriſtus. Econtra vero ſi vltima dictionis ſyllaba debeat ſcribi cum vocali. a. & poſt illum punctum ſequatur littera ocioſa א aleph, vel ה he punctus ille debet eſſe cameç, & non pathach, vt גָּלָה ideſt reuelauit בָּא ideſt venit אָמָה ideſt ancilla. ¶ Sexta regula, quod punctus vocalis. u. qui dicitur ſurec quibuç nunquàm ponitur in fine dictionis, ſed ſolum in principio vel medio. ſurec vero cum vau in omni loco poni poteſt. t. in principio medio & fine dictionis, vt וּפָקְדוּהוּ ideſt & viſitabunt eum. ¶ Deniq; aduertendum, quod in cōmuni vſu præceptorum hebraicæ linguæ duo puncta vocalis. a. vocantur ſic קָמֶץ גָּדוֹל ideſt cameç magnum פַּתַח גָּדוֹל ideſt pathach magnū, duo vero puncta vocalis. e. ſic nominant. punctum çere, קָמֶץ קָטָן ideſt cameç paruum, çegol autem vocant פַּתַח קָטָן. i. pathach paruū. Hoc ideo dicimus ne latini hebraicam linguam diſcentes, ignorent vocabula hebræorum & poſſint eos intelligere ad cōmunicandū cum eis.

Cap.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Cap̄. secundum, de Orthographia nomi
num, quantum ad omnes numeros eorum.

VEniendo iam ad regulas Orthographiæ speciales, a nominum recta descriptione incipiamus, & si mul cum nominibus etiam pronomina declarabimus. Et pro facilitate doctrinæ huius, in primis supponendū est, quod sunt quædam analogiæ vel proportiones, ad quas reduci possunt omnia nomina, quas hebræi vocant פֶּלֶס vel מִשְׁקָל ideſt pondus, מִשְׁקָלִים ideſt ponde ra, accipiendo, scilicet pondus methaphoricæ in vocibus pro simili sono vel prolatione quantum ad litteras & syl labas, eo modo quo metrificatores per consonantias se quuntur pondera vocabulorum. ¶ In proposito autem ponemus pondera ista ordine suo dispositа, & per ea re gulas Orthographiæ nominum declarabimus. Sunt au tem huiusmodi pondera plurima, sed ex eis sola ea expli cabimus, quæ magis difficilia sunt, & magis necessaria in vsu communi sacræ scripturæ, & sunt quædam ficta vocabula a doctoribus hebræis inuenta, quæ nihil aliud significant quàm regulas Orthographiæ. In ordine ve ro istorum procedemus per numerum syllabarum a mo nosyllabis incipientes. Sit igitur omnium hoc primum pondus פַּל pal, ad cuius proportionem multa nomina veniūt, vt אָב ideſt pater סֵל ideſt ros יָד ideſt manus שַׂר ideſt princeps, & alia multa. In quibus sit hæc regu la Orthographiæ, quod huiusmodi nomina fere omnia scribenda sunt per cameç, tam in singulari, quàm in plu rali, & in fine clausule. Sed quando aliquod istorum regit

UVA. BHSC. IyR_123

poſt ſe genitiuum cameç vertitur in pathach prope ſemper, vt יַד יְהוָה ideſt manus domini. Et quando ſecunda nominis littera eſt gutturalis, etiam ſi non regat genitiuum poteſt ſcribi cum pathach, vt אַח ideſt frater, פַּח ideſt laqueus, ſed in fine clauſulæ ſemp huiuſmodi nomina ſcribūtur per cameç. ℂ Secūdum pondus analogiæ, ſit hoc פָּל pel, ad cuius proportionē veniunt, hæc nomina אֵל ideſt deus, אֵם ideſt mater, בֵּן ideſt filius גֵּר .i. peregrinus. In quibus ſit hæc regula, quod fere ſemp huiuſmodi nomina ſcribēda ſunt per çere in ſingulari numero, etiam in fine clauſulę. Sed quādo regunt genitiuū ſcribūtur frequēter cum çegol, vt בֶּן אֱלֹהִים ideſt filiꝰ dei, בֶּן אָדָם ideſt filiꝰ hominis, excepto hoc nomine קֵן .i. nidus, quia quādo regit genitiuū mutat çere in pathach, vt קַן צִפּוֹר ideſt nidꝰ auis, Duæ tamē ſunt dictiones huius ponderis, quæ etiam ſi nō regant genitiuū ſemp debent ſcribi cū çegol, ſcilicet אֶל ideſt articulus datiui, & פֶּן ideſt ne forte. Itē hæc dictio, מֵת ideſt mortuꝰ quando in plurali numero ſcribitur cū çere iuxta hanc regulā ſignificat mortuos, quādo vero cum ſeua ſignificat viuos mortales, vt etiā priꝰ dictū eſt. Implurali autē numero nomina huiꝰ pōderis retinēt çere primæ litteræ, vt גֵּרִים .i. peregrini לֵצִים .i. deriſores. Excipiūtur tamē quędā noīa ſequētia, quæ mutāt pūctū çere ſingularis numeri in aliū pūctum in plurali, & fit ratione coincidentiæ .i. ne coincidant cum aliis nominibus aliorum ſignificatorum.

אֵל אֱלֹהִים Deus, dii. נֵס נְסִים Vexillū, vexilla.

אֵם אִמּוֹת Mater, matres. עֵז עִזִּים Capra, capræ.

Filiꝰ

UVA. BHSC. IyR_123

בֵּן בָּנִים Filiꝰ,filii. עֵט עֵטִים Calamꝰ,calami.
דֵּךְ דְּכִים Palatū,palata. עֵת עִתִּים Tempus,tẽpora.
חֵץ חִצִּים Sagitta,ſagittę. קֵן קִנִּים Nidus,nidi.
לֵב לְבוֹת Cor, corda. קֵץ קְצִים Finis, fines.

¶ Tertium huius analogię pondus eſt פִּיל pil,ad cuius proportionem veniunt hæc nomina, אִישׁ ideſt vir, דִּין ideſt iudicium, סִיר ideſt olla, שִׁיר ideſt canticum,& alia plura,quæ ſcribenda ſunt cum puncto chiric , tam in ſingulari numero, quàm in plurali , & etiam in fine clauſulæ , excepto hoc nomine, עִיר ideſt ciuitas , quæ in plurali numero facit, עָרִים ideſt ciuitates. ¶ Quartum pondus eſt פּוֹל pol, ad cuius proportionem veniunt hæc nomina, אוֹר ideſt lux, אוֹת ideſt ſignum, בּוֹר ideſt puteus, דּוֹר ideſt generatio,& alia plura.In quibus pūctus vocalis holem nō mutatur à ſingulari in pluralem,nec etiam in fine clauſulæ, exceptis his חֹק חֻקִּים ideſt præceptum , præcepta, יוֹם יָמִים ideſt dies,dies, לוֹג לוּגִים ideſt menſura,mẽſuræ.ſrerum liquidarū. ¶ Quintū pōdus eſt פּוּל pul, ad cuius proportionẽ,hæc nomina procedūt, אוּד ideſt ticio, אוּר ideſt ignis, גּוּר ideſt catulus,& alia plura. In quibus pūctus ſurec in nullo caſu mutatur, hoc eſt, neqꝫ in plurali numero, neque in fine clauſulæ,neque cum regunt genitiuum. Hactenus de monoſyllabis nominibus per quinqꝫ pōdera ſupradicta, in quibus omnibus regula generalis eſt,qđ pūctus vocalis primæ litteræ nominis non mutatur niſi in exceptionibus paucis iam poſitis.

¶ Dicamus iam de nominibus duarum ſyllabarum.

UVA. BHSC. IyR_123

VBi aduertendum, quod in tribus vltimis ponderi bus, scilicet pil.pol. pul. ponebatur littera media ociosa, ideſt vocalis quæ non ſonat, ideo inter nomina diſſyllaba incipiemus a pondere, in quo littera media eſt vocalis, ſed non ociosa, hoc eſt פַּעַל pail, ad cuius proportionem veniunt, hæc nomina, אַיִל ideſt aries, בַּיִת ideſt dom9, זַיִת ideſt oliua arbor, לַיִל ideſt nox. In quibus littera prima nominis ſubſcribitur puncto pathach,& cum accentu in ea, ſed in fine clauſulæ pathach vertitur in cameç. Item quando nomen illud regit genitiuum poſt ſe pathach vertitur in çere,& ſimiliter in numero plurali. Exemplum primi, בֵּית אֱלֹהִים ideſt domus dei. Exemplum ſecundi, עֵינַיִם ideſt oculi. Et in his duobus mutationibus littera iod media manet ociosa. Ab hac vero regula formationis numeri pluralis excipiuntur quędam nomina, quæ aliter mutant punctū vocalem primæ litteræ,& in aliquibus eorum iod profertur,nec manet ociosa,Qualia ſunt hęc, בַּיִת בָּתִּים ideſt domus, domus, חַיִל חֵילִים ideſt exercitus, exercitus, עַיִר עֲיָרִים ideſt pullus,pulli, תַּיִשׁ תְּיָשִׁים ideſt hircus, hirci. ¶ Secundum pondus nominum diſſyllaborum ſit פָּעַל pahal,ad cuius proportionemveniunt,hęc nomina, דָּבָר ideſt verbum, עָנָן ideſt nubes, נָחָשׁ ideſt ſerpens. In quibus vterque punctus vocalis de.a.debet eſſe cameç etiam in fine clauſulæ, verumtamen quando tale nomen regit genitiuum primus punctus vertitur in ſeua,& ſecundus in pathach, vt דְּבַר יְהוָה ideſt verbum dñi, נְחַשׁ נְחָשֶׁת ideſt ſerpens ſerpētis. Sed quando

UVA. BHSC. IyR_123

do littera prima nominis est gutturalis, etiam si tale nomen regat genitiuum vel formet pluralem numerum, cameç primæ litteræ vertit in pathachateph, vt עֲנַן יְהוָה ideſt nubes domini, עֲשַׁן הָעִיר ideſt fumus ciuitatis, ſed de hoc ſupra in cap. primo, in ſecunda regula de punctis vocalibus. Et in formatione numeri pluralis talium nominum primus cameç vertitur in ſeua, & ſecundus manet, vt חֲכַם חֲכָמִים ideſt ſapiens, ſapiētes, דָּבָר דְּבָרִים verbum, verba. Tria tamen ex his nominibus recipiunt dagues in vltima littera ſubſtantiali quādo formant numerum pluralem, hæc ſunt גָּמָל גְּמַלִּים ideſt camellus, camelli, קָטָן קְטַנִּים ideſt paruus, parui, שָׁפָן שְׁפַנִּים ideſt cuniculus, cuniculi. ¶ Hæc vero prædicta regula, de mutatione ſecundi cameç in pathach, quando nomen huius analogiæ regit genitiuum, etiam habet locum & obſeruanda eſt in omnibus aliis nominibus diſſyllabis quorum ſecundus punctus eſt cameç, quorum pondera hæc ſunt פָּעָל peal פָּעָל pial פָּעָל poal פָּעָל pual. In numero autem plurali hæc quattuor pondera, etiam ſeruant cameç ſecundæ ſyllabæ, ſicut alia ſupradicta. primum etiam punctum pro maiore parte non mutatur in eis. Sunt & alia pondera in nominibus diſſyllabis prædictis quattuor contraria, ſcilicet quæ habent primum punctum vocalem cameç, & ſecundum variant per vocales, ad hunc modum פָּעַל pael פָּעִיל pail פָּעֹל paol פָּעוּל paul, Qualia ſunt, זָקֵן ideſt ſenex, נָזִיר ideſt nazareus, גָּדוֹל ideſt magnus, בָּרוּךְ ideſt benedictus. In quibus ſit hæc regula, quod quando regunt genitiuum aut

UVA. BHSC. IyR_123

aut formant numerū pluralem cameç vertitur in seua, vt נְזִיר אֱלֹהִים .i.nazareus dei נְזִירִים .i.nazarei. Excipiū tur tamē nomina quarti pōderis pahul, quia si habēt da gues in secūda syllaba prim⁹ pūctus cameç vertitur in pa thach, vt תַּנּוּר תַּנּוּרִים .i.furnus, furni, nunc̄ tamē per ditur pūctus vocalis.a. Et generaliter quādo nomē habet dagues immedia litteram nunc̄ vel raro mutāt vocalē pri mæ litteræ in formatione numeri pluralis vel si regit ge nitiuū. Secūdus vero pūctus vocalis fere semper manet, ex cepto pōdere pael, vt זְקַן בֵּיתוֹ .i.senex domus suæ. ¶ Ad dimus alia duo pondera vsitata in sacra scriptura. s. פְּעוֹל peol בָּעוּל peul, Qualia sunt אֵפוֹד .i.suphumerale גְּבוּל ideſt termin⁹. In quorū pōderū primo vocalis. e. scribitur per çere, in secūdo per seua. In quib⁹ nullus pūctus voca lis mutatur, siue regāt genitiuū, siue formēt pluralē nume rū. ¶ Est denic̄ aliud pōdus etiā frequentissimū in sacra scriptura. s. פָּעֲל pehel, ad cuius proportionē hæc nomi na procedūt, אֶבֶן i lapis, אֶרֶץ ideſt terra, חֶרֶב ideſt gla dius, מֶלֶךְ ideſt rex &c. In quibus vterc̄ pūctus vocalis est çegol, in aliquibus tamen primus pūctus est çere, vt חֵלֶב ideſt adeps, חֵלֶק ideſt pars &c. Et quādo vltima lit tera talis nominis fuerit gutturalis, secūdus punctus ver titur in pathach, vt זָבַח ideſt sacrificiū, סֶלַע ideſt petra vel rupis &c. Sed in fine clausulę pathach efficitur cameç. Et quādo littera media est gutturalis ambę litterę primę veniunt cum pathach & accētu in prima, vt נַעַר .i.puer. In omnibus autē aliis nominib⁹ huius proportionis cū fuerit finis clausulę prim⁹ pūctus vertitur in cameç, exce

ptis

UVA. BHSC. IyR_123

ptis aliquibus quæ suum punctum vocalis. e. obseruant etiam in fine clausulæ, Qualia sunt hæc. & quædam alia.

בֶּגֶד Ideſt pānus.	נֶגֶד Ideſt incōſpectu.
בֶּטַח Ideſt confidentia.	נֶדֶר Ideſt votum.
גֶּפֶן Ideſt vitis.	נֶצַח Ideſt in æternum.
חֵלֶב Ideſt adeps.	סֵפֶר Ideſt liber.
חֵלֶק Ideſt pars.	עֶדֶן Ideſt voluptas.
מֶלֶךְ Ideſt rex.	עֵדֶר Ideſt grex.
מֶתֶג Ideſt frenum.	צֶדֶק Ideſt Iuſtitia.

¶ Et licet quando huiuſmodi nomina regunt genitiuum non mutent ſua puncta vocalia, tamen in formatione numeri pluralis mutant primum punctum in ſeua, & ſecundum in cameç, vt בְּגָדִים ideſt panni מְלָכִים ideſt reges, נְדָרִים ideſt vota, סְפָרִים ideſt libri. Sed ſi prima nominis littera fuerit gutturalis, illa in plurali ſubſcribitur cum pathachateph, iuxta regulam ſuperius expoſitam, vt עֲבָדִים ideſt ſerui, חֲלָבִים ideſt adeps, חֲלָקִים ideſt partes, & alia huiuſmodi. Poterant hic alia multa pondera, & regulæ dari non ſolum de nominibus monoſyllabis, & diſſyllabis verumetiam de polyſyllabis, ſed quæ poſitæ ſunt hic, & ſupra in primo libro grammaticæ in capitulo de nomine, tam in regulis, quàm in exceptionibus earum, videntur ſufficere ad introductionem incipientium, & ad communem vſum ſacræ ſcripturæ. Dicimus tamen pro concluſione, quod in aliis omnibus pōderib? vel nominibus a prædictis, & etiā in polyſyllabis nominib? rariſſime mutantur puncta vocalia duarū primarū ſyllabarum, neq; etiā in nomi

nib?

UVA. BHSC. IyR_123

nibus quorum prima littera est gutturalis, non mutatur dico in formatione numeri pluralis, in regimine genitiui neque in fine clausulæ. Exemplum in nominibus dissyllabis, זְאֵב זְאֵבִים ideſt lupus, lupi. Exemplum in polyssyllabis, לְבֵנָה לְבֵנִים ideſt later, lateres, שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים ideſt lilium, lilia. Exemplum de prima littera gutturali, עַמּוּד עַמּוּדִים ideſt columna, columnæ, חָרוּץ חֲרוּצִים ideſt ſolicitus, ſoliciti. ¶ Reſtat ad complementum Orthographiæ nominum, vt de vltimis ſyllabis numeri pluralis dicamus, poſtquàm de primis, & ſecundis in ſuperioribus regulis diſeruimus. Ad huius rei noticiam rememoramus terminationes plurales nominum eſſe duas, ſcilicet maſculinorum in.im. fœmininorū in.oth. ¶ Tūc ſit hæc prima regula, quod terminatio plu ralis in.im. ſcribenda eſt per pūctum chiric cum iod ocioſa ſequente, etiam ſi ſit finis clauſulæ, דְּבָרִים ideſt verba. Et quando tale nomen plurale regit poſt ſe genitiuum, chiric mutatur in çere, & nihilominus manet iod littera ibi ocioſa, vt דִּבְרֵי הַיָּמִים ideſt verba dierum. ¶ Secunda regula, quod terminatio pluralis in.oth. ſcribenda eſt, per holem cum vau ocioſa, etiam in fine clauſulæ pro maiore parte, vt אֲשׁוֹת ideſt mulieres, & dato quod nomen illud plurale regat genitiuū punctus ille vocalis non mutatur, vt בְּנוֹת מְלָכִים ideſt filiæ regum. ¶ Tertia regula, quod numerus dualis, qui ſemper terminatur in.im. cum iod conſonāte, requirit penultimā ſyllabam cum pūcto pathach & cum accentu in eadem, vt יָדַיִם ideſt manus, שָׁמַיִם ideſt cœli. Et ſi ante penultima ſyllaba habue-

UVA. BHSC. IyR_123

buerit punctum vocalis. a. ille debet esse cameç, vt patet in exēplis dictis. Et in fine clausulæ punctus ille pathach penultimæ syllabæ vertitur in cameç, vt Geneſis primo, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם ideſt & vocauit deus firmamentum cœlum. Hactenus de Orthographia nominum, quantum ad vtrunque numerum. ¶ Verumtamen est notandum, quod hoc nomen אֲשֶׁר asser si habeat litteram sin cum puncto çegol est relatiuum quis vel qui, vel coniunctio quod. si autem habeat sin cum çere est nomen vnius tribus Israel, sed relatiuum inseparabile. scilicet שֶׁ habet punctum çegol, & post eum sequitur dagues, vt מְטָתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה ideſt lectulus qui Solomoni.

¶ Cap. tertiū, de casibus nominū, & de pronominibus, tam primitiuis, q̄ deriuatiuis.

IN capitulo quarto, secundi libri Artis grammaticæ dictum est, quod nomina hebraica per casus non variantur terminationibus, sed articulis, qui sunt duplices primi dicuntur inseparabiles, qui sunt quædam litteræ additæ nominibus per compositionem in principio dictionis designatæ in hac dictione. הלמב Oportet ergo videre quibus punctis vocalibus illæ litteræ debeant subscri. Sit ergo prima regula, quod quando prædictæ litteræ debent scribi cum puncto vocalis. a. ille pro maiore parte debet esse pathach, Cuius ratio est, quia littera prima nominis venit cum puncto dagues quem non potest præcedere punctus principalis, vt הַמֶּלֶךְ ideſt rex, לַמֶּלֶךְ ideſt regi, בַּמֶּלֶךְ ideſt rege, verum si prima nominis littera fuerit aliqua istarum quinque, אהחער quæ non recipiūt

UVA. BHSC. IyR_123

piunt dagues, tunc prædicti articuli possunt scribi cum cameç, vt הָאִישׁ ideſt vir, לְאִישׁ ideſt viro, בְּאִישׁ ideſt in viro. In hoc autē nomine, אֶרֶץ ideſt terra, quā do prædicti articuli veniunt cum cameç, mutatur çegol primæ litteræ in cameç, vt הָאָרֶץ ideſt terra, לְאֶרֶץ ideſt terræ, בָּאָרֶץ ideſt in terra. Hoc intelligitur verū niſi regat genitiuum, quia tunc non mutatur pūctus pri mæ litteræ, vt בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים .i. in terra Philiſtinorū. ¶Secūda regula, qđ in nominibus duarū ſyllabarū, pri ma quādo prima littera fuerit gutturalis prædicti articuli ſæpius veniunt cum pūcto çegol, הֶהָרִים ideſt montes. ¶ Tertia regula, quod quando nomen regit genitiuum illi duo articuli lamed, & beth ſubſcribuntur per ſeua, vt לְקוֹל שָׂרַי .i. voci ſare, בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים .i. in terra Phili ſtinorū. Eodē etiā modo pūctuātur iſtæ duę litterę in no mine ꝓprio, vt Geñ. ז. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ .i. dixit deus noe. & Nume. יב. בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה .i. in ſeruo meo in Moy ſe. Hæc regula fallit quādo prima nominis littera ſcribit̄ per ſeua, quia tunc iſti duo articuli ſubſcribūtur per chi ric, vt לִשְׁלֹמֹה ideſt Salomoni, בְּצִדְקָה ideſt in iuſti tia. ¶ Quarta regula, quod articulus mem fere ſemper ſcribitur per çere, מֵאִישׁ .i. a viro, excepto quādo prima nominis littera venit cū ſeua, quia tunc mem ſcribitur ꝑ chiric, vt מִצְּדָקָה .i. de iuſtitia, & poſt litterā mem ſequit̄ littera cū dagues, vt patet hic. ¶ Quinta regula, qđ litte ra he in principio dictionis poſita, nō vt ſit articulus deſi gnans caſum, ſed ad denotādū admirationē interrogatio nem aut relationē ſi debeat ſcribi cū pūcto vocalis. a. ille erit

UVA. BHSC. IyR_123

erit pathachateph. Exēplū de interrogatione, vt Exo.2. הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי .i. ſi ibo & vocabo? Exemplū de admiratione, vt Geñ.18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ .i. nūquid iudex omnis terrę. Exēplū de relatione. Geñ.46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה .i. omīs anima de domo Iacob q̄ venit &c. ¶ Sexta regula, de his duab? litteris כ caph, & ו vau q̄ ſolēt poni ſępi? p cōpoſitionē in principio nominis. ſ. qđ iſtæ duæ litteræ, quādo debēt ſubſcribi cū pūcto vocalis a. obſeruāt regulā primā hui? cap. quātū ad vtrāq; partē ei?. Exēplū primi, vt כַּמֶּלֶךְ .i. ſicut rex, וְלַיְלָה .i. & nox. Exemplū ſecūdi, vt כְּאִישׁ .i. ſicut vir, וְאָח .i. & frater. ¶ Variātur ſecūdo caſus nominū p articulos ſeparabiles qui & prępoſitiones dicūtur, de quorū recta pūctuatione ſit hæc vnica regula, qđ שֶׁל ſel אֶל el אֵת eth, veniūt cū ęgol, & hoc verū eſt quādo, אֵת habet ẋgulā machaph alias ſcribit̄ p ęre, ſed מִן min עִם him, veniūt cū chiric ſine iod ocioſa. Et hoc cauſa differētiæ horū vocabulorū quādo ſunt p̄poſitiones, & quādo ſunt noia aliarū rerū, quia tūc aliter pūctuātur, nā שֶׁל eſt error אֶל eſt de? אֵת eſt ligo מִן eſt gen? עִם eſt fortitudo. ¶ Dicam? cōſequēter de pnominū Orthographia, q̄ vt ſuperi? dixim? ſunt duplicia. ſ. primitiua & deriuatiua. Primitiuū ergo pnomē primę pſonę. ſ. אֲנִי .i. אֲנֹכִי .i. ego. Primo modo ſcribit̄ aleph ei? p pathachateph cū accētu in vltima, ſed in fine clauſulę p cameç cū accētu in ea, vt Iu.15. וַיֹּאמֶר אֲנִי .i. & dixit: ego. Secūdo modo ſcribit̄ aleph p cameç, & cū accētu in vltima ſyllaba, ſed in fine clauſulę cū accētu in penultima, vt Geñ.25. כִּי עָיֵף אָנֹכִי .i. qa laſſus ego.

Geni/

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Genitiuus huiꝰ pronominis, ſcilicet שֶׁלִּי ideſt mei debet habere lamed cum dagues, vt differat ab illo nomine שֶׁלִּי qui eſt, eſt error vel dolus, ſecundi Regum tertio. In datiuo non dicimus אֵלִי eli ratione differentię ad nomẽ dei compoſitum, quod eſt deus meus, ſed dicimus לִי vel אֵלַי ideſt mihi, in quo venit aleph per çere, lamed per pathach, ſed in fine clauſulæ per cameç. Et generaliter hæc terminatio.ai. in hebræo inquacunque dictione obſeruat hanc regulam, quod venit cum puncto pathach & in fine clauſulæ cum cameç, excepto hoc nomine dei אֲדֹנָי adonai quod ſemper ſcribitur cum cameç, ad differentiam eiuſdem vocabuli quando eſt nomen pertinens ad homines qui dicuntur domini mei, & tunc obſeruat dictam regulam. Alia eſt ratio, de hoc nomine שַׁדַּי ideſt omnipotens quod ſcribitur iuxta regulam prædictam, quia non coincidit cum alio nomine ad homines pertinente. ¶ Accuſatiuus huius pronominis, ſcilicet אֹתִי habet primam litteram cum puncto holem cum deberet eſſe çere vel çegol, ſed mutatus eſt punctus vocalis ratione differentiæ, ad hoc nomen compoſitum cum pronomine אִתִּי qđ eſt ligo meus. ¶ Ablatiuus, ſcilicet מִמֶּנִּי habet mem ſecũdum cum çegol & dagues, & litteram nun cum dagues. Et ſimiliter aliæ duę voces eiuſdem ablatiui, ſcilicet מִמֵּנִּי vel מִמֶּנִּי habent nun cum dagues, ad differentiam huius nominis מִנְיָ quod numerum ſignificat. Eſa iæ.65. ¶ Nominatiuus אֲנַחְנוּ ideſt nos habet aleph cũ pathachateph & nun primum cum pathach. Eodem modo ſecunda vox eius, נַחְנוּ & in fine clauſulæ nun venit per

UVA. BHSC. IyR_123

per cameç. Tertia vox eius אָנוּ et genitiuus sequens, si militer & datiuus cum accusatiuo habent penultimā scriptam per cameç cum accētu in eadem, etiam si ponatur in fine clausulæ. Secunda vox datiui אֵלֵינוּ venit cum puncto çere in vtraque syllaba, ad differentiam nominis compositi, אֵלֵינוּ ideſt principes vel fortes nostri quod habet çegol in secunda syllaba. Ablatiuus, מִמֶּנּוּ ideſt nobis habet in secunda çegol cum dagues in duabus litteris. ℭ Secundæ personæ pronomē אַתָּה vel אַתְּ ideſt tu. In nominatiuo vox masculina habet aleph cum pathach, & thau cum cameç, sed in fine clausulæ vtraque littera habet cameç cum accentu in prima. Vox fœminina habet pathach in prima littera, & seua cum dagues in secunda, etiam in fine clausulæ. Genitiuus, שֶׁלְּךָ ideſt tui in voce masculina habet çegol in prima littera, & seua cum dagues in secunda. Vox fœminina שֶׁלָּךְ habet çegol in prima littera, sed cameç cum dagues in secunda. Datiui vox masculina, לְךָ ideſt tibi, habet seua in prima littera. Vox secunda, אֵלֶיךָ prima habet çere in prima, & çegol in secunda cum iod ociosa. Vox fœminina, לָךְ habet cameç in prima littera. Vox secunda, אֵלַיִךְ prima habet çere in prima littera, & pathach cum accentu in secūda, sed in fine clausulæ pathach vertitur in cameç. Accusatiui vox masculina prima, אֶתְכֶם ideſt te clara eſt. secunda אֶתְכֶה post primā litteram habet cameç in duabus sequentibus cum accentu in littera thau. Vox fœminina prima אֶתֵךְ habet litteram thau cum cameç, secunda cum çere, & vtraque sine dagues. Ablatiui vox masculina

UVA. BHSC. IyR_123

lina, מִמֵּךְ ideſt a te, habet ſecundā mem cum ſeua & dagues, vox fœminina habet eandem mem cum çere & dagues. In omnibus vero caſibus numeri ſingularis littera vltima chaph in vocibus maſculinis habet punctum cameç in fœmininis ſeua. ¶ Nominatiuus pluralis in voce maſculina, אַתֶּם ideſt, vos venit aleph cū pathach & thau cum çegol & dagues. ſimiliter in prima voce fœminina, ſcilicet אַתֶּן In ſecunda vero, ſcilicet אַתֵּנָה venit aleph cum pathach, & thau cum çere & dagues & accentu, & finalis nun cum cameç. ¶ Genitiui vox maſculina, שֶׁלָּכֶם ideſt veſtrum habet ſin litteram cum çegol, & lamed cum cameç & dagues & caph cum çegol. Eodē modo ſcribitur fœminina vox. ¶ Datiui prima vox maſculina, לָכֶם ideſt vobis habet lamed cum cameç & caph cum çegol hoc verum eſt. In his tribus caſibus .ſ. datiuo accuſatiuo & ablatiuo, tam in voce maſculina, q̄ in fœminina. Secunnda vox maſculina, אֲלֵיכֶם habet aleph cum pathach, & lamed cum çere, & iod ocioſa ſequente. Eodem modo ſcribēda eſt prima vox fœminina. אֲלֵיכֶן Aliæ duæ voces fœmininæ .ſ. לָכֶן ſcribēdę ſunt ſicut prima vox maſculina. Et hoc differentiæ cauſa. nam hęc dictio לָכֶן cum puncto çere, eſt aduerbiū propterea. ¶ Accuſatiui vtraque vox, אֶתְכֶם אֶתְכֶן ideſt vos habet aleph cū çegol. ¶ Ablatiui prima vox maſculina, מִכֶּם ideſt a vobis ex dictis patet, quia chaph venit per çegol & cum dagues, ſecunda מִכֶּכֶם habet ſecundam mem cum ſeua & dagues & chaph ſine dagues. Eiſdem modis ſcribendæ ſunt duæ voces fœmininæ.

Et

UVA. BHSC. IyR_123

Et generaliter in hoc numero plurali omnes voces masculinæ terminantur in littera mem, fœmininæ in nun per omnes casus. ¶Tertię personę primum pronomen, scilicet הוּא hu, ideſt ille ſcribitur in voce maſculina per he cum vau ſurec & aleph ocioſa, in voce fœminina, הִוא ideſt illa ſcribitur per chiric in prima littera cum vau & aleph ocioſis. Et aliquando loco vau ponitur iod ocioſa. Genitiui vox maſculina, שֶׁלּוֹ ideſt illius habet lamed cum dagues, & in fine vau ocioſa. Vox fœminina ſcribitur eodē modo, ſed cū he ocioſa in fine, quæ ab aliquibus ſcribitur cum puncto mapic, qui denotat genus fœmininum. Datiui prima vox maſculina, לוֹ ideſt illi, venit cum vau ocioſa in fine, & hoc ratione differentiæ. nam eadem dictio cū aleph ocioſa in fine, ſignificat nō. Secunda vox maſculina. ſ. אֲלֵיהֶם habet aleph cum çere, & lamed cum cameç cum iod ocioſa ſequēte & in fine vau, quæ recolligitur cum vocali præcedēte. Eſt enim regula, quod omnis terminatio de אֵיהֶם ſemper ſcribitur cum cameç. Prima vox fœminina לָהּ habet lamed cū cameç, & in fine he cum mapic. Secūda vox fœminina אֲלֵיהָ habet aleph per çere, & lamed cum çegol & accentu ſequēte iod ocioſa, & he in fine cum cameç. Accuſatiui vox maſculina, אֹתוֹ ideſt illum clara eſt, niſi qđ habet thau exile. Vox fœminina habet he in fine cū mapic. ſcilicet אֹתָהּ Ablatiui prima vox maſculina, מִמֶּנּוּ .i. illo habet çegol cū dagues in ſecūda, mem cum accētu in eadem, & nun ſequēs etiam ſcribitur cum dagues. Secunda vox maſculina מִמֶּנָּהּ in ſecunda littera nun, habet çere cum dagues

UVA. BHSC. IyR_123

& cum accentu. Tertia vox masculina מֵהֶנָּה habet primã litteram cum çegol & accentu, & secundam cum seua. Vox vnica fœminina, מֵהֵנָּה ideſt illa eodem modo scribenda eſt ſicut prima vox maſculina, excepta terminatione. Nominatiuus pluralis in prima voce maſculina, הֵם ideſt illi, habet he cum çere, ſecũda הֵמָּה ſimiliter vt prima habet he cũ çere & accentu, & mem cũ dagues. Eodẽ modo duæ voces fœmininæ הֵן הֵנָּה habent he cum çere & accentu, & in ſecunda voce venit nun cum dagues. In omnibus autem aliis caſibus huius numeri pluralis, littera he venit cũ çegol, tam in vocibus maſculinis, quàm in fœmininis, excepta ſecunda voce fœminina ablatiui מֵהֵנָּה quæ habet he cum çere, ſicut in nominatiuo. Et ſimiliter in iſto pronomine omnes voces maſculinæ plurales terminantur in mem, & omnes fœmininæ in nun, Omnia alia clara ſunt, niſi quod ille datiuus לָמוֹ habet lamed cum cameç & accentu, ille autem datiuus אֲלֵיהֶם habet duas primas litteras cum çere, ſequente iod ocioſa. In ſecundo pronomine tertię perſonæ/omnia clara ſunt, exceptis nominatiuis, nam זֶה ideſt iſte habet çegol in prima littera, & he ocioſam in fine, זֹאת ideſt iſta habet aleph ocioſam in medio, אֵלֶּה ideſt iſti vel iſtæ habet aleph cum çere & accentu, & lamed cũ çegol & dagues.

¶ De pronominibus deriuatiuis, quę ſemper veniunt in compoſitione cum nominibus, dicemus ſecundum ordinem capituli pręcedentis, primo dicendo de nominib⁹ compoſitis cum pronomine, quę ſunt monoſyllaba, deinde de aliis. Pro primis rememoranda ſunt quinque pon-

dera

UVA. BHSC. IyR_123

dera vocabulorum prius declarata, scilicet כַּל כֵּל כִּיל כּוֹל כּוּל In quibus omnibus sit hæc regula, quod pro maiore parte talia nomina in sua compositione non mutant primum punctum vocalem, vt יַד idest manus, יָדִי idest manus mea, גֵּר idest peregrinus, גֵּרְךָ .i. peregrinus tuus. שִׁיר idest canticum, שִׁירוֹ idest canticum eius, בּוֹר idest puteus, בּוֹרִי idest puteus meꝰ, צוּר idest petra, צוּרוֹ idest petra sua. Ab ista tamen regula quædam nomina composita excipiuntur, nam בַּת idest filia, בִּתִּי idest filia mea mutat primum punctum in chiric, גַּת idest torcular, גִּתִּי idest torcular meum, כַּת idest bucella panis, כִּתִּי idest bucella mea, אֵם idest mater, אִמִּי idest mater mea, חֵץ idest sagitta, חִצִּי idest sagitta mea, בֵּן idest filius, בִּנְךָ idest filius tuus, & hoc in sola secunda persona, nam in aliis personis obseruat regulam, חֹק idest præceptum, חֻקִּי idest præceptum meum, Et quædam alia excipiuntur vt in sacra scriptura aparet.

¶De nominibus autem compositis duarum syllabarum sit hæc regula generalis, quod omnes quinque analogiæ ponderum superius dictę, & incipientes a vocali.a.qui est punctus cameç, in compositione cum pronomine punctus vertitur in seua, vt דָּבָר idest verbum, דְּבָרִי idest verbum meum, זָקֵן idest senex, זְקֵנֶיךָ idest senes tui, & sic de aliis. Sed quando secundus punctus nominis fuerit vocalis.a.debet esse cameç in compositione, vt דְּבָרִי idest verbum meum, דְּבָרְךָ idest verbum tuum, & in fine clausulæ vltima littera substantialis habet çegol, vt דְּבָרֶךָ idest verbū tuū, דְּבָרוֹ idest verbum suū, exceptis

UVA. BHSC. IyR_123

his duobus quæ veniunt cum pathach. דְּבָרְכֶם דְּבָרְכֶן Sed in nominibus illius ponderis בַּיִל pail in compoſitionib⁹ pronominis primus pūctus pathach vertitur in in çere, vt בַּיִת ideſt domus, בֵּיתִי ideſt domus mea, בֵּיתְךָ domus tua בֵּיתוֹ domus ſua. In nominibus etiam huius ponderis פָּעֳל pehel. pro maiore parte çegol vel çere primæ litteræ in compoſitione vertitur in pūctum pathach,vt מַלְכִּי ideſt rex, מַלְכְּךָ מַלְכּוֹ ideſt rex meus tuus ſuus. Aliquando ille punctus vertitur in chiric,vt סֵפֶר ideſt liber, סִפְרִי סִפְרְךָ סִפְרוֹ .i. liber meus tuus ſuus. Aliquando ille punctus manet, & non muta tur maxime, quando prima nominis littera fuerit guttu ralis, vt חֵלֶק ideſt pars, חֶלְקִי חֶלְקְךָ חֶלְקוֹ ideſt pars mea tua ſua. Et in quolibet horum membrorū reperiun tur multa exempla in ſacra ſcriptura. In aliis autē nomi nibus non incipientibus a puncto vocalis.a.ſed ab aliis, regula generalis eſt, quod pro maiore parte non mutant ſua puncta prima in compoſitione cum pronomine, vt אֵזוֹר ideſt cingulum אֵזוֹרִי אֵזוֹרְךָ אֵזוֹרוֹ ideſt cingu lum meū tuū ſuū, גּוֹרָל ideſt ſors, גּוֹרָלִי גּוֹרָלְךָ גּוֹרָלוֹ ideſt ſors mea tua ſua. גְּבוּל ideſt terminus גְּבוּלִי גְּבוּלְךָ גְּבוּלוֹ ideſt terminus meus tuus ſu⁹.Hactenus de primo puncto vocali,in nominibus compoſitis. De ſecūdo au tem etiam dictum eſt, quod rariſſime mutatur. De ter tia vero ſyllaba inquàm nomē compoſitum terminatur, Dicimus quod debet ſcribi cum illis punctis vocalibus in caſibus obliquis quos ſuperius notauimus in pro nomine primitiuo. Exceptis quibuſdam paucis in qui bus

UVA. BHSC. IyR_123

bus talis terminatio non obseruat, sed habet quandam aliam quæ in nullo casu pronominis primitiui in veniebatur, vt דְּבָרֵךְ ideſt verbum tuum fœmininum, in quo nomine venit vltima littera cum çere. Eodem modo, דְּבָרֹהוּ ideſt verbum ſuum maſculinum. ſimiliter דְּבָרָם ideſt verbum ſuum vel illorum דְּבָרָן ideſt verbum ſuum vel illarum. In quibus duobus vltima littera venit cum puncto cameç. Alia plurima poterant hic adduci, quæ breuitatis gratia ommittimus putantes iſta ſufficere incipientibus, prouecti autem ex his multa alia intelligent. ℂ Denique addamus hic, quod hæc dictio כֹּל col ideſt omnis, quæ ſcribitur cum cameç & legitur per holem, in compoſitione pronominis mutat cameç in ſurec, & lamed venit cum dagues, vt כֻּלִּי כֻּלְּךָ כֻּלּוֹ כֻּלָּנוּ כֻּלְּכֶם כֻּלָּם ideſt omnis ego tu, ille, nos, vos, illi.

℄ Capitulum quartum, de Orthographia verborum, quantum ad omnes voces & coniugationes. Et in primis dicemus de voce actiua primæ coniugationis.

PRocedemus circa deſcriptionem rectam ſeu Orthographiam verborum hebraicorum, tam regularium, quàm irregularium eo ordine quo ſupra in ſecundo noſtræ grammaticæ libro tradita ſunt. Et quia ibidem capite ſeptimo poſuimus quattuor verborũ regularũ cõiugationes, quę ſunt iſtę פָּקַד כָּתַב הִפְקִיד כָּרַת Incipiam? ergo a verbis primę cõiugationis quorũ exẽplar fuit, hoc ꝟbũ, פָּקַד .i. viſitauit, de quo ſit hęc prima regula, qđ prima poſitio verborũ hui? cõiugationis .i. ter-

UVA. BHSC. IyR_123

tia persona singularis præteriti indicatiui modi, scriben-
da est per cameç in prima littera & cum pathach & accē
tu in secunda, sed in fine clausulæ vterque pūctus debet
esse cameç, vt Genesis.12. וַיהוָה פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
אָמָר ideſt & domin⁹ visitauit saram sicut dixit. Verū vt
alias diximus quando post tali verbi primam vocem se-
quitur dictio monosyllaba vel dictio habēs accentum in
prima syllaba, tunc & hoc verbum habet accentum in
prima, vt Genesis primo, וַיִּקְרָא לַיְלָה ideſt vocauit no-
ctem. & Numeri.27. וְשָׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eū.
Et quia etiam diximus, quod prima positio primæ con-
iugationis est trifaria, in aliis duabus a prædicta, dicimus
quod primus punctus debet esse cameç/secundus çere, vt
חָפֵץ ideſt voluit, vel holem, vt יָכֹל ideſt potuit &c. In
aliis autem vocibus huius præteriti, tam in numero sin
gulari, quàm in plurali sit eadem regula generalis, quod
quando primæ duæ litteræ debent scribi cum pūctis vo
calis. a. primus semper debet esse cameç, secūdus pathach,
vt פָּקַדְתָּ ideſt visitasti, פָּקַדְתִּי ideſt visitaui &c. verum
in fine clausulę, vt diximus vterque punctus debet esse ca
meç, vt Genesis tertio, מִמֶּנּוּ אָכַלְתָּ ideſt ex eo comedi-
sti. Hæc etiam regula est vera in omnibus prędictis indi
catiui, tam in voce passiua, quàm in actiua/& hoc in om
nibus coniugationibus, quando secunda littera habet pū
ctum vocalis. a. quia debet esse pathach, & in fine clausulę
cameç. Exemplum in secunda coniugatione, פָּקַדְתָּ ideſt
visitasti. & Exodi.34. אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ ideſt quas fregisti.
Vox autē fœminina tertiæ personę singularis huius prę-
teri-

UVA. BHSC. IyR_123

teriti, scilicet פָּקְדָה debet habere punctum seua in secunda littera, sed in fine clausulæ eadem secunda littera debet habere cameç cum accentu, vt Iudicū. ד. חָלַב נָתְנָה idest lac dedit. In secunda persona singulari masculina huius præteriti, פָּקַדְתָּ idest visitasti littera thau debet habere cameç cū dagues. In voce vero fœminina, פָּקַדְתְּ eadem littera thau venit cum seua & puncto dagues. Et hæc regula secundæ personæ singularis huis præteriti in vtraque voce, est generaliter obseruanda in omnibus verborum vocibus & coniugationibus. In quibus & etiam in prima persona singulari, scilicet פָּקַדְתִּי idest visitaui semper accentus venit in littera substātiali media, nisi quā do apponitur ei littera vau in principio, quia tunc accentus est in vltima syllaba, vt Deutero. ז. וְאָכַלְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים idest deuorabis omnes populos. ℂ Tertia persona pluralis, scilicet פָּקְדוּ idest visitauerunt obseruat regulam tertiæ personę singularis fœmininæ prius dictā, sed eidem regulæ nūc addimus, quod quando littera media fuerit gutturalis, punctus seua vertitur in pathacha teph, vt צָעֲקָה idest clamauit, צָעֲקוּ idest clamauerunt. ℂ Secunda persona pluralis, siue masculina, siue fœmina habet primam litteram cum pūcto seua, & thau cum çegol, vt פְּקַדְתֶּם idest visitastis, sed si prima littera fuerit gutturalis seua vertitur in pathach, vt אֲהַבְתֶּם idest amastis. ℂ Participii præsentis prima vox masculina singularis habet holem in prima littera cum vau ociosa sequente, quæ etiam aliquando non ponitur, & in secūda littera debet scribi cum çere & accentu in vltima, vt

UVA. BHSC. IyR_123

פּוֹקֵד ideſt viſitans, vel qui viſitat. Et hæc deſcriptio fit ratione differentiæ ad quædam nomina huius analogiæ פּוֹעַל pohel, quæ in ſecunda littera habent punctum ęgol & accentum in prima, vt חֹדֶשׁ ideſt mēſis, קֹדֶשׁ ideſt ſanctitas, שֹׁרֶשׁ ideſt radix. In huiuſmodi etiam nominibus quando littera media fuerit gutturalis ipſa ſcribitur per punctum pathach, vt צֹהַר ideſt feneſtra, בֹּחַן ideſt arx, דֹּחַן ideſt milium. Quod in hoc participio nunquam contingit, verum ſi vltima eius littera fuerit hain ע ſiue ח cheth, ſcribitur talis littera cum puncto pathach, vt שׁוֹמֵעַ ideſt audiens, בּוֹרֵחַ ideſt fugiens, Aliquando tamen illa littera vltima venit ſine puncto, ſed præcedens littera habet pathach. Pſal. 95. הַנּוֹטֵעַ אֹזֶן ideſt qui plantat aurem. ℭ Vox fœminina huius participii, ſcilicet פּוֹקֶדֶת ideſt quæ viſitat habet duplex ęgol in duabus vltimis eius litteris, ſed in fine clauſulæ littera media ſcribitur cum cameç cum accētu in eadem, vt prius habebat vt Ioſuæ. 2. וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת ideſt & in muro illa habitabat. ℭ Vox maſculina plura lis, פּוֹקְדִים ideſt qui viſitant habet ſeua in ſecunda litte ra ſemper, niſi quādo littera media fuerit gutturalis, quia tunc loco ſeua ſcribenda eſt cū pathachateph, vt אוֹהֲבִים ideſt qui amant. Et in hoc puncto ſeua differt hoc parti cipium a nomine plurali terminato in -im. quod pro ma iore parte venit cum cameç, vt חֳדָשִׁים ideſt menſes, קֳדָשִׁים ideſt ſanctitates, שָׁרָשִׁים ideſt radices. ℭ Vox etiā fœminina pluralis habet ſeua in media littera, & hoc etiam ratione differentiæ dictæ ad nomina pluralia.

Futu

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Futuri indicatiui modi litteræ accidentales hac dictione אֶתֵּן memoratæ, scribendæ sunt cum puncto chiric in hac prima coniugatione, excepto aleph quod scribitur per çegol. Et hoc ratione differentiæ ad tertiam personam singularem masculinam eiusdem futuri, quia saltem in sono vocali coincideret cum ea, scilicet יִפְקֹד iphquod. ¶ Prima persona singularis huius futuri duas habet voces earum prima, אֶפְקֹד ideſt visitabo, habet holem in media sua littera cum vau ociosa sequente, quæ tamen aliquando dimittitur. Secunda vox אֶפְקְדָה habet eandem mediam litteram cum seua. Et breuitatis gratia, huius futuri omnes voces quæ sunt duo decim, duabus regulis Orthographiæ comprehendi possunt, nam septem earum scribuntur cum holem in littera media, excepto si illa littera media vel vltima fuerit gutturalis, quia tunc scribenda est cum puncto pathach, vt אֶשְׁמַע ideſt audiam, אֶצְעַק ideſt clamabo. Et in fine clausulæ pathach vertitur in cameç, vt Numeri decimo quarto. וְהִיא לֹא תְצֻלָּח ideſt & ipsa non proficiet. & Exodi vigesimo. לֹא תִנְאָף ideſt non fornicaberis. Aliæ quinque voces huius futuri veniunt cum seua littera media, nisi fuerit littera gutturalis, quia tunc scribenda est cum pathach, vt אֶפְקְדָה ideſt clamabo, & in fine clausulæ punctus litteræ mediæ semper debet esse cameç, vt Numeri decimo sexto, וַיִּקָּדֵשׁוּ ideſt & sanctificati sunt. Hactenus de toto futuro primæ coniugationis in voce actiua. Sed pro aliis futu-

ris

UVA. BHSC. IyR_123

ris & huius & aliarum coniugationum sit hæc regula generalis de litteris istis quattuor accidentalibus, scilicet qđ in prima cõiugatione, tam in voce passiua, quàm in actiua veniunt cum pũcto chiric, excepto aleph quod habet çegol, vt in voce passiua, אֶפְקֹד תִּפְקֹד ideſt visitabor, visitaberis. ¶ In secunda autem coniugatione prædictę litteræ in vtraque voce actiua & passiua scribũtur per seua, excepto aleph quod venit cum pathach, vt אַפְקֵד תִּפְקֵד ideſt visitabo, visitabis, אַפְקֵד תִּפְקֵד ideſt visitabor, visitaberis. ¶ In tertia vero coniugatione eædem litteræ in voce actiua scribuntur cum pathach omnes. In voce passiua omnes cũ surec vel cameçchateph, vt אֻפְקִיד ideſt faciam visitare, אֻפְקַד אֻפְקָד ideſt visitabor. ¶ Denique in quarta cõiugatione hę litteræ in voce actiua scribuntur, sicut in secunda coniugatione. In voce autem passiua scribuntur ad modum vocis actiuæ primæ coniugationis, vt אֶתְפְּקֵד תִּתְפְּקֵד ideſt visitabo me, visitasti te. ¶ Aliæ autem mutationes pũctuationis harum litterarũ futuri, quæ accidunt quando prima littera substantialis verbi fuerit gutturalis, iam declaratę sunt in cap. septimo, secundi libri circa futurum primæ coniugationis. Solum restat futurum huius verbi, אֹמַר ideſt dixit. nam sæpius in fine clausulæ littera eius media punctuatur cum çere loco pathach, vt Prouerbiorum primo, אֹמְרָה תֹּאמַר ideſt dicta sua dicet. ¶ Imperatiui modi secunda persona singularis masculina tribus modis scribi solet, primo, פְּקֹד ideſt visita, vbi prima littera punctuatur per cameç, & si gutturalis per pathach. Et quando illa littera fue-

UVA. BHSC. IyR_123

fuerit aleph ſcribitur per çegol, vt Ezechiel. tertio, אֱכֹל אֵת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת ideſt comede volumen iſtud. Secundo modo iſta perſona ſcribitur per ſeua in prima littera, & per holem in ſecunda, vt פְּקֹד Sed quando tertia huiꝰ verbi littera habuerit accentum machaph, pūctus mediæ litteræ holem vertitur in cameç proferendum vt holem, vt Eſaiæ. 38. אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא ideſt obſecro domine memento quæſo. Tertio modo hæc ſecunda perſona ſcribitur per ſeua in prima littera, & pathach in ſecunda, vt פְּקַד et in fine clauſulæ pathach vertitur in cameç, vt primi Regum tertio, שׁוּב שְׁכָב ideſt reuertere & dormi. De aliis autem vocibus huius imperatiui nihil aliud occurrit dicendum, quàm id qđ dictum eſt in ſecūdo libro grammaticæ ſuper imperatiuo primæ coniugationis.

¶ Infinitiuus primæ coniugationis ſemper eſt ſimilis ſecundæ perſonæ ſingulari maſculinæ imperatiui, ſecundū tres modos eius iā dictos. Ideo nihil hic amplius dicem⁹.

¶ Litteræ vero quattuor, quæ huic infinitiuo adduntur pro gerundiis habendis, ſcilicet בְּ כְּ לְ מִ In hac prima cō iugatione ſubſcribuntur per chiric, & tunc prima littera ſubſtantialis verbi ſcribitur cum raphe vel ſine dagues, excepta littera mem, quia poſt eam prima littera verbi habet dagues, & hoc ad ſupplendum litteram nun, quæ ibi dimittitur, vt etiam dictum eſt in ſecundo libro grammaticæ. Verum quando prima littera ſubſtantialis verbi fuerit gutturalis iſtæ quattuor litteræ perdunt chiric, & accipiunt quandoq; pathach, vt Pſalmo nono, לַעֲרֹץ אֱנוֹשׁ ideſt ad fortificandum hominem, quandoque çegol, vt

pꝰ.

UVA. BHSC. IyR_123

Psalmo.41. בֶּאֱמֹר אֵלַי ideſt in dicendo mihi. In aliis vero coniugationibus iſtæ quattuor litteræ gerundiorum ſcribuntur per ſeua prope ſemper. ¶ Duæ autem litteræ denotantes ſubiunctiuum, ſcilicet בכ tam in iſta quàm in aliis coniugationibus ſcribuntur per ſeua, vt בְּפָקְדִי ideſt cum viſitem, בְּפָקְדֵנוּ ideſt cum viſitemus. ¶ Hæc de voce actiua primæ coniugationis. ¶ Paſſiuæ vocis primæ coniugationis præteritum in omnibus ſuis vocibus habet nun ſubſcriptam cum chiric, deinde ſeptem ex illis vocibus habent pathach in littera media, aliæ duæ habent ſeua in eadem littera media. Exemplum primi, נִפְקַד ideſt viſitatus fuit, נִפְקַדְתָּ ideſt viſitatus fuiſti. Exẽplum ſecundi, פֻּקְדָה ideſt viſitata fuit, נִפְקְדוּ ideſt viſitati vel viſitatę fuerunt. Sed in fine clauſulæ hoc præteritum mutat pathach in cameç, vt Eſaiæ. 40. אִישׁ לֹא נֶעְדַּר ideſt nec vllum reliquum fuit. Quando autem prima verbi littera ſubſtantialis fuerit gutturalis variantur puncta vocalia, vt in ſeptimo capitulo ſecundi libri, dictum eſt. ¶ In tempore preſenti omnes voces habent cameç in littera media, & hoc fit gratia differentiæ ad tempus præteritum, vt נִפְקָד ideſt qui viſitatur, נִפְקָדִים ideſt qui ſunt viſitati. ¶ In futuro iam dictum eſt, quod litteræ accidentales ſcribũtur per chiric/& aleph per ęgol, ſed littera ſubſtãtialis prima venit cum cameç: & habet dagues ad ſupplendum defectum litteræ nun, vt אֶפָּקֵד ideſt viſitabor, תִּפָּקֵד ideſt viſitaberis. ¶ In imperatiuo he littera accidẽtalis venit cũ chiric, & prima verbi littera ſubſtantialis cũ cameç & dagues, vt הִפָּקֵד ideſt

UVA. BHSC. IyR_123

ideſt viſitare, vel ſis viſitatus. Eadē eſt deſcriptio infiniti/ui, vt הִפָּקֵד ideſt viſitari. Et in his omnib⁹ quādo prima verbi littera ſubſtantialis fuerit gutturalis vel res mutātur puncta vocalia litterarū accidentalitū in çere, vt Geñ. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם ideſt ligabitur in domo cuſtodię veſtræ. ¶ Participium vocis paſſiuæ. ſ. פָּקוּד ideſt viſita tus habet cameç in littera prima, & in aliis vocib⁹ eiuſdē participii eadem prima littera habet ſeua, vt פְּקוּדָה .i. vi ſitata, פְּקוּדִים .i. viſitati. ¶ De ſecunda cōiugatione. ¶ Pręteriti indicatiui modi tertia pſona ſingularis, quę & prima verbi poſitio duobus modis ſcribi poteſt, primo per çere in littera media & cum puncto dagues, vt פִּקֵּד ſecundo modo cum pathach & dagues in eadē littera me dia, vt פִּקַּד Sed quādo hæc vox venit cum accentu ma/chaph, tunc loco çere ponitur çegol, vt Prouerbiorū. 14. בִּקֵּשׁ־לֵץ חָכְמָה וְאֵין .i. quærit deriſor ſapientiam & nō inuenit. Itē quando littera media fuerit gutturalis, vel res variantur puncta vocalia, vt alias in ſecunda coniugatio/ne dictum eſt. ¶ Tria etiam verba reperiuntur in ſacra ſcriptura quæ veniunt cum çegol in littera media, hæc ſunt, דִּבֶּר ideſt locutus eſt, כִּבֶּס ideſt lauit, כִּפֶּר ideſt pe percit, quę etiā aliquando reperiuntur cum çere maxime in fine clauſulæ, vt Ioſuæ decimo quarto, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ideſt ſicut locutus eſt. Aliæ voces huius præteriti habent in littera media vocalem. a. cum pathach, & in fine clau/ſulæ cum cameç, quando autem fuerit punctus vocalis. e. in littera media debet eſſe ſeua & in fine clauſulæ çere, vt Deutero. 5. אֲשֶׁר דִּבְּרוּ ideſt quod locuti ſunt, ſed ſi ea/dem

UVA. BHSC. IyR_123

dem littera media vel etiam prima fuerit gutturalis mutantur puncta vocalia, vt alias dictum est. ¶ Participium actiuum præsentis, scilicet מְפַקֵּד habet mem litteram accidentalem cum seua, & primam litterā verbi substantialē cum pathach, & litteram mediam cum çere. In aliis autē tribus vocibus huius participii venit littera media cum seua, vt מְפַקְּדָה ideſt quæ visitat, מְפַקְּדִים ideſt qui visitāt. Sed quomodo littera media fuerit gutturalis vel res pathach vertitur in cameç, vt 3. Regum. 19. מְפַרֵּק הָרִים ideſt subuertens montes, sed hęc exceptio maxime habet locum in aleph/& res. ¶ Futuri indicatiui litteræ accidentales qualiter punctuari debeant superius dictū est in hoc capitulo, sed littera prima substantialis verbi venit cum pathach, & littera media venit cum çere, vt אֲפַקֵּד ideſt visitabo. Sed quando littera media fuerit gutturalis vel res, tunc prima littera venit cum cameç, vt Psalmo. 15. אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה ideſt benedicam domino. Itē hoc verbum futurum, quando habet accentum macaph in fine, vel accentum dictionis in principio, tunc çere litteræ mediæ vertitur in çegol. Exemplum primi, Geneſis. 44. יְדַבֵּר־נָא עַבְדְּךָ דָּבָר ideſt loquetur obsecro seruus tuꝰ. Exemplum secundi Geneſis tertio, וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם ideſt & eiecit adam, sed in fine clausulæ seua litterę medię vertitur in çere/& in ea ponitur accentus, vt תִּפְקְדִי ideſt visitabis. Et hæc eadem regula de puncto litteræ medię. scilicet seua seruit imperatiuo cū sua exceptione, vt פָּקְדִי ideſt visita fœmi. פָּקְדוּ ideſt visitate masculꝰ. Secunda autem pſona singularis masculina imperatiui. ſ. פְּקֹד ideſt visita,

UVA. BHSC. IyR_123

visita, venit cum çere in littera media, sed quando habet accentum macaph çere vertitur in çegol, vt Exodi. 11. דַּבֶּר־נָא ideſt loquere nunc. Et quia ista eadem vox est infinitiuus eiusdem verbi, ideo seruat eandem regulam Orthographiæ, nisi quando componitur cum pronomine, quia tunc çere litteræ mediæ vertitur in çegol, vt Exodi. 4. גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ ideſt etiã ex tũc de tuo loqui, pro quo nos habemus, postquam locutus est &c. ¶ Litteræ autem accidentales gerundiorum veniunt cum seua, sed mem cum chiric causa differentiæ ad participium su pradictum. ¶ Vocis passiuæ huius secundæ coniugationis Orthographia hac vnica regula comprehẽdi potest, quod quando littera media verbi in præterito, & futuro habet punctum vocalis. a. debet esse pathach, sed in fine clausulę cameç, vt Esaiæ. 16. וְכַכָּרְמִים לֹא יְרֻנָּן ideſt in uineis non cantabitur. Sed participium vocis passiuæ venit cum cameç in littera media. ¶ De tertia, & quarta coniugatione. ¶ Præteritum vocis actiuæ tertiæ coniugationis sub regulis superius dictis comprehenditur, scilicet quod quando littera media habet punctum vocalis. a. ille debet esse pathach, & in fine clausulæ cameç &c. Omnia alia in arte declarata sunt. ¶ Participii præsentis. scilicet מְפַקֵּיד mem littera habet pathach, & hoc ratione seua sequentis, quod semper fere requirit punctum minus principalem ante se, & littera media scribitur cum puncto chiric, & littera iod ociosa, quæ in tota hac coniugatione nunquam deficit post punctum chiric. ¶ In futuro littera substantialis media venit cum chiric & iod

UVA. BHSC. IyR_123

ociosa, aliquando cum çere sine iod, sed quando vltima littera est gutturalis, littera media scribitur cum pathach, vt Geneſis secundo, וַיְצַמַּח יְהוָה אֱלֹהִים ideſt & germinare fecit dominus deus. Et quandocunque punctus çere venit cum accentu machaph vertitur in çegol, & est regula generalis, vt quarti Regū quarto. וַתַּחֲזֵק־בּוֹ ideſt & apprehendit eum. ℂ In imperatiuo autem, & infinitiuo similiter est obseruanda regula de punctuatione litteræ mediæ, scilicet quando cum pathach, & quando cum çere &c. ℂ In voce autem passiua huius tertiæ coniugationis venit littera he initialis cum surec, vel cum cameçhateph. In aliis autem omnibus sequitur suam vocem actiuam. ℂ De quarta coniugatione.

ℂ In voce actiua cum habeat quattuor litteras semper post punctum vocalis. o. venit vau ociosa. In aliis autem sequitur regulas supra dictas. ℂ In voce autem passiua habet litteram mediam cum puncto dagues, & litteram præcedentem cum puncto minus principali, sed si littera media est aliqua illarum quinque, quæ non recipiunt dagues, tunc littera prima venit cum cameç, vt Deuteronomii. 29. וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ ideſt & benedicet sibi in corde suo. In aliis autem regulis, punctuationis hæc coniugatio sequitur modum præcedentium. Hactenus de verbis perfectis, seu regularibus.

ℂ Capitulum quintum, de Orthographia compositionis verborum cum pronominibus, & de verbis irregularibus.

Se/

UVA. BHSC. IyR_123

SEquendo ordinem quem tenuimus in Arte gram/matica, dicamus hic etiam post quattuor coniugationes verborum regularium, de compositione verborum cum pronominibus. Pro quorum Orthographia supponamus, quod verba taliter composita habent quatuor litteras, vnde per singulas earum discurrentes notabimus punctuationes illarum. Rememorantes in primis exemplum primæ coniugationis, פָּקַד ideſt visitauit, & quando componitur cum pronomine. In præterito tantum primæ coniugationis mutat cameç primæ litteræ in seua, vt פְּקָדַנִי ideſt visitauit me. quæ mutatio nō contingit in aliis temporibus primæ coniugationis, neque in præteritis vel aliis temporibus aliarum coniugationum. ℭ De secunda littera dicimus, quod in tertiis personis vtriusque numeri huius præteriti, si littera media debeat habere punctum vocalis. a. ille erit cameç, vt פְּקָדַנִי ideſt visitauit me, פְּקָדְךָ ideſt visitauit te, פְּקָדוֹ ideſt visitauit illum, פְּקָדָנוּ ideſt visitauit nos, פְּקָדוֹכֶם ideſt visitauit vos, פְּקָדוֹם ideſt visitauit illos, פְּקָדוּנִי ideſt visitauerunt me. Excipiuntur duę compositiones, in quibus littera media venit cum pathach, ratione puncti seua sequentis, vt פְּקָדֶכֶם ideſt visitauit vos masculi. פְּקָדְכֶן ideſt visitauit vos fœmi. Si autem punctus litteræ medię non fuerit vocalis. a. sed alterius, ille nō mutatur in compositione, vt פְּקָדַנִי ideſt visitauit me, הִפְקִידַנִי ideſt fecit visitare me. In aliis autem sex vocibus huius præteriti punctus litteræ mediæ, scilicet pathach non mutatur, vt פְּקַדְתִּיךָ ideſt visitasti me.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ De tertia vero littera dicimus, quod in tertiis perſonis ſingularibus huius præteriti, ſcilicet פָּקַד Cum ex grammatica noſtra reperiantur viginti variationes compoſitionis, quarum ſolæ quindecim habeant in littera tertia punctum vocalis. a. iſtæ ſex earum פָּקַדְנִי פָּקַדְתִּנִי פָּקַדְתָּךְ פָּקַדְתָּנוּ פְּקַדְתֶּם habent pathach in littera tertia, excepto in fine clauſulæ, vt Eſa. 49. יְהוָה מִבֶּטֶן קְרָאָנִי ideſt dominus ab vtero vocauit me, aliæ vero nouem habent cameç, de aliis quinque nulla eſt dubitatio, quia ſequuntur regulam nominis compoſiti cum pronomine, de quo ſupra. ¶ De compoſitione vero aliarum perſonarum omnium, huius præteriti cum pronomine, quantum ad pūctuationem tertiæ litterę nulla eſt difficultas, quia non habet in eis punctum vocalis. a. ſed ſolum ſeua vel ſurec, vt פָּקַדְתִּיךָ ideſt viſitaui te, פָּקְדוּנִי ideſt viſitauerunt me. ¶ De quarta denique littera breuiter dicimus, quod debet ſcribi cum eiſdem pūctis vocalibus, quæ notata ſunt in Orthographia pronominum deriuatiuorum, quantum ad vltimas ſyllabas eorum, hoc addito, quod quando quarta littera fuerit ה he vel ת thau & venerit cum puncto vocalis. a. ille debet eſſe cameç, vt פָּקַדְתָּם ideſt viſitaſti illos, פְּקַדְתִּיהָ ideſt viſitaui illam. Verum aliqui hebræi volunt, quod quando littera præcedens thau habet accentum dictionis, tunc thau ſcribenda eſt cum pathach, vt פְּקָדַתַם ideſt ipſa viſitauit eos, excepto fine clauſulę, quia tunc debet eſſe cameç. ¶ In præſenti tempore participium vocis actiuæ, ſcilicet פּוֹקֵד ſolet habere mediam litteram cum çere, ſed in cō

UVA. BHSC. IyR_123

in compositione quando illa media littera habet punctū vocalis.e. çere vertitur in çegol, פּוֹקְדֶךָ ideſt qui viſitat te, פּוֹקְדְכֶם ideſt qui viſitat vos. In aliis omnibus debet ſe habere in ſuis terminationibus ad modū nominis cōpoſiti cū pnomine, de quo ſupra. ¶ Verū participiū. fœ. ſ. פּוֹקֶדֶת .i. quę viſitat incompoſitione, primū çegol mutat in pathach, ſecundum in ſeua, פּוֹקְדָתִי ideſt quæ viſitat me, פּוֹקַדְתָּךְ ideſt quæ viſitat te. In plurali hoc participium habet normam nominis compoſiti cum pronomine. ¶ In futuro denique indicatiui, in imperatiuo, & infinitiuo, modus deſcriptionis in Arte grammatica in capitulo de compoſitione verborum ſatis copioſe declaratus eſt. ¶ Participium paſſiuæ vocis, ſcilicet פָּקוּד ideſt viſitatus, incompoſitione mutat cameç, vt פָּקוּדִי ideſt viſitatus meus. ¶ De verbis autem irregularibus ſe quendo ordinem tertii libri noſtræ grammaticæ, dicamus in primis de incipientibus a litteris/ iod/ nun, & lamed. Et in iſtis facilis eſt regula Orthographiæ, quia fere in omnibus ſequuntur modum deſcriptionis verborum perfectorum per ſuas quattuor coniugationes, & ſi in aliquo differant ab eis in Arte grammatica declaratū eſt cum de talium verborum irregularitate ageremus. ¶ De verbis autem monoſyllabis eſt aliquid ſpeciale notandum. Et ſit gratia exempli hoc verbū, בִּין ideſt intellexit. In cuius præterito tertiæ perſonæ vtriuſque numeri habent primam litteram cum cameç, vt Exodi. 4. מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם ideſt quis poſuit os homini. & Geneſis. 37. וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי ideſt & ecce ſurgebat mani

UVA. BHSC. IyR_123

pulus meus. Item Iudicum quinto, בָּאוּ מְלָכִים ideſt venerunt reges. In aliis autem perſonis,& vocibus huius præteriti prima littera venit cum pathach,& hoc propter ſeua ſequens in eis, vt Numeri. 32. וְהִנֵּה קַמְתֶּם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם ideſt & ecce ſurrexiſtis pro patribus veſtris. Sed in verbis monoſyllabis deſinunt in aleph omnes voces,& perſonæ huius prꝫteriti habent primam litterā cum cameç, vt Iudicū. 11. וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה ideſt quare veniſtis ad me nunc. ℂ Participium præſentis in iſtis verbis venit ſemper cum cameç in prima littera, vt בֵּן ideſt qui intelligit, vt שָׁב ideſt qui reuertitur. Sed quia vox fœminina ſingularis huius participii eſt ſimilis voci fœmininæ præteriti, ideo debet diſtingui per accentum, quia in prꝫterito accētus eſt in prima ſyllaba, vt Geñ. 29. וְרָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן ideſt & rachel venit cum ouibus. In participio vero accentus eſt in vltima,vt in eodem capꝫ. וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה ideſt & ecce rachel filia eius veniens. Et hæc regula ſit generalis in omnib9 verbis,ſiue perfectis,ſiue imperfectis, in quibus prꝫdictę duæ fœmininæ ſunt ſimiles in præterito,& in præſenti. ℂ In futuro autem litteræ accidentales veniunt cum cameç,vt Geneſis. 6. לֹא יָדוֹן רוּחִי ideſt non permanebit ſpiritus meus in homine,ſed in aliquibus verbis reperiū tur cum çere, vt Eſaiæ.49. לֹא יִבָּשׁוּ ideſt nō confundē tur. Et hoc maxime contingit quando prima littera eſt gutturalis,vt ſecundi Regum capꝫ.2. וַיֵּאוֹר לָהֶם ideſt & orta eſt lux ipſis. ℂ De imperatiuo, & infinitiuo non opus eſt dare regulam,quia in illis eſt prima horum verborū

UVA. BHSC. IyR_123

borum positio, quæ præsupponitur. ¶ In voce passiua horum verborum vnius syllabæ, præteritum tempus habet in tertiis personis vtriusque numeri nun litterā accidentalem subscriptam per cameç, in aliis sex vocibus eiusdem præteriti eadem littera nun venit cum seua, vt Esaias decimo, וְחָכְמָתִי כִּי נָבוֹנְתִּי .i. in scientia mea quoniam intellectus fui. ¶ Participium præsentis temporis in voce masculina singulari habet nun cum cameç: in aliis tribus vocibus cum seua, vt נָבוֹן ideſt qui intelligitur, נְבוֹנִים ideſt qui intelliguntur. ¶ In futuro autem, & imperatiuo ac infinitiuo, de Orthographia horum verborum nulla est difficultas, cum hæc verba careant secunda coniugatione. ¶ In tertia coniugatione istorum verborum, he, præteriti venit cum çere, vt Psal. 32. יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם ideſt dñs dissipat consilium gentium. Sed si littera vltima fuerit gutturalis, vel res tunc prima verbi littera substantialis venit cum pathach loco chiric, vt Exodi. 5. הֵרַע לָעָם הַזֶּה .i. fecit malū populo huic. Verū in istis vrebis voces fœmininæ, tā singulares, q̄ plurales, & in tertia pſona pluralis, habēt qđ venit dicta littera subſtātialis prima, & he accidētalis cū çere, vt הֵרֵעָה הֵפֵרָה הֵרֵעוּ הֵפֵרוּ In aliis personis venit he cum pathach, vt Exodi. 5. לָמָּה הֲרֵעוֹתָה ideſt quare feciſti malum. Eadem regula seruit, quando prima littera fuerit gutturalis, vt Deute. 30. הַעִידוֹתִי בָכֶם .i. testificor invos. ¶ Tēpus præsens habet in singulari numero mem cum çere, & in plurali cum seua, vt Neemiæ. 8. וְהַלְוִיִם מְבִינִים אֶת הָעָם .i. & leuitæ faciebāt intelligere populū.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ In futuro litterę accidentales veniunt cum cameç & lit tera prima ſubſtantialis cum chiric, & iod vel cum çere ſine iod, vt Pſalmo. 106. וַיָּקֶם סְעָרָה לִדְמָמָה ideſt ſtatuit procellam eius in auram. Et quando prima littera ſubſtā tialis fuerit gutturalis vel res, tunc çere vertitur in pa- thach, vt primi Regum. 26. לֹא אֵרַע לְךָ עוֹד ideſt ne- quaquàm vltra tibi malefaciam. Eadem regula ſeruit im peratiuo quando vltima littera fuerit gutturalis, vt Pſal- mo. 38. הַשַּׁע מִמֶּנִּי וְאַבְלִינָה ideſt remitte mihi, vt re frigerer. Et in ipſo imperatiuo venit he cum cameç, & prima littera ſubſtantialis per çere, vel chiric ſicut in fu- turo, vt Danielis octauo, הָבֵן לְהָלָז אֶת הַמַּרְאֶה ideſt fac intelligere iſtam viſionem, & Prouerbiorum octauo, הָבִינוּ פְתָאִים עָרְמָה וּכְסִילִים הָבִינוּ לֵב ideſt intelligi te paruuli aſtutiam, & ſtulti animaduertite. In infinitiuo eſt eadem Orthographia, quæ in imperatiuo. ¶ Litteræ denotantes gerundia veniunt cum ſeua, excepto mem, quia veniunt cum çere. Et eodem modo erat dicendum in prima horum verborum coniugatione, excepta mem quia venit cum chiric. ¶ In voce paſſiua huius tertiæ coniugationis pręteritum habet primam litteram ſubſtā tialem cum pathach, vt Hieremias. 35. הוּקַם אֶת דִּבְרֵי יְהוֹנָדָב ideſt præualuerunt ſermones Ionadab. Præſens habet eandem primam litteram cum cameç, & in futuro cum pathach. In quo etiam futuro ſi verbum deſinat in aleph venit littera prima cum cameç, & eadem regula ob ſeruatur in præterito, vt Ezechi. 40. כִּי לְמַעַן הֵרְאוֹתָכָה הוּבָאתָ הֵנָּה ideſt quia, vt oſtendantur tibi adductus es huc,

UVA. BHSC. IyR_123

huc. Infinitiuus habet primam litteram cum pathach, ſicut futurum. Imperatiuo vocis paſſiuæ prima littera venit cum cameç, ſicut in præſenti. Sed in omnibus iſtis temporibus, quę habent primam litteram cum pathach, in fine clauſulæ ponitur cameç in eadem. ¶ Quarta cō iugatio horum verborum habet in præterito vltimam litteram duplicatam cum çere vel pathach, vt Threnorū primo, אֲשֶׁר עוֹלַל לִי ideſt quem vindemiauit me. In aliis temporibus, & modis ſequuntur regulam verborum regularium. ¶ De voce paſſiua ſufficienter dictum eſt in arte noſtra. ¶ De verbis, deinde deſinentibus in he, Quale eſt, גָּלָה ideſt reuelauit, & de terminatis in aleph, vt קָרָא ideſt vocauit, quia ſufficienter dictum eſt, in ſuis capitulis tertii libri noſtræ grammaticæ, nihil hic addimus de eorū Orthographia, & ſi forte aliquid deeſt, ex dictis in hoc capite quarto præcedente cum regulis generalibus primi capituli huius tractatus haberi poteſt. ¶ Certum hoc verbum, נָתַן ideſt dedit in præterito & præſenti, ſequitur Orthographiam verborum perfectorum, in futuro autem & imperatiuo ac infinitiuo thau littera media, quando requirit punctum vocalis. e. ille debet eſſe çere & cum dagues, vt Geneſis primo, וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם ideſt deditvel poſuit ea deo infirmamento cœli, ſed cum accentu macaph venit çegol loco çere, vt Pſalmo. 17. וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ ideſt dediſti mihi ſcutum ſalutis tuæ. ¶ De verbis duplicatis tandem dicamus, quod verbum duplicatum trium litterarum in præteriti habet primam litteram cum cameç,

ſecū

UVA. BHSC. IyR_123

ſecundam cum pathach ad modum primæ coniugatio/
nis verborum perfectorum, vt סָבַב ideſt circuiuit, ſed
in proceſſu coniugationis cameç primæ litteræ vertitur
in pathac ratione dagues ſequentis, vt Threnorum. 4.
תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן ideſt completa eſt iniquitas tua filia
ſion. Inuenitur tamen Leuitici. 25. vnum ex iſtis cum ca
meç loco pathach, vt וּמָךְ אָחִיךָ עִמּוֹ ideſt & attenuatus
fuerit frater tuus cum eo, ſed de hoc aliqui hebræi di/
cunt, quod eſt verbum vnius ſyllabæ, & ideo venit cum
cameç. ℂ In præſenti autē, & futuro, & in aliis modis ſe
quentibus obſeruant regulam monoſyllaborum, de qui
bus ſupra. Et ſimiliter in voce paſſiua primæ coniuga/
tionis, nam ſecūda carent. ℂ In tertia vero coniugatione
he præteriti venit cum çere. & ſimiliter prima littera ſub
ſtantialis verbi, vt Geneſis. 6. וַיְהִי כִּי הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב
ideſt & fuit cum cœpiſſent homines multiplicari, ſed in
proceſſu coniugationis he accipit pathach. ℂ In preſen
ti tempore littera mem vocis primæ ſingularis venit cū
çere. & ſimiliter prima littera ſubſtantialis, vt מְסֹבֵב ideſt
qui facit circundare. In aliis vocibus mem venit per ſe
ua. ℂ In futuro & aliis ſequentibus ſeruat regulam mo/
noſyllaborum, excepto puncto primæ litteræ ſubſtantia
lis, quia in iſtis venit per çere. ℂ De verbis autem dupli
catis quattuor litterarum, ſufficienter declarata eſt Ortho
graphia in tertio libro noſtræ grāmaticæ in ſuo capitu/
lo, Ideo hactenus de Orthographia verborum ſit ſatis.

ℂ Caꝑ. 6. & finale de Orthographia dictionum
indeclinabilium, non omnium, ſed notabiliorū.

Di/

UVA. BHSC. IyR_123

DIctionum indeclinabilium, quas Hebræi milla vocant, Orthographia quattuor regulis fere cō prehenditur, non tamen sine exceptionibus. ℂ Prima regula, quod omnes dictiones indeclinabiles monosyllabæ, quæ veniunt ad proportionem huius ponderis, פַּל pal scribuntur per pathach, vt רַב ideſt multum, עַד ideſt donec, vsque, sed in fine clausulæ debent scribi per cameç, vt Iudicum septimo, עוֹד הָעָם רָב ideſt adhuc populus est multus. Ab hac regula excipiuntur dictiones sequentes, quæ in omni loco scribuntur per cameç, vt אָז ideſt tunc, שָׁם ideſt ibi, vel illic, כָּל ideſt omnis, quando venit cum accentu machaph, alias per holem. ℂ Secunda regula, de eisdem monosyllabis venientibus ad proportionem huius ponderis פֶּל pel, quod debent scribi per çere, vt כֵּן ideſt ita, אֵין ideſt non. Ab hac regula excipiuntur dictiones sequentes, quæ scribuntur per çegol, vt אֶל ideſt ad, אֵת ideſt ad, quādo venit cum machaph, הֵן ideſt ecce, quando cum machaph, פֶּן ideſt ne forte. ℂ Tertia regula, quod omnes dictiones indeclinabiles pollysyllabæ terminatæ in vocalem. a. debent scribi cum pathach, etiam si fuerint ibi plures syllabæ eiusdem vocalis. a. & hoc nisi in fine dictionis ponatur aleph, aut he ociosa. Exemplum regulæ, vt אַחַר ideſt post, יַעַן ideſt propter. Exemplum de littera ociosa, sit hoc, מַטָּה ideſt infra, אָנָּא ideſt obsecro. Sed si prædictas dictiones veniunt in fine clausulæ debent scribi cum cameç, etiam si fuerint plures syllabæ tales, vt Deuteronomii. 28.

J.

UVA. BHSC. IyR_123

יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעֲלֶה מַעֲלֶה ideſt aſcendet ſuper te, eritq; te ſublimior. Ab hac regula excipiuntur dictiones ſequentes, quæ vbique ſcribendæ ſunt cum cameç ſi habeant vocalem.a. etiam ſi fuerint pluriſyllabicæ, vt מָחָר ideſt cras, כֹּכָה ideſt ſic, אָמְנָם vel אוּלָם ideſt vere vtique, יָשָׁר ideſt recte, אַבָל ideſt ſed, cuius ſola vltima ſyllaba habet cameç & prima cum pathach, in quo non excipitur à regula. ¶Quarta regula, quod omnes dictiones indeclinabiles incipientes ab aliqua iſtarum litterarum ב beth ל lamed מ mem, ſi habeant vocalem. e. ille debet eſſe ſeua, vt לְמַעַן ideſt propter, בְּעַד ideſt per vel pro, מְעַט ideſt parum. Sed duæ reperiuntur exceptiones de littera mem, vt מֵאַיִן ideſt vnde cum çere, מַה ideſt quid per çegol. ¶Omnes autem dictiones indeclinabiles, quæ ſub prædictis regulis quattuor non continentur, vario modo ſcribi ſolent, nam quædam earum referri poſſunt ad pondera nominum ſuperius poſita capite ſecundo huius tractatus, aliæ vero illa pondera non ſequuntur, vt ergo tollatur omnis ambiguitas punctuationis earum, ſigillatim eas his notabimus.

¶Præpoſitiones. לְמוֹ Ad, in, ſeua, holem.

אֵצֶל Prope, circa, çere, çegol. accentus in prima.

אַחֲרֵי Poſt poſtea, pathach duo, çere.

בַּעֲבוּר Propter, ob, pathac duo.

בִּגְלַל Propterea, pathach tertiæ litteræ.

עֵקֶב Eo quod, çere, çegol. accentum in prima.

לִפְנֵי Coram, ante, çere tertiæ litteræ.

לְבַד Solum, tantum, ſeua, pathach.

Con

UVA. BHSC. IyR_123

נֶגֶד Cõtra, è regione, çegol duo. accentus in prima.
נֹכַח Coram, contra, pathach. accentus in prima.
סָבִיב Circum, cameç cum iod ociosa.
עֵבֶר Trans, çere, çegol. accentus in prima.
עַלֵי Super, pathach, çere.
עַדֵי Donec, vsque, pathach, çere.
קָרוֹב Prope, cameç cum vau ociosa.
רָחוֹק Longe, cameç cum vau ociosa.

¶ Aduerbia. אָז Tunc, pathach duo.
תֶּמֶל Heri, seua in prima.
אֶתְמֹל Heri, çegol in prima.
אֶמֶשׁ Heri nocte, çegol duo. accentus in prima.
עֶרֶב Vesperi, duplex çegol. accentus in prima.
בֹּקֶר Mane, çegol. accentus in prima.
כְּבָר Iam, seua, cameç.
מִתָּחַת Infra, inferius. pathach duo. accentus in secũda.
מִמַּעַל Supra, superiꝰ. pathach duo. cũ dagues & accẽtu
אַיֵּה Vbi. pathach, çere, dagues in secunda. (i secũda
אֵי Vbi, çere cum iod ociosa.
מֵאַיִן Vnde, çere, pathach. accentus in secunda.
לְאַיִן Quo, qua, seua, pathach. accentus in secunda.
אֵיךְ Quomodo, çere cum iod ociosa.
אֵיכָה Quomodo, çere, cameç, iod ociosa.
אֵיכָכָה Quomõ, çere, cameç duo, iod ociosa. accẽtꝰ i se
מָתַי Quando, cameç, pathach. (cũda.
אָנָה Vbi, quo, duo cameç. accentus in prima.
אֵיפֹה Vbi, çere, cum iod ociosa.
לָמָּה Quare, duo cameç, dagues i secũda. accẽtꝰ i ꝑma

Qua-

UVA. BHSC. IyR_123

לָמָּה Quare, cameç, çegol. accentus in prima.
מַדּוּעַ Quare, duo pathach, cū dagues, & accētu ī secū (da.
זוּלָתִי Niſi, præter, cameç.
בִּלְעֲדֵי Niſi, præter, cameç, pathach.
בְּלִעֲדֵי Idem, cameç, çere.
אַיִן Ne, non, pathach, cum accentu in prima.
אֶפֶס Sed, duo çegol. accentus in prima.
לוּלֵי Niſi, çere in tertia.
אָכֵן Certe, vere, cameç, çere.
הֲכִי Idem, vel ita, vel bene, pathachateph.
הִנֵּה Ecce, çere, cum dagues in ſecunda.
אַחֲלַי Vtinam, tria pathach.
אַחֲלֵי Vtinam, duo pathach, çere.
אָמְנָם Vere, duo çegol.
נָכוֹן Certe, cameç cum vau ocioſa.
כַּמָּה Quantū, pathach, cameç cum dagues in ſecūda
זְעֵיר Parum, minus, ſeua, çere cum iod ocioſa.
אוּלַי Forte, forſitan, pathach.
יַחְדָּו Pariter, ſimul, pathach, cameç.
חֵי נַפְשִׁי Per vitā aiæ meæ, çere cū iod ocioſa, pathach.
יוֹתֵר Magis. accentus in prima, cū vau ocioſa, çere.
הֵאָח Euge, çegol, pathah.
אַלְלַי Væ, pathach, ſeua, pathach.
אֲשֶׁר Quod, pathach, çegol.
לָכֵן Propterea, cameç, çere.
הֲלֹא Nonne, nunquid, pathach.

¶ Orthograpiæ ſeu pūctuationis Hebraicæ. Finis.

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Habes igitur lector candidissime, in hoc volumine tria ad notitiam linguæ Hebraicæ latinis Theologis necessariam pertinentia, videlicet. Artem grammaticam, Vocabulariū Primitiuorū verborū & nominū, & tandē Orthographiam punctorum. Quæ tria satis breuiter & compendiose ex doctissimis autoribus excerpta, videntur sufficere cuilibet studioso per modum introductionis. quib⁹ habitis perse ipsum quilibet, alia omnia habere poterit, si copia librorum ei non defuerit. Nemo igitur his nostris introductionibus aliquid addere præsumat, quia esset laboriosum & inutile, nemo etiam detrahat aliquid ex eis, quia rem necessariam ad intelligentiam sacræ scripturæ veteris Testamenti tolleret procul dubio. Vale.

¶ AD LECTOREM.

ERACTIS OPTIME lector Arte grammatica, ac dictionario, omnibusque traditis, quæ ad Hebræę linguæ plenam cognitionem sufficiebāt, Visum nobis est nō in iucūdū, neqꝫ inutile futurū, si eam epistolā, quàm ad Hebræos, qui Romæ degūt, olim ego misi, ad eorū Errores reuincendos, peruicatiāqꝫ contundendā Hebræo sermone conscriptam subiungere mus,

UVA. BHSC. IyR_123

mus, Nam & multa in ea sunt scitu digna ex sacra scriptu ra deprompta, quæ ad doctrinam, & ad lectionis oblecta tionē facere possunt. Et ad huius instituti rationē, hoc est ad linguæ hebreæ notitiam nimiū conducunt, propterea quod pleraq; argumenta, quib⁹ hic agimus, ex Artis grā maticæ documētis, ac vocabulorū significationib⁹, (quæ duo apud hebræos plurimū valent) petita sunt, roburq; accipiunt, vnde huius linguę studiosis adiumenti, atq; vti litatis multum accedet. ac postremo vt in huius epistolæ lectione velut in præludio incipiant iam nūc, qui his litte ris vacāt, periclitari, ad sanctæ scripturæ, qđ est opus gra uius, maiusq;, intellectū. vt autem hoc nostrū munusculū grati⁹ foret, & magis acceptū, ac plus opis, atq; emolumē ti, posset afferre, curauimus cū interpretatione latina eam emittere, verbū verbo reddētes/dūtaxat/fidi interpretes, ac nimis familiariter nō quęsito orationis ornatu, sed mū dis, ac simplicibus verbis, quib⁹ melius potuit in alteram linguā transferri, quo tantū intelligeretur, neq; enim vel alia re opus nunc erat, aut aliud fieri potuisset, vt senten tiam sermone hebræo cōprehensam latinis auribus fideli ter trāsmitterem⁹. & in summa noster animus fuit, vt stu diosos huius linguæ aliquantū iuuaremus, & vt christia næ nostrę fidei veritas, Refutatis hebręis, magis eluceret, gloriaq;, ac decus eius ipsorum confusione clarius splen desceret. pro quorum vtroq; tuum candorem, atq; huma nitatē, fac lector optime, amice nobis impertias. Vale.

UVA. BHSC. IyR_123

Hispanię ex regno autor misit quā epistola
אִגֶּרֶת שֶׁשָּׁלַח הַמְּחַבֵּר מִמַּלְכוּת סְפָרַד
Romana in vrbe q̄ sunt Judęos ad
אֶל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בִּמְדִינַת רוֹמָה
in sua ꝑtinatia eos ad reꝑhēdēdū.
לִתְכּוֹשׁ אֹתָם בִּמְשׁוּבָתָם :

CAP. PRIMVM.

et circuituū ei⁹ Romana ꝯgregatio.i.ꝓbi ꝟtutꝫ hoīes.
אַנְשֵׁי חָיִל קְהַל רוֹמָה וּסְבִיבוֹתֶיהָ·
me audite. clamito o viri ad vos
אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא : שִׁמְעוּ אֵלַי Prouer bio.viij.
audiui q̄a ad vos loq̄r de reb⁹ magnis q̄m
כִּי נְגִידִים אַדַּבֵּר אֲלֵיכֶם· כִּי שָׁמַעְתִּי אֶת Prouer bio.viij.
et sapiētię sciētię inuētores ī vobis sūt ꝙ famā vr̄am
שִׁמְעָכֶם· כִּי יֵשׁ בָּכֶם מוֹצְאֵי דַעַת וְחֹכְמָה·
nomē mihi ad ꝯparādū nō. astutiā insipiētib⁹ ad dādā
לַתֵּת לִפְתָאִים עֹרְמָה·· לֹא לַעֲשׂוֹת לִי שֵׁם Prouer bio.ꝑmo.
viā vr̄am ad dirigēdū sed ad vos hęc scribo ego
אָנִי כּוֹתֵב אֶת אֵלֶּה לָכֶם· אָכֵן לְיַשֵּׁר דַּרְכְּכֶם·
ꝛ ad visitādū dn̄i in decorē ꝛ ad vidēdū rectitudinꝫ ī semita
בִּנְתִיב יֹשֶׁר· וְלַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר ps.xxvj.
suscitauerūt me idcircoq̄ ꝟba mea locut⁹ sū in tēplū ei⁹
בְּהֵיכָלוֹ דִּבַּרְתִּי דְּבָרַי· וְעַל כֵּן הֶקִיצוּנִי
quę iustitię ꝟba ad vos ad scribēdū cogitatiōes meę
רַעְיוֹנַי לִכְתּוֹב לָכֶם דִּבְרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר
vt reuelarē ardēs q̄si ignis cor meū sup ascēderūt iādiu
מִיָּמִים עָלוּ עַל לְבָבִי כְּאֵשׁ בּוֹעֵרָה· לְגַלּוֹת
hoc q̄ audiat ī vob̄ q̄s ? legis mysteria vobis Esa.xlij.
לָכֶם סִתְרֵי הַתּוֹרָה : מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת

UVA. BHSC. IyR_123

Esa.xlj. quis retro quę venere ⁊ renũciet ⁊ audiat auscultet
יַקְשִׁיב וְיִשְׁמַע וְיַגִּיד הָאוֹתִיּוֹת לְאָחוֹר · מִי
Esa.xlij. sicut distorta via nõne Jacob i cõculcationẽ ḋdit
נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב · הַלֹּא הַדֶּרֶךְ הֶעָקֹב · כְּמוֹ
⁊ post ãbulare in vijs ei⁹ voluerũt ⁊ nõ ibi dixit
שֶׁאָמַר שָׁם וְלֹא אָבוּ בִּדְרָכָיו הָלוֹךְ: וְאָחַר
dicere vult cor sup posuerit ⁊ nõ dixit hoc
זֶה אָמַר וְלֹא יָשִׂים עַל לֵב: רוֹצֶה לוֹמַר
⁊ ad itelligẽdũ ad sciẽdũ cor sup q̇ ponat in eis nõẽ q̇a
כִּי אֵין בָּהֶם מֵשִׂים עַל לֵב לַדַּעַת וּלְהָבִין ·
sua nõ in terra captiuati sũt quo die ex qd̃
כִּי מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר גָּלוּ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם ·
ablata est hũc in diẽ vsq̃ illas gẽtes inter
בֵּין הַגּוֹיִם הַהֵם · עַד הַיּוֹם הַזֶּה נִטָּלָה
Hie.xlix. ⁊ p̃ncipes eoꝝ abijt i captiuitatẽ ⁊ rex eoꝝ elatio eoꝝ
גַּאֲוָתָם וּמַלְכָּם בַּגּוֹלָה הָלַךְ וְשָׂרֵיהֶם
nõ est q̇b⁹ q̃si oues oẽs ipsi ⁊ facti sũt corã eis
לִפְנֵיהֶם · וְהָיוּ כּוּלָּם כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין
⁊ dixerũt deuorauerũt eos ⁊ inimici eorũ pastor eis
לָהֶם רֹעֶה · וְצָרֵיהֶם אֲכָלוּם וַיֹּאמְרוּ
Hiere.l. a d̃o circũdederẽt eos multę ⁊ tribulatiões peccauim⁹ nõ
לֹא נֶאְשָׁם · וְצָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּם עַד
Jone.iij. ⁊ fletũ ⁊ lamẽtationẽ ieiuniũ ⁊ cõuocauerũt nũer⁹ vtnõ sit
אֵין מִסְפָּר · וַיִּקְרְאוּ צוֹם וּמִסְפֵּד וּבְכִי
ij.Re.vj. ⁊ frusti carnis similę frixę oleo loco puluerẽ ⁊ spserũt
וַיִּזְרְקוּ עַפָּר · מְקוֹם אֲשִׁישָׁה וְאֶשְׁפָּר ·
q̇a auditio ⁊ nõ erat q̇ respõderet neq̃ vox ⁊ nõ erat
וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה וְאֵין קָשָׁב · כִּי
p̃s. cv.et cvj. perijt ⁊ spes eoꝝ saluatoris sui dei obliti sũt
שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם וְתִקְוָתָם אַבָּדָה ·

edu

UVA. BHSC. IyR_123

edumeo sub ⁊ debilitabant̃ ābulabāt ⁊ cotidie
וְתָמִיד הוֹלְכִים וְדַלִּים · תַּחַת אֱדוֹם
in diē vsq; vnq̃ erigent̃ ⁊ nō et Jsmaelitis.
וְיִשְׁמְעֵאלִים · וְלֹא יָקוּמוּ לְעוֹלָם עַד יוֹם
⁊ ipsi surgere adijciet nō cecidit q̃a iudicij Amos.v
הַדִּין · כִּי נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם · וְהֵם
ante eos trāsijt ille aūt Messiā suū hodie sperāt Genesis.
מְקַוִּים הַיּוֹם לִמְשִׁיחָם · וְהוּא עֵבֶר לִפְנֵיהֶם xxxiij.
⁊ nō ꝓphetię oēs cōpletę sūt in ipso in quo
אֲשֶׁר בּוֹ נִשְׁלְמוּ כָּל הַנְּבוּאוֹת וְלֹא
dies eoꝝ i vanitate ⁊ ꝯsūpsit mirabilib⁹ ei⁹ crediderūt ps.lxxvij
הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאֹתָיו וַיְכַל בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם ·
ablatū est ⁊ ꝓpterea cū eo rectū nō erat coꝛ eoꝝ q̃a
כִּי לִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ · וְעַל כֵּן נִמָּלָה
credentibus ⁊ data sūt ⁊ deuitię eoꝝ ⁊ d̃coꝛ eoꝝ robur eoꝝ
כֹּחָם וַהֲדָרָם וְעֹשְׁרָם וְנִתָּנוּ לַמַּאֲמִינִים
in vrbe hodie videtis vos quos ⁊ hi sūt in eū
אֵלָיו וְהֵם אֲשֶׁר אַתֶּם רוֹאִים הַיּוֹם בִּמְדִינַת
sāctuariū suū vnicorn⁹ sic̃ ⁊ ędificauit mūdo ⁊ i toto Roma ps.lxxvij
רוֹמָה וּבְכֹל הָעוֹלָם · וַיִּבֶן כְּמוֹ רָמִים מִקְדָּשׁוֹ
in simplicitate ⁊ pauit eos i sęculū q̃ fūdauit eā in terra
בְּאֶרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם · וַיִּרְעֵם בְּתֹם
hoc ⁊ pri⁹ duxit eos manuū suaꝝ ⁊ i prudētijs coꝛdis sui
לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יַנְחֵם · וְקוֹדֶם זֶה
vt reuelaret̃ cui⁹ glossa ē Judę tribum ⁊ elegit dixit
אָמַר וַיִּבְחַר אֶת שֶׁבֶט יְהוּדָה שֶׁפֵּירוּשׁוֹ לְהִגָּלוֹת
manuū meaꝝ ⁊ imūditia coꝛd⁹ mei i simplicitate ⁊ ego i ea Gen.xx.
בּוֹ : וַאֲנִי בְּתָם לְבָבִי וּבְנִקְיוֹן כַּפַּי
voluerit⁹ si pacis ꝟba ad vos scribere hoc feci
עָשִׂיתִי זֹאת לִכְתּוֹב לָכֶם דִּבְרֵי שָׁלוֹם · אִם תֹּאבוּ

UVA. BHSC. IyR_123

qđ est ꝛ oñe cõmedetis fructꝰ vñ optimũ me audire
לִשְׁמֹעַ אֲלֵי טוּב פְּרִיכֶם תֹּאכֵלוּ · וְכָל אֲשֶׁר
qđ ad oñe ad rñdẽdũ vobꝭ: vobꝭ ãnũciabo ī corde vro
בְּלִבְבֶכֶם אַגִּיד לָכֶם לַהֲשִׁיבְכֶם לְכָל אֲשֶׁר
Eccls. septimo. sciẽtię ad xpm cũ ira auscultetis ꝛ nõ petieritis
תִּשְׁאֲלוּ: וְאַל תַּקְשִׁיבוּ בְּחֵמָה לְדִבְרֵי חָכְמָה
Eccls. septimo. in ira spũs vꝝ turbet ꝛ nõ argẽti sicut ũbra sũt quę
אֲשֶׁר הֵם כְּצֵל הַכֶּסֶף · וְאַל יְהֵהַל רוּחֲכֶם בְּכַעַס
Prouer bio. iij. sapiẽtes gloriã: qm̃ reqescet stultoꝝ in sinu quę
אֲשֶׁר בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ כִּי כָבוֹד חֲכָמִים
ꝛ videte ꝛ scitote vãi facti sũt ī vãitate ꝛ ãbulãtes possidebũt
יִנְחָלוּ · וְהוֹלְכֵי בַּהֲבָל יֵהָבֵל · וּדְעוּ וּרְאוּ
Esa. xxx. qm̃ cõstãtẽ ptinatiã vẽtilabro dispgit deus quod
אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים זוֹרֶה בַּרְחַת מְשׁוּבָה נָצַחַת · כִּי
antrorsum ꝛ nõ retrorsum ãbulastis hũc diem vsq
עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַלַכְתֶּם אָחוֹר וְלֹא לְפָנִים ·
sup vos vidẽs ego qa. prioribus sicut i diebꝰ
כַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים · כִּי אֲנִי רוֹאֶה עֲלֵיכֶם
prioribus maiores ꝛ malas multas tribulatiões
צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת גְּדוֹלוֹת מִן הָרִאשׁוֹנוֹת
cõuersi fueritꝭ nisi sanari poteritis nõ aqbꝰ
אֲשֶׁר לֹא תוּכְלוּ לְהֵרָפֵא אִם לֹא תָּשׁוּבוּ
nolite ꝛ nũc sanctę fidei nrę ad credẽdũ
לְהַאֲמִין אֲמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה: וְעַתָּה אַל
Esaias. xxviij. cõsumationẽ qa vincula vra iualescãt ne forte illudere
תִּתְלוֹצָצוּ פֶּן יֶחֱזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם · כִּי כָלָה
sup vos audiui ꝛ abreuiationẽ
וְנֶחֳרָצָה שָׁמַעְתִּי עֲלֵיכֶם:

CAP. SECVNDVM.

UVA. BHSC. IyR_123

vocẽ suã? dat ꝛ itellect⁹ clamitat sapiẽtia nũqd nõ Prouer bio. viij.
הֲלֹא חָכְמָה תִקְרָא וּתְבוּנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ׃
a deo absit me audite cordati viri ideo Job. 34.
לֶכֶן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלִילָה לָאֵל
ꝛ cõsiderate ꝛ videte ꝛ scitote iniqtas ꝛ ab oipotẽte ipietas
מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל׃ וּדְעוּ וִרְאוּ וְחִקְרוּ
sanctam fidẽ nostrã credẽtes qõ ꝛ inuenietis
וְתִמְצְאוּ כִּי לְמַאֲמִינֵי אֲמוּנָתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה
pfectionis excessũ sciẽtijs i oĩb⁹ hodie habent
יֵשׁ לָהֶם הַיּוֹם בְּכָל הַחָכְמוֹת יִתְרוֹן הַכֹּשֶׁר
ꝛ vsq; ad a ꝓncipio veri ordinꝫ ꝛ stabilimẽtũ supvos
עֲלֵיכֶם וְיִסּוֹד סֵדֶר אֲמִיתַּי מֵתְּחִלָּה וְעַד
librox vr̃ox ꝛ maximã librox eox ptẽ cũ ego videre: nã finẽ
סוֹף׃ כִּי בְּרֹאשִׁתִּי קְצַת סְפָרֵיהֶם וְרוֹב סִפְרֵיכֶם׃
ꝛ sursum grãmaticę a sciẽtia qõ ꝛ vos testificor Deu. xxx
הַעִידוֹתִי בָּכֶם׃ כִּי מֵחָכְמַת הַדִּקְדּוּק וַמַּעְלָה
pfectiõis ordine optime didicerũt sciẽtias oẽs vsq; ad
עַד כָּל הַחָכְמוֹת לָמְדוּ הֵיטֵב בְּסֵדֶר תֵּיקוּן
veritas ꝛ ecce pfecte ꝛ pſideraui ꝛ curaui rectitudinꝫ
הַיּוֹשֶׁר׃ וְדָרַשְׁתִּי וְחָקַרְתִּי הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת Deu. xiij.
ꝛ pfectio eox fidelium rectitudo ꝙa x̄bũ rectũ ẽ
נָכוֹן הַדָּבָר כִּי יָשְׁרוּת הַמַּאֲמִינִים וְתִיקוּנָם
dño a fuit sciẽtia eox cũ ꝛ humilitas eox
וְשִׁפְלוּתָם עִם חָכְמָתָם הָיְתָה מֵאֵת יְהוָה׃
dei est x̄bũ i captiuitate vr̃a supbiã vr̃am ꝛ ꝓpter
וּבַעֲבוּר זְדוֹנְכֶם בְּגָלוּתְכֶם דְּבַר אֱלֹהִים
vos vt saluet a vob⁹ valde ꝛ elõgatũ mirabile
נִפְלָאת וְרָחוֹקָה מְאֹד מִכֶּם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם
et ꝓterea inferni ꝛ a iudicio inimici de manu
מִיַּד שׁוֹנְאֵכֶם וּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנָּם׃ וְעַל כֵּן

UVA. BHSC. IyR_123

et captiuitas pauptas qd̄ sapiētes vr̄i dixerūt
אָמְרוּ חַכְמֵיכֶם · כִּי עֲנִיוּתָא וְגָלוּתָא
Gen.xlix est fortis qm̄ furorē eoꝝ ꝓpter in Jsrael sūt pulchrę
יָפוֹת לְיִשְׂרָאֵל · בַּעֲבוּר אַפָּם כִּי עַז
vtriusq; cū cōtritionē q̄a est dura q̄a ⁊ ira eorum
וְעֶבְרָתָם כִּי קַשָּׁתָה · כִּי בְּפִיד שְׁנֵיהֶם
Job.24 in habitationē collocassēt eos ⁊ si torrēs sic p̄uaricati sūt
et.vj. בָּגְדוּ כְּמוֹ נַחַל וְאִם יוֹשִׁיבוּם בָּנְוֵה
Job.iiij. ī ęternū tributi absq; quietis ⁊ req̄etionib⁹ pacis
alias. שָׁלוֹם וּבִמְנוּחוֹת שָׁאֲנָנוֹת מִבְּלִי מִסִּים לַנֶּצַח
מֵשִׂים ⁊ fortes eorū nihil fierēt p̄ncipes eoꝝ ⁊ oēs perirēt
i.q̄ ponat יֹאבֵדוּ וְכֹל שָׂרֵיהֶם יִהְיוּ אָפֶס · וְגִבּוֹרֵיהֶם
Esa.34. liberati fuerūt ꝑtinatiā eorū ⁊ ad sanādū cōtererētur
Hie.xlvj יוּכָּתוּ · וְלִרְפּוֹא מְשׁוּבָתָם נִצְלוּ
q̄a sua nō in terra cordis timore ī seruitute sua
בְּעַבְדוּתָם בְּמֹרֶךְ לֵבָב בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם · כִּי
cōuertētur ex eis remāserint qui oēs dierū ī fine
לְקֵץ הַיָּמִים כָּל אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ מֵהֶם יָשׁוּבוּ
ad Jesū ⁊ aspiciēt ⁊ miserebit̄ illoꝝ sanctā ad fidē nr̄am
לְאֶמּוּנָתֵנוּ הַקְדוֹשָׁה וִירוּחָמוּ וְיַבִּיטוּ לְיֵשׁוּעַ
Zacha. domū sup ⁊ effundā scriptū est sicut Christū nr̄m
xij. מְשִׁיחֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְשָׁפַכְתִּי עַל בֵּית
Joā.xix. gratię spiritū Jerusalē habitatores ⁊ sup Dauid
דָּוִד וְעַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם רוּחַ חֵן
cōfixerūt quem ad me ⁊ aspiciēt ⁊ misericordię
וְתַחֲנוּנִים וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֶת אֲשֶׁר דָּקָרוּ ·
reliquę familię oēs dixit hoc ⁊ post
וְאָחַר זֶה אָמַר כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת
q̄ cōuertent̄ dicere vult seorsum familię familię
מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבַד · רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁיָּשׁוּבוּ
ad fi

UVA. BHSC. IyR_123

ad fidem reliquę familię oēs ꝛ aſpiciēt
וְיַבִּיטוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת לְאֻמּוֹתָ
Zacharias ꝛ ecce cōfixerūt quē chriſti nr̄i Ieſu
יְשׁוּעַ מְשִׁיחָנוּ אֲשֶׁר דָּקָרוּ : וְהִנֵּה זְכַרְיָהוּ
myſterio ſup hoc in loco ꝛ teſtificat ꝰ ē ꝓphauit ꝓpha
הַנָּבִיא נִבָּא וְהֵעִיד בַּמָּקוֹם הַזֶּה עַל סֹתֶר
ꝛ dictio ad me ꝛ aſpiciēt ꝺa dixit ꝓpterea trinitatis
הַשִּׁלּוּשׁ לְפִי שֶׁאָמַר וְהִבִּיטוּ אֵלַי וּמֵלֹת
ꝛ legitur elau.i. ad eū ſcripta ē libris i aliqbꝰ elai.i. ad me
אֵלַי בְּמִקְצַת סְפָרִים כְּתוּבָה אֵלָיו וְנִקְרֵאת
ſanctus ꝛ ſpirit ꝰ ꝛ fili ꝰ pater ꝺa ad ꝺiſignāꝺū elai.i. ad me
אֵלַי לְהוֹרוֹת כִּי אָב וּבֵן וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
ſcriptura teſtificata ē filiū ꝓpter ꝺa vnū totū eſt
הַכֹּל אֶחָד : כִּי עַל הַבֵּן הֵעִיד הַכָּתוּב
ſimilis quarti ꝛ ſpecies q̄ dixit Daniel in libro
בְּסֵפֶר דָּנִיֵּאל שֶׁאָמַר וְרָוִיה דִּי רְבִיעָאָה דְּמֵה
myſteriū ꝓpter ibi ſcriptū ē ꝛ itē dei filio Dani.iij.
לְבַר אֱלָהִין : וְעוֹד כָּתוּב שָׁם עַל הַסֹּתֶר
ꝛ ecce noctis in viſione aſpiciebam hoc magnū Dañ.vij.
הַגָּדוֹל הַזֶּה חֲזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי לֵילְיָא וַאֲרוּ
ꝛ vſq; ad veniebat hoīs q̄ſi fili ꝰ cœli nubib ꝰ cū
עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה הֲוָא וְעַד
obtulerūt eū ꝛ incōſpectu ei ꝰ ꝓuenit dierū antiquū
עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָא וּקְדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי :
populi ꝛ oēs ꝛ regnū ꝛ honorē poteſtatē ꝺedit ꝛ ei
וְלֵה יְהַב שָׁלְטָן וְיֵקָר וּמַלְכוּ וְכָל עַמְמַיָּא
poteſtas eius ſeruient ipſi ꝛ linguę tribus
אוּמַיָּא וְלִישָׁנַיָּא לֵה יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵה
nō qō ꝛ regnū ei ꝰ auferet nō q̄ ęterna poteſtas
שָׁלְטָן עָלַם דִּי לָא יֶעְדֵּא וּמַלְכוּתֵה דִּי לָא

UVA. BHSC. IyR_123

in loco ⁊ testificat⁹ ē ꝓphetauit Daniel ecce q̄a corrūpet
תִּתְחַבָּל: כִּי הִנֵּה דָּנִיאֵל נִבָּא וְהֵעִיד בַּמָּקוֹם
q̄ redemit viui dei filij redēptionē ꝓpter hoc
הַזֶּה עַל גְּאוּלַת בֶּן אֱלֹהִים חַיִּים שֶׁנָּאַל
ad regnū ⁊ duxit eos sanctos patriarchas
אֶת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְהוֹלִיכָם לְמַלְכוּת
in visione sua Daniel dixit ꝓpter eū q̄a cœlorū
הַשָּׁמַיִם· כִּי עָלָיו אָמַר דָּנִיאֵל בְּחֶזְיוֹנוֹ
post scriptū ē sicut corrūpet nō qđ ⁊ regnū ei⁹
וּמַלְכוּתֵהּ דִּי לָא תִתְחַבָּל · כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אַחַר
dei altissimi sancti regnum suscipiēt aūt hoc
זֶה וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין
sęculū ⁊ vsq; ī sęculū vsq; ī regnum ⁊ obtinebūt
וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד עָלְמָא וְעַד עָלַם
mūdi regnū ꝓpter hoc est rectū nō q̄a sęculorū
עַלְמַיָּא: כִּי לֹא יִתָּכֵן זֶה עַל מַלְכוּת הָעוֹלָם
Job.xiiij ira ⁊ satur dierū breuis ipse ē ecce q̄a hui⁹
הַזֶּה· כִּי הִנֵּה הוּא קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז:
Gabriel angelus quā dixit alia autoritas ⁊ itē est
וְעוֹד רְאָיָה אַחֶרֶת שֶׁאָמַר הַמַּלְאָךְ גַּבְרִיאֵל
Dañ.ix. sexaginta hebdomadas ⁊ post Danieli in visione
בֶּחָזוֹן לְדָנִיאֵל וְאַחֲרֵי הַשָּׁבוּעִים שִׁשִּׁים
vt iterū dixit hoc ⁊ prius Christ⁹ occidet ⁊ duas
וּשְׁנַיִם יִכָּרֵת מָשִׁיחַ· וְקוֹדֶם זֶה אָמַר לְהַשִּׁיב
hebdomades ducē christū vsq; ad Jerusalē ędificet
וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם עַד מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבוּעִים
aduētū ⁊ vsq; ad inde qđ fuit sic q̄a septem
שִׁבְעָה · כִּי כֵן הָיָה כִּי מִשָּׁם וְעַד בִּיאַת
q̄a ſm numerū suū hebdomades hę fuerūt christi
הַמָּשִׁיחַ הָיוּ אֵלֶּה הַשָּׁבוּעִים בְּמִסְפָּרָם כִּי

qđ

UVA. BHSC. IyR_123

qđ dicit inuenim⁹ sicut annoꝝ hebdomades ip̄ę sūt
הֵם שָׁבוּעֵי שָׁנִים: כְּמוֹ שֶׁמָּצָאנוּ שֶׁאוֹמֵר
fuit lata sētētia ⁊ deiceps ⁊ inde annoꝝ hebdomadas
שַׁבְּתוֹת שָׁנִים · וּמִשָּׁם וַהֲלְאָה נִגְזָרָה Leuiti. xxv.
⁊ ciuitatē ibi scriptū ē sicut vt đstrueret̄ de Jerusalē
יְרוּשָׁלַיִם לְהֵחָרֵב · כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם וְהָעִיר
dixit ⁊ sic vēturo cū duce ppl's dissipauit et sanctuariū
וְהַקֹּדֶשׁ יַשְׁחִית עַם נָגִיד הַבָּא · וְכֵן אָמַר
aboiatiōes ⁊ erūt i tēplo ⁊ sacrificiū hostia deficiet vltra
עוֹד יַשְׁבִּית זֶבַח וּמִנְחָה וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים
pseuerabit ⁊ finem ꝯsumationē ⁊ vsq; ad đsolatiōes
מְשׁוֹמֵם וְעַד כָּלָה וְנֶחֶרְצָה תִּתַּךְ עַל
nō eo quod fuit hęc ⁊ destructio desolatio
שׁוֹמֵם : וְהַחֹרְבָּן הָזֶה הָיָה עַל אֲשֶׁר לֹא
oīa ⁊ scietis ⁊ itelligite christū nr̄m i Jesum crediderūt
הֶאֱמִינוּ לְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ : וּבִינוּ וְתֵדְעוּ כָּל
in ꝓphetijs q̄ scripta sūt verbis oīb⁹ ex hęc
אֵלֶּה מִן כָּל הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים בַּנְּבוּאוֹת
i scriptura multę alię autoritates sūt ⁊ itē his
הָאֵלֶּה : וְעוֹד יֵשׁ רְאָיוֹת אֲחֵרוֹת רַבּוֹת בַּכָּתוּב
⁊ ad redēptionē ei⁹ viui dei filij Christi ad aduētū
לְבִיאַת הַמָּשִׁיחַ בֶּן אֱלֹהִים חַיִּים וְלִגְאוּלָתוֹ
loquar breuitatis ꝑ viā sed trinitatis ⁊ ad mysteriū
וּלְסֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ אַךְ · בְּדֶרֶךְ קוֹצֶר אַדַּבֵּר
ascēdit q̄s salomon qđ dixit inuenim⁹ q̄a ad vos
אֲלֵיכֶם כִּי מָצָאנוּ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה מִי עָלָה Prouer bio. xxx.
q̄s i manib⁹ suis spiritū cōtinuit q̄s atq; đscēdit i cœlū
שָׁמַיִם וַיֵּרָד מִי אָסַף רוּחַ בְּחֹפְנָיו מִי
terios oēs suscitauit q̄s q̄si i vestimēto aq̄s colligauit
צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל קַצְוֵי
terrę

UVA. BHSC. IyR_123

nosti si filij ei⁹ nomē ⁊ qđ nomē ei⁹ qđ est terrę
אֶרֶץ מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע ·
ī sciētia sua Salomon ⁊ testificat⁹ ē đ filio fecit mētionē qa
כִּי הִזְכִּיר הַבֵּן · וְהֵעִיד שְׁלֹמֹה בְּחָכְמָתוֹ
qa ⁊ dixit in deo qđ est trinitatis mysterio sup
עַל סֶתֶר הַשִּׁילוּשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּאֱלוֹהַּ וְאָמַר כִּי
sciuimus nō essentię nomē ⁊ mysteriū hoc mysteriū
הַסֶּתֶר הַזֶּה וְסֶתֶר שֵׁם הָהֲוָיָה לֹא יָדַעְנוּ :
qui oēs qa ad ꝓbādū alia autoritas ⁊ itē
וְעוֹד רְאָיָה אַחֶרֶת לְנַסּוֹת כִּי כָּל אֲשֶׁר
sanctam ad fidē nr̄am cōuertent̄ ex vobis remāserint
יִשָּׁאֲרוּ מִכֶּם יָשׁוּבוּ לְאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה ·
Esa.x. Jacob reliqę cōuertētur reliqę Esaias qa dixit
שֶׁאֲמַר יְשָׁעְיָהוּ שְׁאַר יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב
remanens qa dicere vult fortē deū ad
אֶל אֵל גִּבּוֹר · רוֹצֶה לוֹמַר כִּי הַשְּׁאֵרִית
Jesus q est fortis q vocat̄ ad deū cōuertet̄ ex eis
מֵהֶם תָּשׁוּב לָאֵל הַנִּקְרָא גִּבּוֹר שֶׁהוּא יֵשׁוּעַ
natiuitatis ei⁹ in ꝓphetia scriptū est sicut Christus nr̄
מְשִׁיחֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּנְבוּאַת יְלִידָתוֹ
Esa.ix. ⁊ postea fortē deū cōsiliariū admirabilē nomē ei⁹ ⁊ vocauit
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר · וְאַחַר
glossa ei⁹ est qa pacis p̄ncipē p̄rez ęternitat̄ vocauit eū
קְרָאוֹ אֲבִיעַד שַׂר שָׁלוֹם · כִּי כֵּירוּשׁוֹ
in ęternū pax eis esset cognouissent eū qđ postq̄
שֶׁאַחַר שֶׁיַּכִּירוּהוּ יִהְיֶה לָהֶם שָׁלוֹם לָעַד :
⁊ testificat⁹ est ꝓphetauit ꝓpha Esaias ⁊ ecce
וְהִנֵּה יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא נִבָּא וְהֵעִיד
quę nō vos verba sup hoc in loco
בַּמָּקוֹם הַזֶּה עַל הַדְּבָרִים שֶׁאֵינְכֶם

qđ

UVA. BHSC. IyR_123

qđ credere in oculis vr̃is durũ est q̃a creditis
מָאֲמִינִים · כִּי יִקְשֶׁה בְּעֵינֵיכֶם לְהַאֲמִין · כִּי
dei filiꝰ fuisset in lege ꝓmissus Messias
הַמָּשִׁיחַ הַגָּדוּר בַּתּוֹרָה יִהְיֶה בֶּן אֱלֹהִים
ex muliere ⁊ natus ⁊ Messias ⁊ homo ⁊ deus
וֵאלֹהִים וְאָדָם וּמָשִׁיחַ וִילוּד מֵאִשָּׁה ׃
in ꝓphia cõmemorata sũt oĩa illa hęc ⁊ verba
וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כּוּלָּם נִזְכָּרִים בַּנְּבוּאָה
filiꝰ nobis natꝰ est puer q̃a scriptũ est sicut hac Esa.ix.
הַזֹּאת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ בֶּן
humerũ eiꝰ sup imperiũ ⁊ fuit nobis datꝰ est
נִתַּן לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ
fortẽ deũ cõsiliariũ admirabilẽ nomẽ eiꝰ ⁊ vocauit
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר
⁊ patrẽ filiũ q̃a vocauit eũ pacis p̃ncipẽ p̃rez ęternitatꝭ
אֲבִיעַד שַׂר שָׁלוֹם · שֶׁקְּרָאוֹ בֵּן וְאָב
ex muliere ⁊ natum ⁊ Messiã ⁊ hoĩem ⁊ deum
וֵאלֹהִים וְאָדָם וּמָשִׁיחַ וִילוּד מֵאִשָּׁה ׃
immanuel nomẽ eius ⁊ vocabis dixit ⁊ prius
וְקוֹדֶם אָמַר וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל
⁊ hoc est deus nobiscũ q̃a erit dicere q̃a vult
שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר שֶׁיִּהְיֶה עִמָּנוּ הָאֵל וְזֶהוּ
q̃a aliud mysteriũ ⁊ itẽ deus qđ erit ad designãdũ
לְהוֹרוֹת שֶׁיִּהְיֶה אֵל׃ וְעוֹד סֶתֶר אַחֵר · כִּי
inuentam fœmininã ꝓpter denotat vecarath dictio
מִלַּת וְקָרָאת מוֹרָה עַל נְקֵבָה נִמְצֵאת ·
Maria cũ loq̃tur hęc ꝓphetia q̃a
כִּי הַנְּבוּאָה הַזֹּאת מְדַבֶּרֶת עִם מִרְיָם
in ãnũciatiõe angelꝰ ei dixit sicut virgine
הַבְּתוּלָה כְּמוֹ שֶׁאָמַר לָהּ הַמַּלְאָךְ בַּבְּשׂוֹרָה

Esa.

UVA. BHSC. IyR_123

Luce. i. Esaię xba q̃a Jesum nomẽ eiꝰ ⁊ vocabis
וְקָרַאת שְׁמוֹ יְהוֹשֻׁעַ · כִּי דִבְרֵי יְשַׁעְיָהוּ
eadem sũt nũciãtis angeli ⁊ xba ꝓphetę
הַנָּבִיא וְדִבְרֵי הַמַּלְאָךְ הַמְּבַשֵּׂר הֵם אַחָדִים :
Ezequiam ꝓpter dictę fuerũt hę ꝓphetię ⁊ si
וְאִם הַנְּבוּאוֹת הָאֵלֶּה נֶאֶמְרוּ עַל חִזְקִיָּהוּ
cõpleta fuerũt nõ ecce dicitis vos sicut regem
הַמֶּלֶךְ כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים · הִנֵּה לֹא נִשְׁלְמוּ
qđ dixit deꝰ fuit nõ q̃a verba hęc ĩ eo
בּוֹ אֵלֶּה הַדְּבָרִים · כִּי לֹא הָיָה אֵל שֶׁאָמַר
vice q̃ vocauit eũ pr̃ęternitatis fuit neq; nobiscũ deꝰ
עִמָּנוּאֵל · וְלֹא הָיָה אַבִיעַד שֶׁקְּרָאוֹ פָּעַם
ecce ꝓphia q̃a ⁊ itẽ ⁊ pr̃ęternitatis deꝰ altera
אַחֶרֶת אֵל וַאֲבִיעָד : וְעוֹד כִּי נְבוּאַת הִנֵּה
ibi scriptũ ẽ sicut Dauid domui dicta fuit virgo
הָעַלְמָה נֶאֶמְרָה לְבֵית דָּוִד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם
Esa. vij. cũ loq̃tur nõ ipsa q̃a Dauid domꝰ nũc audite
שִׁמְעוּ נָא בֵית דָּוִד · כִּי אֵינָה מְדַבֶּרֶת עִם
locuta ẽ hoc ⁊ post filiũ eiꝰ Ezequiã ꝓpter rege Achaz
אָחָז הַמֶּלֶךְ עַל חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ · וְאָחַר זֶה דִּבְּרָה
terra dereliquet̃ ꝓpter pctã eiꝰ q̃a ⁊ dixit Achaz cũ
עִם אָחָז וְאָמַר כִּי בַּעֲוֹנוֹתָיו תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה
⁊ si in lege ꝓmissi Messię aduẽtũ ante
קוֹדֶם בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ הַנָּדוּר בַּתּוֹרָה : וְאִם
declarauit sicut dicetis nob̃ natꝰ ẽ puer q̃a in ꝓphia
בִּנְבוּאַת כִּי יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ תֹּאמְרוּ כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשׁ
deũ ꝓpter dicta fuerũt hęc nomina q̃a Cãchi
קָמְחִי כִּי הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה נֶאֶמְרוּ עַל הָאֵל
p̃ncipẽ pueri nomẽ vocaturꝰ esset ꝙ ipse q̃ sit benedictꝰ
יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא יִקְרָא שֵׁם הַיֶּלֶד שַׂר

& error

UVA. BHSC. IyR_123

ꝓpterea ⁊ error magna ignorātia hoc ē ecce pacis
שָׁלוֹם הִנֵּה זֶה שְׁגָגָה גְּדוֹלָה וְמָעוּת לְפִי
locis in aliis sic loqui scripturę vsus. l. via q̄a nō ē
שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הַכָּתוּב לְדַבֵּר כֵּן בִּשְׁאַר מְקוֹמוֹת
fortis de⁹ ꝯfiliari⁹ admirabilꝫ ⁊ vocauit dicere et debuit
וְהָיָה לוֹ לוֹמַר וַיִּקְרָא פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר
inuenimus sicut pacis ꝑncipē nomē ei⁹ patrē ęternitatꝫ
אַבִיעַד אֶת שְׁמוֹ שַׂר שָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁמָּצָאנוּ
manases ꝑmogeniti nomen Joseph ⁊ vocauit q̄d dicit Gen.xlj.
שֶׁאוֹמֵר וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה:
simile ip̄m ē q̄a Jacob nomē ei⁹ ⁊ vocauit dicem⁹ ⁊ sic
וְכֵן נֹאמַר וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב· כִּי הוּא דוֹמֶה
q̄a dicta fuerūt ē rectū ergo huius ꝓphetię verbis
לְדִבְרֵי הַנְּבוּאָה הַזֹּאת: אִם כֵּן יִתָּכֵן שֶׁנֶּאֶמְרוּ
ꝓpter hęc et noīa quas retuli ꝓphetię oēs
כָּל הַנְּבוּאוֹת שֶׁזָּכַרְתִּי וְהַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה עַל
cognosceretꝫ noīa ei⁹ itelligeretꝫ q̄m si hristū nr̄m Jesum
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֶנוּ שֶׁאִם תַּבִינוּ שְׁמוֹתָיו· תַּכִּירוּ
ꝓphetię oēs itelligeretis ⁊ etiā sic mirabilia eius
נִפְלְאֹתָיו· וְגַם כֵּן תָּבִינוּ כָּל־הַנְּבוּאוֹת
Esaię i separatiōe scriptū ē sicut eo q̄ plenę sūt
הַמְּלֵאוֹת מִמֶּנּוּ· כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרַשַׁת יְשַׁעְיָהוּ
Chaldeus ⁊ Jonothas seru⁹ me⁹ itelliget ecce q̄ dixit Esa.lii.
שֶׁאָמַר הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי: וִיהוֹנָתָן הַמְּתַרְגֵּם
exaltabit̄ Chistus seru⁹ me⁹ ꝓsperabit̄ ecce ōclarauit
פֵּירַשׁ הָא יָצְלַח עַבְדִּי מְשִׁיחָא יְרָאם
tota dicta est ⁊ sic nimis ⁊ cōfortabit̄ ⁊ extollet̄
וְיִנְטַל וְיִתְקַף לַחְדָּא: וְכֵן נֶאֶמְרָה כָּל־
nō q̄a christū nr̄m Jesū ꝓpter q̄ est post ea separatio Esa.liii.
הַפָּרָשָׁה שֶׁאַחֲרֶיהָ עַל יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֶנוּ· כִּי לֹא

&

UVA. BHSC. IyR_123

ꝛ oēs tota illa qđ cōpleta esset hodie vsq; vidistis
רְאִיתֶם עַד הַיּוֹם שֶׁנִּשְׁלָמָה כּוּלָּהּ וְכֹל
in ipso nisi supra quas dixi ꝓphetię
הַנְּבוּאוֹת שֶׁאָמַרְתִּי לְמַעְלָה אֶלָּא בּוֹ׃

CAP. TERTIVM.

sciētiaꝝ vr̄aꝝ ī ordine vt memoriā reducerē Vidi
רָאִיתִי לְהַזְכִּיר בְּסֶדֶר חֹכְמוֹתֵיכֶם
ꝛ doctrina legis ꝛ glossa grāmatica q̄ sūt
שֶׁהֵן דִּקְדּוּק וּפֵּירוּשׁ הַתּוֹרָה וְתָלְמוּד
vobis q̄ sunt ꝛ argumēta dubia aliqua ꝛ receptio
וְקַבָּלָה קְצַת הַסְּפֵקוֹת וְקוּשְׁיוֹת שֶׁיֵּשׁ לָכֶם
vobis ad rn̄dēdū facilia q̄ sunt sanctam in fidē nr̄am
בֶּאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהֵם קַלִּים לְהָשִׁיב לָכֶם׃
loquar ꝛ vltimo in primis a primo ꝛ exordiar
וְאֶתְחִיל מֵהָרִאשׁוֹן בָּרִאשׁוֹנָה וְהָאַחֲרוֹן אַדַּבֵּר
oīa vidi grāmaticę in sciētia q̄a in postremo
בָּאַחֲרוֹנָה׃ כִּי בְּחֹכְמַת הַדִּקְדּוּק רָאִיתִי כָּל
rabi q̄ sunt antiqui autores scripserūt quę
מָה שֶׁכָּתְבוּ הַמְחַבְּרִים הַקַּדְמוֹנִים שֶׁהֵם רְבִּי
copilarūt ea q̄ vidi ꝛ etiā Jona ꝛ rabi Juda
יְהוּדָה וּרְבִּי יוֹנָה׃ וְגַם רָאִיתִי מָה שֶׁחִבְּרוּ
in libro Camchi Dauid rabi q̄ sunt posteriores
הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵם רְבִּי דָּוִד קַמְחִי בְּסֶפֶר
cum ī breuiloq̄o suo frater ei⁹ Moyses ꝛ rabi Michlol
הַמִּכְלוֹל· וּרְבִּי מֹשֶׁה אָחִיו בְּקִיצוּרוֹ עִם
Juda rabi fili bēiamin rabi ꝛ ꝓhœmiū glossa sua
פֵּירוּשׁוֹ· וְהַקְדַּמַת רְבִּי בִּנְיָמִין בַּר רְבִּי יְהוּדָה׃
Aazra Aben Abraham rabi scripsit qđ vidi ꝛ etiā
וְגַם רָאִיתִי מָה שֶׁכָּתַב רְבִּי אַבְרָהָם אָבֶן עֶזְרָה׃
vnā regulā tantū libris ipsoꝝ ī oīb⁹ nō est ꝛ ecce
וְהִנֵּה אֵין בְּכֹל סִפְרֵיהֶם אַפִּילוּ סֶדֶר אֶחָד

linguā

UVA. BHSC. IyR_123

liguã suã ad loquẽdũ sup ea discipuli i qua cõfidãt rectã
יָשָׁר שֶׁיִּסְמְכוּ הַתַּלְמִידִים עָלָיו לְדַבֵּר לְשׁוֹנָם
vel inuẽt⁹ nõ ẽ hodie vsq; nã grãmaticę ordine
בְּסֵדֶר הַדִּקְדּוּק · כִּי עַד הַיּוֹם לֹא נִמְצָא אַפִּילוּ
linguã vr̃am loq̃ neq; sciet q̃ possit vnus discipul⁹
תַּלְמִיד אֶחָד שֶׁיּוּכַל וְיֵדַע לְדַבֵּר לְשׁוֹנְכֶם
credentes hodie faciunt sicut grãmaticę ordine
בְּסֵדֶר הַדִּקְדּוּק כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים הַיּוֹם הַמַּאֲמִינִים
Romanã linguã q̃ loquũtur sanctam fidẽ nostrã
אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁמְּדַבְּרִים לָשׁוֹן רוֹמִית
autores eis dederũt q̃s grãmaticę suę regl̃as p
עַל סִדְרֵי דִּקְדּוּקָם אֲשֶׁר נָתְנוּ לָהֶם הַמְחַבְּרִים
vos rident ⁊ ipsi ⁊ posteriores antiqui
הַקַּדְמוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים · וְהֵם לוֹעֲגִים עֲלֵיכֶם
nisi linguã vr̃am loq̃ nescitis quoniã
בַּעֲבוּר שֶׁאֵינְכֶם יוֹדְעִים לְדַבֵּר לְשׁוֹנְכֶם אִם לֹא
ad memorãdũ ⁊ viginti quatuor libros ad eatis
תֵּלְכוּ אֶל הַסְּפָרִים אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים לְהַזְכִּיר
sentẽtiã vr̃am secũdũ vobis loq̃tur quid versum
הַפָּסוּק אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֲלֵיכֶם לְפִי עִנְיָנֵיכֶם ·
p viã Esaias dixit hoc ꝓpter q̃d dico ⁊ ego
וַאֲנִי אוֹמֵר כִּי עַל זֶה אָמַר יְשַׁעְיָהוּ בְּדֶרֶךְ
dixit hoc ⁊ prius itellectu sine ligua balbutiẽs lamẽtatiõis
קִינָה · נִלְעַג לָשׁוֹן אֵין בִּינָה · וְקוֹדֶם זֶה אָמַר Esa. 33.
autores q̃a est hui⁹ ⁊ causa labij ꝓfũdi ppl̃s
עַם עִמְקֵי שָׂפָה ; וְסִבַּת זֶה הִיא · כִּי הַמְחַבְּרִים
necessarias regulas dare nescierũt quos retuli
שֶׁזָּכַרְתִּי לֹא יָדְעוּ לַתֵּת הַסְּדָרִים הַצְּרִיכִים
ordine absq; ꝟba sua ⁊ iuoluerũt liguę suę ad grãmaticã
לְדִקְדּוּק לְשׁוֹנָם וּבִלְבְּלוּ דִּבְרֵיהֶם בְּלֹא סֵדֶר
a d̃o necessaria nõ supflua verba multa ⁊ scripserũt
וְכָתְבוּ הַרְבֵּה דְּבָרִים יְתָרִים שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ עַד

& de

UVA. BHSC. IyR_123

⁊ ꝺfecerũt ⁊ itelligere ea legere ea homo oĩs vt ꝺfatigeť
שֶׁיִּלְאֶה כָּל אָדָם לְקֹרְאָם וְלַהֲבִינָם וְחָסְרוּ
fuit ⁊ ꝓpterea necessariȩ magis regulȩ
הַסְּדָרִים הַיּוֹתֵר צְרִיכִים · וְעַל כֵּן הָיְתָה
grauis sicut lapis in oculis eoꝝ grãmaticȩ opus
מְלֶאכֶת הַדִּקְדּוּק בְּעֵינֵיהֶם כְּאֶבֶן מַעֲמָסָה ·
linguã suã ꝺidicerũt ⁊ ideo oneri eis ⁊ fuit
וַתְּהִי אֵלֵיהֶם לְמַשָּׂא · וְלָכֵן לָמְדוּ לְשׁוֹנָם
lassescãt vt nõ eis meli⁹ ẽ tũc q̃a vsum per
עַל הָהֵרְגֵּל · כִּי אָז טוֹב לָהֶם שֶׁלֹּא יִלְאוּ
fideles eos ⁊ subsanãt in vanũ ⁊ laborẽt
וְיִגְּעוּ לָרִיק · וְלָעֲגוּ עֲלֵיהֶם הַמָּאֲמִינִים
onerosus appareã non et vt sciẽtiȩ suȩ ex ꝺfectu
לְחֶסְרוֹן דַּעְתָּם · וּבַעֲבוּר שֶׁלֹּא לְהֵרָאוֹת כָּבֵד
locos oẽs vobis scripsi nõ linguȩ ⁊ grauis ore
פֶּה וְכָבֵד לָשׁוֹן לֹא כָּתַבְתִּי לָכֶם כָּל הַמְּקוֹמוֹת
sed in grãmatica sua autores in eis errauerũt i q̃b⁹
אֲשֶׁר טָעוּ בָּהֶם הַמְחַבְּרִים בְּדִקְדּוּקָם · אַךְ
ad me rescribite filijs vr̃is tradere eos volueritis si
אִם תִּרְצוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיכֶם כִּתְבוּ אֵלַי
ꝝborũ suorũ molestiã oẽm ad vos mittã ⁊ ego
וַאֲנִי אֶשְׁלַח לָכֶם כָּל כְּבֵדוּת דִּבְרֵיהֶם
declinauerũt i q̃b⁹ ⁊ ꝺictiõis ⁊ ꝝbi noĩs viã per
עַל דֶּרֶךְ שֵׁם וּפֹעַל וּמִלָּה · אֲשֶׁר נָטוּ
dexterã ad ⁊ nõ sinistrã ad in itellectu suo
בְּשִׂכְלָם אֶל הַשְּׂמֹאל וְלֹא אֶל הַיָּמִין :
⁊ perijt resurgẽt ⁊ nõ ceciderũt hãc ⁊ ꝓpter causã
וּבְסִבַּת זֶה נָפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ וְאָבְדָה
sup ȩdificata dom⁹ qꝺ oĩb⁹ notũ ẽ q̃a spes eorũ
תִּקְוָתָם · כִּי יָדוּעַ לַכֹּל כִּי הַבַּיִת הַנִּבְנֶה עַל

UVA. BHSC. IyR_123

nō habet q̄a corruit cito terrę puluerē
עַפָּר הָאָרֶץ בִּמְהֵרָה יִפּוֹל כִּי אֵין לוֹ
rectam viam adepti sūt nō si q̄a fūdamētū
יְסוֹד· כִּי אִם לֹא הִשִּׂיגוּ הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה
ꝓpter ꝺfectū exigua grāmaticę in sciētia ⁊ bonam
וְהַמּוֹבָה בְּחֹכְמַת הַדִּקְדּוּק הַשְׁפָּלָה לְחֶסְרוֹן
in glossis suis assequētur non quāto magis itellect⁹ sui
שִׂכְלָם כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַשִּׂיגוּ בְּפֵירוּשָׁם
⁊ viginti quattuor verba oīa ⁊ ꝺtegere ad itelligēdū
לְהַבִּין וּלְגַלּוֹת כָּל דִּבְרֵי הָאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים
q̄s sapiētes vr̄i tanq̄ sapphiri illuminātes q̄ sūt librorum
סְפָרִים· שֶׁהֵם מְאִירִים כַּסַּפִּירִים· שֶׁחַכְמֵיכֶם
litteralē viā per eos ⁊ iterp̄tati sūt intellexerūt
הֵבִינוּ וּפֵירְשׁוּ אוֹתָם עַל דֶּרֶךְ הַפְּשַׁט
Leui rabi exposuit sicut solū moralem vel
אוֹ לְתוֹעֶלֶת לְבַד כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשׁ רְבִּי לֵוִי
magnas figuras per nō sed Guersom fili⁹
בֶּן גֵּרְשֹׁם· אַבָּל לֹא עַל צוּרוֹת גְּדוֹלוֹת
sapiētes ⁊ declarauerūt itellexerūt sicut ⁊ mirabiles
וְנִפְלָאוֹת כְּמוֹ שֶׁהֵבִינוּ וּפֵירְשׁוּ הַחֲכָמִים
q̄a sanctam fidē nostrā credentes ⁊ doctores
וְהַמּוֹרִים הַמַּאֲמִינִים אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה· כִּי
excellētia nō ē q̄d dicerem⁹ nō stulti fuissem⁹ ⁊ si
אִם נִהְיֶה סַכָּלִים לֹא נֹאמַר כִּי אֵין יִתְרוֹן
q̄ narrant libros sup̄ sanctis in libris
לַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים עַל הַסְּפָרִים הַמְסַפְּרִים
⁊ nō ex licētia ꝟba q̄ sunt ociosa verba nobis
לָנוּ דְּבָרִים בְּטֵלִים שֶׁהֵם דִּבְרֵי רְשׁוּת וְלֹא
litteralia nisi in eis declarem⁹ vt nō de obligatiōe
חוֹבָה שֶׁלֹּא נְפָרֵשׁ בָּהֶם אֶלָּא פְּשַׁט

UVA. BHSC. IyR_123

exẽpli viã per q̃a soli corpori ⁊ moralia
וְתוֹעֶלֶת לַנּוּף לְבַד · כִּי עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל
domus in patiẽtib⁹ lepra qđ erat dicem⁹ quomõ
Leuiti. xiiij. אֵיךְ נֹאמַר שֶׁהָיָה הַנֶּגַע בְּקִירוֹת הַבַּיִת
rectum nõ est hoc q̃a vitę spirit⁹ inqua nõ est
שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים כִּי זֶה לֹא יִתָּכֵן :
lepra quod est peccatũ ꝓpter dicitur hoc sed
אַבָּל זֶה נֹאמַר עַל הָעוֹן שֶׁהוּא הַנֶּגַע
erat hoc ⁊ ꝓpter animę dom⁹ est ⁊ corpus
וְהַנּוּף הוּא בֵּית הַנֶּפֶשׁ · וְעַל זֶה הָיָה
plagas has ⁊ ꝓpter in sacrificio parcẽs sacerdos
הַכֹּהֵן מְכַפֵּר בַּקֹּרְבָּן · וְעַל אֵלֶּה הַנְּגָעִים
Esa. p̃mo neq̃ curata neq̃ circũligata nõ ẽ Esaias dixit
אָמַר יְשָׁעְיָהוּ לֹא זוֹרוּ וְלֹא חֻבָּשׁוּ וְלֹא
cõfessionis in oleo dicere vult oleo fota
רֻכְּכָה בָּשָׁמֶן · רוֹצֶה לוֹמַר בְּשֶׁמֶן הַוִּידּוּי
dixit prius q̃a hui⁹ est ⁊ autoritas ⁊ absolutionis
וְהַסְּלִיחָה · וּרְאָיָה לַזֶּה כִּי קוֹדֶם אָמַר
retrorsũ ⁊ alienati sũt dixit ⁊ post eũ iniq̃tate graui ppl's
עַם כֶּבֶד עָוֹן וְאַחֲרָיו אָמַר נַזּוֹרוּ אָחוֹר ·
ad quęrẽdũ q̃a reuersi sũt futurũ ꝓpter cui⁹ glossa est
שֶׁבֵּירוּשׁוֹ עַל הֶעָתִיד שֶׁחָזְרוּ לְבַקֵּשׁ
Hosee. v. Hosee dixit sicut inuenient eũ ⁊ nõ Messiã suũ
מְשִׁיחָם וְלֹא יִמְצְאוּהוּ כְּמוֹ שֶׁאָמַר הוֹשֵׁעַ
inueniẽt ⁊ nõ dominum ad quęrẽdũ vadẽt ꝓpheta
הַנָּבִיא יֵלְכוּ לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ
plagas qđ alia autoritas ⁊ itẽ ab eis ablat⁹ ẽ
חָלַץ מֵהֶם ·· וְעוֹד רְאָיָה אַחֶרֶת כִּי הַנְּגָעִים
leprosus qđ sapiẽtes vr̃i q̃a dixerũt pecccata sunt
הֵם הָעֲוֹנוֹת שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵיכֶים כִּי מְצוֹרָע

proxi-

UVA. BHSC. IyR_123

proximũ suũ cõtra malã famã q̃ excitat est hic
זֶה הוּא שֶׁמּוֹצִיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵירוֹ ··
in scriptura multa verba sunt qđ ⁊ cõclusio est
וְהַכְּלָל כִּי יֵשׁ דְּבָרִים הַרְבֵּה בַּכָּתוּב
figurę viã per nisi declarare ea poterim⁹ q̃ non
שֶׁלֹּא נוּכַל לְפָרְשֵׁם אֶלָּא עַל דֶּרֶךְ צוּרָה
Kimnapheę in litteris arcanum ⁊ hoc est mirabilis
נִפְלָאָה וְזֶהוּ סֶתֶר בְּאוֹתִיּוֹת רִסְזַוֵּץ
scripturę verba qđ cõminuam⁹ ad denotãdũ duplicatis
הַכְּפוּלוֹת לְהוֹרוֹת שֶׁנְּנַפֵּץ דִּבְרֵי הַכָּתוּב
accipiam⁹ ⁊ nõ spiritualẽ sensum inde ⁊ elijciamus
וְנוֹצִיא מִשָּׁם הַשֵּׂכֶל הָרוּחָנִי וְלֹא נִקָּח
q̃a figura absq; solũ moralem aut litteralẽ
הַפְּשָׁט אוֹ הַתּוֹעֶלֶת לְבַד בְּלֹא צוּרָה כִּי
nobis meli⁹ tũc erit spiritualẽ sensum itellexerim⁹ si
אִם נָבִין הַשֵּׂכֶל הָרוּחָנִי אָז טוֹב לָנוּ
peribim⁹ ⁊ non de nobis deus ⁊ cogitabit Jonę. j.
וְיִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאבֵד ··

CAP. QVARTVM.

litterarũ i mysterio dicere poterim⁹ Itẽ
עוֹד נוּכַל לוֹמַר בְּסֶתֶר אוֹתִיּוֹת ·
scribũtur illę q̃a sciuistis iam qđ Kimnapheę
רִסְזַוֵּץ כִּי כְּבַר יְדַעְתֶּם כִּי הֵן כְּתוּבוֹת
q̃a sapiẽtes vr̃i ⁊ dixerunt dictionũ in fine semper
לְעוֹלָם בְּסוֹף הַמִּלּוֹת וְאָמְרוּ חַכְמֵיכֶם כִּי
⁊ nõ est cẽtenarũ ad supplemẽtũ dixerũt eas theorici
צוֹפִים אַמָּרוּם לְתַשְׁלוּם הַמֵּאוֹת · וְאֵינָהּ
dictionũ in fine hoc ꝓpter q̃a scriptę sint sufficiẽs causa
סִבָּה מַסְפֶּקֶת שֶׁיִּכָּתְבוּ עַל זֶה בְּסוֹף הַמִּלּוֹת·

UVA. BHSC. IyR_123

numero similis numer⁹ earũ nõ est q̃a ⁊ itẽ
וְעוֹד כִּי אֵין מִסְפָּרָן דּוֹמָה לְמִסְפַּר
cẽtenarũ supplemẽti ⁊ numero cognatax suax kimnaphez
כִּמְנַפֵּץ חַבֵּירֵיהֶן · וּמִסְפַּר תַּשְׁלוּם הַמֵּאוֹת
vsi sũt nõ diẽ ad hũc Kimnaphez in litteris
בְּאוֹתִיּוֹת רִסְזַוֵּץ עַד הַיּוֹם לֹא נָהֲגוּ
ipse est quia pecuniarũ iudicijs in vllis eo
אֹתוֹ בְּשׁוּם דִּינֵי מָמוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא
scriptz sũt Kimnaphez litterz sed ambigu⁹
סָפֵק · אַבָּל אוֹתִיּוֹת רִסְזַוֵּץ הֵן כְּתוּבוֹת
superi⁹ dixi qđ ad designãdũ dictionũ in fine
בְּסוֹף הַמִּלּוֹת לְהוֹרוֹת מָה שֶׁאַמַּרְתִּי לְמַעְלָה
cõuertentur dierũ in fine q̃a secũdo in capitulo
בְּפֶרֶק הַשֵּׁנִי כִּי לְקֵץ הַיָּמִים יָשׁוּבוּ
verba cõminuẽt tũc q̃a dicere vult ⁊ miserebit illox
וִירוּחָמוּ · רוֹצֶה לוֹמַר כִּי אָז יְנַפְּצוּ דִּבְרֵי
⁊ etiam ĩtellexerũt non qđ ⁊ intelligẽt scripturz
הַכָּתוּב וְיָבִינוּ מָה שֶׁלֹּא הֵבִינוּ ; וְגַם כֵּן
q̃a dierũ in fine q̃ est iudicij diei secretũ illz sũt
הֵן סֵתֶר יוֹם הַדִּין שֶׁהוּא לְקֵץ הַיָּמִין · כִּי
ad id ⁊ cõuertẽtur res oẽs cõminuẽtur tũc
אָז יְנוּפְּצוּ כָּל הַדְּבָרִים וְיָשׁוּבוּ לְמָה
in litteris aliud arcanũ dicem⁹ itẽ ante qđ erãt
שֶׁהָיוּ קוֹדֶם ; עוֹד נֹאמַר סֵתֶר אָחֵר בְּאוֹתִיּוֹת
in fine scriptura in om̃i inuenim⁹ eas qđ Kimnaphez
רִסְזַוֵּץ כִּי מְצָאנוּם בְּכֹל הַכָּתוּב בְּסוֹף
Esaias. vij.et.ix. q̃a in Esaia locis in duob⁹ p̃terq̃ dictionũ
הַמִּלּוֹת חוּץ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת בְּיְשַׁעְיָהוּ כִּי
clausam lr̃am mem inuenim⁹ antiquis in libris
בַּסְּפָרִים הַקַּדְמוֹנִים מָצָאנוּ הַמֶּם סְתוּמָה
conci-

UVA. BHSC. IyR_123

cōcipiet virgo ecce in ꝓphetia dictiōis in medio Esa.vij.
בְּאֶמְצַע הַמִּלָּה בִּנְבוּאַת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
i medio et venit est clausa aalma.i.v̄go lr̄a mem q̄a
כִּי מֶם עַלְמָה סְתוּמָה הִיא וּבָא בְּתוֹךְ
abscōdita puella qđ esset ad designādū dictionis
הַמִּלָּה לְהוֹרוֹת שֶׁתִּהְיֶה עַלְמָה עַלוּמָה
dicere vult aalma dictio q̄a est clausa ⁊ virgo
וּבְתוּלָה וְסְתוּמָה · כִּי מִלַּת עַלְמָה רוֹצֶה לוֹמַר
⁊ erit Abraę seru⁹ dixit sicut virgo Genesis.
בְּתוּלָה כְּמוֹ שֶׁאָמַר עֶבֶד אַבְרָהָם וְהָיָה xxiiij.
non qđ puella ⁊ erit dixit ⁊ prius puella v̄go
הָעַלְמָה · וְקוֹדֶם אָמַר וְהָיָה הַנַּעֲרָה · כִּי לֹא
testificata est sicut virgo nisi mens ei⁹ erat
הָיְתָה כַּוַּנָתוֹ אֶלָּא בְּתוּלָה כְּמוֹ שֶׁהֵעִיד
cognouerat eā nō ⁊ vir virgo q̄ dixit scriptura Genesis.
הַכָּתוּב שֶׁאָמַר בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָה ׃ xxiiij.
⁊ Anqueloę i cōtrariū itētio ei⁹ qđ fuisset absit q̄a
כִּי חָלִילָה שֶׁיִּהְיֶה כַּוַּנָתוֹ בְּהֶפֶךְ · וְאַנְקְלוֹס
puella dictiōe sup declarauit alio in loco in chaldeo Deu.xxij
בָּתַרְגּוּם בְּמָקוֹם אַחֵר פֵּירַשׁ עַל מִלַּת נַעֲרָה
aalma q̄a bethultha.i.v̄go vlemtha.i.puella virgo
בְּתוּלָה עוּלֵימְתָּא בְּתוּלְתָּא כִּי עַלְמָה
multiplicabit ⁊ i dictione vnū vtrūq; est ⁊ vlemtha
וְעוּלֵימְתָּא הַכֹּל אֶחָד · וּבְמִלַּת לְמַרְבֶּה
clausam lr̄am mem libris in oib⁹ inuenim⁹ ei⁹ imperiū Esa.ix.
הַמִּשְׂרָה מָצָאנוּ בְּכֹל הַסְּפָרִים מֶם סְתוּמָה
aperiret nō q̄a ad designādū Lemarbe in dictione
בְּמִלַּת לְמַרְבֶּה לְהוֹרוֹת כִּי לֹא יִפָּתֵחַ
in sempiternum in ꝓphetijs ⁊ sigillatum clausum
הַסָּתוּם וְהֶחָתוּם בַּנְּבוּאוֹת לַעַד לְעוֹלָם

UVA. BHSC. IyR_123

qđ voluit̃ rotũdũ sicut fine sine ⁊ qđ esset
וְשֶׁיִּהְיֶה לְאֵין קֵץ כְּמוֹ הֶעָגוּל שֶׁחוֹזֵר
qđ notũ ⁊ iã est .i. incircuitũ ei⁹ in cõcauũ. s. i orbẽ
חַלִּילָה בְּסִיבּוּבוֹ · וְכֶבֶר יָדוּעַ כִּי
hę ꝓphetię qđ cõpletę essent inuenietis nõ
לֹא תִמְצְאוּ שֶׁנִּשְׁלְמוּ הַנְּבוּאוֹת הָאֵלֶּה
sicut Christo nr̃o in Jesu nisi i suis ꝑticularitatib⁹
בִּפְרַטֵּיהֶם אֶלָּא בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ כְּמוֹ
⁊ intelligite secũdo in capitulo superi⁹ dixi
שֶׁאַמַּרְתִּי לְמַעְלָה בַּפֶּרֶק הַשֵּׁנִי ׃ וּבִינוּ
virgo ecce dictio q̃a arguatis me ⁊ ne ⁊ scietis
וְתֵדְעוּ ·· וְאַל תְּשִׁיבוּנִי כִּי מִלַּת הִנֵּה הָעַלְמָה
hęc qđ ꝓphetia aparet vnde ꝓpinquũ tẽp⁹ denotat
מוֹרָה לִזְמַן קָרוֹב כִּי יִרְאֶה שֶׁהַנְּבוּאָה הַזֹּאת
inuenim⁹ iam q̃a regẽ Ezequiã ꝓpter dicta fuit
נֶאֶמְרָה עַל חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ · כִּי כֶּבֶר מָצָאנוּ
tẽpus q̃ denotat ecce dictionẽ multis in locis
בִּמְקוֹמוֹת רַבִּים מִלַּת הִנֵּה שֶׁמּוֹרָה לִזְמַן
veritatẽ ꝓpter plęrumq̃ dicitur q̃a lõginquũ
רָחוֹק לְפִי שֶׁנֶּאֶמְרָה עַל הָרוֹב עַל אַמִּיתַּת
Malach. iiij. ardẽs veniet dies ecce em̃ sicut certę rei
הַדָּבָר הַנָּכוֹן כְּמוֹ כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בּוֹעֵר
q̃ parat⁹ est iudicij diẽ ꝓpter qđ dictũ est sicut cliban⁹
כַּתַּנּוּר שֶׁנֶּאֱמַר עַל יוֹם הַדִּין הֶעָתִיד
est licet certus est quia esse
לִהְיוֹת · לְפִי שֶׁהוּא וַדָּאי אַף כִּי הוּא
est ⁊ sic sapiẽtes vr̃i exposuerũt sic q̃a longe
רָחוֹק · כִּי כֵן פֵּירְשׁוּ חַכְמֵיכֶם וְכֵן הוּא
virgo ecce dictio q̃a dicemus sic veritas
הָאֱמֶת ׃ כֵּן נֹאמַר כִּי מִלַּת הִנֵּה הָעַלְמָה

a ser-

UVA. BHSC. IyR_123

a sermo ⁊ cert⁹ erit ver⁹ qđ erit ad designādū est Gen.xlj.
הִיא לְהוֹרוֹת שֶׁיִּהְיֶה אֱמֶת וְנָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם
sup đnotat ecce dictio etiam ⁊ aliquādo deo
הָאֱלֹהִים׃ וְלִפְעָמִים גַּם כֵּן מִלַּת הִנֵּה מוֹרָה עַל
igni ardebat rub⁹ ⁊ ecce dicitur sic q̄a mirabilē rem
דְּבַר מוֹפֵת׃ כִּי כֵן נֶאֱמַר וְהִנֵּה הַסְּנֵה בֹּעֵר בָּאֵשׁ
alia sūt ⁊ ad hūc mūdū cōsumebat̄ non ⁊ rub⁹ Exo.iij.
וְהַסְּנֵה אֵינֶנּוּ אֻכָּל׃ וְכָמוֹהוּ יֵשׁ אַחֵרִים
virgo ecce in ꝓphia dicere poterim⁹ sic multa
רַבִּים׃ כֵּן נוּכַל לוֹמַר בִּנְבוּאַת הִנֵּה הָעַלְמָה
locut⁹ sū valde ⁊ magna mirabilꝫ res qđ est cōcipiet
הָרָה שֶׁהוּא דָּבָר נִפְלָא וְגָדוֹל מְאֹד׃ דִּבַּרְתִּי
Rimnapheę in litteris sufficiētiū verborū modum
שִׁיעוּר דְּבָרִים מַסְפִּיקִים בְּאוֹתִיּוֹת רִסְזַוֵּץ
in litteris vos admonebo ⁊ tunc duplicatis
הַכְּפוּלוֹת ״ וְעַתָּה אַזְכִּיר לָכֶם בְּאוֹתִיּוֹת
nomē scriptū ē illarū in tribus qđ eui ociosis
הַנָּחוֹת אֶהְוִי כִּי בִּשְׁלֹשָׁה מֵהֶן כָּתוּב שֵׁם
nā iehoua qđ est litteris quattuor ex essentię
הַהֲוָיָה מִן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא יְהוָה כִּי
trinitatis mysteriū ad đnotādū ⁊ hoc ē: est duplicata lr̄a he
הָהֶא נִכְפֶּלֶת וְזֶהוּ לְהוֹרוֹת סֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ
q̄ dixit Esaias ⁊ testificat⁹ ē ꝓphauit hoc ꝓpter qđ
אֲשֶׁר עַל זֶה נִבָּא וְהֵעִיד יְשַׁעְיָהוּ שֶׁאָמַר
q̄a sunt Sabaoth Dn̄s Sāct⁹ Sāct⁹ Sāct⁹ Esa.vj.
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת שֶׁהֶם
zohar.i.splēdor in libro sapiētes vr̄i ⁊ đclarauerūt tres
שְׁלֹשָׁה וּפֵירְשׁוּ חַכְמֵיכֶם בְּסֵפֶר הַזֹּהַר
cœlorū Spirit⁹ Sāct⁹ Fili⁹ Sāct⁹ Pater Sāct⁹
קַדִּישׁ אַבָּא קַדִּישׁ בְּרָא קַדִּישׁ רוּחָא דִּשְׁמַיָּא׃

UVA. BHSC. IyR_123

ad arbitriũ vr̃m nisi hoc sup respõdebitis ꝛ q̃d
וּמָה תָּשִׁיבוּ עַל זֶה כִּי אִם לִרְצוֹנְכֶם
dicere poterim⁹ p̃terea veritatis viã per ꝛ nõ
וְלֹא עַל דֶּרֶךְ הָאֱמֶת ·· עוֹד נוּכַל לוֹמַר
iod q̃a iehoua.i.dñs litteraꝝ i sig̃tiõib⁹ aliud secretũ
סֵתֶר אַחֵר בְּעִנְיָנֵי אוֹתִיּוֹת יְהֹוָה כִּי הַיּוֹד
patris potestas quę est potestatẽ i sua sig̃tione denotat
מוֹרָה בְּעִנְיָנָהּ יַד שֶׁהוּא יְכוֹלֶת הָאָב
ex q̃ deducitur principiũ i sua sig̃tione denotat ꝛ vau
וְהַוָּו מוֹרָה בְּעִנְיָנָהּ רֵאשִׁית שֶׁנִּגְזַר מִן
sic q̃a p̃ncipiũ quę est columnarũ capita dictiõe
מִלַּת וַיֵּו הַעַמּוּדִים שֶׁהִיא רֹאשׁ כִּי כֵן
radicum in sig̃tionib⁹ sapiẽtes vr̃i d̃clarauerũt eã
פֵּירְשׁוּהָ חַכְמֵיכֶם בְּעִנְיָנֵי הַשָּׁרָשִׁים ·
Prouerbio.viii. dñs in ea sicut dictũ ẽ sapiẽtia est p̃ncipiũ ꝛ dictio
וּמִלַּת רֵאשִׁית הִיא חֹכְמָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ יְהֹוָה
Jerosolymitano ꝛ i chaldeo viaꝝ suaꝝ i initio possedit me
קַנָּנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ · וּבְתַרְגּוּם יְרוּשַׁלְמִי
in sapiẽtia deus creauit in p̃ncipio in dictiõe scriptũ ẽ
כָּתוּב בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים בְּחֹכְמְתָא
essentiã i sua sig̃tione denotat ꝛ lr̃a.he. dñs creauit
בְּרָא יְהֹוָה · וְהָהֵא מוֹרָה בְּעִנְיָנָהּ הַוָּיָה
sic q̃a ꝛ amoris bonitatis misericordię ꝛ morẽ
וּמִדַּת רַחֲמִים וְחֲסִידוּת וְאַהֲבָה כִּי כֵן
mod⁹.l.mẽsura est q̃a iehoua.i.dñs sapiẽtes vr̃i d̃clarauer̃t
פֵּירְשׁוּ חַכְמֵיכֶם שֶׁיְּהֹוָה הוּא מִדַּת
sancti spirit⁹ mĩam ad designãdũ ꝛ hoc ẽ misericordię
רַחֲמִים וְזֶהוּ לְהוֹרוֹת רַחֲמֵי רוּחַ הַקָּדוֹשׁ ·
mysteriũ d̃claratũ iehoua in noĩe ecce est ergo
אִם כֵּן הֲרֵי בְּשֵׁם יְהֹוָה מְפוֹרָשׁ סֵתֶר
filii

UVA. BHSC. IyR_123

filij sapiētia patris potestas qđ est trinitatis
הַשִּׁילּוּשׁ שֶׁהוּא יַד הָאָב וְחֹכְמַת הַבֵּן
mūdo esse q̄ dedit sancti spirit⁹ ⁊ charitas. Lamor
וְאַהֲבַת רוּחַ הַקָּדוֹשׁ שֶׁנָּתַן הַוַּיָּה לָעוֹלָם
opa ei⁹ oīa sup ⁊ miseratiōes ei⁹ scriptū est sicut ps.cxliiij et.cxlv.
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו·
in scriptura scriptę fuerūt .s. litterę tres ⁊ hę
וְאֵלֶּה שְׁלֹשָׁה אוֹתִיּוֹת הֱוִי נִכְתְּבוּ בַּכָּתוּב
essentię nomē ad designādū plęrūq; dictiōib⁹ in oīb⁹
בְּכֹל הַמִּלּוֹת בָּרוֹב לְהוֹרוֹת שֵׁם הָהַוַּיָּה
esse q̄ dat est deus qđ ⁊ ad faciēdū scire
וּלְהוֹדִיעַ כִּי הָאֱלוֹהָ הוּא הַנּוֹתֵן הַוַּיָּה
ab eis accipiet id nōn ⁊ ipse rebus oīb⁹
לְכֹל הַדְּבָרִים וְהוּא אֵינוֹ מְקַבְּלָהּ מֵהֶם·
denotat q̄a ipsa lr̄a aleph cū eis ⁊ fuit iūcta
וְנִסְמָכָה עִמָּהֶן הָאָלֶף שֶׁהִיא מוֹרָה
est qđ deus ad denotādū vnitatē ī suo numero
בְּמִסְפָּרָהּ אַחֲדוּת לְהוֹרוֹת שֶׁהָאֱלוֹהָ הוּא
doctores dicunt sic q̄a ⁊ trinus vnus
יָחִיד וּמְשׁוּלָּשׁ כִּי כֵן אוֹמְרִים הַמּוֹרִים
hoc ⁊ ꝓpter sanctam fidē nostrā credentes
הַמַּאֲמִינִים אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה· וְעַל זֶה
cū litteris Romana ī lingua Jesus nomē scripserūt
כָּתְבוּ שֵׁם יֵשׁוּעַ בִּלְשׁוֹן רוֹמִיִּית בְּאוֹתִיּוֹת
litterę ipsę sūt q̄a ratiōe hac iehu his
הָאֵלֶּה יֵהוּ בְּזֶה הַדֶּרֶךְ Iehu כִּי הֵם הָאוֹתִיּוֹת
⁊ fili⁹ qđ pater ad đnotādū iehu in loco q̄ deseruiunt
הַמְשַׁמְּשׁוֹת בִּמְקוֹם יֵהוּ לְהוֹרוֹת שֶׁאָב וּבֵן
sicut separati tres nō sunt sanctus ⁊ spirit⁹
וְרוּחַ הַקָּדוֹשׁ אֵינָם שְׁלֹשָׁה נִפְרָדִים כְּמוֹ

vnū

UVA. BHSC. IyR_123

vnũ totũ ē nisi separati dij tres q̃ sũt cogitastis
שֶׁחֲשַׁבְתֶּם שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים נִפְרָדִים אֶלָּא הַכֹּל אֶחָד׃

CAP. QVINTVM.

grãmaticę in ordine dicere poterim⁹ Itē
עוֹד נוּכַל לוֹמַר בְּסֶדֶר הַדִּקְדּוּק
lingua est elohim.i.de⁹ ista dictio q̃a
כִּי הַמִּלָּה הַזֹּאת אֱלֹהִים הוּא לְשׁוֹן
ad denotãdũ ⁊ hoc est vnius plusq̃ aut plurium
רַבִּים אוֹ יוֹתֵר מֵאֶחָד וְהוּא לְהוֹרוֹת
ĩ ꝓportiõe est elohim.i.de⁹ quia trinitatis mysteriũ
סֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ · לְפִי שֶׁאֱלֹהִים הוּא בְּפֶלֶס
pluralis ꝓnomẽ est dñs ⁊ etiam guebohim.i.excelsi
גְּבוֹהִים · וְגַם כֵּן אַדֹנָי הוּא כִּנּוּי הַרַבִּים
elohim.i.de⁹ qd̃ arguatis me ⁊ ne Xba mea ĩ ꝓportiõe
בְּפֶלֶס דְּבָרַי ·· וְאַל תְּשִׁיבוּנִי כִּי אֱלֹהִים
aliorum nominũ viã per singularis lingua est
הוּא לְשׁוֹן יָחִיד עַל דֶּרֶךְ שֵׁמוֹת אַחֵרִים
q̃a subsolan⁹ pfect⁹ sicut ⁊ mem in iod q̃ terminãtur
שֶׁמְּסוּיָמִים בְּיוֹד וּמֶם כְּמוֹ תָּמִים קָדִים · כִּי
aliud singulare nomẽ habẽt nõ illa nomina
הַשֵּׁמוֹת הַהֵם אֵין לָהֶם שֵׁם יָחִיד אֶחֵר
a quo dicem⁹ pfect⁹ sicut pluralis nomẽ ⁊ habent
וְיֵשׁ לָהֶם שֵׁם רַבִּים כְּמוֹ תָּמִים · שֶׁנֹּאמַר
singulare nomẽ habet elohim.i.de⁹ sed pfecti
תְּמִימִים · אַבַל אֱלֹהִים יֵשׁ לוֹ שֵׁם יָחִיד
⁊ elohim.i.de⁹ ⁊ el.i.de⁹ eloha.i.de⁹ qd̃ noiabim⁹ aliud
אַחֵר שֶׁנַּזְכִּיר אֱלוֹהַּ וְאֵל וְאֱלֹהִים
habet ⁊ non ⁊ trinitas vnitas q̃a sũt ad denotãdũ
לְהוֹרוֹת שֶׁהֵם אַחֲדוּת וְשִׁילּוּשׁ וְאֵין לוֹ
Ruth.iiij in Israel testimoniũ ⁊ hoc est aliud pluralis nomẽ
שֵׁם רַבִּים אַחֵר · וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל

& pro-

UVA. BHSC. IyR_123

ꝛ ꝓpter separati dij tres qđ ipsi sũt dicant vt nõ
שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים נִפְרָדִים · וְעַל
scriptura qđ dixit dicere poterim⁹ trinitatis mysteriũ
סֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ נוּכַל לוֹמַר שֶׁאָמַר הַכָּתוּב
ꝛ arietẽ triennẽ ꝛ caprã triennẽ vacã mihi sũme Gen.xv.
קְחָה לִּי עֶגְלָה מְשׁוּלֶּשֶׁת וְעֵז מְשׁוּלֶּשֶׁת וְאַיִל
trib⁹ ternari⁹ numer⁹ ibi q̇a inuenietꝫ annoꝝ triũ
מְשׁוּלָּשׁ שֶׁתִּמְצְאוּ שָׁם מִסְפַּר מְשׁוּלָּשׁ שָׁלֹשׁ
mensiũ nouẽ ꝑm numerũ nouẽ q̇ sũt vicibus
פְּעָמִים שֶׁהֵם תִּשְׁעָה · כְּמִנְיָן תִּשְׁעָה חֹדָשִׁים
cõceptiõis mysteriũ est isti ꝛ ecce pariẽtis tẽp⁹ q̇ sũt
שֶׁהֵם עֵת יוֹלֵדָה וַהֲרֵי שָׁם יֵשׁ סֶתֶר הֵרָיוֹן
istud fuit dño a q̇a trinitatis ꝛ mysteriũ ps.cxviii
וְסֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ : כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹאת ·
dicere vult ĩ oculis nr̃is mirabile est ꝛ ideo
וְעַל כֵּן הִיא נִפְלַאת בְּעֵינֵינוּ : רוֹצֶה לוֹמַר
nõ qui humani captus in oculis mirabile
נִפְלֵאת בְּעֵינֵי הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי אֲשֶׁר לֹא
mirabilia sũt sicut hoc magnũ mysteriũ attingit
הִשִּׂיג הַסֶּתֶר הַגָּדוֹל הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁנִּפְלְאוּ
ĩ mysterio referem⁹ sicut multa alia ꝟba ex eo
מִמֶּנּוּ דְּבָרִים אַחֵרִים הַרְבֵּה כְּמוֹ שֶׁנַּזְכִּיר בְּסֶתֶר
dicit litterarũ ꝑ trãsmutationẽ q̇a iehoua.i.dñi noĩs
שֵׁם יְהוָה כִּי בְּצִירוּף הָאוֹתִיּוֹת יֹאמַר
iũcta sũt tẽpora tria q̇a erit est fuit
הָיָה הֹוֶה יִהְיֶה כִּי הַשְּׁלֹשָׁה זְמָנִים סְמוּכִים
multę ita sũt hoc attingit nõ ꝛ sensus nr̃ simul
כְּאֶחָד וְשִׂכְלֵנוּ לֹא הִשִּׂיג אֶת זֹאת · כֵּן הַרְבֵּה
dixit ꝛ ꝓpterea sanctę fidei nostrę res
דְּבָרִים מֵאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה : וְעַל כֵּן אָמַר
in ne-

UVA. BHSC. IyR_123

iij.Regū. viij. in nebula vt habitaret dixit dñs i sciētia sua Salomō
שְׁלֹמֹה בְּהֲכֹנָתוֹ יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃

intelligere sensus nr̄ attingit qđ nō dicere vult
רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁלֹּא יַשִּׂיג שִׂכְלֵנוּ לְהָבִין אֶת

quę ḋa credim⁹ fides vocata et ideo hoc
זֹאת : וְעַל כֵּן נִקְרֵאת אֱמוּנָה שֶׁנַּאֲמִין מַה

magis ꝙ p̄miū hoc ꝓpter nob⁹ ꝛ erit vidim⁹ non
שֶּׁלֹּא רָאִינוּ · וְיִהְיֶה לָנוּ עַל זֶה שָׂכָר יוֹתֵר

nobis erit nō ḋa tūc videmus qđ si crederem⁹
מִשֶּׁנַּאֲמִין מַה שֶּׁנִּרְאֶה שֶׁאָז לֹא יִהְיֶה לָנוּ

Exodi. xxxiij. oste de mihi Moyses dixit hoc ꝛ ꝓpter multū p̄miū
שָׂכָר הַרְבֵּה : וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה הַרְאֵנִי

qūo mihi qđ reuelet⁹ dicere vult gloriā tuam obsecro
נָא אֶת כְּבוֹדֶךָ רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁתְּגַלֶּה לִי כְּמוֹ

magis credam vt causarū causa tu es
שֶׁאַתָּה סִבַּת הַסִּבּוֹת כְּדֵי שֶׁאַאֲמִין בְּיוֹתֵר

posterioza mea ꝛ videbis fuit ꝛ resp̄sio
וְהִתְשׁוּבָה הָיְתָה וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי

dicere vult posterioza mea ḋa aparebūt nō ꝛ facies meę
וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ · כִּי אֲחוֹרַי רוֹצֶה לוֹמַר

aut affirmatiuā viā per ꝛ nō negatiuā viam per
עַל דֶּרֶךְ שְׁלִילָה וְלֹא עַל דֶּרֶךְ חִיוּב · אוֹ

post me q̄ sunt i opib⁹ meis cognosces me dicere vult
רוֹצֶה לוֹמַר תַּכִּירֵנִי בְּמַעֲשַׂי שֶׁהֵם אַחֲרַי

mysteriū ꝛ ꝓpter hoc ꝓpter p̄miū magis tibi ꝛ erit
וְיִהְיֶה לְךָ יוֹתֵר שָׂכָר עַל זֶה ·· וְעַל כֹּתֶר

Esaias. xxxiij. ꝛ erit ꝓpheta Esaias dixit sanctę fidei nostrę
אֲמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה אָמַר יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא וְהָיָה

ꝛ sciētia sapiētia salutis fortitudo tēpozib⁹ tuis fides
אֱמוּנַת עִתֶּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמָה וַדַּעַת

dixe-

UVA. BHSC. IyR_123

dixerunt sicut thesaur⁹ ei⁹ ipse est dñi timor
יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצָרוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
vestibulo assimilat hic mūdus ꝺa sapiētes vñi
חֲכָמֶיכֶם כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לְפַרְזְדּוֹר ·
in palatiū ingrediaris vt in vestibulo corp⁹ tuū ꝛ dirige
וְהַתְקֵן עַצְמְךָ בַּפַּרְזְדּוֹר כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לְטַרְקְלִין
ad laborē dicere vult nat⁹ est ad laborē homo ꝺa Job. v.
כִּי אָדָם לָעָמָל יוּלָּד · רוֹצֶה לוֹמַר לָעָמָל
post eū ꝙ venit mūdū hereditet vt hui⁹ mūdi
הָעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לִנְחוֹל הָעוֹלָם הַבָּא אַחֲרָיו ·
figurę ꝑ viā legis totius glossę cōclusio ꝛ hęc ē
וְזֶהוּ כְּלַל פֵּרוּשׁ כָּל הַתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ צוּרָה
corpus ꝓpter ꝛ nō sęculū suū anima attingat vt
כְּדֵי שֶׁתַּשִּׂיג הַנֶּפֶשׁ עוֹלָמָהּ וְלֹא עַל הַגּוּף
breue est in ipso qō hui⁹ mundi vitā qō attingit
שֶׁתַּשִּׂיג חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה אֲשֶׁר בּוֹ הוּא קָצָר
intelligat ꝛ intelligens ira ꝛ saturū dierum Job. xiiij
יָמִים וּשְׂבַע רִגְז ; וְהַמַּשְׂכִּיל יָבִין ··
in glossa multa argumēta cōtra vos habem⁹ Item
עוֹד יֵשׁ לָנוּ עֲלֵיכֶם קוּשְׁיוֹת הַרְבֵּה בְּפֵרוּשׁ
ad vos loquar breuitatē per viā sed legis
הַתּוֹרָה · אַךְ בְּדֶרֶךְ קוֹצֶר אֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם ··
fuit secūdę dom⁹ qō destructio dicitis ꝺa vos
שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁחָרַב בַּיִת שֵׁנִי הָיְתָה
destructio fuit sicut primę peccati viā per
עַל דֶּרֶךְ עָוֹן הָרִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה חָרְבָּן
ꝺa ꝓpterea rectū nō est ꝛ hoc primę dom⁹
הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן וְזֶה לֹא יִתָּכֵן בַּעֲבוּר כִּי
alienā seruitutē fuierūt nō secūdę dom⁹ i destructiōe
בְּחָרְבָּן הַבַּיִת הַשֵּׁנִי לֹא עָבְדוּ עֲבוֹדָה זָרָה

sicut

UVA. BHSC. IyR_123

ſicut illarū gentiū in p̄ceptisāb ulauerūt neq;
וְלֹא הָלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם הֶהֵם · כְּמוֹ
Salomon q̄ ędificauit p̄mq; dom⁹ i tēpore fecerūt
שֶׁעָשׂוּ בְּזְמַן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּנָה שְׁלֹמֹה·
dom⁹ destructio fuit q̄a dicere poterim⁹ ergo
אִם כֵּן נוּכַל לוֹמַר כִּי הָיְתָה חָרְבַּן הַבַּיִת
i Chriſtū nr̄m crediderūt nō eo q̄ pro ſecūdę
הַשֵּׁנִי עַל אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ לְמָשִׁיחֵנוּ
q̄ est iuſtum argēto q̄ vēdiderūt ꝛ ꝓpterea Jeſum
וְיִשַּׁע וְעַל מְכָרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק שֶׁהוּא
Amos.ij ꝛ ſup Amos dixit ꝓpter ip̄m q̄ quartū peccatū
הָעֹן הָרְבִיעִי אֲשֶׁר עָלָיו אָמַר עָמוֹס וְעַל
voluerūt nō tūc q̄a cōuertā eū nō quartum
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ · כִּי אָז לֹא אָבוּ
Meſſias q̄ ipſe erat eis dicēs q̄a erat Xp̄ūs eius
לְדַבְּרָיו שֶׁהָיָה אוֹמֵר לָהֶם שֶׁהוּא הַמָּשִׁיחַ
ꝛ ideo crediderūt in eū ꝛ nō in lege ꝓmiſſus
הַנָּדוּר בַּתּוֹרָה וְלֹא הֶאֱמִינוּהוּ וְעַל כֵּן
vſq; ad vitę ſuę dieb⁹ oīb⁹ ꝓpetuā ī captiuitatē ꝓdēnati ſūt
גָּלְלוּ בְּגָלוּת תָּמִיד כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם עַד
Mar.iiij pedū plātis ſub cinis erūt q̄a iudicij dīē
יוֹם הַדִּין כִּי יִהְיוּ אֹפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי
multę gloſſę ſunt Jtē credentiū
הַמַּאֲמִינִים .. עוֹד יֵשׁ בִּירוּשִׁים הַרְבֵּה
ad ꝓfirmādā ꝛ fideles magnę ꝛ autoritates i ſcriptura
בַּתּוֹב וּרְאָיוֹת גְּדוֹלוֹת וְנֶאֱמָנוֹת לְחַזֵּק
Ben.xlix. auferet nō ſcriptū eſt ſicut ſanctam fidē nr̄am
אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לֹא יָסוּר
veniat donec fœmore eiꝰ de ꝛ dux de Juda ſceptrū
שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא

donec

UVA. BHSC. IyR_123

dorsec ꝺclarauit i chaldeo ꝛ Ꝺnqloꝯ silo. i. q̄ mittēꝺ⁹ est

שִׁילֹה וְאֲנָקְלוֹס תַּרְגֵּם עַד

in posterū inde ꝺa fuit sic qm̄ Chriſtus veniat

דְּיֵתֵי מְשִׁיחָא · כִּי כֵן הָוָה כִּי מְשֻׁם וְאֵילָךְ

ſicut neq; rex neq; ꝓpha ſacerdos vltra eis fuit nō

לֹא הָיָה לָהֶם עוֹד כֹּהֵן וְנָבִיא מֹלֵךְ · כְּמוֹ

vos ſicut ꝓpheta vltra nō eſt Aſaph dixit ps. lxxiiij et. lxxiij.

שֶׁאַתֶּם אָסָף אֵין עוֹד נָבִיא · כְּמוֹ שֶׁאָתֶם

in Eſaia ꝓterea ſcriptū ē ꝛ ſic hodie videtis

רוֹאִים הַיּוֹם : וְכֵן כָּתוּב עוֹד בְּיֵשַׁעְיָהוּ

aſcēdet de radice ei⁹ ꝛ flos ieſſę de radice Ꝫga ꝛ egrediet Eſa. xj.

וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשַׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה :

de filijs rex ꝛ egrediet Jonathas ꝛ ꝺclarauit i chaldeo

וְתַרְגֵּם יְהוֹנָתָן וְיָפוּק מַלְכָּא מִבְּנֵי

vngetur filioꝝ ei⁹ ꝺ filijs ꝛ Chriſt⁹ ieſſę filioꝝſ

בָּנוֹהִי דִּישַׁי וּמְשִׁיחָא מִבְּנֵי בְנוֹהִי יִתְרַבֵּי :

ꝺa ad ꝺſignādū ꝛ Chriſt⁹ ꝺclarauit venecer i dictiõe ꝺa

כִּי בְּמִלַּת וְנֵצֶר תַּרְגֵּם וּמְשִׁיחָא לְהוֹרוֹת כִּי

ꝓmiſſus Meſſias ipſe eſt vocauerūt eū ſicut Nazare⁹

נוֹצְרִי כְּמוֹ שֶׁקְּרָאוּהוּ הוּא הַמָּשִׁיחַ הַנָּדוֹר

ſup eū ꝛ redeſcit hoc poſt ſcriptū ē ꝛ Ꝫtē in lege:

בַּתּוֹרָה ·· וְעוֹד כָּתוּב אַחַר זֶה וְנָחָה עָלָיו

dona ſeptē ibi ꝺa inuenietis ꝺñi ſpirit⁹

רוּחַ יְהוָה : שֶׁתִּמְצְאוּ שָׁם שִׁבְעַ מַתָּנוֹת

in Jeſu ꝓfecta ꝺa erāt ꝓpterea ſancti ſpirit⁹

רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְפִי שֶׁהָיוּ שְׁלֵימוֹת בְּיֵשׁוּעַ

illa in vie ꝛ erit vltra ſcriptū ē ꝛ ſic Chriſto nr̄o

מְשִׁיחֵנוּ : וְכֵן כָּתוּב עוֹד וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא

ipſum populoꝝ i ſignū ſtat qui ieſſę radix Eſa. xj.

שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו

ho/

UVA. BHSC. IyR_123

honor. l. gloria reqes ei⁹ et erit depcabũtur gentes
גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד ·
in gaudio aquas ⁊ haurietis vltra scriptũ est ⁊ sic
וְכֵן כָּתוּב עוֹד וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן
Esa. xij. vere dicere qd̃ poterim⁹ saluationis a fontibus
מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה · שֶׁנּוּכַל לוֹמַר בֶּאֱמֶת
baptismi sacramẽtũ ꝓpter dictũ est hoc q̃a
כִּי זֶה נֶאֱמַר עַל קִידּוּשׁ הַטְּבִילָה ·
⁊ accipietis ꝓphetãs Jonathas ⁊ d̃clarauit ĩ chaldeo
וְתִרְגֵּם יְהוֹנָתָן בְּהִתְנַבְּאוֹ וּתְקַבְּלוּן
iustorum ab electis in gaudio nouam doctrinã
אוּלְפָּן חַדְתָּא בְּחֶדְוָא מִבְּחִירֵי צַדִּיקַיָּא
Christi nr̃i Jesu discipulos ꝓpter q̃a ꝓphetauit
שֶׁנִּבָּא עַל תַּלְמִידֵי יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֶנוּ
totũ sanctam ad fidẽ nr̃az ⁊ cõuertere fecerũt q̃ p̃dicauer̃t
שֶׁדָּרְשׁוּ וְהֵשִׁיבוּ לֶאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה כָּל
plena est scriptura tota ⁊ sic miraculi per viã mũdũ
הָעוֹלָם בְּדֶרֶךְ נֵס · וְכֵן כָּל הַכָּתוּב מָלֵא
⁊ vires tẽp⁹ sufficit nõ q̃bus multis autoritatib⁹
מִרְאָיוֹת רַבּוֹת ; אֲשֶׁר לֹא דַי זְמַן וְכֹחַ
multa mysteria ⁊ inuenietis sup eis ad loquẽdũ
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם וְתִמְצְאוּ סְתָרִים רַבִּים
quę dixi verba oĩa q̃ testificãtur in lege
בַּתּוֹרָה שֶׁמֵּעִידוֹת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁאַמַּרְתִּי
lętabimi tũc itelligere ea voluerit; q̃a si supra
לְמַעְלָה · שֶׁאִם תִּרְצוּ לַהֲבִינָם אַז תִּשְׂמְחוּ
Esa. lxvj q̃a germinabũt q̃si herba ⁊ ossa vr̃a ⁊ gaudebitis
וְתָשִׂישׁוּ וְעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדֶּשֶׁא תִּפְרַחְנָה כִּי
qd̃ est ⁊ argumẽtũ seruis eius dñi man⁹ cognoscet
יְוָדַע יַד יְהוָה אֶת עֲבָדָיו · וְהַקּוּשְׁיָא שֶׁיֵּשׁ
credi-

UVA. BHSC. IyR_123

quod nos cogitatis ḟa vos cōtra nos vobis

לָכֶם כְּנֶגְדֵּנוּ שֶׁאַתֶּם חוֹשְׁבִים שֶׁאֲנַחְנוּ

deos ⁊ qō habemus in imagines credimus

מַאֲמִינִים בַּצְּלָמִים וְשֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֱלוֹהִים

ꝓpterea vobis est error ḟa scietis multos

הַרְבֵּה ׃ תֵּדְעוּ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָכֶם בַּעֲבוּר

in cœlis ḟsūt sanctorū ꝓpter memoriā ipsę sūt ḟa

כִּי הֵם לְזִכָּרוֹן הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

⁊ozabim⁹ recordabimur eox silitudinē eox vidēdo ḟa

כִּי בְּרָאוֹת דְּמוּתָם נִזְכֹּרִים וְנִתְבַּלְבֵּל

ad ꝓsequēdū fecerūt ipsi sicut peccata ⁊ ꝓfitebimur

וְנִתְוַדֶּה הֶעָוֹנוֹת כַּאֲשֶׁר הֵם עָשׂוּ לְהַשִּׁיג

siquidē ꝓpter hoc scādalizemini ⁊ ne cœlorū regnū

מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם׃ וְאַל תְּנַקְּשׁוּ בָּזֶה אַחַר כִּי

erāt lactātis figurę ī ſimilitudinē ḟ erāt Cherubim Exo.xxv

הַכְּרוּבִים שֶׁהֵם דְּמוּת פַּרְצוּף תִּינוֹק הַיּוֹ

nō apud nos sanctorū effigies sic sūt in arca

בָּאָרוֹן ׃ כֵּן דְּמוּת הַקְּדוֹשִׁים אֶצְלֵנוּ לֹא

qō rogam⁹ nisi saluabūt nos qō ipsi qō credamus

שֶׁנַּאֲמִין שֶׁהֵם יוֹשִׁיעוּנוּ אֶלָּא שֶׁנַּבִּיעַ

Christū nr̄m ad Ieſū ꝓ nobis vt orent eos

לָהֶם שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲדֵנוּ לִישׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ ״

⁊ in gtossa in grāmatica sufficiētē modū locut⁹ sum

דִּבַּרְתִּי שִׁיעוּר מַסְפִּיק בַּהַקְדוּק וּבְבֵרוּשׁ

ei ḟ cōiūcta est legis

הַתּוֹרָה שֶׁנִּשְׁתַּתֵּף אֱלֵיו ׃

UVA. BHSC. IyR_123

Thalmul.i.doctrinā sapiētes vr̄i copilarūt Itē
עוֹד חִבְּרוּ חַכְמֵיכֶם הַתַּלְמוּד
⁊ festum legumina q̄ sunt ordines in sex
בְּשִׁיתָּא סִדְרֵי שֶׁהֵם זְרָעִים וּמוֹעֵד
quę om̄ia nocumēta mūdatiōes sāctificatiōes ⁊ mulieres
וְנָשִׁים קָדָשִׁים טַהֲרוֹת נְזִיקִין. שֶׁכּוּלָּם
paruū tēp⁹ q̄ sunt his dictiōib⁹ ī duab⁹ inclusa sūt
נִכְלָלִים בִּשְׁתֵּי הַמִּלּוֹת הָאֵלּוּ שֶׁהֵם זְמַן קָטָן.
inter ibi ⁊ sunt paruū ꝑ tēp⁹ fuerūt sic quia
בַּעֲבוּר כִּי כֵן הָיוּ לִזְמַן מְעַט· וְיֵשׁ שָׁם בְּתוֹךְ
viā per multa verba ⁊ leges iuditia
הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרוֹת דְּבָרִים רַבִּים עַל דֶּרֶךְ
prosunt nihil quę ⁊ vanitatū ⁊ mēdatioꝝ fabulaꝝ
חִידוֹת וּכְזָבִים וָהֲבָלִים כִּי אֵינָם מוֹעִילִים
sicut ea riderent fideles ea scirent quia si
שֶׁאִם יֵדְעוּ אוֹתָם הַמַּאֲמִינִים יִלְעָנוּ מֵהֶם· כְּמוֹ
vnam somniū esse q̄a dixerūt somniorum absolutio
פִּתְרוֹן הַחֲלוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ שֶׁהַחֲלוֹם אֶחָד
⁊ ieiunāt ī eo ⁊ credunt prophetię de sexaginta ꝑtib⁹
מִשִּׁשִּׁים בִּנְבוּאָה· וּמַאֲמִינִים בּוֹ וְצַמִּים
⁊ ipsum est ipsum ⁊ absoluunt ⁊ orant ꝓpter illud
עָלָיו וּמִתְפַּלְלִים וּפּוֹתְרִים אֹתוֹ· וְהוּא
fabulę sunt ⁊ sic intellect⁹ ⁊ cōfusio cerebri debilitas
חֲלִישׁוּת הַמּוֹחַ וּבִלְבּוּל הַשֵּׂכֶל·· וְכֵן יֵשׁ חִידוֹת
rabi mēbrū ei⁹ dixerūt sicut sapiētiū vr̄oꝝ multę
רַבּוֹת מֵחַכְמֵיכֶם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ אֵיבָרֵיהּ דְּרַב
hoc eēt q̄a si mēsuraꝝ nouē bati erat sic lagena cuiusdā
פְּלוֹנִי כְּחֶמֶת בַּת תִּשְׁעָה קַבִּין. שֶׁאִם הוּא
in mēbro ei⁹ exēplificauerūt eū quare exēpli viā per
עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל לָמָּה הִמְשִׁילוּהוּ בְּאֵיבָרוֹ
irrisio

UVA. BHSC. IyR_123

irrisionē q̄a fecerūt manu ei⁹ aut brachio ei⁹ vel ī capite ei⁹ ⁊ non
וְלֹא בְּרֹאשׁוֹ אוֹ זְרוֹעוֹ אוֹ יָדוֹ שֶׁעָשׂוּ צְחוֹק
regis Og dictum ⁊ sic est sanctam fidē nostrā credentibus
לְמַאֲמִינֵי אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה · וְכֵן מֵאֲמַר עוֹג מֶלֶךְ
leucarū triū q̄d erat Israel castrū sup Basan
הַבָּשָׁן עַל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל דָּהֲוָה תְּלָתָא פַּרְסָאֵי
sup eos ⁊ eijciā montē ⁊ euellam ego vadam
אֵיזִיל אֲנָא וְאֵיעַקַר טוּרָא וְאֵשַׁדִּי אַגַּבַּיְיהוּ.
⁊ pforauerūt eū formicę ⁊ venerūt ī capite suo accepit eū
שַׁקְלֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְאָתוֹ נְמַלֵּי וּנְקַבּוּהִי
dētes ei⁹ creuerūt eijcere a se voluit ī humeꝝ ei⁹ ⁊ dscēdit
וּנְחַת לְכִתְפֵיהּ · בָּעָא לְמִרְמְיֵיהּ רְבוּהִי לִשִׁינֵיהּ
cōfregisti impioꝝ dētes scriptū ē hoc ⁊ ꝓpter ⁊ ꝯfracti sūt
וְתַבְרוּהִי · וְעַל דָּא כְּתִיב שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ ·
pudet me q̄a creuisti nisi cōfregisti legeris ne
אַל תִּקְרֵי שִׁבַּרְתָּ אֶלָּא שֶׁרִבַּבְתָּ · כִּי בּוֹשְׁתִּי
mirabilia ⁊ sic sūt hęc verba ⁊ audire legere
לִקְרֹא וְלִשְׁמֹעַ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכֵן הַנִּפְלָאוֹת
miraculū ei factum est q̄a dicunt q̄ narrant
הַמְסַפְּרִים שֶׁאוֹמְרִים אִתְרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָא ·
irrident quę similia his multa alia ⁊ verba
וּדְבָרִים אַחֵרִים רַבִּים כָּאֵלֶּה אֲשֶׁר מְצַחֲקִים
rex hui⁹ ⁊ ꝓpter causā hodie credentes ea
מֵהֶם הַמַּאֲמִינִים הַיּוֹם · וּבְסַבַּת זֶה הַמֶּלֶךְ
Isabela ⁊ Dña Ferdinād⁹ Dñs q̄ iā dcesserūt ⁊ regia
וְהַמַּלְכָּה שֶׁעָבְרוּ דּוֹן פֵּירְנַאנְדּוֹ וְדֹנְיָא אֱלִישֶׁבַע
Judęi q̄a detulerūt eū Thalmud totū ꝯburere statuerūt
גַּזְרוּ לִשְׂרוֹף כָּל הַתַּלְמוּד שֶׁהִלְשִׁינוּהוּ יְהוּדִים
⁊ dstruētes te dissipātes te q̄a serui eorū q̄ erāt multi
רַבִּים שֶׁהָיוּ עַבְדֵיהֶם · כִּי מְהַרְסַיִךְ וּמַחֲרִיבַיִךְ Esa.xlix.

UVA. BHSC. IyR_123

cõbusissẽt eũ qđ si vobis dico ⁊ ego exibũt ex te
מִמֵּךְ יֵצֵאוּ ·· וַאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם שֶׁאִם יִשְׂרְפוּהוּ
ad inueniẽdã magnã mĩam vobis fecissent quod
שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים עִמָּכֶם חֶסֶד גָּדוֹל לִמְצוֹא
cõmodũ vobis nõ ẽ qđ ꝓpterea animę vr̃ę requiẽ
מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם בַּעֲבוּר כִּי אֵין לָכֶם תּוֹעֶלֶת
q̃a vsq; ab illa hęc ⁊ discrepãtes sũt multę opiones q̃a ĩ eo
בּוֹ כִּי הַסְּבָרוֹת רַבּוֹת וּמְשׁוּנוֹת זוֹ מִזּוֹ שֶׁעַד
iudicia sua ad iudicãdũ veritatẽ scierũt nõ hodie
הַיּוֹם לֹא יָדְעוּ הָאֱמֶת לָדוּן מִשְׁפְּמֵיהֶם·
sũt multa ⁊ argumẽta deũ suum ⁊ ad quęrẽdũ
וְלִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם · וְהַקּוּשְׁיוֹת רַבּוֹת
⁊ sic respõsiõe est sine ⁊ maior ps eoꝝ diuersis in dictiõib⁹
בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת וְרוּבָם בְּלִי תְּשׁוּבָה· וְכֵן
Naaman fili⁹ Moyses rabi hoc sup nouitates scripsit
כָּתַב הַחִידּוּשִׁין עַל זֶה רְבִּי מֹשֶׁה בַּר נַחְמָן ·
Alpheę rab ⁊ etiã verum sensum ꝑturbauit ⁊ ipse
וְהוּא בִלְבֵּל הַשֵּׂכֶל הָאֲמִיתִּי · וְאַף רַב אַלְפֵּס
cõsũmatissim⁹ ipse est licet multa dubia adduxit
הֵבִיא סְפֵקוֹת רַבּוֹת אַף כִּי הוּא הַמּוּבְחָר
vobis attuli nõ hęc oĩa ⁊ cũ ego viderẽ q̃ ẽ in ipsis
שֶׁבָּהֶם · וּבִרְאוֹתִי כָּל אֵלֶּה לֹא הֵבֵאתִי לָכֶם
cõfussiõis liber est quia Thalmud ex autoꝛitates
רְאָיוֹת מִן הַתַּלְמוּד לְפִי שֶׁהוּא סֵפֶר בִּלְבּוּל··
sanctam fidẽ nr̃am apud credẽtes sic non est qđ
מָה שֶׁאֵין כֵּן לַמַּאֲמִינִים אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה
q̃a suis ⁊ in oꝛdinib⁹ ⁊ ĩ legib⁹ suis ĩ p̃ceptis suis
בְּחוּקֵיהֶם וּבְדָתֵיהֶם וּבְעַרְכָאוֹת שֶׁלָּהֶם כִּי
⁊ sciunt ⁊ clara ⁊ recta sũt pura omnia
כּוּלָּם בְּרוּרִים וּנְכוֹנִים וּמְפוֹרָשִׁים וְיוֹדְעִים
du-

UVA. BHSC. IyR_123

dubijs ⁊ sine sciētias suas oēs cōfussiōe absq;
בְּלִי בִלְבּוּל כָּל חֹכְמוֹתֵיהֶם וּבְלִי סְפֵקוֹת
opera intelligitis qūo igitur ⁊ argumētis
וְקוּשְׁיוֹת· וְאִם כֵּן אֵיךְ תָּבִינוּ אֶל פְּעוּלוֹת
huiꝰ ⁊ ꝓpter causam manuū eiꝰ opus et dñi ps. xxviij
יְהֹוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו . וּבְסִבַּת זֶה
qd dicit infra qd scriptū est ī vobis cōfirmabit
יִתְקַיִּים בָּכֶם הַכָּתוּב לְמָמָּה שֶׁאוֹמֵר
cōuersi fueritis nisi ędificabit eos ⁊ nō dissipabit eos
יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם אִם לֹא תָּשׁוּבוּ
sanctam fidē nostrā ad credēdū
לְהַאֲמִין אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה :

CAP. SEPTIMVM.

q̄bbala.i.receptiōis sciētiā sapiētes vr̄i copilarūt Itē
עוֹד חִבְּרוּ חַכְמֵיכֶם חֹכְמַת הַקָּבָלָה
⁊ itellectꝰ vr̄ sapiētia vr̄a ⁊ ipsa ē .i.imaginatiuę Deu.iiij.
הָעִיוּנִית וְהִיא חֹכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם
irrident ipsi q̄a populorū ad oculos nō sed
אַבָּל לֹא לְעֵינֵי הָעַמִּים כִּי הֵם מְשָׂחֲקִים
⁊ gue mataria.i.nūerꝰ lr̄aꝝ ex notariqon.i.lr̄a ꝓ pte ꝯ vos
עֲלֵיכֶם מֵהַנּוֹטַרִיקוֹן וְגֵיא מַטַּרְיָא
scietis sicut nucis ortus qd ē ⁊ trāsmutationē.s.lr̄aꝝ Cāti.vj.
וְהַתְּמוּרָה שֶׁהוּא גְּנַת אֱגוֹז כְּמוֹ שֶׁיְּדַעְתֶּם
tria illa sup denotāt ⁊ thau ⁊ nun guimal q̄a
כִּי גִּימַל וְנוּן וְתָיו מוֹרוֹת עַל שְׁלֹשְׁתָּם ·
pro hac in sciētia sapiētes vr̄i locuti sūt ⁊ quia
וּבַעֲבוּר שֶׁדִּבְּרוּ חַכְמֵיכֶם בַּחֹכְמָה הַזֹּאת לְפִי
oēs ꝓpterea neq; itellectu fundamēto sine arbitrio suo
רְצוֹנָם בְּלִי יְסוֹד וּתְבוּנָה לָכֵן כָּל

UVA. BHSC. IyR_123

sũt q̃a illos q̃tidie admirant̃ ꝟba eoꝝ qui audiũt
הַשּׁוֹמְעִים דִּבְרֵיהֶם יִתְמְהוּ תָּמִיד מֵהֶם כִּי הֵם
nõ vẽtũ ⁊ q̃ obſuat mulierũ ⁊ fabulaꝝ diuinatiõis ꝟba
דִּבְרֵי קֶסֶם וְחִידוֹת נָשִׁים · וְשׁוֹמֵר רוּחַ לֹא
Eccl's.xj Moyses recepit eã q̃bbalę ſapiẽtiã opionẽ vr̃aꝫ ⁊ ſm ſemiat
יִזְרָע· וּלְפִי דַעְתְּכֶם חֹכְמַת הַקַּבָּלָה קִבְּלָהּ מֹשֶׁה
ſecreta.l.arcana i ea qđ ſũt ꝓpterea ſcripſit eã ⁊ nõ in ęinai
מִסִּינַי וְלֹא כְּתָבָהּ בַּעֲבוּר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סוֹדוֹת
niſi vulgaris homo oĩs ĩtelligeret ea q̃ nõ multa
הַרְבֵּה שֶׁלֹּא יְבִינֵם כָּל אָדָם בֵּינוֹנִי אִם לֹא
relicta ſunt arcana ⁊ hęc magn⁹ ſapiẽs foret
יִהְיֶה חָכָם גָּדוֹל· וְאֵלֶּה הַסּוֹדוֹת נִשְׁאָרוּ
vel ⁊ in notariqon ĩ figura vel litterarũ in numero
בִּסְכוּם הָאוֹתִיּוֹת אוֹ בַּצּוּרָה וּבְנוֹטָרִיקוֹן אוֹ
litterarũ ĩ ſig̃tiõe vel ĩ ſcriptura q̃ ſũt ſupflua in verbis
בַּדְּבָרִים הַיְּתָרִים בַּכָּתוּב אוֹ בְּעִנְיָן הָאוֹתִיּוֹת
vobis adducã ecce ſi ſic eſt igitur dictionũ aut
אוֹ הַמִּלּוֹת · וְאִם כֵּן הוּא הִנֵּה אָבִיא לָכֶם
ꝓpterea cõtra eas reſpõdere poterit ad q̃s nõ autoritates
רְאָיוֹת שֶׁלֹּא תוּכְלוּ לְהָשִׁיב כְּנֶגְדָּם לְפִי
fidẽ noſtrã ad magnificãdũ ⁊ validę fortes q̃a ipſę ſũt
שֶׁהֵם חֲזָקוֹת וְהֵכְרְחִיּוֹת לְהַגְדִּיל אֱמוּנָתֵנוּ
qđ vos Jeſus nomẽ q̃a nũc ⁊ dicã ſanctam
הַקְּדוֹשָׁה ׃ וְאוֹמַר עַתָּה· כִּי שֵׁם יֵשׁוּעַ שֶׁאַתֶּם
ſolis litters cũ trib⁹ Jeſum nõnunq̃ vocatis
קוֹרְאִים לִפְעָמִים יֵשׁוּ בְּשָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת לְבַד
ex ichoua.i.dño Jeſus qđ nat⁹ eſt denotat ip̃m ecce
הִנֵּה הוּא מוֹרֶה שֶׁנּוֹלַד יֵשׁוּעַ מִיְהוָה
⁊ Maria Jeſus ingue mataria q̃a matre ei⁹ ⁊ ex Maria
וּמִמִּרְיָם אִמּוֹ כִּי בְּגִיא מַטַּרְיָא יֵשׁוּ וּמִרְיָם
ſicut

UVA. BHSC. IyR_123

sicut nũer⁹ Jesus ē numer⁹ q̇a pollēt idē ⁊ iehoua.i.dn̄s
וְיְהֹוָה הַכִּי הָוֹו · כִּי סְכוּם יֵשׁוּ כִּסְכוּם
ip̄m ecce Jesus legeritis eũ ⁊ si iehoua Marię
מִרְיָם יְהֹוָה · וְאִם תִּקְרְאוּהוּ יֵשׁוּ הִנֵּה הוּא
ex nihilo qđ est qđ creauit ꝓpterea esse ī sig̃tiõe sua đnotat
מוֹרֶה בְּעִנְיָנוֹ יֵשׁ · לְכִי שֶׁבָּרָא יֵשׁ מֵאַיִן
legeritis eũ ⁊ si manu ei⁹ ⁊ sub ex eo sunt ⁊ oĩa
וְהַכֹּל יֵשׁ מִמֶּנּוּ וְתַחַת יָדוֹ · וְאִם תִּקְרְאוּהוּ
saluator qđ est ī sig̃tione sua denotat ecce Jesuaa
יֵשׁוּעַ הִנֵּה מוֹרֶה בְּעִנְיָנוֹ שֶׁהוּא מוֹשִׁיעַ
rectũ est ⁊ sapiētia vr̄a ītellect⁹ vr̄ hoc ē ⁊ si ⁊ redēptor
וְגוֹאֵל · וְאִם זֶה בִּינַתְכֶם וְהֹכְמַתְכֶם יִתָּכֵן
Moyses qđ dixit dicem⁹ Christũ nr̄m Jesum q̇a ꝓpter
שֶׁעַל יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֶנוּ נֹאמַר שֶׁאָמַר מֹשֶׁה
sũ ipse ego ego qđ nunc videte mirabili ī ꝓph̄ia sua Deu.32.
בִּנְבוּאָתוֹ נִפְלָאָה רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
q̄ sunt dictionũ cũ iteratiõe trinitatis mysteriũ ad đnotãdũ
לְהוֹרוֹת סֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ בְּכֶפֶל הַמִּלּוֹת שֶׁהֵם
⁊ hoc ē idē sũt ⁊ fili⁹ ei⁹ ipse q̇a q̄ dixit patris verba
דִּבְרֵי הָאַב שֶׁאוֹמֵר כִּי הוּא וּבְנוֹ אֶחָד · וְזֶהוּ
q̄bbala per viã ⁊ nõ scriptura ex declaratũ vere
בֶּאֱמֶת מְפוֹרָשׁ מִן הַכָּתוּב וְלֹא בְּדֶרֶךְ קַבָּלָה ··
q̄ sũt ī lege magnarũ litterarũ ī mysterio dicem⁹ ⁊ sic
וְכֵן נֹאמַר בְּסֶתֶר אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה
dictiõe ex daleth sicut trinitatis mysteriũ đnotãt q̄ ipse
שֶׁהֵן מוֹרוֹת סֶתֶר הַשִּׁילּוּשׁ כְּמוֹ הַדָּלֶת מִן מִלַּת
ecce magna q̇a ipsa ē Jsrael audi ex textu echad.i.vn⁹ Deut.vj.
אֶחָד מִן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא גְּדוֹלָה הִנֵּה
ex textu pua ⁊ aleph est vno qđ plus denotat ipsa
הִיא מוֹרָה שֶׁיּוֹתֵר מֵאֶחָד הוּא · וְאָלֶף קְטַנָּה מִן

UVA. BHSC. IyR_123

Leuit.j. sacrificia qꝫ denotat ipsa etiã ecce vaiqra.i.ꝛvocauit

וַיִּקְרָא הִנֵּה גַּם הִיא מוֹרָה בִּי קַרְבָּנוֹת

doctor veniret donec exiguo ꝓ tẽpore erãt iumẽtor

הַבְּהֵמוֹת הָיוּ לִזְמַן מְעַט עַד שֶׁיָּבֹא מוֹרֶה

plixitatẽ ꝛ ꝓpter Christi nr̃ Jesus q̃ est iustitię

צֶדֶק שֶׁהוּא יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ · וּבַעֲבוּר הָאֲרִיכוּת

ꝛ paruas magnas litteras oẽs hic scripsi nõ

לֹא כָּתַבְתִּי בָּזֶה כָּל הָאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת

denotãt qꝫ ipsę dicere ꝺą poterim⁹ in lege q̃ sunt

שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁנּוֹכַל לוֹמַר שֶׁהֵן מוֹרוֹת

in notariqon sic ꝛ etiã sanctę fidei nr̃ę secretũ

סֵתֶר אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה · וְגַם כֵּן בְּנוֹמַרִיקוֹן

dñi nomẽ pater spirit⁹ fili⁹ dicem⁹ bereſith.i.i ꝑncipio

בְּרֵאשִׁית נאמַר בֵּן רוּחַ אָב שֵׁם יְהוָה

ꝛ fines bara.i.creauit ex dictiõe dicem⁹ ꝛ sic inuocabis

תְּקָרָא · וְכֵן נאמַר מִן בָּרָא ·· וְסוֹפֵי

denotant deus creauit in principio dictionũ

תֵּיבוֹת בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים מוֹרִים

ꝛ littera veritas qõ illud ẽ ad designãdũ emeth.i.Xitas

אֱמֶת לְהוֹרוֹת שֶׁהוּא אֱמֶת ·· וְהָאוֹת

ꝛ littera bereſith ex dictiõe beth prima

הָרִאשׁוֹנָה בֵּית מִן בְּרֵאשִׁית וְהָאוֹת

ois ad oculos dictiõe ex lamed quę est vltima

הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא לָמֶד מִן מִלַּת לְעֵינֵי כָּל

triginta ad designãdũ qꝫ ipsę sũt dicem⁹ Jsrael

יִשְׂרָאֵל נאמַר שֶׁהֵן לְהוֹרוֹת שְׁלֹשִׁים

i mũdo Jesus saluator nr̃ q̃s ąbulauit ãnos ꝛ duos

וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שֶׁהָלַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ בָּעוֹלָם

in q̃nq; scriptũ est qꝫ qꝫ oñe ad dicẽdũ ꝛ hoc est hoc

הַזֶּה · וְזֶהוּ לוֹמַר שֶׁכָּל מָה שֶׁכָּתוּב בַּחֲמִשָּׁה

quæ

UVA. BHSC. IyR_123

quę fuit Jesu iredẽptiõe cõpletũ est legis libris
סִפְרֵי הַתּוֹרָה נִשְׁלַם בִּגְאוּלַת יֵשׁוּעַ שֶׁהָיְתָה
dicere ꝛ poterim⁹ ānos ꝛ duos triginta post
אַחַר שְׁלשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה · וְנוֹבַל לוֹמַר
bereſith in capite quã inueniet⁹ aliam autoritatẽ etiã
גַּם כֵּן רְאֵיָה אַחֶרֶת שֶׁתִּמְצְאוּ בְּבְרֵאשִׁית
dictionẽ vſq; ad bereſith dictiõe ex elohim bara
בָּרָא אֱלֹהִים מִן מְלַת בְּרֵאשִׁית עַד מְלַת
triginta elohim nomẽ ꝗa noiatur ſextus dies
יוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁנִּזְכַּר שֵׁם אֱלֹהִים שְׁלשִׁים
ad deſignãdũ magnũ myſteriũ ꝛ hoc eſt vicib⁹ ꝛ duab⁹
וּשְׁתַּיִם פְּעָמִים וְזֶהוּ סֵתֶר גָּדוֹל לְהוֹרוֹת
vſitata quę fuit iudicij mẽſura eſt elohim ꝗa
כִּי אֱלֹהִים הוּא מִדַּת הַדִּין שֶׁהָיְתָה נְהוּגָה
triginta vſq; ad primi hois pctõ ex quotidie
תָּמִיד מִן עֹון אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד הַשְּׁלשִׁים
Jesu manũ per ꝗb⁹ redẽpti ſum⁹ ānos ꝛ duos
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שֶׁנִּגְאָלְנוּ עַל יַד יֵשׁוּעַ
pœna a ꝛ ſaluauit nos ꝗ redemit nos Chriſti nr̃i
מִשִּׁיחֵנוּ שֶׁגְּאָלָנוּ וְהוֹשִׁיעָנוּ מִן עֹונֶשׁ
dicem⁹ hoc ꝓpter quia primi hois pcti
עֹון אָדָם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר עַל זֶה נֶאֱמַר
ꝗa peccauit primus pater tu⁹ Eſaias ꝙ dixit Eſa.xliij.
שֶׁאָמַר יְשַׁעְיָהוּ אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא · כִּי
gen⁹ oñe natũ ẽ huc vſq; ex tũc hoc ꝓpter pctũ
בֶּעָוֹן הַזֶּה מֵאָז וְעַד עַתָּה נוֹלַד כָּל מִין
quiuis recipit nõ nũc ꝛ ſi in eo humanũ
הָאֱנוֹשִׁי בּוֹ · וְאִם עַתָּה לֹא יְקַבֵּל כָּל אֶחָד
in infernum cõdẽnabitur baptiſmi ſacramẽtũ
קִידּוּשׁ הַטְּבִילָה יֵעָנֵשׁ לְגֵהִינֹם בָּעֲבוּר

anima

UVA. BHSC. IyR_123

anima dãnatę sũt primi pr̃is nr̃i ꝓpter pctm̃ q̃a
כִּי בַּעֲוֹן אֲבִינוּ הָרִאשׁוֹן נֶעֱנָשׁוּ הַנֶּפֶשׁ
duę q̃ sũt morierꝫ moriẽs dictũ est sicut ⁊ corpus
וְהַגּוּף כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מוֹת תָּמוּת שֶׁהֵן שְׁתֵּי
nõ est qđ q̃ dixerũt sapiẽtũ vr̃oꝝ opionẽ secũdũ mortes
מִיתוֹת לְפִי דַּעַת חַכְמֵיכֶם שֶׁאָמְרוּ כִּי אֵין
dictio ⁊ q̃to magꝫ in lege neq; supflua deficiẽs lr̃a
אוֹת חַסֵּרָה וִיתֵירָה בַּתּוֹרָה וְכֹל שֶׁכֵּן מִלָּה
redẽptiõe sua Christꝰ nr̃ Jesus abstulit animę ⁊ pœnã
וְעוֹנֶשׁ הַנֶּפֶשׁ הֵסִיר יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ בִּגְאוּלָתוֹ
quotidie remãsit corporis ⁊ pœna baptismo ⁊ hoc est
וְזֶהוּ בַּטְּבִילָה · וְעוֹנֶשׁ הַגּוּף נִשְׁאָרָה תָּמִיד
peccati pœnã ad remittẽdũ est baptismi sacramẽtũ q̃a
כִּי קִידּוּשׁ הַטְּבִילָה הִיא לִסְלוֹחַ עֹנֶשׁ עָוֹן
gñatr̃ ad pcẽdũ sed sigillatim animę cuiq; primi
הָרִאשׁוֹן לְכֹל נֶפֶשׁ בִּפְרַט אַבָל לְכַפֵּר בִּכְלַל
Jesu redẽptio necessaria erat humano generi toti
לְכֹל מִין הָאֱנוֹשִׁי הָיְתָה צְרִיכָה גְּאוּלַת יֵשׁוּעַ
Gen̄.ij. nimis graue primũ pctm̃ erat quia Christi nr̃i
מְשִׁיחֵנוּ לְפִי שֶׁהָיָה עָוֹן הָרִאשׁוֹן כָּבֵד מְאֹד
vsitatũ ẽ pr̃iarcharũ tẽpꝰ vsq; ad pr̃is nr̃i Adę ⁊ a diebꝰ
וּמִימֵי אָדָם אֲבִינוּ עַד זְמַן הָאָבוֹת נַהֲגוּ
peculiariter ad inocẽdũ ⁊ holocausta sacrificia offerre
לְהַעֲלוֹת קֹרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת לִסְלוֹחַ בִּפְרַט
Incain scriptũ est sicut peccatũ hoc animę om̃i
לְכֹל נֶפֶשׁ מִזֶּה הֶעָוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּקַיִן
Messię aduẽtũ vsq; pr̃iarcharũ ⁊ a tp̃e ⁊ Noe ⁊ Habel
וְהֶבֶל וְנֹחַ · וּמִזְמַן הָאָבוֹת עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ
in loco circũcisiõis pactũ fuit in lege ꝓmissi
הַנָּדוּר בַּתּוֹרָה הָיְתָה בְּרִית מִלָּה בִּמְקוֹם

q̃ para-

UVA. BHSC. IyR_123

q̃ paratę erãt gẽtes oẽs et quia baptismi
הַמְּבִילָה · וּבַעֲבוּר כִּי כָּל הַגּוֹיִם הַעֲתִידִים
ferre possent nõ Christi ad fidem vt cõuerterent
לָשׁוּב לֶאֱמוּנַת הַמָּשִׁיחַ לֹא יוּכְלוּ לִסְבּוֹל
⁊ abstulit mia cũ illis vsus ẽ circũcisiõis pacti acerbitatẽ
צַעַר בְּרִית מִלָּה נָהַג עִמָּהֶם רַחֲמַנוּת וְהֵסִיר
loco ei⁹ baptismi sacramẽtũ ⁊ ordĩauit circũcisiõis pactũ
בְּרִית הַמִּלָּה וְסִדֵּר קִידּוּשׁ הַמְּבִילָה בִּמְקוֹמָהּ
sicut primi peccati pœnã peculiariter ad remittẽdũ
לְכַפֶּר בִּפְרַט עוֹנֶשׁ עֲוֹן הָרִאשׁוֹן ׃ כְּמוֹ
morte cũ fœd⁹ vr̃m ⁊ delebit in Esaia scriptũ est Esaias.
שֶׁכָּתוּב בְּיָשַׁעְיָהוּ וְכֻפַּר בְּרִיתְכֶם אֶת מָוֶת xxviij.
ipsa sũt q̃a stabit nõ inferno cũ ⁊ pactũ vr̃z. l. visio
וְחָזוּתְכֶם אֶת שְׁאוֹל לֹא תָקוּם · כִּי הֵם
circũcisiõis pactũ qđ q̃ dicit Sãcti Spirit⁹ Xba
דִּבְרֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁאוֹמֵר כִּי בְּרִית הַמִּלָּה
ꝓphetię ⁊ visio Christi nr̃i Jesu mortẽ post delebit
יְכֻפַּר אַחֲרֵי מָוֶת יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ · וְחָזוּת הַנְּבוּאוֹת
ad redimẽdũ ad iferos dscẽdisset postq̃ vltra stabit non
לֹא תָקוּם עוֹד אַחַר שֶׁיֵּרֶד לִשְׁאוֹלוֹת לִגְאוֹל
tũc q̃a cœlorũ ad regnũ ⁊ vt adduceret eas aĩas
הַנְּפָשׁוֹת וּלְהוֹלִיכָן לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם ׃ כִּי אָז
vltra futur⁹ esset neq̃ ĩ eo ꝓphetię oẽs ꝯplẽdę essẽt
יִשְׁלְמוּ כָּל הַנְּבוּאוֹת בּוֹ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד
inũdãs flagellũ vltra dixit ⁊ sic ꝯsũmatę sũt ⁊ sic ꝓpha ij. Re. xx.
נָבִיא ׃ וְכֵן הֵתָמּוּ ׃ וְכֵן אָמַר עוֹד שׁוֹט שׁוֹטֵף
qđ perituri eẽt dicere vult ĩ cõculcationẽ ei ⁊ eritis trãsferit cũ
כִּי יַעֲבֹר וְהִיִּיתֶם לוֹ לְמִרְמָס · רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁיֹּאבְדוּ
qđ cũ morte crediderũt nõ qui oẽs ĩ cõculcationẽ ⁊ futuri essẽt
וְיִהְיוּ לְמִרְמָס כָּל אֲשֶׁר לֹא יַאֲמִינוּ שֶׁבְּמִיתָת

& sic

UVA. BHSC. IyR_123

ꝛ sic essem⁹ redimēdi ꝛ resurrectiōe ei⁹ Christi nr̄i Jesu
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֶנוּ וּתְחִיתָו נִגְאָלְנוּ · וְכֵן
ꝛ cū morte cū fœdus pcussim⁹ supra dixit
אָמַר לְמַעְלָה כָּרַתְנוּ בְּרִית אֶת מָוֶת וְעִם
nō trāsierit cū inūdās flagellū pactū fecim⁹ inferno
שְׁאוֹל עָשִׂינוּ חֹזֶה שׁוֹט שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר לֹא
ꝛ i mēdacio spem nr̄az mēdaciū posuim⁹ q̄a veniet sup nos
יְבוֹאֶנוּ כִּי שָׂמְנוּ כָּזָב מַחְסֵנוּ וּבַשֶּׁקֶר
illusores viros perituros esse ꝓphauit q̄a ꝓtecti sum⁹
נִסְתָּרְנוּ · כִּי נִבָּא שֶׁיֹּאבְדוּ אַנְשֵׁי לָצוֹן
per viā nisi dei verba intelligūt q̄ nō ipsi
שֶׁאֵינָם מְבִינִים דִּבְרֵי אֱלֹהִים אֶלָּא בְּדֶרֶךְ
circūcisiōis pactū pcutere ꝛ cogitant litteralē
הַפְּשַׁט וְחוֹשְׁבִים לִכְרוֹת בְּרִית מִלָּה
ꝛ absq; eo Jesu morte absq; i ęternū ꝛ statuere illud
וּלְהַקִּימוֹ לְעוֹלָם בְּלִי מָוֶת יֵשׁוּעַ וּבְלִי
vos sicut aīas ad redimēdū ad iferos vt dscēderet
שֶׁיֵּרֶד לִשְׁאוֹלוֹת לִגְאוֹל הַנְּפָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם
sicut incōculcatiōe erūt ꝛ ꝓpterea hodie intelligitis
מְבִינִים הַיּוֹם ׃ וְעַל כֵּן יִהְיוּ לְמִרְמָס כְּמוֹ
sup vos istud totū qd̄ ꝯpletū ē hodie videtis vos
שֶׁאַתֶּם רוֹאִים הַיּוֹם שֶׁנִּשְׁלָם כָּל זֶה עֲלֵיכֶם
ecce ego vltra dixit ꝛ sic ptinatiā vestrā ꝓpter
עַל מְשׁוּבַתְכֶם ׃ וְכֵן אָמַר עוֹד הִנְנִי
Esaias. xxviij. angularē ꝓbatū lapidē lapidē sion mittā i fūdamētis
יִסַּד בְּצִיּוֹן אָבֶן אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת
festinet ne q̄ crediderit fundatū ifūdamētū preciosū
יִקְרַת מוּסַד מוּסָּד הַמַּאֲמִין לֹא יָחִישׁ ׃
ꝓpter hęc ꝓphetia qd̄ dicta fuit dicere poterim⁹ q̄a
כִּי נוּכַל לוֹמַר שֶׁנֶּאֶמְרָה · הַנְּבוּאָה הַזֹּאת עַל

Eze

UVA. BHSC. IyR_123

Ezequiam ꝑpter dicta fuit quia ſi Chriſtū nr̄m Jeſum
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ · שֶׁאִם נֶאֱמְרָה עַל חִזְקִיָּהוּ
ne q̄ crediderit dixit quomō Cāchi declarauit ſicut
כְּמוֹ שֶׁבֵּירֵשׁ כַּמְחִי אִיךְ אָמַר הַמַּאֲמִין לֹא
ꝓpe ecce ꝺa longe qō hoc ē denotat ꝺa feſtinet
יָחִישׁ כִּי מוּרֶה שֶׁזֹּהוּ רָחוֹק כִּי הִנֵּה קָרוֹב
hęc ꝑphetia qō ꝑpterea tēp⁹ ei⁹ vēturū erat
הָיָה לָבוֹא עִתּוֹ · בַּעֲבוּר כִּי הַנְּבוּאָה הַזֹּאת
lapidē qō dixit ⁊ itē pr̄is ei⁹ Achaz ī dieb⁹ fuit
הָיְתָה בִּימֵי אָחָז אָבִיו ; וְעוֹד שֶׁאָמַר אָבֶן
⁊ nō regnū ei⁹ i ęternū qō futurū eē ad ōſignādū ꝓbatū
כֹּחַ לְהוֹרוֹת שֶׁתִּהְיֶה לְעוֹלָם מַלְכוּתוֹ וְלֹא
non ⁊ filij ei⁹ Ezequię regnum ecce ꝺa ita fuit
הָיָה כֵּן · כִּי הִנֵּה מַלְכוּת חִזְקִיָּהוּ וּבָנָיו לֹא
ſcriptū ē ſicut ex eis perūt ꝺa ęternam fuit
הָיְתָה עוֹלָמִית כִּי אֲבָדָה מֵהֶם · כְּמוֹ שֶׁבָּתוּב
ꝑphetia fuiſſet ⁊ licet Jeremię libri in fine Jere.lij.
בְּסוֹף סֵפֶר יִרְמְיָהוּ ; וְאַף שֶׁיִּהְיֶה הַנְּבוּאָה
cuſtodierit ſi Dauid dixit ſicut cū ꝓditiōe hęc ps.cxxxj.
הַזֹּאת תָּלוּי כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד אִם יִשְׁמְרוּ et.cxxxij.
vnquā ſcriptura dicit nō ecce pactū meū filij tui
בָּנֶיךָ בְּרִיתִי · הִנֵּה לֹא יֹאמַר הַכָּתוּב לְעוֹלָם
ipſe ē ꝺa hui⁹ mundi vitā ꝑpter ęterna ꝑphetia
נְבוּאָה עוֹלָמִית עַל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה כִּי הוּא
i capitulo ſupra dixi ſicut dierū breuis
כְּצֵר יָמִים כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי לְמַעְלָה בַּפֶּרֶק
negauerūt ⁊ ſapiētes vr̄i ⁊ ſcietis ⁊ itelligite ſecūdo
הַשֵּׁנִי ; וּבִינוּ וְתֵדָעוּ ; וְחַכְמֵיכֶם כְּחַשּׁוּ
gen⁹ natū ē nō ꝺa ⁊ dixerūt primi hois pctm̄
עֲוֹן אָדָם הָרִאשׁוֹן וְאָמְרוּ כִּי לֹא נוֹלַד מִין

pro

UVA. BHSC. IyR_123

ꝓpter illud anima fuit ꝯdēnata ⁊ qđ nō ī eo humanū
הָאֱנוֹשִׁי בּוֹ וְשֶׁלֹּא נֶעֱנַשָּׁה הַנֶּפֶשׁ בָּעֲבוּרוֹ׃
in iniq̄tate ecce Dauid dixit qđ obliti sunt ⁊ ecce
וְהִנֵּה שָׁכְחוּ מָה שֶׁאָמַר דָּוִד הֵן בֶּעָוֹן
ps.l.lj. mater mea cōcepit me.l.pepit ſm.b.hie. ⁊ ī pctō cōcept⁹ ſū
חוֹלַלְתִּי וּבְחֶטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי׃
differentibus ī dictiōib⁹ ſentētię iteratiōe qđ ſcriptū eſt
שֶׁכָּתוּב בְּכֶפֶל עִנְיָן בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת
ſapiētes vr̄i reſpōdebūt ⁊ q̄d ſit verū qđ hoc ad đſignādū
לְהוֹרוֹת שֶׁזֶּה אֱמֶת׃ וּמָה יָשִׁיבוּ חַכְמֵיכֶם
dixit qđ ſapiētes vr̄i obliti ſūt ⁊ ſic hoc cōtra
עַל זֶה׃ וְכֵן שָׁכְחוּ חַכְמֵיכֶם מָה שֶׁאָמַר
Ezechi. xviij. ecce q̄a morieť ipſa q̄ peccauerit anima Ezequiel
יְחֶזְקֵאל הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת׃ כִּי הִנֵּה
q̄a peccati cauſa q̄ ipſa eſt animę pœnę mētio facta ē ibi
שָׁם נִזְכָּר עוֹנֶשׁ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא סִבַּת הֶעָוֹן כִּי
Geneſ. xviij. dictionē obliti ſūt ⁊ etiam ⁊ cinis puluis eſt corpus
הַגּוּף הוּא עָפָר וָאֵפֶר׃ וְגַם כֵּן שָׁכְחוּ מִלַּת
Geñ.ij. dixi ſicut mortes duę ſūt q̄a morier⁊ moriēs
מוֹת תָּמוּת כִּי הֵן שְׁתֵּי מִיתוֹת׃ כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי
in capitulo quę dixi qabbalę ⁊ ex ꝟbis ſupra
לְמַעְלָה׃ וּמִדִּבְרֵי הַקַּבָּלָה שֶׁאָמַרְתִּי בַּפֶּרֶק
Geñ.xlj. ⁊ cōcluſio nimis multa maris ſicut arena extāt hoc
הַזֶּה יֵשׁ כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד׃ וְהַכְּלַל
ad oīa in ſcriptura reſpōſio eſt q̄a ꝟbis meis ex oīb⁹
מִכֹּל דְּבָרַי כִּי יֵשׁ תְּשׁוּבָה בָּכָתוּב לְכֹל
cōtra nos vobis q̄ ſunt ⁊ argumenta dubia
הַסְּפֵקוֹת וְקוּשְׁיוֹת שֶׁיֵּשׁ לָכֶם כְּנֶגְדֵּנוּ
ps.lxxiiij vlteri⁹ vobis ⁊ nō ē perijt ſpes vr̄a q̄a ad ꝓbādū
לְנַסּוֹת כִּי תִקְוַתְכֶם אָבָדָה וְאֵין לָכֶם עוֹד
decla-

UVA. BHSC. IyR_123

declaraui sicut quo vsq; q̄ sciat vobiscū ꝛ nō est ꝓpheta
נָבִיא וְאֵין אִתְּכֶם יוֹדֵעַ עַד מָה ׃ כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשְׁתִּי
cōuertat ꝑ misericordias suas deus quinto in cap̄.
בַּפֶּרֶק הַחֲמִישִׁי ׃ הָאֱלֹהִים בְּרַחֲמָיו יָשִׁיב
secūdū volūtatē ad lucē de tenebris vos ꝛ educat vos
אֶתְכֶם וְיוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאַפֵּלָה לְאוֹרָה ׃ כִּרְצוֹן
Zamorensis Alfonsi
אַלְפּוֹנְשׁוֹ דֵּי סָאמוֹרָה ׃

סוֹף ׃ ¶ FINIS.

Operis peroratio ad eundem. R. D. Archiepiscopum Toletanum.

PEruenim⁹ iam Archipresul excellētissime ad optatā curriculi nostri metā, exegim⁹ opus variū, difficile, & lectionis in suo genere nō mediocris, Quodq; nō modo vtilissimū bonarū litterarū studiosis futurū sit, verum & ad cognoscēda sacræ scripturæ mysteria Christianæ Rei pub. sit maxime necessariū, Quæ causa fuit vt ingenioli nostri monumēta tuo potissimū nomini consecrata in lucem emittere auderē. Tuū ergo erit Princeps clarissime, sudores meos, qua hoc genus omnia soles, humanitate suscipere, amplecti. Et nunc & in posterum tueri. Quod si, vt spero, feceris, ad maiora forsan aggredienda, nec nomini tuo, cui omnes vigiliæ meæ sunt nuncupandæ, in honesta, nec veræ sapientiæ cultoribus, quibus prodesse maxime opto, inutilia, me reddes alacriorem. Vale literarum præsidiū & sæculi nostri ornamentū & decus.

UVA. BHSC. IyR_123

דברי המחבר·

ויהי בימי אדוננו הקיסר דון קארלוש
מלך ספרד ורומה · המגדיל אמונתנו
הקדושה · בשנת אחתעשרה למלכו ·

אני אַלְפּוֹנְשׁוֹ דֵי סָאמוֹרָה בן החכם יואן
דֵי סָאמוֹרָה הנקרא בִּיבֵיל חברתי זה ספר
הדקדוק מלשון הקדש עם שאר אמרים הכתובים
עמו · והוא שלם עם כל שרשיו · שהעתקתי אתו
בלשון רומיית כפי סדריה ועניניה ושמושיה · מכל
אשר השיג ידי ומאשר ראיתי בספרי המדקדקים
הקדמונים ·· וזה עשיתי ברשות ובמאמר אדוננו
הכהן הגדול של טליטולה · כי הוא הראשון
בכהונת מלכות ספרד · ולפני גדולתו ומעלתו כל
עמו תמיד יפלא ויחרד · אשר נקרא בשמו דון
אַלְפּוֹנְשׁוֹ דֵי פּוֹנְשֵׁיקָה ·· וחברתיו בכאן במתא
אַלְכָּאלָה דֵי אֵינָארֵישׁ בבית החכמה ובקהלת
החכמים והמורים אשר היו בה · כי כולם ידעו
אתי והם חזקוני ואמצוני לחברו· ויותר מכולם המורה
וחכם גדול פֵּידְרוֹ סִירוּאֵילוֹ כי הוא עזרני בכל
כחו בכוונתו השלימה · אשר בחכמת אלהים תמימה·
כִּי בטורה גדול עשיתי זה בעבור שהיה להם חשק
גדול לדעת ולהבין הלשון הזה אשר יש צורך
גדול להאיר להם בו · להספיק ספקם ולהבין סתרי
הספרים · ארבעה ועשרים מאירים כספירים · כולם
נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת · ובהסכמת
כולם עשיתי זאת לעבודת האל נורא ואיום· עד שיפוח
היום · ולא לעשות לי שם כי לא שמתי זהב כסלי:
ונדפס

UVA. BHSC. IyR_123

ונדפס בבית מִיכָאֵל דֵּי אֵינִיאָה איש ישר
ונאמן ודורש טוב לעמו ·· והיתה השלמתו ביום
שלישי שהוא יום ראשון לחדש מָאיו · שנת
אלף וחמש מאות ועשרים ושש למנין ישועתנו ·
על יד המחוקק רוֹדְרִיגוֹ דֵילָה טוֹרֵי אומן ישר
ונאמן ומבין באומנות תיקון האותיות ודפיסתן
יותר מכל אשר נמצאו במלכות ספרד ·· בימי
המורה וחסיד דון יואָן דֵּי פֵּידְרָאסָה מתקן
ושופט בבית החכמה הזה ·· תהלה לאל ··

בנלך ואעי ··

ברוך נותן ליעף כח ׳ ולאין אונים עצמה ירבה ··

ישמע חכם ויוסף לקח ׳ ונבון תחבולות יקנה ··

תן לחכם ויחכם עוד ׳ הודע לצדיק ויוסף לקח ׃

אשרי אדם מצא חכמה ׳ ואדם יפיק תבונה ··

כי טוב סחרה מסחר כסף ׳ ומחרוץ תבואתה ··

בילאו ·· ברוך יהוה לעולם אמן ואמן ··

EE

UVA. BHSC. IyR_123

NOMINA MENSIVM.

℣ Nomina menſium Hebræorum partim ex ſacra ſcriptura, partim vero ex vſu eorum accepta. Et ſunt menſes lunares, A neomenia noſtri Martii incipientes.

1 נִיסָן Niçan .i. vexillū, probatio, miraculū, Eſther. 3.

2 זִיו vel אִיָּר Iiar, ideſt lux, vel viſio, vel doctrina, זִו ziu, ſplendor, tertii Regum. 6.

3 סִיוָן çiuan, velamen, vel rubus, vel ſpinoſus, Eſther. 8.

4 תַּמּוּז Thammuz, ideſt idolū, vel incendiū. ſyrū eſt.

5 אָב Ab, ideſt pater.

6 אֱלוּל Elul, ideſt vlulatus, vel pernoctatio, Nec. 6.

7 תִּשְׁרִי Thiſri, ideſt remanens, vel habitatio, vel principium. ſyrum eſt, vel canticum.

8 בּוּל vel מַרְחֶשְׁוָן Marcheſuan, ideſt eruditio, vel cogitatio, בּוּל bul, ideſt germen, tertii Regum. 6.

9 כִּסְלֵיו kiçleu, ideſt fiducia, vel ſpes, Nec. 1.

10 טֵבֵת Teueth, ideſt bonus, vel bonitas, Eſther. 2.

11 שְׁבָט vel שְׁבַט Seuath, ideſt virga, tribus, familia, baculus, שְׁבַת ſeſſio, vel requies, vel habitatio.

12 אֲדָר Adar, ideſt decor, Eſther. 3. et. 9.

Hæc

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Hæc vocabula prætermissa sunt in dictionario Hebræo huius libri, כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יֶחֱטָא ideſt non est enim homo qui nō peccet, וְסַבּוֹתִי אֲנִי לְיֵאָשׁ אֶת לִבִּי עַל כָּל־ הֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי ideſt conuersus sum ego renunciare corde meo in omni labore quem laborauí, Et procedunt per ordinem alphabeti hebraici.

¶ De littera א Aleph.

אֲבִי Poma, secundum beatum Hieronymum, vel rami, secundum hebræum. Canti. 6.

אָבַל Luxit, Exodi. 33.

אָבַס Impingauit. ſ. incraſſauit. Prouerb. 15.

אֲגוֹרָה ſ. אֲגוֹרַת Pecunia, vel nūmus, primi Regum. 2.

אַדָּר Decor. ſ. nomē duodecimi mēsis. Esther. 3. et. 9.

אָוֶן Iniquitas, dolor, vanitas. ps. 35. et. 36. fm. b. Hie.

אֹרוֹת Herbe virides, quarti Regum. 4.

אָזַן ſ. אָזֵן Auscultauit. ſ. pōderauit. ſ. exquisiuit. Eccl's. 12

אָח Arula. Hieremiæ. 36. ſ. alter. ſ. heu. Ezechiel. 6.

אָיַב Inimicus fuit. Exodi. 23.

אֵיבָה Inimicitia. Geñ. 3. אֵימָה terribilis. fœ. Cāti. 6.

אִישׁוֹן Pupilla. scilicet oculi, vel tenebræ. Prouer. 7.

אֹכֶל ſ. אָכְלָה Cibus, esca, vel frumentum, Genesis 41. Et tertii Regum. 19.

אָלָה Iuramentum, maledictio, Genesis. 26. Et psal. 9. vel. 10. secundum beatum Hieronymum.

אֵלָה Quercus, vel terebinthus, Genesis. 35.

אָנָה Casu accidit. Exodi. 21.

אֲפַר pro אֲפַד in aliquibus libris.

אָפַס Defecit, consumpsit, finiuit. Genesis. 47.

UVA. BHSC. IyR_123

אֲצִילִי Separati. Exodi. 24.
אַרְיֵה אַרְיֵא Leo, leones. ſyrum eſt. Danieł. 6.
אַרְאֵל Fortis. ł. altare. Ezechi. 43. אֹתִי accuſatiuo me.
אֶתְכֶם Accuſatiuo te. אֹתוֹ illum, אֹתָם illos, אֶתְכֶם accuſatiuo vos.
אֹתָם Vos maſcul. אֹתָנוּ accuſatiuo nos.
אַתֶּן ł. אַתֶּנָה Vos fœmi. &c.

¶ De littera ב Beth.

בָּהּ In illa, vel in ea, בָּהֶן בָּן in illis fœmi.
בָּזָק Fulgur, Ezechieł. 1.
בּוֹ In ipſo, vel in eo. Danieł. 4.
בִּינָה Intelligentia. Prouerbiorum. 1.
בָּכָא Pirus. Pſal. 83.
בְּכָאִים Piri, ſecundi Regum. 5.
בּוֹכִיָּה Plorans, fœmi. Threno. 1.
בָּכֶן In vobis, fœmi.
בִּכּוּרָה Primum pomum ficulneæ, Hoſee. 9.
בָּעֵר Ardor, ſuccenſio, focus. Eſa. 4.
בְּעֵרָה Incendium, vel incenſio. Exodi. 22.
בְּצַר pro בָּצַר in aliquibus libris.
בָּקָר Armentarius. Amos. 7.
בַּקָּשָׁה Petitio, vel deprecatio. Eſther. 5.
בַּר Puritas. Eſaiæ. 1.
בְּרִי Frumētū, paſtus, electū. Iob. 37. et. 39. Prouer. 31.
בַּתֵּי הַנֶּפֶשׁ Aedes animæ, ideſt olfactoriola. Eſaiæ. 3.

¶ De littera ג Guimal.

גָּבִיעַ Calix, vel ſcyphus. Geneſis. 44.
גּוּפַת Corpus, vel cadauer, primi Paralippo. 10.

Catul9

UVA. BHSC. IyR_123

גּוּר Catulus. Geneſis. 49.
גְּלוֹמֵי Inuolutiones, vel veſtes inuolutæ. Ezechiel. 27.
גְּמוּלָה Retributio, ſecundi Regum. 19.
גָּדַז Scidit. Pſal. 30.

De littera ד Daleth.

דָּבָר Caula, ſcilicet ouium. Micheas. 2.
דָּבַר Interfecit, vel ſubiecit, ſecundi Paralippo. 22. et Pſal. 46. et. 47. ſecundum beatum Hieronymum.
דָּבַר Duxit. ſyrum eſt. Geneſis. 24. vbi dicitur.
דִּדְבָּרַנִי Ideſt qui duxit me. Et inde
דִּבְרוֹת Ideſt ductæ, vel rates, tertii Regum. 5.

De littera ה He.

הַדַּבְרוֹ Caula, vel conſuetudo. Micheas. 2.
הֹוֶה Calamitas, vanitas, inſidiæ. Iob. 6.
הִין Velle, vel paratum eſſe, Deutero. 1.
הִין Menſura. Exodi. 29.
הֵן ipſe הֵנַע mouit, vel nomen proprium loci, ſecundum beatum Hieronymum. 4. Regum. 18.
הַס Siluit, tacuit, Abacuc. 2.
הוֹסַד Conſiliatus eſt, ſecundi Paralippo. 3.
הוֹרִים .i. הוֹרִי Progenitores, vel patres, Geneſis. 49.
הַרְאֵל Altare. Ezechiel. 43.
הַשְׂכֵּל Intellectus, diſciplina, Prouerb. 1.
הַשְׂמִיל Siniſtrauit, Geneſis. 13.

De littera ו Vau.

וָו Paxillus, vel clauus, Exodi. 26.
וַשְׁתִּי Nomen proprium reginæ, Eſther. 1.

De littera ז Zain.

UVA. BHSC. IyR_123

זָבַן Vendidit. syrum est, Daniel. 2.
זָהַם Inquinauit, abominabilem fecit. Iob. 33.
זוּר Oscitauit, quarti Regum. 4.
זָנָב Cauda. Exodi. 4.
זָנַב Caudam abscidit, vel cęcidit. Deutero. 25.

¶ De littera ח Gheth.

חֲבוּרָה Liuor, tumor carnis. Exodi. 21.
חַנָּוִי Foramina, sciſſuræ. Canti. 2.
חָוַר Erubuit, Esaiæ. 29.
חָמָה Socer, socrus, Geneſis. 38.
חֵיל Turma, vel acies, vel sagittarius, Prouerb. 30.
חָרְחַר Incendit, vel succendit, Prouerb. 26.
חַרְחוּר Ardor, vel morbus ardens. Deutero. 28.
חָשַׁח Oportuit. syrum est, Daniel. 3.
חַתְחָתִים Formidantes. Eccl's. 12.

¶ De littera ט Teth.

טָפַח Mensus est. Esaiæ. 48.

¶ De littera י Iod.

יְהַב Cura, vel onus. Psal. 54.
יַזַע Sudor, vel sudarium. Ezechiel. 44.
יַיִן ו. יֵין Vinum, Geneſis. 9.
יְלֶל Vasta solitudo, vlulatus, clamor. Deutero. 32.
יְמִינִי Vir de tribu beniamin. Esther. 2.
יִרְאָה ו. יִרְאַת Timor. Psal. 2.
יוֹרֶה Pluuia temporanea, vel matutina. Deutero. 11.
יְרֻשָּׁה ו. יְרוּשָׁה Hæreditas, possessio. Nume. 24.
יָתַב Habitauit, vel sedit. syrum est. Daniel. 7.
יְתָרִים Funes. Iudi. 16.

De lit

UVA. BHSC. IyR_123

¶ De littera כ Caph.

כַּרְבָּל Calciamentū, vel genus vestimenti. Daniel. 3.

כְּרֹת Caula ouium. Sopho. 2.

כְּרֵתִים Interfectores. Ezechiel. 25.

¶ De littera ל Lamed.

לָבֵן Nomē propriū viri, vel filio, datiui casus. p̄s. 9.

לָהֶן Illis, vel sibi, fœmi.

לֶחָה Maxilla. Deutero. 34.

לֻחוֹתַיִם Tabulæ duæ, vel tabulata maris, secundum beatum Hieronymum, Ezechiel. 27.

לָפַת Apprehendit. Iudi. 16.

¶ De littera מ Mem.

מַאֲכֶלֶת Gladius, culter. Genesis. 22.

מַטָּה Infra, inferius. Deutero. 28.

מָלֵא Plenus. Iosuæ. 3.

מְנִי Numerus, vel constellatio. Esaiæ. 65.

מְגוּר מְגוּרֵי Peregrinatio peregrinationes. Gen̄. 47.

מַגְזֵירוֹת Cultri, vel serre, secundi Regum. 12.

מוּטֶּה Auersio, vel declinatio. s. a via recta. Ezechiel. 9.

מוּסָר מוּסָרִים Disciplina disciplinæ. Prouerb. 1.

מוֹסֵרָה מוֹסֵרוֹת Ligatura ligaturæ. Iob. 39.

מוּעָף Volatio, vel volans. Esa. 8.

מוֹעֲצוֹת Cōsilia, vel cogitationes. l. adinuenationes. p̄s. 5.

מוּצַק Tribulatio, angustia, fusile, fundamentum. Esaias. 8. Et Iob. 3. et. 36.

מָחֲגוֹרֶת. l. מָחֲגוֹרָה Cingulum. Esaiæ. 3.

מַחֲלוּיִם Infirmitates, languores, secūdi Paralippo. 24.

מְחָצֵץ Turma, vel acies, vel sagittarius. Iudi. 5.

UVA. BHSC. IyR_123

מְנֵא Numerare. syrum est. Daniel.5.
מְסִיב Qui circuit. Psal.138.
מְעוֹנָה Habitaculum. Deutero.33.
מְעֻטָּרָה Coronata. Esaiæ.23.
מְצוּקִים .ל. מְצוּקֵי Tribulati, vel cardines, secundum beatum Hieronymum, primi Regum.2.
מְשֻׁבָּר Contritio. Hosee. 13.
מְשֻׁתֶּה Conuiuium. Genesis.19.
מֵיתָרִים Funes tabernaculi. Exodi.39.

¶ De littera נ Nun.

נֹא Nomen proprium loci, scilicet Alexandriæ, secundum beatum Hieronymum. Ezechiel.30.
נֶהֱלָאָה Remota, eiecta, repulsa, vel ea quæ laborauerat, secundum beatum Hieronymum. Micheas. 4.
נֶהֱלוֹלִים pro נֶהֱלָלִים Esaiæ.7.
נוֹחַם Consolatio. Hosee. 13.
נִיחוּמִים Consolationes. Esaiæ.57.
נְחוּשָׁה Aereum, æneum. Psal.17.et.18.
נְעֶלָסָה Gaudens, vel glorioſa. Iob.39.
נָתָם pro נָתַס In aliquibus libris.
נִפְתּוּלֵי Comparationes, vel additiones, vel orationes, secundum Hebræos. Genesis.30.
נָמַב Declarauit. Genesis.30.

¶ In littera ס çamach, nullus defectus est.

עִבֵּר Concepit. Iob. 21. ¶ De littera ע Hain.
עָוַת Peruertit, conturbauit. Micheas.7.
עִדִּים Maculæ. s. panni mestruati. Esaiæ. 64.
עוּג Coxit. s. panes subter prunas. Ezechiel.4.

Dura

UVA. BHSC. IyR_123

עַזּוּת Dura, vel rigide, secundum beatum Hieronymum. Prouerbiorum. 18.

עָזַר Congregauit, confugit. Exodi. 19.

עָיֵף Defecit, lassus fuit. Esaiæ. 40.

עָיֵף Lassus, deficiens. Deutero. 25.

עָיַק Stridit. Amos. 2.

עֲלָטָה Caligo, obscuritas. Geneseos. 15.

עֲקָה .i. עֲקַת Angustia, tribulatio. Psal. 54.

עָרַם pro עָקַם In aliquibus libris.

¶ De littera פ Pe.

פְּקוּדָה Visitatio. Nume. 19.

פְּקוּדוֹת Visitationes. Ezechiel. 9.

פָּקַח קוֹחַ pro פָּקַח In aliquibus libris. Esaiæ. 16.

פָּרְסִין Diuidere. syrum est, Daniel. 5.

¶ De littera צ çadic.

צֶאֱצָאִים .i. צֶאֱצָאִי Germen filii, vel progenies. Iob. 5.

צְבָאִים .i. צְבָאוֹת Hinnuli. primi Paralippo. 12. Cāti. 2.

צְבִיָּה Caprea, vel dama. Canti. 4.

Ab his nominib⁹, צָהֳרַיִם ideſt meridies, יִצְהֲרוּ ideſt oleum, deriuatur hoc verbum, יַצְהִירוּ ideſt fecerunt oleū, vel meridiati sunt, secundū beatū Hiero. Iob. 24.

צָלַל Tinuit, vel tremuit, quarti Regum. 21.

צְפִיעוֹת Nepotes, progenies, vel diuersa genera, secundum beatum Hieronymum, Esaiæ. 22.

¶ De littera ק Quoph.

קוֹפִים Simia, tertii Regum. 10.

קוֹרֵא Perdix, Ieremiæ. 17.

קָפָא Congelauit, vel coagulauit. Iob. 10.

Calui

UVA. BHSC. IyR_123

קְרָחֶת Caluitium, Leuiti. 13.
קָרַע Accusauit. syrum est, Daniel. 3.
¶ De littera ר Res.
רוֹק .i. רֹק Saliua, vel sputum, Iob. 7.
רְעָדָה Tremor. Psal. 42.
¶ De littera שׁ Sin.
שִׁשָּׁה Sextauit, idest sextam partē tulit. Ezechiel. 45.
שָׁבַת Mittigauit. ps. 64. et. 65. et. 88. et. 89. Prouer. 29.
שֶׁל Præpositio genitiui casus.
שִׁלֵּשׁ Triplicauit, vel in tres partes diuisit. Deute. 19.
שְׁמָנִים Pinguia. Esaiæ. 25.
שֵׁנָה Secundauit, vel binauit, tertii Regum. 18.
¶ De littera ת Thau.
תַּבְעֵרָה Incendium, vel nomen propriū loci. Numer. 11.
תּוֹר Lex, vel spectabilis, vel considerabilis, secundū beatum Hieronymum, primi Paralippo. 17.
תּוֹתָח Malleus, vel instrumentum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur, Et Hispanæ dicitur trabuco. Iob. 41.
תַּחֲלוּאִים .i. תַּחֲלוּאֵי Infirmitates, vel lāgores. Deut. 29.
תַּנְחוּם Consolatio.
תַּנְחוּמִים .i. תַּנְחוּמוֹת Consolationes. Psal. 93. et. 94. secundum beatum Hieronymum. & Iob. 15.
תָּכַל Appendere. syrum est. Daniel. 5.
תַּשְׁבֵּץ Stricta, Et Hispanæ dicitur listadura, vel bordadura. Exodi. 28.
תְּשׁוּרָה Munus, donum, oblatio, primi Regum. 9.

In fol. b. 3. deficit figura accenti, מָקֵל et צְעֹרֶת?

In fo.

UVA. BHSC. IyR_123

In fol.d.dicit וְאַכְרָעִים ꝑ וְאַרְבָּעִים in aliquib⁹ libris.
In fol. f. 4.dicitur posione pro positione.

In tertii Libri, cap. 2.dicitur יְקָחוּ pro יִקְחוּ in aliquibus libris.
In eiusdem libri cap. 7. אַהְחָע pro חָע.
In fol. DD.Thalmul pro Thalmud.
In fol. DD.4. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל.

Symbolum Apostolorum.

creatorē omnipotentē patrē in deum credo
נִי מָאַמִין בֵּאלֹהִים אָב שַׁדָּי בּוֹרֵא
vnicū filiū eius Christū ⁊ ī Jesum et terrę cœli
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וּבְיֵשׁוּעַ מָשִׁיחַ בְּנוֹ יַחִיד
natus sancto spiritu de q̄ cōceptus est Dñm nostrū
אַדוֹנֵנוּ שֶׁנֶּהֱרָה מִן רוּחַ הַקָּדוֹשׁ נוֹלַד
Pontio sub passus virgine Maria ex
מִן מִרְיָם הַבְּתוּלָה נֶעֱנָה תַּחַת יַד פּוֹנְצִיאוֹ
ad inferos descēdit ⁊ sepultus ⁊ mortu⁹ crucifixus pilato
פִּילַאטוֹ הוּקַע וַמֵּת וְנִקְבַּר יָרַד לִשְׁאוֹלוֹת
ad cœlos ascendit mortuis a resurrexit tertia ⁊ in die
וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קַם מִן הַמֵּתִים עָלָה לַשָּׁמַיִם
vētur⁹ est ⁊ in de om̄ipotētis patris dei ad dexterā ⁊ sedet
וְיוֹשֵׁב לִימִין הָאֱלֹהִים אָב שַׁדָּי וּמִשָּׁם יָבֹא
credo mortuos et viuos iudicare
לִשְׁפֹּט אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַמֵּתִים אֲנִי מָאַמִין

Catho

UVA. BHSC. IyR_123

catholicam ſanctam ꝛ eccleſiam ſanctum in ſpiritũ

בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְקְהִלָּה הַקְּדוֹשָׁה כְּלָלִית

ꝛ reſurrectionẽ peccatorũ ꝛ remiſſionẽ ſanctorum ꝛ cõmunionẽ

וְחֶבְרַת הַקְּדוֹשִׁים וּפְדְיוֹן הָעוֹנוֹת וּתְחִיַּת

Amen ęternam ꝛ vitam carnis

הַבָּשָׂר וְחַיֵּי עוֹלָמִים אָמֵן׃

Salutatio Virginis Mariæ.

ꝛ dulcedo vita miſericordię mater regina Salue

שָׁלוֹם לָךְ מַלְכָּה אֵם הַחֶסֶד חַיִּים וּמְתִיקוּת

clamamus ad te ſalue ꝛ ſpes noſtra

וְתִקְוָתֵנוּ שָׁלוֹם לָךְ אֶלַיִךְ אֲנַחְנוּ צוֹעֲקִים

gementes ſuſpiramus ad te eię filij exules

הַגֵּירוּשִׁים בְּנֵי חַוָּה אֵלַיִךְ אֲנַחְנוּ נֶאֱנָחִים נוֹאֲקִים

ergo eia hac lachrymarũ in valle ꝛ flentes

וּבְכִים בְּעֵמֶק הַדְּמָעוֹת הַזֶּה אֲהָהּ אִם כֵּן שֶׁאַתְּ

conuerte ad nos illos miſericordes oculos tuos aduocata nſa

מְלִיצָתֵנוּ עֵינַיִךְ הָרַחֲמָנִיוֹת הָהֵם לָנוּ הַשִּׁיבִי

exilium poſt nobis vẽtris tui fructũ benedictũ Jeſum et

וְאֶת יֵשׁוּעַ בָּרוּךְ פְּרִי בִטְנֵךְ לָנוּ אַחַר הַגֵּירוּשׁ

o pia o clemens o oſtende hoc

הַזֶּה הַרְאִי אֲנָא חַנּוּנִית אֲנָא רַחֲמָנִית אֲנָא

ꝑ nobis oza ſemper virgo Maria dulcis

מְתוּקָה מְרִים הַבְּתוּלָה לְעוֹלָם הִתְפַּלְלִי בַּעֲדֵנוּ

digni efficiamur vt dei genitrix ſancta

קְדוֹשָׁה יוֹלֶדֶת הָאֱלֹהִים בַּעֲבוּר שֶׁנִּזְכֶּה

Chriſti promiſſionibus

לִנְדְרֵי הַמָּשִׁיחַ׃

UVA. BHSC. IyR_123

ישוע משיחי · שמע שיחי · הצל רוחי · מאפך ··

שחר קמתי · צור משענתי · לא ישנתי · מפחדך ··

זכרתי יום · נורא ואיום · למצוא פדיום · מנגדך ··

אנא אל נא · הושיעה נא · עת לחננה · בישועתך ··

זכור עמלי · אל חי נואלי · רפא חבלי · ברוחך ··

ומעמים · ושאון לאומים · אשר קמים · על עבדך ··

הצילני · כי חרפוני · בראות עני · בעברתך ··

על קנאתם · ושנאתם · ונאצותם · אורחותיך ··

הניעמו · הורידמו · תביאמו · במשפטיך ··

כי כל כסלם · זהב תבלם · ובלב כולם · שכחוך ··

שנאו חכמה · אהבו מרמה · הלכו רומה · בלי יראתך··

ולי אני · הושיעני · כי מנני · בתורתך ··

הסר מעלי · בוז מעללי · ושלח אלי · תשועתך ··

רב פעלים · ואל אלים · במקהלים · אודה שמך ··

UVA. BHSC. IyR_123

¶ Quæ in hoc volumine continentur, hæc sunt.

¶ Grammatica hebræa, in tres libros diuisa.
¶ Nominũ ac verborũ hebręorũ dictionariũ copiosum.
¶ Declarationes vocabulorum Artis grammaticæ & commentatorum Bibliæ.
¶ Cathalogus Iudicum/ Regum/ & Sacerdotum/ atque Prophetarum veteris legis.
¶ Tractat⁹ de vera Orthographia hebraicę descriptiõis.
¶ Epistola autoris ad infideles Hebræos vrbis Romæ, qua manifeste redarguit eorum perfidiam.

¶ Regístrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
AA BB CC DD EE.

¶ Excussum est atq; absolutum præsens opus in Academia Cõplutensi expensis Egregii viri Michaelis de Eguia Typicę Artis solertissimi. Anno. 1526. kalẽdis Maii, die Martis.

Τέλος.

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. IyR_123

UVA. BHSC. LyR. 123

Biblioteca de Santa Cruz
IyR 123
UVA. BHSC. IyR_123